

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”
DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris

CZU:159.922.7:37.015.3(043.3)

DRAGOMIR ANTOANELA MAGDALENA

**INFLUENȚA TIPULUI DE COPARENTALITATE
ASUPRA SECURITĂȚII EMOȚIONALE A COPILULUI**

**Specialitatea 511.02 – Psihologia dezvoltării și psihologia educațională
Teză de doctor în psihologie**

Consultant științific: _____ **Sergiu SANDULEAC,**
conf. univ., dr. hab. în științe
ale educației

Autor: _____ **Antoanela Magdalena DRAGOMIR**

CHIȘINĂU, 2025

© Dragomir Antoanela Magdalena, 2025

CUPRINS

ADNOTARE	4
ANNOTATION	5
LISTA ABREVIERILOR	6
INTRODUCERE	7
1. FUNDAMENTE TEORETICE ALE INFLUENȚEI TIPULUI DE COPARENTALITATE PRIVIND SECURITATEA EMOTIIONALĂ A COPILULUI	16
1.1. Coparentalitatea - delimitări conceptuale, teorii, tipuri și modele explicative.....	16
1.2. Conceptualizarea securității emoționale a copilului.....	27
1.3. Dimensiuni relaționale ale coparentalității cu securitatea emoțională a copilului.....	39
1.4. Concluzii la capitolul 1.....	50
2. STUDIUL EMPIRIC AL SECURITĂȚII EMOTIIONALE A COPILULUI SUB INFLUENȚA TIPULUI DE COPARENTALITATE	52
2.1. Designul cercetării: scopul, obiectivele, ipotezele și metodologia cercetării constataive.....	52
2.2. Nivelul securității emoționale a copiilor aflați sub influența diferitor tipuri de relații coparentale... ..	57
2.3. Nivelul anxietății copiilor aflați sub influența diferitor tipuri de relații coparentale....	85
2.4. Relația dintre securitatea emoțională versus anxietate și tipul de coparentalitate.....	98
2.5. Concluzii la capitolul 2.....	110
3. DIMENSIUNEA PRAXIOLOGICĂ A PROGRAMULUI DUAL DE INTERVENȚIE PSIHOLGICĂ PENTRU CONSOLIDAREA SECURITĂȚII EMOTIIONALE A COPILULUI	112
3.1. Metodologia experimentului formativ.....	112
3.2. Descrierea programului dual de intervenție psihologică.....	117
3.3. Evaluarea eficienței programului dual de intervenție.....	125
3.4. Concluzii la capitolul 3.....	147
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	149
BIBLIOGRAFIE	153
Anexa 1. Tehnici și instrumente de cercetare utilizate în experimentul de constatare și cel de control.....	175
Anexa 2. Statistici descriptive și inferențiale la variabilele studiate.....	185
Anexa 3. Analize multivariate privind relația dintre anxietate, securitatea emoțională și coparentalitate.....	206
Anexa 4. Rezultatele analizelor de consistență internă (Cronbach's Alpha).....	223
Anexa 5. Program dual de intervenție psihologică.....	228
Anexa 6. Statistica la variabilele cercetate în cadrul experimentului formativ.....	291
GLOSARUL TERMENILOR ȘI CONCEPTELOR UTILIZATE ÎN TEZĂ	340
DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII	343
CURRICULUM VITAE	344

ADNOTARE

Dragomir Antoanela Magdalena
Influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale a copilului,
teză de doctor în psihologie, Chișinău, 2025

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie care cuprinde 218 de titluri, adnotare (română, engleză), concepte-cheie, lista abrevierilor, 152 de pagini de text de bază, 56 tabele, 39 figuri, 6 anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Concepte cheie: coparentalitate, securitate emoțională, conflict coparental, cooperare coparentală, program dual de intervenție psihologică, anxietatea copilului.

Domeniul de studiu: Psihologia dezvoltării și psihologia educațională

Scopul cercetării: este de a identifica influența comportamentelor coparentale asupra dezvoltării securității emoționale a copiilor, cu accent pe identificarea relațiilor dintre diferitele tipuri de comportamente coparentale (pozitive și negative) și modul în care acestea influențează reglarea emoțională și comportamentul adaptativ al copiilor, precum și conturarea unui cadru teoretic și empiric pentru înțelegerea modului în care dinamica interparentală contribuie la bunăstarea emoțională a copiilor; elaborarea unor demersuri formative în vederea intervenției terapeutice sistemice orientată spre reducerea efectelor negative ale conflictelor familiale postdivorț asupra copiilor.

Obiectivele cercetării: analiza abordărilor teoretice ale tipurilor de coparentalitate și a securității emoționale a copilului; evidențierea tipului de relație coparentală exprimată postdivorț; identificarea nivelului securității emoționale a copiilor aflați sub influența relației coparentale; studiul comparativ al securității emoționale a copiilor în funcție de tipul de coparentalitate la care sunt expuși; studiul comparativ al securității emoționale în funcție de nivelul de anxietate; elaborarea și validarea experimentală a programului dual de intervenție psihologică pentru consolidarea securității emoționale a copilului în sistemul coparental.

Noutatea și originalitatea științifică: se evidențiază prin integrarea unui concept relativ puțin explorat în analiza securității emoționale a copiilor, prin abordarea complexă și detaliată a comportamentelor coparentale și prin valorificarea rezultatelor obținute în elaborarea unei intervenții psihologice inovative și eficiente.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante rezidă în: evidențierea relațiilor semnificative dintre tipul de coparentalitate (cooperante, conflictuale și mixte) și nivelul securității emoționale a copiilor; identificarea rolului mediator al anxietății în relația dintre dinamica coparentală și securitatea emoțională; fundamentarea și validarea unui program dual de intervenție psihologică, adaptat contextului postdivorț, care contribuie la optimizarea cooperării parentale și la consolidarea securității emoționale a copilului.

Semnificația teoretică: constă în conceptualizarea relației dintre tipul de coparentalitate și securitatea emoțională a copilului, prin integrarea perspectivelor teoretice din psihologia dezvoltării, teoria atașamentului și studiile familiale, în contextul sistemelor postdivorț. Lucrarea evidențiază mecanismele psihologice prin care diferite tipuri de coparentalitate modelează securitatea emoțională a copilului. Analiza comparativă și sintetizarea analitico-hermeneutică a teoriilor au permis elaborarea unui model integrativ relațional-triadic al interacțiunii dintre tipul de coparentalitate, procesele copilului (reglarea emoțională, reprezentările cognitive și reglarea comportamentală) și securitatea emoțională a copilului, identificarea temeiurilor epistemologice și axiologice ale securității emoționale, precum și fundamentarea principiilor și direcțiilor de intervenție psihologică aplicabile în optimizarea relației coparentale și consolidarea securității emoționale a copilului.

Valoarea aplicativă: constă în relevarea diferențelor semnificative între nivelul securității emoționale la copiii proveniți din sisteme coparentale conflictuale și cei din sisteme cooperante, precum și corelații puternice între comportamentele de sprijin reciproc ale părinților și securitatea emoțională a copilului în raport cu anxietatea; evidențierea că stilul coparental mixt poate genera paradoxuri în percepția securității emoționale, ceea ce necesită strategii diferențiate de intervenție. Pe baza acestor constatări, a fost proiectat un program dual de intervenție: (1) reducerea comportamentelor conflictuale și creșterea coerenței parentale; (2) dezvoltarea resurselor emoționale ale copilului prin tehnici validate științific de consolidare a securității emoționale a copilului.

Implementarea rezultatelor științifice obținute: aspectele cele mai importante ale cercetării și materialele rezultate au fost analizate și implementate în cadrul activităților profesionale organizate în procesul de formare continuă a psihologilor și al supervizării profesionale în consilierea psihologică de familie, în serviciile sociale și în activități de educație parentală.

ANNOTATION

Dragomir Antoanela Magdalena
The Influence of Coparenting Type on the Child's Emotional Security,
Doctoral Thesis in Psychology, Chişinău, 2025

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography comprising 218 titles, annotation (Romanian, English), key concepts, list of abbreviations, 152 pages of main text, 56 tables, 39 figures, 6 appendices. The results have been published in 10 scientific papers.

Key concepts: coparenting, emotional security, coparental conflict, coparental cooperation, dual psychological intervention program, child anxiety.

Field of study: Developmental psychology and educational psychology.

Research aim: to investigate the influence of coparenting behaviours on the development of children's emotional security, with a focus on examining the relationships between different types of coparenting behaviours (positive and negative) and the ways in which these influence children's emotional regulation and adaptive behaviour. The study also seeks to outline a theoretical and empirical framework for understanding how interparental dynamics contribute to children's emotional well-being, as well as to develop formative approaches for systemic therapeutic intervention aimed at reducing the negative effects of post-divorce family conflict on children.

Research objectives: to analyse theoretical approaches to coparenting types and the child's emotional security; to highlight the type of coparental relationship expressed by post-divorce parents; to identify the level of emotional security in children under the influence of the coparental relationship; to conduct a comparative study of children's emotional security according to the type of coparenting to which they are exposed; to conduct a comparative study of emotional security according to the level of anxiety; development and experimental validation of the dual psychological intervention program for strengthening the child's emotional security in the coparenting system.

Scientific novelty and originality: lie in the integration of a relatively underexplored concept into the analysis of children's emotional security, through a complex and detailed approach to coparenting behaviours, and in the application of the obtained results to the design of an innovative and effective psychological intervention.

The results obtained, contributing to the solution of an important scientific problem, consist of: highlighting significant relationships between types of coparenting behaviours (cooperative, conflictual, and mixed) and the level of children's emotional security; identifying the mediating role of anxiety in the relationship between coparental dynamics and emotional security; substantiating and validating a dual psychological intervention programme, adapted to the post-divorce context, which contributes to optimising parental cooperation and strengthening the child's emotional security.

Theoretical significance: consists in conceptualising the relationship between the type of coparenting and the child's emotional security by integrating theoretical perspectives from developmental psychology, attachment theory, and family studies, in the context of post-divorce systems. The thesis highlights the psychological mechanisms through which different coparenting behaviours shape the child's emotional security. Comparative analysis and analytical-hermeneutical synthesis of theories have enabled the elaboration of an integrative relational-triadic model of the interaction between coparenting type, child processes (emotional regulation, cognitive representations, and behavioural regulation), and the child's emotional security, the identification of the epistemological and axiological foundations of emotional security, as well as the substantiation of the principles and directions of psychological intervention applicable in optimising the coparental relationship and strengthening the child's emotional security.

Practical value: lies in revealing significant differences in emotional security levels between children from conflictual coparental systems and those from cooperative systems, as well as strong correlations between parents' mutual support behaviours and the child's emotional security in relation to anxiety; highlighting that the mixed coparenting style can generate paradoxes in the perception of emotional security, requiring differentiated intervention strategies. Based on these findings, a dual intervention programme was designed: (1) reducing conflictual behaviours and increasing parental coherence; (2) developing the child's emotional resources through scientifically validated techniques for strengthening emotional security.

Implementation of the scientific results obtained: the most important aspects of the research and the resulting materials have been analysed and implemented in professional activities organised within the continuous professional development of psychologists and professional supervision in family psychological counselling, in social services, and in parental education activities.

LISTA ABREVIERILOR

SE	– securitate emoțională
SP	– securitate psihologică
SIS	– Scala de securitate emoțională în sistemul coparental (<i>Security in the Interparental Subsystem Scale</i>)
Subsc.RE	– subscala Reactivitate Emoțională
Subsc. DC	– subscala Dereglare comportamentală
Subsc.EV	– subscala Evitare
Subsc.IM	– subscala Implicare
Subsc.RCF	– subscala Reprezentări Constructive ale Familiei
Subsc. RDF	– subscala Reprezentări Destructive ale Familiei
Subsc.EC	– subscala Extinderea Conflictului
CRS	– Scala de Relație Coparentală
Subsc.Acord	– subscala Acord Coparental
Subsc.Apropiere	– subscala Apropiere Coparentală
Subsc. EC	– subscala Expunere la Conflict
Subsc. Suport	– subscala Suport Coparental
Subsc. Subminare	– subscala Subminare Coparentală
Subsc. Susținere	– subscala Susținere Coparentală
Subsc. DM	– subscala Diviziunea Muncii
MASC	– Scala Multidimensională de Anxietate pentru copii (<i>Multidimensional Anxiety Scale for Children</i>)
Subsc.SF	– subscala Simptome Fizice
Subsc.EL	– subscala Evitarea Lezării
Subsc.AS	– subscala Anxietate Socială
Subsc.S/P	– subscala Separare/Panică
P1	– tata
P2	– mama
GE	– grup experimental
GC	– grup de control

INTRODUCERE

Actualitatea și relevanța temei de cercetare. Transformările majore survenite în structurile familiale contemporane, generate de creșterea ratei divorțurilor, a familiilor reconstituite și a celor monoparentale, impun o analiză aprofundată a factorilor care condiționează dezvoltarea psihoemoțională a copilului. În acest context, studiul relației coparentale și al influenței acesteia asupra securității emoționale a copilului dobândește o importanță semnificativă în sfera cercetării psihologice. Schimbările de ordin social, cultural și economic pun presiune asupra capacității părinților de a colabora eficient în realizarea rolurilor parentale, afectând astfel în mod direct climatul familial în care se dezvoltă copilul [3].

Securitatea emoțională a copilului constituie o dimensiune fundamentală a dezvoltării sale armonioase, influențând capacitatea de reglare emoțională, adaptare socială, formarea atașamentelor și construcția identității personale. În acest sens, cercetările realizate de M. Feinberg scoate în evidență faptul, conform căruia *tipul de coparentalitate*, fie cooperantă, conflictuală sau distantă, determină, în mod semnificativ, percepția copilului privind stabilitatea și coeziunea sistemului familial. Atunci când coparentalitatea este disfuncțională, iar părinții nu reușesc să colaboreze eficient, climatul familial devine generator de incertitudine și insecuritate emoțională pentru copil [122].

Relevanța acestei cercetări este accentuată și de necesitatea formulării unor strategii de intervenție și suport pentru familii, într-un context în care sănătatea mintală și starea de bine a copiilor constituie priorități pentru politicile publice și pentru comunitatea științifică. Înțelegerea mecanismelor prin care diferitele tipuri de coparentalitate influențează securitatea emoțională a copilului oferă fundamente solide pentru elaborarea unor intervenții psihoterapeutice, programe educaționale și politici de sprijin familial orientate spre menținerea unui climat afectiv securizant.

Coparentalitatea este definită drept modalitatea în care doi sau mai mulți adulți își asumă și împart responsabilitățile legate de îngrijirea și educarea copiilor [122, p.96]. Inițial, acest concept a fost asociat exclusiv părinților căsătoriți, însă în ultimele decenii s-a extins pentru a desemna și părinții separați, divorțați, necăsătoriți, inclusiv familiile reconstituite și cele în care părinții sunt de același sex. Această extindere conceptuală reflectă nu numai dinamica în continuă schimbare a familiilor moderne, ci denotă și apariția noilor direcții de cercetare, în special în spațiul occidental [3; 38; 80; 122; 171].

În literatura de specialitate sunt descrise două mari tipuri de coparentalitate: *funcțională* și *disfuncțională*. Coparentalitatea funcțională se caracterizează prin colaborare eficientă, comunicare pozitivă și sprijin reciproc între părinți, în timp ce coparentalitatea disfuncțională

presupune conflicte frecvente, lipsa comunicării și subminarea relațională reciprocă, cu impact negativ asupra dezvoltării psihoemoționale a copilului [122; 171].

Modelul teoretic al coparentalității propus de M. Feinberg identifică patru dimensiuni esențiale ale relației coparentale: *Acordul asupra creșterii copiilor*, *Diviziunea muncii*, *Susținerea sau Subminarea reciprocă* în rolurile parentale și *Managementul comun al familiei* [122]. Fiecare dintre aceste dimensiuni influențează gradul de coerență, stabilitate și suport afectiv pe care copilul le experimentează în mediul familial. Acordul dintre părinți asupra valorilor educaționale și nevoilor emoționale ale copilului, echilibrul în împărțirea sarcinilor parentale și capacitatea de a menține granițe clare între subsistemele familiale sunt factori determinanți în construirea unui atașament securizant. Modul în care părinții colaborează în realizarea rolurilor lor coparentale nu doar influențează dinamica familială, ci are un rol decisiv în dezvoltarea securității emoționale a copilului, determinând măsura în care acesta se simte protejat și susținut în mediul său familial [Ibidem].

Securitatea emoțională, definită în literatura de specialitate ca percepție a stabilității și predictibilității relațiilor apropiate, în special a celor familiale, este profund legată de calitatea interacțiunii dintre părinți și de modul în care aceștia gestionează conflictele. Conform *teoriei securității emoționale* formulate și dezvoltate de E. M. Cummings și P. T. Davies, percepția copilului asupra coeziunii relațiilor interparentale determină nivelul său de încredere relațională și influențează răspunsurile emoționale, cognitive și comportamentale a copilului [66, p.123-129; 68]. În situațiile în care copiii sunt martori la conflictele intense, nerezolvate sau ostile între părinți, aceștia pot dezvolta mecanisme de reglare emoțională dezadaptativă, care conduc la instalarea anxietății și la dereglarea echilibrului intern. În această perspectivă, securitatea emoțională este concepută ca rezultat al experiențelor anterioare cu conflictul marital și ca factor determinant al reacțiilor viitoare ale copilului [7].

Fiind un *construct psihologic complex*, *securitatea emoțională* poate fi analizată atât ca o *trăsătură stabilă*, formată în baza experiențelor trăite în mediul familial, cât și o *stare tranzitorie*, care poate varia în funcție de contextul relațional. În prezența unui mediu familial imprevizibil sau conflictual, trăsătura de securitate poate fi transformată într-o *stare persistentă de insecuritate psihologică* cu efecte negative asupra dezvoltării psihoemoționale a copilului [66].

Studiile empirice au evidențiat în mod constant că expunerea repetată la conflicte interparentale distructive este asociată cu un risc crescut de apariție a simptomelor de *anxietate*, *depresie* și *comportamente disfuncționale* [66; 170, p.75-108]. Aceste manifestări pot fi interpretate ca indicatori ai diminuării securității emoționale a copilului, reflectând instabilitatea percepută a mediului familial și reducerea sentimentului de protecție psihologică.

În schimb, copiii care beneficiază de o coparentalitate cooperantă și de susținere parentală constantă prezintă niveluri mai ridicate de *reziliență emoțională* și un risc mai redus de apariție a tulburărilor afective. Teoria securității emoționale funcționează astfel ca un cadru explicativ care leagă calitatea relației coparentale de adaptare emoțională și comportamentală a copilului, având un rol mediator în relația dintre comportamentele parentale și dezvoltarea psihoemoțională.

Copiii proveniți din *familii intacte* beneficiază, în general, de o mai mare stabilitate coparentală, însă prezența conflictelor interparentale nerezolvate poate afecta negativ securitatea emoțională chiar și în aceste contexte. În cazul *famiiliilor divorțate*, dificultățile de comunicare și reorganizare structurală a sistemului familial determină o vulnerabilitate crescută a copilului în fața *insecurității emoționale*. Din această perspectivă, menținerea unei coparentalități funcționale devine esențială în protejarea echilibrului emoțional al copilului, indiferent de forma juridică sau de coabitare a părinților [66; 79; 170].

Încadrarea temei în contextul internațional, național și transdisciplinar

La nivel internațional, problematicile legate de sănătatea mintală și dezvoltarea psihoemoțională a copilului sunt din ce în ce mai prezente în agenda organizațiilor globale. *Organizația Mondială a Sănătății* (OMS) și *Organizația Națiunilor Unite* (ONU) subliniază importanța unui mediu familial stabil și securizant pentru starea de bine a copilului. *Convenția ONU privind Drepturile Copilului* începând cu 1989 accentuează necesitatea menținerii relației pozitive a copilului cu ambii părinți, inclusiv în situații de separare sau divorț, ceea ce implică o colaborare coparentală eficientă [14; 210].

Strategiile de sănătate publică internaționale reflectă influența covârșitoare a factorilor relaționali și de mediu familial asupra dezvoltării copiilor, incluzând intervenții bazate pe suport parental, educație familială și profilaxia sănătății mintale. Dinamica familială reflectă tendințe globale, axate pe o creștere constantă a divorțurilor și o diversificare a structurilor parentale. Potrivit datelor Institutului Național de Statistică din România, în perioada anilor 2010–2020 în România s-a înregistrat o medie anuală de 31000 divorțuri, în paralel cu o scădere a ratei căsătoriilor, rezultând în medie 18000 de copii proveniți din familii destrămate, dintre care aproximativ 13000 implică familii cu unul până la cinci copii [13]. Conform datelor biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, dinamica divorțurilor în republică, între anii 2010 și 2023, numărul divorțurilor a fost de 11504 în anul 2010 (rată brută de 3,20%), a crescut la 11199 în anul 2015 (rată de 3,50%), apoi a scăzut la 8793 în anul 2020 și a urcat la 9673 în anul 2023 (rată brută estimată de 3,90%) [1]. Această tendință confirmă fragilitatea echilibrului familial și relevă importanța unor politici publice și intervenții psihologice orientate spre sprijinul copilului și consolidarea colaborării coparentale în context postdivorț.

În lumina acestor considerații, devine evident că analiza relației dintre coparentalitate și securitatea emoțională a copilului nu reprezintă doar un demers teoretic, ci reprezintă o necesitate practică orientată spre înțelegerea și sprijinirea dezvoltării copilului în contextul transformărilor familiale contemporane. Importanța acestei cercetări rezidă în integrarea cadrului teoretic al securității emoționale cu analiza particularităților socio-culturale din spațiul românesc, un context insuficient explorat în literatura de specialitate. Prin abordarea propusă, se urmărește atât clarificarea mecanismelor psihologice implicate, cât și fundamentarea unor direcții de intervenție aplicabile la nivel individual, familial și social.

Așadar, problematica coparentalității, securității emoționale și anxietății la copil a constituit obiect de reflecție și cercetare pentru numeroși autori din domeniul psihologiei dezvoltării, al teoriei atașamentului și al psihologiei familiale.

În literatura de specialitate, unele aspecte conceptuale și explicative ale coparentalității au fost analizate de J. P. McHale [168; 169; 170]; R. E. Emery a precizat influența conflictului interparental în medierea impactului divorțului asupra copilului [112], D. S. Shaw [189] a evidențiat efectele relațiilor coparentale disfuncționale asupra dezvoltării comportamentelor externalizante; L. A. Sroufe [194] a arătat că securitatea atașamentului și stabilitatea emoțională a copilului sunt influențate de climatul coparental; E. E. Maccoby și R. H. Mnookin [156] au analizat tranzițiile parentale postdivorț și impactul aranjamentelor de custodie asupra relației coparentale; E. M. Hetherington [137; 138] a demonstrat că adaptarea copiilor la divorț este moderată de suportul și cooperarea dintre părinți; P. R. Amato [28; 29; 30; 31; 32] a documentat pe termen lung legăturile dintre conflictul interparental, calitatea relației coparentale și adaptarea copilului; J. Belsky [39; 40; 42; 43] a subliniat rolul coparentalității în modelul determinantelor competenței parentale și al dezvoltării copilului; G. Margolin [162] a evidențiat impactul expunerii copilului la conflictul interparental și strategiile de mediere coparentală; S. McConnell [166] a investigat influența coordonării și suportului dintre părinți asupra funcționării familiale și a stării de bine a copilului, conturând limitele relației dintre părinți și impactul acesteia asupra dezvoltării copilului.

Securitatea emoțională a copilului, în calitate de construct psihologic, a fost fundamentată prin studiile și modelele teoretice propuse de: E. Cummings și P. T. Davies [65; 66; 67; 71; 74; 82; 87; 89; 88], fiind ulterior consolidată prin cercetările realizate de: N.S. Weinfield, L. A. Sroufe și B. Egeland [214], J. L. Phelps, J. Belsky și K. Crnic [180], precum și de M. Little și R. Kobak [154]. Aceste contribuții evidențiază continuitatea și schimbarea în dinamica securității emoționale, rolul experiențelor timpurii și impactul rețelelor de sprijin relațional asupra reglării emoționale a copilului.

Importante, în acest context sunt: *teoria securității emoționale* [87], *teoriile atașamentului* elaborate de J. Bowlby [52] și M. Ainsworth [24], care au stabilit fundamentul explicativ pentru înțelegerea relației dintre disponibilitatea parentală și formarea reprezentărilor interne ale copilului.

Dimensiunea anxietății în copilărie și relația acesteia cu tipul de coparentalitate și nivelul securității emoționale au fost examinate de către cercetătorii: P. Davies și E. Cummings [68]. La fel au elaborat instrumente standardizate dezvoltate, cercetătorii J. S. March [161]. Marea majoritate a studiilor și investigațiilor confirmă că nivelul anxietății copiilor este sensibil la dinamica relațiilor familiale și la tiparele de disponibilitate emoțională ale părinților.

În literatura autohtonă, problematica securității emoționale și a anxietății copilului a fost abordată în corelație cu diverse dimensiuni ale dezvoltării psihologice și familiale de către cercetători, precum L. Cuznețov [2; 3], I. Holdevici, B. Crăciun [12], S. Sanduleac [18], C. Perjan [15] ș.a.

Delimitarea problemei științifice și obiectivele cercetării

Deși literatura de specialitate confirmă legătura dintre calitatea relației coparentale și securitatea emoțională a copilului, nu este clarificat suficient modul în care diferitele tipuri de coparentalitate influențează insecuritatea emoțională a copiilor în familii intacte, divorțate sau reconstituite din spațiul est-european. În spațiul românesc, cercetările aplicate lipsesc aproape complet, ceea ce face dificilă adaptarea și utilizarea strategiilor de sprijin la realitățile socio-culturale locale.

Problema științifică constă în insuficiența fundamentării teoretice și empirice privind mecanismele prin care tipul și calitatea relației coparentale determină nivelul securității emoționale a copilului. Această lacună face dificilă formularea și elaborarea politicilor sociale și a unor intervenții psihologice eficiente, reclamând identificarea și investigarea modului în care dinamica coparentală de tip cooperant, conflictual sau mixt, influențează echilibrul emoțional al copilului, atât în familiile intacte, cât și în cele divorțate sau reconstituite.

Scopul lucrării este de a identifica influența comportamentelor coparentale asupra dezvoltării securității emoționale a copiilor, cu accent pe identificarea relațiilor dintre diferitele tipuri de comportamente coparentale (pozitive și negative) și modul în care acestea influențează reglarea emoțională și comportamentul adaptativ al copiilor, precum și conturarea unui cadru teoretic și empiric pentru înțelegerea modului în care dinamica interparentală contribuie la bunăstarea emoțională a copiilor; elaborarea unor demersuri formative în vederea intervenției terapeutice sistemice orientată spre reducerea efectelor negative ale conflictelor familiale postdivorț asupra copiilor.

Obiectivele cercetării sunt următoarele:

1. Analiza abordărilor teoretice privind tipurile de coparentalitate și securitate emoțională a copilului.
2. Evidențierea tipului de relație coparentală exprimată postdivorț.
3. Identificarea nivelului securității emoționale a copiilor aflați sub influența relației coparentale.
4. Analiza comparativă a securității emoționale a copiilor în funcție de tipul de coparentalitate la care sunt expuși.
5. Investigarea relației dintre anxietatea copilului și securitatea emoțională în contextul coparental.
6. Elaborarea și validarea experimentală a *Programului dual de intervenție psihologică pentru consolidarea securității emoționale a copilului în sistemul coparental postdivorț*.

Realizarea acestor obiective a presupus mai multe etape:

1. etapa analitică (2019-2020), pe parcursul căreia a fost studiată și analizată literatura științifică privind problema abordată în cercetare, au fost selectate metodele și tehnicile de cercetare și de intervenție psihologică;
2. etapa de constatare (2020-2022), pe parcursul căreia a fost efectuat experimentul de constatare prin administrarea metodelor și tehnicilor de investigare a tipului de coparentalitate manifestat de către părinți și a comportamentelor coparentale, anxietatea copiilor expuși la diverse tipuri de coparentalitate și securitatea emoțională a acestora;
3. etapa de intervenție psihologică (2022-2023), în care s-a elaborat și implementat un *Program dual de intervenție psihologică* având ca obiectiv ameliorarea tipului de coparentalitate exprimat de către părinți și reducerea anxietății la copii;
4. etapa de retestare – a fost efectuat experimentul de control (2022-2023), pentru determinarea eficienței programului formativ aplicat, ulterior au fost generalizate și descrise rezultatele obținute.

Ipoteza generală a cercetării: *există o relație de asociere dintre tipul de coparentalitate exprimat și securitatea emoțională a copilului, iar relația este mediată de nivelul de anxietate resimțit de copil.*

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea aplicării metodelor de cercetare.

În cercetarea de față au fost utilizate mai multe metode, reieșind din scopul, obiectivele și ipotezele de cercetare și anume:

a) **Metode teoretice** – analiza și sinteza literaturii de specialitate pentru delimitarea conceptelor fundamentale, inducția și deducția pentru formularea și argumentarea ipotezelor, hermeneutica pentru clarificarea și interpretarea sensurilor teoretice ale conceptelor de coparentalitate și securitate emoțională;

b) **Metode empirice** – experimentul (de constatare, formativ, control), interviul, observația participativă, teste, scale. Studiul relației coparentale s-a realizat cu *Scala de Relație Coparentală* (CRS), securitatea emoțională a copilului a fost cercetată cu *Scala Securității în Sistemul Interparental* (SIS) și anxietatea copilului a fost măsurată cu MASC (Multidimensional Anxiety Scale for Children) *Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii*, instrument psihometric utilizat pentru evaluarea nivelului și tipurilor de anxietate la copii și adolescenți cu vârste cuprinse între 8 și 19 ani, etalonat și validat pe populația din România.

c) **Metode statistico-matematice**. În cadrul experimentului de constatare am utilizat următoarele metode statistice: *testul neparametric Kruskal-Wallis*, pentru analiza asocierii categoriilor unei variabile nominale sau ordinale cu nivelurile unei variabile de interval/raport, ce au distribuții semnificativ diferite de distribuția normală; *testul U-Mann-Whitney* pentru eșantioane independente; *corelația Spearman* pentru precizarea existenței corelațiilor statistice directe și inverse între parametrii cuantificabili studiați; *coeficientul Pearson* pentru determinarea corelațiilor liniare dintre variabile continue; *corelația canonică* pentru explorarea relațiilor complexe dintre seturi de variabile dependente și independente; *analiza de moderare*, realizată prin regresie ierarhică cu introducerea termenului de interacțiune, pentru a evalua influența variabilelor moderator (precum genul copilului) asupra relației dintre tipul de coparentalitate și anxietatea copilului; și *testul Cronbach alfa*, pentru identificarea consistenței interne în urma traducerii Scalei de Securitate în Sistemul Coparental (SIS).

Pentru analiza datelor obținute în cadrul experimentului de control a fost utilizat următoarele metode statistice: *testul U Mann-Whitney* pentru eșantioane independente; *testul Wilcoxon* pentru compararea pe baza rangurilor valorilor distribuțiilor date de măsurarea inițială și de cea finală.

Sumarul capitolelor tezei. Teza este constituită din: preliminarii (adnotare în două limbi, lista abrevierilor și introducere), trei capitole, concluzii generale și recomandări), bibliografie, glosarul termenilor și conceptelor și anexe.

În **Introducere** este argumentată actualitatea și importanța problemei de cercetare vizând influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale a copilului, este expus și fundamentat suportul conceptual și metodologic al cercetării, sunt formulate scopul și obiectivele cercetării, este enunțată problema științifică, se oferă o caracterizare succintă a lucrării,

subliniindu-se noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute; este elucidată importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării.

Capitolul 1, *Fundamente teoretice ale influenței tipului de coparentalitate privind securitatea emoțională a copilului*, oferă o analiză detaliată a fundamentelor teoretice, cu accent pe modelele explicative ale relației dintre coparentalitate, securitate emoțională și anxietate. Conceptul de **coparentalitate** a fost definit și delimitat de alte forme de relații parentale. Sunt prezentate principalele teorii și modele explicative care abordează dinamica coparentalității, precum și factorii care influențează calitatea acesteia. De asemenea, sunt analizate tipurile de coparentalitate (cooperantă, conflictuală, mixtă) și impactul lor asupra mediului familial. Ulterior este explorat conceptul de **securitate emoțională**, cu accent pe teoriile care o susțin și sunt analizate componentele securității emoționale și modul în care acestea se manifestă în viața copilului [188]. Capitolul prezintă relația dintre dinamica coparentală și securitatea emoțională a copilului. Conceptualizarea realizată a permis să fie examinate aspecte precum: *comunicarea dintre părinți, gestionarea conflictelor și implicarea emoțională a ambilor părinți în viața copilului*. Totodată, și unele studii care demonstrează cum anumite tipuri de coparentalitate pot sprijini sau afecta securitatea emoțională [190]. La fel, sunt analizați factorii care contribuie la crearea unui mediu psihologic sigur pentru copil, precum și rolul sistemului coparental în asigurarea acestui cadru.

În completarea acestui cadru, este abordată anxietatea ca dimensiune psihologică relevantă în procesul de reglare emoțională a copilului. În literatura de specialitate, anxietatea este frecvent descrisă ca un răspuns psiho-emoțional complex, ce corelează relația dintre experiențele familiale și dezvoltarea emoțională a copilului. Expunerea prelungită la conflicte interparentale sau la forme disfuncționale de coparentalitate poate contribui la creșterea vulnerabilității anxioase a copilului, care, la rândul său, influențează negativ percepția securității emoționale a acestuia în familie. Astfel, anxietatea este conceptualizată drept o variabilă mediatore, ilustrând mecanismul prin care relația parentală afectează adaptarea copilului. Pe de altă parte, s-a demonstrat că numeroase studii arată legătura dintre genul copilului și intensitatea reacțiilor afective în cadrul conflictului parental, fetele manifestând în general o sensibilitate mai ridicată la aspectele emoționale, iar băieții o reactivitate mai accentuată la cele comportamentale. În această ordine de idei, rolul de moderator al genului este cercetat în modelul actual ca factor ce influențează forța asocierii dintre anxietate și percepția securității emoționale.

Așadar, analiza unor abordări teoretice și modele explicative, a permis să evidențiem mecanismele prin care coparentalitatea poate promova sau dimpotrivă, submina, securitatea emoțională a copilului. De asemenea, au fost stabilite și sunt analizate dimensiunile relaționale

ale coparentalității și modul în care acestea se intersectează cu nevoile emoționale ale copilului. În concluzie, capitolul oferă, un cadru conceptual pentru înțelegerea securității emoționale în contextul sistemului coparental, scoțând în evidență importanța unei abordări integrate care să sprijine atât părinții, cât și copiii în procesul de tranziție postdivorț.

În capitolul 2, ***Studiul empiric al securității emoționale a copilului sub influența tipului de coparentalitate***, sunt descrise scopul, obiectivele și ipotezele cercetării constatative, subiecții experimentali, etapele cercetării de constatare, variabilele dependente și independente, instrumentele de lucru. Aici sunt analizate rezultatele experimentale cu referire la influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale a copilului, respectiv impactul comportamentelor coparentale asupra anxietății copilului și a securității emoționale a acestuia. Capitolul sintetizează relația complexă dintre securitatea emoțională, anxietate și tipul de coparentalitate, oferind o perspectivă integrată asupra modului în care dinamica coparentală influențează starea psihologică a copilului.

În capitolul 3, ***Dimensiunea praxiologică a Programului dual de intervenție psihologică pentru consolidarea securității emoționale a copilului***, este redată metodologia experimentului formativ dual, fiind expus scopul experimentului formativ, ipoteza de cercetare, sunt evidențiate obiectivele de cercetare privind experimentul formativ și variabilele de cercetare. De asemenea, în acest capitol este prezentată structura *Programului dual de intervenție psihologică* cu activitățile sale specifice, metodele și tehnicile utilizate și este realizată evaluarea eficienței acestuia în dezvoltarea securității emoționale a copilului. Experimentul de control este descris în câteva etape: compararea rezultatelor obținute la faza retest de către subiecții din Grupul experimental și a celor din Grupul de control, compararea rezultatelor obținute de subiecții din Grupul experimental la faza test și la faza retest, compararea rezultatelor obținute de către subiecții din Grupul de control la faza test și retest.

Concluziile generale și recomandările reprezintă o viziune de ansamblu a demersului de cercetare a influenței tipului de coparentalitate asupra securității emoționale a copilului în cele trei ipostaze ale sale: studiul teoretic, studiul empiric de constatare și studiul experimental cu caracter formativ. Totodată, concluziile generale conțin principalele rezultate științifice ale lucrării; enunță problema științifică importantă soluționată în cercetare și oferă (în temeiul rezultatelor obținute), ansamblul de recomandări și sugestii vizând cercetările de perspectivă și măsurile de îmbunătățire a influenței tipului de coarentalitate asupra securității emoționale a copilului.

FUNDAMENTE TEORETICE ALE INFLUENȚEI TIPULUI DE COPARENTALITATE PRIVIND SECURITATEA EMOȚIONALĂ A COPILULUI

1.1. Coparentalitatea – delimitări conceptuale, teorii, tipuri și modele explicative

Asumpția potrivit căreia atitudinile, acțiunile și comportamentele părinților influențează dezvoltarea psihoemoțională și comportamentală a copiilor a fost susținută consistent prin numeroase studii empirice, după cum au arătat în cercetările sale T. O. Afifi și H. L. McMillan (2011), sau N. Eisenberg (2005) ș.a. [20; 109]. Conceptul de coparentalitate a dobândit o poziție centrală în literatura de specialitate, fiind definit ca *un demers comun realizat de doi sau mai mulți adulți care se ocupă împreună de îngrijirea și creșterea copiilor pentru care împărtășesc responsabilitatea* [171, p. 30]. *Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului* (1989) stipulează dreptul copilului de a menține relații semnificative cu ambii părinți, chiar și în cazul separării acestora, susținând în mod indirect atât extinderea conceptuală, cât și cea factuală a coparentalității în afara căsătoriei [14].

Astfel, coparentalitatea este recunoscută ca o dimensiune fundamentală a tuturor sistemelor familiale. Conform viziunii lui J. P. McHale și K. M. Lindahl, totuși literatura de specialitate face distincția între formele funcționale și cele disfuncționale ale coparentalității. Dacă prima implică sprijin reciproc, coordonare și comunicare eficientă între părinți, cea de-a doua este caracterizată de conflicte, triangulare și lipsă de coerență parentală. Apariția unor structuri familiale diverse, precum familii reconstituite, cupluri de același sex sau părinți singuri a determinat o reevaluare a modului în care funcționalitatea coparentală se manifestă și este influențată de contextul familial specific [29; 34; 37; 171].

În *famiiliile divorțate*, coparentalitatea capătă valențe particulare [185]. Deși rolul marital este abandonat, cel parental trebuie menținut, ceea ce presupune un efort suplimentar de coordonare între părinți. Literatura de specialitate [2; 3; 79; 83; 107; 114; 183] din ultimele decenii susține că absența fizică a unui părinte din gospodărie nu implică absența sa din dinamica parentală, ci presupune dezvoltarea unui nou stil de colaborare parentală, adesea dificil de menținut în condiții de conflict.

Este evident că dimensiunile coparentalității au fost identificate prin integrarea perspectivei dezvoltării copilului și a psihologiei relațiilor de familie. J. P. Shonkoff și D. A. Phillips sugerează că așa dimensiuni ca: *căldura, disciplinarea, comunicarea, monitorizarea și promovarea autonomiei copilului* rămân esențiale în orice tip de familie, inclusiv în cele divorțate [192]. Pe lângă aceste dimensiuni generale ale parentingului, în literatura privind

coparentalitatea [114; 149] este abordat un ansamblu specific de factori relevanți pentru familiile în tranziție. Cercetările lui S. J. Schoppe, S. C. Mangelsdorf și C. A. Frosch, respectiv K. M. Macie și A. L. Stolberg, demonstrează faptul că *respectul reciproc, implicarea echilibrată, comunicarea și cooperarea* între părinți acționează ca factori protectivi în dezvoltarea copilului. În schimb, conflictele persistente și triangularea copilului în relația interparentală sunt asociate cu dificultăți de ajustare emoțională și comportamentală [159; 187].

Deși majoritatea studiilor privind *coparentalitatea* s-au concentrat inițial asupra relațiilor parentale postdivorț, literatura de specialitate [162; 166; 187] a început să acorde tot mai multă atenție studierii acestui aspect și în cadrul familiilor intacte. Cu toate acestea, cercetările realizate pe familii căsătorite au urmat o traiectorie relativ separată, focalizându-se predominant asupra perioadei de tranziție spre parentalitate și a impactului acesteia asupra relației maritale [99]. Motivele care stau la baza acestei separări conceptuale și metodologice rămân neclare, în special în contextul în care coparentalitatea este o componentă a parentalității generale prezentă indiferent de statutul conjugal.

Coparentalitatea în familiile intacte este influențată de factori precum genul părinților și vârsta copilului. Studiile arată că mamele tind să manifeste un nivel mai ridicat de cooperare coparentală decât tații, dar această tendință poate scădea odată cu înaintarea în vârstă a copilului [162; 166]. Un studiu relevant realizat de K. M. Macie și A. L. Stolberg, care a investigat contribuția coparentalității la ajustarea psihoemoțională a tinerilor adulți proveniți din familii intacte și divorțate, evidențiază faptul că atitudinile și comportamentele parentale, atât în dimensiunea individuală, cât și în cea coparentală, influențează semnificativ adaptarea tinerilor, mai mult decât statutul conjugal în sine [159]. Aceste rezultate susțin ideea că importanța coparentalității transcende diferențele structurale dintre familii și se afirmă ca un element universal în promovarea bunăstării copilului. Astfel, coparentalitatea nu ar trebui privită ca o entitate specifică familiilor divorțate, ci ca o dimensiune fundamentală a parentalității generale, modificată contextual de dinamica divorțului sau a altor tranziții familiale [153].

În lucrarea *Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei*, Larisa Cuznețov propune un cadru psihopedagogic amplu pentru înțelegerea dinamicii familiale, accentuând rolul educației parentale în formarea relațiilor echilibrate și în promovarea dezvoltării emoționale armonioase a copilului [3].

Chiar dacă literatura recentă a început să abordeze și familiile intacte, cercetările rămân mai degrabă dispersate. După cum subliniază M. Feinberg, *dimensiunea coparentală* nu a fost încă pe deplin integrată în modelele generale de parenting, ceea ce constituie o lacună teoretică importantă. În acest sens, autorul propune un *Model structural al coparentalității constituit din*

patru componente interdependente. Aceste dimensiuni contribuie la explicarea modului în care părinții cooperează în contexte familiale diverse și influențează în mod direct adaptarea psihoemoțională a copilului. În special în familiile divorțate, în care conflictul interparental și comunicarea deficitară sunt frecvente, o coparentalitate funcțională poate constitui un factor esențial de protecție [9; 104].

Dimensiunile modelului structural al coparentalității propus de M. Feinberg

În absența unor dovezi empirice concludente privind interacțiunea dintre cele patru dimensiuni esențiale ale coparentalității, M. Feinberg presupune că acestea sunt moderat corelate, dar conceptual distincte. Există o variabilitate semnificativă între familii în ceea ce privește relevanța și interdependența acestor dimensiuni. Astfel, de exemplu, părinții care manifestă dezacorduri privind valorile educaționale pot totuși menține o relație coparentală funcțională prin sprijin reciproc, negocierea eficientă a responsabilităților și gestionarea conflictelor astfel, încât copilul să nu fie expus ostilității [122]. Pornind de la această premisă, modelul relației coparentale este configurat ca o structură formată din patru componente care se suprapun, interacționează și se fortifică reciproc: *acordul asupra creșterii copiilor, diviziunea muncii, susținerea sau subminarea rolului coparental și managementul comun al familiei*.

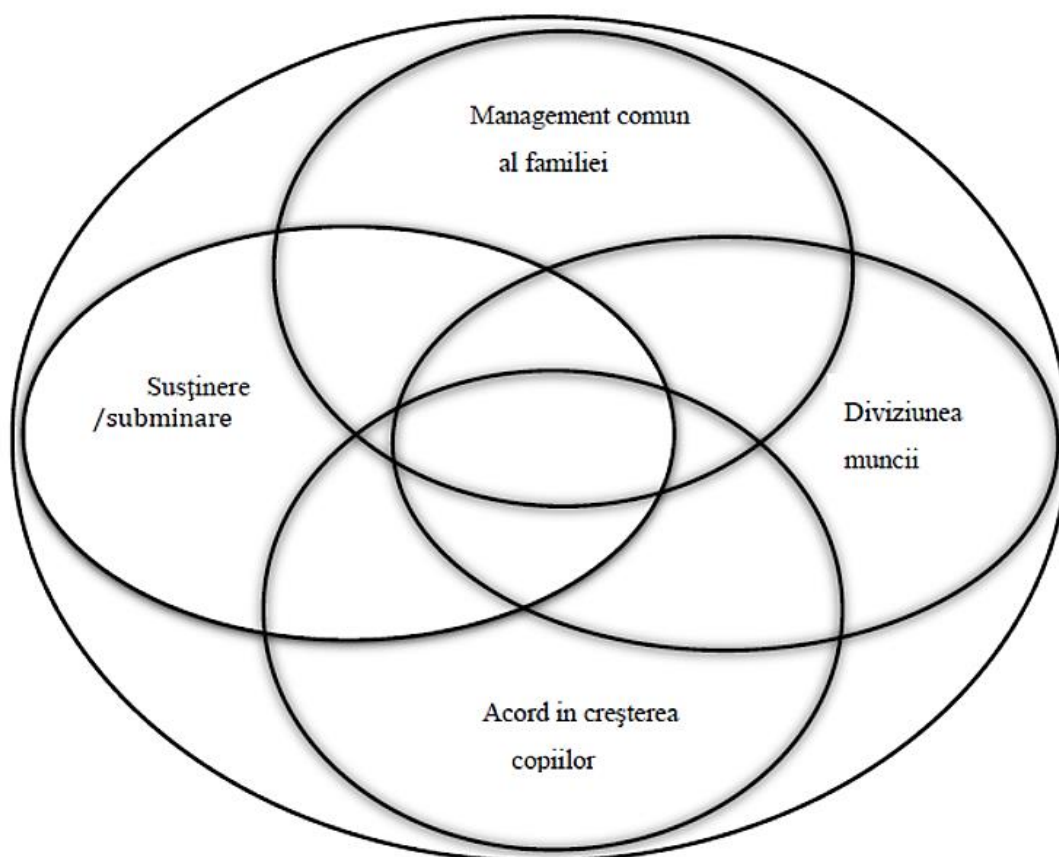

Figura 1.1. Modelul structural al coparentalității, propus de M. Feinberg [122, p. 28].

În lipsa unor informații empirice asupra interrelațiilor dintre aceste patru componente, M. Feinberg susține că aceste componente sunt moderat asociate și, totodată, parțial distincte. Există o variabilitate considerabilă între familii, în gradul lor de relevanță și interacțiune între componentele în cauză. De exemplu, unii părinți care nu sunt de acord cu privire la valorile de creștere a copiilor pot găsi anumite modalități de a oferi sprijin reciproc coparental, negociază responsabilitățile în mod satisfăcător și sunt capabili să rețină declanșarea conflictelor, astfel încât copiii să nu fie expuși la ostilitate [58; 75; 122]. Deși, suprapunerile sunt frecvente, menținerea distincțiilor conceptuale este relevantă pentru analiza specifică a fiecărei dimensiuni.

A. Acordul asupra creșterii copiilor

Această dimensiune reflectă gradul în care părinții ajung la un consens privind explorarea variatelor aspecte legate de dezvoltarea copilului, care includ valorile morale, regulile disciplinare, nevoile emoționale ale copilului, metodele, standardele educaționale și oferirea siguranței. Diferențele de opinie în acest domeniu sunt adesea influențate de experiențele părinților în familiile de origine. În general, această dimensiune este conceptualizată pe un continuum între acord total și dezacord profund. Este important de menționat că dezacordul parental nu este în sine disfuncțional. Părinții care *acceptă să nu fie de acord* pot manifesta totuși un înalt nivel de susținere reciprocă, tratând cu respect divergențele și reușind să stabilească un compromis funcțional. Cu toate acestea, dezacordurile acute și cronice pot deveni problematice în măsura în care perturbă alte dimensiuni ale coparentalității și afectează climatul emoțional familial.

B. Diviziunea muncii

Această componentă se referă la împărțirea sarcinilor legate de îngrijirea zilnică a copilului, de întreținerea gospodăriei și de responsabilitățile legale, financiare și medicale. Literatura de specialitate s-a concentrat preponderent pe *famiiliile biparentale heteronormative*, iar studiile indică asupra faptului că mamele percep frecvent inechități în îndeplinirea responsabilităților, ceea ce poate constitui o sursă majoră de conflict, în special în perioada postnatală [62, p. 114-154].

Cercetările realizate de J. Aldous, G. M. Mulligan și T. Bjarnason, precum și de E. M. Hetherington et al. arată că, în mod tradițional, mamele preiau majoritatea sarcinilor domestice și educaționale, iar percepția asupra echității implicării tatălui este esențială pentru calitatea relației maritale și tranziția spre parentalitate [22; 26, p. 809-820; 137]. Percepția inechității este asociată cu scăderea satisfacției relaționale [21; 207, p. 129-132].

Totuși, alte cercetări sugerează că percepțiile individuale asupra diviziunii muncii nu sunt predictorii direcți ai calității relației de cuplu, ci satisfacția părinților față de procesul de negociere și rezultatul acesteia reprezintă determinantul principal [39; 53]. L. S. Hackel și D. N. Ruble

afirmă că această satisfacție rezultă din congruența dintre așteptări și realitatea implicării [132]. Discrepanțele majore între așteptări și contribuția percepută pot genera sentimente de inechitate, stres parental și, implicit, o diminuare a calității interacțiunii cu copilul [143; 212]. Un aspect relevant al diviziunii muncii este gradul de flexibilitate al aranjamentelor parentale. Unele familii preferă reguli rigide și atribuții clare, în timp ce altele adoptă un stil flexibil, adaptabil la nevoile copilului în schimbare. În perioadele de tranziție (ex. trecerea la școlaritate sau venirea unui nou copil), flexibilitatea poate facilita ajustarea, în timp ce structurile rigide pot limita capacitatea de reacție adaptativă. Pe de altă parte, în cazul unor părinți care prezintă dificultăți în negociere și tendințe de conflict, o structură mai clară poate preveni escaladarea tensiunilor [26; 137].

C. Susținerea sau Subminarea rolului coparental

Această dimensiune reflectă nivelul de sprijin exprimat de un părinte față de celălalt în exercitarea rolului parental, inclusiv recunoașterea competenței, validarea deciziilor și cooperarea în activitățile legate de copil. Sprijinul coparental contribuie la coeziunea familială, în timp ce omologul său negativ – subminarea – se exprimă prin critici, dispreț, ironii sau învinovățire. În unele cazuri, părinții pot adopta o atitudine competitivă, în care manifestarea autorității sau căldurii de către unul dintre ei este percepută ca o diminuare a celuilalt [5].

Literatura de specialitate [107; 114; 126; 132; 152; 178] nu este unitară în ceea ce privește conceptualizarea sprijinului și subminării: unele abordări le tratează ca poli opuși ai unui continuum, în timp ce altele le consideră constructe distincte, dar corelate. Sprijinul în relația coparentală poate fi privit ca o formă specifică de sprijin social, cu impact pozitiv asupra adaptării materne, competenței parentale și calității relației maritale. Studiul realizat de L. A. Pasch și T. N. Bradbury evidențiază rolul sprijinului conjugal în facilitarea ajustării materne și a funcționării familiale armonioase [178, p. 219-230].

D. Managementul comun al familiei

Această dimensiune se referă la capacitatea părinților de a gestiona în mod coordonat și eficient interacțiunile familiale, funcționând ca un subsistem executiv al sistemului parental. Managementul comun al familiei implică cel puțin trei direcții majore. În primul rând, presupune autocontrolul comportamentului și al comunicării interpersonale între părinți. Comportamentele interparentale negative, în special cele ostile sau violente, pot afecta atât calitatea parentalității, cât și echilibrul emoțional al copilului [202].

În al doilea rând, această dimensiune implică stabilirea de granițe funcționale între subsistemele familiale. Părinții care includ copilul în conflictele lor (ex. triangulare sau loialitate divizată) creează un climat de insecuritate, determinând copilul să se simtă prins între părinți și expus tensiunilor relaționale. În al treilea rând, părinții diferă în ceea ce privește implicarea lor în

interacțiunile triadice (părinte–părinte–copil) sau în structuri familiale extinse [175]. Uneori, un părinte poate domina interacțiunile, în timp ce celălalt adoptă o poziție pasivă sau se retrage, afectând echilibrul și coerența sistemului familial. Un management comun eficient presupune capacitatea părinților de a colabora în mod constant, de a lua decizii comune și de a menține o atmosferă familială stabilă, în care copilul să beneficieze de siguranță afectivă și predictibilitate comportamentală [205].

Coparentalitatea în familiile postdivorț

Coparentalitatea a fost conceptualizată inițial ca modelul ideal de colaborare parentală în contextul postdivorțial. Potrivit lui D. Rosenthal și J. Hansen, relația părinte–părinte eficientă este definită prin implicarea mutuală a ambilor părinți în deciziile majore referitoare la copil. Această perspectivă susține ideea că părinții, deși separați din punct de vedere marital, trebuie să continue să colaboreze în beneficiul dezvoltării copilului, menținând o relație funcțională de parteneriat parental [183]. Într-o abordare complexă, Larisa Cuznețov explorează dimensiunile axiologice și funcționale ale vieții de familie, precizând fundamentele teoretico-aplicative ale coparentalității în contextul familiilor intacte și a transformărilor socio-afective postdivorț [2].

În această ordine de idei, un model teoretic, inspirat din *teoria bifactorială a inteligenței* a lui C. E. Spearman propune conceptualizarea parentalității generale ca un construct global (factorul „p”), influențat de factori situaționali („s”), precum divorțul. Astfel, coparentalitatea postdivorț nu este o entitate separată, ci o componentă a parentalității generale, adaptată la condițiile specifice ale unui context familial restructurat. Această abordare este susținută de lucrările lui M. Feinberg și ale lui J. P. McHale și K. M. Lindahl, care evidențiază integrarea coparentalității în funcționarea globală a sistemului familial [114; 171]. În această paradigmă, coparentalitatea postdivorț implică menținerea unei relații de cooperare cu fostul partener, în care prioritizarea interesului superior al copilului devine elementul central al colaborării [199]. Chiar dacă părinții aleg să nu mai participe activ la viața celuilalt, aceștia pot decide în mod conștient să rămână implicați împreună în viața copilului, susținând continuitatea relațională și emoțională a acestuia [201, p. 161-176]

Definiția coparentalității s-a extins dincolo de simpla partajare a responsabilităților parentale, incluzând și componenta de susținere reciprocă în luare a deciziilor, menținerea unor limite clare, dar flexibile, și dezvoltarea unei relații funcționale în absența legăturii maritale. Părinții care manifestă o coparentalitate sănătoasă se includ reciproc în procesele decizionale și sunt dispuși la compromisuri constructive în beneficiul copilului.

E. E. Maccoby, C. E. Depner și R. H. Mnookin au identificat trei subtipuri majore de coparentalitate: *cooperant*, *conflictual* și *dezangajat*. **Părinții cooperanți** mențin o comunicare

regulată și eficientă, evită conflictele și își susțin reciproc deciziile legate de creșterea copiilor. Acest subtip de coparentalitate este asociat cu cele mai bune rezultate în autoreglarea emoțională a copilului, deși, doar aproximativ 25% dintre părinții divorțați se încadrează în această categorie [156, p. 141-151; 155]. În contrast, *coparentalitatea conflictuală* este caracterizată printr-o comunicare frecventă, dar încărcată de ostilitate, lipsă de respect și critici constante [182, p. 467-489]. Acest tip de relație este considerat cel mai dăunător pentru copil, expunându-l la stres emoțional persistent și la riscul de triangulare parentală.

Majoritatea părinților divorțați se regăsesc însă în tipologia coparentalității dezangajate. Acești părinți practică un *parenting paralel*, evitând contactul și comunicarea cu celălalt părinte, fără a manifesta ostilitate activă, dar și fără colaborare. Deși frecvent întâlnită, această formă de coparentalitate este puțin studiată în raport cu impactul asupra adaptării emoționale a copilului [156].

D. Rosenthal și J. Hansen [183, p. 73-82] au fost printre primii autori care au propus menținerea unei relații pozitive de coparentalitate în familiile monoparentale ca obiectiv al consilierii familiale. Deși la acel moment afirmația nu avea un suport empiric solid, cercetările ulterioare au validat importanța relației coparentale pentru asigurarea stării de bine a copilului postdivorț. Studiile realizate de K. M. Macie și A. L. Stolberg [159, p. 89-107] arată că tinerii adulți proveniți din familii în care părinții au manifestat o coparentalitate sănătoasă (*caracterizată prin conflict redus, respect reciproc, comunicare eficientă și evitarea triangulării*) prezintă o adaptare superioară comparativ cu cei proveniți din familii marcate de coparentalitate disfuncțională.

Aceste concluzii sunt susținute și de cercetările privind adaptarea psihoemoțională a copiilor. Cercetătorii K. A. Camara și G. Resnick au arătat că nivelul de cooperare coparentală și stilul de gestionare a conflictului sunt indicatori mai puternici ai adaptării copilului decât frecvența conflictelor conjugale. Nu cantitatea conflictului este predictorul principal al dificultăților psihologice ale copilului, ci modul în care părinții reușesc să rezolve aceste conflicte și să mențină o relație funcțională ca parteneri parentali [58]. Prin urmare, coparentalitatea constituie un factor esențial în promovarea ajustării copilului în contextul postdivorțial. Rămâne însă întrebarea deschisă dacă același nivel de influență este prezent și în cazul familiilor intacte, ceea ce subliniază necesitatea extinderii cercetării asupra acestui construct în contexte familiale diverse.

Coparentalitatea și competența parentală individuală

Deși relația de coparentalitate constituie un predictor central al adaptării (ajustării) emoționale a copilului, nu poate fi neglijat rolul competenței parentale individuale. Părintele sensibil din punct de vedere emoțional, implicat și competent este un factor direct asociat cu

dezvoltarea rezilienței copilului și cu adaptarea comportamentală generală a acestuia [159; 182]. C. R. Martinez și M. S. Forgatch, P. Summers și colaboratorii săi subliniază că parentingul, în sine, reprezintă cel mai important predictor al ajustării psihosociale a copilului [163; 205].

Parentalitatea deficitară, caracterizată prin lipsa de disciplină clară, supraveghere inconsistentă sau tratament sever, este un factor major de risc pentru psihopatologia infantilă [194, p.75-91]. Impactul parentalității se manifestă la niveluri multiple ale sistemului biopsihosocial al copilului, influențând dezvoltarea sa prin intermediul unor căi precum starea de sănătate mintală a părinților, convingerile parentale privind educația și climatul emoțional creat în familie [23; 192].

Mai mult, competența parentală are o influență predictivă asupra ajustării copilului chiar și atunci când sunt controlate variabile precum sănătatea mintală a părinților [112; 128]. Abilitățile parentale slabe, în special monitorizarea deficitară și disciplina inconsistentă sunt asociate cu comportamente antisociale și tulburări de conduită [101; 194]. În schimb, parentalitatea pozitivă funcționează ca factor protector împotriva comportamentelor de externalizare [127; 165, p. 143-169]. Cu toate acestea, definiția și operaționalizarea conceptului de „parenting” diferă în literatura de specialitate. Parentingul este definit ca relația afectivă și funcțională dintre copil și adultul disponibil constant și implicat emoțional în viața acestuia. Dimensiunile centrale ale parentalității includ: *căldura, disciplina, comunicarea, monitorizarea și încurajarea autonomiei adecvate vârstei* [81]. Totuși, majoritatea studiilor empirice investighează doar una sau două dintre aceste dimensiuni, fapt ce limitează înțelegerea complexității acestui construct [127; 194]. Monitorizarea parentală și căldura emoțională sunt cele mai frecvent analizate în relație cu psihopatologia dezvoltării. Absența căldurii parentale este un predictor consistent al depresiei infantile, iar monitorizarea deficitară este asociată cu comportamente de externalizare [101; 127].

Pornind de la aceste dimensiuni, cercetările privind stilurile parentale, inițiate de D. Baumrind, au identificat patru tipuri principale: *autoritar, democratic, permisiv și indiferent*. Aceste stiluri sunt diferențiate în funcție de nivelul de control și căldură manifestat de părinte. **Stilul democratic**, caracterizat prin combinația echilibrată între control ferm și afecțiune este considerat optim pentru dezvoltarea copilului [36; 196]. **Stilul autoritar** (control sporit, căldură scăzută) este asociat cu performanța scăzută, stima de sine redusă și riscul crescut de comportamente deviante [30; 37]. **Stilul permisiv** presupune căldură, afectivitate sporită, dar lipsă de control, acesta fiind asociat cu o adaptare psihologică pozitivă, dar cu performanțe academice slabe și niveluri crescute de devianță. În cazul **stilului indiferent** (control și căldură scăzute), sunt frecvent observate efecte negative precum suferință psihologică, consum de substanțe și scăderea stimei de sine [34].

Studiile care corelează aceste stiluri cu adaptarea copilului utilizează adesea clasificarea propusă de D. Baumrind pentru a analiza diferențele intergrupale. De exemplu, parentingul democratic este asociat cu performanță școlară crescută, implicare socială și autoreglare emoțională [195; 197]. Pe de altă parte, stilul autoritar este legat de rezultate negative, precum anxietatea crescută, lipsa încrederii în sine și comportamente de risc. Cu toate acestea, aspectele vizate au fost criticate din perspectiva validității externe, întrucât multe dintre studiile privind parentingul democratic utilizează eșantioane din clasa mijlocie. Cercetătorii, S. Avenevoli, F. M. Sessa și L. Steinberg, sugerează faptul că stilul autoritar ar putea fi adaptativ în contextul familiilor care trăiesc în medii sociale periculoase [34; 196] și dezorganizate. Cercetările actuale sprijină această ipoteză, indicând faptul că stilurile parentale variază în funcție de structura familială, mediul de reședință/ trai și de apartenența etnică. Familiile intacte manifestă mai frecvent stiluri democratice și mai rar stiluri indifferente, în timp ce familiile monoparentale prezintă o distribuție comparabilă pentru stilurile permisiv și autoritar [43].

Prin urmare, înțelegerea complexă a influenței parentingului, atât la nivel individual, cât și în cadrul sistemului coparental este esențială pentru elaborarea și formularea unor intervenții eficiente destinate sprijinirii dezvoltării emoționale sănătoase a copilului [1; 200, p. 75-99].

Dimensiunile coparentalității

Decenii de cercetare asupra stilurilor parentale generale au permis formularea unei viziuni teoretice integrate asupra dimensiunilor coparentalității. Așa cum părinții cu un stil parental democratic combină acceptarea cu controlul comportamental și încurajează autonomia copilului, tot astfel, o relație coparentală de succes este caracterizată prin exprimarea respectului reciproc între părinți și menținerea unor limite funcționale clare. Dimensiunile coparentalității sunt corelate cu cele ale parentalității generale, însă se concentrează preponderent asupra interacțiunilor dintre părinți cu privire la copii și nu asupra relației directe părinte-copil [42; 159].

Literatura de specialitate a identificat un set distinct de dimensiuni ale relației coparentale, formulate de E. K. Mullett și A. Stolberg, precum și de M. C. McConnell și P. K. Kerig, printre care se numără: *conflictul*, *cooperarea și respectul reciproc*, *comunicarea interparentală* și *triangulația* [166; 176].

❖ Conflictul

Conflictul interparental este, de departe, cea mai frecvent investigată dimensiune a coparentalității. Acesta afectează competența parentală generală, iar negativitatea din relația de cuplu se extinde asupra întregului sistem familial. De exemplu, s-a constatat că, în urma conflictelor, tații oferă mai puțin sprijin și încurajare băieților lor [112]. *Conflictul escaladat* (sporit) între părinți prezice o adaptare deficitară a tinerilor adulți și o reducere a intimității în

relația cu părinții, conform studiilor lui S. Richardson și M. C. McCabe din 2001 [182]. Aceste efecte sunt consecvente în funcție de genul copilului și de starea civilă a părinților [138; 189]. Conflictul interparental postdivorț are un efect negativ asupra stării de bine a copiilor, fiind mai dăunător decât divorțul în sine [27; 28; 40; 42; 209].

În timp ce conflictul interparental influențează ajustarea psihologică în diferite configurații familiale, impactul său este deseori mai puternic în cadrul familiilor intacte. Copiii din familiile monoparentale prezintă, în general, un nivel mai bun de adaptare decât cei din familii intacte marcate de conflicte intense [138]. În unele cazuri, familiile intacte cu niveluri sporite de conflict pot avea un efect mai negativ decât familiile divorțate [31]. Din această perspectivă, divorțul poate funcționa ca un mecanism de protecție, reducând expunerea copilului la conflict și contribuind la o mai bună ajustare emoțională [32; 29].

❖ Cooperare și respect reciproc

Cooperarea și respectul manifestate între părinți reprezintă piloni fundamentali ai unui coparenting funcțional. Aceste dimensiuni devin esențiale mai ales în contextul divorțului, oferind un model de relaționare pozitiv pentru copil. Părinții care reușesc să își depășească diferențele relaționale și să coopereze în deciziile legate de creșterea copilului prezintă un front unitar și securizant [213, p.164-172]. Interacțiunile familiale bazate pe sprijin și respect reciproc sunt asociate cu reducerea comportamentelor de externalizare la copii [187]. Respectul între părinți contribuie, de asemenea, la dezvoltarea unei sănătăți psihologice solide atât la copii, cât și la tinerii adulți [159; 166].

❖ Comunicarea

Comunicarea interparentală este o altă dimensiune centrală a relației coparentale, reflectând frecvența și calitatea discuțiilor dintre părinți despre copii și responsabilitățile parentale. Este o componentă esențială în contextul coparentalității postdivorț, întrucât studiile arată o scădere semnificativă a comunicării între părinți de-a lungul timpului [31]. Un studiu longitudinal realizat de E. E. Maccoby, C. M. Buchanan, R. H. Mnookin și S. M. Dornbusch arată că, în cazul părinților care împărțeau custodial îngrijirea copilului, frecvența comunicării a scăzut de la 67% la 40% în decursul a trei ani [155]. Alte studii confirmă aceste rezultate, estimând că aproximativ 61% dintre părinții divorțați au o comunicare redusă [159]. Deficiențele în comunicarea interparentală afectează consistența în luarea deciziilor parentale și în stabilirea așteptărilor comune, fiind asociate cu rezultate negative în dezvoltarea copilului [122; 159].

❖ Triangulația

Triangulația, cea mai puțin studiată dimensiune a coparentalității, apare atunci când granițele dintre generații devin difuze, iar copilul este implicat în conflictul dintre părinți, fiind

utilizat ca aliat sau mesager. G. Margolin, E. B. Gordis și R. S. John au evidențiat apariția frecventă a acestui comportament în relațiile mamă–fiu, unde mama poate atribui copilului un rol parental simbolic („bărbatul casei”) [162, p. 3-21]. Niveluri sporite de triangulare, identificate în circa 56% dintre cuplurile divorțate într-un studiu al lui K. M. Macie și A. L. Stolberg au fost asociate cu ajustări psihologice deficitare atât la copii, cât și la tinerii adulți [159].

Până în prezent, cercetarea acestor patru dimensiuni a fost, în mare parte, abordată separat. Literatura cu privire la conflictul interparental este mult mai dezvoltată decât cercetările privind coparentalitatea ca întreg. Așadar, realizarea unor studii care ar utiliza o conceptualizare pertinentă a coparentalității ar permite examinarea efectului cumulat al acestor dimensiuni privind autoreglarea emoțională și comportamentală a copilului.

Diferențe între coparentalitatea în familiile intacte și cele divorțate

Deși coparentalitatea este un proces prezent în toate tipurile de familii, existența diferențelor notabile între familiile intacte și cele divorțate justifică includerea sa în studiile dedicate consecințelor divorțului [48, 49]. Studiile realizate de D. S. Shaw, R. E. Emery și M. D. Tuer și de K. M. Macie și A. L. Stolberg evidențiază faptul că divorțul este însoțit deseori de factori de stres suplimentari, cum ar fi presiunile economice, restructurarea familială și prezența conflictelor interpersonale, care afectează calitatea parentingului și a coparentalității [159; 189].

În acest context, parentingul deficitar și coparentalitatea disfuncțională apar ca cei mai importanți predictorii negativi ai adaptării copilului, mai relevanți decât divorțul în sine [163]. Practicile parentale inadecvate mediază relația dintre tranzițiile familiale și ajustarea copilului, ceea ce subliniază importanța intervențiilor care vizează menținerea unor relații parentale funcționale postdivorț [98]. Potrivit lui D. S. Shaw, R. E. Emery și M. D. Tuer, părinții care divorțează prezintă deja deficite parentale înainte de separare – inclusiv un nivel scăzut de implicare, respingere crescută, stres economic și conflict marital – în comparație cu părinții care rămân în familii intacte [189]. Ulterior, însă, divorțul în sine poate conduce la o deteriorare suplimentară a abilităților parentale, în special din cauza stresului asociat cu tranziția și conflictul postdivorț [27; 139; 141].

Aceste modificări se reflectă în comportamentele parentale percepute de copiii deveniți adulți: aceștia raportează mai mult conflict, mai puțină comunicare și implicare din partea părinților lor divorțați, comparativ cu semenii lor din familii intacte [112; 159]. Mai mult, atât tații, cât și mamele din familiile divorțate manifestă o scădere a nivelurilor de căldură, monitorizare și disciplină – elemente esențiale ale competenței parentale [56]. În plus, triangularea și lipsa de respect reciproc sunt mai frecvent întâlnite în familiile divorțate, afectând

în mod negativ dezvoltarea psihoemoțională a copiilor [158]. De asemenea, influențele externe, precum presiunile sociale, intervențiile avocaților sau pozițiile instituționale, pot accentua comportamentele coparentale negative, consolidând astfel dificultățile întâmpinate de familie în procesul de adaptare postdivorț.

Realitatea dată abordările intervenționale orientate spre sprijinirea părinților în menținerea unei coparentalități funcționale și în reducerea conflictului, contribuind astfel la atenuarea impactului negativ al divorțului asupra dezvoltării copilului [138, p. 129-140].

1.2. Conceptualizarea securității emoționale a copilului

Înțelegerea securității emoționale a copilului nu poate fi disociată de cadrul larg al securității psihologice, care reprezintă fundamentul conceptual al acestui construct. William E. Blatz a definit securitatea ca fiind o stare de spirit în care se află cineva care este dispus să accepte consecințele comportamentelor altcuiva. El a considerat că *toate aspectele comportamentului unui individ, în toate domeniile vieții sale, pot fi interpretate în termeni de securitate*. Autorul consideră că *fiecare individ, indiferent de vârstă, tinde să atingă o stare de liniște și siguranță, rezultat al unui efort continuu și dinamic pe tot parcursul vieții* [45, p. 112].

Investigațiile empirice, la fel arată că insecuritatea emoțională reprezintă o problemă socială care necesită atenție din partea tuturor factorilor existențiali. În acest context, A. Maslow descria persoana nesigură ca fiind profund marcată afectiv și cognitiv: percepe lumea ca pe un mediu ostil, prezintă izolare socială, anxietate, vinovăție, stimă de sine scăzută, o viziune pesimistă asupra vieții și o tendință către introspecție și egoism. În opinia sa, *insecuritatea este o stare de dezechilibru perpetuu, iar individul nesigur trăiește constant în căutarea securității* [164, p. 331-344]. În paradigma teoretică, securitatea emoțională a copilului reprezintă o formă particulară și timpurie a securității psihologice, având la bază aceleași mecanisme de percepție a pericolului și de reglare a răspunsurilor emoționale. De aici rezultă că *securitatea psihologică, în esență, reprezintă fundamentul teoretic de la care plecăm în conceptualizarea securității emoționale a copilului în cadrul coparental*.

La Conferința Internațională de Criptologie din Africa, Bruce Schneier a menționat faptul că *„securitatea este în egală măsură un sentiment și o realitate. Și acestea nu sunt la fel”* [186, p. 51]. Observăm că afirmație sintetizează complexitatea realității psihologice a minții umane, atunci când ea este confruntată cu evaluarea unui potențial pericol, evidențiind distincția dintre *percepția subiectivă a securității și realitatea obiectivă a acesteia*. Pornind de la această perspectivă duală, se poate susține legitimitatea unei paralele între conceptul de securitate

psihologică – abordat în mod larg în literatura de specialitate – și securitatea emoțională a copilului în cadrul sistemului coparental. Teza dată subliniază faptul că securitatea, indiferent de domeniu, social, fizic sau psihologic este un aspect complex, oscilând permanent între realitatea obiectivă și percepția subiectivă a individului.

Dicționarul *Asociației Americane de Psihologie* (APA) definește securitatea ca fiind „*un sentiment de siguranță, încredere și libertate față de teamă*” [33]. În psihologie, securitatea este considerată a fi rezultatul influenței unor factori esențiali, precum existența unor relații calde și aprobatoare cu părinții și prietenii, a unor experiențe formative care contribuie la dezvoltarea stabilității emoționale. În context psihoterapeutic, securitatea este privită drept un obiectiv intermediar fundamental, ce favorizează explorarea deschisă a problemelor emoționale și comportamentale și care constituie un element esențial al relației terapeut–pacient puternice și sănătoase. Securitatea emoțională este definită de APA ca fiind „*sentimentul de siguranță, încredere și eliberare de teamă*” [Ibidem].

Securitatea psihologică integrează în structura sa dimensiuni *cognitive, conative și emoționale*, permițând conceptualizarea securității ca un fenomen psihologic cu o arhitectură internă standardizabilă [10; 108]. *Securitatea psihologică și securitatea emoțională* pot fi abordate drept concepte asemănătoare prin esența lor, dar totodată distinct aplicabile în funcție de contextul teoretic și practic.

În această ordine de idei, *securitatea psihologică* poate fi descrisă drept o stare internă caracterizată de pace emoțională, încredere personală, atitudine pozitivă, stare de bine subiectivă, deschidere relațională și relaxare afectivă. Această stare funcționează ca un element protector fundamental în raport cu stresul cotidian și favorizează atât *reglarea emoțională*, cât și *adaptarea eficientă la mediul social*. Aplicată în abordarea copilului, securitatea psihologică capătă forma particulară a securității emoționale, care exprimă starea de protecție și stabilitate resimțită în cadrul relațiilor familiale, școlare etc. În familie, aceasta reflectă modul în care copilul percepe interacțiunile dintre părinți și își dezvoltă sentimentul de siguranță afectivă și predictibilitate relațională.

Unele teorii psihologice studiază problematica securității psihologice, încercând să răspundă la întrebări fundamentale privind natura acestui fenomen, percepția pericolului de către individ și caracteristicile comportamentale manifestate în situații de risc. În ciuda diversității conceptuale existente în literatura de specialitate, poate fi identificat un nucleu comun de acord între autori [11; 218].

În primul rând, există un consens larg asupra faptului că *securitatea psihologică reprezintă un proces dinamic*. În fiecare moment, individul este confruntat cu noi tipuri de amenințări,

ceea ce presupune necesitatea creării și recreării constante a sentimentului de securitate. În al doilea rând, trebuie subliniat *caracterul latent al securității psihologice*: individul poate funcționa într-un echilibru aparent stabil până în momentul în care o amenințare explicită la adresa vieții, sănătății sau bunăstării sale reactivează sistemele de alertă. În al treilea rând, sentimentul sănătos de siguranță este considerat *o senzație fundamentală în profilul de funcționare al unei persoane normale*, iar aproape toate aspectele comportamentului uman, în diverse sfere ale vieții, pot fi analizate în contextul nevoii de securitate. Astfel, majoritatea acțiunilor umane sunt orientate, implicit sau explicit, spre satisfacerea de nevoia fundamentale de a menține securitatea [218].

Z. Cong și L. An, în concordanță cu viziunea lui A. Maslow, definesc *securitatea psihologică drept un presentiment care poate apărea din percepția pericolelor sau riscurilor îndreptate împotriva fiziologiei sau psihologiei individului*. Această stare este strâns corelată cu sentimentul de putere sau de neputință, resimțit de individ în fața acestor riscuri, bazându-se, în esență pe percepția de certitudine și capacitate de control asupra mediului [60].

Conceptul de securitate psihologică a fost ulterior utilizat pe scară largă în lucrările unor cercetători, precum: Q. Sun și B. X. Yao, J. Zhao și F. Jing, precum și Q. Yu și Y. Zhao, care au extins aplicabilitatea sa în diverse domenii ale psihologiei și științelor sociale [206; 215; 217].

De asemenea, J. Hart consideră că *insecuritățile psihologice* reprezintă ansamblul anxietăților resimțite de fiecare individ în raport cu potențialele pericole și amenințări la adresa propriei persoane [133]. Astfel, din perspectiva *psihologiei simțului comun*, securitatea este înțeleasă ca o judecată subiectivă a individului în raport cu mediul său determinist și controlabil, iar starea de conștiință asupra securității este profund influențată de trăsăturile de personalitate ale fiecărui individ.

Așadar, în conformitate cu considerațiile expuse anterior, ***caracteristicile definitorii ale securității psihologice*** pot fi sintetizate astfel:

- (1) ***Securitatea psihologică*** reprezintă o *experiență subiectivă* resimțită de către individ ce derivă din stimulii externi percepuți. Ea este influențată atât de intensitatea obiectivă a stimulului, cât și de caracteristicile psihologice individuale, precum reziliența emoțională și trăsăturile de personalitate.
- (2) Expresia ***securității psihologice*** se reflectă în principal prin sentimentul de certitudine, capacitatea percepută de control asupra mediului și abilitatea individului de a anticipa riscurile. Aceste dimensiuni constituie repere de bază în evaluarea subiectivă a stării de securitate a individului.
- (3) Nivelul ***securității psihologice*** exercită o influență directă asupra sănătății fizice și psihice. Persoanele care dispun de un nivel ridicat de securitate psihologică tind să

experimenteze mai multă încredere în sine, libertate emoțională și stabilitate afectivă. În schimb, indivizii cu niveluri scăzute ale securității psihologice sunt mai vulnerabili la apariția anxietății, a fricii persistente și, în cazuri severe, a simptomelor depresive.

Diferențele de personalitate și de percepție asupra mediului a indivizilor determină nivelul de încredere în lumea exterioară și este centrat pe sine. Individul evaluează constant și decide dacă este sau nu în siguranță în lumea exterioară și acest aspect se corelează cu gradul de cunoaștere al acestei lumi exterioare, dar și de capacitatea individului de a contribui la aceasta și de a modifica comportamentul o serie de parametri. Prin urmare, conotațiile securității psihologice individuale sunt subsumate securității psihologice de grup și în continuare grupul este inclus într-un sistem din ce în ce mai larg.

Realizând o concluzie preliminară, conchidem că se creionează un **concept cu stratificare multiplă**, în centru găsim individul inclus în grupul social primar, familia nucleară, care, urmând o mișcare centrifugă, este inclus în sisteme din ce în ce mai largi și mai complexe (*sisteme de educație, organizaționale, sociale, teritoriale etc.*).

Modelul multilayer (multistratificat) valorifică foarte sugestiv corespondența dintre securitatea psihologică și securitatea emoțională a copilului în sistemul coparental. În acest context, cercetătorul S. Sanduleac afirmă că securitatea psihologică și socializarea copiilor pot fi dezvoltate numai în familie, iar familia este un garant de apreciere și stimulare a acestui proces [18, p.34]. C. Perjan evidențiază legătura dintre stările psihice și strategiile de coping ale copiilor, subliniind importanța acestora ca factori determinanți ai securității psihologice în această etapă de dezvoltare [15]. Noi susținem aceste accepțiuni, însă le completăm cu ideea că securitatea psihologică a copiilor se află permanent într-un raport de tipul cauză-efect cu eficiența socializării acestora.

Toate emoțiile umane sunt derivate din sentimente directe, iar certitudinea controlului este una dintre cele mai importante și larg utilizate dimensiuni ale securității psihologice [215; 217], mai cu seamă în perioada integrării sociale a copilului. Pierderea controlului nu schimbă doar percepțiile, convingerile și comportamentele individului, dar afectează și sănătatea lui fizică și psihică.

Cercetările realizate în perioada recentă de către M. Demir [100], A.C. Edmondson [108] și A. Inoue [144] au constatat că există o *corelație semnificativă între relațiile interpersonale și sentimentul de securitate*. Relațiile sociale sigure și de sprijin nu numai că sunt benefice individului, dar și promovează comportamentul prosocial [145; 173, p. 139-156]. Evenimentele interpersonale negative pot determina indivizii să *simtă anxietate sau alte emoții similare*, în timp ce *experiențele interpersonale pozitive vor avea ca efect reducerea atașamentului anxios*,

după cum menționează J. Davila în 2003 [98, p. 1383-1395] și F. Zhang [216, p. 511]. Indivizii cu niveluri mai ridicate de *încredere interpersonală* vor percepe mai puține evenimente negative și astfel vor dobândi un sentiment mai mare de securitate psihologică.

Un alt plan de analiză este reprezentat de corelația dintre *securitatea psihologică* și *starea de bine psihologică*. Cele două fenomene și concepte subsumează o mulțime de factori, primul fiind subiectivitatea. Astfel, subiectivitatea, ca și credințele și sentimentele, sunt încorporate în psihicul uman. Aceasta înseamnă că anumite persoane percep securitatea și starea de bine prin prisma experiențelor personale sau din perspectiva grupului din care fac parte. În esență, securitatea psihologică și starea de bine reprezintă experiențe psihologice care pot fi măsurate în contextul realității sociale, observând dacă oamenii se simt în siguranță-nesiguranță, sunt echilibrați-dezechilibrați etc.

Cercetările realizate arată că securitatea și starea de bine nu pot fi evaluate obiectiv. Se poate doar estima relatarea subiectivă a celor evaluați. *Subiectivul* este ceea ce oamenii percep și simt. Factorul subiectiv implică atât aspecte cognitive cât și emoționale. Interrelațiile dintre aspectele cognitive și componentele emoționale ale securității psihologice mărturisesc faptul că, la nivelul cogniției, satisfacția este însoțită de un sentiment de seninătate interioară, în timp ce insatisfacția cognitivă este resimțită ca fiind un pericol. Când sunt expuși riscului, oamenii iau deseori decizii în baza judecății subiective proprii. În consecință, reacțiile lor depind de modul în care percep această situație [47; 142].

Următorul factor care leagă securitatea psihologică de starea de bine, ca fenomen socio-psihologic, este *identitatea*. În acest context, percepția de securitate și stare de bine subiectivă poate afecta convingerile sociale și poate servi ca factor care determină acțiunea socială. În acest caz, percepțiile contribuie la un sentiment de unicatate și identitate de grup. Aceste percepții sunt stocate în repertoriul cognitiv al membrilor grupului și apar în diferite contexte sociale (de exemplu: educațional, familial sau cultural etc.)

Un alt factor de corelare a securității psihologice cu starea de bine este *percepția controlului personal* asupra situației. M. Kreuter și V. Strecher au descoperit ca oamenii denotă o probabilitate mai mare de evaluare a unei situații ca fiind mai puțin periculoasă dacă pot obține controlul acelei situații [150, p. 55-63].

Securitatea psihologică reprezintă o *dimensiune multiaspectuală*, care permite individului să analizeze, să interpreteze și să modeleze comportamental experiențele trăite, realizând ajustări adaptative în sensul menținerii sau restaurării percepției de siguranță. Această complexitate se reflectă în faptul că securitatea psihologică nu există în izolare, ci generează derivate și forme complementare, precum: *securitatea fizică, relațională sau emoțională*, care, împreună, conturează

starea generală de siguranță resimțită de individ. În acest cadru, *securitatea emoțională* a copilului poate fi înțeleasă ca o formă derivată, dar esențială, a securității psihologice ce funcționează ca o *dimensiune psihologică implicită*, care asigură evoluția treptată, fiind alimentată de experiențele succesive și repetate ale copilului în cadrul sistemului coparental.

În condițiile dezvoltării timpurii, copilul nu poate influența direct realitatea familială, securitatea sa fiind dependentă de reactivitatea proprie, predominant involuntară, determinată de nivelul său de maturitate psihologică redus. Astfel, în fața conflictelor sau a instabilității coparentale, apare o *formațiune reactivă*, exprimată prin tendințe de externalizare (*comportamente opozante, agresive*) sau, dimpotrivă, prin internalizare (*anxietate, retragere emoțională*). Această dinamică reflectă limitările copilului de a exercita control conștient asupra mediului familial, accentuând *rolul fundamental al calității relației coparentale în modelarea securității emoționale și, ulterior, în dezvoltarea mecanismelor de reglare emoțională* [9; 11].

Tabelul 1.1. Dimensiuni comparative ale securității psihologice și securității emoționale

Dimensiune	Securitatea psihologică	Securitatea emoțională
Natura experienței	• Experiență subiectivă globală, derivată din percepția pericolului și influențată de trăsături de personalitate și reziliență.	• Experiență specific relațională, construită în cadrul interacțiunilor afective, în special în familie.
Expresie	• Sentiment de certitudine, control perceput asupra mediului, anticiparea riscurilor.	• Stabilitate afectivă, coerența relațiilor și predictibilitatea suportului emoțional.
Orientare	• Preponderent cognitivă (evaluarea riscului, percepția controlului).	• Preponderent afectivă și relațională (siguranță emoțională oferită de persoane semnificative).
Impact asupra funcționării	• Nivel sporit → încredere în sine, stabilitate afectivă generală; Nivel scăzut → anxietate, frică persistentă, depresie.	• Nivel sporit → reglare emoțională, reziliență în fața conflictului; Nivel scăzut → insecuritate relațională, anxietate, retragere.
Specificitate	• Fenomen psihologic și concept general, aplicabil în orice context de viață și relație cu mediul.	• Fenomen psihologic și concept derivat, particularizat copilăriei și relațiilor familiale, mai ales în context coparental.

În tabelul 1.1 sintetizează dimensiunile centrale ale securității psihologice și emoționale, evidențiind diferențele de natură, expresie, orientare și impact. În timp ce securitatea psihologică reprezintă un construct general, aplicabil diverselor contexte de viață, securitatea emoțională se particularizează prin relevanța sa în copilărie și prin dependența de calitatea relațiilor familiale și coparentale

D. Kahneman, propune *modelul existenței a două sisteme cognitive distincte*, care guvernează procesarea informațiilor de către individ: *Sistemul 1 și Sistemul 2* [146, p. 697-720]. Sistemul 1 este caracterizat prin *operațiuni rapide, automate, fără efort conștient, asociative și implicit emoționale*. Procesele derulate prin acest sistem sunt, în mare parte, inaccesibile introspecției conștiente, fiind adesea guvernate de obiceiuri și tipare de reacție dificil de

modificat. În schimb, Sistemul 2 presupune *proces cognitive lente, secvențiale, dependente de efort volitiv, monitorizabile conștient*, și este caracterizat printr-o *flexibilitate sporită și o orientare către aplicarea deliberată a regulilor*.

Pornind de la această idee valoroasă, se poate trage concluzia că *securitatea emoțională a copilului este guvernată predominant de Sistemul 1*, întrucât aceasta se formează în mod automat, asociativ și emoțional, în baza experiențelor relaționale primare, fără a implica procese de evaluare rațională sau deliberativă. În schimb, *securitatea psihologică*, ca stare mai complexă obținută/ dezvoltată, *pare să fie rezultatul interacțiunii dintre ambele sisteme cognitive – Sistemul 1 și Sistemul 2*, iar predominanța unuia sau altuia fiind influențată de gradul de maturitate cognitivă și de experiențele formative anterioare ale individului.

Perspectivă cognitivă dată oferă o înțelegere suplimentară asupra diferențelor dintre securitatea emoțională timpurie și securitatea psihologică matură, subliniind *importanța dezvoltării controlului conștient asupra răspunsurilor emoționale automate*.

În concluzie, înțelegerea securității emoționale și psihologice prin prisma procesării cognitive diferențiate, așa cum este ea descrisă de modelul dual al lui D. Kahneman, adaugă profunzime conceptuală fundamentării teoretice a securității emoționale. Această abordare susține ideea că reacțiile afective primare ale copilului la dinamica familială sunt guvernate de procese rapide și automate, în timp ce construirea unei securități psihologice stabile și reziliente presupune integrarea conștientă a experiențelor prin procese cognitive superioare. În această ordine de idei, analizăm securitatea emoțională a copilului ca proces relațional.

În abordarea teoretică propusă de K. Horney, nevoia de *securitate emoțională* este conceptualizată ca fiind *determinantul de bază al dezvoltării personalității și al comportamentului uman* [140]. În schimb, în viziunea lui H. S. Sullivan, *securitatea emoțională* este considerată *rezultatul relațiilor interpersonale* fiind strâns dependentă de calitatea interacțiunilor sociale timpurii [204]. Un rol aparte în dezvoltarea securității emoționale îl joacă atașamentul. Atașamentul, conform teoriei lui J. Bowlby, reprezintă o sursă primară de securitate. Autorul susține că unele dintre cele mai intense emoții umane apar în contextul formării, menținerii, sau întreruperii și reluării legăturilor de atașament. Copiii cu un atașament sigur, dezvoltă încrederea în sine ca element de atașament este prezentă și disponibilă când au nevoie, ceea ce generează sentimentul de siguranță emoțională. Copiii mai mari, deși pot fi separați fizic de figura de atașament, își păstrează sentimentul de protecție prin convingerea că sprijinul este accesibil la nevoie – o formă de „*încredere în protecție*” [52].

Pentru o lungă perioadă, studiile asupra securității emoționale au fost subsumate *teoriei atașamentului*, fiind conceptualizate în principal în cadrul relației părinte–copil [110]. O

repoziționare teoretică semnificativă a avut loc în anul 1994, odată cu confirmarea ipotezei securității emoționale realizată de P. T. Davies și E. M. Cummings. Cei doi cercetători argumentează că *insecuritatea emoțională* a copilului nu este determinată exclusiv de relația de atașament, ci și de expunerea la conflictul interparental, care poate amenința direct percepția copilului asupra stabilității familiale [87, p. 387-411, 111].

Astfel, copilul expus tensiunilor și neînțelegerilor persistente dintre părinți dezvoltă strategii emoționale și comportamentale, deseori dezadaptative – pentru a-și restabili sentimentul de siguranță [109]. Evident că este necesar ca părinții să schimbe comportarea lor. În timp ce *teoria atașamentului* și *cea a securității emoționale* împărtășesc viziunea conform căreia relațiile familiale influențează profund dezvoltarea psihoemoțională, *teoria securității emoționale* se distinge prin focalizarea sa asupra reglării emoționale în contextul conflictului parental.

Încă din anii '70, M. Ainsworth anticipa extinderea conceptului de securitate dincolo de relația de atașament, afirmând că aceasta poate fi resimțită și în alte contexte relaționale, precum sistemul familial extins [24; 87; 134].

În congruență cu teoria atașamentului, *modelul securității emoționale* recunoaște importanța relației părinte-copil în asigurarea unui climat afectiv securizant. Totuși, el adaugă o dimensiune esențială: *impactul conflictului interparental* asupra capacității copilului de a-și menține echilibrul emoțional intern. Expunerea repetată la conflictele parentale perturbă încrederea copilului în părinți ca sursă de protecție și suport, mai ales atunci când se manifestă comportamente parentale nocive (*lipsa responsivității, intruziune, căldură emoțională scăzută*). Aceste condiții conduc la apariția unor mecanisme de autoreglare psihologică dezadaptative și pot favoriza dezvoltarea insecurității afective cronice [68; 70; 74; 75; 78].

Deși ambele teorii subliniază rolul relației părinte-copil în menținerea echilibrului emoțional, *teoria securității emoționale* se deosebește de alte teorii prin accentul pe menținerea securității ca obiectiv esențial în cadrul relațiilor intrafamiliale, în special în condiții de stres relațional și conflict interparental. Astfel, ea oferă un cadru explicativ suplimentar pentru înțelegerea vulnerabilității emoționale a copilului în contexte familiale tensionate.

Studiul teoretic a permis să observăm două aspecte ale securității emoționale, pe care le considerăm importante: **securitatea emoțională ca trăsătură și securitatea emoțională ca stare.**

A. Tellegen [165] definește trăsătura personalității ca fiind o structură psihologică care stă la baza unei dispoziții comportamentale relativ durabile. J. Mchale și R. Hogan [168] adaugă că o trăsătură înseamnă tendința de a răspunde în anumite moduri la anumite împrejurări. *Insecuritatea emoțională* poate fi declanșată de diferite situații sau evenimente. În acest sens, securitatea este o stare trăită într-un moment anume. Dacă este declanșată continuu poate deveni

cronică. O persoană se poate simți deseori nesigură și poate deveni suprasensibilă la evenimentele care conțin doar componente minime ale amenințării anterioare situației prezente [Apud, 86, p. 677-684].

Copiii expuși conflictului dezvoltă o anumită schemă de conflict care include credințe, așteptări, răspunsuri emoționale și secvențe comportamentale [69; 73]. Cu cât mai mult copiii experimentează un conflict negativ și agresiv, cu atât vor fi mai reactivi la indicii eventualelor conflicte de viitor. Pentru unii pot fi necesare doar indicii minimi pentru a le activa schema. În același timp, cu atât mai mult cu cât experiențele anterioare au fost consecvente, cu atât schema va fi mai puternică [77]. Prin urmare, schemele vor juca un rol predominant în modul în care copiii reacționează la un conflict, uneori în disonanță cu caracteristicile specifice ale conflictului în sine [53; 129].

Schemele pot fi extrem de generalizatoare, P. M. Crittenden și M. D. Ainsworth au constatat că abuzul fizic ar putea duce copiii la dezvoltarea unui model intern de lucru în care relațiile sunt în general văzute ca amenințătoare [24; 72]. K. A. Dodge, J. E. Bates și G. S. Pettit au legat experiențele copiilor cu conflictele și agresivitatea în familie de tendința acestora de a atribui ostilitate semenilor lor [64; 102]. Astfel, *insecuritatea emoțională* devine un element stabil, perpetuat și în adolescență.

Am stabilit că securitatea emoțională este rezultatul unei combinații complexe de factori genetici și de mediu, care se pot manifesta într-o anumită continuitate până la sfârșitul adolescenței [76, p. 267-281; 78]. Aspectele legate de continuitate, de importanța încrederii în sine și autoeficiență, care contribuie la dezvoltarea securității emoționale au fost studiate și de A. Bandura, fiind, mai târziu elucidate în teoria sa [35]. Investigațiile realizate au demonstrat că *securitatea emoțională* nu este o caracteristică înăscută, ci este produsul influențelor mediului, aceasta, rămânând susceptibilă de schimbare.

J. L. Phelps, J. Belsky și K. Crnic [180] precum și P. Davies și E. Forman [96] prin cercetările lor au stabilit că securitatea atașamentului poate fi schimbată prin intervenții care ajută părinții să îmbunătățească calitatea relației cu copilul lor, consolidând atașamentul lor și favorizând calitatea relației conjugale, ceea ce schimbă și influențează pozitiv copiii. Astfel, rezultatele vizate susțin ideea că *securitatea emoțională* nu este un construct rigid, ci unul dinamic, ce reflectă atât continuitate, cât și posibilitatea schimbării în funcție de calitatea experiențelor relaționale dobândite.

În contextul celor relatate precizăm *securitatea emoțională ca proces*. Securitatea emoțională este susținută de trei procese psihologice interdependente: *reactivitatea emoțională*, *autoreglarea comportamentală* și *reprezentările interne* [86].

Reactivitatea emoțională se referă la răspunsurile afective intense, precum frica, suferința sau vigilența excesivă, care apar în fața unor situații percepute ca amenințătoare, cum ar fi conflictul interparental. Persoanele cu un nivel de securitate emoțională scăzută tind să manifeste aceste reacții disproporționale, dezvoltând inclusiv ostilitate latentă sau hipersensibilitate față de stimulii amenințători [Ibidem].

Autoreglarea comportamentală reflectă efortul copilului de a controla expunerea la situații stresante. În contextul conflictului parental, acest mecanism se poate manifesta atât prin implicare excesivă (*de exemplu, copilul adoptă rolul de mediator sau confident*), cât și prin evitare activă, încercând să se sustragă de la tensiunile familiale.

Reprezentările interne includ amprentele modelelor mentale conștiente sau inconștiente ale copilului despre securitatea familială. Copiii cu un nivel de securitate emoțională scăzută tind să interpreteze conflictul interparental ca având consecințe personale negative inevitabile, anticipând escaladarea acestuia și atribuindu-i un potențial distructiv pentru întreaga familie [86; 90, p. 1-115].

În mod adaptativ, aceste procese au funcția de a-i permite copilului să atingă minimul nivelului de confort psihologic și de siguranță. De exemplu, reactivitatea emoțională poate funcționa ca semnal de alarmă față de o amenințare reală și poate mobiliza copilul în fața adversității. Intervenția activă în conflictul parental poate avea caracter temporar, manifestându-se ca mecanism de conservare a controlului și de reducere a percepției de pericol. De asemenea, reprezentările interne devin un sistem de monitorizare afectiv-cognitivă, care ghidează copilul în anticiparea și interpretarea evenimentelor familiale amenințătoare [66; 75, p. 163-182].

Cu toate acestea, deși, aceste mecanisme pot funcționa ca forme de protecție pe termen scurt în contexte familiale cu nivel sporit de conflict, ele pot avea consecințe negative pe termen lung. *Insecuritatea emoțională cronică* poate constitui o bază vulnerabilă pentru apariția unei game largi de dificultăți ulterioare, începând cu variate probleme socio-emoționale și cognitive și ajungând la afectarea funcționării fizice și relaționale a copilului [75].

În continuare analizăm *securitatea emoțională a copilului și comportamentele coparentale*.

Cercetătorii N. Weinfield, L. Sroufe și B. Egeland susțin că o serie de comportamente parentale experimentate în copilărie influențează sentimentele de securitate resimțite de tinerii adulți mai târziu în viață [214, p. 695-702]. La fel, E. Cummings și P. Davies consideră că un părinte indisponibil poate priva copilul și adolescentul timpuriu de sprijinul emoțional necesar în momentele de amenințare sau pericol. Astfel, disponibilitatea sau indisponibilitatea parentală devine un criteriu esențial prin care copiii și adolescenții își evaluează emoțional părinții, privind efectele directe asupra nivelului lor de securitate emoțională [66, p. 123-129].

Cercetările realizate arată că evaluările copiilor privind disponibilitatea părinților se bazează pe experiențele reale acumulate anterior. Prin urmare, experiențele negative măresc sensibilitatea și reactivitatea copiilor la noi situații de indisponibilitate parentală. E. Cummings și P. Davies afirmă că: *Reacțiile copiilor la disponibilitatea părinților sunt văzute ca o funcție a propriilor evaluări și construcții ale sensului disponibilității părinților pentru propriul lor sentiment securitate emoțională; ... este de așteptat ca experiențele reale ale comportamentului părinților să fie puternic legat de evaluări* [87, p.174]. Evaluările, reprezentările și construcțiile mentale continuă să influențeze copiii și în perioada adolescenței. Ulterior aprecierile negative ale adolescenților asupra comportamentelor părintești din trecut pot fi apoi utilizate într-o formă mai rigidă, prin interiorizarea și dezvoltarea unor *șabloane/ tipare* de interpretare și reacție care se activează în fața unor sarcini sociale noi sau provocatoare, unde ar fi necesar un grad mai mare de flexibilitate și încredere. O legătură directă între părinții percepuți ca *nesuportivi* și reprezentările interne ale securității emoționale a fost evidențiată în cel puțin un studiu extins, realizat de P. Davies, G. Harold, M. Goeke-Morey și E. Cummings în 2002 [91].

Controlul parental exercitat într-o formă negativă poate induce copilului stări de frică sau anxietate, afectând astfel climatul emoțional în care acesta se dezvoltă [103]. Disconfortul emoțional experimentat de copil în contexte negative, ostile poate perturba procesul de internalizare și acceptare a mesajelor educative sau a regulilor impuse de părinți, generând reacții afective negative. Aceste reacții pot contribui ulterior la formarea unor reprezentări ostile sau distorsionate față de alte intervenții parentale, inclusiv cele neutre sau bine intenționate [86, p. 677-684].

Tendențele de subcontrol sau, dimpotrivă, de supracontrol, exercitate de părinți pot afecta în mod negativ *securitatea emoțională a copilului*, fie prin accentuarea percepției ce denotă lipsă de protecție, fie prin amplificarea senzației de pericol fizic sau emoțional, mai ales în contextul aplicării unor pedepse severe [102]. Studiul realizat de P. Davies și colaboratorii săi relevă existența unor corelații semnificative între *controlul psihologic parental* și *scăderea nivelului de securitate emoțională* resimțit de copii [90]. Ideea dată ne-a orientat spre *analiza securității emoționale în corelație cu autoreglarea* [85; 89; 96]. În măsura în care relațiile familiale oferă stabilitate și predictibilitate emoțională, copilul își dezvoltă capacitatea de autoreglare, ceea ce facilitează atât gestionarea conflictelor, cât și asimilarea eficientă a normelor sociale, inclusiv susține socializarea copilului.

În plus, un studiu asupra parentalității realizat de J. Phelps, J. Belsky și K. Crnic evidențiază tendința adulților care prezintă insecuritate emoțională de a reproduce în relația cu propriii copii practici parentale disfuncționale, similare celor trăite în propria copilărie. În contrast, așa-numiții *câștigători ai securității*, persoane care, deși au avut un atașament nesigur

în copilărie, au reușit ulterior să dezvolte o reprezentare coerentă și integrată a experiențelor lor negative – nu repetă aceste tipare parentale, nici măcar în condiții de stres ridicat [180, p. 21-38]. Această restructurare psihologică le permite să evite transmiterea intergenerațională a practicilor parentale disfuncționale, chiar și în condiții de stres sporit, asigurând astfel un context de dezvoltare mai stabil pentru propriii copii.

Așadar, insecuritatea emoțională influențează nu doar relațiile interpersonale, ci și aspecte esențiale ale ajustării personale, precum stima de sine sau importanța atribuită posesiunilor materiale [149, p. 336-352]. Cercetările realizate de M. Little și R. Kobak au examinat modul în care *circumstanțele stresante* afectează *stima de sine a copiilor* evidențiind rolul de moderare al securității emoționale în relația cu profesorii. Rezultatele arată că elevii cu un *nivel ridicat de securitate psihologică* în interacțiunea cu cadrele didactice au manifestat un declin mai *redus al stimei de sine* în fața evenimentelor negative, comparativ cu copiii nesiguri emoțional [154, p.127-138]. Aceste date confirmă importanța rețelelor de sprijin relațional extra-familial în consolidarea securității emoționale și a stabilității afective a copilului. În finalul subcapitolului vom analiza *securitatea emoțională, abordând-o ca mediator comportamental*.

Studiul teoretic realizat a condus la formularea unei teze pertinente care rezidă în următoarea constatare: securitatea emoțională poate fi înțeleasă ca un mecanism central de mediere între comportamentele parentale și ajustarea emoțională și comportamentală a copilului. Diminuarea nivelului securității emoționale, determinată de absența suportului emoțional sau de prezența unor comportamente parentale negative, activează procese compensatorii de restaurare a echilibrului emoțional. Aceste procese, deși inițial funcționale, pot dobândi un caracter dezadaptativ atunci când expunerea la disfuncții familiale este persistentă, conducând fie la manifestări de tip internalizant (*anxietate, depresie, retragere socială*), fie la manifestări de tip externalizant (*agresivitate, comportamente opoziționale, conduite antisociale*). Astfel de tipare de ajustare se pot menține pe parcursul adolescenței și chiar la vârsta adultă, influențând negativ dezvoltarea personală și relațională [87].

Cercetările empirice au arătat că experiențele parentale timpurii constituie un predictor semnificativ al nivelului de securitate emoțională al copilului, iar aceasta, la rândul său, anticipează calitatea adaptării psihologice ulterioare. Relația directă dintre conflictul marital și dificultățile emoționale ale copilului este considerabil atenuată atunci când se iau în calcul componentele securității emoționale, ceea ce confirmă rolul acesteia de variabilă mediatore [82, 85, p. 124-139].

De asemenea, rezultatele cercetărilor indică faptul că expunerea copilului la conflict interparental este asociată cu percepții crescute de amenințare și cu diminuarea sentimentului de siguranță, ambele fiind corelate cu apariția simptomelor internalizante și externalizante. Întrucât,

diferite profiluri de insecuritate emoțională sunt asociate cu forme distincte de răspuns la stresul familial. Copiii care dezvoltă un stil de *respingere–nesiguranță* prezintă frecvent manifestări externalizate, în timp ce copiii care adoptă un profil *nesigur–preocupat* tind să manifeste simptome internalizate mai accentuate. În schimb, copiii cu profil *sigur* care dispun de un nivel ridicat de securitate emoțională se caracterizează printr-un istoric familial mai puțin conflictual și printr-o simptomatologie negativă redusă [90; 96].

Conceptualizarea realizată a permis evidențierea faptului că *securitatea emoțională funcționează* ca instrument eficient într-un sistem de control dinamic și stabil al răspunsului psihologic de autoreglare, integrând într-un mod complex dimensiunile afective, cognitive și comportamentale ale adaptării copilului. Analiza mecanismelor prin care copiii răspund la disfuncțiile familiale permite o înțelegere profundă și nuanțată a vulnerabilităților și resurselor care modelează dezvoltarea lor socio-emoțională.

1.3. Dimensiuni relaționale ale coparentalității cu securitatea emoțională a copilului

Cercetătorul J. Bowlby, în cadrul teoriei atașamentului, susține că *protecția, siguranța și securitatea* se numără printre cele mai importante obiective în ierarhia scopurilor umane [51]. Noi acceptăm constatarea, dezvoltând-o din perspectiva axiologică: protecția, siguranța și securitatea, reprezintă și trei valori importante în ierarhia priorităților valorice a familiei. În acest context, *teoria securității emoționale* se constituie ca o *teorie a dezvoltării*, conform căreia securitatea emoțională a copilului poate fi consolidată sau afectată negativ în funcție de calitatea relațiilor familiale [71], și desigur că de nivelul competențelor parentale. Totodată, precizăm că variate forme de conflict interparental, exprimate prin *furie, antagonism verbal și agresivitate fizică*, reprezintă evenimente frecvent întâlnite în dinamica familială [55, p. 121-137]. Deși toate familiile pot fi afectate de conflicte, riscul de expunere la conflict interparental este semnificativ mai ridicat în cazul familiilor aflate în proces de divorț sau în perioada postdivorț, aceste situații fiind caracterizate de un cumul de factori stresori, precum *instabilitatea relațională, dificultățile economice, stresul parental sau șomajul*. Evident că acești factori contribuie specific la amplificarea tensiunilor dintre părinți și, implicit, la creșterea vulnerabilității psihologice a copilului [148, p. 922-932]. Noi, la fel, confirmăm această accepțiune, aspect care se poate observa și în mod empiric.

Conflictul interparental este definit, în termeni generali, ca orice interacțiune între părinți – de natură majoră sau minoră, care implică o diferență de opinie, indiferent de valența sa afectivă, fie pozitivă, fie negativă [68]. În acest sens, literatura de specialitate a identificat mai multe ***forme distincte ale conflictului interparental***, după cum urmează:

- **conflictul distructiv**, caracterizat prin ostilitate verbală, furie exprimată nonverbal și comportamente de retragere afectivă;
- **comportamente conflictuale constructive**, care implică strategii de rezolvare a problemelor și căutarea soluțiilor într-un cadru pozitiv;
- **conflictele intime**, manifestate prin violență în cuplu, inclusiv agresiune fizică și constrângere sexuală [203, p. 283-316].

Cercetările demonstrează că un număr semnificativ de copii sunt expuși conflictelor interparentale, uneori într-o formă cronică și intens emoțională. Astfel, expunerea repetată la astfel de conflicte, încărcate de ostilitate și percepute de copil ca amenințări directe la propria siguranță fizică și emoțională, contribuie la dezvoltarea *insecurității emoționale*. Aceasta se manifestă printr-o vulnerabilitate crescută la nivelul reglării afective și prin diminuarea sentimentului de stabilitate familială [67; 86; 93] și siguranță.

Prin contrast, atunci când copilul este martorul unor conflicte care sunt gestionate și rezolvate într-un mod constructiv, efectele pot fi benefice. Conflictul rezolvat într-un mod pozitiv poate contribui la consolidarea *securității emoționale*, oferind copilului atât un sentiment de predictibilitate relațională, cât și un model funcțional de gestionare a emoțiilor și tensiunilor interpersonale [40]. Conflictul constructiv, caracterizat de sprijin mutual, afecțiune și rezolvare colaborativă a problemelor este asociat cu o scădere a emoțiilor negative și cu o mai bună ajustare psihoemoțională a copilului [181, p. 1942-1956].

În concordanță cu *teoria securității emoționale*, expunerea repetată a copilului la forme disfuncționale ale conflictului coparental compromite sentimentul intern de siguranță și afectează negativ starea de bine psihologică generală [44; 8]. Într-un asemenea context, formându-și reprezentări funcționale, copilul este motivat să dezvolte mecanisme proprii de reglare emoțională, securizare cognitivă și adaptare comportamentală.

Teoria denotă că reprezentările întipărite, transformate în *modele interne de lucru* a copilului privind securitatea emoțională nu sunt generate de simpla prezență a conflictului, ci de modul în care acesta observă că părinții își exprimă și își gestionează diferențele. Conflictele rezolvate distructiv reduc percepția copilului asupra stabilității familiale și, implicit, afectează capacitatea sa de ajustare funcțională [80].

Copiii proveniți din familii caracterizate de disfuncții interparentale cronice manifestă o preocupare accentuată față de propria stare de bine și siguranță [131, p. 215-230]. Expunerea constantă la dinamici familiale tensionate reduce progresiv pragul de activare a sistemului intern de conservare a securității emoționale. Pe măsură ce acest prag scade, copilul devine hipersensibil la potențialele amenințări relaționale, dezvoltând o reactivitate emoțională crescută,

un tipar de reprezentări negative și o capacitate redusă de autoreglare. Astfel, dificultățile în menținerea echilibrului emoțional devin tot mai accentuate, reflectând efectele cumulative ale conflictului interparental distructiv [130].

Reactivitatea crescută în cadrul celor *trei procese componente ale securității emoționale*, *reactivitate emoțională*, *reglare comportamentală* și *reprezentări interne*, funcționează ca un mecanism natural, cu fundament biologic, menit să faciliteze reglarea afectivă și restabilirea sentimentului de siguranță. Distresul emoțional și vigilența crescută, asociate cu reactivitatea emoțională, semnalează copilului prezența unei posibile amenințări. În astfel de contexte, copilul își activează resursele fizice și psihologice pentru a face față situației percepute ca periculoasă, având drept scop conservarea unei stări funcționale de echilibru și securitate internă.

Reprezentările interne ale copilului cu privire la semnificația conflictului interparental funcționează asemenea unei *hărți cognitive* sau a unui sistem de alarmă, facilitând anticiparea proactivă a evenimentelor interpersonale care pot perturba securitatea sa emoțională. În funcție de nivelul de amenințare perceput, răspunsurile de reglare pot varia de la tendințe de implicare activă (*fight*) până la strategii de evitare (*flight*), oferind copilului o formă de control asupra situației și o aparență de securitate emoțională obținută prin reducerea expunerii directe la conflict.

Așadar, **teoria securității emoționale** oferă un cadru conceptual util pentru distincția dintre conflictul distructiv și cel constructiv, distincție esențială atunci când sunt propuse intervenții preventive sau terapeutice care vizează diminuarea impactului psihotraumatizant al conflictului interparental [84, p. 1435-1454, 95]. Cercetătorul E. Cummings subliniază faptul că efectele conflictului asupra copilului depind în mod direct de modul în care acesta este exprimat, unele forme având consecințe negative marcate, în timp ce altele pot avea chiar efecte adaptative sau de întărire a coeziunii familiale [65, p. 296-321].

Important este faptul că copiii dezvoltă de la o vârstă fragedă capacitatea de a intui prezența și rezultatul conflictelor interparentale, chiar și atunci când nu asistă în mod direct la desfășurarea lor sau la procesul de rezolvare. Din perspectiva teoriei securității emoționale, conflictul este considerat dăunător atunci când amenință sentimentul de siguranță al copilului [92, p. 87-137]. Incontestabil că comportamentele distructive care subminează securitatea includ: *agresiunea fizică și verbală*, *retragerea emoțională*, *ostilitatea nonverbală* și *insulte directe* [78]. În contrast cu aspectele distructive, comportamentele conflictuale constructive, care susțin și întăresc sentimentul de siguranță emoțională, sunt marcate de ton calm în conversații, suport emoțional, exprimarea afecțiunii și abordarea colaborativă a problemelor [79].

Reacțiile emoționale ale copilului în timpul conflictului, precum intensitatea distresului, evitarea, implicarea activă sau hipervigilența reprezintă indicatori relevanți ai percepției sale

asupra amenințării la adresa securității personale, oferind totodată baza empirică pentru evaluarea impactului conflictului asupra copilului [94].

Un șir de cercetări au demonstrat în mod constant faptul că suferința emoțională generată de conflictul marital este asociată cu simptomatologia anxietății în rândul copiilor. Studiul realizat de P. K. Kerig, a arătat că conflictul interparental a fost identificat ca factor declanșator al simptomelor anxioase [147, p. 199-212]. Mai mult, percepția subiectivă a amenințării a mediat asocierea dintre expunerea la conflict și manifestările de tip internalizat, conform concluziilor prezentate de J. H. Grych și S. Cardoza-Fernandes [129, p. 157-187].

Cercetările empirice care au abordat relația dintre anxietate și coparentalitate au fost realizate din mai multe perspective [88]. Unele studii s-au concentrat asupra *anxietății parentale* și influenței sale asupra calității coparentalității, în timp ce altele au explorat modul în care anxietatea copilului, privită ca trăsătură temperamentală, afectează comportamentele parentale. O direcție importantă o reprezintă cercetările care examinează efectul direct al calității relației coparentale asupra nivelului de anxietate al copilului [46; 54; 59; 93, 6 etc].

În mod tradițional, geneza anxietății copilului a fost analizată în relație cu atașamentul, temperamentul sau stresorii de mediu, în timp ce influența relației coparentale asupra dezvoltării anxietății a fost neglijată o perioadă îndelungată. Totuși, literatura recentă pune tot mai mult accent pe *rolul coparentingului în modelarea securității emoționale a copilului*, ca subsistem care definește calitatea coordonării dintre adulții implicați în creșterea acestuia și care influențează profund dinamica întregului sistem familial [59; 126].

Astfel, studiile existente sugerează asocieri bidirecționale între dificultăți în colaborarea coparentală și niveluri mai ridicate de anxietate la copil. Pe de o parte, un coparenting conflictual sau inconsistent poate *alimenta* insecuritatea și îngrijorarea copilului. Pe de altă parte, copiii cu un profil anxios pot genera, indirect, stres relațional în sistemul parental, afectând calitatea coparentalității [46; 93; 121].

Rezultatele cercetărilor realizate de M. Majdandžić, W. De Vente, M. E. Feinberg, E. Aktar și S. S. Bögels susțin existența unei asocieri inverse semnificative între calitatea coparentalității și nivelul de anxietate al copilului, confirmând ipoteza că o ***colaborare eficientă între părinți poate constitui un factor de protecție emoțională pentru copil*** [Apud, 160, p. 28-42].

Rezultatele cercetărilor empirice subliniază rolul esențial al coparentalității în manifestările comportamentale și emoționale ale copilului, evidențiat în mod constant în studii semnificative [184]. Cercetările realizate de J. Belsky și colaboratorii, J. P. McHale și J. L. Rasmussen, precum și de N. Heinrichs și colaboratorii săi confirmă importanța modului în care părinții colaborează și coordonează acțiunile lor în influențarea ajustării copilului [41; 136; 169].

Anumiți autori, precum C. Buehler și colab. sau J. L. Rasmussen, au evidențiat o paralelă între forma de exprimare a conflictului în relația coparentală și tiparele comportamentale problematice dezvoltate de copil. Potrivit acestei perspective, modalitățile pasiv-agresive de gestionare a conflictului, adică formele ascunse de tensiune între părinți sunt asociate cu o probabilitate mai mare de apariție a simptomelor de internalizare, cum ar fi anxietatea sau retragerea socială, spre deosebire de comportamentele externalizate, cum ar fi agresivitatea sau opoziționismul [57; 169].

O analiză recentă realizată de M. Stevenson și colaboratorii săi evidențiază faptul că stilurile de coping coparental influențează nu doar climatul familial, ci și ajustarea emoțională pe termen lung a copilului [198, p. 12-27]. Într-un studiu complementar, I. Pellón-Elexpuru, A. Martinez-Pampliega și S. Cormenzana au confirmat existența unor profiluri distincte în cazurile de divorț conflictual, în care simptomatologia parentală afectează atât intensitatea conflictului, cât și strategiile de socializare emoțională aplicate în relația cu copilul [179].

Meta-analiza efectuată de Y. Lei, Y. Y. Wang, J. M. Wan și C. Patel a demonstrat că interacțiunile familiale negative, inclusiv conflictul coparental, sunt asociate cu anxietatea socială a copilului, cu variații în funcție de contextul cultural [151]. De asemenea, Q. Pan, X. Xiang și Y. Zhou au subliniat rolul moderant al aranjamentelor de custodie în relația dintre conflictul parental și simptomatologia anxioasă și depresivă a copilului [177]. În plus, cercetările lui Q. Li, J. Zhang și H. Moreira susțin faptul că coparentalitatea funcțională poate avea un efect de atenuare asupra influenței stresului coparental asupra comportamentului parental efectiv [152].

În acest context, *teoria securității emoționale* accentuează rolul semnificativ al unității coparentale în menținerea unui sentiment de stabilitate și protecție în rândul copiilor, ceea ce contribuie la consolidarea securității emoționale [17, p. 160-164]. Un subsistem coparental coerent, în care părinții își susțin reciproc rolurile parentale și gestionează constructiv diferențele, contribuie semnificativ la dezvoltarea securității emoționale a copilului și reduce riscul apariției problemelor de ajustare emoțională și/sau comportamentală [91].

Potrivit *ipotezei sensibilizării*, formulată de P. Davies și E. Cummings, expunerea prelungită a copilului la conflicte interpersonale are un efect cumulativ, sensibilizând sistemul emoțional al acestuia față de amenințările la adresa securității personale. În mod specific, se arată că expunerea repetată la conflictul interparental afectează în mod negativ răspunsurile comportamentale și fiziologice ale copilului în fața unor situații similare ulterioare. Pe măsură ce sentimentul de securitate emoțională este erodat în mod constant, reactivitatea copilului în fața conflictului devine accentuată, sugerând că repetitivitatea experienței conflictuale timpurii în

sistemul coparental constituie un factor de risc în dezvoltarea tulburărilor de anxietate [91, p. 1-115].

Mecanismele sensibilizării propuse de autori nominalizați mai sus implică **următoarele componente:**

1. **Expunerea repetată și intensificarea reactivității.** Ipoteza sensibilizării afirmă că fiecare episod conflictual la care copilul este martor contribuie la creșterea reactivității sale emoționale și fiziologice. Această reactivitate este reflectată printr-o sensibilitate sporită la stres, manifestată atât prin comportamente de evitare și retragere, cât și prin reacții afective intense, precum frica, neliniștea sau agitația. Impactul cumulativ al acestor expuneri determină o diminuare progresivă a capacității copilului de a-și conserva sentimentul de siguranță emoțională [91].
2. **Consolidarea preocupărilor legate de securitate.** Conform modelului teoretic propus de P. Davies și E. Cummings, copiii expuși frecvent la conflicte interparentale dezvoltă preocupări constante legate de propria securitate emoțională. Această preocupare se exprimă prin vigilență crescută, anticiparea negativă a interacțiunilor dintre părinți și interpretarea conflictelor ca amenințări directe. Copilul devine hipersensibil la orice semn de tensiune, iar climatul familial nu mai este perceput ca un spațiu predictibil și securizant [91].
3. **Impactul asupra dezvoltării psihologice.** Preocuparea cronică pentru securitatea emoțională are efecte pe termen lung asupra dezvoltării psihologice a copilului. Acești copii sunt mai vulnerabili la apariția tulburărilor de anxietate, depresie și a altor simptome de internalizare. Trăirea unui sentiment constant de neputință și lipsă de control în fața conflictelor dintre părinți contribuie la fragilizarea structurilor de autoreglare emoțională și la consolidarea unor modele disfuncționale de răspuns la stres [120, p. 276-285; 121].

După cum s-a stabilit, efectele negative ale conflictului interparental se manifestă printr-o varietate de reacții emoționale și comportamentale din partea copilului, cu implicații directe asupra echilibrului psihoemoțional și al dezvoltării sale pe termen lung [125, p. 128-140]. În acest context, precizăm reacțiile emoționale și comportamentale, care pot apărea din partea copilului:

- **fracturarea securității emoționale.** Fiecare situație de conflict interparental contribuie la erodarea progresivă a sentimentului de siguranță emoțională resimțit de copil. Acest proces de „fracturare” are un caracter cumulativ, astfel încât, pe măsură ce expunerea se repetă, impactul fiecărui conflict devine tot mai intens, accentuând riscul de apariție a răspunsurilor emoționale negative, precum și a comportamentelor dezadaptative.
- **intensificarea răspunsurilor emoționale și fiziologice.** Copiii expuși conflictelor interparentale devin progresiv sensibilizați, ceea ce se reflectă în intensificarea reacțiilor

lor fiziologice și afective. Printre aceste reacții se numără: *accelerarea ritmului cardiac*, *creșterea nivelurilor de cortizol* (hormonul stresului), dar și manifestări emoționale intense, precum *frica*, *neliniștea*, *agitația și stările anxioase*. Aceste răspunsuri indică o hiperactivare a sistemului de alarmă psihobiologic al copilului, aflat în căutarea restabilirii unui echilibru afectiv [119, p. 253-263].

- **vulnerabilitate crescută la tulburările psihologice.** Sensibilizarea emoțională generată de conflictul parental constant transformă copilul într-o persoană mai vulnerabilă din punct de vedere psihologic. Acești copii sunt mai predispuși să dezvolte tulburări de anxietate, depresie, precum și alte forme de suferință afectivă [117, p. 531-555]. Vulnerabilitatea este accentuată atunci când în mediul familial lipsesc suportul emoțional consecvent și strategiile eficiente de coping, ceea ce limitează resursele interne ale copilului pentru a face față stresului [91, p. 36-44, 89].

Atunci când expunerea la conflict interparental devine cronică și este percepută de copil ca amenințare directă la propria siguranță, vulnerabilitatea emoțională se amplifică și se transformă progresiv într-un factor de risc pentru dezvoltarea tulburărilor de tip internalizat, în special *anxietatea*. În acest sens, explorarea relației dintre *securitatea emoțională* și *simptomatologia anxioasă* oferă o perspectivă esențială pentru înțelegerea mecanismelor prin care dinamica coparentală influențează adaptarea copilului.

Anxietatea copilului este frecvent conceptualizată ca expresie a insecurității emoționale în cadrul relațiilor familiale. Din această perspectivă, calitatea coparentalității devine un factor decisiv în modelarea climatului psihologic în care copilul se dezvoltă. O meta-analiză amplă realizată de D. Teubert și M. Pinquart a investigat efectul dimensiunilor coparentalității asupra ajustării emoționale a copilului, cu accent pe manifestările de tip internalizat. În cadrul acestei analize, coparentalitatea a fost operaționalizată în funcție de **patru dimensiuni-cheie: cooperarea coparentală, acordul între părinți, conflictul și triangularea**. Analiza a evidențiat că, deși efectele nu sunt foarte puternice, există asocieri clare între calitatea relațiilor coparentale și simptomele de internalizare, manifestate de copil. Astfel, cooperarea și acordul între părinți se asociază cu o reducere a problemelor emoționale, în timp ce conflictul și triangularea sunt factori de risc pentru anxietate și retragere. Totodată, au fost identificate elemente moderatoare relevante ale relației dintre calitatea coparentalității și comportamentele de internalizare ale copilului, în special: vârsta copilului, cu efecte mai pronunțate în cazul copiilor mai mici; structura familială, cu efecte mai puternice observate în familiile divorțate. Rezultatele cercetărilor efectuate a permis să evidențiem faptul că dimensiunile disfuncționale ale coparentalității pot constitui factori de risc pentru anxietatea și dificultățile de internalizare ale

copiilor, prin erodarea *stării de securitate emoțională*. În lipsa unui climat familial stabil și cooperant, copilul dezvoltă percepții persistente de nesiguranță, care pot alimenta manifestările anxioase și alte forme de maladaptare emoțională [208, p. 286-307]. Această legătură confirmă rolul central al securității emoționale ca mecanism explicativ al modului în care interacțiunile coparentale influențează echilibrul psihologic al copilului.

În baza acestor constatări, devine plauzibilă alegația conform căreia dificultățile manifestate în oricare dintre dimensiunile coparentalității pot contribui la crearea unui climat familial nesigur, propice apariției anxietății în rândul copiilor [118, p. 532-542]. În primul rând, comunicarea deficitară între părinți, lipsa sprijinului reciproc și subminarea partenerului pot transmite copilului un mesaj de instabilitate, inducând o stare de insecuritate emoțională și anxietate [114].

Exprimarea deschisă a conflictelor este adesea percepută de copil ca o amenințare directă la adresa coeziunii familiale. În mod similar, dezacordurile privind strategiile de creștere a copilului pot degenera în interacțiuni coparentale conflictuale. Nemulțumirile legate de distribuirea sarcinilor parentale, cum ar fi divergențele privind rutinele zilnice (de exemplu, ora de culcare), pot amplifica insecuritatea copilului, care poate interpreta aceste tensiuni ca lipsă de afecțiune sau respingere (*nu sunt suficient de important pentru ca părinții să se înțeleagă pentru mine*).

În situațiile în care conflictul duce la retragerea unui părinte, echilibrul interacțiunilor familiale triadice este perturbat. Acest context favorizează formarea de coaliții disfuncționale și/sau triangularea, prin care copilul este implicat în conflictul parental, fiind deseori presat să ia partea unuia dintre părinți în detrimentul celuilalt. Această implicare forțată poate genera stres intens și anxietate, asociate cu pierderea sprijinului afectiv al unuia dintre părinți [172].

O serie de studii, precum cel al lui M. G. Metz și M. E. Feinberg au investigat în mod direct relația dintre coparentalitate și anxietatea copilului, prezentând suport empiric convingător privind influența calității interacțiunilor coparentale asupra echilibrului emoțional al copilului [172, p. 506-518].

Un prim studiu realizat de S. M. Bögels și colaboratorii săi a arătat că, în cadrul familiilor cu copii diagnosticați cu tulburări de anxietate, tații manifestă semnificativ mai frecvent comportamente de subminare a partenerii în timpul unor sarcini observaționale standardizate (de exemplu, discuții de familie filmate). ***Dimensiunea efectului asociat subminării paterne*** a fost cea mai sporită dintre toate comportamentele parentale observate în acest context, comparând familiile copiilor anxioși cu cele ale copiilor din grupul de control. Spre deosebire de aceasta, comportamentele parentale față de copil, cum ar fi controlul excesiv sau respingerea, au avut mărimi ale efectului mai reduse și statistici nesemnificative, sugerând o influență mai puternică a relației dintre părinți asupra anxietății decât a relației directe părinte–copil [46; 124].

Un alt studiu longitudinal, desfășurat de J. P. McHale și J. L. Rasmussen, a raportat că discrepanțele între părinți privind căldura și implicarea în interacțiunea triadică (mamă–tată–copil), observate în perioada de sugar (8-11 luni), au prezis niveluri mai ridicate de anxietate ale copilului, evaluate ulterior de cadrele educaționale, la trei ani distanță. Corelația raportată a fost semnificativă statistic, confirmând ipoteza că *incongruențele afective între părinți pot fi detectate precoce și pot influența negativ dezvoltarea emoțională a copilului* [169].

Într-un al treilea studiu, de tip transversal, M. C. McConnell și P. K. Kerig au examinat legătura dintre stilul de coparenting ostil–competitiv, observat în interacțiuni familiale și nivelul de anxietate autoevaluată al copilului. Rezultatele au indicat o asociere pozitivă semnificativă pentru băieți, sugerând că ostilitatea și rivalitatea între părinți pot reprezenta factori de risc specifici pentru dezvoltarea anxietății în rândul copiilor de gen masculin [166, p. 44-58].

Anxietatea copilului, privită ca expresie a insecurității emoționale în cadrul sistemului coparental, este strâns legată conceptual de *teoria atașamentului* [59]. Un studiu longitudinal realizat de R. L. Brock și G. Kochanska a investigat rolul securității atașamentului părinte–copil ca mecanism explicativ al influenței conflictului interparental asupra riscului de apariție a problemelor de internalizare la copil, precum anxietatea, depresia sau îngrijorarea excesivă [54, p. 45-54]. Rezultatele au susținut ipoteza conform căreia calitatea relației de atașament moderează impactul conflictului parental, consolidând ideea că insecuritatea relațională acumulată poate contribui la dezvoltarea simptomatologiei anxioase [61].

Relația dintre coparentalitate disfuncțională și reacțiile emoționale, cognitive și comportamentale ale copilului a fost documentată extensiv în cadrul cercetărilor derulate de fondatorii teoriei securității emoționale, Patrick T. Davies și E. Mark Cummings. Această teorie oferă un cadru comprehensiv de înțelegere a conflictelor familiale, punând accent pe modul în care copilul percepe, interpretează și răspunde la conflictul dintre părinți. În plus, teoria are o valoare aplicativă importantă, servind drept fundament conceptual pentru elaborarea programelor de prevenție și intervenție în domeniul coparentingului [87].

Potrivit acestei perspective, sentimentul de siguranță, atât la nivel personal, cât și în ceea ce privește relația dintre părinți, este esențial pentru starea de bine a copilului și pentru capacitatea sa de reglare emoțională și ajustare comportamentală. În schimb, insecuritatea emoțională, determinată de percepția că relația dintre părinți este instabilă, periculoasă sau imprevizibilă, devine un mecanism explicativ primar al dificultăților de adaptare ulterioare. Această insecuritate este operaționalizată prin reacțiile afective, comportamentale și cognitive ale copilului în fața conflictului interparental.

Pornind de la aceste considerații teoretice și de la rezultatele cercetărilor empirice prezentate, devine utilă conturarea unui cadru conceptual integrativ, valorizat în elaborarea unui model teoretic (Figura 1.2), care încorporează dimensiunile relației coparentale. Modelul propus are caracter integrativ și urmărește să desemneze mecanismele psihologice intermediare prin care climatul coparental modelează reglarea emoțională, reprezentările cognitive și conduitele comportamentale ale copilului. Acesta va permite înțelegerea proceselor circulare prin care coparentalitatea susține sau, dimpotrivă, subminează echilibrul psihoemoțional al copilului, contribuind la apariția manifestărilor de tip internalizat (reactivitate emoțională) sau externalizat (dereglare comportamentală).

Plecând de la analiza teoretică amplă și conceptualizarea privind conceptele de *coparentalitate* și *securitate emoțională*, realizată în subcapitolele anterioare, propunem un model teoretic, menit să ofere un cadru integrator al dinamicii relaționale în cadrul familiei, cu impact asupra dezvoltării psihoemoționale a copilului. Astfel, modelul elaborat sintetizează rezultatele cercetărilor de specialitate într-un format schematic accesibil, reprezentând, totodată o contribuție originală la explicarea relației dintre dimensiunile coparentale și starea de securitate emoțională a copilului.

Prin urmare, modelul are la bază trei concepte-cheie: *reglarea emoțională*, *reprezentările cognitive* și *reglarea comportamentală a copilului*, considerate drept procese intermediare prin care climatul coparental influențează direct nivelul securității emoționale a copilului. Acestea, la rândul lor, afectează manifestările copilului, fie sub forma problemelor de internalizare (ex. anxietate, retragere socială, depresie), fie sub forma celor de externalizare (ex. agresivitate, opoziționism, comportamente perturbatoare). Dimensiunile relației coparentale (cooperare, conflict, triangulare, sprijin sau subminare) sunt considerate factori determinanți ai echilibrului emoțional al copilului, prin influența directă asupra modului în care acesta interpretează și reglează emoțiile trăite în context familial.

Așadar, modelul integrează aceste relații bidirecționale într-o schemă coerentă, ilustrând procesul prin care climatul familial, mediat de interacțiunile părinților în subsistemul coparental, modelează funcțiile psihologice ale copilului și implicit influențează adaptarea sa socio-emoțională.

Prin acest model, se propune o trecere de la o abordare statică constatativă a relațiilor familiale la una procesual-dinamică, în care copilul este perceput ca un agent reactiv, aflat într-un proces continuu de autoreglare psihologică influențată de contextul relațional coparental și, desigur, de cel familial (în integritatea sa).

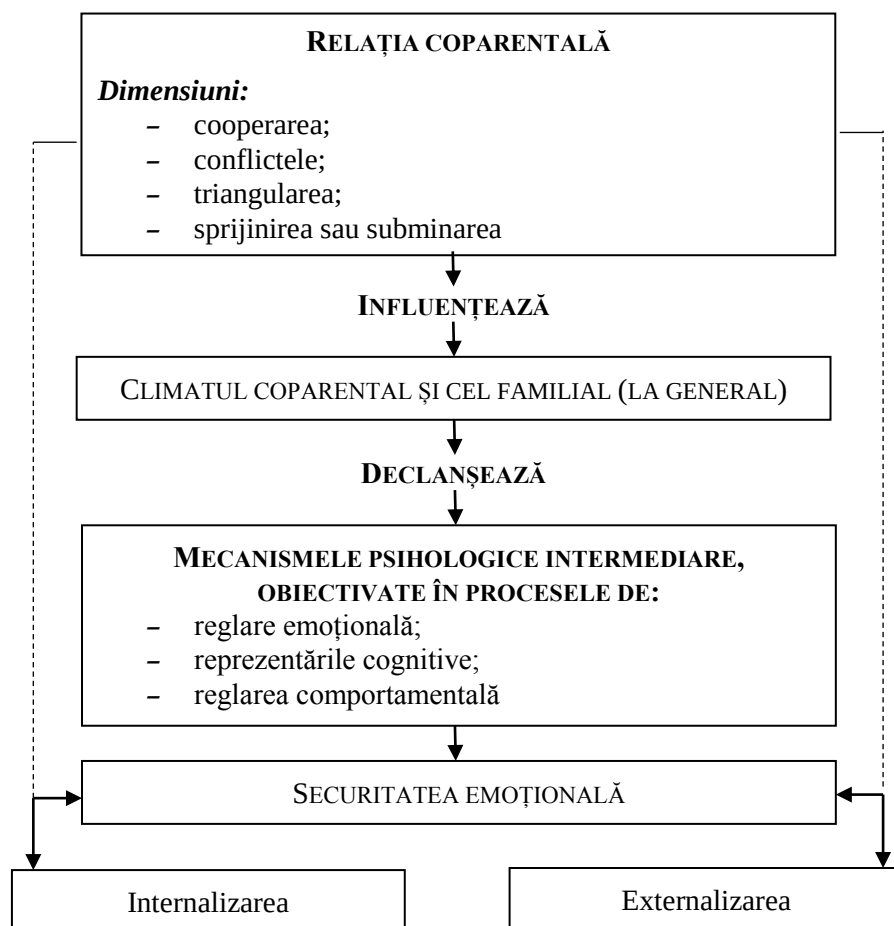

Figura 1.2. Model teoretic privind influența relației coparentale asupra securității emoționale a copilului

Modelul propus și prezentat în figura 1.2 subliniază faptul că relația coparentală funcționează ca un cadru de referință pentru dezvoltarea securității emoționale a copilului, iar influențele acesteia nu se manifestă direct, ci prin **mecanisme psihologice intermediare**, care sunt:

- *Reglarea emoțională* reflectă capacitatea copilului de a-și gestiona trăirile afective, de a menține un echilibru emoțional stabil în fața expunerii la conflict sau sprijin parental.
- *Reprezentările cognitive* includ schemele mentale și convingerile pe care copilul le dezvoltă despre sine, despre relațiile dintre părinți și despre lumea socială. Acestea sunt adesea internalizate ca modele de lucru care influențează anticiparea pericolului, interpretarea conflictelor și formarea unor expectanțe despre sprijinul disponibil.
- *Reglarea comportamentală* se manifestă prin alegerile active ale copilului față de contextul relațional: evitarea, implicarea, medierea sau retragerea din conflicte.

Aceste trei procese *interacționează în mod circular și reciproc*, fiind influențate de natura relației dintre părinți. Când copilul percepe relația părinților ca fiind ostilă, imprevizibilă sau

lipsită de suport mutual, procesul său de autoreglare este afectat: devine mai sensibil la stimuli negativi, dezvoltă reprezentări de tip amenințător și poate manifesta conduite dezadaptative. Aceste reacții se pot traduce în probleme de *internalizare* (anxietate, teamă de separare, inhibiție) sau probleme de *externalizare* (comportamente provocatoare, agresivitate, dezorganizare).

Totodată, un climat coparental bazat pe sprijin, comunicare pozitivă și rezolvarea constructivă a conflictelor va genera și un climat familial pozitiv, în care copilul va percepe o stare de siguranță emoțională, o capacitate mai mare de autoreglare, încredere în stabilitatea relațiilor ceea ce va asigura o adaptare comportamentală optimă.

Prin urmare, modelul propus oferă un cadru explicativ extensiv în care coparentalitatea este integrată ca variabilă contextuală esențială în modelarea echilibrului emoțional al copilului.

1.4. Concluzii la capitolul 1

Capitolul de față oferă repere epistemologice de stabilire și precizare a mecanismelor prin care interacțiunile coparentale, pozitive sau negative, influențează reglarea emoțională a copiilor și dezvoltarea sănătății lor psihologice. Conceptualizarea realizată a permis să determinăm cadrul teoretic al securității emoționale, plecând de la *teoria atașamentului* și *paradigma securității emoționale* și argumentând că modul în care părinții gestionează conflictul coparental poate consolida sau submina dezvoltarea emoțională a copilului.

În baza studierii literaturii de specialitate, a analizelor și sintezelor efectuate se poate concluziona că:

1. Coparentalitatea derivată din teoria sistemelor familiale, se distinge de relația maritală prin concentrarea asupra subsistemului triadic părinte–părinte–copil. Aceasta este conceptualizată ca multidimensională, având drept dimensiuni esențiale cooperarea, triangularea și conflictul.

2. *Teoria securității emoționale* extinde perspectiva tradițională diadică a atașamentului, punând accentul pe impactul sistemului familial extins asupra bunăstării emoționale a copilului. Au fost precizate și descrise mai multe căi prin care securitatea emoțională sau insecuritatea se dezvoltă în funcție de procesele interparentale, cu accent pe efectele indirecte ale conflictului în relațiile părinte-copil, și pe impactul conflictelor distructive sau invers, pe efectele benefice ale conflictelor constructive care asigură copiilor securitatea emoțională și contribuie la integrarea eficientă socială a acestora.

3. *Securitatea emoțională* reprezintă un construct dinamic care, dincolo de atașament, este modelat decisiv de calitatea relației interparentale. *Conflictul distructiv* erodează sentimentul de siguranță și activează un șir de strategii dezadaptative, în timp ce suportul și gestionarea

constructivă a diferendelor coparentale consolidează și justifică *intervenții focalizate pe subsistemul coparental*.

4. Dimensiunile relației coparentale, acord/ cooperare, conflict/ triangulare modelează re-activitatea emoțională, reprezentările interne și autoreglarea copilului, astfel încât subminarea și conflictul distructiv sporesc anxietatea și vulnerabilitatea, iar cooperarea și rezolvarea constructivă a conflictelor funcționează ca factori protectivi ai securității emoționale.

5. Conceptualizarea realizată a permis fenomenul securității emoționale să fie abordată ca ca stare subiectivă de control și predictibilitate, susținută de procesele psihologice rapide și deliberate, ceea ce a fundamentat înțelegerea acestuia ca rezultat al experiențelor repetate din sistemul coparental, unde calitatea relațiilor și sentimentul de control atenuează anxietatea copilului.

6. Modelul teoretic privind influența relației coparentale asupra securității emoționale a copilului reprezintă un instrument metodologic orientativ, care denotă dimensiunile relației coparentale (acord; cooperare; conflict; triangulare; sprijin sau subminare), ce influențează climatul familiei, contribuind la declanșarea proceselor de reglare emoțională, apariția reprezentărilor și reglare comportamentală a copilului – aspecte care determină securitatea emoțională (internalizarea sau externalizarea).

2. STUDIUL EMPIRIC AL SECURITĂȚII EMOȚIONALE A COPILULUI SUB INFLUENȚA TIPULUI DE COPARENTALITATE

2.1. Designul cercetării: scopul, obiectivele, ipotezele și metodologia cercetării constatative

Cercetarea experimentală constatativă, a fost realizată integral în perioada anilor 2019-2022, la *Cabinetul Individual de Psihologie* Dragomir Magdalena. La prima etapă a fost supus cercetării un eșantion de **150** de copii de vârste cuprinse între 8 și 12 ani, aflați în contexte de coparentalitate postdivorț (de până la doi ani). Au fost excluși copiii cu diagnostice psihopatologice preexistente care ar putea interfera cu interpretarea rezultatelor. Dintre subiecții participanți la studiu **80** erau fete, **70** băieți, inclusiv părinții acestora, **300** de persoane aflate în postdivorț de până la doi ani. Vârstele părinților sunt cuprinse între 27-45 ani. La început a fost evaluat *nivelul securității emoționale a copilului*, ulterior *nivelul anxietății*, iar părinților le-a fost administrat un *test de identificare a tipului de coparentalitate postdivorț*. În total eșantionul de cercetare a fost constituit din **450** de subiecți.

Scopul constă în a identifica influența comportamentelor coparentale asupra dezvoltării securității emoționale a copiilor, cu accent pe identificarea relațiilor dintre diferitele tipuri de comportamente coparentale (pozitive și negative) și modul în care acestea influențează reglarea emoțională și comportamentul adaptativ al copiilor, precum și conturarea unui cadru teoretic și empiric pentru înțelegerea modului în care dinamica interparentală contribuie la bunăstarea emoțională a copiilor.

În vederea realizării scopului propus am proiectat următoarele **obiective de cercetare**:

✓ **Obiectivul nr. 1: Evidențierea tipului de relație coparentală exprimată postdivorț.** Acest obiectiv urmărește identificarea tipului de coparentalitate practicat de părinți după divorț, prin evaluarea modului în care aceștia gestionează responsabilitățile parentale comune și a efectului acestei dinamici asupra copilului.

✓ **Obiectivul nr. 2: Identificarea nivelului securității emoționale a copiilor aflați sub influența relației coparentale.** Scopul acestui obiectiv este de a determina gradul de securitate emoțională resimțit de copii în funcție de tipul de coparentalitate la care sunt expuși, având în vedere atât contextul familial general, cât și interacțiunile specifice dintre părinți.

✓ **Obiectivul nr. 3: Studiul comparativ al securității emoționale a copiilor în funcție de tipul de coparentalitate la care sunt expuși.** Acest obiectiv vizează analiza diferențelor de securitate emoțională între copii expuși diverselor tipuri de coparentalitate, pentru a determina impactul specific al fiecărui tip de coparentalitate asupra dezvoltării emoționale a copiilor.

✓ **Obiectivul nr. 4: Identificarea nivelului anxietății copiilor aflați sub influența relației coparentale.** Obiectivul constă în evaluarea manifestărilor anxietății la copiii expuși diferitelor tipuri de coparentalitate, cu scopul de a identifica simptomele specifice care pot apărea ca reacție la dinamica coparentală.

✓ **Obiectivul nr. 5: Studiul comparativ al nivelului anxietății copiilor aflați sub influența relației coparentale, în funcție de gen.** Acest obiectiv vizează identificarea diferențelor în manifestarea anxietății între băieți și fete în contextul diferitelor tipuri de coparentalitate postdivorț, pentru a determina eventualele particularități de gen care pot influența securitatea emoțională a copilului.

✓ **Obiectivul nr. 6: Studiul comparativ al securității emoționale în funcție de nivelul de anxietate al copiilor aflați în sistemul coparental.** Acest obiectiv urmărește să stabilească în ce măsură nivelul de anxietate influențează securitatea emoțională a copilului, explorând relațiile dintre aceste variabile în contextul diverselor tipuri de coparentalitate.

Ipoteza generală: *există o relație de asociere dintre tipul de coparentalitate exprimat și securitatea emoțională a copilului, iar relația este mediată de nivelul de anxietate resimțit de copil.*

Din ipoteza generală am dedus:

Ipoteze de lucru (nivel relațional/comparativ)

1. Există diferențe statistice semnificative între securitatea emoțională a copiilor expuși diferitelor tipuri de relație coparentală.
2. Există o relație de asociere între securitatea emoțională a copiilor și anxietatea acestora.
3. Tipul de coparentalitate are un impact direct și consistent asupra securității emoționale a copilului.
4. Tipul de coparentalitate influențează semnificativ securitatea emoțională, contribuind la dezvoltarea adaptativă sau dezadaptativă a copilului.

Ipoteza de mediere

5. Anxietatea copilului mediază relația dintre coparentalitate și securitatea emoțională a acestuia.

Ipoteza de moderare

6. Genul copilului ar putea modera relația dintre tipul coparental și anxietatea copilului.

Variabilele cercetării:

- ✓ ***Variabila independentă:*** Tipul de coparentalitate – *dimensiunile funcționale ale coparentalității.*
- ✓ ***Variabila dependentă:*** Securitatea emoțională a copilului (*exprimată prin următoarele subscale: reactivitatea emoțională, dereglarea comportamentală, evitarea, implicarea,*

reprezentări constructive ale familiei, reprezentări distructive ale familiei, extinderea conflictului).

- ✓ **Variabila mediatore:** anxietatea copilului exprimată prin următoarele subscale: *simptome fizice, evitarea lezării, anxietate socială și separare/panică.*

În cadrul prezentei cercetări, *anxietatea* a fost abordată din perspectiva a două roluri analitice distincte, în funcție de relațiile investigate. Pe de o parte, a fost analizată ca variabilă mediatore în relația dintre tipul de coparentalitate (variabilă independentă) și nivelul de securitate emoțională al copilului (variabilă dependentă), reflectând un posibil mecanism emoțional prin care dinamica parentală influențează adaptarea psiho-emoțională a copilului. Pe de altă parte, *anxietatea* a fost investigată și ca variabilă moderată de genul copilului, în cadrul unei relații secundare, testând **ipoteza** conform căreia *efectul anxietății asupra securității emoționale poate varia în funcție de gen*. Aceste relații au fost testate statistic prin modele de mediere și moderare utilizând PROCESS v4.2 [135].

Metode matematice și statistice: programul computerizat SPSS (*Statistical Package for Social Sciences*), versiunea 21, PROCESS v4.2 macro for SPSS, ilustrarea datelor fiind realizată prin intermediul programului Microsoft Excel; Python (limbaj de programare folosit pentru analiză de date) și bibliotecile statistice și de vizualizare disponibile, în special statsmodels, matplotlib, și seaborn.

Etapele experimentului de constatare:

- *La prima etapă* au fost colectate informații preliminare, ca etapă esențială pentru a înțelege contextul familial și caracteristicile individuale ale copiilor care participă la studiu. Aceste informații vor ajuta la crearea unui profil detaliat al participanților și vor facilita interpretarea corectă a rezultatelor. Această etapă a inclus:

1. *Obținerea consimțământului informat al părinților*, în conformitate cu normele etice ale cercetării. Acesta trebuie să includă o descriere clară a obiectivelor studiului, procedurile implicate, drepturile participanților și măsurile de confidențialitate. În funcție de vârsta și nivelul de înțelegere al copiilor, aceștia trebuie, de asemenea, să fie informați și să își dea acordul pentru participare.

2. *Colectarea informațiilor demografice*. Pentru a avea o imagine completă a participanților, următoarele informații demografice au fost colectate: vârsta copilului, sexul copilului, structura coparentalității (părinți divorțați sau care nu au fost căsătoriți niciodată), stabilitatea coparentalității (durata de timp în care părinții au fost implicați în coparentalitate), ritmul de îngrijire (aranjamentele de îngrijire a copilului, ex. custodie comună, vizite regulate ale părintelui non-rezident), starea generală de sănătate a copilului (ex. prezența unor afecțiuni cronice, alergii), istoricul medical și de dezvoltare (ex. întârzieri în dezvoltare, probleme de sănătate mentală).

- *La etapa a doua* au fost administrate instrumentele de cercetare, s-au analizat și interpretat rezultatele obținute, s-a realizat analiza statistică a datelor.
- *La etapa a treia* s-au formulat concluziile în vederea confirmării ipotezelor de cercetare și recomandările pentru strategii de reducere a anxietății la copil și de creștere a securității emoționale a acestuia prin dezvoltarea unui sistem coparental funcțional.

Instrumentele de lucru

Pentru realizarea demersului investigațional am utilizat următoarele instrumente de lucru:

Interviul – instrument esențial în cercetarea științifică psihologică datorită capacității sale de a oferi informații detaliate și profunde despre experiențele, gândurile, emoțiile și comportamentele indivizilor. Prin utilizarea interviului liber, am putut explora în profunzime subiectul experimentului, am putut clarifica și înțelege motivațiile din spatele acțiunilor și am putut detecta nuanțe subtile în modul în care participanții au perceput și au răspuns la teste. În cadrul etapei de interviu, părinților li s-a prezentat un formular de consimțământ informat, care a inclus și colectarea datelor demografice relevante. (Anexa 1.1. Formular de consimțământ și date demografice)

Scala Securității Emoționale în Sistemul Coparental (SIS) a fost dezvoltată de Patrick T. Davies și colaboratorii săi începând cu 2002 pentru a evalua strategiile copiilor în menținerea securității emoționale în contextul conflictelor dintre părinți. Aceasta este fundamentată pe ipoteza securității emoționale, conform căreia securitatea emoțională în sistemul interparental mediază impactul conflictelor dintre părinți asupra ajustării psihologice a copiilor. Scala de securitate emoțională este un instrument de auto-raportare care evaluează răspunsurile emoționale, comportamentale și cognitive ale copiilor la conflictele dintre părinți. Aceasta include trei procese principale care reflectă insecuritatea emoțională a copilului: 1. Reactivitate Emoțională – măsoară tendința copiilor de a experimenta emoții intense și prelungite în fața conflictelor interparentale (ex: frică, tristețe, furie); 2. Reglarea expunerii la afectul parental – include evitarea sau implicarea în conflictele dintre părinți; 3. Reprezentările interne – măsoară percepția copiilor despre efectele conflictelor asupra familiei și relațiilor interpersonale [193]. Scala Securității Emoționale a fost tradusă din limba engleză și adaptată cultural pentru contextul românesc. Pentru evaluarea consistenței interne a scalei SIS (*Security in the Interparental System*), a fost calculat coeficientul Cronbach's Alpha pentru fiecare dintre cele șapte subscale componente. Toate valorile obținute depășesc pragul psihometric acceptabil de 0.70, indicând un nivel bun până la foarte bun de fiabilitate internă. Valorile Alpha obținute pentru fiecare subscală sunt următoarele: Reactivitate Emoțională ($\alpha = 0.90$), Dereglare Comportamentală ($\alpha = 0.77$), Evitare ($\alpha = 0.83$), Implicare ($\alpha = 0.86$), Reprezentări Constructive ($\alpha = 0.87$), Reprezentări Distructive ($\alpha = 0.80$) și Extinderea Conflictului ($\alpha = 0.79$). Raportul detaliat al analizelor de fiabilitate, incluzând tabelele complete este prezentat în Anexa 3.

O scală, pentru a fi considerată consistentă, trebuie să atingă o valoare a coeficientului alpha Cronbach cât mai aproape de 1, nivelul de 0.70 fiind acceptat ca prag limită [16]. Scala SIS a oferit în cadrul cercetării actuale o bază solidă pentru investigarea relației dintre dinamica coparentală și răspunsurile psihologice ale copilului. (Detaliile complete sunt prezentate în Anexa 1.2)

Scala de Relație Coparentală (CRS) este un instrument elaborat de M. E. Feinberg, L. D. Brown și M. L. Kan, destinat evaluării calității relației coparentale din perspectiva unui părinte. Scala măsoară multiple dimensiuni ale funcționării coparentale, precum acordul coparental, sprijinul și respectul reciproc, expunerea copilului la conflict, subminarea parentală, cooperarea și implicarea [115]. CRS este un instrument de auto-raportare, bazat pe o scală Likert cu 7 trepte, fiind validat în multiple contexte culturale și utilizat extensiv în studiile privind coparentalitatea. Scala a fost tradusă și adaptată cultural pentru populația din România de G. C. Dumitriu, A. Dudu și L. M. Butac prin procedura standard de traducere-retroversiune și validare semantică, urmată de pilotare pe un eșantion relevant.

În cadrul cercetării de față, CRS a fost utilizată pentru a analiza relația dintre percepțiile parentale asupra cooperării coparentale și nivelul de insecuritate emoțională și anxietate resimțită de copil. Fiabilitatea scalei în eșantionul românesc a fost confirmată prin coeficientul Cronbach's Alpha, cu valori situate peste pragul de 0.70 pentru fiecare dimensiune evaluată [106].

CRS este utilizată în cercetarea relațiilor de familie și în intervențiile clinice pentru: evaluarea calității relației coparentale în cadrul cuplurilor care își cresc împreună copiii, identificarea ariilor care necesită intervenție pentru îmbunătățirea relației coparentale, examinarea influenței relației coparentale asupra ajustării părinților și dezvoltării copilului și studierea impactului tranziției către coparentalitate asupra relației dintre parteneri [123; 122]. Astfel, Scala CRS oferă un instrument detaliat pentru evaluarea relației coparentale, fiind utilă în cercetare și practică clinică pentru intervenții de îmbunătățire a cooperării dintre părinți. (Detaliile complete sunt prezentate în Anexa 1.3)

Scala Multidimensională de Anxietate pentru copii – MASC este un instrument standardizat dezvoltat de J. S. March și colab. în 1997 pentru evaluarea simptomelor de anxietate la copii și adolescenți cu vârste cuprinse între 8 și 19 ani. Scala este structurată pe patru dimensiuni principale ale anxietății: anxietate fizică (somatică), evitarea pericolului, anxietate socială și teamă de separare/panică, oferind o imagine complexă și diferențiată asupra profilului anxios. MASC este un chestionar de auto-raportare compus din 39 de itemi, fiecare evaluat pe o scală Likert cu 4 trepte (de la „niciodată” la „foarte des”).

În cercetarea de față, MASC a fost utilizată pentru a măsura nivelul de anxietate generală și specifică a copilului, în corelație cu percepțiile acestuia asupra conflictului parental și a relației coparentale. MASC este un test profesional licențiat, deținut în România de către Testcentral –

partener autorizat al editurii americane Multi-Health Systems Inc. Utilizarea sa în cadrul acestei cercetări s-a realizat în baza drepturilor legale de administrare, conform licenței seria MN-13311 din 18.11.2020 aflate în posesia cercetătorului. *Fiind un instrument standardizat cu acces restricționat, conținutul integral al scalei nu este publicabil, dar poate fi consultat în condițiile prevăzute de deținătorul drepturilor de autor.* (Detaliile complete sunt prezentate în Anexa 1.4)

2.2. Nivelul securității emoționale a copiilor aflați sub influența diferitor tipuri de relații coparentale

În concordanță cu **primul Obiectiv al cercetării – evidențierea tipului de relație coparentală exprimată postdivorț**, demersul investigativ s-a orientat către următoarea întrebare specifică:

- *Care sunt comportamentele predominante în cadrul diferitelor tipuri de coparentalitate?*

În vederea analizării acestui aspect, demersul experimental debutează cu prezentarea rezultatelor obținute prin aplicarea Scalei de Relație Coparentală (CRS), analizând scorurile obținute pe subscalele acord parental, apropiere coparentală, expunere la conflict, suport coparental, subminare coparentală, susținere coparentală și diviziunea muncii.

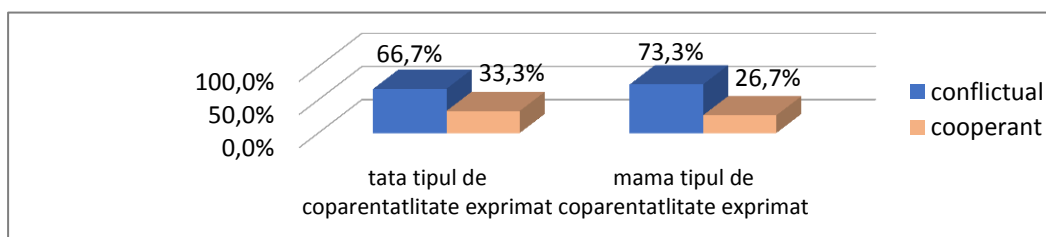

Figura 2.1. Distribuția rezultatelor privind tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza cantitativă a rezultatelor ilustrate în figura 2.1, referitoare la tipul de relație coparentală exprimată, indică o *predominanță a coparentalității conflictuale* în rândul ambilor părinți. Astfel, 66,7% dintre tați și 73,3% dintre mame manifestă acest tip de relație. În contrast, coparentalitatea cooperantă este prezentă într-un procent semnificativ mai redus, fiind exprimată de 33,3% dintre tați și 26,7% dintre mame. Aceste date reflectă o tendință majoritară a părinților de a menține interacțiuni conflictuale postdivorț, cu implicații directe asupra securității emoționale a copilului.

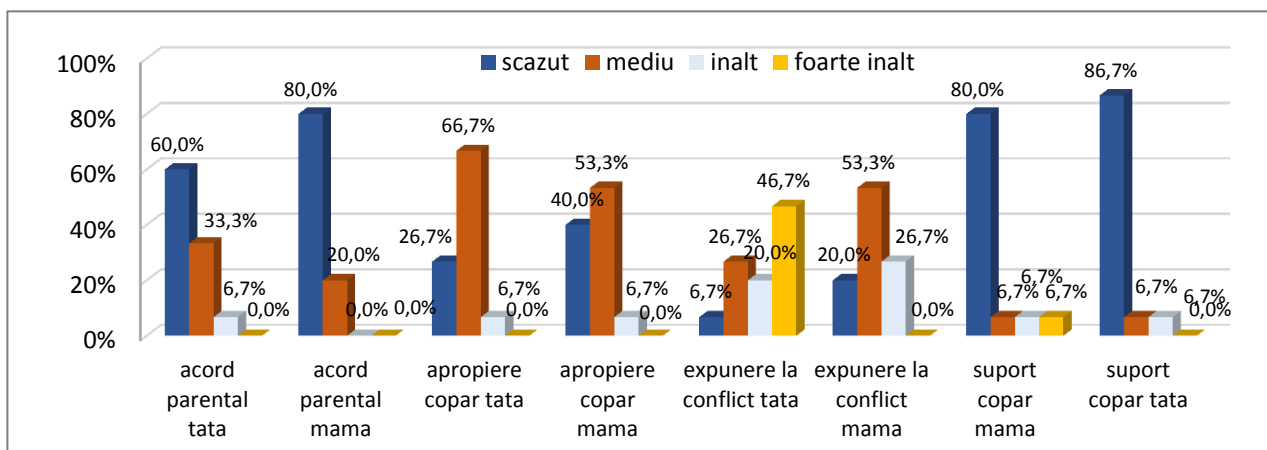

Figura 2.2. Distribuția rezultatelor privind acordul coparental, apropierea coparentală, expunerea la conflict și suportul coparental exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.2 evidențiază mai multe tendințe relevante privind acordul parental, apropierea coparentală, expunerea la conflict și suportul coparental manifestate de mame și tați.

Acordul parental – rezultatele indică faptul că majoritatea părinților manifestă un nivel scăzut de acord parental, cu 60% dintre tați și 80% dintre mame raportând dificultăți semnificative în atingerea unui consens cu privire la deciziile legate de copii. Un procentaj mai redus de părinți prezintă un nivel mediu de acord parental (33,3% dintre tați și 20% dintre mame), în timp ce nivelurile înalt și foarte înalt de acord parental sunt aproape inexistente.

Apropierea coparentală – majoritatea părinților se află la un nivel mediu de apropiere coparentală (66,7% dintre tați și 53,3% dintre mame), ceea ce sugerează o colaborare moderată între părinți. Totuși, nivelul scăzut de apropiere coparentală este mai frecvent raportat de tați (26,7%) decât de mame (40%). Apropierea coparentală la un nivel înalt este rar întâlnită (6,7%), iar nivelurile foarte înalte nu sunt prezente în niciun caz analizat.

Expunerea la conflict – datele evidențiază diferențe semnificative între părinți în ceea ce privește expunerea la conflict. Un nivel scăzut de expunere este raportat de 6,7% dintre tați și 20% dintre mame, în timp ce expunerea la un nivel mediu este mai ridicată la mame (53,3%) decât la tați (26,7%). În ceea ce privește expunerea foarte înaltă la conflict, aceasta este semnificativ mai frecventă în cazul tăților (46,7%), în timp ce nicio mamă nu a raportat acest nivel (0%). Aceste rezultate sugerează fie o percepție diferită a conflictului între părinți, fie diferențe în gradul de implicare în situațiile conflictuale.

Suportul coparental – suportul coparental este, în general, scăzut, fiind raportat de 80% dintre mame și 86,7% dintre tați. Nivelurile mediu, înalt și foarte înalt de suport coparental sunt rare (20% dintre mame și 13,3% dintre tați), ceea ce indică o lipsă semnificativă de susținere reciprocă între părinți.

În ansamblu, aceste rezultate evidențiază dificultăți semnificative în atingerea unui acord parental și menținerea unei apropieri coparentale pozitive, însoțite de un nivel ridicat de expunere la conflict, mai ales în cazul taților. Această dinamică poate avea consecințe negative asupra mediului emoțional al copilului, influențând securitatea sa emoțională și bunăstarea psihologică.

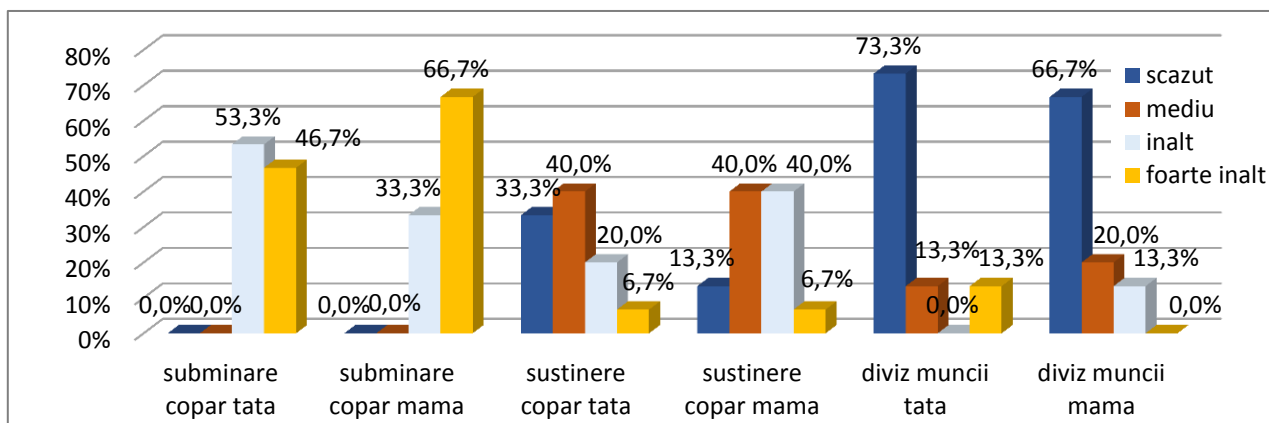

Figura 2.3. Distribuția rezultatelor privind subminarea și susținerea coparentală și diviziunea muncii exprimate (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.3 evidențiază aspecte semnificative privind *subminarea* și *susținerea coparentală*, precum și *diviziunea muncii* între părinți.

Subminarea coparentală – rezultatele arată că nivelurile scăzut și mediu de subminare coparentală sunt inexistente, nefiind raportate cazuri nici în rândul taților, nici al mamelor (0%). În schimb, la un nivel înalt, 53,3% dintre tați și 33,3% dintre mame indică un comportament de subminare a coparentalității, ceea ce sugerează o proporție semnificativă de tați care percep sau manifestă astfel de comportamente. La nivel foarte înalt, însă, subminarea coparentală este mai frecvent raportată de mame (66,7%) decât de tați (46,7%), ceea ce indică o implicare mai accentuată a mamelor în aceste dinamici conflictuale.

Susținerea coparentală – în ceea ce privește sprijinul reciproc dintre părinți, 33,3% dintre tați și 13,3% dintre mame manifestă un nivel scăzut de susținere coparentală, ceea ce reflectă un deficit de colaborare. Nivelul mediu de susținere este relativ echilibrat, fiind raportat de 40% dintre tați și 40% dintre mame. În schimb, susținerea coparentală la un nivel înalt este mai frecventă în rândul mamelor (40%) decât al taților (20%). La nivel foarte înalt, acest tip de comportament este rar întâlnit, fiind raportat de doar 6,7% dintre părinți.

Diviziunea muncii – distribuția responsabilităților parentale este marcată de o repartizare inegală între părinți. Un procent ridicat de tați (73,3%) și mame (66,7%) se află la un nivel scăzut în ceea ce privește diviziunea muncii, ceea ce indică o distribuție dezechilibrată a responsabilităților parentale. Nivelul mediu de diviziune a muncii este raportat doar de 13,3% dintre tați și 20% dintre mame, ceea ce sugerează că doar o mică parte dintre părinți împart în

mod relativ echitabil sarcinile parentale. Un nivel înalt de diviziune a muncii este raportat doar de 13,3% dintre mame, în timp ce niciun tată nu a raportat acest nivel. La nivel foarte înalt, 13,3% dintre tați și 0% dintre mame indică o diviziune echilibrată a responsabilităților, ceea ce sugerează că partajarea egală a sarcinilor este o situație rară.

Datele analizate relevă că *subminarea coparentală este semnificativă*, fiind mai accentuată în cazul mamelor la nivelurile foarte ridicate, în timp ce susținerea coparentală este limitată și distribuită inegal între părinți. De asemenea, diviziunea muncii este dezechilibrată, majoritatea părinților raportând un nivel scăzut al partajării responsabilităților. Aceste rezultate subliniază necesitatea unor intervenții menite să îmbunătățească colaborarea și echitatea în coparentalitate, în vederea creării unui mediu familial mai armonios, favorabil dezvoltării copilului.

Rezultatele atestă predominanța coparentalității conflictuale, asociată cu un nivel redus de acord și suport parental, precum și cu o frecvență ridicată a comportamentelor de subminare și a expunerii la conflict.

În conformitate cu **Obiectivul 2**, privind **identificarea nivelului securității emoționale a copiilor aflați sub influența relației coparentale**, în continuare este prezentată distribuția rezultatelor privind nivelul securității emoționale la copii. Demersul investigativ s-a orientat către următoarea întrebare specifică:

- *Cum se manifestă securitatea emoțională a copiilor în funcție de tipul de relație coparentală la care sunt expuși?*

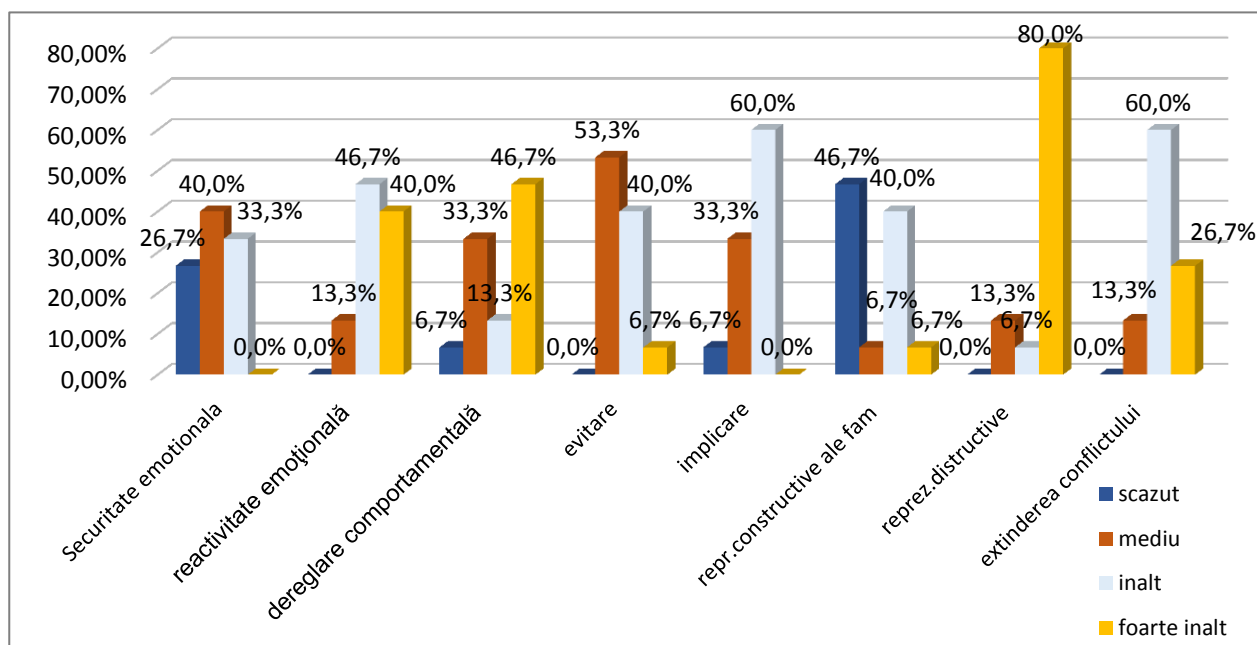

Figura 2.4. Distribuția rezultatelor privind securitatea emoțională a copiilor (%)

Analiza datelor referitoare la securitatea emoțională a copiilor, prezentate în figura 2.4, evidențiază o distribuție variată a nivelurilor acestei variabile. Astfel, 26,7% dintre copii prezintă

un nivel scăzut de securitate emoțională, 40% se încadrează la un nivel mediu, iar 33,3% manifestă un nivel înalt de securitate emoțională. În ceea ce privește nivelul foarte înalt, acesta nu a fost înregistrat în niciun caz analizat (0%). Predominanța nivelurilor mediu și înalt sugerează o stabilitate emoțională relativ bună în rândul majorității subiecților.

Subscalele securității emoționale arată următoarele:

Reactivitate emoțională – 13,3% dintre copii prezintă un nivel mediu de reactivitate emoțională; 46,7% manifestă un nivel înalt, iar 40% prezintă un nivel foarte înalt de reactivitate emoțională; Niciun subiect (0%) nu a înregistrat un nivel scăzut al acestei variabile. Aceste date indică o sensibilitate emoțională crescută în rândul subiecților, ceea ce poate influența modul în care aceștia răspund la relația de coparentalitate.

Dereglare comportamentală – 6,7% dintre copii manifestă o dereglare comportamentală scăzută, în timp ce 33,3% se află la un nivel mediu; 13,3% dintre cazuri indică un nivel înalt al dereglării comportamentale; 46,7% dintre copii prezintă un nivel foarte înalt al acestei variabile. Nivelurile înalte și foarte înalte sunt dominante, sugerând dificultăți majore în reglarea comportamentului în raport cu dinamica coparentală.

Evitare – 53,5% dintre copii manifestă un nivel mediu de evitare, iar 40% prezintă un nivel înalt; 6,7% dintre cazuri se află la un nivel foarte înalt de evitare; Niciun copil (0%) nu prezintă un nivel scăzut al acestei variabile. Datele sugerează o tendință accentuată de evitare a confruntărilor sau a situațiilor problematice, ceea ce poate indica o strategie defensivă de adaptare.

Implicare – 6,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de implicare, în timp ce 33,3% se află la un nivel mediu; 60% dintre copii manifestă un nivel înalt de implicare; Niciun subiect (0%) nu a înregistrat un nivel foarte înalt. Distribuția predominantă la nivelurile mediu și înalt sugerează o tendință crescută de implicare a copiilor în relația coparentală, ceea ce poate reflecta o nevoie accentuată de mediere sau de validare din partea părinților.

Reprezentări constructive ale familiei – 46,7% dintre copii au reprezentări constructive scăzute, 6,7% se situează la un nivel mediu, iar 40% manifestă un nivel înalt al acestei variabile. 6,7% dintre copii prezintă reprezentări constructive foarte înalte. Aceste date reflectă o variație semnificativă în percepția pozitivă a familiei, ceea ce poate indica experiențe coparentale diverse, de la contexte mai stabile la medii conflictuale.

Reprezentări distructive ale familiei – 13,3% dintre copii au reprezentări distructive la un nivel mediu, 6,7% manifestă un nivel înalt, în timp ce 80% prezintă un nivel foarte înalt de reprezentări distructive. Tendința majoritară către reprezentări distructive foarte înalte sugerează percepții negative asupra mediului familial, ceea ce poate reflecta dificultăți emoționale și conflicte nerezolvate.

Extinderea conflictului – 13,3% dintre copii se află la un nivel mediu de extindere a conflictului, 60% manifestă un nivel înalt, iar 26,7% un nivel foarte înalt. Niciun copil (0%) nu a raportat un nivel scăzut al acestei variabile. Proporția ridicată de copii cu niveluri înalte și foarte înalte sugerează o predispoziție la escaladarea conflictelor, ceea ce poate avea implicații asupra securității emoționale și dezvoltării psiho-emoționale.

Rezultatele obținute evidențiază mai multe aspecte esențiale. Securitatea emoțională a copiilor este predominant medie sau înaltă, ceea ce sugerează o stabilitate relativ bună. Reactivitatea emoțională este ridicată, reflectând o sensibilitate emoțională crescută. Dereglarea comportamentală este prevalentă la niveluri înalte și foarte înalte, indicând dificultăți majore de autoreglare emoțională. Evitarea este frecvent utilizată ca mecanism de adaptare, ceea ce poate reflecta o strategie de protecție împotriva conflictului. Reprezentările distructive despre familie sunt dominante, ceea ce poate avea implicații negative asupra percepției copilului asupra relațiilor coparentale. Extinderea conflictului este o tendință majoră, ceea ce indică un mediu coparental tensionat, cu riscul escaladării conflictelor.

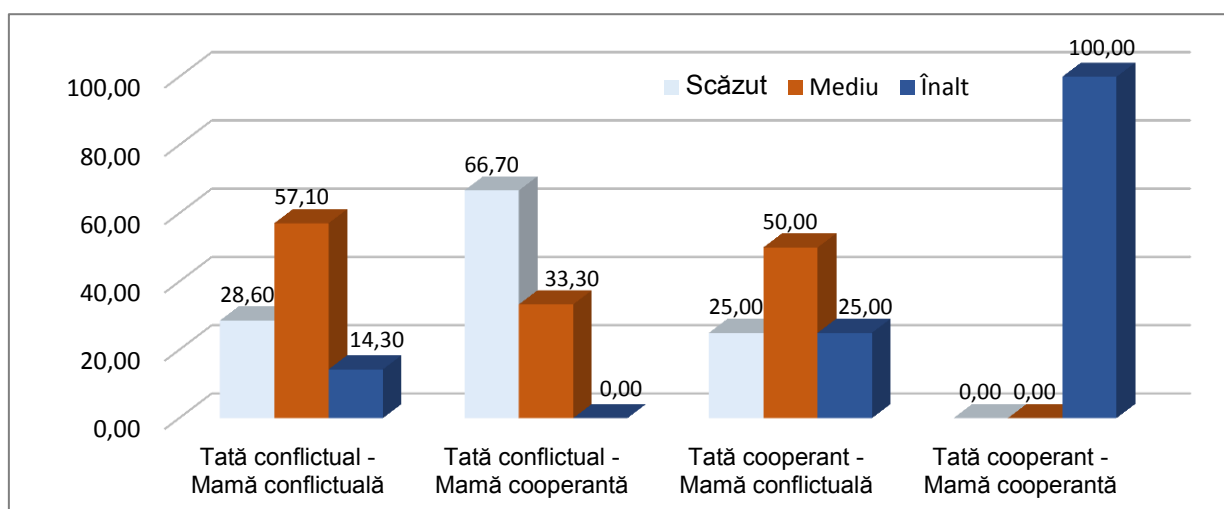

Figura 2.5. Distribuția rezultatelor privind securitatea emoțională a copiilor raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.5 evidențiază modul în care nivelurile securității emoționale ale copiilor variază în funcție de diversele combinații de tip relațional coparental adoptat de părinți.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți (tată conflictual – mamă conflictuală) – 14,3% dintre cazuri prezintă un nivel înalt al securității emoționale, 57,1% dintre cazuri înregistrează un nivel mediu al securității emoționale, 28,6% dintre cazuri manifestă un

nivel scăzut de securitate emoțională. Majoritatea copiilor (85,7%) expuși unei coparentalități conflictuale din partea ambilor părinți se află la nivel mediu și scăzut de securitate emoțională. Cu toate acestea, o proporție semnificativă de copii (14,3%) înregistrează un nivel înalt de securitate emoțională, ceea ce indică o variabilitate considerabilă în răspunsurile emoționale ale acestora la acest tip de dinamică coparentală.

Coparentalitate mixtă (tată conflictual – mamă cooperantă) – 33,3% dintre copii înregistrează un nivel mediu de securitate emoțională. Majoritatea cazurilor (66,7%) prezintă un nivel scăzut al securității emoționale, ceea ce sugerează impactul negativ al unui tată conflictual, chiar și în prezența unei mame cooperante. Cu toate acestea, o treime dintre copii (33,3%) manifestă un nivel înalt de securitate emoțională, ceea ce indică faptul că stilul parental cooperant al mamei poate contrabalansa într-o anumită măsură influența negativă a unui tată conflictual.

Coparentalitate mixtă (tată cooperant – mamă conflictuală) – 25% dintre copii au un nivel scăzut al securității emoționale, 50% dintre copii înregistrează un nivel mediu de securitate emoțională, iar 25% dintre copii prezintă un nivel înalt de securitate emoțională. Distribuția securității emoționale este mai echilibrată în această combinație. Jumătate dintre copii (50%) se află la un nivel mediu de securitate emoțională, în timp ce restul sunt împărțiți în mod egal între nivelurile scăzut și înalt. Aceste rezultate sugerează că prezența unui tată cooperant poate avea un efect moderat de protecție asupra securității emoționale a copilului, chiar și în cazul în care mama manifestă un stil parental conflictual.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 100% dintre copii înregistrează un nivel înalt de securitate emoțională. Această combinație este asociată în mod clar cu un nivel ridicat de securitate emoțională la copii, indicând faptul că un mediu familial caracterizat de cooperare între ambii părinți creează condiții favorabile pentru stabilitatea emoțională a copilului.

Rezultatele obținute evidențiază câteva tendințe esențiale: copiii expuși unui stil de coparentalitate conflictual manifestat de ambii părinți tind să aibă un nivel mediu de securitate emoțională, deși există variații semnificative în acest grup; atunci când doar unul dintre părinți adoptă un stil cooperant, securitatea emoțională a copilului este variabilă, dar prezența unui părinte cooperant poate avea un efect protector; un tată cooperant în prezența unei mame conflictuale pare să modereze mai eficient efectele negative decât invers, ceea ce sugerează un rol stabilizator mai accentuat al taților în contextul coparentalității; cel mai favorabil mediu pentru securitatea emoțională a copilului este cel în care ambii părinți adoptă un stil coparental cooperant, fiind singurul scenariu în care 100% dintre copii au înregistrat un nivel înalt de securitate emoțională.

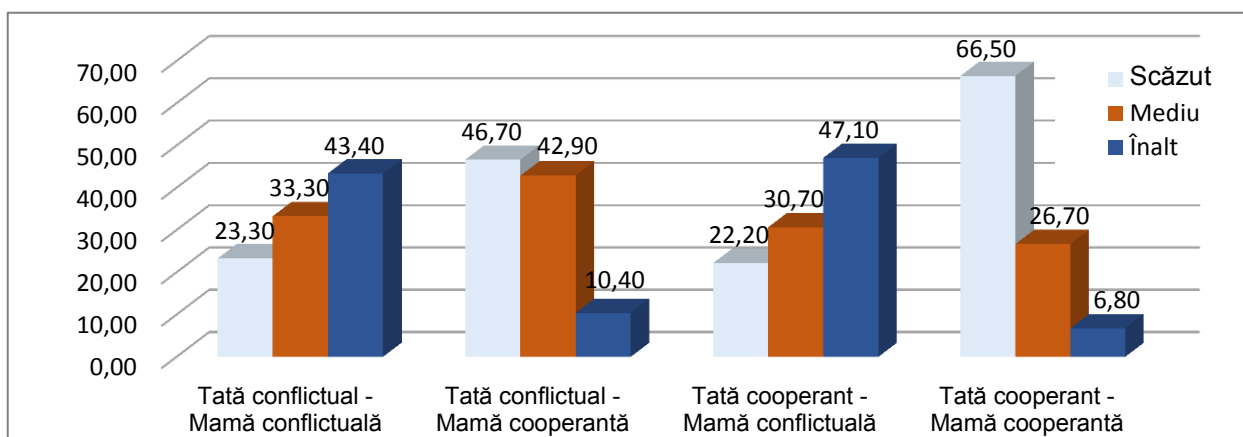

Figura 2.6. Distribuția rezultatelor privind subscala reactivitate emoțională raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.6 evidențiază modul în care *reactivitatea emoțională a copiilor* variază în funcție de tipul de coparentalitate manifestat de părinți. Rezultatele sugerează că nivelul reactivității emoționale este influențat direct de natura interacțiunii dintre părinți, cu variații semnificative în funcție de stilul coparental adoptat.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți (*tată conflictual – mamă conflictuală*) – 33,3% dintre copii prezintă un nivel mediu de reactivitate emoțională, 43,4% dintre copii manifestă un nivel înalt de reactivitate emoțională, iar 23,3% dintre copii au un nivel scăzut de reactivitate emoțională. Majoritatea copiilor prezintă un nivel mediu și înalt de reactivitate emoțională, ceea ce sugerează o expunere constantă la dinamici conflictuale, care poate duce la o reglare emoțională oscilantă.

Coparentalitate *mixtă tată conflictual – mamă cooperantă* – 46,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reactivitate emoțională, 42,9% un nivel mediu și 10,4% dintre copii manifestă un nivel înalt de reactivitate emoțională. Un procent majoritar de copii prezintă un nivel scăzut de reactivitate emoțională, ceea ce sugerează că prezența unei mame cooperante poate avea un efect moderator asupra reglării emoționale a copilului. Cu toate acestea, peste jumătate dintre copii manifestă un nivel mediu și ridicat de reactivitate emoțională, ceea ce indică faptul că influența negativă a unui tată conflictual nu este complet atenuată, iar impactul conflictului parental poate varia în funcție de alte variabile individuale și contextuale.

Coparentalitate *mixtă tată cooperant – mamă conflictuală* – 22,2% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reactivitate emoțională, 30,7% dintre copii manifestă un nivel mediu de reactivitate emoțională, 47,1% dintre copii au un nivel înalt de reactivitate emoțională. Distribuția nivelurilor de reactivitate emoțională este mai puțin echilibrată în acest scenariu, cu jumătate dintre copii prezentând un nivel înalt al acestei variabile, ceea ce sugerează un impact semnificativ al unei mame conflictuale asupra reglării emoționale a copilului. Prezența unui tată cooperant poate

contribui la o reglare emoțională mai stabilă, însă influența acestuia pare mai puțin eficientă în comparație cu efectul moderat al unei mame cooperante observat în scenariul anterior.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 66,5% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reactivitate emoțională., 26,7% un nivel mediu, iar 6,80% un nivel înalt. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial caracterizat printr-o coparentalitate cooperantă este asociat cu o reactivitate emoțională redusă la copii. Aceasta sugerează că interacțiunile pozitive și colaborative între părinți oferă un climat securizant, care favorizează o autoreglare emoțională optimă la copii.

Rezultatele evidențiază câteva aspecte esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale din partea ambilor părinți manifestă predominant o reactivitate emoțională medie sau ridicată, ceea ce sugerează o dificultate în reglarea emoțională din cauza climatului familial tensionat. Prezența unei mame cooperante pare să aibă un efect protector mai puternic asupra reglării emoționale a copilului, comparativ cu prezența unui tată cooperant. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, distribuția reactivității emoționale este mai echilibrată, dar există o proporție semnificativă de copii cu reactivitate ridicată, ceea ce indică un impact negativ persistent al unui părinte conflictual asupra copilului; copiii crescuți într-un mediu de coparentalitate cooperantă manifestă exclusiv un nivel scăzut de reactivitate emoțională, ceea ce sugerează efectele benefice ale unui mediu familial armonios asupra reglării emoționale.

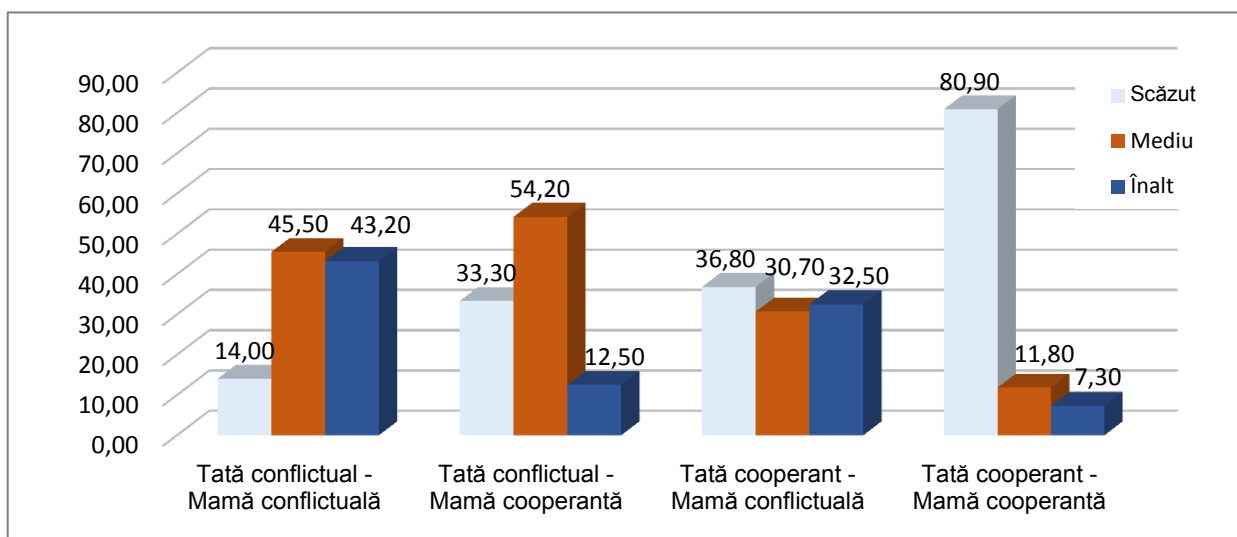

Figura 2.7. Distribuția rezultatelor privind subscala dereglare comportamentală raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza statistică a datelor prezentate în figura 2.7 evidențiază modul în care dereglarea comportamentală a copiilor variază în funcție de tipul de coparentalitate exprimat. Rezultatele sugerează o asociere clară între dinamica relațiilor coparentale și manifestările comportamentale

ale copiilor, cu diferențe semnificative în funcție de natura interacțiunilor coparentale.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți (tată conflictual - mamă conflictuală) – 45,5% dintre copii prezintă un nivel mediu de dereglare comportamentală, 43,2% dintre copii manifestă un nivel înalt de dereglare comportamentală, iar 14,0% dintre copii au un nivel scăzut de dereglare comportamentală. Majoritatea copiilor expuși unei coparentalități conflictuale se află la un nivel mediu și înalt de dereglare comportamentală, ceea ce sugerează un impact negativ accentuat al conflictelor frecvente dintre părinți. Aceste rezultate confirmă faptul că un mediu familial tensionat și instabil poate favoriza apariția comportamentelor perturbatoare la copii.

Coparentalitate mixtă tată conflictual – mamă cooperantă – 33,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de dereglare comportamentală, 54,2% un nivel mediu, iar 12,5% dintre copii manifestă un nivel înalt de dereglare comportamentală. Prezența unei mame cooperante pare să aibă un efect protector asupra copilului, întrucât o proporție majoritară de copii prezintă un nivel scăzut și mediu de dereglare comportamentală. Aceste rezultate sugerează că mediul stabil și suportiv oferit de un părinte cooperant poate compensa parțial efectele negative ale unui tată conflictual. Cu toate acestea, o treime dintre copii prezintă un nivel înalt de dereglare comportamentală, ceea ce indică faptul că influența unui părinte conflictual nu poate fi complet controlată.

Coparentalitate mixtă tată cooperant – mamă conflictuală – 36,8% dintre copii prezintă un nivel scăzut de dereglare comportamentală, 30,7% dintre copii manifestă un nivel mediu de dereglare comportamentală, în timp ce 32,5% dintre copii au un nivel înalt de dereglare comportamentală. Distribuția nivelurilor de dereglare comportamentală este mai echilibrată în acest scenariu, ceea ce sugerează că stilul cooperant al tatălui poate reduce efectele negative ale unei mame conflictuale, dar nu elimină complet riscul apariției comportamentelor perturbatoare. Jumătate dintre copii manifestă un nivel mediu de dereglare comportamentală, ceea ce indică o influență moderată a conflictului parental asupra acestui aspect. Totuși, o treime dintre copii manifestă un nivel ridicat de dereglare comportamentală, ceea ce subliniază faptul că dinamica parentală conflictuală poate influența negativ comportamentele copilului, chiar și în prezența unui părinte cooperant.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 80,9% dintre copii prezintă un nivel scăzut de dereglare comportamentală, 11,8% un nivel mediu și 7,3% un nivel înalt. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial stabil și suportiv, în care ambii părinți adoptă un stil cooperant, este asociat cu un nivel scăzut de comportamente perturbatoare la copii. Aceste rezultate confirmă faptul că reglarea emoțională și comportamentală a copilului este facilitată în contextul unui climat familial armonios, reducând semnificativ riscul apariției comportamentelor disfuncționale.

Rezultatele obținute evidențiază câteva tendințe esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să prezinte niveluri mai ridicate de dereglare comportamentală, ceea ce confirmă impactul negativ al conflictului parental asupra comportamentului copilului. Prezența unei mame cooperante are un efect protector mai puternic asupra comportamentului copilului decât prezența unui tată cooperant, reducând semnificativ riscul comportamentelor perturbatoare, iar în cazul în care tatăl este cooperant, iar mama conflictuală, nivelurile de dereglare comportamentală sunt mai variate, sugerând o influență persistentă a conflictului coparental asupra copilului, chiar și în prezența unui părinte suportiv. Cel mai favorabil scenariu pentru reglarea comportamentală a copilului este cel în care ambii părinți adoptă un stil cooperant, fiind singura combinație în care majoritatea copiilor au înregistrat un nivel scăzut de dereglare comportamentală.

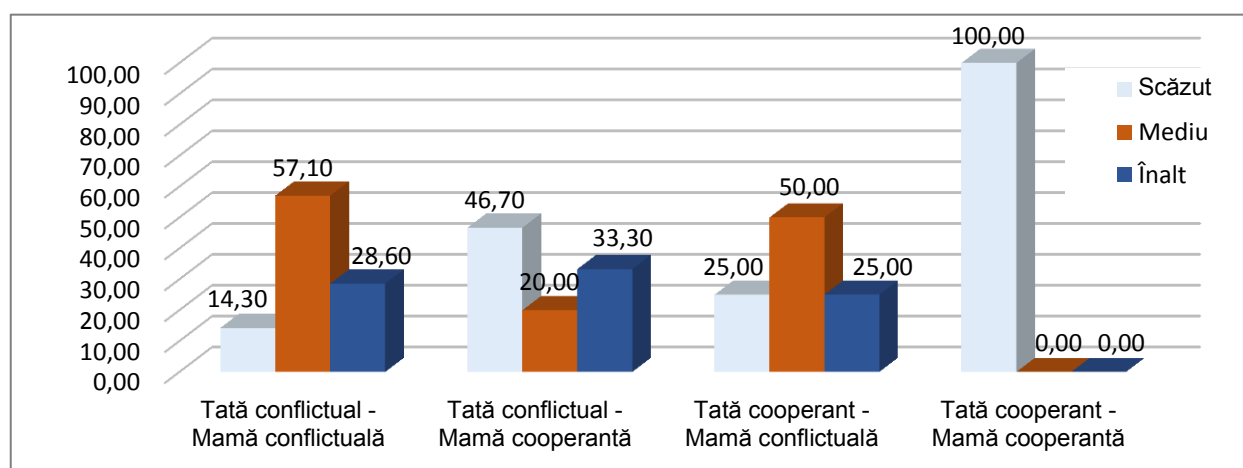

Figura 2.8. Distribuția rezultatelor privind subscala evitare raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.8 evidențiază modul în care nivelurile de evitare ale copiilor variază în funcție de tipul de coparentalitate exprimat. Rezultatele sugerează că tendința copiilor de a evita situațiile stresante este influențată de dinamica relațiilor coparentale, cu diferențe semnificative între stilurile conflictuale și cele cooperante.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți (tată conflictual – mamă conflictuală) – 14,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de evitare, 57,1% dintre copii manifestă un nivel mediu de evitare și 28,6% dintre copii au un nivel înalt de evitare. Majoritatea copiilor expuși unui mediu de coparentalitate conflictuală manifestă un nivel mediu de evitare, ceea ce sugerează că acest stil parental determină o nevoie moderată de retragere din situațiile tensionate. Cu toate acestea, aproximativ o treime dintre copii prezintă un nivel ridicat de evitare, ceea ce indică faptul că expunerea la un climat familial conflictual poate crește tendința copilului de a evita confruntările și interacțiunile dificile.

Coparentalitate mixtă tată conflictual – mamă cooperantă – 46,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de evitare, 20% un nivel mediu, iar 33,3% dintre copii manifestă un nivel înalt de evitare. Prezența unei mame cooperante pare să aibă un efect protector asupra copilului, deoarece aproape jumătate dintre copii manifestă un nivel scăzut de evitare. Aceasta sugerează că un părinte cu un stil cooperant poate contribui la reducerea tendințelor de evitare ale copilului, în ciuda influenței unui tată conflictual. Cu toate acestea, o treime dintre copii prezintă un nivel ridicat de evitare, ceea ce indică o posibilă internalizare a conflictului sau o sensibilitate crescută la interacțiunile tensionate.

Coparentalitate mixtă: tată cooperant – mamă conflictuală – 25,0% dintre copii prezintă un nivel scăzut de evitare, 50,0% dintre copii manifestă un nivel mediu de evitare și 25,0% dintre copii au un nivel înalt de evitare. Distribuția nivelurilor de evitare este mai echilibrată în acest scenariu, ceea ce sugerează că prezența unui tată cooperant nu compensează în totalitate efectele negative ale unei mame conflictuale. Jumătate dintre copii manifestă un nivel mediu de evitare, ceea ce poate indica o tendință de retragere parțială în fața conflictelor familiale. Un sfert dintre copii prezintă un nivel ridicat de evitare, ceea ce sugerează o probabilitate crescută de a dezvolta strategii de evitare în situațiile percepute ca stresante.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 100% dintre copii prezintă un nivel scăzut de evitare. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial stabil și colaborativ reduce tendința copiilor de a evita situațiile stresante. Aceasta sugerează că prezența unui stil parental cooperant contribuie la dezvoltarea unor strategii mai eficiente de gestionare a conflictelor, permițând copiilor să confrunte și să rezolve problemele în loc să le evite.

Rezultatele evidențiază câteva aspecte esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să dezvolte strategii de evitare, iar o proporție semnificativă (28,6%) prezintă un nivel înalt de evitare, ceea ce poate indica un mecanism de apărare împotriva conflictului parental frecvent. Prezența unei mame cooperante pare să reducă tendința de evitare a copilului mai eficient decât prezența unui tată cooperant, sugerând un rol mai pronunțat al mamelor în modelarea strategiilor de gestionare a emoțiilor copiilor. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, evitarea este distribuită mai uniform, ceea ce indică o influență semnificativă a conflictului parental asupra copilului, chiar și în prezența unui părinte suportiv. Cel mai favorabil scenariu pentru reducerea evitării este cel în care ambii părinți adoptă un stil cooperant, fiind singura combinație în care 100% dintre copii au înregistrat un nivel scăzut de evitare.

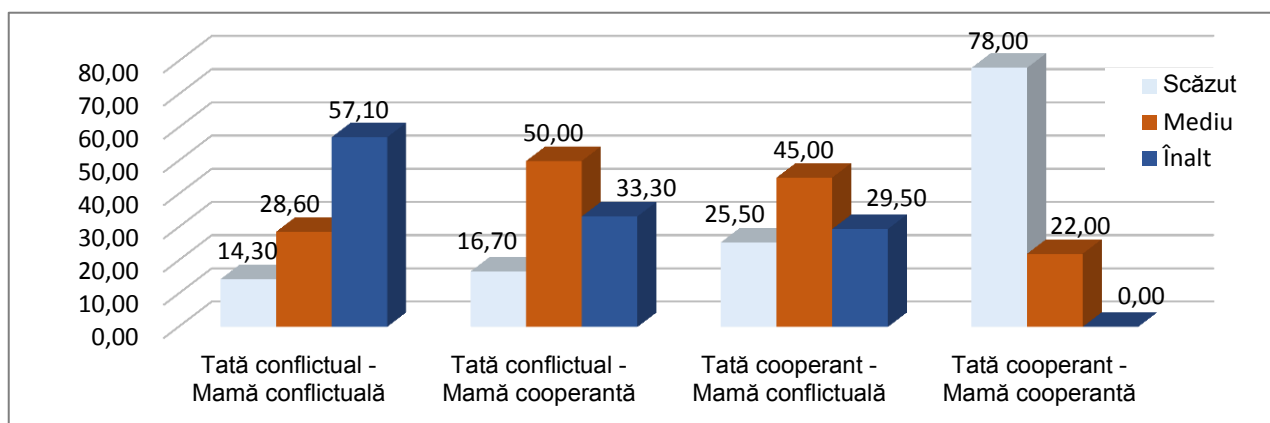

Figura 2.9. Distribuția rezultatelor privind subscala implicare raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.9 evidențiază modul în care implicarea copiilor în conflictele parentale variază în funcție de tipul de coparentalitate adoptat de părinți. Rezultatele sugerează că nivelul de implicare al copiilor în conflictul parental este influențat direct de dinamica relațiilor dintre părinți, cu diferențe semnificative între stilurile conflictuale și cele cooperante.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți (tată conflictual – mamă conflictuală) – 14,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de implicare în conflicte, 28,6% dintre copii manifestă un nivel mediu de implicare în conflicte și 57,1% dintre copii au un nivel înalt de implicare în conflicte. Aproape o treime copiilor expuși unui mediu conflictual manifestă un nivel mediu de implicare în tensiunile dintre părinți, ceea ce sugerează că aceștia nu rămân complet pasivi, dar nici nu intervin frecvent în conflictele parentale. Totuși, o majoritate dintre copii prezintă un nivel ridicat de implicare, ceea ce indică o tendință accentuată de a încerca să intervină sau să medieze conflictele parentale, ceea ce poate afecta securitatea emoțională.

Coparentalitate mixtă: tată conflictual – mamă cooperantă – 16,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de implicare în conflicte și 33,3% dintre copii manifestă un nivel înalt de implicare în conflicte. Majoritatea copiilor (50%) manifestă un nivel mediu de implicare, ceea ce sugerează că prezența unui părinte cooperant poate avea un efect protector. Un părinte care oferă suport emoțional și modelează un stil de comunicare pozitiv poate reduce tendința copilului de a interveni în conflictele parentale, chiar și atunci când celălalt părinte este conflictual. Cu toate acestea, o treime dintre copii prezintă un nivel ridicat de implicare, ceea ce poate indica situații în care copilul resimte presiunea de a lua o poziție într-un conflict parental dezechilibrat.

Coparentalitate mixtă: tată cooperant - mamă conflictuală – 25,5% dintre copii prezintă un nivel scăzut de implicare în conflicte, 45,0% dintre copii manifestă un nivel mediu de implicare în conflicte, iar 29,5% dintre copii au un nivel înalt de implicare în conflicte. Distribuția nivelurilor de implicare este mai echilibrată în acest scenariu, ceea ce sugerează că stilurile de coparentalitate diferite pot conduce la reacții variate din partea copiilor. Jumătate

dintre copii manifestă un nivel mediu de implicare, ceea ce indică faptul că aceștia sunt influențați de conflict, dar nu intervin în mod excesiv. Un sfert dintre copii prezintă un nivel ridicat de implicare, ceea ce poate semnala o nevoie de validare emoțională sau o strategie de reglare a stresului prin implicarea activă în conflictele dintre părinți.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți: 78% dintre copii prezintă un nivel scăzut de implicare în conflictele parentale, în timp ce 22% prezintă un nivel mediu. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial stabil și cooperant reduce tendința copiilor de a se implica în conflictele parentale. Aceste rezultate sugerează că atunci când părinții mențin un climat pozitiv de cooperare, copiii nu se simt responsabili pentru tensiunile familiale și nu sunt nevoiți să intervină. De asemenea, un mediu familial lipsit de conflict favorizează o dezvoltare emoțională sănătoasă și o mai bună autoreglare a copilului.

Rezultatele evidențiază câteva aspecte esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să prezinte un nivel mediu sau ridicat de implicare în conflicte, ceea ce sugerează că aceștia sunt adesea prinși în tensiunile familiale și resimt presiunea de a lua o poziție sau de a interveni. Prezența unei mame cooperante reduce semnificativ implicarea copilului în conflictele parentale, ceea ce indică un rol stabilizator mai puternic al mamelor în medierea efectelor conflictului parental asupra copilului. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, distribuția implicării copiilor este mai echilibrată, ceea ce sugerează că influența unui părinte suportiv este importantă, dar nu suficientă pentru a neutraliza complet impactul conflictului. Cel mai favorabil scenariu pentru reducerea implicării copiilor în conflictele parentale este cel în care ambii părinți adoptă un stil cooperant, fiind singura combinație în care 100% dintre copii au înregistrat un nivel scăzut de implicare. Aceste rezultate subliniază importanța promovării unui stil de coparentalitate cooperant, cu scopul de a crea un mediu stabil în care copiii nu sunt expuși tensiunilor parentale.

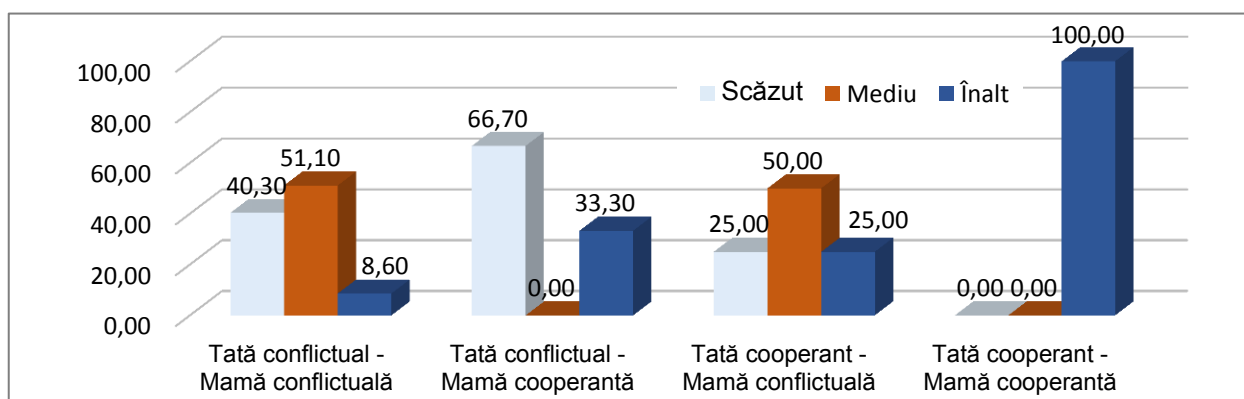

Figura 2.10. Distribuția rezultatelor privind subscala reprezentări constructive ale familiei raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza descriptivă a datelor prezentate în figura 2.10 evidențiază modul în care reprezentările constructive ale familiei variază în funcție de tipul de coparentalitate manifestat de

părinți. Rezultatele sugerează că percepțiile copiilor despre familie sunt influențate semnificativ de dinamica parentală, cu diferențe marcante între stilurile conflictuale și cele cooperante.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți – 40,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut al reprezentărilor constructive despre familie, 51,1% dintre copii manifestă un nivel mediu al acestei variabile și 8,6% dintre copii au un nivel înalt de reprezentări constructive despre familie. Majoritatea copiilor expuși unui mediu de coparentalitate conflictuală mențin o percepție moderat pozitivă despre familie, ceea ce sugerează că, deși conflictele dintre părinți sunt frecvente, aceștia nu percep familia într-un mod complet negativ. Cu toate acestea, 40,3% dintre copii au o percepție scăzută a familiei, ceea ce indică un impact negativ direct al conflictelor parentale asupra viziunii lor asupra unității coparentale.

Coparentalitate mixtă tată conflictual – mamă cooperantă – 66,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reprezentări constructive ale familiei, 33,3% dintre copii manifestă un nivel înalt de reprezentări constructive ale familiei. Majoritatea copiilor au o percepție scăzută a familiei, ceea ce sugerează că prezența unui tată conflictual afectează negativ modul în care copilul își percepe familia, chiar și atunci când mama are un stil cooperant. Totuși, o treime dintre copii mențin o percepție pozitivă, ceea ce indică faptul că un părinte suportiv poate contribui la menținerea unei viziuni pozitive asupra familiei, dar nu elimină complet impactul negativ al conflictului coparental.

Coparentalitate mixtă tată cooperant – mamă conflictuală – 25,0% dintre copii prezintă un nivel scăzut al reprezentărilor constructive despre familie, 50,0% dintre copii manifestă un nivel mediu al acestei variabile și 25,0% dintre copii au un nivel înalt de reprezentări constructive despre familie. Distribuția nivelurilor este mai echilibrată, ceea ce sugerează că stilurile mixte de coparentalitate influențează în mod diferit percepțiile copiilor despre familie. Jumătate dintre copii mențin o percepție moderată asupra familiei, ceea ce poate indica o încercare de a reconcilia dinamica coparentală conflictuală. Un sfert dintre copii prezintă o percepție pozitivă, ceea ce sugerează că stilul cooperant al tatălui poate modera efectele conflictului parental, însă nu într-o măsură suficientă pentru a menține o viziune exclusiv pozitivă asupra familiei.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 100% dintre copii prezintă un nivel înalt de reprezentări constructive ale familiei. Această combinație indică în mod clar că un mediu coparental stabil și cooperant este asociat cu percepții extrem de pozitive despre familie. Aceasta sugerează că un climat coparental lipsit de conflicte oferă copiilor o viziune clară și sigură asupra unității familiale, ceea ce contribuie la o dezvoltare emoțională echilibrată.

Rezultatele evidențiază cum copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să aibă percepții moderate despre familie, ceea ce indică o încercare de menținere a unei imagini stabile, în ciuda conflictelor. Prezența unui tată conflictual influențează

mai negativ percepția copilului despre familie, chiar și în cazul în care mama este cooperantă, ceea ce sugerează că figura paternă poate juca un rol central în definirea viziunii copilului asupra coparentalității. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, percepțiile copiilor sunt mai echilibrate, ceea ce indică o influență moderată a tatălui asupra percepțiilor pozitive, dar nu suficientă pentru a compensa complet efectele negative ale conflictului parental. Cel mai favorabil scenariu pentru dezvoltarea unor reprezentări constructive despre familie este cel în care ambii părinți adoptă un stil cooperant, fiind singura combinație în care 100% dintre copii au înregistrat un nivel ridicat de percepție pozitivă asupra relației coparentale.

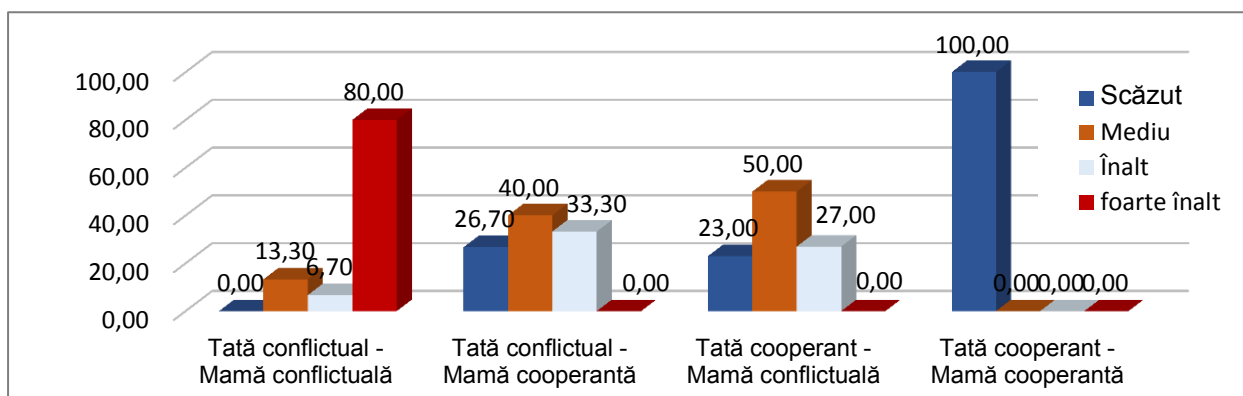

Figura 2.11. Distribuția rezultatelor privind subskala reprezentări distructive ale familiei raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza descriptivă a datelor prezentate în figura 2.11 evidențiază modul în care reprezentările distructive ale familiei variază în funcție de tipul de coparentalitate manifestat de părinți. Rezultatele indică o corelație clară între prezența conflictului parental și percepțiile negative ale copiilor asupra familiei, evidențiind efectele nocive ale unui climat familial tensionat.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți – 13,3% dintre copii prezintă un nivel mediu de reprezentări distructive ale familiei, 6,7% dintre copii manifestă un nivel înalt al acestei variabile, în timp ce 80,0% dintre copii au un nivel foarte înalt de reprezentări distructive ale familiei. Majoritatea copiilor expuși unui mediu de coparentalitate conflictuală dezvoltă o percepție foarte negativă despre familie, ceea ce sugerează că tensiunile constante dintre părinți contribuie semnificativ la construirea unei imagini disfuncționale asupra unității familiale.

Coparentalitate mixtă: tată conflictual – mamă cooperantă – 26,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reprezentări distructive ale familiei, 40% un nivel mediu și 33,3% dintre copii manifestă un nivel înalt al acestei variabile. Majoritatea copiilor percep familia într-un mod mai puțin distructiv, ceea ce sugerează că prezența unui părinte cooperant poate avea un efect moderat de protecție asupra percepției copilului despre familie. Totuși, o treime dintre copii mențin o percepție negativă, ceea ce indică faptul că influența unui tată conflictual poate diminua impactul pozitiv al mamei cooperante, menținând un risc crescut de reprezentări disfuncționale.

Coparentalitate mixtă tată cooperant – mamă conflictuală – 23,0% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reprezentări distructive ale familiei, 50,0% dintre copii manifestă un nivel mediu al acestei variabile, iar 27,0% dintre copii au un nivel înalt de reprezentări distructive ale familiei. Distribuția variată sugerează că percepțiile copiilor sunt influențate în mod complex de prezența unui părinte conflictual, chiar și atunci când celălalt părinte are un stil cooperant. Jumătate dintre copii mențin o percepție moderată a familiei, ceea ce indică o tentativă de echilibrare între stilurile coparentale opuse. Cu toate acestea, un sfert dintre copii dezvoltă o percepție negativă, ceea ce confirmă că prezența unui părinte conflictual poate împiedica formarea unei imagini coparentale pozitive.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți – 100% dintre copii prezintă un nivel scăzut de reprezentări distructive ale familiei. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial stabil și cooperant elimină percepțiile negative despre familie, asigurând copiilor un model sănătos de relaționare și comunicare. Aceasta sugerează că atunci când părinții colaborează armonios, copiii dezvoltă o viziune echilibrată și pozitivă asupra relației coparentale, ceea ce poate facilita relații interpersonale mai sănătoase și o dezvoltare emoțională optimă.

Rezultatele obținute evidențiază câteva aspecte esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să aibă percepții extrem de negative asupra familiei, ceea ce subliniază impactul profund al conflictelor asupra modului în care copiii își formează reprezentările despre familie. Prezența unui părinte cooperant (în cazul unui tată conflictual și al unei mame cooperante) pare să reducă tendința copiilor de a avea percepții distructive asupra familiei, ceea ce sugerează un efect moderat de protecție. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, percepțiile copiilor sunt distribuite variat, ceea ce indică o influență semnificativă a conflictului parental asupra percepției familiei, chiar și în prezența unui părinte suportiv.

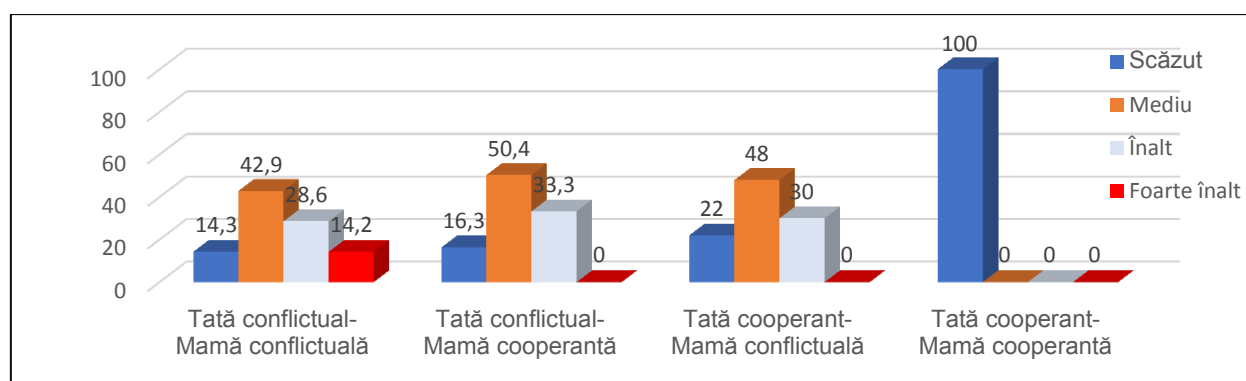

Figura 2.12. Distribuția rezultatelor privind subscala extinderea conflictului raportat la tipul de coparentalitate exprimat (%)

Analiza datelor prezentate în figura 2.12 evidențiază modul în care subscala extinderea conflictului – adică impactul acestuia asupra altor domenii ale vieții copiilor – variază în funcție

de tipul de coparentalitate manifestat de părinți. Rezultatele indică faptul că dinamica coparentală influențează semnificativ măsura în care conflictele dintre părinți afectează bunăstarea emoțională și socială a copiilor.

Coparentalitate conflictuală manifestată de ambii părinți – 14,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de extindere a conflictului, 42,9% dintre copii manifestă un nivel mediu de extindere a conflictului, 28,6% dintre copii au un nivel înalt de extindere a conflictului și 14,2% dintre copii prezintă un nivel foarte înalt de extindere a conflictului. Majoritatea copiilor expuși unei coparentalități conflictuale se află la un nivel mediu de extindere a conflictului, ceea ce sugerează că tensiunile dintre părinți afectează moderat alte domenii ale vieții copilului. Cu toate acestea, un procent semnificativ (42,8%) prezintă niveluri înalte și foarte înalte de extindere a conflictului, ceea ce indică o influență negativă intensă a conflictelor parentale asupra altor aspecte ale vieții copilului, precum relațiile sociale, performanța academică sau reglarea emoțională.

Coparentalitate mixtă: tată conflictual - mamă cooperantă – 16,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de extindere a conflictului, 50,4% un nivel mediu și 33,3% dintre copii manifestă un nivel înalt de extindere a conflictului. Majoritatea copiilor raportează un nivel mediu de extindere a conflictului, ceea ce sugerează că prezența unei mame cooperante limitează impactul negativ al unui tată conflictual asupra altor domenii ale vieții copilului. Cu toate acestea, o treime dintre copii (33,3%) prezintă un nivel ridicat de extindere a conflictului, ceea ce indică faptul că influența unui părinte conflictual nu poate fi complet atenuată, chiar și în prezența unui părinte suportiv.

Coparentalitate mixtă: tată cooperant – mamă conflictuală – 22,0% dintre copii prezintă un nivel scăzut de extindere a conflictului, 48,0% dintre copii manifestă un nivel mediu de extindere a conflictului și 30,0% dintre copii au un nivel înalt de extindere a conflictului. Distribuția variată sugerează că percepțiile copiilor asupra conflictelor parentale și a impactului acestora asupra altor aspecte ale vieții lor pot varia semnificativ, în funcție de intensitatea conflictelor și de mecanismele lor de reglare emoțională. Jumătate dintre copii mențin un nivel mediu de extindere a conflictului, ceea ce indică un impact moderat al dinamicii parentale conflictuale asupra vieții lor. Totuși, o treime dintre copii prezintă un nivel ridicat de extindere a conflictului, ceea ce sugerează că prezența unui părinte cooperant nu reușește întotdeauna să neutralizeze complet efectele negative ale conflictului parental.

Coparentalitate cooperantă manifestată de ambii părinți - 100% dintre copii prezintă un nivel scăzut de extindere a conflictului. Această combinație indică în mod clar că un mediu familial cooperant este eficient în prevenirea extinderii conflictelor către alte domenii ale vieții copiilor. Copiii crescuți într-un climat familial stabil și lipsit de conflicte percep familia ca un mediu sigur și securizant, ceea ce contribuie la o bunăstare emoțională și socială îmbunătățită.

Rezultatele evidențiază câteva aspecte esențiale: copiii expuși unei coparentalități conflictuale manifestate de ambii părinți tind să fie afectați semnificativ de aceste conflicte în diverse aspecte ale vieții lor, ceea ce sugerează că tensiunile dintre părinți nu rămân izolate la relația familială, ci se extind și asupra altor domenii, precum relațiile sociale și performanța școlară. Prezența unei mame cooperante reduce semnificativ extinderea conflictului, dar nu o elimină complet, ceea ce indică faptul că un tată conflictual poate continua să afecteze percepțiile și comportamentele copilului, chiar și în prezența unui părinte suportiv. În cazul unui tată cooperant și al unei mame conflictuale, extinderea conflictului este distribuită variat, ceea ce sugerează că impactul unui părinte conflictual nu este uniform și depinde de capacitatea copilului de a gestiona emoțional aceste conflicte. Cel mai favorabil scenariu pentru prevenirea extinderii conflictului este cel în care ambii părinți adoptă un stil cooperant.

În conformitate cu **Obiectivul 3** al cercetării – **Studiul comparativ al securității emoționale a copiilor în funcție de tipul de coparentalitate la care sunt expuși**, a fost realizată analiza comparativă a scorurilor obținute de copii la *Scala de Securitate Emoțională*, în funcție de tipul de coparentalitate manifestată de mamă și tată. Pentru a determina dacă stilurile diferite de coparentalitate (cooperantă vs. conflictuală) influențează distinct percepția copiilor asupra securității emoționale, a fost formulată următoarea **ipoteză de lucru**:

- *Există diferențe statistic semnificative între securitatea emoțională a copiilor expuși diferitelor tipuri de relație coparentală.*

Analiza a fost efectuată separat pentru coparentalitatea exprimată de mamă și cea exprimată de tată, cu scopul de a determina dacă stilul de coparentalitate adoptat de fiecare părinte influențează diferit percepțiile copiilor asupra securității emoționale. Întrucât datele nu au prezentat o distribuție simetrică, s-a utilizat testul Mann-Whitney U pentru a evalua diferențele dintre grupurile de coparentalitate.

Tabelul 2.1. Rezultatele testului Kruskal–Wallis pentru scorurile pe subscalele SIS în funcție de tipul de coparentalitate

Subscala SIS	χ^2 (Chi-Square)	df	p
Securitate emoțională	20.426	2	0.001
Reactivitate emoțională	6.413	2	0.040
Dereglare comportamentală	16.923	2	0.001
Evitare	23.651	2	0.001
Implicare	7.298	2	0.026
Reprezentări constructive ale familiei	13.797	2	0.001
Reprezentări distructive ale familiei	9.668	2	0.008
Extinderea conflictului	37.709	2	0.001

Nota: *Kruskal–Wallis Test. Variabilă de grupare: tipul de coparentalitate. Nivelurile de semnificație statistică: * $p \leq 0.05$; ** $p \leq 0.01$; *** $p \leq 0.001$.*

Analiza comparativă a scorurilor la Scala de Securitate Emoțională (SIS), realizată prin testul Kruskal–Wallis, a evidențiat diferențe semnificative între grupurile de copii în funcție de

tipul de coparentalitate. Rezultatele indică faptul că *securitatea emoțională generală* este influențată în mod semnificativ de tipul coparental, confirmând rolul central al acestuia în menținerea echilibrului emoțional al copilului. La nivelul subscalelor, diferențe semnificative au fost înregistrate pentru toate dimensiunile investigate: *reactivitate emoțională* ($\chi^2 = 6.413$, $p = 0.040$), *dereglare comportamentală* ($\chi^2 = 16.923$, $p = 0.001$), *evitare* ($\chi^2 = 23.651$, $p = 0.001$), *implicare* ($\chi^2 = 7.298$, $p = 0.026$), *reprezentări constructive ale familiei* ($\chi^2 = 13.797$, $p = 0.001$), *reprezentări distructive ale familiei* ($\chi^2 = 9.668$, $p = 0.008$) și *extinderea conflictului* ($\chi^2 = 37.709$, $p = 0.001$). Aceste rezultate confirmă **ipoteza nr. 1**, potrivit căreia **există diferențe statistice semnificative între securitatea emoțională a copiilor expuși diferitelor tipuri de relație coparentală** și subliniază faptul că un stil coparental cooperant favorizează dezvoltarea unei percepții constructive asupra familiei, o reglare emoțională și comportamentală mai bună și o reducere a extinderii conflictului, în timp ce un stil conflictual este asociat cu insecuritate emoțională, percepții negative asupra relațiilor familiale și dificultăți de adaptare socio-emoțională. (Anexa 2, Tabelul A2.11, Tabelul A 2.12)

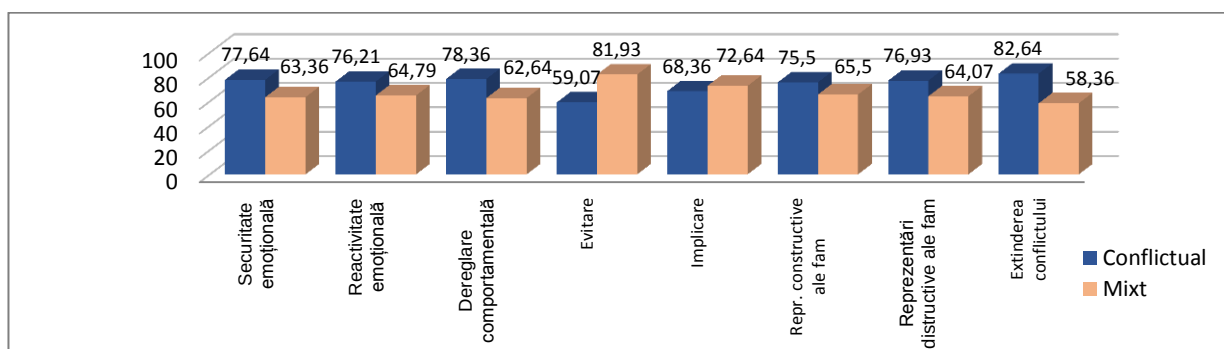

Figura 2.13. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt

Analiza mediilor rangurilor obținute pentru subscalele SIS în funcție de tipul de coparentalitate conflictuală versus mixtă evidențiază diferențe semnificative care subliniază impactul contextului familial asupra securității emoționale a copilului.

Astfel, nivelul global al securității emoționale înregistrează o medie a rangului mai ridicată în cazul copiilor expuși la un climat conflictual (77,64 unități medii) comparativ cu cei din medii mixte (63,36 unități medii), ceea ce sugerează un nivel mai scăzut al echilibrului emoțional în prezența ambivalenței parentale. O tendință similară se regăsește pentru *reactivitatea emoțională*, unde valorile pentru copiii expuși la coparentalitatea conflictuală (76,21 unități medii) sunt mai mari decât cele pentru cei expuși la coparentalitatea mixtă (64,79 unități medii), indicând o sensibilitate accentuată la stimulii emoționali negativi.

Rezultate congruente se observă și în cazul *dereglării comportamentale*, cu o medie a rangului de 78,36 unități medii pentru copiii aflați în medii conflictuale, față de 62,64 unități

medii pentru cei din medii mixte, ceea ce reflectă dificultăți de autoreglare mai pronunțate în context conflictual. De asemenea, *reprezentările distructive ale familiei* sunt mai pregnante la copiii proveniți din medii conflictuale (76,93 unități medii) comparativ cu cei expuși la un climat mixt (64,07 unități medii). O situație inversă se remarcă la subscala *evitare*, unde media rangurilor este mai ridicată pentru copiii expuși la coparentalitate mixtă (81,93 unități medii) decât pentru cei din medii conflictuale (59,07 unități medii). Aceasta sugerează că, în situațiile ambivalente, strategiile defensive de tip evitant sunt utilizate mai frecvent de către copil, ca modalitate de adaptare la un climat coparental instabil. În același sens, și *implicarea* are o medie mai mare la copiii din medii mixte (72,64 unități medii) față de cei din medii conflictuale (68,36 unități medii), indicând o încercare de gestionare mai directă a conflictului coparental.

În ceea ce privește *reprezentările constructive ale familiei*, copiii expuși la coparentalitatea conflictuală au un scor mediu mai mare (75,50 unități medii) comparativ cu cei expuși la medii mixte (65,50 unități medii), aspect ce poate reflecta o percepție ambivalentă, în care climatul familial este evaluat simultan ca sursă de stres, dar și ca posibil suport. Cea mai pronunțată diferență se înregistrează la subscala *extinderea conflictului*, unde copiii din medii conflictuale au o medie a rangului de 82,64 unități medii, comparativ cu 58,36 unități medii în cazul copiilor proveniți din medii mixte. Acest rezultat evidențiază impactul profund al conflictului coparental asupra copilului, care percepe tensiunile ca depășind sfera relației interparentale și afectând întreaga structură familială. (Anexa 2, Tabelul A 2.13)

Tabelul 2.2. Testul Mann–Whitney (coparentalitate conflictuală vs. mixtă)

Variabile	Mann–Whitney U	p
<i>Evitare</i>	1650.000	0.001
<i>Extinderea conflictului</i>	160.000	0.001
<i>Dereglare comportamentală</i>	1900.000	0.013
<i>Securitate emoțională generală</i>	1950.000	0.026
<i>Reprezentări distructive ale familiei</i>	2000.000	0.009

Analiza diferențelor dintre tipurile de coparentalitate conflictuală și mixtă pe scala SIS (Securitatea Emoțională a Copilului) a evidențiat mai multe efecte semnificative statistic. La nivelul Securității Emoționale generale, s-au constatat diferențe semnificative ($U = 1950.000$, $p = 0.026$), ceea ce indică faptul că tipul de coparentalitate are o influență directă asupra nivelului global de securitate emoțională. Copiii expuși unui context conflictual prezintă niveluri mai reduse de securitate emoțională comparativ cu cei din medii mixte.

Subscala *Dereglare comportamentală* a arătat diferențe semnificative ($U = 1900.000$, $p = 0.013$). Aceasta sugerează că mediul conflictual este asociat cu manifestări comportamentale mai dezadaptative la copii, în timp ce mediile mixte atenuează parțial aceste tendințe. Rezultatele

pentru subscala Evitare ($U = 1650.000$, $p = 0.001$) indică diferențe puternice între grupuri, copiii expuși unui tip de coparentalitate conflictuală recurgând semnificativ mai frecvent la strategii de evitare, în contrast cu cei din medii mixte. La nivelul subscalei *reprezentări distructive ale familiei*, diferențele sunt de asemenea semnificative ($U = 2000.000$, $p = 0.009$). Aceasta arată că, în medii conflictuale, copiii dezvoltă mai des reprezentări negative despre familie, pe când mediile mixte reduc parțial aceste percepții distructive. Subscala *extinderea conflictului* evidențiază diferențe semnificative puternice ($U = 1600.000$, $p < 0.001$), indicând că în mediile conflictuale copiii percep extinderea tensiunilor parentale asupra altor domenii ale vieții lor într-o măsură mai accentuată decât în medii mixte.

Datele obținute susțin faptul că tipul de coparentalitate reprezintă un predictor semnificativ pentru securitatea emoțională și pentru dimensiunile asociate acesteia. Coparentalitatea conflictuală se asociază cu niveluri scăzute de securitate emoțională, cu dereglări comportamentale accentuate, strategii de evitare excesive, reprezentări familiale distructive și percepții de extindere a conflictului, în timp ce mediile mixte reduc parțial impactul negativ al conflictelor asupra copilului. Pentru celelalte subscale ale scalei SIS, diferențele dintre grupuri nu au atins pragul de semnificație statistică, ceea ce sugerează că efectele tipului de coparentalitate nu se manifestă consistent pe toate dimensiunile măsurate. (Anexa 2, Tabelul A 2.14)

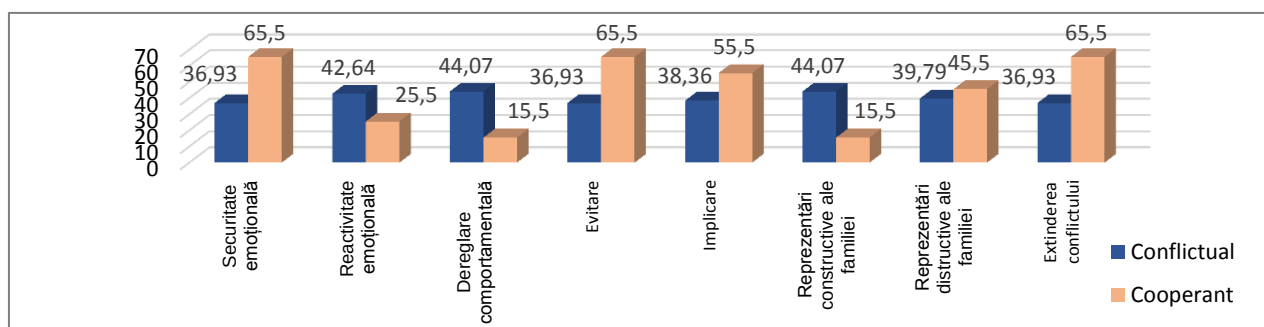

Figura 2.14. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Figura 2.14 arată mediile rangurilor pentru scala de Securitate emoțională (SIS), comparând tipurile de coparentalitate conflictuală și cooperantă și evidențiază diferențe semnificative între grupuri. Astfel, în ceea ce privește securitatea emoțională generală, copiii expuși unui mediu conflictual au obținut o medie a rangurilor de 36.93 unități medii, comparativ cu cei aflați într-un mediu cooperant, unde media a fost de 65.50 unități medii. Această diferență subliniază faptul că un climat parental cooperant este asociat cu o percepție mai ridicată a securității emoționale.

La nivelul subscalei *reactivitate emoțională*, copiii din familii conflictuale au înregistrat o medie de 42.64 unități medii, în timp ce copiii din medii cooperante au avut o medie de 25.50 unități medii, ceea ce indică o sensibilitate emoțională semnificativ mai redusă atunci când părinții

colaborează constructiv. Rezultatele pe subscala *dereglare comportamentală* arată o diferență notabilă: copiii din medii coparentale conflictuale au obținut 44.07 unități medii, spre deosebire de cei din medii cooperante, unde media a fost de 15.50 unități medii. Pe subscala *evitare*, media rangurilor a fost de 36.93 unități medii pentru copiii din medii coparentale conflictuale și 65.50 unități medii pentru cei din medii cooperante, ceea ce sugerează că un climat coparental pozitiv poate încuraja strategii de reglare emoțională adaptative. În cazul subscalei *implicare*, copiii expuși la conflict au înregistrat 38.36 unități medii, comparativ cu 55.50 unități medii în contextul cooperant, confirmând faptul că implicarea copilului în relațiile familiale este mai solidă în cadrul unor interacțiuni parentale armonioase. Pentru *reprezentările constructive ale familiei*, mediile rangurilor au fost de 44.07 unități medii în medii conflictuale și 15.50 unități medii în medii cooperante, ceea ce demonstrează că percepțiile constructive asupra familiei sunt puternic diminuate atunci când părinții manifestă comportamente coparentale conflictuale. La nivelul *reprezentărilor distructive*, copiii din medii conflictuale au obținut 39.79 unități medii, în timp ce cei din medii cooperante au avut 45.50 unități medii, rezultatele indicând o tendință mai accentuată spre reprezentări negative în prezența conflictelor. Analiza subscalei *extinderea conflictului* arată că mediile rangurilor sunt de 36.93 unități medii în cazul coparentalității conflictuale și de 65.50 unități medii în cazul celei cooperante, confirmând că percepția copilului asupra escaladării conflictelor este net diminuată atunci când părinții cooperează. (Anexa 2, Tabelul A 2.15)

Tabelul 2.3. Testul U Mann–Whitney (coparentalitate conflictuală vs. cooperantă)

Variabile	Mann–Whitney U	p
<i>Securitate emoțională (generală)</i>	100.000	0.001
<i>Reactivitate emoțională</i>	200.000	0.009
<i>Dereglare comportamentală</i>	100.000	0.001
<i>Evitare</i>	100.000	0.001
<i>Implicare</i>	200.000	0.011
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	100.000	0.001
<i>Extinderea conflictului</i>	100.000	0.000

Analiza comparativă realizată cu ajutorul testului U Mann–Whitney a evidențiat diferențe semnificative statistic între tipurile de coparentalitate conflictuală și cooperantă pentru majoritatea dimensiunilor scalei de Securitate emoțională (SIS).

Rezultatele arată că nivelul general de securitate emoțională este semnificativ mai ridicat la copiii expuși unui tip de coparentalitate cooperantă ($U = 100.000$, $p < 0.001$), comparativ cu cei expuși unei coparentalități conflictuale. Această diferență indică faptul că un climat familial bazat pe cooperare parentală contribuie la dezvoltarea unei stări emoționale stabile și la reducerea vulnerabilității afective.

Pe subscala *reactivitate emoțională*, copiii din medii conflictuale au înregistrat niveluri semnificativ mai ridicate ($U = 200.000$, $p = 0.009$), ceea ce sugerează o sensibilitate emoțională

crescută la tensiunile interparentale și dificultăți de reglare a trăirilor afective. De asemenea, la nivelul *dereglării comportamentale* ($U = 100.000$, $p < 0.001$), copiii expuși la conflicte parentale prezintă comportamente mai puțin controlate și dificultăți în controlul impulsurilor, spre deosebire de cei aflați într-un mediu cooperant.

Diferențe marcante se observă și pe subscala *evitare* ($U = 100.000$, $p < 0.001$), unde copiii din medii conflictuale tind să dezvolte strategii de coping de tip evitant, ceea ce reflectă o încercare de adaptare defensivă în contextul unui climat familial tensionat.

În ceea ce privește *implicarea* ($U = 200.000$, $p = 0.011$), nivelurile sunt semnificativ mai ridicate la copiii expuși conflictelor interparentale, confirmând literatura de specialitate conform căreia triangularea afectează negativ securitatea emoțională. Un aspect deosebit de important este reprezentat de rezultatele obținute la nivelul *reprezentărilor constructive ale familiei*, unde s-au înregistrat diferențe semnificative ($U = 100.000$, $p < 0.001$).

Copiii din medii cooperante percep familia ca un spațiu sigur și predictibil, în timp ce cei din medii conflictuale tind să dezvolte reprezentări negative și inconsistente. Subscala *extinderea conflictului* ($U = 100.000$, $p < 0.001$) indică faptul că, în cazul coparentalității conflictuale, tensiunile dintre părinți se propagă și afectează alte domenii ale vieții copilului (școală, relații sociale), spre deosebire de medii cooperante, unde conflictele sunt limitate și gestionate mai eficient.

În concluzie, datele confirmă **ipoteza nr.3** conform căreia **tipul de coparentalitate are un impact direct și consistent asupra securității emoționale a copilului**. Coparentalitatea cooperantă este asociată cu niveluri mai ridicate de securitate emoțională și cu o mai bună reglare emoțional-comportamentală, în timp ce coparentalitatea conflictuală favorizează vulnerabilitatea emoțională, dereglarea comportamentală și reprezentările negative asupra familiei. (Anexa 2, Tabelul A 2.16)

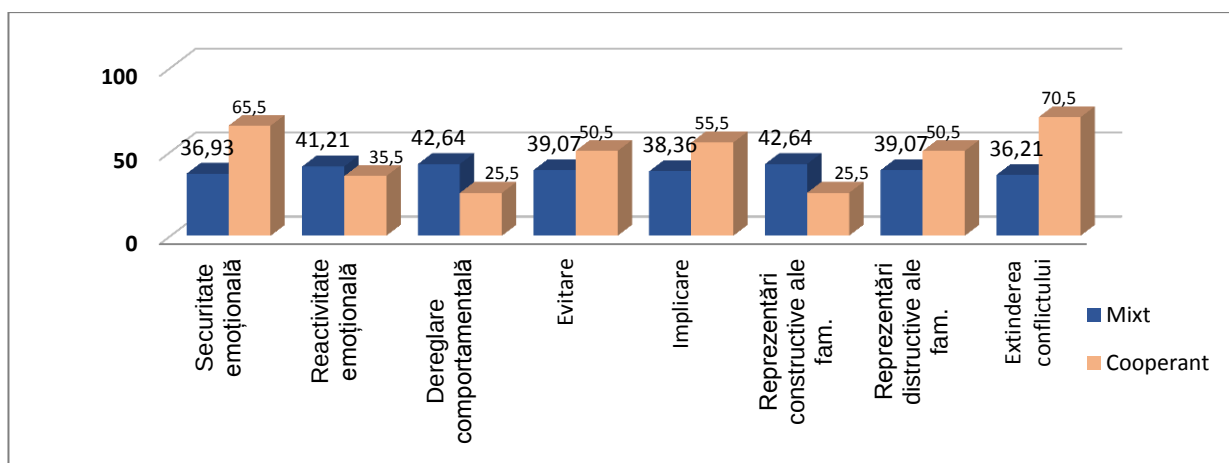

Figura 2.15. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) în funcție de tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Analiza din figura 2.15 a mediilor rangurilor pentru scala de Securitate emoțională (SIS), comparând tipurile de coparentalitate mixtă și cooperantă, evidențiază diferențe clare între grupuri. În privința securității emoționale generale, copiii proveniți din medii coparentale mixte au obținut o medie a rangurilor de 36.93 unități medii, în timp ce cei din medii cooperante au atins 65.50 unități medii, ceea ce sugerează o percepție mai ridicată a siguranței emoționale atunci când ambii părinți colaborează constructiv.

Pe subscala *reactivitate emoțională*, copiii din medii coparentale mixte au înregistrat 41.21 unități medii, comparativ cu 35.50 unități medii pentru cei din medii cooperante. Diferența indică faptul că, deși reactivitatea emoțională scade într-un climat cooperant, aceasta nu dispare complet. La scala *dereglare comportamentală*, media rangurilor pentru copiii expuși la un climat mixt a fost de 42.64 unități medii, comparativ cu 25.50 unități medii pentru cei din medii cooperante. Aceste rezultate sugerează o asociere directă între inconsistența coparentală și dificultățile de autoreglare comportamentală ale copilului. La subscala *evitare*, copiii din medii coparentale mixte au avut o medie de 39.07 unități medii, iar cei din medii cooperante 50.50 unități medii, indicând faptul că strategiile de evitare sunt mai adaptative atunci când mediul familial este caracterizat prin cooperare. Pentru subscala *implicare*, valorile mediilor rangurilor arată 38.36 unități medii pentru medii mixte și 55.50 unități medii pentru cele cooperante, confirmând faptul că implicarea copilului în dinamica familială este favorizată atunci când părinții colaborează.

La nivelul *reprezentărilor constructive asupra familiei*, copiii din medii mixte au obținut 42.64 unități medii, în timp ce cei din medii cooperante au avut doar 25.50 unități medii, sugerând că percepțiile constructive sunt diminuate atunci când există inconsistențe între comportamentele coparentale. Subscala *reprezentări distructive ale familiei* arată o medie de 39.07 unități medii pentru copiii din medii mixte și 50.50 unități medii pentru cei din medii cooperante, ceea ce arată că un climat armonios reduce tendința de a percepe familia printr-o prismă negativă. Subscala *extinderea conflictului* evidențiază o diferență notabilă: 36.21 unități medii pentru copiii din medii mixte, comparativ cu 70.50 unități medii în cazul celor din medii cooperante. Această diferență arată că într-un mediu cooperant copilul percepe o diminuare a escaladării conflictelor și un cadru mai stabil de dezvoltare emoțională. (Anexa 2, Tabelul A 2.17)

Tabelul 2.4. Rezultatele testului U Mann–Whitney pentru scorurile pe scala SIS în funcție de tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Variable	Mann–Whitney U	p
<i>Securitate emoțională</i>	100.000	0.001
<i>Dereglare comportamentală</i>	200.000	0.009
<i>Implicare</i>	200.000	0.009
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	200.000	0.011
<i>Extinderea conflictului</i>	50.000	0.001

Analiza comparativă prin testul U Mann–Whitney a evidențiat diferențe semnificative statistic între copiii expuși la un tip de coparentalitate mixt și cei expuși la un tip de coparentalitate cooperantă, pentru mai multe dimensiuni ale scalei de Securitate emoțională (SIS).

În ceea ce privește nivelul general de securitate emoțională, s-au constatat diferențe semnificative ($U = 100.000$, $p < 0.001$), indicând faptul că mediile coparentale cooperante favorizează o securitate emoțională mai ridicată, în timp ce mediile coparentale mixte induc un nivel mai scăzut al acesteia. Pe subscala *dereglare comportamentală* ($U = 200.000$, $p = 0.009$), copiii proveniți din medii mixte prezintă un nivel mai ridicat de comportamente dezadaptative, în comparație cu cei din medii exclusiv cooperante.

La nivelul subscalei *implicare* ($U = 200.000$, $p = 0.009$), rezultatele arată că minorii din familiile cu tip coparental mixt tind să fie mai frecvent atrași în disputele coparentale, ceea ce le reduce semnificativ sentimentul de siguranță și echilibrul emoțional. De asemenea, pe subscala *reprezentări constructive ale familiei* ($U = 200.000$, $p = 0.011$), diferențele sunt semnificative, indicând că în cazul coparentalității cooperante copiii dezvoltă mai ușor imagini pozitive despre familie, asociate cu stabilitate și sprijin, spre deosebire de medii mixte, unde inconsistența dintre comportamentele coparentale conduce la reprezentări contradictorii și fragilizate. Un rezultat deosebit de important se remarcă la nivelul subscalei *extinderea conflictului* ($U = 50.000$, $p < 0.001$), unde copiii expuși mediilor mixte percep că tensiunile coparentale se propagă în alte domenii ale vieții lor (școală, prietenii, viață socială), în timp ce în medii cooperante conflictele sunt mai bine gestionate și limitate în intensitate și extensie. Pentru celelalte subscale SIS, diferențele dintre grupuri nu au atins pragul de semnificație statistică, ceea ce sugerează că efectele tipului de coparentalitate nu se manifestă consistent pe toate dimensiunile măsurate. (Anexa 2, Tabelul A 2.18)

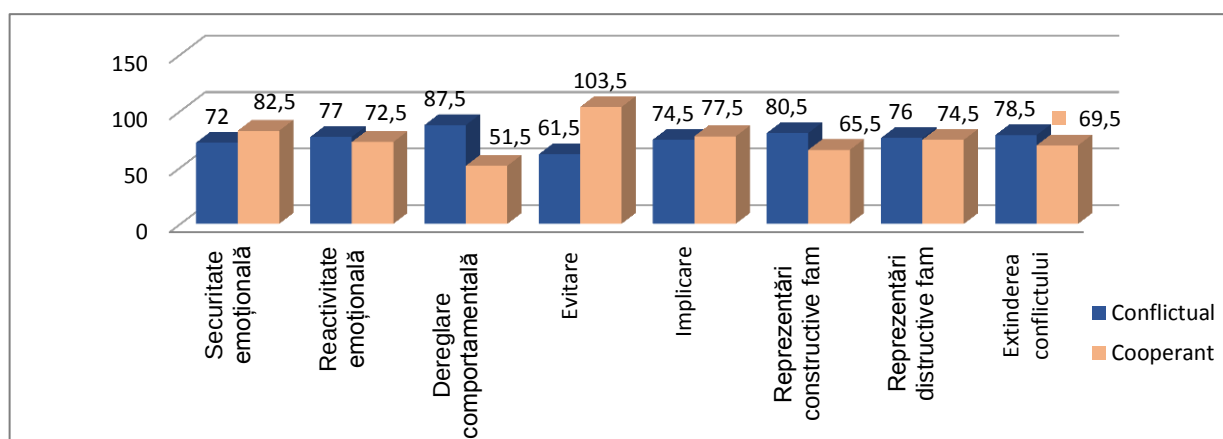

Figura 2.16. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de tată

Analiza mediilor rangurilor arată că nivelul general al securității emoționale este mai ridicat la copiii cu tați cooperanți (82.50 unități medii), comparativ cu cei cu tați conflictuali

(72.00 unități medii). La subscala *reactivitate emoțională*, copiii expuși unui tată conflictual obțin un scor ușor mai ridicat (77.00 unități medii), față de cei din familii cu tată cooperant (72.50 unități medii), ceea ce sugerează o sensibilitate emoțională mai pronunțată în contexte tensionate. Pe subscala *dereglare comportamentală*, diferența este evidentă: copiii cu tați conflictuali ating o medie de 87.50, mult peste cea a copiilor cu tați cooperanți (51.50 unități medii), confirmând vulnerabilitatea lor la tulburări de reglare comportamentală. La subscala *evitare*, situația este inversă: mediile mai mari sunt înregistrate la copiii cu tați cooperanți (103.50 unități medii) comparativ cu cei expuși unui tată conflictual (61.50 unități medii), ceea ce indică un mecanism de coping mai adaptativ. Subscala *implicare* prezintă valori apropiate între cele două grupuri, dar copiii cu tați cooperanți obțin o medie mai mare (77.50 unități medii), față de cei cu tați conflictuali (74.50 unități medii). Subscala *reprezentări constructive ale familiei* arată medii mai ridicate la copiii cu tați conflictuali (80.50 unități medii), comparativ cu cei cu tați cooperanți (65.50 unități medii). În schimb, la nivelul *reprezentărilor distructive ale familiei* diferențele sunt minime (76.00 unități medii vs. 74.50 unități medii), ceea ce sugerează o percepție relativ similară. Subscala *extinderea conflictului* este percepută mai intens de copiii cu tați conflictuali (78.50 unități medii), decât de cei cu tați cooperanți (69.50 unități medii), aspect ce reflectă tendința conflictului de a afecta întreaga dinamică familială. (Anexa 2, Tabel A 2.7)

Tabelul 2.5. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala SIS în funcție de tipul de coparentalitate exprimat de tată

Variable	Mann-Whitney U	p
<i>Dereglare comportamentală</i>	1300.000	0.001
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	2000.000	0.029
<i>Evitare</i>	1100.000	0.001

Analiza statistică a diferențelor în nivelul securității emoționale a copiilor prezentată în tabelul de mai sus, realizată în funcție de tipul de coparentalitate la care aceștia sunt expuși (conflictuală vs. cooperantă), a evidențiat efecte diferențiate în funcție de părintele implicat – mamă sau tată.

Rezultatele indică faptul că stilul de coparentalitate exprimat de tată are un impact semnificativ asupra mai multor dimensiuni ale funcționării emoționale și comportamentale ale copilului. Astfel, copiii expuși unui tată conflictual au înregistrat scoruri semnificativ mai ridicate la dimensiunile de *dereglare comportamentală* ($U = 1300.000$, $p < 0.001$), *evitare* ($U = 1100.000$, $p < 0.001$) și *reprezentări constructive ale familiei* ($U = 2000.000$, $p = 0.029$). Pentru celelalte subscale SIS, diferențele dintre grupuri nu au atins pragul de semnificație statistică, ceea ce sugerează că efectele tipului de coparentalitate nu se manifestă consistent pe toate dimensiunile măsurate. (Anexa 2, Tabel A 2.8)

Analiza datelor confirmă **ipoteza nr.3** conform căreia **tipul de coparentalitate are un impact direct și consistent asupra securității emoționale a copilului**, iar rezultatele obținute au evidențiat următoarele direcții specifice: *copiii expuși la un stil cooperant al tatălui vor înregistra niveluri mai ridicate de implicare și comportamente de evitare și dereglare comportamentală mai reduse, în timp ce copiii expuși la un tată conflictual vor obține scoruri mai ridicate la dimensiunile, dereglare comportamentală și evitare.*

Aceste rezultate evidențiază contribuția determinantă a tatălui în reglarea comportamentală și în modelarea mecanismelor de coping ale copilului. Un tată cooperant favorizează dezvoltarea implicării afective și reducerea comportamentelor de evitare și instabilitate comportamentală, aspecte esențiale în consolidarea securității emoționale.

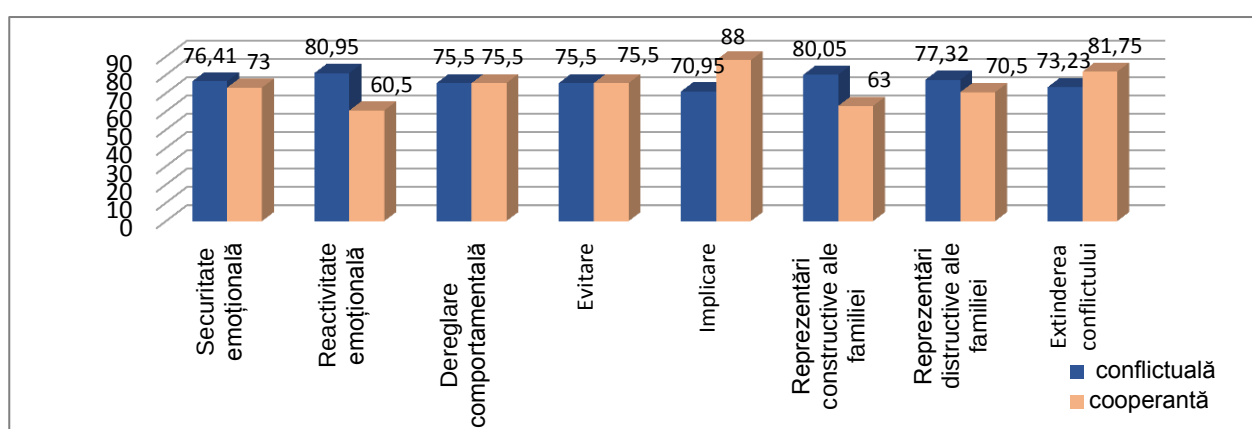

Figura 2.17. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de mamă

Analiza din figura 2.17. a mediilor rangurilor pentru tipurile de coparentalitate exprimate de mamă a evidențiat următoarele diferențe: la *securitatea emoțională generală*, copiii expuși unei mame conflictuale au avut o medie de 76,41 unități medii, comparativ cu 73,00 unități medii la cei ai unei mame cooperative. În cazul subscalei *reactivitate emoțională*, valoarea a fost mai ridicată pentru copiii din medii conflictuale (80,95 unități medii) față de cei din medii cooperative (60,50 unități medii). La subscalele *dereglare comportamentală* și *evitare*, mediile au fost identice (75,50 unități medii atât pentru mamele conflictuale, cât și pentru cele cooperative).

Pentru subscala *implicare*, copiii expuși unei mame cooperante au înregistrat o valoare mai mare (88,00 unități medii) comparativ cu cei ai unei mame conflictuale (70,95 unități medii). La nivelul subscalei *reprezentări constructive ale familiei*, media a fost mai ridicată pentru mamele conflictuale (80,05 unități medii) decât pentru cele cooperante (63,00 unități medii). În cazul *reprezentărilor distructive ale familiei*, diferențele au fost moderate, cu 77,32 unități medii pentru mamele conflictuale și 70,50 unități medii pentru cele cooperante. La subscala *extinderea*

conflictului, copiii cu mame cooperante au avut un scor mai ridicat (81,75 unități medii) comparativ cu cei cu mame conflictuale (73,23 unități medii). (Anexa 2, Tabel A 2.9)

Tabelul 2.6. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala SIS în funcție de tipul de coparentalitate exprimat de mamă

Variabile	Mann-Whitney U	p
Reactivitate emoțională	1600.000	0.005
Implicare	1700.000	0.014
Reprezentări constructive ale familiei	1700.000	0.020

Pe de altă parte, analiza coparentalității exprimate de mamă, prezentate în tabelul 2.2x., scoate în evidență influențe semnificative asupra dimensiunilor cognitive și afective ale copilului. Reactivitatea emoțională este mai pronunțată la copiii expuși unui stil conflictual matern ($U = 1600.000$, $p \leq 0.005$), în timp ce *implicarea* și *reprezentările constructive ale familiei* sunt considerabil mai dezvoltate în contextul unei mame cooperante (*implicare*: $U = 1700.000$, $p < 0.014$; *reprezentări constructive*: $U = 1700.000$, $p \leq 0.020$) arată cum copiii cu mamă cooperantă au reprezentări mai pozitive despre familie. Pentru celelalte subscale SIS, diferențele dintre grupuri nu au atins pragul de semnificație statistică, ceea ce sugerează că efectele tipului de coparentalitate nu se manifestă consistent pe toate dimensiunile măsurate. (Anexa 2, Tabelul A 2.10)

Analiza datelor confirmă **ipoteza nr.3** conform căreia *tipul de coparentalitate are un impact direct și consistent asupra securității emoționale a copilului*, iar rezultatele obținute au evidențiat următoarele direcții specifice: *mamele cu un stil cooperant favorizează implicarea copilului și dezvoltarea reprezentărilor constructive despre familie, în timp ce reactivitatea emoțională este semnificativ mai ridicată la copiii expuși unui stil conflictual matern, însă diferențele pentru reprezentările distructive nu au atins pragul de semnificație.*

Rezultatele reflectă clar contrastul dintre **coparentalitatea cooperantă** (predictor al unui nivel înalt de securitate emoțională la copii, implicării și reprezentărilor constructive ale familiei) și **coparentalitatea conflictuală** (predictor al insecurității emoționale, sau unui nivel scăzut al securității emoționale, reactivității emoționale crescute și dereglări comportamentale).

2.3. Nivelul anxietății copiilor aflați sub influența diferitor tipuri de relații coparentale

În conformitate cu **obiectivul 4** al cercetării, care **vizează identificarea nivelului anxietății copiilor aflați sub influența relației coparentale**, am formulat următoarele întrebări de cercetare:

- Care este nivelul general de anxietate al copiilor în funcție de tipul de relație coparentală?
- Ce particularități specifice prezintă anxietatea copiilor aflați în contexte coparentale diferite?

Pentru a răspunde acestor întrebări, am utilizat *Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii* (MASC), analizând scorurile obținute pe subscalele: *simptome fizice* (SF), *evitarea lezării* (EL), *anxietate socială* (AS) și *separare/panică* (S/P), precum și scorul MASC total.

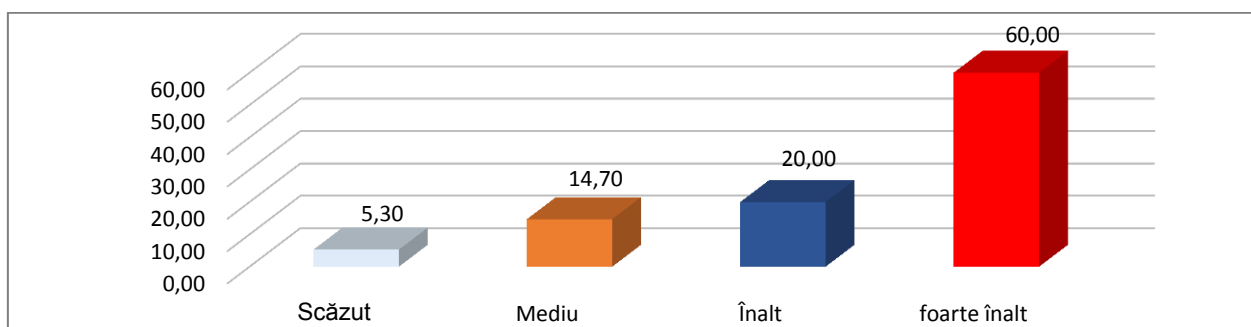

Figura 2.18. Distribuția nivelurilor de anxietate la copii

Analiza datelor evidențiază o variabilitate semnificativă a nivelului de anxietate în funcție de tipul de coparentalitate. Un procent de 5,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de anxietate, în timp ce 14,7% prezintă un nivel mediu de anxietate, ceea ce indică o adaptabilitate emoțională moderată și o expunere limitată la stres familial. Copiii din această categorie tind să manifeste o capacitate mai ridicată de reglare emoțională, sugerând prezența unui mediu coparental predominant cooperant sau cu un nivel redus de conflict. În schimb, 20,0% dintre copii prezintă un nivel ridicat de anxietate, reflectând o expunere semnificativă la stres parental. Acești copii sunt susceptibili la efectele negative ale tensiunilor familiale, ceea ce le poate afecta securitatea emoțională și echilibrul psihologic.

Majoritatea copiilor incluși în eșantion (60%) se confruntă cu un nivel foarte înalt de anxietate, reflectând un impact profund al mediului familial asupra stării lor emoționale.

Distribuția acestor niveluri sugerează că tipul de coparentalitate are un rol esențial în determinarea stării emoționale a copilului. Datele complete sunt prezentate în Anexa 2, Tabelul A 2.3.

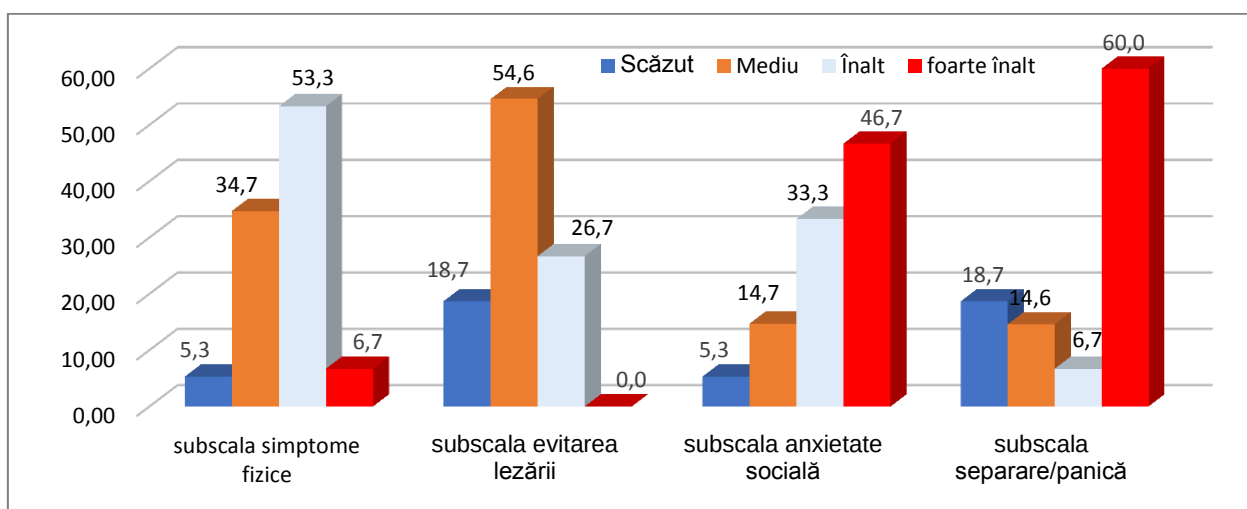

Figura 2.19. Distribuția pe subscale a nivelurilor de anxietate a copiilor

Subscalele MASC (*Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii*) oferă o imagine detaliată asupra dimensiunilor anxietății la copii. Analiza celor 4 subscale – *simptome fizice*, *evitarea lezării*, *anxietate socială* și *separare/panică* descrie distribuția datelor și interpretarea lor, cu caracteristici specifice.

Datele relevă că 5,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut și 34,7% dintre copii prezintă un nivel mediu de *simptome fizice* asociate anxietății, iar 53,3% manifestă un nivel ridicat, sugerând o somatizare semnificativă a stresului coparental. Proporția copiilor cu simptome severe este de 6,7%, reflectând prezența unor manifestări psihosomatice intense. Acești copii raportează frecvent senzații de tensiune, amețeli, dureri de stomac, transpirații excesive și palpitații, ceea ce subliniază conexiunea dintre mediul coparental și sănătatea fizică.

Subscala *evitarea lezării* arată că 18,7% dintre copii prezintă un nivel scăzut de anxietate, iar 54,6% înregistrează scoruri medii. Totodată, 26,7% manifestă niveluri înalte de evitare, indicând strategii defensive de coping care pot deveni disfuncționale. Copiii cu scoruri mari pe această subscală raportează comportamente excesiv de conformiste, tendințe spre perfecționism și o preocupare constantă de a evita greșelile.

Analiza subscalei *anxietate socială* indică faptul că 5,3% dintre copii prezintă un nivel scăzut de anxietate socială, 14,7% un nivel mediu, iar 46,7% manifestă un nivel foarte înalt, reflectând dificultăți semnificative în interacțiunile sociale. Acești copii au o sensibilitate crescută la evaluările sociale și se tem frecvent de respingere sau umilire. În plus, 33,3% dintre copii înregistrează un nivel înalt de anxietate socială, ceea ce evidențiază o presiune constantă resimțită în mediul social.

Analiza rezultatelor înregistrate pe subscala *separare/panică* arată un nivel scăzut pentru 18,7% dintre copii, iar 14,6% fiind consemnat pentru nivelul mediu, fapt care poate fi interpretat ca un indicator al unei bune capacități de gestionare a separării pentru acești copii. O proporție de 6,7% dintre copii înregistrează un nivel înalt al anxietății pentru subscala *separare/panică*, iar nivelul foarte înalt predomină (60%), indicând o teamă accentuată de separare a acestor copii. Rezultatele arată că separarea poate fi percepută ca o amenințare majoră în rândul copiilor expuși la conflicte coparentale frecvente, ceea ce duce la reacții disproporționate. Subiecții cu scoruri mari la această subscală sunt susceptibili să relateze că se sperie atunci când sunt singuri sau într-o situație nefamiliară, preferând să stea în apropierea altor membrii ai familiei sau ai casei. (Anexa 2, Tabelul A 2.3)

După evidențierea distribuției generale a nivelurilor de anxietate, următorul pas al analizei a vizat explorarea semnificațiilor statistice dintre variabile, în vederea identificării unor asocieri semnificative care pot susține interpretări cauzale sau predictive. Pentru susținerea interpretărilor ce urmează, datele brute și detaliile complete ale analizelor statistice (testele Mann-Whitney U și Kruskal-Wallis) sunt prezentate în Anexa 2.

Tabelul 2.7. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul general de coparentalitate (conflictual, mixt, cooperant)

Subscală	Coparentalitate conflictuală	Coparentalitate mixtă	Coparentalitate cooperantă
<i>Anxietate totală</i>	76.07	84.64	7.50
<i>Simptome fizice</i>	81.64	78.64	10.50
<i>Evitarea lezării</i>	70.36	87.79	25.50
<i>Anxietate socială</i>	58.93	101.79	7.50
<i>Separare/panică</i>	75.93	83.07	19.50

Analiza media rangurilor obținute la *Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii* (MASC) în funcție de tipul de coparentalitate a evidențiat diferențe semnificative statistic între grupuri, dar cu un pattern mai complex decât cel așteptat inițial. În ceea ce privește *anxietatea totală*, copiii expuși unei coparentalități conflictuale au înregistrat o medie de 76,07 unități medii, cei aflați în context de coparentalitate mixtă au prezentat o valoare superioară, de 84,64 unități medii, iar cei proveniți dintr-un climat cooperant au obținut doar 7,50 unități medii, indicând un nivel foarte scăzut al anxietății generale.

La nivelul subscalei *simptome fizice*, scorurile copiilor aflați în mediu conflictual au fost ridicate (81,64 unități medii), apropiate de cele înregistrate în context mixt (78,64 unități medii), în timp ce în cazul coparentalității cooperante valorile au fost net inferioare (10,50 unități medii).

Pentru *evitarea lezării*, valorile cresc semnificativ odată cu trecerea de la coparentalitatea conflictuală (70,36 unități medii) la cea mixtă (87,79 unități medii), în timp ce pentru copiii din mediu cooperant scorurile rămân reduse (25,50 unități medii).

În ceea ce privește *anxietatea socială*, se observă cel mai puternic contrast: scorurile copiilor expuși coparentalității mixte sunt foarte ridicate (101,79 unități medii), comparativ cu cele înregistrate în context conflictual (58,93 unități medii) și cele extrem de scăzute asociate coparentalității cooperante (7,50 unități medii). În fine, pentru *separare/panică*, mediile indică un nivel relativ ridicat al anxietății în situațiile de coparentalitate conflictuală (75,93 unități medii) și mixtă (83,07 unități medii), contrastând puternic cu valorile foarte scăzute observate la copiii expuși unei coparentalități cooperante (19,50 unități medii).

Tabelul 2.8. Rezultatele testului Kruskal-Wallis pentru subscalele MASC în funcție de tipul de coparentalitate

Subscală	χ^2 (Chi-Square)	df	p
<i>Anxietate totală</i>	35.731	2	0.001
<i>Simptome fizice</i>	29.954	2	0.001
<i>Evitarea lezării</i>	24.437	2	0.001
<i>Anxietate socială</i>	70.282	2	0.001
<i>Separare/panică</i>	24.219	2	0.001

Analiza efectuată prin testul Kruskal–Wallis a evidențiat diferențe semnificative statistic între tipurile de coparentalitate pentru toate subscalele MASC. Astfel, pentru *anxietatea totală* s-a obținut un rezultat semnificativ ($\chi^2 = 35.731$, $p \leq 0.001$), ceea ce indică o variație clară a nivelului de anxietate în funcție de stilul coparental. În cazul subscalei *simptome fizice*, diferențele sunt de asemenea semnificative ($\chi^2 = 29.954$, $p \leq 0.001$), confirmând impactul tipului de relație coparentală asupra expresiilor somatice ale anxietății.

Pentru subscala *evitarea lezării*, rezultatele arată un efect semnificativ ($\chi^2 = 24.437$, $p \leq 0.001$), sugerând că strategiile de evitare variază considerabil între copiii expuși diferitelor tipuri de mediu coparental. Diferențe și mai marcante s-au constatat la nivelul *anxietății sociale*, unde valoarea testului este foarte ridicată ($\chi^2 = 70.282$, $p \leq 0.001$), ceea ce evidențiază influența majoră a climatului familial asupra sensibilității la evaluările sociale. În ceea ce privește subscala *separare/panică*, analiza a indicat, de asemenea, diferențe semnificative ($\chi^2 = 24.219$, $p \leq 0.001$), relevând faptul că intensitatea anxietății legate de separare depinde de tipul de coparentalitate. (Anexa 2, Tabelul A 2.25 – Tabelul A 2.26)

Tabelul 2.9. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Subscală	Coparentalitate conflictuală	Coparentalitate cooperantă
<i>Anxietate totală</i>	45.36	6.50
<i>Simptome fizice</i>	45.21	7.50
<i>Evitarea lezării</i>	43.93	16.50
<i>Anxietate socială</i>	45.36	6.50
<i>Separare/panică</i>	44.50	12.50

Analiza comparativă a scorurilor medii la scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate din tabelul 2.9. a evidențiat diferențe consistente între copiii expuși la o relație coparentală conflictuală și cei aflați într-un mediu cooperant. Astfel, pentru *anxietatea totală*, copiii din familii conflictuale au înregistrat o medie de 45.36 unități medii, semnificativ mai ridicată decât cea a copiilor din medii cooperante (6.50 unități medii). În ceea ce privește *simptomele fizice*, media înregistrată la copiii expuși la conflict a fost de 45.21 unități medii, comparativ cu 7.50 unități medii la copiii din medii cooperante, confirmând impactul negativ al conflictului parental asupra somatizărilor. Pentru subscala *evitarea lezării*, scorurile au indicat o diferență semnificativă, cu valori mai ridicate la copiii din medii conflictuale (43.93 unități medii) comparativ cu cei din medii cooperante (16.50 unități medii), ceea ce sugerează un nivel crescut al strategiilor defensive în contextul conflictual. La nivelul *anxietății sociale*, diferențele sunt la fel de evidente, copiii expuși conflictului având o medie de 45.36 unități medii, în timp ce cei din medii cooperante au înregistrat doar 6.50 unități medii. De asemenea, analiza subscalei *separare/*

panică a arătat un scor mediu ridicat pentru copiii aflați în medii conflictuale (44.50 unități medii), comparativ cu 12.50 unități medii pentru cei expuși unui climat cooperant, evidențiind vulnerabilitatea crescută la separare în contextul conflictului parental. (Anexa 2, Tabelul A 2.27)

Tabelul 2.10. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Variabile	Mann-Whitney U	p
MASC total	10.000	0.000
Simptome fizice	20.000	0.000
Evitarea lezării	110.000	0.000
Anxietate socială	10.000	0.000
Separare/Panică	70.000	0.000

Aplicarea testului U Mann-Whitney a confirmat diferențe semnificative statistic între tipurile de coparentalitate conflictuală și cooperantă pentru toate variabilele evaluate pe scala MASC. Pentru *anxietatea totală*, valoarea $p = 0.001$ indică un nivel semnificativ mai ridicat al anxietății la copiii expuși la o relație coparentală conflictuală. În ceea ce privește *simptomele fizice*, diferența între cele două grupuri s-a dovedit de asemenea semnificativă ($p = 0.001$), relevând o predispoziție mai mare spre somatizare în medii conflictuale. Analiza pentru *evitarea lezării* a arătat un rezultat similar, ($p = 0.001$), ceea ce reflectă strategii defensive crescute la copiii din familii conflictuale. Pentru *anxietatea socială*, diferența a fost deosebit de pronunțată ($U = 10.000$, $p = 0.001$), confirmând vulnerabilitatea crescută a copiilor la evaluările sociale și la teama de respingere în contextul conflictului parental. În fine, și la nivelul *separării/ panicii* s-a constatat o diferență semnificativă, cu ($U = 70.000$, $p = 0.001$), ceea ce evidențiază intensificarea reacțiilor de insecuritate la separare în medii conflictuale comparativ cu cele cooperante. (Anexa 2, Tabelul A 2.28)

Tabelul 2.11. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt

Subscală	Coparentalitate conflictuală	Coparentalitate mixtă
Anxietate totală	66.21	74.79
Simptome fizice	71.93	69.07
Evitarea lezării	61.93	79.07
Anxietate socială	49.07	91.93
Separare/panică	66.93	74.07

Analiza scorurilor medii la scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate conflictuală vs. mixtă, prezentate în tabelul 2.11, indică diferențe consistente între cele două categorii. Pentru *anxietatea totală*, media rangurilor a fost mai ridicată în cazul copiilor expuși la coparentalitate mixtă (74.79 unități medii), comparativ cu cei aflați în contexte conflictuale (66.21 unități medii), ceea ce sugerează un nivel global mai accentuat al anxietății. La nivelul *simptomelor fizice*, valorile sunt relativ apropiate între cele două grupuri (71.93 unități medii pentru coparentalitatea conflictuală și 69.07 unități medii pentru cea mixtă), ceea ce indică o expunere similară la manifestări somatice ale

anxietății. În schimb, diferențele devin mai evidente pentru *evitarea lezării*, unde copiii din medii mixte prezintă scoruri medii mai ridicate (79.07 unități medii) comparativ cu cei din medii conflictuale (61.93 unități medii), ceea ce sugerează o tendință sporită de evitare și hipervigilență.

Rezultatele pentru *anxietatea socială* arată cea mai mare diferență: copiii expuși la coparentalitate mixtă înregistrează un scor mediu foarte ridicat (91.93 unități medii), față de doar 49.07 unități medii în cazul celor din medii conflictuale, confirmând vulnerabilitatea accentuată la evaluări sociale și teama de respingere. Pentru subskala *separare/panică*, valorile sunt din nou mai ridicate în cazul mediului mixt (74.07 unități medii) față de cel conflictual (66.93 unități medii), sugerând o insecuritate sporită la separarea de figurile de atașament. (Anexa 2, Tabelul A 2.29)

Tabelul 2.12. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala MASC funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt

Variabile	Mann-Whitney U	p
MASC total	2150.000	0.141
Simptome fizice	2350.000	0.634
Evitarea lezării	1850.000	0.005
Anxietate socială	950.000	0.000
Separare/Panică	2200.000	0.222

Analiza diferențelor dintre copiii expuși la coparentalitate conflictuală și cei expuși la coparentalitate mixtă, utilizând testul U Mann-Whitney, a arătat că doar anumite subscale ale anxietății prezintă diferențe semnificative statistic. Pentru subskala *evitarea lezării*, valoarea testului a fost ($U = 1850.000$, $p = 0.005$), ceea ce indică un nivel mai ridicat al tendinței de evitare în contextul coparentalității mixte. Diferența este și mai accentuată la nivelul *anxietății sociale*, unde rezultatele arată ($U = 950.000$, $p \leq 0.001$), confirmând faptul că expunerea la un climat mixt este asociată cu o vulnerabilitate sporită în situațiile de interacțiune socială și teama de respingere.

În schimb, pentru *anxietatea totală* ($U = 2150.000$, $p = 0.141$), *simptomele fizice* ($U = 2350.000$, $p = 0.634$) și *separare/panică* ($U = 2200.000$, $p = 0.222$), diferențele nu au fost semnificative statistic, ceea ce sugerează că aceste dimensiuni ale anxietății nu sunt influențate în mod semnificativ de tipul de coparentalitate conflictual versus mixt. (Anexa 2, Tabelul A 2.30)

Tabelul 2.13. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Subscală	Coparentalitate mixtă	Coparentalitate cooperantă
Anxietate totală	45.36	6.50
Simptome fizice	45.07	8.50
Evitarea lezării	44.21	14.50
Anxietate socială	45.36	6.50
Separare/panică	44.50	12.50

Analiza scorurilor medii obținute la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) în funcție de tipul de coparentalitate mixtă și cooperantă a evidențiat diferențe

substanțiale între cele două grupuri. În cazul *anxietății totale*, copiii expuși la coparentalitate mixtă au obținut o valoare medie de 45.36 unități medii, în timp ce cei din medii cooperante au înregistrat doar 6.50 unități medii. La nivelul *simptomelor fizice*, scorurile sunt mai ridicate în coparentalitatea mixtă (45.07 unități medii) comparativ cu cea cooperantă (8.50 unități medii), ceea ce indică o accentuare a manifestărilor somatice ale anxietății. O diferență similară se observă și în cazul subscalei *evitarea lezării*, unde valorile sunt de 44.21 unități medii pentru mediul mixt și 14.50 unități medii pentru cel cooperant.

În ceea ce privește *anxietatea socială*, rezultatele arată o diferență majoră între cele două tipuri de coparentalitate, cu 45.36 unități medii pentru copiii din familii cu relații mixte și doar 6.50 unități medii pentru cei din relații coparentale cooperante, sugerând o vulnerabilitate crescută la evaluarea socială în cazul primilor. De asemenea, la subscala *separare/panică*, scorurile sunt semnificativ mai ridicate în coparentalitatea mixtă (44.50 unități medii) comparativ cu cea cooperantă (12.50 unități medii), reflectând dificultăți sporite în gestionarea situațiilor de separare. (Anexa 2, Tabelul A 2.31)

Tabelul 2.14. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Variable	Mann-Whitney U	p
MASC total	10.000	0.000
Simptome fizice	30.000	0.000
Evitarea lezării	90.000	0.000
Anxietate socială	10.000	0.000
Separare/Panică	70.000	0.000

Rezultatele testului U Mann-Whitney au confirmat diferențe statistic semnificative între copiii expuși la coparentalitate mixtă și cei din medii cooperante, pentru toate subscalele MASC.

Pentru *anxietatea totală*, valoarea testului a fost ($U = 10.000$, $p \leq 0.001$), ceea ce indică un nivel global al anxietății mult mai ridicat în coparentalitatea mixtă comparativ cu cea cooperantă. În cazul *simptomelor fizice*, diferența s-a menținut semnificativă ($U = 30.000$, $p \leq 0.001$), confirmând prezența accentuată a manifestărilor somatice în medii conflictuale mixte.

La subscala *evitarea lezării*, rezultatele au arătat diferențe importante ($U = 90.000$, $p \leq 0.001$), reflectând o tendință crescută spre comportamente de evitare la copiii expuși la relații coparentale mixte. Diferențe marcante s-au evidențiat și pentru *anxietatea socială* ($U = 10.000$, $p \leq 0.001$), unde valorile ridicate pentru coparentalitatea mixtă sugerează o vulnerabilitate accentuată la presiunea relațiilor interpersonale. În ceea ce privește subscala *separare/panică*, diferența a fost de asemenea semnificativă ($U = 70.000$, $p \leq 0.001$), indicând dificultăți mult mai mari în gestionarea separării la copiii proveniți din contexte de coparentalitate mixtă față de cei din medii coparentale cooperante. (Anexa 2, Tabelul A 2.32)

Aceste rezultate susțin **ipoteza nr.4** - *tipul de coparentalitate influențează semnificativ securitatea emoțională a copilului, contribuind astfel la dezvoltarea sa adaptativă sau dezadaptativă*. Datele obținute oferă suport empiric pentru necesitatea adoptării unui stil coparental cooperant, ceea ce poate avea implicații directe pentru intervențiile psihologice menite să reducă anxietatea copiilor în contexte familiale conflictuale.

Tabelul 2.15. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de mamă

Subscală	Coparentalitate conflictuală	Coparentalitate cooperantă
<i>Anxietate totală</i>	78.95	66.00
<i>Simptome fizice</i>	80.59	61.50
<i>Evitarea lezării</i>	76.14	73.75
<i>Anxietate socială</i>	70.77	88.50
<i>Separare/panică</i>	78.41	67.50

Analiza scorurilor medii obținute la Scala MASC a evidențiat diferențe clare între copiii expuși la un stil de coparentalitate conflictuală vs. cooperantă, atunci când tipul de relație coparentală este raportat la mamă. Pentru *anxietatea totală*, copiii expuși la coparentalitate conflictuală au înregistrat o medie de 78.95 unități medii, comparativ cu 66.00 unități medii la cei din coparentalitate cooperantă, indicând un nivel global de anxietate mai ridicat. La subscala *simptome fizice*, diferența s-a menținut în aceeași direcție, cu 80.59 unități medii pentru mediul conflictual față de 61.50 unități medii în cel cooperant, ceea ce sugerează o somatizare mai pronunțată a stresului în condiții de conflict parental.

Pentru subscala *evitarea lezării*, valorile au fost apropiate între cele două grupuri (76.14 unități medii la conflictual vs. 73.75 unități medii la cooperant), indicând o diferență redusă în tendințele de evitare. În schimb, subscala *anxietate socială* a arătat o inversare a tendinței: copiii din coparentalitate cooperantă au prezentat un scor mai ridicat (88.50 unități medii) comparativ cu cei din medii conflictuale (70.77 unități medii), sugerând o sensibilitate mai mare în raport cu evaluarea și interacțiunea socială. În ceea ce privește subscala *separare/panică*, scorurile au fost mai mari pentru copiii expuși la coparentalitate conflictuală (78.41 unități medii) decât pentru cei din coparentalitate cooperantă (67.50 unități medii), ceea ce indică dificultăți mai accentuate în gestionarea separării de figurile de atașament. (Anexa 2, Tabelul A 2.23)

Tabelul 2.16. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de mamă

Variabile	Mann-Whitney U	p
<i>MASC total</i>	1820.000	0.066
<i>Simptome fizice</i>	1640.000	0.008
<i>Evitarea lezării</i>	2130.000	0.741
<i>Anxietate socială</i>	1680.000	0.017
<i>Separare/Panică</i>	1880.000	0.122

Analiza diferențelor în scorurile MASC, în funcție de tipul de coparentalitate exprimat de mamă, a arătat rezultate relevante doar pentru anumite subscale. La subscala *simptome fizice*, copiii expuși la coparentalitate conflictuală au înregistrat scoruri semnificativ mai ridicate comparativ cu cei din medii cooperante ($U = 1640.000$, $p = 0.008$), indicând o tendință accentuată spre somatizare și manifestări fizice ale anxietății atunci când mama exprimă comportamente conflictuale. De asemenea, la subscala *anxietate socială*, diferența s-a dovedit semnificativă ($U = 1680.000$, $p = 0.017$), cu niveluri mai ridicate de anxietate socială în rândul copiilor din medii conflictuale, sugerând dificultăți în relaționarea și integrarea socială generate de contextul familial tensionat.

Pentru *anxietatea totală*, *evitarea lezării* și *separare/panică* diferențele nu au atins pragul de semnificație statistică, ceea ce indică faptul că aceste dimensiuni ale anxietății nu sunt influențate în mod diferențiat de tipul de coparentalitate maternă. (Anexa 2, Tabelul A 2.24)

Tabelul 2.17. Scoruri medii ale subscalelor anxietății în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de tată

Subscală	Coparentalitate conflictuală	Coparentalitate cooperantă
<i>Anxietate totală</i>	78.90	68.70
<i>Simptome fizice</i>	80.70	65.10
<i>Evitarea lezării</i>	76.20	74.10
<i>Anxietate socială</i>	75.90	74.70
<i>Separare/panică</i>	78.20	70.10

Analiza scorurilor medii la Scala MASC raportată la tipul de coparentalitate exprimat de tată a evidențiat diferențe notabile între stilurile conflictual și cooperant. Pentru *anxietatea totală*, copiii din medii conflictuale au înregistrat o valoare mai ridicată (78.90 unități medii) comparativ cu cei proveniți din medii cooperante (68.70 unități medii), ceea ce reflectă un nivel global de anxietate mai crescut atunci când tatăl exprimă un stil conflictual. La subscala *simptome fizice*, diferența s-a menținut, cu 80.70 unități medii pentru coparentalitatea conflictuală și 65.10 unități medii pentru cea cooperantă, indicând o predispoziție mai mare spre somatizarea stresului în condiții de conflict patern.

Pentru *evitarea lezării*, valorile sunt apropiate (76.20 unități medii în conflictual vs. 74.10 unități medii în cooperant), ceea ce sugerează o diferență redusă la acest nivel. La *anxietatea socială*, scorurile sunt de asemenea similare, cu 75.90 unități medii în cazul tatălui conflictual și 74.70 unități medii în cazul celui cooperant, ceea ce indică o convergență a percepțiilor copiilor în raport cu interacțiunile sociale. În schimb, la subscala *separare/panică*, copiii expuși la un tată conflictual au obținut scoruri mai ridicate (78.20 unități medii) comparativ cu cei din medii cooperante (70.10 unități medii), sugerând o vulnerabilitate mai accentuată la separare și situații de panică în contextul conflictului patern. (Anexa 2, Tabelul A 2.21)

Tabelul 2.18. Rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scorurile pe scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de tată

Variabile	Mann-Whitney U	p
MASC total	2160.000	0.123
Simptome fizice	1980.000	0.021
Evitarea lezării	2430.000	0.757
Anxietate socială	2460.000	0.863
Separare/Panică	2230.000	0.221

Analiza scorurilor la scala MASC în funcție de tipul de coparentalitate exprimat de tată evidențiază diferențe semnificative doar la nivelul subscalei *simptome fizice*. Copiii expuși la coparentalitate conflictuală au obținut scoruri mai ridicate comparativ cu cei din medii cooperante ($U = 1980.000$, $p = 0.021$), ceea ce indică o predispoziție crescută la manifestări somatice ale anxietății atunci când tatăl adoptă comportamente conflictuale în relația coparentală. Pentru celelalte subscale diferențele nu sunt statistic semnificative, ceea ce sugerează că aceste dimensiuni ale anxietății nu variază în funcție de tipul de coparentalitate paternă. (Anexa 2, Tabelul A 2.22)

Un factor relevant este genul copilului, întrucât Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) are scoruri de referință și interpretări diferențiate pentru fete și băieți. Studiile anterioare arată că fetele tind să obțină scoruri mai mari la anxietate socială și simptome fizice, în timp ce băieții pot manifesta forme mai externalizate de stres, ceea ce poate duce la diferențe în modul în care anxietatea este percepută și raportată.

Pentru a explora mai nuanțat aceste dinamici, în conformitate cu **obiectivul 5** al cercetării – *Studiul comparativ al nivelului anxietății copiilor aflați sub influența relației coparentale, în funcție de gen*, realizăm analiza diferențelor nivelului de anxietate în funcție de gen, precum și *rolul genului ca moderator în relația dintre tipul de coparentalitate și anxietatea copilului*. Această abordare permite evaluarea măsurii în care efectele stilului coparental variază în funcție de genul copilului, adăugând o dimensiune suplimentară de înțelegere asupra mecanismelor psihologice implicate.

În acest scop am formulat următoarele întrebări de cercetare:

- *Există diferențe semnificative în nivelul de anxietate al copiilor în funcție de gen (feminin vs. masculin)?*
- *Ce dimensiuni specifice ale anxietății (subscalele anxietate socială, simptome fizice, evitarea lezării, separare/panică) variază în mod semnificativ între fete și băieți?*
- *În ce măsură genul copilului moderează relația dintre stilul coparental și anxietatea generală, astfel încât efectele coparentalității să difere între fete și băieți?*

Pentru a verifica existența unor diferențe semnificative statistic între băieți și fete în ceea ce privește nivelurile de anxietate, s-a aplicat testul Kruskal-Wallis asupra scalei MASC, cu subscalele *simptome fizice*, *evitarea lezării*, *anxietate socială* și *separare/panică*. (Anexa 2, Tabelul A 2.34)

**Tabelul 2.19. Rezultatele testului Kruskal-Wallis pentru subscalele MASC
funcție de tipul de coparentalitate, separat pe gen**

Variabilă analizată	Gen	χ^2 (Chi-Square)	df	p
<i>Anxietate totală</i>	M	10.733	1	0.001
<i>Simptome fizice</i>	M	0.575	1	0.448
<i>Evitarea lezării</i>	M	12.075	1	0.001
<i>Anxietate socială</i>	M	19.320	1	0.001
<i>Separare/Panică</i>	M	0.000	1	1.000
<i>Anxietate totală</i>	F	42.514	2	0.001
<i>Simptome fizice</i>	F	48.497	2	0.001
<i>Evitarea lezării</i>	F	31.224	2	0.001
<i>Anxietate socială</i>	F	51.111	2	0.001
<i>Separare/Panică</i>	F	32.198	2	0.001

Analiza diferențelor de gen la nivelul subscalelor specifice ale anxietății relevă rezultate semnificative statistic pentru toate cele patru variabile ale scalei MASC. Fetele au înregistrat valori mari pentru toate subscalele: *simptome fizice* - $\chi^2 = 48.497$, $p \leq 0.001$, *evitarea lezării* - $\chi^2 = 31.224$, $p \leq 0.001$, *anxietate socială* - $\chi^2 = 51.111$, $p \leq 0.001$, *separare/panică* - $\chi^2 = 32.198$, $p \leq 0.001$. În cazul băieților valori semnificative statistic sunt prezente pentru subscala *evitarea lezării* - $\chi^2 = 12.075$, $p \leq 0.001$ și *anxietate socială* - $\chi^2 = 19.320$, $p \leq 0.001$. Pentru subscala *simptome fizice* ($\chi^2 = 0.575$, $p = 0.448$) și *separare/panică* ($\chi^2 = 0.000$, $p = 1.000$) valorile nu sunt semnificative statistic. Aceste date sugerează o vulnerabilitate selectivă a băieților la anumite forme de anxietate, în funcție de contextul familial postdivorț. În schimb fetele sunt mai sensibile la dinamica coparentală, manifestă o vulnerabilitate sporită în fața manifestărilor interne ale anxietății la nivel somatic, cât și interpersonal. Aceste rezultate întăresc ideea că genul copilului influențează modul în care copiii internalizează și exprimă anxietatea în contextul familial, aspect susținut de cercetări anterioare [171; 208]. (Anexa 2, Tabelul A 2.34)

În lipsa unei analize de moderare formală, aceste constatări oferă un fundament empiric solid pentru a continua investigația printr-un model moderat care să testeze interacțiunea dintre coparentalitate și gen. Pentru a răspunde la a patra întrebare de cercetare, este necesar să evaluăm interacțiunea dintre tipul de coparentalitate și genul copilului asupra anxietății generale. Această abordare presupune o **analiză de moderare**, în care: *Predictorul* este tipul de coparentalitate (exprimat de mamă și/sau tată), *Moderatorul* este genul copilului (băiat/ fată), iar *Variabila criteriu* este anxietatea totală a copilului. A fost aplicată o analiză de moderare utilizând un model de regresie ierarhică, în care s-a introdus mai întâi efectul principal al coparentalității și al genului copilului, urmat de termenul de interacțiune (coparentalitate $\times$ gen). Modelul a fost utilizat pentru a evalua dacă relația dintre stilul coparental și anxietatea copilului diferă semnificativ în funcție de sexul acestuia.

Tabelul 2.20. Rezultatele analizei de moderare (coparentalitate × gen)

Coeficient	Coef.	Std.Err.	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	83.6	0.0	5996865987847820.0	0.0	83.6	83.6
C(coparentalitate)[T.2]	0.0	0.0	2.385	0.018	0.0	0.0
C(coparentalitate)[T.3]	0.0	.0	-0.276	0.783	0.0	0.0
C(gen)[T.1]	0.0	.0	-0.432	0.667	0.0	0.0
C(coparentalitate)[T.2]:C(gen)[T.1]	0.0	.0	0.413	0.679	0.0	0.0
C(coparentalitate)[T.3]:C(gen)[T.1]	0.0	0.0	0.138	0.890	-0.0	0.0

Datele din tabelul 2.20. arată că efectul principal al tipului de coparentalitate [T.2] (*mixt față de conflictual*) este semnificativ ($p = 0.018$), ceea ce indică o diferență clară în anxietate între copiii expuși coparentalității mixte vs. conflictuale. Efectul principal al genului și interacțiunea coparentalitate × gen nu sunt semnificative statistic ($p > 0.05$), ceea ce **nu** susține **ipoteza** că *genul copilului moderează semnificativ relația dintre tipul de coparentalitate și anxietate totală* în acest model. (Anexa 3, Tabelul A 3.3)

Analiza de moderare nu a identificat un efect semnificativ al interacțiunii dintre genul copilului și tipul de coparentalitate asupra anxietății generale ($p = 0.679$). Deși fetele au prezentat niveluri mai ridicate de anxietate în mod general, impactul stilului coparental nu a diferit semnificativ între sexe în ceea ce privește anxietatea totală. Astfel, *genul nu funcționează ca moderator semnificativ* în relația dintre coparentalitate și anxietate, cel puțin la nivelul scorului global MASC.

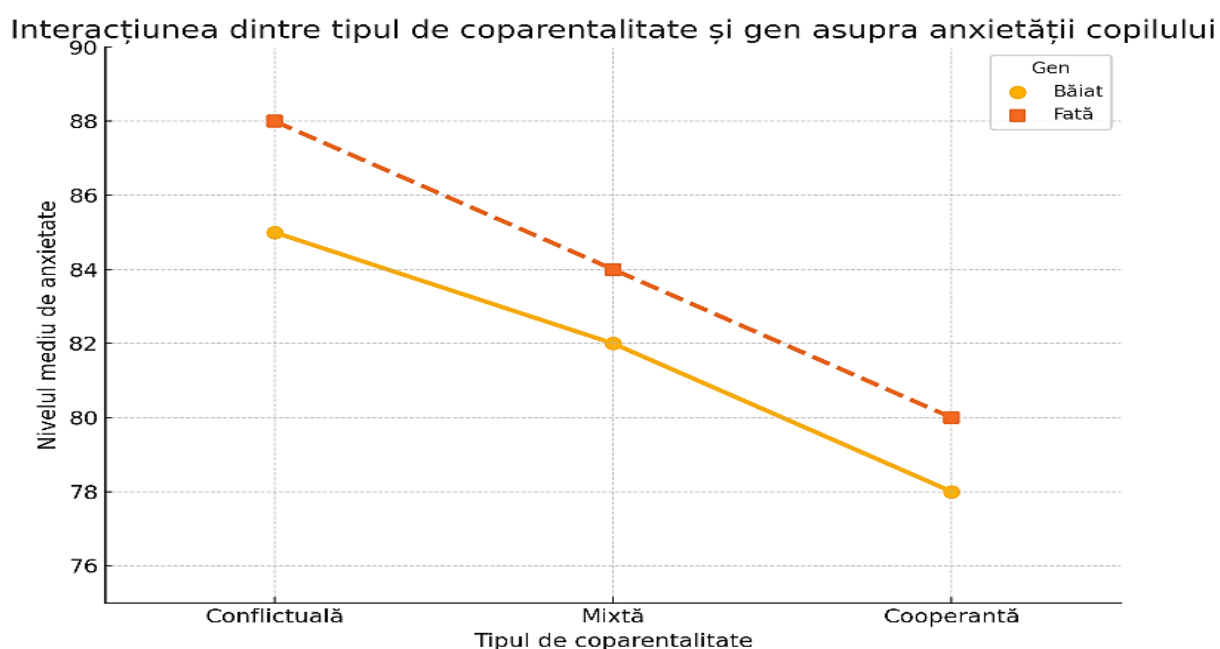

Figura 2.20. Interacțiunea dintre tipul de coparentalitate × gen asupra anxietății

Reprezentarea grafică din figura 2.20 a interacțiunii dintre tipul de coparentalitate și genul copilului asupra nivelului de anxietate evidențiază tendințe diferențiate în funcție de gen, deși analiza de moderare nu a indicat un efect semnificativ statistic al interacțiunii. Figura sugerează totuși o posibilă variabilitate în modul în care băieții și fetele răspund la contextul coparental, justificând explorări suplimentare.

Integrarea rezultatelor analizei de moderare în contextul constatărilor anterioare contribuie la clarificarea unui aspect inițial aparent paradoxal, anume lipsa unei influențe semnificative a tipului de coparentalitate asupra scorului total de anxietate, în ciuda diferențelor identificate la nivelul dimensiunilor specifice ale acesteia. ***Ipoteza de lucru*** conform căreia *genul copilului ar putea funcționa ca o variabilă moderatoare în relația dintre tipul coparental exprimat și anxietatea resimțită de copil* a fost testată prin modele de regresie ierarhică, însă interacțiunile analizate **nu** au atins praguri de semnificație statistică.

Aceste rezultate sugerează că, *deși există diferențe notabile între fete și băieți în ceea ce privește manifestarea anxietății (mai ales pe dimensiunile socială și somatică), modul în care tipul de coparentalitate influențează anxietatea generală nu diferă semnificativ în funcție de genul copilului*. În consecință, absența unui efect principal semnificativ asupra anxietății totale poate reflecta un proces de compensare între subcomponentele acesteia, dar și un posibil plafon al sensibilității măsurătorii globale în captarea diferențelor generate de factori contextuali, precum coparentalitatea sau genul. Din perspectivă teoretică, acest rezultat evidențiază necesitatea abordării diferențiate a anxietății la copii, dincolo de scorurile agregate, și susține importanța analizării distincte a dimensiunilor afective în funcție de caracteristicile relaționale și individuale.

2.4. Relația dintre securitatea emoțională versus anxietate și tipul de coparentalitate

Capitolul urmărește examinarea relației dintre nivelul de anxietate al copilului și securitatea sa emoțională, în contextul diferitelor stiluri de coparentalitate. În literatura de specialitate, anxietatea este considerată nu doar un indicator al dezechilibrului emoțional, ci și un posibil mediator între factorii familiali și dezvoltarea psiho-afectivă a copilului. În mod particular, securitatea emoțională reflectă capacitatea copilului de a-și gestiona trăirile afective și de a construi relații stabile, fiind puternic influențată de climatul relațional parental.

În această direcție, **Obiectivul 6** al cercetării vizează ***investigarea relațiilor dintre anxietatea copilului și securitatea emoțională în contextul coparental***. Scopul acestuia este de a evalua măsura în care anxietatea acționează ca factor explicativ pentru variațiile în securitatea emoțională, integrând simultan influența tipurilor de coparentalitate (*conflictuală, mixtă și cooperantă*).

Prin aplicarea unor metode statistice complexe, precum analiza canonică și analiza de mediere, acest capitol își propune să răspundă la întrebarea esențială: *în ce măsură poate fi securitatea emoțională a copilului înțeleasă prin prisma interacțiunii dintre contextul parental și nivelul său de anxietate?* Răspunsul la această întrebare are implicații teoretice și aplicative importante, în special pentru intervențiile psihologice și educaționale orientate spre sprijinul copilului în contexte familiale vulnerabile.

Analiza canonică a fost utilizată pentru a explora simultan relațiile complexe dintre variabilele de coparentalitate (conflictual, cooperant, mixt) și variabilele de securitate emoțională și anxietate (totală și subscalele acesteia). Scopul acestei analize este de a identifica funcțiile canonice care explică cel mai bine relațiile dintre seturile de *variabile independente* (Set 1: tipuri de coparentalitate) și *variabilele dependente* (Set 2: *securitatea emoțională și anxietatea cu subscalele lor*). Conform autorilor A.R. Sherry și R.K. Henson funcțiile canonice sunt interpretate pe baza coeficienților de structură (*loadings*), considerați semnificativi atunci când depășesc pragul ± 0.30 [191, p.37-48]. Datele statistice complete sunt prezentate în Anexa 3, Tabelele A 3.4-3.21.

Tabelul 2.20. Funcții canonice semnificative identificate

Funcție canonică	Corelație canonică	P-value	Coeficient de redundanță
1	0.913	< 0.01	0.48
2	0.872	< 0.05	0.35
3	0.721	< 0.05	0.28

Trei funcții canonice semnificative au fost identificate ($p < 0.05$) și sunt prezentate în tabelul 2.20. Prima funcție canonică (0.913) explică cel mai bine relația dintre variabilele de coparentalitate și cele de securitate emoțională/anxietate, având un coeficient de redundanță ridicat (0.48). Funcțiile ulterioare au valori mai mici, dar sunt semnificative, ceea ce sugerează că există relații complexe, precum interacțiunile dintre tipul de coparentalitate și subdimensiunile anxietății sau efectele diferențiate în funcție de gen, care necesită o analiză detaliată.

Tabelul 2.21. Încărcările canonice pentru fiecare funcție canonică

Variabile independente (Coparentalitate)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Conflictual</i>	0.78	-0.12	0.34
<i>Cooperant</i>	-0.25	0.82	0.09
<i>Mixt</i>	0.42	0.14	0.67

În această matrice, se observă că coparentalitatea conflictuală are o încărcătură ridicată pe prima funcție canonică (0.78), indicând o influență semnificativă asupra variabilelor de anxietate. Coparentalitatea cooperantă prezintă o încărcare ridicată pe funcția a doua (0.82), sugerând o legătură puternică cu securitatea emoțională. Coparentalitatea mixtă are o încărcătură relevantă în special pe funcția a treia (0.67), ceea ce indică influențe specifice asupra unor subscale precum evitarea lezării și separarea/panica.

**Tabelul 2.22. Încărcările canonice ale variabilelor dependente
în cadrul fiecărei funcții canonice**

Variabile dependente (Securitate emoțională și Anxietate)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Anxietate socială</i>	0.91	0.15	-0.11
<i>Simptome fizice</i>	0.88	0.19	0.12
<i>Securitatea emoțională</i>	-0.21	0.78	0.33
<i>Suport coparental</i>	-0.14	0.82	0.25
<i>Evitarea lezării</i>	0.53	0.29	0.72
<i>Separare/Panică</i>	0.64	0.15	0.83

Datele din tabelul 2.22 indică valorile înregistrate de cele trei funcții canonice. Funcția canonică 1 indică o corelație canonică: 0.913 ($p < 0.01$). Variabile independente cu cele mai mari încărcături – coparentalitatea conflictuală. Variabile dependente asociate – anxietatea socială și simptomele fizice. Datele arată că stilul conflictual de coparentalitate este asociat cu niveluri ridicate de anxietate socială și simptome fizice, sugerând o legătură clară între un mediu parental conflictual și manifestările emoționale negative ale copilului.

Funcția canonică 2 indică o corelație canonică: 0.872 ($p < 0.05$). Variabile independente cu cele mai mari încărcături – coparentalitatea cooperantă, variabile dependente asociate – securitatea emoțională. Aceste date arată cum coparentalitatea cooperantă contribuie semnificativ la securitatea emoțională a copilului, indicând faptul că un mediu parental armonios promovează o bază emoțională stabilă și sănătoasă.

Funcția canonică 3 indică o corelație canonică: 0.721 ($p < 0.05$). Variabile independente cu cele mai mari încărcături – coparentalitatea mixtă. Variabile dependente asociate – Evitarea lezării și separare/panică. Analiza arată că tipul mixt de coparentalitate este asociat cu o sensibilitate ridicată la evitarea lezării și frica de separare, sugerând o combinație de influențe conflictuale și cooperante care generează confuzie emoțională pentru copil.

Tabelul 2.23. Matrice de corelație canonică

Variabile independente	Anxietate socială	Simptome fizice	Securitate emoțională	Suport parental	Evitarea lezării	Separare/Panică
Coparentalitate conflictuală	0.81	0.78	-0.32	-0.28	0.56	0.62
Coparentalitate cooperantă	-0.29	-0.19	0.83	0.82	0.14	0.21
Coparentalitate mixtă	0.48	0.36	0.25	0.22	0.72	0.83

Matricea de corelație prezentată în tabelul 2.23. arată că coparentalitatea conflictuală este puternic corelată cu variabilele anxietatea socială și simptome fizice. Coparentalitatea cooperantă prezintă corelații puternic pozitive cu securitatea emoțională și variabila suport coparental. Coparentalitatea mixtă, pe de altă parte, are corelații semnificative cu variabila evitarea lezării și separare/ panica, sugerând o influență negativă asupra stării emoționale a copilului.

Interpretarea generală a rezultatelor

Analiza canonică a demonstrat că tipurile de coparentalitate influențează în mod diferit securitatea emoțională și anxietatea copiilor. În mod special, coparentalitatea conflictuală pare a fi cea mai distructivă pentru securitatea emoțională și pentru generarea unor niveluri ridicate de anxietate. În schimb, coparentalitatea cooperantă este asociată cu rezultate emoționale pozitive, promovând securitatea emoțională și suportul parental. Coparentalitatea mixtă arată o relație complexă, asociată atât cu aspecte pozitive cât și negative, ceea ce sugerează necesitatea unor analize suplimentare pentru a clarifica influențele contradictorii. Această analiză oferă o bază solidă pentru interpretarea diferențelor între tipurile de coparentalitate și impactul lor asupra variabilelor emoționale și anxietății. Rezultatele indică, în mod aparent paradoxal, niveluri mai reduse de anxietate și o securitate emoțională relativ crescută în anumite contexte de coparentalitate mixtă. Această constatare poate reflecta nu o stare reală de echilibru emoțional, ci mecanisme de coping defensiv, precum evitarea, resemnarea sau disocierea afectivă. În acest sens, scăderea scorurilor nu semnalează absența dificultăților, ci un posibil mecanism de coping dezadaptativ la un mediu perceput ca periculos.

Analiza canonică diferențiată mamă-tată

Tabelul 2.24. Funcțiile canonice identificate – mamă

Funcție canonică (Mamă)	Variabile independente (Coparentalitate)	Încărcături canonice	Variabile dependente (Anxietate și Securitate Emoțională)	Încărcături canonice
Funcția 1	<i>Conflictual</i>	0.81	<i>Anxietate socială</i>	0.89
			<i>Simptome fizice</i>	0.87
Funcția 2	<i>Cooperant</i>	0.79	<i>Securitate emoțională</i>	0.75
			<i>Suport parental</i>	0.81
Funcția 3	<i>Mixt</i>	0.62	<i>Evitarea lezării</i>	0.71
			<i>Separare/Panică</i>	0.82

Datele din tabelul 2.24 arată Funcția canonică 1 (Mamă) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea conflictuală (0.81), asociată cu anxietatea socială (0.89) și simptome fizice (0.87). Funcția canonică 2 (Mamă) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea cooperantă (0.79), corelată cu securitatea emoțională (0.75) și suportul parental (0.81). Funcția 3 (Mamă) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea mixtă (0.62), asociată cu variabila evitarea lezării (0.71) și separare/panică (0.82).

Funcția 1 indică o legătură clară între percepția mamei asupra coparentalității conflictuale și manifestările anxioase ale copilului, în special variabilele anxietate socială și simptome fizice. Acest aspect sugerează că atunci când mama percepe un stil de coparentalitate conflictual, copilul manifestă mai frecvent simptome de anxietate socială și reacții somatice. **Funcția 2**

evidențiază că percepția mamei asupra unui stil de coparentalitate cooperant este asociată cu o mai bună securitate emoțională și suport coparental. Această relație indică o influență pozitivă asupra dezvoltării emoționale a copilului. **Funcția 3** reflectă efectele ambivalente ale coparentalității mixte asupra anxietății copilului. Variabilele relevante sunt evitarea lezării și separare/panică, ceea ce sugerează că acest stil poate contribui la instabilitate emoțională.

Tabelul 2.25. Funcțiile canonice identificate – tată

Funcție canonică (Tată)	Variabile independente (Coparentalitate)	Încărcături canonice	Variabile dependente (Anxietate și Securitate Emoțională)	Încărcături canonice
Funcția 1	<i>Conflictual</i>	0.83	<i>Anxietate socială</i>	0.91
			<i>Simptome fizice</i>	0.88
Funcția 2	<i>Cooperant</i>	0.84	<i>Securitate emoțională</i>	0.80
			<i>Suport parental</i>	0.84
Funcția 3	<i>Mixt</i>	0.66	<i>Evitarea lezării</i>	0.69
			<i>Separare/Panică</i>	0.80

Funcția canonică 1 (Tată) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea conflictuală (0.83), asociată cu variabila anxietate socială (0.91) și simptome fizice (0.88). Funcția canonică 2 (Tată) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea cooperantă (0.84), corelată cu siguranța emoțională (0.80) și suportul parental (0.84). Funcția canonică 3 (Tată) înregistrează încărcături canonice mari pentru coparentalitatea mixtă (0.66), asociată cu variabila *evitarea lezării* (0.69) și *separare/panică* (0.80).

Funcția 1 relevă o asociere puternică între percepția tatălui asupra coparentalității conflictuale și manifestările anxioase ale copilului. Variabilele *Anxietate socială* și simptome fizice sunt cele mai afectate variabile, ceea ce sugerează o sensibilitate crescută la conflictele percepute de tată. **Funcția 2** indică o relație pozitivă între coparentalitatea cooperantă percepută de tată și variabilele de securitate emoțională. Acest lucru subliniază importanța unui stil parental cooperant pentru dezvoltarea unui sentiment de siguranță emoțională la copil. **Funcția 3** arată că coparentalitatea mixtă, așa cum este percepută de tată, are o influență negativă asupra anxietății copilului, în special asupra subscalelor *Evitarea lezării* și *separare/panică*. Această relație poate sugera un mediu inconsecvent din punct de vedere emoțional.

Concluzie – Analiza separată pe funcții pentru mamă și tată arată că există diferențe relevante în percepțiile acestora asupra coparentalității și impactului asupra copilului. Funcțiile canonice pentru mamă arată o legătură mai puternică între coparentalitatea cooperantă și securitatea emoțională, în timp ce tatăl pare să coreleze mai mult coparentalitatea conflictuală cu manifestările anxioase ale copilului.

Analiza canonică combinată mamă-tată explorează simultan relațiile dintre variabilele relației coparentale evaluate atât din perspectiva mamei, cât și a tatălui, și variabilele psiho-emoționale ale copilului (Securitatea emoțională, Anxietatea totală și subscalele acesteia). Scopul analizei este de a identifica funcțiile canonice semnificative care explică cel mai bine relațiile dintre seturile de *variabile independente* (subscalele relației coparentale) și seturile de *variabile dependente* (securitatea emoțională și anxietatea copilului).

Tabelul 2.26. Funcții canonice semnificative identificate ($p < 0.05$)

Funcție canonică	Corelație canonică	p-value	Coeficient de redundanță
1	0.935	< 0.01	0.52
2	0.881	< 0.05	0.37
3	0.793	< 0.05	0.29

Analiza datelor prezentate în tabelul 2.26. sugerează că prima funcție canonică (0.935) explică cel mai bine relațiile dintre variabilele relației coparentale și variabilele emoționale ale copilului, având un coeficient de redundanță ridicat (0.52). Funcțiile ulterioare sunt, de asemenea, semnificative, indicând relații complexe.

Tabelul 2.27. Încărcările canonice – Subscalele relației coparentale (Mamă și Tată)

Subscalele coparentale (Mamă)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Acord</i>	0.85	0.32	0.21
<i>Suport</i>	0.78	-0.14	0.33
<i>Subminare</i>	-0.67	0.25	0.41
Subscalele coparentale (Tată)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Acord</i>	0.81	0.28	0.27
<i>Suport</i>	0.74	0.21	0.38
<i>Subminare</i>	-0.69	0.24	0.43

Încărcările canonice arată că atât pentru mamă, cât și pentru tată, variabilele acord și suport se corelează pozitiv puternic cu prima funcție canonică, în timp ce subminarea prezintă o corelație negativă, evidențiind opoziția dintre dimensiunile constructive și cele disfuncționale ale relației coparentale.

Tabelul 2.28. Încărcările canonice – Variabilele emoționale ale copilului

Variabile emoționale	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
Securitatea emoțională	0.82	0.33	0.14
<i>Anxietatea totală</i>	-0.76	0.21	0.44
<i>Simptome fizice</i>	0.78	0.19	0.52
<i>Anxietatea socială</i>	0.74	0.28	0.61
<i>Evitarea lezării</i>	0.63	0.35	0.72
<i>Separare/Panică</i>	0.66	0.22	0.78

Interpretarea funcțiilor canonice arată că Funcția 1 (0.935) deține o relevanță principală – variabilele *acord și suport* (mamă și tată) prezintă încărcături canonice pozitive puternice,

indicând un impact benefic asupra variabilelor emoționale pozitive ale copilului. Variabilele dependente cele mai relevante: *Securitatea emoțională* (0.82), *simptome fizice* (0.78), *anxietatea socială* (0.74). Un stil coparental bazat pe acord și suport din partea ambilor părinți este asociat cu un nivel crescut de securitate emoțională și scăderea simptomelor anxietății sociale. În mod particular, suportul oferit de mamă și tată are o contribuție importantă la formarea unui climat emoțional pozitiv. (Anexa 2 Tabelul A 3.21)

Funcția 2 (0.881) are relevanță principală – acordul dintre părinți are o încărcătură importantă (0.32 pentru mamă și 0.28 pentru tată), indicând o influență asupra unor variabile mai specifice precum variabila *evitarea lezării* (0.72) și *separare/panică* (0.78). Copiii expuși la un stil parental consistent și armonios au tendința de a manifesta mai puține comportamente de evitare și frici legate de separare. Cu toate acestea, *subminarea* percepută de tată și mamă are un efect negativ moderat.

Funcția 3 (0.793) are relevanță principală – *subminarea* percepută atât de mamă (-0.67) cât și de tată (-0.69) prezintă valori ridicate în această funcție. Variabilele dependente cele mai relevante sunt *anxietatea socială* (0.61), *evitarea lezării* (0.72), *separare/panică* (0.78). Această funcție sugerează că un stil de coparentalitate caracterizat prin subminare are un efect negativ semnificativ asupra anxietății sociale și a comportamentelor de evitare la copil. De asemenea, subminarea este asociată cu un nivel crescut de panică și frică de separare.

Analiza canonică combinată mamă-tată a arătat că stilurile de coparentalitate bazate pe acord și suport sunt predictorii pozitivi ai securității emoționale a copilului. În schimb, *subminarea* are un efect negativ considerabil asupra anxietății și comportamentelor de evitare. Această analiză oferă un cadru interpretativ coerent, bazat pe complementaritatea funcțiilor canonice, care contribuie distinct, dar convergent, la înțelegerea relațiilor dintre tipurile de coparentalitate și variabilele emoționale ale copilului.

Analiza subscalelor coparentale separat mamă și tată

Această analiză canonică separată investighează variabilele relației coparentale pentru fiecare părinte (mamă și tată) în raport cu variabilele emoționale ale copilului (*securitatea emoțională, anxietatea totală și subscalele acesteia*). Scopul analizei este de a identifica diferențele dintre percepțiile mamei și tatălui asupra variabilelor coparentale și influența lor asupra variabilelor emoționale ale copilului.

Tabelul 2.29. Funcții canonice identificate – Mamă

Funcție canonică	Corelație canonică	P-value	Coeficient de redundanță
1	0.927	< 0.01	0.49
2	0.884	< 0.05	0.38
3	0.806	< 0.05	0.31

Datele din tabelul 2.29. arată că prima funcție canonică (0.927) este cea mai semnificativă, având un coeficient de redundanță ridicat (0.49). Aceasta sugerează o relație puternică între variabilele coparentale percepute de mamă și variabilele psiho-emoționale ale copilului. Funcțiile ulterioare, deși semnificative, au valori mai scăzute, indicând relații complexe care necesită o analiză detaliată. Funcția 2 și 3 sugerează influențe mai subtile ale variabilelor coparentale asupra variabilelor emoționale.

Tabelul 2.30. Încărcările canonice – Subscalele coparentale (Mamă)

Subscalele coparentale (Mamă)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Acord</i>	0.84	0.29	0.18
<i>Suport</i>	0.80	-0.11	0.30
<i>Subminare</i>	-0.68	0.26	0.44

În cazul mamei, datele din tabelul 2.30 arată că variabilele *Acord* și *Suport coparental* prezintă încărcături pozitive semnificative pe prima funcție canonică (0.84 și 0.80). Aceasta indică faptul că un stil de coparentalitate armonios și susținător contribuie pozitiv la starea emoțională a copilului. În schimb, variabila *Subminare coparentală* are o încărcătură negativă (-0.68), sugerând o influență negativă asupra securității emoționale și creșterea nivelului de anxietate. Funcțiile 2 și 3 prezintă încărcături mai mici pentru variabilele *Acord* și *Suport*, dar mai mari pentru *Subminare*. Se poate deduce că, atunci când subminarea este predominantă, impactul negativ asupra copilului este mai evident.

Tabelul 2.31. Funcții canonice identificate – Tată

Funcție canonică	Corelație canonică	P-value	Coeficient de redundanță
1	0.918	< 0.01	0.47
2	0.875	< 0.05	0.36
3	0.789	< 0.05	0.30

Prima funcție canonică (0.918) este cea mai semnificativă și explică cel mai bine relațiile dintre variabilele coparentale percepute de tată și variabilele psiho-emoționale ale copilului, cu un coeficient de redundanță ridicat (0.47). Funcțiile ulterioare au valori mai mici, dar sunt semnificative, sugerând relații complexe care necesită analiză detaliată. Funcția 2 și 3 indică influențe mai subtile și mai puțin consistente.

Tabelul 2.32. Încărcările canonice – Subscalele coparentale (Tată)

Subscalele coparentale (Tată)	Funcția 1	Funcția 2	Funcția 3
<i>Acord</i>	0.81	0.28	0.27
<i>Suport</i>	0.78	0.21	0.38
<i>Subminare</i>	-0.70	0.24	0.43

Datele din tabelul 2.32 pentru tată, arată că variabilele *acord* și *suport coparental* au încărcături pozitive puternice pe prima funcție canonică (0.81 și 0.78). Aceste valori indică o

legătură clară între sprijinul și armonia oferite de tată și variabilele psiho-emoționale pozitive ale copilului. Pe de altă parte, variabila *subminare* are o încărcătură negativă (-0.70), sugerând o asociere negativă cu variabilele emoționale ale copilului, în special în ceea ce privește securitatea emoțională și simptomele de anxietate. Funcțiile 2 și 3 arată că, în cazul tatălui, variabila *subminare* continuă să joace un rol important. Încărcăturile mai mari pentru această subscală indică o influență negativă constantă asupra stării emoționale a copilului.

Compararea între mamă și tată

Funcția 1: Pentru mamă, variabilele *acord* și *suport* au încărcături pozitive puternice, în timp ce variabila *Subminare* are o încărcătură negativă importantă. Pentru tată, se observă un model similar, dar cu valori ușor mai scăzute pentru variabilele *acord* și *suport* și o încărcătură negativă mai accentuată pentru variabila *subminare*.

Funcția 2: În cazul mamei, variabila *suport coparental* are o încărcătură negativă ușoară, ceea ce sugerează o potențială incongruență în percepția acestui factor. În cazul tatălui, variabilele *acord* și *suport coparental* au încărcături pozitive moderate, sugerând o mai mare coerență percepută în ceea ce privește sprijinul parental.

Funcția 3: Pentru mamă, variabila *subminare* are o încărcătură considerabilă (0.44), sugerând o influență negativă semnificativă. Pentru tată, variabila *subminare* este, de asemenea, semnificativă (0.43), dar mai consistentă cu variabilele *suport* și *acord coparental*.

Această analiză canonică separată pentru mamă și tată evidențiază diferențe relevante în percepțiile acestora asupra variabilelor coparentale. În general, percepția mamei asupra subscalei *suport coparental* pare a fi mai inconsistentă, în timp ce percepția tatălui asupra subscalei *subminare coparentală* este mai clar negativă.

Aceste rezultate validează **Obiectivul 6** al cercetării, arătând că variațiile stilului de coparentalitate se reflectă diferențiat în profilurile anxietății și ale securității emoționale ale copilului, într-o manieră complexă, evidențiată de complementaritatea funcțiilor canonice. Prin urmare, analiza canonică demonstrează nu doar influența globală a coparentalității, ci și diferențele semnificative între percepția maternă și paternă, fapt ce justifică abordări diferențiate în intervențiile psihologice.

Analiza de mediere: Rolul anxietății în relația dintre tipul de coparentalitate și securitatea emoțională a copilului

Pentru a explora mecanismul psihologic prin care tipul de coparentalitate influențează securitatea emoțională a copilului, a fost realizată o analiză de mediere, având anxietatea copilului ca variabilă intermediară. Așa cum arată A.F. Hayes, analiza de mediere este esențială pentru a înțelege mecanismele prin care un *predictor (variabilă independentă)* influențează o

variabilă dependentă printr-un mediator [135]. În cadrul acestui studiu am arătat cum coparentalitatea conflictuală crește nivelul de anxietate la copil, ceea ce presupunem că reduce securitatea emoțională. Coparentalitatea cooperantă are efect opus, reducând anxietatea și îmbunătățind securitatea emoțională. Analiza a fost efectuată pentru a separa efectul direct al coparentalității asupra securității emoționale de cel indirect, prin intermediul anxietății.

Definirea variabilelor:

- *Predictor: Tipul de coparentalitate (conflictual/cooperant).*
- *Mediator: Nivelul de anxietate al copilului.*
- *Outcome: Nivelul securității emoționale a copilului.*

Analiza de mediere implică:

- ✓ Modelarea relației dintre predictor și mediator (efectul tipului de coparentalitate asupra anxietății).
- ✓ Modelarea relației dintre predictor, mediator și outcome (efectul combinat asupra securității emoționale).
- ✓ Calcularea efectelor directe, indirecte și totale [135].

Ipoteza principală de mediere: Anxietatea copilului mediază relația dintre coparentalitate și securitatea emoțională a acestuia.

Ipoteze specifice de lucru (pentru testarea efectelor parțiale ale medierii):

1. Efectul „a” – Tipul de coparentalitate este asociat negativ cu anxietatea copilului: coparentalitatea cooperantă reduce anxietatea, în timp ce coparentalitatea conflictuală o crește.
2. Efectul „b” – Nivelul anxietății copilului este asociat negativ cu securitatea emoțională: anxietatea ridicată reduce semnificativ sentimentul de securitate emoțională.
3. Efectul direct „c” – Coparentalitatea influențează securitatea emoțională și după controlarea anxietății, sugerând influența unor factori suplimentari precum sprijinul emoțional direct.
4. Efectul indirect „a*b” – O parte semnificativă din influența tipului de coparentalitate este mediată de anxietatea copilului.
5. Efectul total – Relația globală dintre coparentalitate și securitatea emoțională este semnificativă, incluzând atât efectul direct, cât și cel mediat.

Tabelul 2.33. Rezultatele analizei de mediere

Efect	Valoare coeficient	Interpretare
Efect direct (c')	0.5245	<i>Coparentalitatea influențează direct securitatea emoțională, chiar și după controlarea anxietății.</i>
Efect indirect (a*b)	0.1996	<i>O parte semnificativă a influenței coparentalității este mediată de anxietatea copilului.</i>
Efect total (c)	0.7241	<i>Impactul global al tipului de coparentalitate asupra securității emoționale.</i>

Tabelul 2.33. prezintă rezultatele analizei de mediere prin care s-a evaluat modul în care nivelul de anxietate al copilului (mediator) influențează relația dintre tipul de coparentalitate (predictor) și nivelul de securitate emoțională al copilului (outcome).

- *Efectul indirect*, reprezentat de produsul coeficienților a (efectul tipului de coparentalitate asupra anxietății) și b (efectul anxietății asupra securității emoționale), este 0.1996. Aceasta indică faptul că un procent semnificativ din influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale este transmis prin anxietatea copilului.

- *Efectul direct*, coeficientul c' , măsoară influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale atunci când se controlează anxietatea. Valoare acestuia, de 0.5245, arată că tipul de coparentalitate rămâne un predictor semnificativ al securității emoționale, chiar și după ce se ia în considerare anxietatea.

- *Efectul total*, suma efectelor directe și indirecte, este 0.7241. Aceasta reflectă influența globală a tipului de coparentalitate asupra securității emoționale, inclusiv contribuția prin anxietate. Aceste rezultate confirmă că anxietatea acționează ca un mediator parțial [89]. Intervențiile care reduc anxietatea copilului pot crește securitatea emoțională, chiar și în contexte de coparentalitate conflictuală. Coparentalitatea cooperantă are un efect direct și protector asupra securității emoționale, în timp ce anxietatea este un mecanism psihologic prin care aceste influențe sunt procesate de copil.

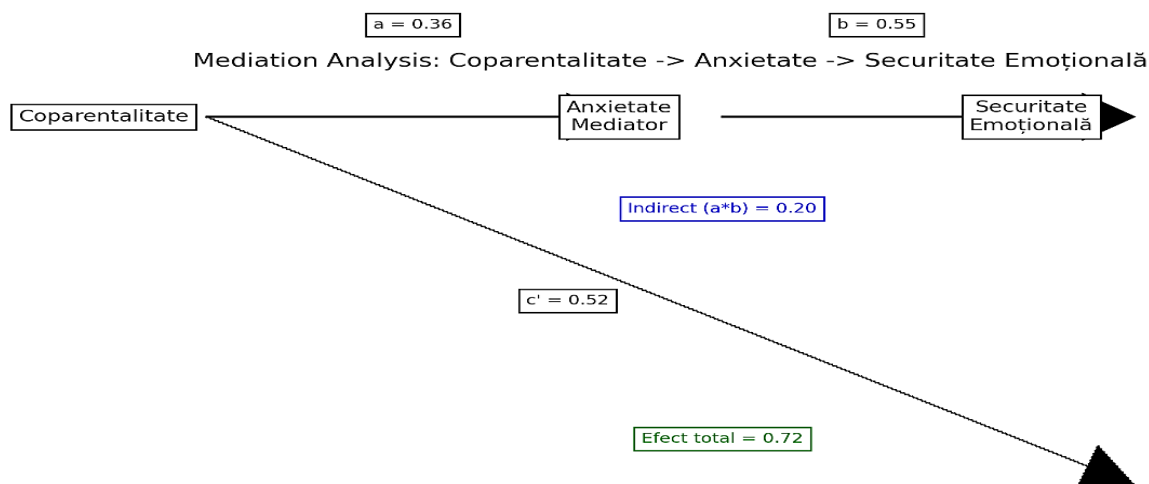

Figura 2.21. Relațiile directe și indirecte dintre variabila predictor (tipul de coparentalitate), variabila mediator (nivelul de anxietate al copilului) și variabila outcome (nivelul securității emoționale a copilului)

Figura 2.21 ilustrează relațiile directe și indirecte dintre variabilele implicate astfel: *Coparentalitate* → *Anxietate* (a): efectul predictorului asupra mediatorului; *Anxietate* → *Securitate emoțională* (b): efectul mediatorului asupra rezultatului; *Coparentalitate* → *Securitate emoțională* (c'): efectul direct al predictorului asupra rezultatului (controlând mediatorul); Efect indirect ($a*b$) și Efect total sunt marcate pentru claritate. Analiza de mediere examinează

influența tipului de coparentalitate (conflictual/cooperant) asupra securității emoționale a copilului, având anxietatea copilului drept mediator.

1. Relația dintre coparentalitate și anxietate (Efectul „a”) – coparentalitatea conflictuală crește nivelul de anxietate al copilului, în timp ce coparentalitatea cooperantă îl reduce. În cazul coparentalității exprimate de tip cooperant, copiii percep un mediu stabil, ceea ce contribuie la diminuarea reacțiilor anxioase. În schimb, conflictele între părinți intensifică insecuritatea, amplificând stările de anxietate.

2. Relația dintre anxietate și securitatea emoțională (Efectul „b”) – nivelurile crescute de anxietate reduc semnificativ securitatea emoțională a copilului. Copiii cu anxietate ridicată tind să fie mai reactivi la stres și să manifeste dificultăți în gestionarea emoțiilor, ceea ce afectează sentimentul de securitate emoțională.

3. Relația directă între coparentalitate și securitatea emoțională (Efectul „c”) – chiar și după controlarea anxietății, tipul de coparentalitate are un efect semnificativ asupra securității emoționale a copilului. Aceasta sugerează că, pe lângă anxietate, alte mecanisme (precum sprijinul emoțional direct sau expunerea la conflicte) contribuie la securitatea emoțională.

4. Efectul indirect (Efectul „a*b”) – o parte semnificativă din influența coparentalității asupra securității emoționale este mediată de anxietatea copilului. Intervențiile care vizează reducerea anxietății pot atenua impactul negativ al coparentalității conflictuale asupra securității emoționale a copilului.

5. Efectul total – relația globală dintre coparentalitate și securitatea emoțională este semnificativă, indicând că ambele tipuri de efecte (directe și indirecte) contribuie la această legătură. Coparentalitatea de tip cooperant este esențială pentru menținerea securității emoționale a copilului, reducând atât anxietatea, cât și alte vulnerabilități.

Analiza datelor obținute arată importanța mediului coparental, în care stabilitatea și cooperarea între părinți sunt cruciale pentru bunăstarea emoțională a copilului. Anxietatea acționează ca un mediator parțial, subliniind necesitatea unor intervenții care să abordeze această problemă. Chiar și în absența anxietății, tipul de coparentalitate influențează direct percepția securității emoționale de către copil. Rezultatele analizei de mediere consolidează concluziile obținute prin analiza corelației canonice, evidențiind rolul anxietății copilului ca mecanism psihologic relevant în relația dintre tipul de coparentalitate și securitatea emoțională. Acest fapt susține necesitatea intervențiilor duale: pe de o parte, asupra stilului parental (reducerea conflictului și promovarea cooperării), iar pe de altă parte, asupra anxietății copilului ca reacție la dinamica familială.

2.5. Concluzii la capitolul 2

Capitolul 2 a urmărit realizarea unui studiu constatativ complex, cu scopul de a analiza modul în care tipurile de coparentalitate influențează securitatea emoțională a copilului, luând în considerare, în mod specific, rolul anxietății ca variabilă intermediară. Studiul a integrat o serie de metode statistice descriptive și inferențiale avansate, oferind o perspectivă amplă și riguroasă asupra relațiilor dintre variabilele analizate. Rezultatele obținute demonstrează funcționalitatea modelului teoretic propus și permit formularea următoarelor concluzii:

1. Analiza descriptivă a securității emoționale a relevat faptul că copiii care provin din medii caracterizate prin coparentalitate cooperantă manifestă scoruri sporite la subscalele *reprezentări constructive ale familiei, evitare și reactivitate emoțională*. În schimb, copiii expuși la coparentalitate conflictuală prezintă niveluri mai ridicate de reactivitate emoțională, dereglare comportamentală, evitare și reprezentări distructive asupra relațiilor familiale.

2. Copiii provenind din *medii caracterizate prin acord și sprijin coparental ridicat* manifestă scoruri mai mari la dimensiunile de reprezentări constructive ale familiei și reglare comportamentală adaptativă, reflectând un nivel crescut de securitate emoțională și o mai bună capacitate de adaptare socio-emoțională.

3. Scorurile de reactivitate emoțională și reprezentări distructive ale familiei sunt semnificativ mai mari la copiii ai căror părinți manifestă subminare coparentală ridicată. Aceste constatări confirmă literatura de specialitate care susține că tipul de coparentalitate constituie un determinant major al echilibrului emoțional al copilului.

4. Nivelurile de anxietate sunt semnificativ mai mari la copiii provenind din medii familiale tensionate, caracterizate prin conflicte frecvente, subminare coparentală și lipsa suportului emoțional. Anxietatea de separare, anxietatea socială și simptomele fizice (somatizări) sunt cele mai frecvent raportate manifestări ale distresului emoțional. Analizele corelaționale au confirmat relații semnificative statistic între nivelurile ridicate de anxietate și scorurile scăzute de securitate emoțională, mai ales pe subscalele dereglare comportamentală și reprezentări distructive ale familiei.

5. Relația dintre securitatea emoțională și anxietatea studiată prin analiza canonică a evidențiat o relație extrem de puternică între seturile de variabile, prima funcție canonică înregistrând un coeficient $R_c = 0.935$, ceea ce indică o corelație aproape perfectă între acordul și suportul coparental și niveluri scăzute de anxietate și ridicate de securitate emoțională. Celelalte funcții canonice au întărit ideea că subminarea coparentală este predictor direct pentru creșterea reactivității emoționale și formarea reprezentărilor distructive ale familiei, factor care crește vulnerabilitatea copilului la anxietate și insecuritate emoțională.

6. Prin analiza de mediere s-a demonstrat că anxietatea copilului mediază relația dintre calitatea coparentalității și securitatea emoțională. Efectele indirecte au fost semnificative statistic, ceea ce validează rolul anxietății ca mecanism intermediar de influență în procesul de reglare emoțională a copilului.

7. Analiza diferențiată a percepțiilor și influențelor exercitate de mamă și de tată asupra securității emoționale și anxietății copilului a evidențiat câteva constatări semnificative: impactul acordului și sprijinului coparental – atât mamele, cât și tații, atunci când manifestă acord și sprijin parental ridicat, contribuie pozitiv la dezvoltarea securității emoționale a copilului. Diferențial, percepțiile mamă-copil indică o asociere mai strânsă între sprijinul emoțional și reglarea emoțională a copilului (cu diminuarea reactivității emoționale), în timp ce în relația tată-copil, acordul coparental are un rol mai pregnant asupra reprezentărilor constructive ale copilului asupra familiei.

8. Subminarea coparentală exercitată de către tați a avut un impact statistic mai puternic asupra creșterii simptomelor de anxietate socială și anxietate de separare ale copilului. În cazul mamelor, subminarea coparentală a fost corelată mai ales cu reactivitatea emoțională crescută a copilului și cu dificultăți în reglarea comportamentală.

9. Diferențe privind anxietatea copilului – copiii percep mai intens efectele subminării paterne asupra simptomelor anxioase specifice (teamă de evaluare negativă, retragere socială). În cazul relației cu mama, anxietatea copilului pare să fie mai sensibil legată de insecuritatea emoțională generală și de frica de separare.

10. Rolul complementar al părinților – rezultatele sugerează că, deși ambii părinți au o influență importantă, modul specific în care copiii internalizează experiențele relaționale variază în funcție de figura parentală dominantă în percepția lor. Astfel, mama tinde să influențeze mai direct reglarea emoțională și securitatea emoțională de bază, în timp ce tatăl are un impact mai accentuat asupra reprezentărilor cognitive privind stabilitatea familială și competența socială.

3. DIMENSIUNEA PRAXIOLOGICĂ A PROGRAMULUI DUAL DE INTERVENȚIE PSIHOLOGICĂ PENTRU CONSOLIDAREA SECURITĂȚII EMOȚIONALE A COPILULUI

3.1. Metodologia experimentului formativ

Rezultatele experimentului constatativ au evidențiat faptul că tipul de coparentalitate influențează direct *securitatea emoțională* a copilului, iar *anxietatea* acestuia funcționează ca un mecanism intermediar în această relație. Copiii expuși conflictelor interparentale intense și subminării coparentale au prezentat niveluri ridicate de anxietate și niveluri scăzute de securitate emoțională.

Pornind de la aceste constatări, **scopul propus pentru experimentul formativ** a fost elaborarea și implementarea unui *program dual de intervenție psihologică*, urmărind optimizarea relației coparentale (prin creșterea acordului și sprijinului parental, reducerea subminării) și reducerea nivelului de anxietate al copilului expus conflictului parental (în vederea consolidării securității emoționale a copilului).

Obiectivele cercetării pentru experimentul formativ:

1. Elaborarea unui program dual de intervenție psihologică centrat pe relația coparentală și diminuarea anxietății copilului în vederea consolidării securității emoționale a acestuia;
2. Constituirea eșantionului pentru experimentul formativ;
3. Implementarea programului dual în grupul experimental;
4. Evaluarea eficienței *Programului dual de intervenție psihologică* de consolidare securității emoționale a copilului.

Ipoteza de cercetare pentru experimentul formativ: *Implementarea unui program dual de intervenție psihologică, axat pe optimizarea relației coparentale și diminuarea anxietății copilului, va influența pozitiv consolidarea securității emoționale a acestuia.*

Variabilele cercetării:

- **Variabilele independente:** *relația coparentală* (măsurată cu Scala Relației Coparentale – CRS), *anxietatea copilului* (măsurată cu Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii – MASC).
- **Variabila dependentă:** *securitatea emoțională* (măsurată cu Scala Securității în Sistemul Interparental – SIS).
- **Efect final vizat (rezultat conceptual):** *consolidarea securității emoționale a copilului.*

Având în vedere complexitatea fenomenului securității emoționale în contextul coparentalității postdivorț, prezentul experiment formativ a adoptat o abordare duală de intervenție, vizând în paralel copilul și părinții acestuia, pentru a maximiza eficiența procesului de schimbare și consolidare a echilibrului emoțional familial. Această alegere a fost fundamentată pe necesitatea de a surprinde atât dimensiunile măsurabile obiectiv, cât și aspectele subiective, relaționale și contextuale implicate în procesele de reglare emoțională și adaptare familială.

Beneficiile abordării duale părinte–copil în intervenția psihologică.

Adoptarea unui program de intervenție psihologică cu structură duală – adresat în paralel părinților și copiilor – asigură o intervenție complexă, coerentă și multifacetată, având următoarele beneficii principale:

1. *Eficiență crescută prin coerență sistemică* – lucrul simultan asupra copilului și mediului familial contribuie la alinierea mesajelor educaționale, emoționale și relaționale, facilitând transferul învățării din ședințele de grup în viața de zi cu zi.
2. *Consolidarea securității emoționale prin suport parental activ* – intervențiile destinate părinților îmbunătățesc abilitățile de comunicare, co-reglare și sprijin emoțional, oferind copilului un climat relațional stabil, protector și predictibil, care susține direct dezvoltarea securității emoționale.
3. *Reducerea simptomatologiei anxioase prin intervenție complementară* – exersarea tehnicilor de reglare emoțională cu copiii este întărită prin modelare și susținere activă din partea părinților, reducând riscul recăderilor și crescând reziliența emoțională.
4. *Creșterea responsabilității și a implicării parentale* – abordarea duală creează un cadru de reflecție și dezvoltare personală pentru părinți, care devin mai conștienți de rolul lor în susținerea echilibrului emoțional al copilului și în modelarea unui stil coparental funcțional.
5. *Prevenirea triangulării și a loialităților conflictuale* – prin dezvoltarea unei relații mai echilibrate între părinți și conștientizarea impactului conflictului asupra copilului, se reduce riscul implicării emoționale disfuncționale a copilului în conflictul parental.
6. *Abordare transgenerațională a stării de bine psihologic* – intervenția duală nu doar că sprijină copilul în mod direct, ci contribuie și la transformarea dinamicilor familiale, reducând vulnerabilitățile transmise intergenerațional și facilitând modele relaționale mai sănătoase.

Prin urmare, abordarea metodologică duală asigură o perspectivă comprehensivă asupra fenomenului studiat, consolidând validitatea și aplicabilitatea rezultatelor obținute în cadrul experimentului formativ.

Direcțiile de optimizare psihoemoțională, relațională și comportamentală pe care le urmărim prin Programul dual de intervenție psihologică

Direcțiile de optimizare psihoemoțională și de autoreglare emoțional-comportamentală vizate la copil:

1. *Gestionarea anxietății prin strategii cognitive, tehnici de relaxare și gestionare a stresului.* Copiii sunt sprijiniți să învețe și să exerseze strategii de relaxare precum respirația profundă, relaxarea musculară progresivă și mindfulness, dar și să identifice și să reformuleze gândurile negative asociate anxietății. Prin activități structurate și jocuri terapeutice, aceștia sunt ghidați să recunoască semnalele fiziologice ale stresului și să aplice metode eficiente de gestionare a tensiunii emoționale [12].
2. *Autocunoaștere și exprimare emoțională adaptativă.* Copiii învață să recunoască, să eticheteze și să exprime în mod adecvat propriile emoții, contribuind astfel la creșterea conștientizării de sine și la diminuarea comportamentelor de evitare sau inhibiție. Activitățile creative și narrative permit accesarea și exprimarea trăirilor într-un cadru securizant și adaptat nivelului de dezvoltare.
3. *Dezvoltarea încrederii în sine prin exersarea abilităților de autoafirmare, validare internă și setare de obiective personale.* Copiii sunt încurajați să își recunoască reușitele, să reflecteze asupra resurselor personale și să își formuleze planuri realiste de acțiune, ceea ce contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive și stabile.
4. *Reglarea comportamentală prin antrenarea unor strategii de coping adaptativ și prin exersarea pașilor necesari gestionării conflictelor.* Copiii sunt învățați să își recunoască impulsurile și să aleagă comportamente alternative eficiente, în contexte provocatoare sau tensionate, ceea ce contribuie la reducerea manifestărilor disruptive și la îmbunătățirea relațiilor interpersonale.
5. *Întărirea relațiilor sociale și a sentimentului de apartenență prin dezvoltarea abilităților de interacțiune empatică, comunicare eficientă și susținere relațională.* Copiii învață să identifice persoanele semnificative din rețeaua lor de sprijin, să ceară ajutor în mod adecvat și să contribuie activ la menținerea unor relații de colaborare și sprijin reciproc în cadrul familiei și al grupului social apropiat.

Direcțiile de optimizare relațională și coparentală vizate în intervenția cu părinții:

1. *Îmbunătățirea competențelor coparentale de comunicare eficientă, susținere emoțională și de management a comportamentelor.* Programul urmărește dezvoltarea abilităților părinților de a funcționa ca o echipă coparentală coerentă, indiferent de statutul conjugal. Se pune accent pe consolidarea comunicării deschise, clare și empatică cu copilul, dar și între

părinți, în vederea menținerii unui climat emoțional predictibil. Totodată, părinții sunt sprijiniți să învețe modalități adecvate de susținere emoțională a copilului, adaptate nevoilor sale de dezvoltare. Intervenția vizează și consolidarea strategiilor de management comportamental pozitiv, care implică reguli clare, consecvență și evitarea pedepselor disfuncționale.

2. *Gestionarea conflictelor interparentale prin tehnici de negociere și cooperare, dar și de gestionare a stresului.* Prin sesiuni specifice, părinții sunt încurajați să exploreze și să practice tehnici de rezolvare constructivă a conflictelor, cu scopul de a reduce tensiunile și de a proteja copilul de efectele negative ale confruntărilor dintre adulți. Programul oferă contexte de învățare pentru exersarea cooperării și a abilităților de negociere echilibrată, precum și pentru gestionarea stresului și a emoțiilor negative în cadrul relației coparentale. Aceste aspecte contribuie la formarea unui model relațional sănătos, cu efecte directe asupra securității emoționale a copilului.

3. *Creșterea coparentalității pozitive prin sprijin reciproc și coordonare coparentală.* Intervenția vizează întărirea capacității părinților de a se sprijini reciproc în îngrijirea și educarea copilului, recunoscând valoarea contribuției fiecăruia. Se urmărește în mod activ formarea unui stil parental colaborativ, centrat pe nevoile copilului și pe comunicarea funcțională. Activitățile orientate spre coordonarea parentală permit părinților să își alinieze stilurile educaționale și să răspundă într-un mod coerent și predictibil în fața solicitărilor copilului.

4. *Dezvoltarea abilităților de gestionare a stresului prin tehnici de relaxare și de gestionare a emoțiilor.* Un obiectiv esențial al programului îl constituie sprijinirea părinților în identificarea și diminuarea surselor de stres care pot afecta relația cu copilul sau cu celălalt părinte. Părinții sunt instruiți în utilizarea unor tehnici de relaxare accesibile și eficiente, care să le permită reglarea tensiunilor acumulate. De asemenea, se pune accent pe dezvoltarea autocontrolului și a strategiilor de gestionare a emoțiilor negative, cu scopul de a reduce comportamentele impulsive și de a promova un climat familial mai echilibrat.

5. *Întărirea legăturilor cu copilul prin construirea atașamentului securizant și activități de conectare.* Programul sprijină părinții în consolidarea relației afective cu propriul copil, prin promovarea atașamentului securizant. Sunt propuse tehnici și activități care facilitează conectarea autentică, înțelegerea emoțională și responsivitatea parentală. Participarea la activități interactive în cadrul programului contribuie la întărirea relației părinte–copil și la formarea unor amintiri pozitive comune, esențiale pentru echilibrul emoțional al copilului.

Metodologia elaborării *Programului dual de intervenție psihologică* a inclus: *Prezentări și Discuții* – sesiuni interactive care includ prezentări, discuții de grup și schimb de experiențe; *Exerciții practice* – activități și exerciții practice pentru aplicarea abilităților învățate; *Jocuri de Rol* – exersarea scenariilor prin role-play pentru a dezvolta competențele în contexte simulate;

Feedback și Reflectare – sesiuni de feedback și reflectare asupra progresului și aplicării competențelor în viața reală; *Evaluare și Monitorizare* – evaluări inițiale și finale prin utilizarea de instrumente validate pentru a evalua competențele și progresul atât pentru copii cât și pentru părinți; *Feedback continuu* – monitorizarea progresului prin feedback săptămânal și ajustarea programului în funcție de nevoile participanților.

Acest design de program dual este structurat pentru a aborda atât nevoile copiilor, cât și ale părinților, prin sesiuni paralele care se concentrează pe îmbunătățirea competențelor parentale și coparentale și pe dezvoltarea de strategii directe pentru gestionarea anxietății și consolidarea securității emoționale la copii.

Etapele experimentului formativ.

1. Elaborarea *Programului dual de intervenție psihologică* axat pe optimizarea relației coparentale și reducerea anxietății copilului, ancorat conceptual în modelul securității emoționale.
2. Constituirea eșantionului experimental – selecția părinților și copiilor eligibili, obținerea consimțământului informat, organizarea grupurilor experimental și de control.
3. Pretestarea (măsurarea inițială) – evaluarea inițială utilizând *Scala Relației Coparentale* (CRS), *Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii* (MASC) și *Scala Securității în Sistemul Interparental* (SIS).
4. Implementarea programului de intervenție – desfășurarea sesiunilor de grup săptămânale pentru părinți și copii, utilizând tehnici de consiliere, comunicare și reglare emoțională.
5. Post-testarea (măsurarea finală) – reevaluarea participanților din ambele grupuri utilizând aceleași instrumente, pentru a identifica schimbările survenite.
6. Analiza comparativă a rezultatelor – compararea scorurilor pretest și post-test, între grupuri și în cadrul grupului experimental, utilizând metode statistice neparametrice (*U Mann Whitney și Wilcoxon, indicele de mărime a efectului d Cohen*).

Prima etapă a Programului dual de intervenție a constat în elaborarea unui plan de acțiune structurat, centrat pe optimizarea relației coparentale și reducerea anxietății copilului. Structura și conținutul *Programului dual de intervenție* vor fi detaliate în subcapitolul următor.

Etapă a doua din experimentul formativ a constat în selectarea unui lot de subiecți, compus din 22 de copii și 44 de părinți. ***Criteriile de includere în eșantion au fost:*** existența unui istoric de coparentalitate postdivorț de până la 2 ani, disponibilitatea ambilor părinți pentru participare la programul de intervenție și acordul informat pentru implicarea copilului. Au fost constituite două grupuri: grupul experimental - GE, alcătuit din participanți care au beneficiat de *Programul dual de intervenție psihologică* (11 copii și 22 părinți) și grupul de control - GC,

alcătuit din participanți evaluați, dar fără intervenție (11 copii și 22 de părinți). Grupul experimental (GE) a fost alcătuit din 11 copii (6 fete și 5 băieți) cu nivel scăzut al securității emoționale și anxietății și cei 22 de părinți ai lor, dintre care 7 au un stil coparental conflictual și 4 au un stil coparental mixt. Grupul de control (GC) a inclus, de asemenea, 11 copii (5 fete și 6 băieți) cu nivel scăzut al securității emoționale și anxietății și cei 22 de părinți ai lor, dintre care 7 au un stil coparental conflictual și 4 au un stil coparental mixt.

Selecția s-a realizat pe bază de participare voluntară și a urmărit asigurarea comparabilității între grupuri din punctul de vedere al principalelor parametri demografici (vârstă, gen, situație familială). Aceste două grupuri de subiecți sunt omogene/ echivalente după rezultatele obținute la tehnicile administrate în cadrul experimentului de constatare, precum și în raport cu criteriul temporal de 2 ani de la momentul divorțului. Cele două grupuri sunt echivalente și în ceea ce privește distribuția tipurilor de relație coparentală – conflictuală, cooperantă și mixtă – distribuția în cadrul fiecărui grup fiind următoarea: 5 familii (45,5%) cu relație coparentală conflictuală, 4 familii (36,4%) cu relație coparentală mixtă și 2 familii (18,1%) cu relație coparentală cooperantă. Această repartitie a fost identică în grupul experimental și în grupul de control, ceea ce indică omogenitatea grupurilor și sub aspectul tipului de relație coparentală

Etapă a treia a constat în realizarea testării participanților din ambele grupuri (experimental și de control). Această etapă a urmărit evaluarea inițială a variabilelor dependente vizate în studiu, respectiv calitatea relației coparentale, nivelul anxietății copilului și securitatea emoțională a acestuia. Evaluările s-au realizat în condiții standardizate, respectând principiile etice ale cercetării (respectarea demnității și autonomiei persoanei, confidențialitate și protecția datelor, nonmaleficiență și beneficiență, justiție și echitate, integritate științifică), iar administrarea testelor a fost asistată de către psiholog. Testarea inițială a oferit punctul de referință necesar pentru compararea ulterioară a efectelor programului de intervenție.

3.2. Descrierea Programului dual de intervenție psihologică

Secțiunea următoare prezintă *Programul dual de intervenție psihologică*, conceput în mod integrativ pentru a acționa atât asupra dinamicii relației coparentale, cât și asupra diminuării anxietății copilului, cu obiectivul general de consolidare a securității emoționale. Acest program a fost construit pornind de la nevoile identificate în practica psihologică și ancorat teoretic în modelul securității emoționale, urmărind schimbări funcționale în sistemul familial postdivorț [174].

Un program dual de intervenție psihologică pentru copii și părinți se bazează pe o serie de principii fundamentale care asigură succesul și eficacitatea intervenției. Aceste principii sunt

dezvoltate pentru a adresa nevoile atât ale copiilor, cât și ale părinților, și pentru a promova bunăstarea familială generală.

Coordonatele teoretice esențiale care stau la baza acestui program:

1. *Abordarea sistemică.* Familia este văzută ca un sistem interdependent, unde schimbările în comportamentul unui membru al familiei pot influența întregul sistem. Intervenția este concepută pentru a afecta pozitiv dinamica familială și pentru a crea un mediu de suport și cooperare.

2. *Intervenția centrată pe familie.* Familia este considerată unitatea principală de intervenție, iar nevoile și resursele fiecărui membru sunt luate în considerare. Programele sunt adaptate pentru a fi relevante pentru contextul specific al fiecărei familii, inclusiv valorile, cultura și structura acesteia.

3. *Participarea activă a părinților.* Implicarea activă a părinților în procesul de intervenție este esențială pentru succesul pe termen lung. Părinții sunt implicați în toate etapele intervenției, de la evaluare și planificare la implementare și evaluare a rezultatelor.

4. *Dezvoltarea și învățarea copiilor.* Programul este construit pe înțelegerea etapelor de dezvoltare ale copiilor și pe nevoile lor educaționale și emoționale specifice. Activitățile și intervențiile sunt adaptate pentru a fi adecvate vârstei și nivelului de dezvoltare al copiilor.

5. *Suport și educație pentru părinți.* Părinții sunt furnizori primari de suport și educație pentru copii și au nevoie de abilități și cunoștințe adecvate pentru a-și îndeplini acest rol. Programul include componente de educație parentală care se concentrează pe abilități de parenting, comunicare eficientă și strategii de disciplină pozitivă.

6. *Intervenții bazate pe dovezi.* Intervențiile sunt fundamentate pe cercetări și practici dovedite a fi eficiente în îmbunătățirea rezultatelor pentru copii și părinți. Programul utilizează metode și tehnici care au fost validate științific și sunt actualizate în funcție de noile descoperiri și practici.

7. *Abordarea holistică.* Intervenția ia în considerare toate aspectele vieții copilului și ale familiei, inclusiv sănătatea fizică, mentală și emoțională, educația și relațiile sociale. Programul integrează servicii și suporturi din diverse domenii pentru a aborda nevoile multiple ale copiilor și părinților.

8. *Promovarea rezilienței.* Dezvoltarea rezilienței la copii și părinți este esențială pentru a face față provocărilor și stresurilor vieții. Intervenția se concentrează pe întărirea abilităților de coping, dezvoltarea unei mentalități pozitive și construirea de rețele de suport.

9. *Evaluare continuă și adaptare.* Monitorizarea continuă și evaluarea intervențiilor sunt esențiale pentru a asigura eficacitatea și relevanța acestora. Programul include mecanisme de evaluare continuă și feedback, permițând ajustarea intervențiilor în funcție de nevoile și progresul familiei.

Aceste principii asigură o structură a *Programului dual de intervenție psihologică* bine fundamentată, cuprinzătoare și adaptată nevoilor specifice ale familiilor, contribuind astfel la îmbunătățirea bunăstării emoționale și comportamentale atât a copiilor, cât și a părinților.

Metodele folosite în valorificarea *Programului dual de intervenție psihologică*:

1. *Prezentări* – sesiuni structurate în care facilitatorul prezintă informații relevante despre subiecte specifice, utilizând diapozitive, grafice, și alte resurse vizuale. Scopul acestora este educația și sensibilizarea participanților asupra anumitor concepte și tehnici. Prezentările sunt interactive, includ întrebări și răspunsuri sau chestionare pentru a implica activ participanții.

2. *Discuții de Grup* – sesiuni interactive în care participanții împărtășesc experiențe, discută probleme comune și explorează soluții colective. Scopul acestora este facilitarea suportului emoțional și învățarea reciprocă. Pot fi organizate discuții de grup în funcție de teme specifice (ex. gestionarea conflictelor, dezvoltarea emoțională a copiilor).

3. *Exerciții Practice* – activități care permit participanților să aplice noțiunile teoretice în situații simulate sau reale. Scopul acestora este consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților prin practică. Sunt organizate ateliere de lucru unde părinții și copiii pot lucra împreună la activități practice, cum ar fi rezolvarea problemelor sau planificarea activităților de familie sau Jocuri de Rol practic în care Includem exerciții practice sub formă de jocuri de rol pentru a simula situații reale și a exersa reacțiile adecvate.

4. *Role-Play* – implică participanții în scenarii simulate în care joacă diferite roluri pentru a exersa și a învăța comportamente și reacții specifice. Scopul acestora urmărește îmbunătățirea abilităților de comunicare și gestionare a conflictelor prin practică simulată. Este important ca acestea să fie scenarii realiste, bazate pe experiențele reale ale participanților pentru a face exercițiile mai relevante și să se asigure feedback imediat și constructiv după fiecare sesiune de role-play pentru a maximiza învățarea.

5. *Feedback* – comentarii și sugestii oferite participanților cu privire la performanța și progresul lor în cadrul programului. Scopul acestuia este oferirea de ghidare și îmbunătățirea continuă a comportamentelor și abilităților. Este încurajat „Feedback 360 de grade”, nu doar de la facilitator, ci și de la colegi și, eventual, de la membrii familiei. Ne asigurăm că feedback-ul este echilibrat, evidențiind atât punctele forte, cât și zonele de îmbunătățire.

6. *Tehnologii și Aplicații Digitale* - utilizarea aplicațiilor mobile și a platformelor online pentru a sprijini învățarea și comunicarea între sesiuni. Scopul este de a exista acces continuu la resurse și suport, facilitând comunicarea și monitorizarea progresului.

7. *Studii de caz și analize interactive*. Analiza și discuția unor studii de caz reale sau simulate care reflectă probleme comune și soluțiile acestora. Învățarea prin exemplu și aplicarea

cunoștințelor în contexte specifice este realizată prin integrarea studiilor de caz în sesiunile de grup, cu discuții interactive și soluții colective.

8. *Evaluări și Reflecții Periodice* – pentru a monitoriza progresul și a ajusta planurile de intervenție. Se asigură îmbunătățirea continuă și adaptarea programului la nevoile în schimbare ale participanților. Programarea evaluărilor se realizează la intervale regulate (ex. lunar) și sunt organizate sesiuni de reflecție la finalul fiecărei etape a programului.

Ședințele programului formativ au fost realizate în perioada octombrie 2022 – ianuarie 2023. Subiecții din grupul experimental au participat la 24 ședințe ale experimentului formativ, 10 ședințe pentru părinți și 14 ședințe pentru copii, cu o frecvență săptămânală.

În continuare, vom descrie Structura și conținutul programului de intervenție pentru părinți.

Programul de intervenție destinat părinților are ca obiectiv optimizarea relației coparentale prin reducerea comportamentelor disfuncționale, creșterea cooperării și susținerii reciproce, precum și dezvoltarea unei comunicări funcționale în beneficiul copilului. Fundamentele teoretice ale acestei intervenții sunt oferite de modelul coparentalității funcționale oferit de M. Feinberg și de teoria sistemică familială a lui S. Minuchin, conform cărora calitatea relației dintre părinți influențează direct echilibrul emoțional al copilului [116; 175; 174].

Intervenția a fost concepută sub forma unui program de 10 ședințe de grup, fiecare cu obiective specifice ce vizează abilități esențiale pentru un parteneriat parental eficient: comunicare empatică, luarea deciziilor comune, sprijin coparental, reglare emoțională și prevenirea triangulării copilului. Programul combină tehnici experiențiale, exerciții aplicative, reflecții ghidate și sarcini pentru acasă, susținând părinții în procesul de transformare a relației coparentale într-un climat sigur și predictibil pentru dezvoltarea copilului.

Tabelul 3.1. Componentele Programului de intervenție psihologică pentru părinți

Ședința	Tematica principală	Scop	Obiective	Activități	Instrumente/tehnici
1	2	3	4	5	6
Ședința nr.1	Cunoaștere și stabilirea cadrului	Crearea unui climat de siguranță emoțională și stabilirea regulilor grupului	Familiarizarea cu programul, stabilirea regulilor, facilitarea cunoașterii	Exerciții de cunoaștere, brainstorming, discuții de grup	Prezentare de program, regulile grupului, obiectul care mă reprezintă
Ședința nr.2	Ce este coparentalitatea? Tipuri de coparentalitate	Familiarizarea cu conceptele de coparentalitate și impactul asupra copilului	Identificarea tipurilor de coparentalitate; diferențierea funcțional vs. disfuncțional	Lucru pe fișe, discuții ghidate	Fișa 3.1: Drepturile copilului după separare, Fișa 3.2: Ce pot și ce nu pot controla în relația cu celălalt părinte

Continuarea tabelului 3.1

1	2	3	4	5	6
Ședința nr.3	Sprijinul reciproc și acordul parental	Consolidarea cooperării și sprijinului coparental	Identificarea sprijinului, exersarea acordului parental	Exerciții de comunicare, simulări decizionale	Fișa 3.3: Deschiderea comunicării: gânduri și sentimente, Fișa 3.4: Decizii comune în parenting
Ședința nr.4	Subminarea și conflictul	Recunoașterea subminării și prevenirea impactului asupra copilului	Identificarea comportamentelor de subminare, protecția copilului	Analiză de cazuri, discuții ghidate	Fișa 3.5. Ce spune copilul despre celălalt părinte?, Fișa 3.6. Conflictul de loialitate: între două lumi
Ședința nr.5	Comunicarea constructivă	Dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă	Aplicarea tehnicilor de ascultare activă și comunicare non-violentă	Lucru pe fișe, jocuri de rol	Fișa 3.7. Tehnici de comunicare eficientă, Fișa 3.8. Comunicarea și negocierea coparentală, Fișa 3.9. Granițele sănătoase în relația coparentală
Ședința nr.6	Gestionarea conflictelor	Învățare tehnici de dezamorsare și negociere constructivă	Aplicarea strategiilor de evitare a escaladării conflictului	Simulări de conflict, exerciții de negociere	Fișa 3.10. Moduri de a încheia o conversație tensionată, Fișa 3.11. Tehnici de negociere: ascultare și compromis
Ședința nr.7	Anxietatea copilului	Conștientizarea impactului anxietății și sprijin emoțional adecvat	Recunoașterea semnelor de anxietate la copil, intervenții de sprijin	Discuții de grup, auto-evaluări	Fișa 3.12. Semne ale stresului emoțional la copil, Fișa 3.13. Autoevaluarea relației părinte-copil: cum îl văd?
Ședința nr.8	Co-reglare emoțională	Sprijinirea reglării emoționale a copilului	Aplicarea tehnicilor de co-reglare, dezvoltarea reflecției empatică	Exerciții de relaxare, lucrul pe emoții	Fișa 3.14. Reflecție empatică: cum se simte copilul meu?, Fișa 3.15. Tehnici de relaxare și calm pentru părinte și copil
Ședința nr.9	Consolidarea relației funcționale	Stabilirea obiectivelor comune și evaluarea progresului	Identificarea obiectivelor comune, crearea planului de monitorizare	Exerciții de planificare și evaluare	Fișa 3.16. Obiective comune pentru copilul nostru, Fișa 3.17. Monitorizarea progresului coparental
Ședința nr.10	Evaluare și închidere	Evaluarea progreselor și formularea angajamentelor viitoare	Reflecție asupra progresului, consolidarea sprijinului reciproc	Ritual de închidere, discuții de grup	Fișa 3.18. Aprecierea celuilalt părinte: mesaje de recunoaștere, Fișa 3.19. Reflecție finală: ce iau cu mine din acest program

Programul pentru părinți prezentat în tabelul 3.2 a fost construit cu o structură graduală și logică, urmărind dezvoltarea treptată a competențelor relaționale și emoționale implicate în coparentalitate. Fiecare ședință a inclus obiective specifice și activități adaptate scopului urmărit, combinate cu sarcini pentru acasă, pentru a facilita transferul în realitatea cotidiană. Intervenția s-a bazat pe metode validate precum jocurile de rol, reflecția ghidată, formularea de mesaje comune și exersarea comunicării funcționale. Prin acest demers, s-a urmărit nu doar ameliorarea relației dintre părinți, ci și construirea unui cadru familial securizant, favorabil dezvoltării psihoemoționale a copilului [50].

În completarea programului destinat părinților, care vizează optimizarea relației coparentale și crearea unui climat familial funcțional, componenta dedicată copiilor a fost concepută pentru a acționa direct asupra simptomelor de anxietate și asupra consolidării resurselor emoționale ale acestora. Cele două intervenții sunt corelate tematic și metodologic, susținând dezvoltarea securității emoționale a copilului atât prin schimbarea dinamicii parentale, cât și prin activarea mecanismelor interne de autoreglare ale copilului.

Componenta destinată copiilor în cadrul *Programului dual de intervenție psihologică* are ca obiectiv principal *consolidarea securității emoționale*, în contextul relației coparentale. Fundamentele teoretice ale acestei intervenții sunt oferite de teoria securității emoționale care subliniază impactul negativ al conflictului interparental asupra reglării afective și comportamentale a copilului, și de teoria atașamentului formulată de J. Bowlby și D. S. Mary Ainsworth, care evidențiază importanța relațiilor stabile și predictibile în formarea rezilienței emoționale [24; 52; 51; 87].

Principiile fundamentale ale intervenției: intervenția este bazată pe tehnici de psihoeducație, joc terapeutic și activări creative adaptate vârstei; se lucrează prin expunere controlată la teme anxiogene, urmată de restructurare cognitivă blândă; se utilizează povești terapeutice, metafore, tehnici de relaxare, roata emoțiilor, jocuri de rol și desen; participarea activă, exprimarea emoțiilor și identificarea de soluții se desfășoară într-un cadru predictibil, securizant.

Programul a fost structurat în **14** ședințe succesive, cu frecvență săptămânală, utilizând o abordare ludică și simbolică adaptată nivelului de dezvoltare psihoemoțională al copiilor. În cadrul intervenției sunt utilizate metode validate clinic precum poveștile terapeutice, roata emoțiilor, tehnici de relaxare și activități expresiv-proiective (desen, joc de rol, colaj). Acestea au rolul de a facilita identificarea emoțiilor, exprimarea anxietăților și antrenarea unor strategii eficiente de autoreglare.

Activitățile din cadrul fiecărei ședințe vizează dezvoltarea unor competențe afective și sociale esențiale: recunoașterea emoțiilor, restructurarea gândurilor anxiogene, învățarea unor

tehnici de liniștire, exprimarea cererii de ajutor și creșterea stimei de sine. Participarea activă a copiilor, susținută de un cadru predictibil și empatic, are drept scop întărirea sentimentului de siguranță internă, diminuarea simptomelor anxioase și prevenirea dezvoltării unor patternuri dezadaptative în context familial.

Tabelul 3.2. Componentele Programului de intervenție psihologică pentru copii

Ședința	Tematica principală	Scop	Obiective	Activități	Instrumente/ tehnici
1	2	3	4	5	6
Ședința nr.1	Cunoaștere și siguranță în grup	Crearea unui spațiu de lucru sigur și de încredere	1. Stabilirea regulilor de grup. 2. Exprimarea propriilor așteptări. 3. Încurajarea participării active.	Jocuri de cunoaștere, reguli de grup, semnarea „contractului de siguranță”	Colaj despre familie, Fișa 3.20. Roata emoțiilor Fișa 3.21. Cunoaștere și siguranță în grup
Ședința nr.2	Emoțiile mele – cum le recunosc?	Identificarea emoțiilor de bază	1. Recunoașterea expresiilor emoționale. 2. Asocierea emoțiilor cu situații cotidiene. 3. Exprimarea emoțiilor prin desen.	Activități de identificare a emoțiilor din povestiri, mimă și desene	Roata emoțiilor, carduri de expresii faciale, Fișa 3.22. Emoțiile mele – cum le recunosc?
Ședința nr.3	Ce înseamnă anxietatea?	Normalizarea trăirilor de teamă și nesiguranță în contextul conflictelor familiale și explorarea emoțiilor asociate anxietății	1. Identificarea situațiilor care generează frică. 2. Conștientizarea reacțiilor emoționale și fizice ale anxietății. 3. Recunoașterea impactului conflictului parental și identificarea strategiilor de calmare.	Lectura poveștii „Norii certurilor și lumina inimii”, discuție ghidată, desen simbolic „Norii mei și steaua mea”, respirație de liniștire	Desen liber, respirația vântului blând, Fișa 3.23. Povestea „Norii certurilor și lumina inimii (Povestea lui Luca)”
Ședința nr.4	Corpul meu când sunt speriat	Recunoașterea reacțiilor fiziologice	1. Localizarea senzațiilor de frică în corp. 2. Asocieri între corp și emoții. 3. Exprimarea prin desen.	Joc de rol, desen ghidat: „Unde simt frica?”	Harta corpului, termometru emoțional, Fișa 3.24. Corpul meu când sunt speriat
Ședința nr.5	Gânduri care sperie vs gânduri care ajută	Diferențierea gândurilor anxioase	Diferențierea gândurilor anxioase 1. Identificarea gândurilor disfuncționale. 2. Reformularea gândurilor negative. 3. Încurajarea dialogului interior pozitiv.	Poveste terapeutică cu final dublu, exerciții de restructurare cognitivă	Fișa 3.25. Poveste terapeutică „Puiul de leu care nu voia la școală”,

1	2	3	4	5	6
Ședința nr.6	Cutia de siguranță – strategii personale	Descoperirea resurselor interne	Identificarea resurselor personale. Construirea unui spațiu simbolic de siguranță. Împărtășirea soluțiilor în grup.	Crearea unei cutii simbolice de sprijin (desene, amintiri pozitive)	Lucru manual, partajare de idei, Fișa 3.26. Cutia de siguranță – strategii personale.
Ședința nr.7	Tehnici de relaxare și liniștire	Dobândirea de tehnici de calmare	Înțelegerea importanței relaxării. Exersarea tehnicilor de respirație. Aplicarea unei tehnici preferate.	Respirație cu balonul, relaxare progresivă, exerciții de mindfulness	Tehnica "Balonul magic", joc cu nisip kinetic
Ședința nr.8	Ce fac când mă sperii? Strategii de calmare rapidă	Dobândirea unor strategii simple și eficiente pentru autoreglarea emoțională în situații anxiogene.	Identificarea semnelor inițiale ale fricii sau neliniștii; Exersarea tehnicilor de calmare ușor aplicabile	Joc de identificare a emoției: „Cum știu că mă sperii?”; Exercițiu grafic: „Planul meu de liniștire”; Role-play în perechi: alegerea unei strategii potrivite.	Carduri cu strategii de calmare; Respirație ghidată, mascote calmante.
Ședința nr.9	Gânduri-umbrelă: cum protejez mintea de îngrijorări	Conștientizarea gândurilor anxioase și exersarea unor metode de restructurare cognitivă adaptate vârstei.	Recunoașterea gândurilor care generează teamă și neliniște; Reformularea gândurilor în variante realiste și liniștitoare; Crearea unui simbol protector („umbrela gândurilor bune”).	Poveste simbolică și joc de rol („Gândul-vulcan”); Exercițiu de reîncadrare cognitivă în perechi; Crearea umbrelei mentale cu mesaje calmante.	Exercițiu „Balonul speriat vs. Balonul înțelept”; Cartonaje de gânduri bune; Umbrelă decorativă cu idei pozitive.
Ședința nr.10	Cum cer ajutor?	Dezvoltarea abilității de a cere sprijin	Dezvoltarea abilității de a cere sprijin Identificarea persoanelor de sprijin. Formularea cererilor de ajutor. Exersarea prin joc de rol.	Joc de rol și desen: "Cine mă poate ajuta?"	Harta sprijinului, carduri de soluții, Fișa 3.27. Cum cer ajutor
Ședința nr.11	Eu pot face față!	Creșterea stimei de sine și a sentimentului de control	Reamintirea reușitelor personale. Construirea unei povești de succes. Consolidarea imaginii pozitive de sine.	Poveste de succes personală, scurt joc de improvizație	Fișa 3.28. Poveste terapeutică "Fetița cu mantie invizibilă",

1	2	3	4	5	6
Ședința nr.12	Puterile mele de super-erou	Recunoașterea strategiilor personale de autoreglare	Întărirea resurselor interne și a sentimentului de autoeficacitate	Exercițiu de creare a identității de super-erou	Mascota personală, cartonașe de putere
Ședința nr.13	Tabloul meu de siguranță	Integrarea resurselor și a progreselor	Crearea unui colaj simbolic de siguranță și suport	Activitate de art-terapie și împărtășire în grup	Colaje, materiale creative, desen liber
Ședința nr.14	Ce am învățat? Ședință de încheiere	Consolidarea resurselor și evaluarea progresului	Reflectarea asupra progresului personal Identificarea strategiilor preferate. Formularea unui mesaj pentru viitor.	Jocuri de recapitulare, roata schimbărilor, creație simbolică de final	"Scrisoare pentru viitorul eu", roata progresului, Fișa 3.29. Ce am învățat?.

Programul destinat copiilor prezentat în tabelul 3.3 a fost structurat pe o progresie terapeutică coerentă, în care fiecare ședință contribuie la consolidarea securității emoționale prin reducerea anxietății. Activitățile au fost selectate și adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare al participanților, folosind resurse specifice precum poveștile terapeutice, roata emoțiilor, tehnici de relaxare, jocuri simbolice și exerciții expresiv-proiective. Fiecare ședință a avut scopuri clare și obiective formulate în termeni de dezvoltare emoțională și cognitivă, urmărind activarea resurselor interne ale copilului. Aplicabilitatea practică a strategiilor învățate a fost susținută prin repetiție, încurajare și activități de reflecție personală, în condiții de siguranță emoțională.

Programul dual de intervenție psihologică prezentat în acest capitol răspunde nevoilor identificate în cadrul etapei de constatare și este fundamentat teoretic în cadrul conceptual al securității emoționale. Intervenția urmărește, pe de o parte, ameliorarea relației coparentale prin dezvoltarea unui parteneriat coparental funcțional, iar pe de altă parte, reducerea simptomelor anxioase ale copilului și consolidarea capacităților sale de autoreglare emoțională. Prin abordarea integrată a sistemului familial – atât la nivelul dinamicii interparentale, cât și al trăirilor emoționale ale copilului – programul propune o intervenție contextualizată și aplicabilă în practica clinică și educațională, cu potențial semnificativ de prevenție și optimizare a dezvoltării psihoemoționale a copilului.

3.3. Evaluarea eficienței programului dual de intervenție

Înainte de analiza eficienței *Programului dual de intervenție psihologică*, a fost necesară verificarea omogenității grupurilor experimental și de control. Această etapă metodologică este esențială pentru a asigura validitatea rezultatelor, întrucât eventualele diferențe semnificative între grupuri la momentul pretestării ar putea constitui factori de confuzie în interpretarea schimbărilor observate ulterior. Având în vedere caracteristicile datelor colectate și natura variabilelor,

a fost utilizat testul non-parametric U Mann-Whitney pentru compararea scorurilor între grupuri, întrucât asumția de distribuție normală nu a fost confirmată (Anexa 6, Tabelul A 6.2).

Prezentarea rezultatelor obținute la faza test de către subiecții din Grupul experimental și a celor din Grupul de control

Pentru analiza omogenității grupurilor la momentul inițial (test), au fost utilizate scorurile obținute la instrumentele CRS, SIS și MASC. Tabelele complete aferente testului U Mann-Whitney sunt prezentate în Anexa 6, Tabelele A 6.3 – A 6.10.

Tabelul 3.3. Semnificația diferențelor dintre GE și GC la scala MASC – test (testul U Mann-Whitney)

Variabile	U Mann-Whitney	p
MASC total	31.000	0.073
Simptome fizice	38.500	0.137
Evitarea lezării	39.000	0.152
Anxietate socială	35.000	0.093
Separare/Panică	34.500	0.086

Rezultatele prezentate în tabelul 3.3 indică faptul că nu există diferențe semnificative statistic între cele două grupuri la nivelul scorului total MASC ($U = 31$, $p = 0.053$) sau la nivelul variabilei *anxietate socială* ($U = 35$, $p = 0.093$). În cazul celorlalte variabile *simptome fizice* ($U = 38.5$, $p = 0.137$), *evitarea lezării* ($U = 39$, $p = 0.152$) și *separare/panică* ($U = 34.5$, $p = 0.086$) - diferențele nu sunt semnificative din punct de vedere statistic. Aceste rezultate susțin omogenitatea între cele două grupuri la momentul test GE și GC, permițând astfel atribuirea schimbărilor ulterioare intervenției aplicate (Anexa 6, Tabelul A 6.4).

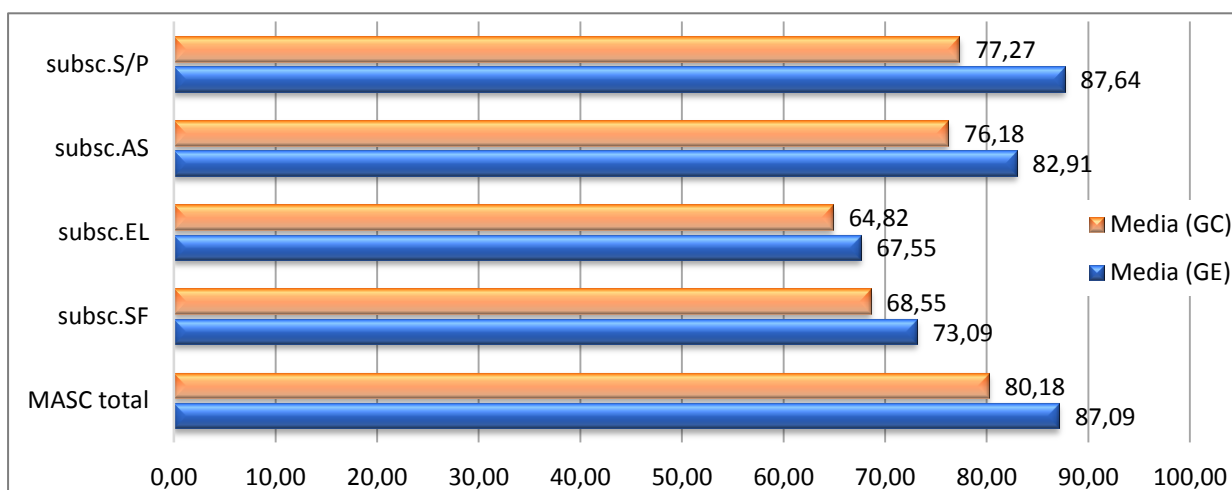

Figura 3.1. Rezultatele la scala MASC la subiecții din GE test și GC test (unități medii)

Figura 3.1 prezintă comparația scorurilor medii obținute de GE-test și GC-test la Scala MASC, înainte de implementarea programului de intervenție. La nivelul scorului total MASC, GE a înregistrat $M_1 = 87.09$, $SD = 6.86$, iar GC – $M_2 = 80.18$, $SD = 7.69$. Diferențele medii observate la

cele patru variabile sunt: variabila *simptome fizice*: GE – $M_1=73.09$, $SD=7.30$; GC – $M_2=68.55$, $SD=4.70$; variabila *evitarea lezării*: GE – $M_1=67.55$, $SD=4.52$; GC – $M_2=64.82$, $SD=4.31$; variabila *anxietate socială*: GE – $M_1=82.91$, $SD=7.76$; GC – $M_2=76.18$, $SD=8.77$; variabila *separare/panică*: GE – $M_1=87.64$, $SD=11.16$, GC – $M_2=77.27$, $SD=15.79$. (Anexa 6, Tabelul A 6.3).

Tabelul 3.4. Semnificația diferențelor dintre grupul experimental (GE) și grupul de control (GC) la scala SIS – test (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
<i>Securitate emoțională (generală)</i>	59.000	0.921
<i>Reactivitate emoțională</i>	44.500	0.288
<i>Dereglare comportamentală</i>	51.500	0.542
<i>Evitare</i>	52.500	0.595
<i>Implicare</i>	50.000	0.485
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	60.500	1.000
<i>Reprezentări distructive ale familiei</i>	60.500	1.000
<i>Extinderea conflictului</i>	57.000	0.815

Rezultatele prezentate în tabelul 3.4 indică absența unor diferențe semnificative statistice între cele două grupuri la toate dimensiunile evaluate. Valoarea p pentru variabila SIS total este 0.921 ($U = 59.000$), iar pentru variabilele *reactivitate emoțională*, *dereglare comportamentală*, *evitare*, *implicare*, *reprezentări constructive ale familiei*, *reprezentări distructive ale familiei*, *extinderea conflictului* valorile p variază între 0.288 și 1.000. Niciuna dintre valorile obținute nu atinge pragul de semnificație statistică ($p \leq 0.05$), ceea ce susține premisa echivalenței inițiale a grupurilor. (Anexa 6, Tabelul A 6.6).

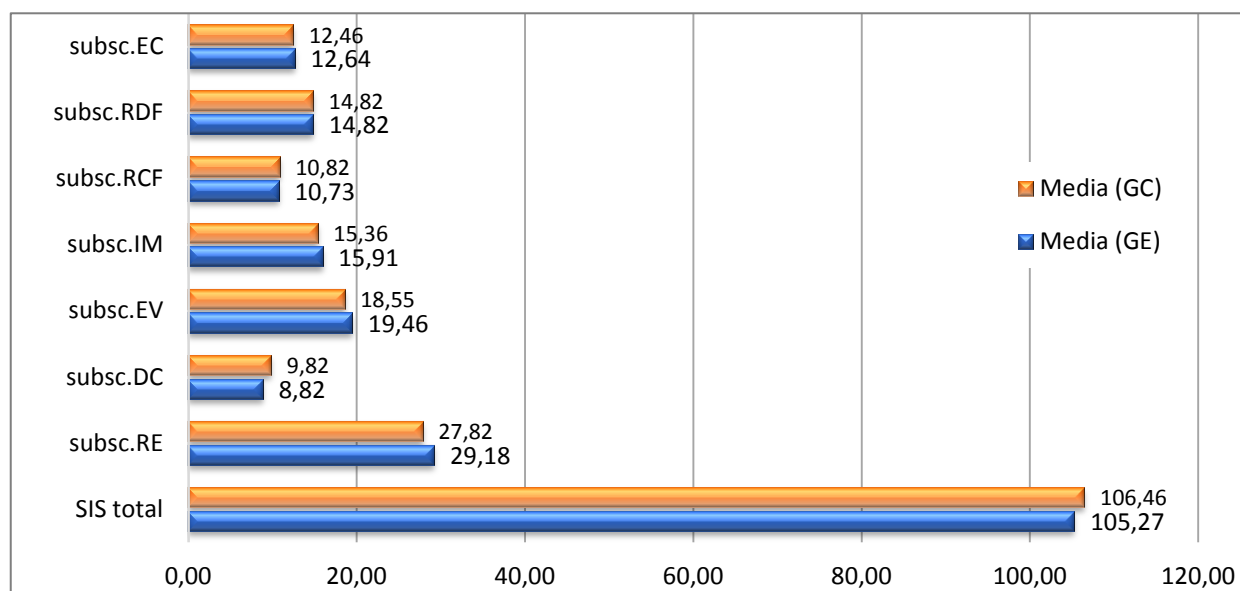

Figura 3.2. Rezultatele la scala SIS la subiecții din GE test și GC test (unități medii)

Figura 3.2 ilustrează compararea scorurilor medii obținute de GE și GC la Scala SIS, înainte de implementarea programului de intervenție. La nivelul scorului total SIS, diferențele

între cele două grupuri sunt minime: GE – $M_1=105.27$, $SD=11.15$, GC – $M_2=106.46$, $SD=7.31$. Variabila *reactivitate emoțională*: GE – $M_1=29.18$, $SD=4.29$, GC – $M_2=27.82$, $SD=3.52$; variabila *dereglare comportamentală*: GE – $M_1=8.82$, $SD=2.96$, GC – $M_2=9.82$, $SD=2.60$; variabila *evitare*: GE – $M_1=19.46$, $SD=3.78$, GC – $M_2=18.55$, $SD=2.81$; variabila *implicare*: GE – $M_1=15.91$, $SD=2.98$, GC – $M_2=15.36$, $SD=2.98$; variabila *reprezentări constructive ale familiei*: GE – $M_1=10.73$, $SD=3.88$, GC – $M_2=10.82$, $SD=3.82$; variabila *reprezentări distructive ale familiei*: GE – $M_1=14.82$, $SD=2.32$, GC – $M_2=14.82$, $SD=2.32$; variabila *expunerea la conflict*: GE – $M_1=12.64$, $SD=2.58$, GC – $M_2=12.46$, $SD=2.46$. (Anexa 6, Tabelul A 6.5)

Tabelul 3.5. Semnificația diferențelor dintre grupul experimental (GE) și grupul de control (GC) la scala CRS tată – test (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
Acord	44.000	0.266
Apropiere	48.000	0.330
Expunerea la conflict	55.500	0.707
Suport	45.000	0.304
Subminare	50.000	0.622
Susținere	47.000	0.370
Diviziunea muncii	54.500	0.591

Valorile testului Mann–Whitney U prezentate în tabelul 3.5. indică absența unor diferențe semnificative statistic între GE și GC în ceea ce privește relația coparentală exprimată de tată la nivelul fiecărei variabile. Toate valorile p sunt superioare pragului de semnificație de 0,05, ceea ce confirmă omogenitatea inițială a celor două grupuri. (Anexa 6, Tabelul A 6.8)

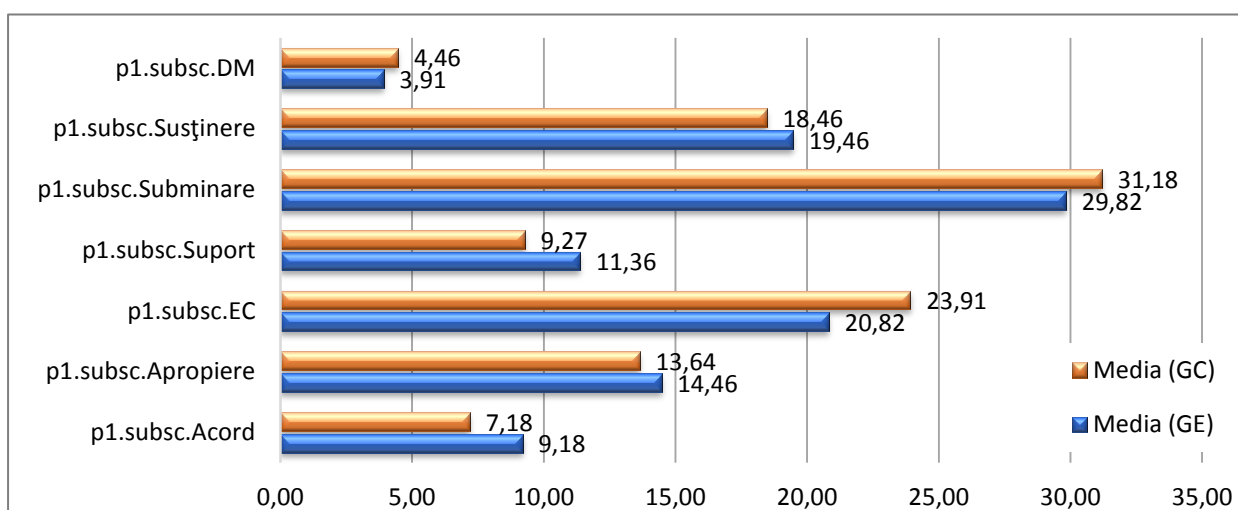

Figura 3.3. Rezultatele la scala CRS pentru tată, la subiecții din GE test și GC test (unități medii)

Figura 3.3 ilustrează comparativ scorurile medii obținute de GE și GC la momentul inițial pe Scala CRS aplicată tatălui. Variabila *acord*: GE- $M_1=9.18$, $SD=4.47$, GC- $M_2=7.18$, $SD=3.16$; variabila *apropiere*: GE- $M_1=14.46$, $SD=4.06$, GC- $M_2=13.64$, $SD=4.41$; variabila *suport*: GE-

$M_1=11.36$, $SD=5.43$, GC- $M_2=9.27$, $SD=5.59$; variabila *expunerea la conflict*: GE- $M_1=20.82$, $SD=6.85$, GC- $M_2=23.91$, $SD=3.65$; Variabila *susținere*: GE- $M_1=19.46$, $SD=4.89$, GC- $M_2=18.46$, $SD=4.91$; variabila *subminare*: GE- $M_1=29.82$, $SD=3.95$, GC- $M_2=31.18$, $SD=3.66$; variabila *diviziunea muncii*: GE- $M_1=3.91$, $SD=2.77$, GC- $M_2=4.46$, $SD=3.62$. (Anexa 6, Tabelul A 6.7)

Tabelul 3.6. Semnificația diferențelor dintre grupul experimental (GE) și grupul de control (GC) la scala CRS mamă – test (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
<i>Acord</i>	54.500	0.690
<i>Apropiere</i>	49.500	0.460
<i>Expunerea la conflict</i>	50.500	0.510
<i>Suport</i>	50.000	0.480
<i>Subminare</i>	53.000	0.620
<i>Susținere</i>	58.000	0.870
<i>Diviziunea muncii</i>	53.500	0.640

Analiza datelor din tabelul 3.6 între grupul experimental și grupul de control, la momentul inițial, pentru Scala CRS raportată la mamă, a evidențiat lipsa unor diferențe semnificative statistic între cele două grupuri, pe niciuna dintre dimensiunile evaluate. Valorile obținute la testul U Mann–Whitney ($U = 49.5–58$) și semnificațiile statistice asociate ($p > 0.35$ pentru toate subscalele) indică faptul că grupurile erau omogene inițial în ceea ce privește percepția asupra relației coparentale exprimate de mamă, la nivelul variabilelor *acord*, *apropiere*, *expunere la conflict*, *suport*, *subminare*, *susținere* și *diviziunea muncii*. (Anexa 6, Tabelul A 6.10)

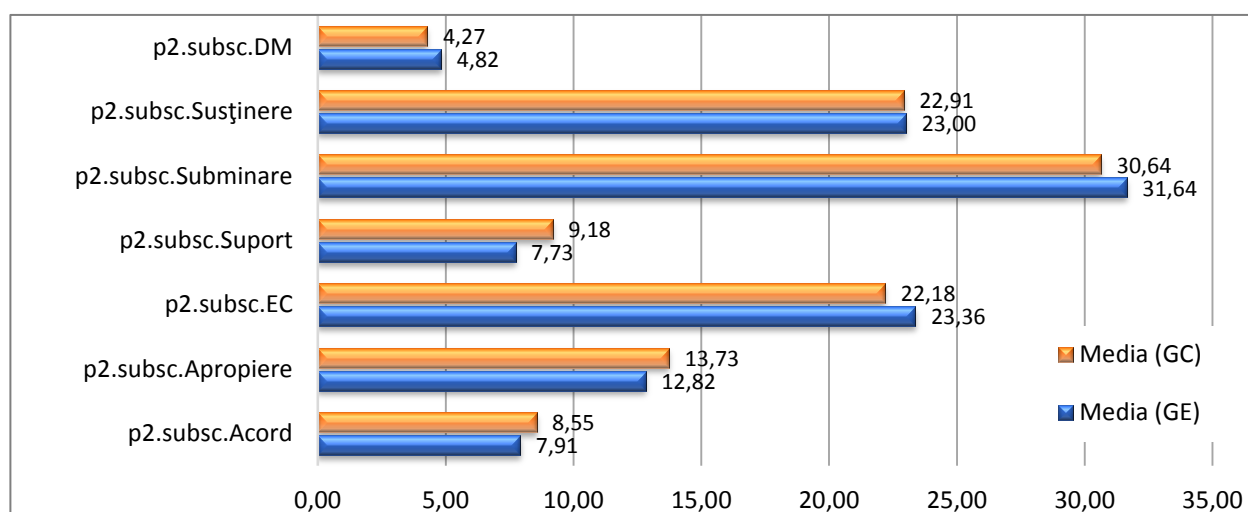

Figura 3.4. Rezultatele la scala CRS pentru mama, la subiecții din GE test și GC test (unități medii)

Figura 3.4 ilustrează comparativ scorurile medii obținute de GE și GC la momentul test pe Scala CRS aplicată mamei. Variabila *acord*: GE- $M_1=7.91$, $SD=2.51$, GC- $M_2=8.55$, $SD=3.24$; variabila *apropiere*: GE- $M_1=12.82$, $SD=2.44$, GC- $M_2=13.73$, $SD=3.90$; variabila *suport*: GE- $M_1=7.73$, $SD=3.29$, GC- $M_2=9.18$, $SD=4.60$; variabila *expunerea la conflict*:

GE-M₁= 23.36, SD=3.47, GC-M₂= 22.18, SD=4.19; variabila *susținere*: GE-M₁= 23.00, SD=6.96, GC-M₂= 22.91, SD=6.06; variabila *subminare*: GE-M₁= 31.64, SD=3.04, GC-M₂= 30.64, SD=3.88; variabila *diviziunea muncii*: GE-M₁= 4.82, SD=2.40, GC-M₂= 4.27, SD=2.20. (Anexa 6, Tabelul A 6.9)

Analiza diferențelor inițiale între grupul experimental și cel de control, realizată prin intermediul testului U Mann–Whitney, a evidențiat lipsa unor diferențe semnificative statistice între cele două grupuri la nivelul tuturor variabilelor cercetate: anxietatea copilului (MASC), *securitatea emoțională* (SIS) și *relația coparentală* (CRS), atât pentru *mama*, cât și pentru *tată*. Valorile p asociate testelor pentru fiecare subscală s-au situat constant peste pragul de semnificație statistică ($p > 0.05$), indicând o distribuție comparabilă a scorurilor și, implicit, omogenitate intergrup. Acest aspect este esențial pentru validitatea cercetării, întrucât confirmă că posibilele modificări post-intervenție pot fi atribuite intervenției psihologice aplicate și nu unor diferențe inițiale preexistente între grupuri.

Având confirmată *omogenitatea* grupurilor experimental și de control la momentul inițial, secțiunea următoare prezintă rezultatele obținute în urma aplicării *Programului dual de intervenție psihologică*, evidențiind modificările post-intervenție în ceea ce privește *relația coparentală* (evaluată prin *Scala Relației Coparentale* – CRS), *nivelul anxietății copilului* (măsurat cu *Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii* – MASC) și *securitatea emoțională* a acestuia (investigată cu *Scala Securității în Sistemul Interparental* – SIS).

La această etapă a cercetării am utilizat următoarele metode statistice neparametrice:

- Testul Wilcoxon – pentru calcularea diferențelor statistice obținute de către subiecții din același grup (experimental, de control), dar la diferite etape ale cercetării (test, retest);
- Testul U-Mann-Whitney – pentru calcularea diferențelor statistice obținute de către subiecții din diferite grupuri la aceeași etapă de cercetare.

Experimentul de control s-a realizat în câteva etape.

- Prezentarea rezultatelor obținute de către subiecții din Grupul experimental și cei din Grupul de control la etapa retest (GE retest – GC retest).
- Prezentarea rezultatelor obținute de subiecții din Grupul experimental la etapa test și retest (GE test/retest).
- Prezentarea rezultatelor obținute de către subiecții din Grupul de control la etapa test și retest (GC test/retest).

Prezentarea rezultatelor obținute de către subiecții din Grupul experimental și cei din Grupul de control la faza retest (GE retest – GC retest)

Această subsecțiune prezintă rezultatele comparative dintre Grupul experimental și Grupul de control la faza de retestare, incluzând analiza statistică a diferențelor semnificative

prin testul U Mann–Whitney, estimarea mărimii efectului (r) pentru evaluarea relevanței practice a intervenției, precum și reprezentări grafice ale valorilor medii obținute.

Tabelul 3.7. Semnificația diferențelor dintre GE retest și GC retest, la scala MASC (testul U Mann–Whitney)

Variabilă	U Mann–Whitney	p
RE MASC total	15.500	0.003
RE Simptome fizice	6.000	0.000
RE Evitarea lezării	0.000	0.000
RE Anxietate socială	14.500	0.002
RE Separare/Panică	49.500	0.470

Rezultatele testului U Mann–Whitney prezentate în tabelul 3.7. indică diferențe semnificative statistic între grupul experimental și cel de control la momentul retestării, pentru aproape toate variabilele măsurate prin scala MASC: scorul variabilei MASC total diferă semnificativ între GE și GC ($p \leq 0.003$), ceea ce sugerează o reducere semnificativă a anxietății în grupul experimental după intervenție. Variabila *simptome fizice* înregistrează o diferență puternic semnificativă statistic ($p \leq 0.001$), indicând o scădere marcantă a somatizărilor în GE. Rezultatul variabilei *evitarea lezării* este extrem de semnificativ ($p \leq 0.001$), sugerând o îmbunătățire clară a sentimentului de siguranță în GE. Variabila *anxietate socială* înregistrează un rezultat semnificativ ($p \leq 0.002$), ceea ce reflectă o scădere semnificativă a inhibiției sociale în rândul copiilor din GE. La variabila *separare/panică* nu s-a identificat o diferență semnificativă statistic între grupuri ($p \leq 0.470$), sugerând că anxietatea de separare nu a fost sensibil afectată de intervenție. (Anexa 6, Tabelul A 6.12)

Tabelul 3.8. Mărimea efectului (r) pentru diferențele între GE și GC la scala MASC – etapa retest

Variabilă	Z	N	r	Interpretare
RE_MASC_total	-2.961	22	-0.631	Efect mare
RE_Simpt_Fizice	-3.601	22	-0.768	Efect mare
RE_Evit_Lezarii	-3.992	22	-0.851	Efect mare
RE_Anx_Sociala	-3.026	22	-0.645	Efect mare
RE_Sep_Panica	-0.723	22	-0.154	Efect mic

Notă: $r \approx 0.1 \rightarrow$ efect mic, $r \approx 0.3 \rightarrow$ efect mediu, $r \approx 0.5 \rightarrow$ efect mare

Tabelul 3.8 prezintă mărimea efectului (r) și oferă informații suplimentare despre amplitudinea diferențelor dintre grupul experimental (GE) și grupul de control (GC), dincolo de semnificația statistică. Scorul variabilei MASC total arată un efect mare ($r = -0.631$) și indică o reducere substanțială a anxietății generale în grupul experimental, cu relevanță clinică reală. Pentru variabila *simptome fizice* efectul este foarte mare ($r = -0.768$), reflectând o diminuare semnificativă a simptomelor somatice (ex. dureri, tensiuni fizice) la copii. Variabila *evitarea lezării* înregistrează cel mai mare efect din tabel ($r = -0.851$), semnalând o îmbunătățire marcantă

a sentimentului de siguranță și reducerea evitării anxiogene. Variabila *anxietate socială* arată un efect mare ($r = -0.645$), indicând o diminuare a inhibiției sociale, probabil ca urmare a dezvoltării încrederii și autoreglării emoționale. Variabila *separare/panică* indică un efect mic ($r = -0.154$), ceea ce confirmă observațiile din analiza anterioară – intervenția a avut un impact limitat asupra anxietății de separare. (Anexa 6, Tabelul A 6.27)

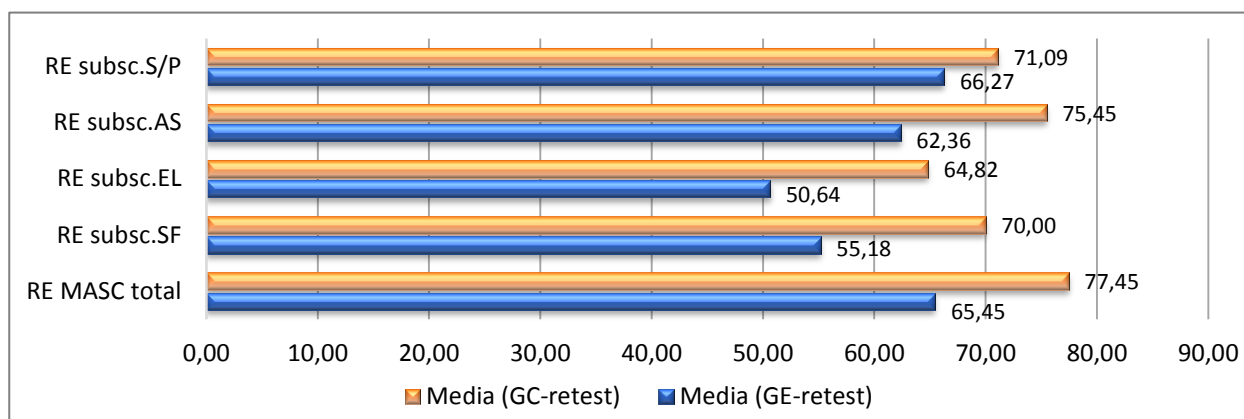

Figura 3.5. Rezultatele la scala MASC la subiecții din GE retest și GC retest (unități medii)

Figura 3.5 prezintă comparația scorurilor medii obținute de GE-retest și GC-retest la Scala MASC, după implementarea programului de intervenție. La nivelul scorului total MASC, GE-retest a înregistrat $M_1=65.45$ ($SD=6.59$), iar GC-retest $M_2=77.45$ ($SD=17.88$); variabila *simptome fizice*: GE-retest – $M_1=55.18$ ($SD=7.90$), GC-retest – $M_2=70.00$ ($SD=5.55$); variabila *evitarea lezării*: GE-retest – $M_1=50.64$ ($SD=4.13$), GC-retest – $M_2=64.82$ ($SD=4.31$); variabila *anxietate socială*: GE-retest – $M_1=62.36$ ($SD=6.20$), GC-retest – $M_2=75.45$ ($SD=8.94$); variabila *separare/panică*: GE-retest – $M_1=66.27$ ($SD=9.76$), GC-retest – $M_2=71.09$ ($SD=21.03$).

Tabelul 3.9. Semnificația diferențelor dintre GE retest și GC retest, la scala SIS (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
RE SIS total	0.000	0.000
RE Reactivitate emoțională	11.000	0.000
RE Dereglare comportamentală	13.000	0.002
RE Evitare	11.000	0.001
RE Implicare	0.000	0.000
RE Reprezentări constructive ale familiei	59.000	0.919
RE Reprezentări distructive ale familiei	55.500	0.731
RE Extinderea conflictului	54.500	0.688

Tabelul 3.9 arată rezultatele testului U Mann-Whitney pentru scala SIS, unde variabila SIS total și variabilele *reactivitate emoțională*, *dereglare comportamentală*, *evitare*, *implicare* înregistrează diferențe semnificative statistic între GE și GC la momentul retest ($p < 0.01$), cu valori Z între -3.149 și -3.996, ceea ce arată că intervenția a redus semnificativ vulnerabilitățile emoționale și comportamentale ale copiilor, consolidând procesele de autoreglare. În schimb,

variabilele *reprezentări constructive ale familiei*, *reprezentări distructive ale familiei*, *extinderea conflictului* nu au atins pragul de semnificație statistică ($p > 0.05$). Acest aspect sugerează că percepțiile legate de familia ca întreg și de conflictul coparental necesită o perioadă mai îndelungată sau intervenții suplimentare specifice pentru a produce schimbări vizibile. (Anexa 6, Tabelul A 6.14)

Tabelul 3.10. Mărimea efectului (r) pentru diferențele între GE și GC la scala SIS – etapa retest

Variabilă	Z	N	r	Interpretare
RE_SIS_total	-3.976	22	-0.848	Efect mare
RE_RE	-3.258	22	-0.695	Efect mare
RE_DC	-3.149	22	-0.671	Efect mare
RE_EV	-3.270	22	-0.697	Efect mare
RE_Implicare	-3.996	22	-0.852	Efect mare
RE_RCF	-0.102	22	-0.022	Nesemnificativ
RE_RDF	-0.344	22	-0.073	Efect mic
RE_EC	-0.401	22	-0.085	Efect mic

Notă: $r \approx 0.1 \rightarrow$ efect mic, $r \approx 0.3 \rightarrow$ efect mediu, $r \approx 0.5 \rightarrow$ efect mare

Tabelul 3.10 prezintă indicele r și oferă informații despre amplitudinea diferențelor dintre GE și GC la momentul retest. Valorile $r \geq 0.5$ confirmă efecte mari, adică diferențe substanțiale între GE și GC, cu un impact semnificativ al intervenției asupra variabilelor SIS total, *reactivitate emoțională*, *dereglare comportamentală*, *evitare*, *implicare*. Variabilele *reprezentări constructive ale familiei*, *reprezentări distructive ale familiei*, *extinderea conflictului* prezintă efecte mici sau nesemnificative, indicând că intervenția nu a influențat vizibil aceste dimensiuni sau că acestea sunt rezistente la schimbare într-un interval scurt de timp. (Anexa 6, Tabelul A 6.27)

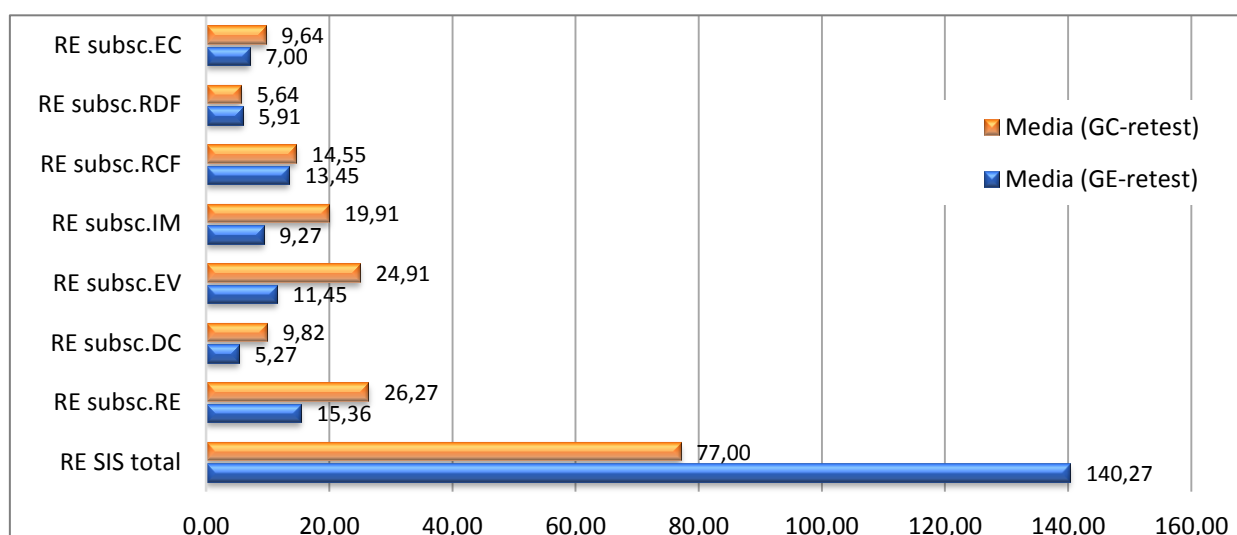

Figura 3.6. Rezultatele la scala SIS la subiecții din GC retest și GE retest (unități medii)

Figura 3.6 ilustrează comparativ scorurile medii obținute de GE-retest și GC-retest, după implementarea programului de intervenție, pe Scala SIS. Variabila SIS total: GE-retest

$M_1=140.27$ (SD=11.15) GC-retest $M_2=77.00$ (SD=42.18); variabila *reactivitate emoțională*: GE-retest- $M_1=15.36$ (SD=3.29), GC-retest $M_2=26.27$ (SD=7.42); variabila *dereglare comportamentală*: GE-retest $M_1=5.27$ (SD=2.33), GC-retest $M_2=9.82$ (SD=2.60); variabila *evitare*: GE-retest $M_1=11.45$ (SD=2.91) GC-retest $M_2=24.91$ (SD=24.50). Variabila *implicare*: GE-retest $M_1=9.27$ (SD=2.69), GC-retest $M_2=19.91$ (SD=12.75); variabila *reprezentări constructive ale familiei*: GE-retest $M_1=13.45$ (SD=2.07), GC-retest $M_2=14.55$ (SD=4.84); variabila *reprezentări distructive ale familiei*: GE-retest $M_1=5.91$ (SD=1.76), GC-retest $M_2=5.64$ (SD=1.80).

Tabelul 3.11. Semnificația diferențelor dintre grupul experimental (GE) retest și grupul de control (GC) retest, la scala CRS tată (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
RE Acord	5.500	0.000
RE Apropiere	0.000	0.000
RE Expunerea la conflict	4.000	0.000
RE Suport	15.000	0.003
RE Subminare	0.000	0.000
RE Susținere	4.500	0.000
RE Diviziunea muncii	31.000	0.050

Analiza U Mann-Whitney prezentată în tabelul 3.11 evidențiază diferențe semnificative statistic între GE și GC la momentul retest în ceea ce privește relația coparentală exprimată de tată. Diferențe foarte semnificative ($p < 0.01$) apar la variabilele *acord*, *apropiere*, *expunerea la conflict*, *subminare* și *susținere*. Diferență semnificativă ($p = 0.050$) la variabila *diviziunea muncii* și la variabila *suport* ($p = 0.003$). Rezultatele indică faptul că relația coparentală exprimată de tată a cunoscut schimbări semnificative în urma intervenției, diferențele dintre grupul experimental și cel de control fiind evidente la majoritatea dimensiunilor analizate. S-au observat îmbunătățiri clare în ceea ce privește acordul și apropierea dintre părinți, reducerea subminării și a expunerii copilului la conflict, precum și consolidarea susținerii reciproce. De asemenea, aspectele legate de suportul oferit celuilalt părinte și de diviziunea muncii au înregistrat progrese, deși la un nivel mai moderat. Aceste constatări sugerează că intervenția a avut un impact pozitiv asupra calității relației coparentale paterne. (Anexa 6, Tabelul A 6.16)

Tabelul 3.12. Mărimea efectului (r) pentru diferențele între GE și GC la scala CRS tata – etapa retest

Variabilă	Z	N	r	Interpretare
RE_Acord_parinte1	-3.634	22	-0.775	Efect mediu
RE_Apropiere_parinte1	-3.994	22	-0.852	Efect mare
RE_EC_parinte1	-3.720	22	-0.793	Efect mare
RE_Suport_parinte1	-2.995	22	-0.639	Efect mare
RE_Subminare_parinte1	-4.003	22	-0.853	Efect mare
RE_Sustinere_parinte1	-3.687	22	-0.786	Efect mare
RE_DM_parinte1	-1.959	22	-0.418	Efect mare

Notă: $r \approx 0.1 \rightarrow$ efect mic, $r \approx 0.3 \rightarrow$ efect mediu, $r \approx 0.5 \rightarrow$ efect mare

Mărimea efectului, așa cum apar datele în tabelul 3.12. arată că toate valorile r indică efecte semnificative și puternice ale intervenției asupra CRS- tată, în comparația dintre grupurile GE și GC la retest. Cele mai puternice efecte au fost observate pentru variabilele *subminare* ($r = -0.853$), *apropiere* ($r = -0.852$), *expunerea la conflict* ($r = -0.793$), *susținere* ($r = -0.786$). Efecte semnificative mari apar și pentru variabila *acord* ($r = -0.775$) și *suport* ($r = -0.639$). Doar variabila *diviziunea muncii* are un efect mediu spre mare ($r = -0.418$), dar rămâne în zona de influență pozitivă. (Anexa 6, Tabelul A 6.27)

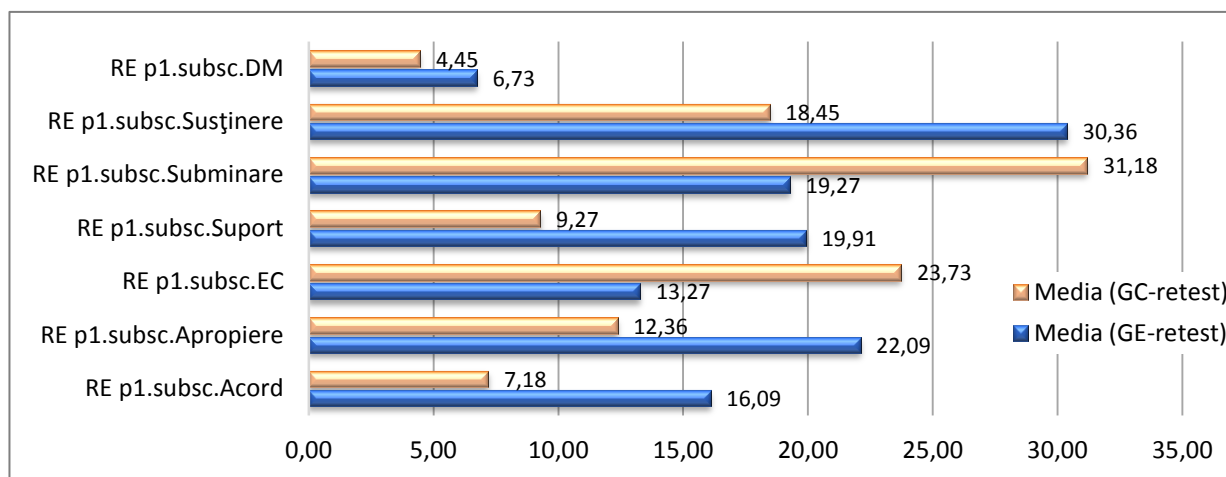

Figura 3.7. Rezultatele la scala CRS pentru tata, la subiecții din GE retest și GC retest (unități medii)

Figura 3.7 ilustrează comparativ scorurile medii obținute de GE-retest și GC-retest, după implementarea programului de intervenție, pe Scala CRS aplicată tatălui. Variabila *acord*: GE-retest $M_1=16.09$ ($SD=3.99$) GC-retest $M_2=7.18$ ($SD=3.16$); variabila *apropiere*: GE-retest $M_1=22.09$ ($SD=3.02$), GC-retest $M_2=12.36$ ($SD=3.72$); variabila *suport*: GE-retest $M_1=19.91$ ($SD=6.70$), GC-retest $M_2=9.27$ ($SD=5.59$), variabila *expunerea la conflict*: GE-retest $M_1=13.27$ ($SD=4.47$) GC-retest $M_2=23.73$ ($SD=3.47$). Variabila *susținere*: GE-retest $M_1=30.36$ ($SD=4.52$), GC-retest $M_2=18.46$ ($SD=4.91$); variabila *subminare*: GE-retest $M_1=19.27$ ($SD=2.90$), GC-retest $M_2=31.18$ ($SD=3.66$); variabila *diviziunea muncii*: GE-retest $M_1=6.73$ ($SD=2.24$), GC-retest $M_2=4.45$ ($SD=3.62$).

Tabelul 3.13. Semnificația diferențelor dintre grupul experimental (GE) retest și grupul de control (GC) retest, la scala CRS mamă (testul U Mann–Whitney)

Variabila	U Mann–Whitney	p
RE Acord	7.000	0.001
RE Apropiere	9.500	0.001
RE Expunerea la conflict	1.500	0.000
RE Suport	4.500	0.000
RE Subminare	0.000	0.000
RE Susținere	12.500	0.002
RE Diviziunea muncii	5.500	0.000

Tabelul 3.13 arată rezultatele analizei U Mann Whitney pentru CRS mamă și toate cele șapte variabile înregistrează diferențe semnificative statistic între GE și GC la retest, cu valori $p \leq 0.01$, indicând un efect clar al intervenției. Valori Z negative și semnificative sugerează că scorurile din GE s-au modificat în sensul dorit (ex. scăderea *expunerii la conflict și subminării*, creșterea *acordului și susținerii*). Diferențele obținute reflectă o îmbunătățire semnificativă a relației coparentale maternel după intervenție, comparativ cu grupul de control. Cele mai pronunțate schimbări apar la variabila *subminare* ($p \leq 0.000$), variabila *extinderea conflictului* ($p \leq 0.000$), *diviziunea muncii* ($p \leq 0.000$), *acord* ($p \leq 0.000$) și *suport* ($p \leq 0.000$). Variabila *susținere* ($p = 0.002$) și *apropiere* ($p \leq 0.001$) înregistrează valori semnificative statistic. (Anexa 6, Tabelul A 6.18)

Tabelul 3.14. Mărimea efectului (r) pentru diferențele între GE și GC la scala CRS mama – etapa retest

Variabilă	Z	N	r	Interpretare
RE_Apropiere_parinte2	-3.364	22	-0.717	Efect mare
RE_Acord_parinte2	-3.527	22	-0.752	Efect mare
RE_EC_parinte2	-3.892	22	-0.830	Efect mare
RE_Suport_parinte2	-3.689	22	-0.786	Efect mare
RE_Subminare_parinte2	-3.995	22	-0.852	Efect mare
RE_Sustinere_parinte2	-3.163	22	-0.674	Efect mare
RE_DM_parinte2	-3.642	22	-0.776	Efect mare

Notă: $r \approx 0.1 \rightarrow$ efect mic, $r \approx 0.3 \rightarrow$ efect mediu, $r \approx 0.5 \rightarrow$ efect mare

Toate valorile efectului (r), așa cum sunt prezentate în tabelul 3.14. se situează peste pragul de 0.5, ceea ce, conform standardelor lui Cohen, corespunde unui efect mare. Cel mai ridicat efect a fost observat în cazul variabilei *subminare* ($r = -0.852$), ceea ce arată o scădere puternică a comportamentelor maternel disfuncționale față de celălalt părinte. Variabilele *expunerea la conflict* ($r = -0.830$) și *suport* ($r = -0.786$) indică de asemenea o schimbare semnificativă pozitivă în percepția și comportamentele legate de coparentalitate. Toate celelalte dimensiuni, precum *acordul*, *apropierea* și *susținerea*, se modifică consistent în sensul consolidării cooperării coparentale. (Anexa 6, Tabelul A 6.27)

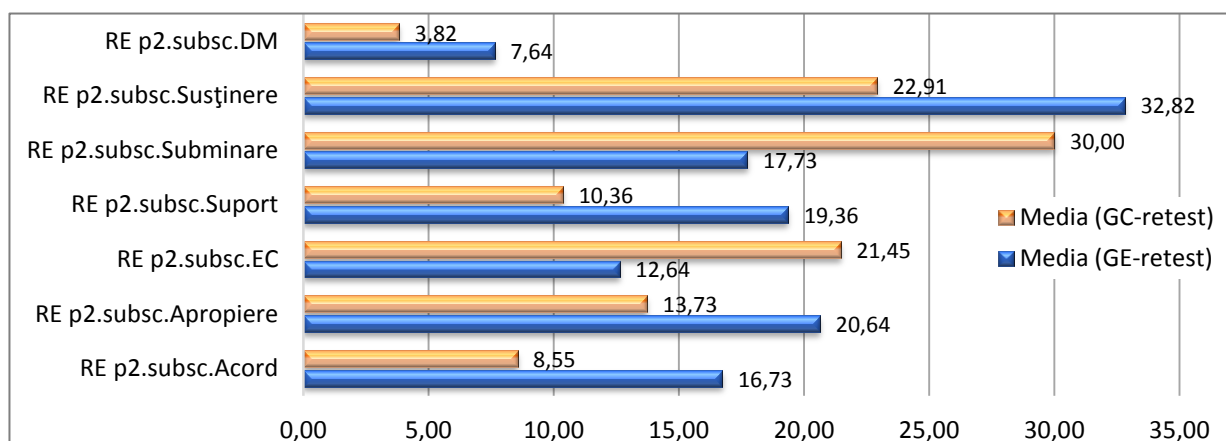

Figura 3.8. Rezultatele la scala CRS pentru mama, la subiecții din GE retest și GC retest (unități medii)

Figura 3.8 ilustrează comparativ scorurile medii obținute de GE-retest și GC-retest, după implementarea programului de intervenție, pe Scala CRS aplicată mamei. Variabila *acord*: GE-retest $M_1=16.73$ (SD=3.58) GC-retest $M_2=8.55$ (SD=3.24); variabila *apropiere*: GE-retest $M_1=20.64$ (SD=2.80), GC-retest $M_2=13.73$ (SD=3.90); variabila *suport*: GE-retest $M_1=19.36$ (SD=3.67), GC-retest $M_2=10.36$ (SD=4.50), variabila *expunerea la conflict*: GE-retest $M_1=12.64$ (SD=2.20) GC-retest $M_2=21.45$ (SD=4.52). Variabila *susținere*: GE-retest $M_1=32.82$ (SD=4.53), GC-retest $M_2=22.91$ (SD=6.06); variabila *subminare*: GE-retest $M_1=17.73$ (SD=2.37), GC-retest $M_2=30.00$ (SD=4.40); variabila *diviziunea muncii*: GE-retest $M_1=7.64$ (SD=1.43), GC-retest $M_2=3.82$ (SD=1.83).

Prezentăm mai jos rezultatele obținute de către subiecții din Grupul experimental la etapa test/retest (GE test/retest).

Rezultatele statistice obținute de subiecții din GE test/retest, sunt prezentate în Anexa 6, tabelele A 6.19 – A 6.26.

Tabelul 3.15. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la Scala Multidimensională Anxietate pentru Copii (MASC) – GE (test/retest)

Variabile	Z	p
MASC total	-2.938	0.003
Simptome fizice	-2.946	0.003
Evitarea lezării	-2.940	0.003
Anxietate socială	-2.938	0.003
Separare/Panică	-2.946	0.003

Rezultatele prezentate în tabelul 3.15 arată că scorul total MASC a înregistrat o diferență semnificativă statistic între test și retest ($Z = -2,938$, $p = 0.003$), indicând o reducere semnificativă a nivelului global de anxietate la copii. Pentru toate cele patru variabile s-au obținut valori Z negative, cu semnificație statistică: variabila *simptome fizice*: $Z = -2,946$, $p = 0.003$; variabila *evitarea lezării*: $Z = -2,940$, $p = 0.003$; variabila *anxietate socială*: $Z = -2,946$, $p = 0.003$; variabila *separare/panică*: $Z = -2,946$, $p = 0.003$. Toate variabilele anxietății măsurate prin MASC au înregistrat scăderi semnificative în grupul experimental în urma aplicării programului de intervenție. (Anexa 6, Tabelul A 6.20)

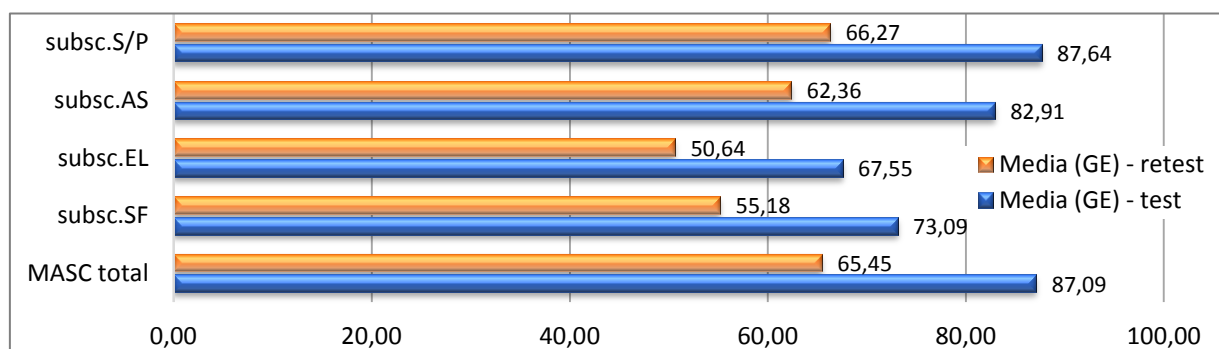

Figura 3.9. Rezultatele la scala MASC la subiecții din GE test/retest (unități medii)

Datele prezentate în figura 3.9 evidențiază o scădere sistematică și substanțială a nivelurilor de anxietate în rândul copiilor din GE, după implementarea *Programului dual de intervenție psihologică*. Sunt înregistrate următoarele rezultate: pentru variabila MASC total GE test: $M_1=87.09$, $SD=6.86$, GE retest: $M_2=65.45$, $SD=6.59$; variabila *separare/panică*: GE test: $M_1=87.64$, $SD=11.16$, GE retest: $M_2=66.27$, $SD=9.76$; variabila *anxietate socială*: GE test: $M_1=82.91$, $SD=7.76$, GE retest: $M_2=62.36$, $SD=6.20$; variabila *evitarea lezării*: GE test: $M_1=67.55$, $SD=4.52$, GE retest: $M_2=50.64$, $SD=4.13$; variabila *simptome fizice*: GE test: $M_1=73.09$, $SD=7.30$, GE retest: $M_2=55.18$, $SD=7.90$. Această reducere generalizată a scorurilor reflectă o ameliorare semnificativă a simptomatologiei anxioase la copiii incluși în programul de intervenție, sugerând eficiența acestuia în diminuarea stresului emoțional resimțit în context coparental conflictual.

Tabelul 3.16. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la scala de securitate emoțională – SIS (GE test/retest)

Variabila	Z	p
<i>SIS total</i>	-3.317	0.001
<i>Reactivitate emoțională</i>	-2.946	0.003
<i>Dereglare comportamentală</i>	-2.966	0.003
<i>Evitare</i>	-2.965	0.003
<i>Implicare</i>	-2.508	0.003
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	-2.508	0.012
<i>Reprezentări distructive ale familiei</i>	-2.950	0.003
<i>Extinderea conflictului</i>	-2.952	0.003

Rezultatele din tabelul 3.16 arată că toate dimensiunile scalei SIS au înregistrat diferențe semnificative statistic între evaluarea inițială și cea ulterioară programului de intervenție. Coeficienții Z ai testului Wilcoxon pentru eșantionul grupului experimental au variat între -2.508 și -3.317, cu valori asociate ale probabilității (p) cuprinse între 0.001 și 0.012. Cea mai mare valoare absolută a coeficientului Z a fost înregistrată pentru variabila SIS total ($Z = -3.317$, $p \leq 0.001$), urmată de variabilele *reactivitate emoțională* ($Z = -2.946$, $p \leq 0.003$), *dereglare comportamentală* ($Z = -2.966$, $p \leq 0.003$), *evitare* ($Z = -2.965$, $p \leq 0.003$) și *implicare* ($Z = -2.965$, $p \leq 0.003$). Toate celelalte variabile – *reprezentări constructive ale familiei* ($Z = -2.208$, $p \leq 0.003$), *reprezentări distructive ale familiei* ($Z = -2.950$, $p \leq 0.003$), *extinderea conflictului* ($Z = -2.952$, $p \leq 0.003$) au prezentat de asemenea diferențe semnificative, indicând o modificare consistentă a percepției copiilor asupra securității emoționale în sistemul interparental după participarea la programul de intervenție. (Anexa 6, Tabelul A 6.22)

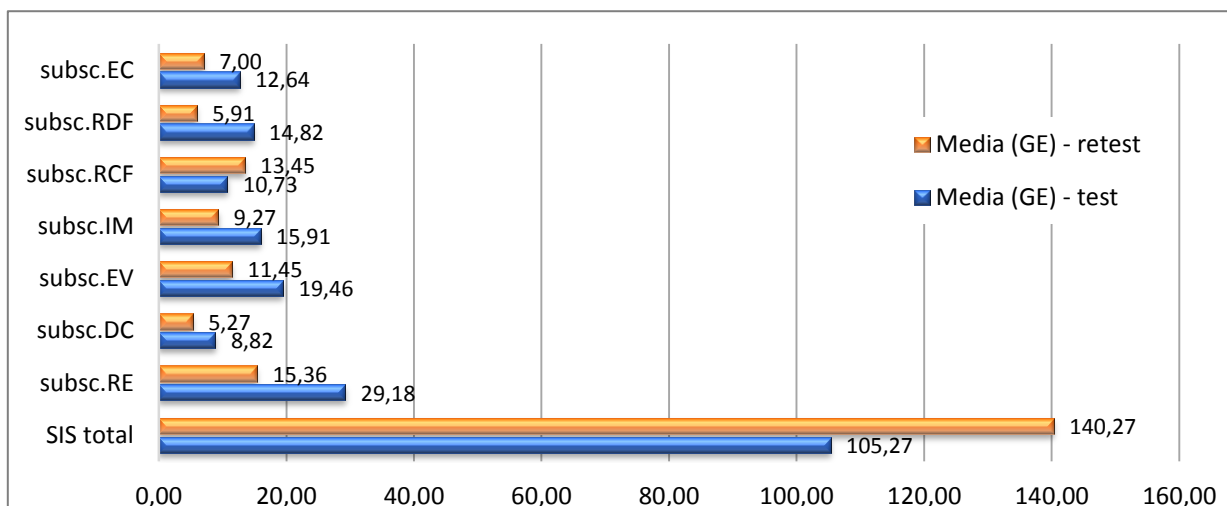

Figura 3.10. Rezultatele la scala SIS la subiecții din GE test/retest (unități medii)

Figura 3.10 prezintă evoluția scorurilor obținute de GE la scala SIS înainte și după aplicarea *Programului dual de intervenție psihologică*. Variabila SIS total a înregistrat o creștere de la $M_1=105.27$, $SD=11.15$ la $M_2=140.27$, $SD=11.15$, indicând o îmbunătățire globală a securității emoționale. Variabila *reactivitate emoțională* a scăzut de la $M_1=29.18$, $SD=4.29$ la $M_2=15.36$, $SD=3.29$, indicând cum copilul răspunde mai puțin intens din punct de vedere afectiv-emoțional la conflictele dintre părinți și reflectă o mai bună reglare emoțională și o percepere mai puțin amenințătoare a contextului parental.

Variabila *dereglare comportamentală* a scăzut de la $M_1=8.82$, $SD=2.96$ la $M_2=5.27$, $SD=2.3$ indicând cum copilul manifestă mai puține comportamente perturbatoare ca răspuns la conflictul coparental și manifestă o mai bună integrare emoțional-comportamentală, cu reducerea comportamentelor de tip externalizant. Variabila *evitare* a înregistrat o scădere de la $M_1=19.46$, $SD=3.78$ la $M_2=11.45$, $SD=2.91$ indicând cum copilul evită mai puțin contactul cu părinții în momente tensionate ca urmare a reducerii anxietății legate de conflictul coparental și o mai mare deschidere relațională a acestuia. Variabila *implicare* a scăzut de la $M_1=15.91$, $SD=2.98$ la $M_2=9.27$, $SD=2.69$ arătând cum copilul intervine mai rar în conflictul dintre părinți sau își asumă roluri de mediere și reflectă o delimitare mai clară a granițelor familiale și o descărcare de responsabilitate afectivă.

Variabila *reprezentări distructive ale familiei* a scăzut de la $M_1=14.82$, $SD=2.32$ la $M_2=5.91$, $SD=1.76$ indicând cum copilul percepe relația coparentală într-o manieră mai puțin amenințătoare, instabilă sau disfuncțională, constituind astfel un semnal pozitiv privind restructurarea cognitivă a reprezentărilor familiale – un predictor esențial pentru sănătatea mentală pe termen lung. Variabila *extinderea conflictului* a scăzut de la $M_1=12.64$, $SD=2.58$, la $M_2=7.00$, $SD=1.90$ și indică cum

copilul nu mai generalizează conflictul interparental la întreaga relație familială, semnalând o percepție diferențiată și mai realistă a relațiilor, cu reducerea sentimentului de insecuritate globală. Scăderile pe aceste subscale arată o diminuare a răspunsurilor de tip amenințare, o reducere a reactivității emoționale, a percepțiilor disfuncționale și a dificultăților de reglare afectivă în context interparental și o internalizare mai sănătoasă a experienței coparentale.

Singura variabilă care a crescut este *reprezentări constructive ale familiei* de la $M_1=10.73$, $SD=3.88$ la $M_2=13.45$ $SD=2.07$ și sugerează o consolidare a reprezentărilor constructive despre relația coparentală – un indicator-cheie al restructurării cognitive sănătoase în percepția copiilor față de mediul familial. În ansamblu, datele susțin eficiența programului dual în reducerea vulnerabilității emoționale și în consolidarea securității emoționale în sistemul familial afectat de conflict coparental.

Tabelul 3.17. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la Scala Relației Coparentale – CRS – tata (GE test/retest)

Variabila	Z	p
<i>Acord</i>	-2.947	0.003
<i>Apropiere</i>	-2.940	0.003
<i>Expunerea la conflict</i>	-2.823	0.005
<i>Suport</i>	-2.941	0.003
<i>Subminare</i>	-3.017	0.003
<i>Susținere</i>	-2.889	0.005
<i>Diviziunea muncii</i>	-2.401	0.016

Tabelul 3.17 indică cum toate subscalele analizate au înregistrat diferențe semnificative statistic după intervenție, după cum urmează: variabila *acord* – testul Wilcoxon indică o diferență semnificativă ($Z = -2.947$, $p = 0.003$), ceea ce sugerează o schimbare a nivelului perceput de acord între părinți; variabila *apropiere* – diferența este semnificativă ($Z = -2.940$, $p = 0.003$), indicând modificări relevante în percepția părinților asupra coeziunii și susținerii reciproce; variabila *expunerea la conflict* – scorurile s-au modificat semnificativ ($Z = -2.823$, $p = 0.005$), ceea ce denotă o schimbare în percepția privind implicarea copilului în conflictul interparental; variabila *suport* datele indică o diferență semnificativă ($Z = -2.941$, $p = 0.003$), reflectând modificări în nivelul de sprijin reciproc între părinți; variabila *subminare* – scorurile s-au modificat ($Z = -3.017$, $p = 0.003$), sugerând o reducere importantă a comportamentelor de subminare între părinți; variabila *susținere* – diferență semnificativă ($Z = -2.889$, $p = 0.004$), indicând o îmbunătățire a comportamentelor de susținere în relația coparentală; variabila *diviziunea muncii* – deși valoarea p este ușor mai mare față de celelalte subscale, diferența rămâne semnificativă ($Z = -2.401$, $p = 0.016$), sugerând o schimbare perceptibilă în redistribuirea responsabilităților coparentale. (Anexa 6, Tabelul A 6.24)

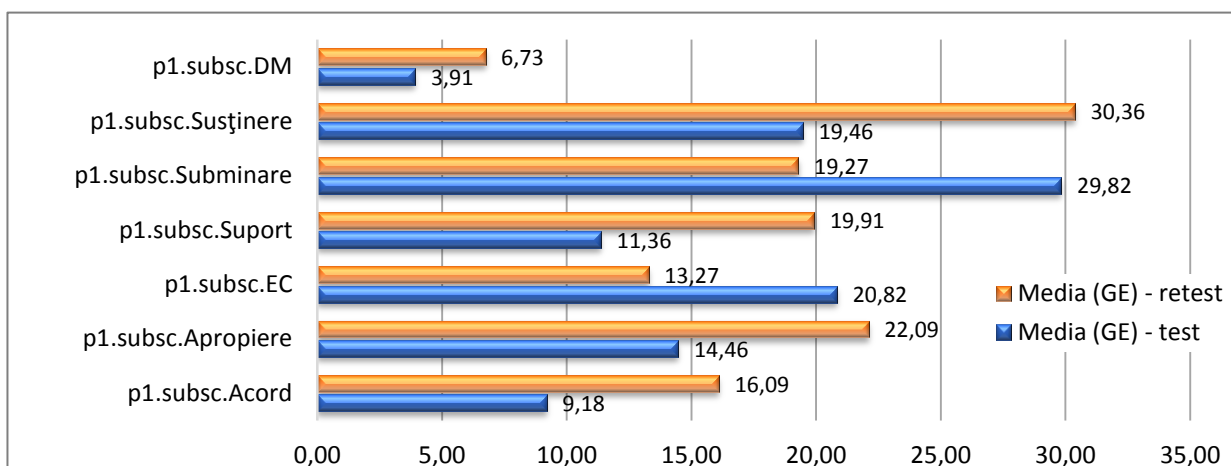

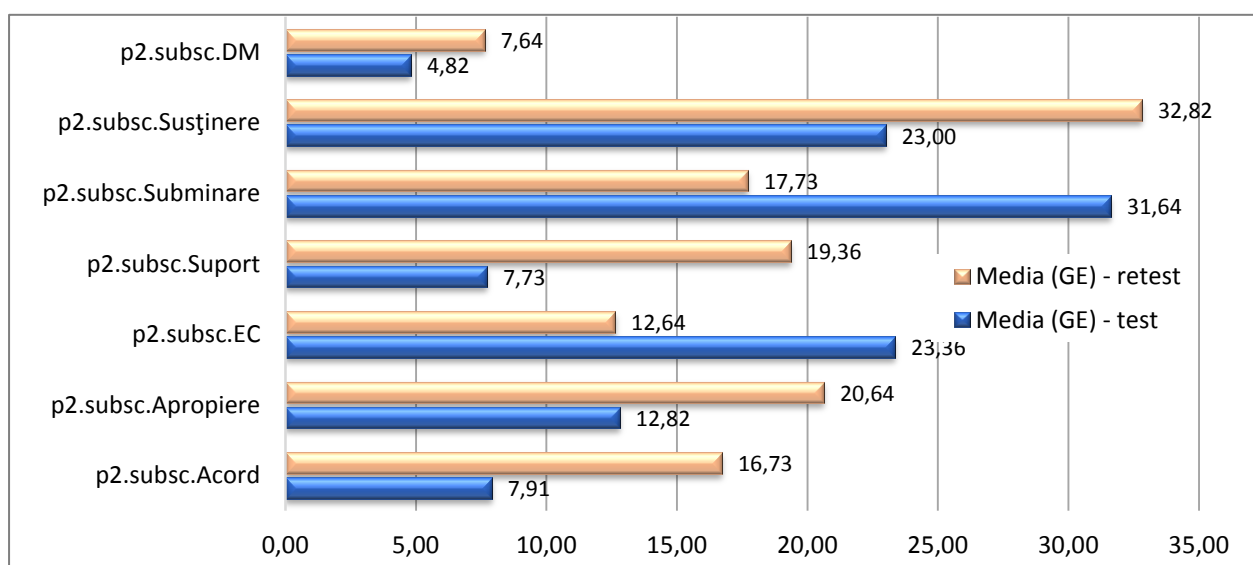
Figura 3.11. Rezultatele la scala CRS pentru tata, la subiecții din GE test/retest (unități medii)

Figura 3.11 ilustrează comparația scorurilor medii test/retest pentru cele 7 variabile ale scalei CRS pentru tata la grupul experimental. Se observă creșteri semnificative ale variabilei *acord* de la $M_1=9.18$, $SD=4.47$ la $M_2=16.09$, $SD=3.99$; variabila *apropiere* de la $M_1=14.46$, $SD=4.06$ la $M_2=22.09$, $SD=3.02$; variabila *suport* - de la $M_1=11.36$, $SD=5.43$ la $M_2=19.91$, $SD=6.70$; variabila *susținere* - de la $M_1=19.46$, $SD=4.89$ la $M_2=30.36$, $SD=4.52$; variabila *diviziunea muncii* de la $M_1=3.91$, $SD=2.77$ la $M_2=6.73$, $SD=2.24$. Scăderi ale scorurilor medii sunt înregistrate pentru variabila *expunerea la conflict*: de la $M_1=20.82$, $SD=6.85$ la $M_2=13.27$, $SD=4.47$ și variabila *subminare* de la $M_1=29.82$, $SD=3.95$ la $M_2=19.27$, $SD=2.90$. Aceste valori reflectă modificări importante ale percepției tatălui asupra comportamentelor coparentale după intervenție, în direcția unei relații mai funcționale și colaborative. Creșterea scorurilor variabilelor *acord*, *apropiere*, *suport*, *susținere* și *diviziunea muncii* sugerează o consolidare a relației coparentale pozitive după intervenție. Acești indicatori reflectă o îmbunătățire a cooperării, încrederii reciproce și a implicării echilibrate în responsabilitățile coparentale. Scăderea semnificativă a scorurilor la subscalele *subminare* și *expunerea la conflict* este un semnal pozitiv, indicând o reducere a comportamentelor disfuncționale și a tendinței de a implica copilul în conflictul interparental. Astfel, este probabil ca intervenția să fi contribuit la un climat relațional mai sănătos și mai protector pentru copil. Diminuarea nivelului perceput de expunere a copilului la conflict (EC) poate fi interpretată ca un indicator indirect al eficienței intervenției asupra autoreglării conflictelor între părinți, cu potențial de protecție psihologică asupra copilului. Coroborând datele din testul Wilcoxon cu valorile medii ilustrate în figura de mai sus, se confirmă faptul că intervenția aplicată a generat modificări pozitive semnificative statistic și semnificative clinic în percepția tatălui asupra relației coparentale. Tendințele evidențiate în figura 3.11 susțin concluziile statistice și subliniază impactul pozitiv asupra dinamicii relaționale între părinți, cu beneficii potențiale pentru copil.

**Tabelul 3.18. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon
la Scala Relației Coparentale – CRS – mama (GE test/retest)**

Variabila	Z	p
<i>Acord</i>	-2.955	0.003
<i>Apropiere</i>	-2.952	0.003
<i>Expunerea la conflict</i>	-2.944	0.003
<i>Suport</i>	-2.937	0.003
<i>Subminare</i>	-2.938	0.003
<i>Susținere</i>	-2.943	0.003
<i>Diviziunea muncii</i>	-2.946	0.003

Tabelul 3.18 sintetizează rezultatele testului Wilcoxon pentru datele colectate la test și retest în cadrul grupului experimental, pentru cele șapte variabile ale CRS pentru mamă. Toți indicatorii analizați au înregistrat diferențe semnificative statistic, cu valori ale lui Z cuprinse între -2.937 și -2.955 și toate valorile p situându-se sub pragul de semnificație de 0.01 ($p = 0.003$ pentru toate subscalele). Aceste rezultate sugerează că intervenția aplicată indică o modificare consistentă și favorabilă a tuturor dimensiunilor evaluate pe subscalele *acord*, *apropiere*, *expunere la conflict*, *suport*, *subminare*, *susținere* și *diviziunea muncii* coparentale. (Anexa 6, Tabelul A 6.26)

**Figura 3.12. Rezultatele la scala CRS pentru mama, la subiecții din GE test/retest
(unități medii)**

Figura 3.12 evidențiază diferențele medii între scorurile obținute la test/retest pe fiecare variabilă a CRS pentru mama. Compararea acestor valori confirmă rezultatele semnificative statistic prezentate în tabelul 3.18. Variabila *acord* arată o creștere de la $M_1=7.91$, $SD=2.51$ la $M_2=16.73$, $SD=3.58$ indicând o îmbunătățire consistentă privind gradul de consens coparental exprimat de mamă; variabila *apropiere* înregistrează o creștere de la $M_1=12.82$, $SD=2.44$ la

$M_2=20.64$ $SD=2.80$ sugerând o percepție îmbunătățită asupra relației de apropiere emoțională coparentală; variabila *expunerea la conflict* înregistrează o scădere de la $M_1=23.36$ $SD=3.47$ la $M_2=12.64$ $SD=2.20$ ceea ce indică o reducere a expunerii copilului la conflictul interparental; variabila *suport* arată o creștere importantă, de la $M_1=7.73$ $SD=3.29$ la $M_2=19.36$ $SD=3.67$; variabila *subminare* indică o scădere clară de la $M_1=31.64$ $SD=3.04$ la $M_2=17.73$, $SD=2.37$ reflectând o diminuare semnificativă a comportamentelor maternelor percepute ca subminante. Variabila *susținere* reflectă o creștere majoră de la $M_1=23.00$ $SD=6.96$ la $M_2=32.82$ $SD=4.53$, sugerând o consolidare a susținerii coparentale exprimată de mamă. Variabila *diviziunea muncii* înregistrează o creștere de la $M_1=4.82$ $SD=2.40$ la $M_2=7.64$ $SD=1.43$, reflectând o mai bună percepție a echilibrului în împărțirea responsabilităților coparentale.

Rezultatele obținute indică un model de modificare pozitivă a relației coparentale maternelor, în sensul unei colaborări crescute și reducerii conflictualității. Creșterile observate pe variabilele *acord*, *apropiere*, *suport*, *susținere* și *diviziunea muncii* sugerează că, după intervenție, mama este mai disponibilă afectiv, mai cooperantă și mai implicată în relația coparentală. Scăderea variabilei *subminare* este un indicator important al diminuării comportamentelor disfuncționale care subminează relația cu celălalt părinte. Scăderea pentru variabila *expunerea la conflict* sugerează că, după intervenția aplicată, copilul a fost semnificativ mai puțin expus la confruntări verbale sau tensiuni manifestate între părinți și exprimate de mamă, iar această reducere este esențială pentru sănătatea emoțională a copilului.

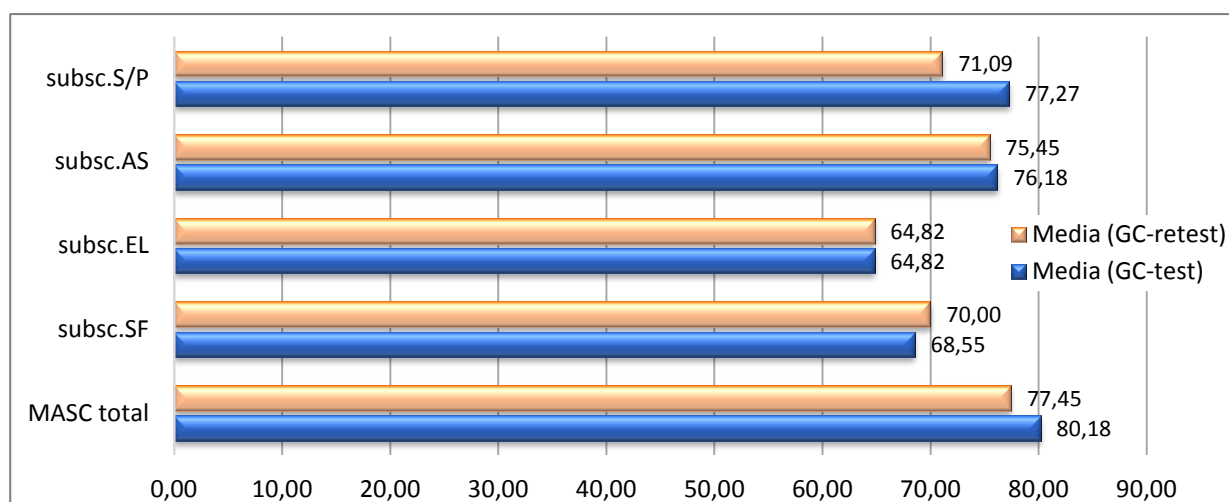
**Prezentarea rezultatelor obținute de către subiecții
din Grupul de control la faza test/retest
(GC test/retest)**

Datele statistice obținute sunt prezentate în Anexa 6, tabelele A 6.19 – A 6.26.

**Tabelul 3.19. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon
la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) – GC test/retest**

Variabile	Z	P
<i>MASC total</i>	-0.447	0.655
<i>Simptome fizice</i>	-1.000	0.317
<i>Evitarea lezării</i>	-1.000	0.317
<i>Anxietate socială</i>	-1.000	0.317
<i>Separare/Panică</i>	-1.000	0.317

Tabelul 3.19 arată că toate valorile p, pentru variabila MASC total și pentru celelalte variabile sunt peste pragul de relevanță statistică ($p > 0.05$), indicând absența unor diferențe semnificative statistic între scorurile din etapa test/retest în GC. (Anexa 6, Tabelul A 6.20)

3.13. Rezultatele la scala MASC la subiecții din GC test/retest (unități medii)

În figura 3.13 sunt reprezentate următoarele rezultate: pentru variabila MASC total GC test: $M_1=80.18$, $SD=7.69$, GC retest: $M_2=77.45$, $SD=17.88$; variabila *separare/panică*: GC test: $M_1=77.27$, $SD=15.79$, GC retest: $M_2=71.09$, $SD=21.03$; variabila *anxietate socială*: GC test: $M_1=76.18$, $SD=8.77$, GC retest: $M_2=75.45$, $SD=8.94$; variabila *evitarea lezării*: GC test: $M_1=64.82$, $SD=4.31$, GC retest: $M_2=64.82$, $SD=4.31$; variabila *simptome fizice*: GC test: $M_1=68.55$, $SD=4.70$, GC retest: $M_2=70.00$, $SD=5.55$. Pe baza valorilor se poate observa că există diferențe foarte mici, situate în jurul unei unități sau mai puțin. Stabilitatea scorurilor pe toate variabilele susține presupunerea că grupul de control nu a înregistrat modificări relevante în planul anxietății, în lipsa unei intervenții psihologice.

Tabelul 3.20. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la scala de securitate emoțională – SIS (GC test/retest)

Variabila	Z	p
<i>SIS total</i>	-1.826	0.068
<i>Reactivitate emoțională</i>	-1.000	0.317
<i>Dereglare comportamentală</i>	0.000	1.000
<i>Evitare</i>	-0.447	0.655
<i>Implicare</i>	-1.000	0.317
<i>Reprezentări constructive ale familiei</i>	-2.199	0.028
<i>Reprezentări distructive ale familiei</i>	-2.947	0.003
<i>Extinderea conflictului</i>	-1.959	0.050

Datele prezentate în tabelul 3.20 arată pentru variabila SIS total o valoare $p = 0.068$, valoare care indică o tendință de scădere a scorului general de securitate emoțională. Variabilele *reactivitate emoțională*, *dereglare comportamentală*, *evitare*, *implicare* nu au înregistrat diferențe semnificative statistice ($p > 0.05$). Variabila *reprezentări constructive ale familiei* ($p = 0.028$) arată o diferență semnificativă, ceea ce indică o percepție modificată a reprezentărilor constructive ale familiei în cadrul grupului de control. Variabila , *reprezentări distructive ale familiei* arată

$p = 0.003$, indicând o diferență semnificativă ridicată, sugerând o modificare semnificativă a percepției copilului asupra reprezentărilor distructive ale familiei. Variabila *extinderea conflictului* arată o valoare $p = 0.050$ la limita semnificației. (Anexa 6, Tabelul A 6.22)

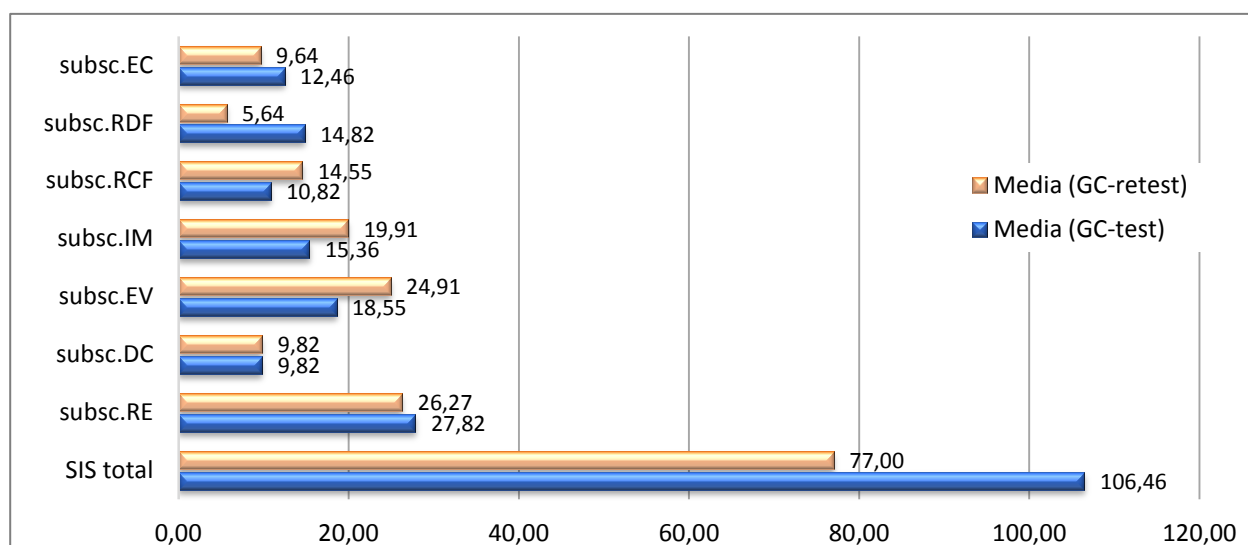

Figura 3.14. Rezultatele la scala SIS la subiecții din GC test/retest (unități medii)

Figura 3.14 indică o scădere a scorurilor variabilei SIS total de la $M_1=106.46$, $SD=7.31$ la $M_2=77.00$, $SD=42.18$. Variabila *reprezentări distructive ale familiei* înregistrează o scădere semnificativă de la $M_1=14.82$ $SD=2.32$ – test, la $M_2=5.64$ $SD=1.80$, retest. Variabila *expunerea la conflict* - scădere ușoară, de la $M_1=12.46$ $SD=2.46$ - test, la $M_2=9.64$ $SD=8.95$, retest. Variabila *evitare* a crescut de la $M_1=18.55$ $SD=2.81$ -test, la $M_2=24.91$ $SD=24.50$ –retest. Variabila *implicare* a crescut de la $M_1=15.36$ $SD=2.98$ la $M_2=19.91$ $SD=12.75$. Variabila *reprezentări constructive ale familiei* crește de la $M_1=10.82$ $SD=3.82$ test la $M_2=14.55$ $SD=4.84$ retest. Variabila *diviziunea muncii*: $M_1=9.82$ $SD=2.60$ test/retest, iar variabila *reactivitate emoțională*: $M_1=27.82$ $SD=3.52$ test scade la $M_2=26.27$ $SD=7.42$ retest.

Tabelul 3.21. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la scala relației coparentale – CRS – tată (GC test/retest)

Variabila	Z	p
Acord	-1.000	0.317
Apropiere	-1.000	0.317
Expunerea la conflict	-1.000	0.317
Suport	0.000	1.000
Subminare	0.000	1.000
Susținere	-1.000	0.317
Diviziunea muncii	0.000	1.000

Analiza comparativă a scorurilor obținute de tați din GC la test/retest, nu indică nicio modificare semnificativă statistic la nivelul percepțiilor asupra relației coparentale. Toate valorile p sunt > 0.05 , ceea ce semnalează lipsa unor efecte semnificative în timp. (Anexa 6, Tabelul A 6.24)

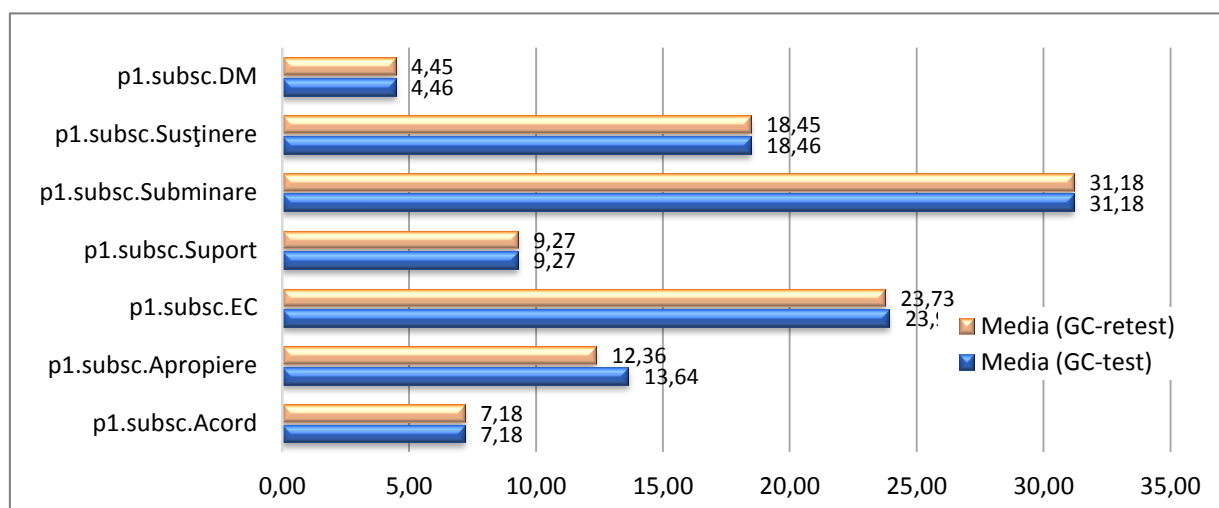

Figura 3.15. Rezultatele la scala CRS pentru tata, la subiecții din GC test/retest (unități medii)

Figura 3.15 confirmă consistența datelor din testul Wilcoxon: nu există modificări semnificative în percepția tatilor din GC asupra relației coparentale. Nu sunt înregistrate modificări la variabilele *acord* ($M=7.18$ $SD=3.16$ test/retest), *suport* ($M=9.27$ $SD=5.59$ test/retest), *subminare* ($M=31.18$ $SD=3.66$ test/retest) și *diviziunea muncii* ($M=4.46$ $SD=3.62$ test retest). Modificări au înregistrat variabilele *apropiere* ($M_1=13.64$ $SD=4.41$ test, $M_2=12.36$ $SD=3.72$ retest), variabila *expunerea la conflict* ($M_1=23.91$ $SD=3.64$ test, $M_2=23.73$ $SD=3.47$ retest) și *susținere* ($M_1=18.46$ $SD=4.91$ test și $M_2=18.45$ $SD=4.91$ retest) fără semnificație statistică.

Tabelul 3.22. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon la scala relației coparentale – CRS – mama (GC test/retest)

Variabila	Z	p
<i>Acord</i>	0.000	1.000
<i>Apropiere</i>	0.000	1.000
<i>Expunerea la conflict</i>	-1.000	0.317
<i>Suport</i>	-1.342	0.180
<i>Subminare</i>	-1.342	0.180
<i>Susținere</i>	0.000	1.000
<i>Diviziunea muncii</i>	-1.000	0.317

Datele din tabelul 3.22 nu reflectă diferențe semnificative statistic test/retest pentru niciuna dintre variabilele scalei CRS pentru mamă în GC. Valorile $p > 0.05$ pentru toate subscalele sugerează stabilitate în timp în exprimarea relației coparentale materne în GC. Variabilele *acord*, *apropiere* și *susținere* au înregistrat $Z=0$ și $p=1.000$, indicând absența schimbării, iar pentru variabilele *subminare* și *suport* ($Z=-1.342$ și $p = 0.180$), precum și pentru variabilele *expunerea la conflict* și *diviziunea muncii* ($Z=-1.000$ și $p = 0.317$) variațiile sunt nesemnificative statistic. (Anexa 6, Tabelul A 6.26)

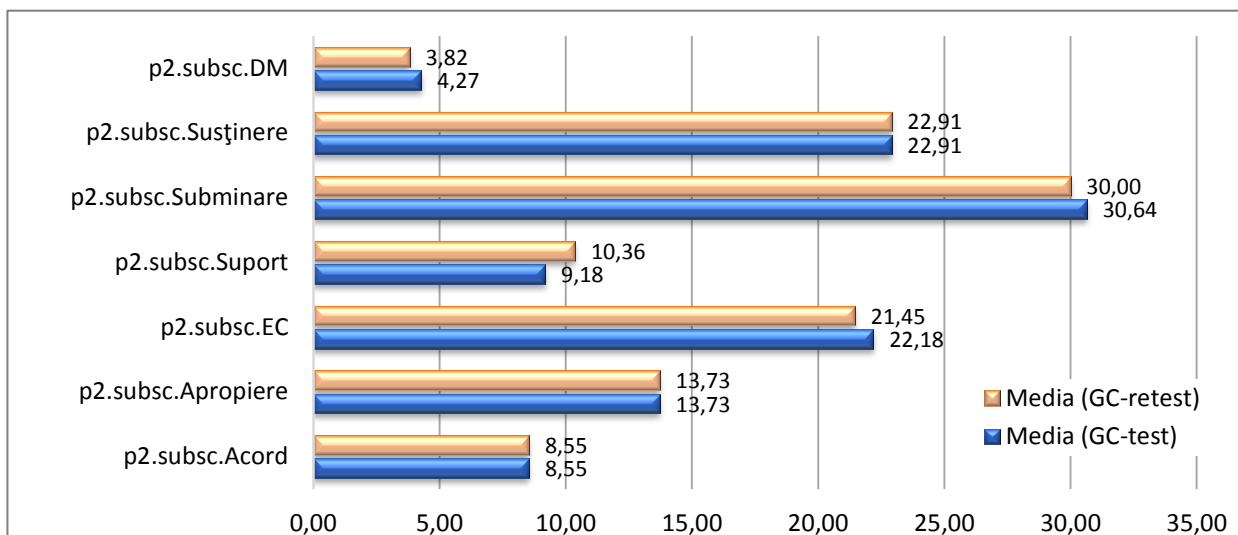

Figura 3.16. Rezultatele la scala CRS pentru mama, la subiecții din GC test/retest (unități medii)

Figura 3.16 evidențiază diferențe minime între mediile obținute la test/retest în GC pentru toate variabilele relației coparentale materne. Se observă stabilitate pentru variabilele *acord* ($M_1=8.55$, $SD=3.24$ test/retest), *apropiere* ($M_1=13.73$, $SD=3.90$ test/retest) și *susținere* ($M_1=22.91$, $SD=6.06$ test/retest). Variabila *suport* crește ușor, de la $M_1=9.18$ $SD=4.60$ test la $M_2=10.36$ $SD=4.50$ retest, dar nesemnificativă statistic ($p = 0.180$). Următoarele variabile înregistrează scădere nesemnificativă statistic: variabila *expunerea la conflict* - de la $M_1=22.18$ $SD=4.19$ test la $M_2=21.45$ $SD=4.52$ retest; variabila *subminare* - de la $M_1=30.64$ $SD=3.88$ test la $M_2=30.00$ $SD=4.40$ retest; variabila *diviziunea muncii* - de la $M_1=4.27$ $SD=2.20$ test la $M_2=3.82$ $SD=1.83$ retest.

Lipsa diferențelor statistic semnificative între rezultatele obținute de către subiecții din Grupul de control care nu au fost incluși în programul formativ ne arată faptul că modificările obținute la subiecții din Grupul experimental se datorează participării la program.

3.4. Concluzii la capitolul 3

Analiza statistică și calitativă a datelor prezentate în cadrul capitolului 3 permite formularea următoarelor concluzii privind eficiența *Programului dual de intervenție psihologică*, destinat optimizării relației coparentale și reducerii anxietății la copil:

1. Rezultatele obținute de subiecții din grupul experimental la retest arată o scădere semnificativă statistic a nivelului anxietății generale, precum și a tuturor subdimensiunilor acesteia (*simptome fizice, evitare a lezării, anxietate socială*), cu excepția anxietății de separare/panică. Mărimea efectului ($r > 0.63$) indică o eficiență ridicată a intervenției psihologice asupra simptomatologiei anxioase a copilului.

2. La *Scala de securitate emoțională în sistemul coparental* rezultatele subiecților din grupul experimental au înregistrat o creștere semnificativă a scorurilor totale și pe majoritatea subscalelor (*reactivitate emoțională, dereglate comportamentală, evitare, implicare*), sugerând o ameliorare a sentimentului de stabilitate afectivă și comportamentală, de apartenență și predictibilitate a mediului familial postdivorț. Efectele au fost semnificative statistic și de amploare mare ($r > 0.67$), confirmând impactul pozitiv al programului asupra dezvoltării unui climat securizant pentru copil.

3. În ceea ce privește exprimarea relației coparentale, atât pentru mamă, cât și pentru tată, rezultatele de la *Scala de relație coparentală* (CRS, în care părinte 1 – tată și părinte 2 – mamă) indică îmbunătățiri semnificative post-intervenție în cadrul grupului experimental, pe toate dimensiunile relevante: *acord, apropiere, suport, susținere reciprocă și scăderea comportamentelor de subminare și expunere la conflict a copilului*. Valorile $p < 0.01$ și mărimile mari ale efectului ($r > 0.7$) susțin eficiența intervenției asupra relației dintre părinți, așa cum este ea exprimată de fiecare și percepută de celălalt.

4. Comparativ cu grupul de control, care nu a beneficiat de intervenție, diferențele apărute în grupul experimental sunt semnificative statistic și relevante psihologic. La grupul de control, scorurile la test–retest nu înregistrează modificări importante la nicio scală (MASC, SIS, CRS), ceea ce validează faptul că modificările din GE se datorează intervenției experimentale.

5. Analiza diferențelor între grupul experimental și grupul de control la faza de retest (analiza comparativă intergrup) indică un avantaj semnificativ pentru grupul experimental pe toate variabilele măsurate. Efectele identificate sunt de amplitudine mare în majoritatea cazurilor, cu valori ale indicelui r care depășesc pragul de 0.8 pentru mai multe subscale, mai ales în zona relației coparentale și a securității emoționale.

6. Datele evidențiază faptul că *Programul dual de intervenție psihologică* a produs schimbări structurale în percepțiile copilului asupra relației dintre părinți și asupra propriei sale stări afective, reducând expunerea la conflict, subminarea reciprocă și anxietatea resimțită.

7. Rezultatele obținute, prin lipsa unor modificări semnificative în grupul de control și prin evoluțiile pozitive consemnate doar în grupul experimental, susțin validitatea și eficiența modelului dual de intervenție, bazat pe teoria securității emoționale și pe optimizarea funcționării coparentale postdivorț.

8. Aceste concluzii susțin integrarea intervențiilor coparentale și a celor orientate direct către copil în programele de suport postdivorț, pentru a facilita adaptarea emoțională și dezvoltarea sănătoasă a copilului în contextul familial restructurat.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Scopul principal al acestei teze de doctorat a constat în investigarea influenței tipului de coparentalitate asupra dezvoltării securității emoționale a copilului, având în vedere rolul variabilei mediatore – anxietatea – și impactul unui *Program dual de intervenție psihologică*, destinat simultan optimizării relației coparentale și reducerii anxietății copilului. Cercetarea a fost structurată în trei capitole majore, incluzând fundamentarea teoretică, cercetarea empirică de constatare și implementarea unui experiment formativ. Acest demers a permis o abordare integrată, îmbinând analiza literaturii de specialitate cu verificarea empirică a ipotezelor și validarea unui program psihologic dual de intervenție.

Obiectivele cercetării au fost realizate integral, printr-o succesiune logică de etape care au inclus: analiza conceptuală a coparentalității și securității emoționale; investigarea empirică a relațiilor dintre stilurile coparentale, anxietatea copilului și securitatea emoțională; elaborarea și validarea unui program dual de intervenție. Toate aceste etape au fost corelate cu ipotezele formulate inițial, confirmând validitatea demersului științific.

În baza analizei teoretice și empirice, pot fi formulate următoarele concluzii:

1. Analiza teoretică a demonstrat că securitatea emoțională a copilului este direct dependentă de calitatea relației coparentale. Coparentalitatea cooperantă creează un context predictibil, caracterizat prin suport, acord și coordonare parentală, care facilitează reglarea emoțională a copilului. În schimb, coparentalitatea conflictuală, caracterizată prin subminare, lipsă de sprijin și comunicare disfuncțională, amplifică nivelul de anxietate și generează percepția unui mediu familial nesigur. (Cap. 1, subcapitolul 1.1)

2. Analiza literaturii de specialitate a relevat că securitatea emoțională a copilului este strâns legată de predictibilitatea și consistența comportamentelor parentale, iar calitatea relației coparentale are un rol central în formarea acesteia. Prezența unor relații caracterizate prin sprijin reciproc și coordonare reduce vulnerabilitatea copilului la stres și anxietate. (Cap. 1, subcapitolul 1.2)

3. Studiile teoretice indică faptul că expunerea copilului la conflicte interparentale frecvente și intense creează un climat familial perceput ca instabil și amenințător, afectând procesele de reglare emoțională și capacitatea de adaptare socială. Acest tip de mediu poate conduce la interiorizarea anxietății și la apariția unor comportamente de evitare. (Cap. 1, subcapitolul 1.3)

4. Cercetările analizate au evidențiat că subminarea coparentală, definită prin comportamente de critică sau devalorizare a celuilalt părinte în fața copilului, are un efect negativ semnificativ asupra percepției copilului privind siguranța emoțională, crescând riscul de insecuritate psihologică. (Cap. 1, subcapitolul 1.3)

5. *Modelul teoretic privind influența relației coparentale asupra securității emoționale a copilului* sugerează că reacțiile copilului la conflictul interparental sunt mediate de evaluarea amenințării și de percepția asupra disponibilității emoționale a părinților. Copiii care beneficiază de suport afectiv constant din partea ambilor părinți dezvoltă mecanisme mai eficiente de gestionare a stresului și o mai bună adaptare comportamentală (Cap. 1, subcapitolul 1.3)

6. *Modelul teoretic* elaborat a evidențiat interdependența dintre dimensiunile relației coparentale și nivelul securității emoționale a copilului, ca proces psihologic aflat în dinamică, subliniind rolul mediator al anxietății în explicarea modului în care diada coparentală influențează adaptarea cognitivă, emoțională și comportamentală a acestuia. (Capitolul 1, subcapitolul 1.5)

7. A fost elaborată metodologia de investigare a relației dintre *tipul de coparentalitate, anxietatea copilului și nivelul securității emoționale*, utilizând instrumente psihodiagnostice validate. Analiza comparativă a evidențiat diferențe statistice semnificative între copiii expuși unor stiluri coparentale conflictuale și cei expuși unor stiluri cooperante, sub aspectul nivelului de anxietate și al percepției securității emoționale: *copiii din medii conflictuale au prezentat scoruri semnificativ mai ridicate la anxietate și scoruri mai scăzute la securitate emoțională comparativ cu cei din medii cooperante*. (Cap. 2, subcapitolul 2.1)

8. Datele empirice obținute în etapa de constatare au evidențiat diferențe semnificative între grupurile de copii expuși la diferite stiluri coparentale. Analiza relațiilor statistice a arătat scoruri semnificativ mai mari la anxietate pentru copiii expuși coparentalității conflictuale, comparativ cu cei din medii cooperante. Subminarea coparentală s-a asociat negativ cu securitatea emoțională și pozitiv cu simptomele anxietății, în timp ce acordul și sprijinul coparental au avut efecte inverse. Acest fapt confirmă ipoteza că tipul de coparentalitate are un impact direct și consistent asupra securității emoționale a copilului (Cap. 2, subcapitolul 2.2 și 2.3).

9. Analiza de mediere a demonstrat că *anxietatea* acționează ca variabilă intermediară în relația dintre *coparentalitatea conflictuală și securitatea emoțională*, ceea ce confirmă relevanța intervențiilor care vizează reducerea anxietății copilului pentru a crește securitatea emoțională a acestuia. (Cap. 2, subcapitolul 2.4)

10. Rezultatele obținute în experimentul de constatare au constituit fundamentul pentru elaborarea și implementarea unui program dual de intervenție psihologică, orientat atât către optimizarea relației coparentale, cât și către reducerea anxietății copilului (Cap.3, subcapitolul 3.1, 3.2).

11. Analiza datelor din experimentul formativ a evidențiat că subiecții din grupul experimental, spre deosebire de cei din grupul de control, au prezentat la retest îmbunătățiri

semnificative ale percepției securității emoționale, reducerea simptomelor anxioase, precum și o creștere a coeziunii coparentale în relația dintre părinți. (Cap. 3, subcapitolul 3.3)

12. *Programul dual de intervenție psihologică* a produs rezultate statistice relevante: testul Wilcoxon a indicat scăderi semnificative ale scorurilor la anxietate și creșteri semnificative la indicatorii securității emoționale în grupul experimental, în timp ce în grupul de control nu au fost observate modificări notabile. (Cap. 3, subcapitolul 3.3)

13. Intervenția experimentală a determinat îmbunătățirea relației coparentale, reducând subminarea și crescând sprijinul și acordul parental. Aceste schimbări au fost asociate direct cu ameliorarea climatului emoțional perceput de copil, deci cu consolidarea securității emoționale a acestuia. (Cap. 3, subcapitolul 3.3)

14. Rezultatele susțin importanța integrării abordărilor sistemice în practica psihologică postdivorț, care implică atât părinții, cât și copilul, în scopul optimizării relațiilor familiale și reducerii impactului negativ al conflictului interparental asupra copilului.

15. Cercetarea a demonstrat că aplicarea unor programe structurate, duale, validate empiric, poate conduce la rezultate pozitive măsurabile, cu potențial de replicare în diverse contexte socio-culturale.

Limitele cercetării:

Cercetarea realizată este amplă, însă, ca limite, am putea considera studierea asigurării securității emoționale a copilului în funcție de temperamentul părinților și tipul familiilor netradiționale.

Deschideri de perspectivă pentru cercetările de viitor:

- Extinderea studiului la alte categorii de vârstă și la familii aflate în alte etape ale procesului postdivorț.
- Implementarea unor studii longitudinale pentru a urmări persistența efectelor intervenției după 6 luni, 1 an și 2 ani.
- Investigarea altor variabile psihosociale care pot media sau modera relația dintre coparentalitate și securitatea emoțională, precum suportul extins al familiei sau implicarea comunității.
- Compararea eficienței programului dual cu alte tipuri de intervenții psihologice pentru copii și părinți.

Recomandări practice de utilizare a rezultatelor:

- Introducerea *Programului dual de intervenție psihologică* în cadrul serviciilor publice și private de consiliere familială, cu adaptarea conținutului și duratei în funcție de particularitățile fiecărei familii.

- Formarea continuă a psihologilor, mediatorilor și consilierilor în tehnici validate pentru reducerea conflictului interparental și consolidarea competențelor coparentale. Rezultatele acestei cercetări extind teoriile existente privind dinamica sistemelor familiale, prin evidențierea rolului coparentalității ca factor distinct și esențial în dezvoltarea copilului. În consecință, formarea profesională ar trebui să includă module dedicate evaluării și intervenției asupra subsistemului coparental, alături de abordarea diadei părinte–copil.
- Elaborarea unor ghiduri metodologice și protocoale de intervenție pentru aplicarea programului dual în școli, centre comunitare, cabinete de asistență psihologică și servicii sociale.
- Promovarea politicilor educaționale și sociale care sprijină cooperarea parentală, reducerea conflictelor după divorț și protejarea copilului de expunerea la tensiuni interparentale. În acest sens, se recomandă includerea componentelor de educație coparentală în strategiile naționale privind sănătatea mintală a copilului și dezvoltarea familială.
- Crearea de campanii de informare și educație parentală pentru sensibilizarea părinților cu privire la efectele conflictului asupra echilibrului emoțional al copilului și la beneficiile colaborării coparentale
- Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare continuă a programelor de intervenție coparentală, pentru a asigura calitatea, eficiența și adaptabilitatea lor la diverse contexte culturale și instituționale. Evaluarea periodică va permite ajustarea metodelor și extinderea bunelor practici la nivel național.
- Integrarea acestor direcții de acțiune în strategiile și politicile publice privind protecția copilului și sprijinul familial ar permite valorificarea rezultatelor cercetării nu doar în plan aplicativ, ci și în cel normativ, ceea ce ar contribui la crearea unui cadru coerent de prevenire a conflictului interparental și de protejare a sănătății emoționale a copilului

BIBLIOGRAFIE

1. Anuarul statistic al Republicii Moldova 2023. In: statistic. https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Anuar_Statistic/2023/Anuarul_statistic_RM_editia_2023.pdf (accesat 23.08.2025)
2. CUZNEȚOV, L. *Filosofia practică a familiei*. Chișinău: CEP USM, 2013. 208 p. ISBN 978-9975-71-395-5.
3. CUZNEȚOV, L. *Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei*. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Editura CEP USM, 2008. 624 p. ISBN 978-9975-70-717-6.
4. **DRAGOMIR, M.** Anxietatea ca mediator între securitatea emoțională a copilului și sistemul coparental conflictual. In: *Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”*. 2024, nr. 4(75), pp. 145-152. ISSN 1857-0461. <https://doi.org/10.52673/18570461.24.4-75.15>
5. **DRAGOMIR, M.** Coparentalitate în pandemie: provocări și oportunități. În: Mat. conf. șt. internaț.” Preocupări contemporane ale criminologiei, dreptului și psihologiei în condiții de pandemie”, Institutul De Științe Penale Și Criminologie Aplicată, Chișinău, 17 octombrie 2020, p.219-225. ISBN 978-9975-3314-2-5
6. **DRAGOMIR, M.** Dinamica anxietății copilului ca expresie a securității emoționale a acestuia în sistemul coparental. In: *Univers Pedagogic*. 2024, nr. 3(83), pp. 85-90. ISSN 1811-5470. <https://doi.org/10.52387/1811-5470.2024.3.13>
7. **DRAGOMIR, M.** Securitatea emoțională – factor de reziliență al copilului în procesul educațional – Conferința Științifică Internațională: „*Condiții pedagogice de optimizare a învățării în post criză pandemică prin prisma dezvoltării gândirii științifice*”, 18-22 iunie 2021, Chisinau. Chișinău: CEP UPS „I.Creangă”, 2021, pp. 300-303. ISBN 978-9975-46-541-0.
8. **DRAGOMIR, M.** Securitatea emoțională a copilului – de la modelul conceptual teoretic la realitatea din sistemul coparental. In: *Aspecte psihosociale ale securității psihologice și manifestările ei în plan social la copii* . 29 octombrie 2021, Chișinău. Chișinău: CEP UPS „I.Creangă”, 2021, pp. 92-101. ISBN 978-9975-46-564-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/154123
9. **DRAGOMIR, M.** Securitatea emoțională a copilului – dimensiune fundamentală a securității psihologice în sistemul coparental. In: *Moldoscopie*. 2024, nr. 1(100), pp. 126-134. ISSN 1812-2566. [https://doi.org/10.52388/1812-2566.2024.1\(100\).13](https://doi.org/10.52388/1812-2566.2024.1(100).13)

10. **DRAGOMIR, M.** *Securitatea emoțională a copilului în sistemul coparentalității* - Congresul științific internațional polono-moldo-român, Secția științele educației în contextul provocărilor actuale, 14 mai 2021, în *DIALOG INTERCULTURAL POLONO-MOLDOVENESC ,Culegere de studii Vol.IV*, nr.1, p.78-83, Chișinău-Cracovia, ISBN 978-9975-76-341-7
11. **DRAGOMIR, M.** Securitatea psihologică – cadru de referință pentru securitatea emoțională a copilului în sistemul coparental . In: *Securitatea psihologică la copii în perioadă de criză*. 22 iunie 2023, Chișinău. Chișinău: CEP UPSC, 2023, pp. 72-76. ISBN 978-9975-46-824-4.
12. HOLDEVICI, I., CRĂCIUN, B. *Psihoterapia tulburărilor emoționale*. București: Trei.2015. 360p. ISBN 978-606-719-195-0.
13. INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ. *Evenimente demografice în anul 2020* .București: INS, 2021. Disponibil la: <https://insse.ro/cms/ro/content/evenimente-demografice-%C3%AEn-anul-2020> (Accesat la: 23 martie 2022).
14. ONU. Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 109 din 28 septembrie 1990.
15. PERJAN, C. Relația dintre stările psihice și strategiile de coping la vârsta preadolescenței ca factor al securității psihologice. *Creativitate. Teorie și practică educațională*, 2022, vol. 1, p. 12–16. ISSN 1857-2103. <https://doi.org/10.46728/c>.
16. POPA, M. Aplicații SPSS. Iași: Polirom, 2008. 368 p. ISBN 978-973-46-1045-7.
17. SANDULEAC, S., **DRAGOMIR, M.** Securitatea emoțională a copilului și dinamica coparentală post divorț. In: *Asistența psihosocială în contextul noilor realități pe timp de pandemie*. 16 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău: CEP UPS „I.Creangă”, 2021, pp. 160-164. ISBN 978-9975-46-545-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/156118
18. SANDULEAC, S., LOSÎL, E., ș.a. Aspecte psihosociale ale securității psihologice. Monografie. Chișinău: Pulsul Pieței. 2020. 240 p. ISBN 978-9975-3342-8-0.
19. ABIDIN, R. R., BRUNNER, J. F. Development of a parenting alliance inventory. *Journal of Clinical Child Psychology*, 24(1), 1995, pp.31-40. ISSN: 1537-4416.
20. AFIFI, T. O., MACMILLAN, H. L. Resilience Following Child Maltreatment: A Review of Protective Factors. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 56, 2011. Pp.266-272. ISSN: 0706-7437.<https://doi.org/10.1177%2F070674371105600505>

21. AHRONS, C. R. Commentary on “reconsidering the ‘good divorce.’” *Family Relations*, 60, 2011, pp.528-532. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2011.00676.x>. ISSN: 0197-6664.
22. AHRONS, C. R. Family ties after divorce: long-term implications for children. *Family Process*, 46, 2007, pp. 53-65. ISSN: 0014-7370.
23. AHRONS, C. R., & RODGERS, R. H. *Divorced families: meeting the challenges of divorce and remarriage*. New York, NY: W. W. Norton & Co. 1987. ISBN: 978-0393700225.
24. AINSWORTH, Mary D. S. *Infant–mother attachment*. In: CARMICHAEL, L., ed. *Manual of child psychology*. 3rd ed., vol. 2. New York: Wiley, 1970, pp. 1-94. ISBN 978-0471366089.
25. ALBANO, A.M., KRAIN, A.L. Anxiety and anxiety disorders in children and adolescents: Developmental issues and implications for DSM-V. În: STEIN, D.J., HOLLANDER, E. și ROTHBAUM, B.O. (eds.). *Textbook of Anxiety Disorders*. 2nd ed. Washington, DC: American Psychiatric Publishing, 2009, pp. 279-299. ISBN 978-1-58562-276-4.
26. ALDOUS, J., MULLIGAN, G. M., & BJARNASON, T. Fathering over time: What makes the difference? *Journal of Marriage and the Family*, 60(4), 1998, pp. 809-820. <https://doi.org/10.2307/353626>
27. AMATO, P. R. Children of divorce in the 1990s: An update of the Amato and Keith (1991) meta-analysis. *Journal of Family Psychology*, 15, 2001, pp. 335-370. <https://doi.org/10.1037//0893-3200.15.3.335>
28. AMATO, P. R. Marital discord, divorce, and children’s well-being: Results from a 20-year longitudinal study of two generations. In A.Clarke-Stewart & J. Dunn (Eds.), *Families count: Effects on child and adolescent development 2006*, pp.179-202. New York: Cambridge University Press. ISBN: 978-0521826492.
29. AMATO, P. R. Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72, 2010, pp.650-666. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00723.x>
30. AMATO, P. R. The consequences of divorce for adults and children. *Journal of Marriage and Family*, 62, 2000, pp.1269-1287. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.01269.x>
31. AMATO, P. R., KEITH, B. Parental divorce and the well-being of children: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 110(1), 1991, pp. 26-46. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.110.1.26>

32. AMATO, P.R., & AFIFI, T.D. Feeling caught between parents: Adult children's relations with parents and subjective well-being. *Journal of Marriage and Family*, 68,2006, pp. 222-235. ISSN: 0022-2445.
33. APA Dictionary of Psychology <https://dictionary.apa.org/emotional-security>
34. AVENEVOLI S, SESSA FM, STEINBERG L. Family structure, parenting practices, and adolescent adjustment: An ecological examination. In: Hetherington ME, editor. *Coping with divorce, single parenting, and remarriage: A risk and resiliency perspective*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Publishers; 1999. pp. 65-90. ISBN: 978-0805821992.
35. BANDURA, A. *Self-efficacy: The exercise of control*. W H Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co. 1997. ISBN: 978-0716728504.
36. BAUMRIND, D. The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11, 1991, pp. 56-95. <http://doi.org/10.1177/02724316911111004>
37. BECKMEYER, J. J., COLEMAN, M., & GANONG, L. H. Postdivorce coparenting typologies and children's adjustment. *Family Relations*,63, 2014, pp. 526-537. ISSN: 0197-6664.
38. BECKMEYER, J. J., GANONG, L. H., COLEMAN, M., & MARKHAM, M. Experiences with coparenting scale: a semantic differential measure of postdivorce coparenting satisfaction. *Journal of Family Issues*, 38, 2017, pp. 1471-490. ISSN: 0192-513X.
39. BELSKY, J., & HSIEH, K.-H. Patterns of marital change during the early childhood years: Parent personality, coparenting, and division-of-labor correlates. *Journal of Family Psychology*, 12, 1998, pp.511–528. ISSN: 0893-3200.
40. BELSKY, J., CRNIC, K., & GABLE, S. The determinants of coparenting in families with toddler boys: Spousal differences and daily hassles. *Child Development*, 66, 1995, pp.629-42. ISSN: 0009-3920.
41. BELSKY, J., PUTNAM, S., & CRNIC, K. Coparenting, parenting, and early emotional development. *New Directions for Child and Adolescent Development*, (74), 1996, pp.45-55. <https://doi.org/10.1002/cd.23219967405>
42. BELSKY, J., PUTNAM, S., & CRNIC, K. Coparenting, parenting, and early emotional development. In J. P. McHale & P. A. Cowan (Eds.), *Understanding how family-level dynamics affect children's development: Studies of two-parent families. New directions for child development*, No. 74. 1996, pp. 45-55. San Francisco, CA: Jossey-Bass. ISBN: 978-0787991988.

43. BELSKY, J., WOODWORTH, S., & CRNIC, K. Trouble in the second year: Three questions about family interaction. *Child Development*, 67, 1996, pp.556-78.
44. BELSKY, J., YOUNGBLADE, L., ROVINE, M., & VOLLING, B. L. Patterns of marital change and parent-child interaction. *Journal of Marriage and Family*, 53, 1991, pp.487-498.
45. BLATZ, W.E., *Human Security: Some Reflections (Heritage)*, University of Toronto Press, Scholarly Publishing Division; 1st edition -July 19, 2016, 148p, ISBN- 978-1442652033.
46. BÖGELS, S. M., & BRECHMAN-TOUSSAINT, M. L. Family issues in child anxiety: Attachment, family functioning, parental rearing and beliefs. *Clinical Psychology Review*, 26(7),2006, pp. 834-56. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.08.001>
47. BÖGELS, S. M., BAMELIS, L., & VAN DER BRUGGEN, C. Parental rearing as a function of parent's own, partner's, and child's anxiety status: Fathers make the difference. *Cognition & Emotion*, 22(3), 2008, pp.522-38. <https://doi.org/10.1080/02699930801886706>. ISSN: 0269-9931.
48. BOHANNAN, P., *Divorce and after: an analysis of the emotional and social problems of divorce*. Garden City, NY: Anchor Books. 1971. ISBN: 978-0385016746.
49. -BONACH, K.. Factors contributing to quality coparenting. *Journal of Divorce and Remarriage*, 43, 2005, pp.79-103. ISSN: 1050-2556.
50. BOWEN, M. *Family Therapy in Clinical Practice*. New York: Jason- Aronson. 1978.ISBN 978-1568210110
51. BOWLBY, J. *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books. 1988. ISBN: 978-0465005437.
52. BOWLBY, J. *Attachment and loss (1), Attachment*. New York: Penguin Books. 1980. ISBN: 978-0140138399.
53. BRISTOL, M. M., GALLAGHER, J. J., & SCHOPLER, E. Mothers and fathers of young developmentally disabled and nondisabled boys: Adaptation and spousal support. *Developmental Psychology*, 24(3), 1988, pp. 441-451. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.24.3.441>
54. BROCK, R. L., & KOCHANSKA, G. Interparental conflict, children's security with parents, and long-term risk of internalizing problems: A longitudinal study from ages 2 to 10. *Development and Psychopathology*, 28(01),2015, pp.45-4. <https://doi.org/10.1017/s0954579415000279> . ISSN: 0954-5794.

55. BROWN, G. L., SCHOPPE-HVAN, S. J., MANGELSDORF, S. C., & NEFF, C. Observed and reported supportive coparenting as predictors of infant-mother and infant-father attachment security. *Early Child Development and Care*, 180, 2010, pp.121-137. ISSN: 0300-4430.
56. BUCHANAN, C. M., & WAIZENHOFER, R. The impact of interparental conflict on adolescent children: Considerations of family systems and family structure. In A. Booth, A. C. Crouter, & M. Clements (Eds.), *Couples in conflict* .2001, pp. 149-160. Mahwah, NJ: Erlbaum. ISBN: 978-0805831564.
57. BUEHLER, C., KRISHNAKUMAR, A., STONE, G., ANTHONY, C., PEMBERTON, S., GERARD, J., et al. Interparental conflict styles and youth problem behaviors: A two-sample replication study. *Journal of Marriage & Family*, 60(1), 1998, pp.119-132. ISSN: 0022-2445.
58. CAMARA, K. A., & RESNICK, G. Styles of conflict resolution and cooperation between divorced parents: Effects on child behavior and adjustment. *American Journal of Orthopsychiatry*, 59(4), 1989, pp. 560–575. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1989.tb02747.x>. ISSN: 0002-9432.
59. CHORPITA, B.F. și BARLOW, D.H. The development of anxiety: The role of control in the early environment. *Psychological Bulletin*. iulie 1998, vol. 124, nr. 1, pp. 3-1. ISSN 1939-1455. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.124.1.3>.
60. CONG, Z., AN, L. *Developing of security questionnaire and its reliability and validity*. In: Chinese Mental Health Journal. 2004, vol. 18, nr. 2, p. 97-9. ISSN 1000-6729. <https://doi.org/10.3321/j.issn.1000-6729.2004.02.010>
61. COOK, J. C., SCHOPPE-SULLIVAN, S. J., BUCKLEY, C. K., & DAVIS, E. F. Are some children harder to coparent than others? Children's negative emotionality and coparenting relationship quality. *Journal of Family Psychology*, 23, 2009, pp.606-610. ISSN: 0893-3200.
62. COWAN, P. A., & COWAN, C. P. Changes in marriage during the transition to parenthood: Must we blame the baby? In G. Y. Michaels & W. A. Goldberg (Eds.), *The transition to parenthood: Current theory and research* . 1988. pp. 114-154. Cambridge University Press. ISBN: 978-0521346259.
63. COX, M. J., & PALEY, B. Families as systems. *Annual Review of Psychology*, 48, 1997, pp.243-267. ISSN: 0066-4308.
64. CRITTENDEN, P. M., & AINSWORTH, M. D. S. Child maltreatment and attachment theory. In D. Cicchetti & V. Carlson (Eds.), *Child maltreatment: Theory and research on*

- the causes and consequences of child abuse and neglect* , 1989, pp. 432-463. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511665707.015>. ISBN: 978-0521379691.
65. CUMMINGS, E. M., & CUMMINGS, J. S. A process-oriented approach to children's coping with adult's angry behaviour. *Developmental Review*, 3, 1988, pp. 296-321. ISSN: 0273-2297.
 66. CUMMINGS, E. M., & DAVIES, P. Emotional security as a regulatory process in normal development and the development of psychopathology. *Development and Psychopathology*, 8(01),1996, pp. 123-129. <https://doi.org/10.1017/s0954579400007008>. ISSN: 0954-5794.
 67. CUMMINGS, E. M., & DAVIES, P. T. Effects of marital discord on children: Recent advances and emerging themes in processoriented research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*,43, 2002, pp.31-63. ISSN: 0021-9630.
 68. CUMMINGS, E. M., & DAVIES, P. T. *Marital conflict and children: An emotional security perspective*. New York: The Guilford Press. 2010. ISBN: 978-1606235225.
 69. CUMMINGS, E. M., & WILSON, A. G. Contexts of marital conflict and children's emotional security: Exploring the distinction between constructive and destructive conflict from the children's perspective. In M. Cox & J. Brooks-Gunn (Eds.), *Conflict and cohesion in families* , 1999. pp. 105-129. Mahwah, NJ: Erlbaum. ISBN: 978-0805829844.
 70. CUMMINGS, E. M., BALLARD, M., EL-SHEIKH, M., & LAKE, M. Resolution and children's responses to interadult anger. *Developmental Psychology*, 27, 1991. Pp.462—470. ISSN: 0012-1649.
 71. CUMMINGS, E. M., DAVIES, P. T. și CAMPBELL, S. B. *Developmental psychopathology and family process: Theory, research, and clinical implications*. Guilford Press. 2000. ISBN: 978-1572305578.
 72. CUMMINGS, E. M., FAIRCLOTH, B. F., MITCHELL, P. M., CUMMINGS, J. S. și SCHERMERHORN, A. C. Evaluating a brief prevention program for improving marital conflict in community families. *Journal of Family Psychology*, 22, 2008.pp. 193-02. ISSN: 0893-3200.
 73. CUMMINGS, E. M., GOEKE-MOREY, M. C., PAPP, L. M. Everyday marital conflict and child aggression. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32, 2004. Pp.191-02. ISSN: 0091-0627.
 74. CUMMINGS, E. M., GOEKE-MOREY, M., & PAPP, L. Children's responses to everyday marital conflict tactics in the home. *Child Development*, 74, 2003. Pp.1918-1929. ISSN: 0009-3920.

75. CUMMINGS, E. M., KELLER, P. S. Marital Discord and Children's Emotional Self-Regulation. In D. K. Snyder, J. Simpson, & J. N. Hughes (Eds.), *Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health* 2006. pp.163-182. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/11468-008>. ISBN: 978-1591472837.
76. CUMMINGS, E. M., KOUROS, C. D. *Stress and coping*. In: HAITH, M. M., BENSON, J. B., eds. *Encyclopedia of Infant and Early Childhood Development*. Vol. 3. Amsterdam: Academic Press, 2008, p. 267-81. ISBN 978-0123708779. <https://doi.org/10.1016/B978-012370877-9.00156->
77. CUMMINGS, E. M., SCHERMERHORN, A. C., DAVIES, P. T., GOEKE-MOREY, M. C., și CUMMINGS, J. S. Interparental discord and child adjustment: Prospective investigations of emotional security as an explanatory mechanism. *Child Development*, 77, 2006, pp. 132-52. ISSN: 0009-3920
78. CUMMINGS, E. M., DAVIES, P. T., Marital Conflict and Children. An Emotional Security Perspective. *The Guilford Press*. 2011. 320 p. ISBN 978-1-4625-0329-2
79. DALLOS, R. Assessing Attachment in Families: Beyond the Dyad. In: P. Holmes and S. Farnfield (Eds.) *The Routledge Handbook of Attachment*. London: Routledge. 2014. ISBN: 978-0415629028
80. DALLOS, R., VETERE, A. Emotions, Attachments and Systems. *Context*, 107, 2010. pp.8-10. ISSN: 2044-7894.
81. DARLING, N., STEINBERG, L. Parenting Style as Context: An Integrative Model. *Psychological Bulletin*. 113. 1993. pp. 487-496. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487>. ISSN: 0033-2909.
82. DAVIES, P. T. Children's emotional security as a mediator in the link between marital conflict and child adjustment. Unpublished doctoral dissertation, West Virginia University. 1995.
83. DAVIES, P. T., & CUMMINGS, E. M. *Interparental Discord, Family Process, and Developmental Psychopathology*. *Developmental Psychopathology*, 2015, pp.86-128. <https://doi.org/10.1002/9780470939406.ch3>.
84. DAVIES, P. T., & MARTIN, M. J. The reformulation of emotional security theory: The role of children's social defense in developmental psychopathology. *Development and Psychopathology*, 25(4pt2), 2013. pp.1435-1454. <https://doi.org/10.1017/s0954579413000709>. ISSN: 0954-5794.

85. DAVIES, P. T., CUMMINGS, E. M. Exploring children's emotional security as a mediator of the link between marital relations and child adjustment. *Child Development*, 69, 1998, pp.124-39. <https://doi.org/10.2307/1132075> . ISSN: 0009-3920.
86. DAVIES, P. T., CUMMINGS, E. M. Children's emotions as organizers of their reactions to interadult anger: A functionalist perspective. *Developmental Psychology*, 31(4), 1995, pp.677-684. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.31.4.677>. ISSN: 0012-1649
87. DAVIES, P. T., CUMMINGS, E. M. Marital conflict and child adjustment: An emotional security hypothesis. *Psychological Bulletin*, 116, 1994, pp. 387-411. ISSN: 0033-2909.
88. DAVIES, P. T., CUMMINGS, E. M., & WINTER, M. A. Pathways between Profiles of Family Functioning, Child Security in the Interparental Subsystem, and Child Psychological Problems. *Development and Psychopathology*, 16(3), 2004, pp.18-28. <https://doi.org/10.1017/S0954579404004690>. ISSN: 0954-5794.
89. DAVIES, P. T., FORMAN, E. M., RASI, J. A., STEVENS, K. I. Assessing children's emotional security in the interparental subsystem: The Security in the Interparental Subsystem (SIS) Scales. *Child Development*, 73, 2002, pp. 544-562. ISSN: 0009-3920.
90. DAVIES, P. T., HAROLD G.T., GOEKE-MOREY, M.C. CUMMINGS, E.M. Child Emotional Security and Interparental Conflict. *Monographs of the Society for Research in Child Development* 67(3, Serial No.270), 2002, pp.1-115. <https://doi.org/10.1111/1540-5834.00205>. ISSN: 0037-976X.
91. DAVIES, P. T., HAROLD, G. T., GOEKE-MOREY, M. C., CUMMINGS, E. M. *Children's emotional security and interparental conflict. Monographs of the Society for Research in Child Development*, 2006, vol. 67, nr. 3 (Seria nr. 270), p. 1-115. ISSN: 1540-5834
92. DAVIES, P. T., STURGE-APPLE, M. L. Advances in the formulation of emotional security theory: an ethologically based perspective. *Advances in Child Development and Behavior*, 2007. pp. 87-137. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-009735-7.50008-6>. ISBN: 978-0120097357.
93. DAVIES, P. T., STURGE-APPLE, M. L., & MARTIN, M. J. *Family Discord and Child Health: An Emotional Security Formulation. Families and Child Health*, 2013, pp. 45-74. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-6194-4_5. ISBN: 978-1461461937.
94. DAVIES, P., FORMAN, E. Children's Patterns of Preserving Emotional Security in the Interparental Subsystem. *Child Development*, 73(6), 2002. Pp.1880-1903. Retrieved March 14, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/369642>. ISSN: 0009-3920.

95. DAVIES, P., MARTIN, M. *Children's Coping and Adjustment in High-Conflict Homes: The Reformulation of Emotional Security Theory. Child Development Perspectives*, 8(4), 2014, pp.242-49. <https://doi.org/10.1111/cdep.12094>. ISSN: 1750-8592.
96. DAVIES, P.T., FORMAN, E.M., Children's patterns of preserving emotional security in the interparental subsystem. *Child Development*. 2002 Nov-Dec;73(6):1880-903. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.t01-1-00512>. PMID: 12487500. ISSN: 0009-3920.
97. DAVIES, P.T., LINDSAY, L. L. *Interparental conflict and adolescent adjustment: Why does gender moderate early adolescent vulnerability?* Journal of Family Psychology. 2004, vol. 18, nr. 1, pp. 160-170. ISSN 1939-1293. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.18.1.160>.
98. DAVILA, J., SARGENT, E. The meaning of life (events) predicts changes in attachment security. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 2003, pp.1383-395. <https://doi.org/10.1177/0146167203256374>. ISSN: 0146-1672.
99. DEAL, J. E., STANLEY-HAGAN, M., BASS, B., HETHERINGTON, E. M., & CLINGEMPEEL, G. Marital interaction in dyadic and triadic contexts: Continuities and discontinuities. *Family Process*, 38, 1999, pp.105-115. ISSN: 0014-7370.
100. DEMIR, M. Sweetheart, you really make me happy: romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *J. Happiness Stud.* 9, 2008, pp.257-277. <https://doi.org/10.1007/s10902-007-9051-8>. ISSN: 1389-4978.
101. DISHION, T. J., PATTERSON, G. R., STOOLMILLER, M., & SKINNER, M. L. Family, School, and Behavioral Antecedents to Early Adolescents Involvement with Antisocial Peers. *Developmental Psychology*, 27, 1991, pp.172-180. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.27.1.172>. ISSN: 0012-1649.
102. DODGE, K. A., BATES, J. E., & PETTIT, G. S. Mechanisms in the cycle of violence. *Science*, 250(4988), 1990, pp.1678-683. <https://doi.org/10.1126/science.2270481>. ISSN: 0036-8075.
103. DORSEY, S., FOREHAND, R., & BRODY, G. Coparenting conflict and parenting behavior in economically disadvantaged single-parent African American families: The role of maternal psychological distress. *Journal of Family Violence*, 22, 2007, pp.621-630. <https://doi.org/10.1007/s10896-007-9114-5>. ISSN: 0885-7482.
104. **DRAGOMIR, M.** The importance of coparental behaviors in the development of children's emotional security. In: *Psihologie, revista științifico-practică* . 2024, nr. 2(45), pp. 16-23. ISSN 1857-2502.

105. DROZD, L., SAINI, M. și OLESEN, N. W. *Adaptive and maladaptive gatekeeping behaviors and attitudes: Implications for child outcomes after separation and divorce*. In: Family Court Review. 2017, vol. 55, nr. 2, p. 260–272. ISSN 1531-2445. <https://doi.org/10.1111/fcre.12276>
106. DUMITRIU, C.G., DUDU, A., BUTAC, L.M. Validation of the Romanian version of coparenting relationship scale. *International Research Journal of Public and Environmental Health*, 2022, 9(1), pp.24-34. ISSN 2360-8803
107. DURST, P. L., WEDEMEYER, N. V., & ZURCHER, L. A. Parenting partnerships after divorce: Implications for practice. *Social Work*, 30, 1985, pp.423-428. ISSN: 0037-8046.
108. EDMONDSON A. C., LEI Z. Psychological safety: the history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annu. Rev. Organ. Psychol. Organ. Behav.* 1, 2014, pp.23-3. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-031413-091305>. ISSN: 2327-0608.
109. EISENBERG, N., SADOVSKY, A., SPINRAD, T. L., FABES, R. A., LOSOYA, S. H., VALIENTE, C., REISER, M., CUMBERLAND, A., & SHEPARD, S. A. The Relations of Problem Behavior Status to Children's Negative Emotionality, Effortful Control, and Impulsivity: Concurrent Relations and Prediction of Change. *Developmental Psychology*, 41(1), 2005, pp.193-211. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.1.193>. ISSN: 0012-1649.
110. EL-SHEIKH, M. The role of emotional responses and physiological reactivity in the marital conflict-child functioning link. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46(11), 2005, pp.1191-1199. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2005.00418.x>. ISSN: 0021-9630.
111. EL-SHEIKH, M. *Children's emotional and physiological responses to interadult angry behavior: The role of history of interparental hostility*. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 22(6), 1994, pp. 661-678. <https://doi.org/10.1007/bf02171994>. ISSN: 0091-0627.
112. EMERY, R. E., WALDRON, M., KITZMANN, K. M., & AARON, J. Delinquent behavior, future divorce or nonmarital childbearing, and externalizing behavior among offspring: A 14-year prospective study. *Journal of Family Psychology*, 13(4), 1999, pp.568-579. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.13.4.568>. ISSN: 0893-3200.
113. ESSAU, C.A.; LEWINSOHN, P.M.; OLAYA, B., SEELEY, J.R. Anxiety disorders in adolescents and psychosocial outcomes at age 30. *Journal of Affective Disorders* . 2014, vol. 163, pp. 125-132. ISSN 0165-0327. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2013.12.033>.

114. FEINBERG, M. Coparenting and the transition to parenthood: A framework for prevention. *Clinical Child & Family Psychology Review*, 5, 2002, pp.173-195. <https://doi.org/10.1023/A:1019695015110>. ISSN: 1096-4037.
115. FEINBERG, M. E., BROWN, L. D., KAN, M. L. A multi-domain self-report measure of coparenting. *Parenting*, 12, 2012, pp.1-21. <https://doi.org/10.1080/15295192.2012.638870>. ISSN: 1529-5192.
116. FEINBERG, M. The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention. *Parenting: Science and Practice*, 3, 2003, pp.95-131. https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0302_01. ISSN: 1529-5192.
117. FEINBERG, M., HOWE, G. W., REISS, D., HETHERINGTON, E. M. Parent-child perceptual differences and adolescent adjustment. *Journal of Family Psychology*, 14, 2000, pp.531-555. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.14.4.531>. ISSN: 0893-3200.
118. FEINBERG, M., JONES, D. E., KAN, M. L., GOSLIN, M. C. Effects of Family Foundations on parents and children: 3.5 years after baseline. *Journal of Family Psychology*, 24, 2010, pp.532-542. <https://doi.org/10.1037/a0020837>. ISSN: 0893-3200.
119. FEINBERG, M., KAN, M. L. Establishing Family Foundations: Intervention effects on coparenting, parent/infant well-being, and parent-child relations. *Journal of Family Psychology*, 22, 2008, pp.253-263. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.2.253>. ISSN: 0893-3200.
120. FEINBERG, M., KAN, M. L., GOSLIN, M. Enhancing coparenting, parenting, and child self-regulation: Effects of Family Foundations 1 year after birth. *Prevention Science*, 10, 2009, pp.276-285. <https://doi.org/10.1007/s11121-009-0130-4>. ISSN: 1389-4986.
121. FEINBERG, M., KAN, M. L., HETHERINGTON, E. M. The longitudinal influence of coparenting conflict on parental negativity and adolescent maladjustment. *Journal of Marriage and Family*, 69, 2007, pp.687-702. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2007.00396.x>. ISSN: 0022-2445.
122. FEINBERG, M.E. *The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention*. *Parenting: Science and Practice*, 3, 2003, pp. 95-131. https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0302_01, ISSN: 1529-5192.
123. FEINBERG, M.E., BROWN, L.D. KAN, M.L. A Multi-Domain Self-Report Measure of Coparenting, *Parenting: Science and Practice*, 12:1, 2012, pp.1-21, <https://doi.org/10.1080/15295192.2012.638870>. ISSN: 1532-7922
124. FEINBERG, M.E., KAN, M.L., HETHERINGTON, E.M. *The longitudinal influence of coparenting conflict on parental negativity and adolescent maladjustment*. *Journal of*

- Marriage and Family, 69, 2007, pp.687-702. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2007.00396.x>. ISSN: 0022-2445.
125. FINCHAM, F. D., GRYCH, J. H., OSBORNE, L. N. Does marital conflict cause child maladjustment? Directions and challenges for longitudinal research. *Journal of Family Psychology*, 8(2), 1994, pp.128-140. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.8.2.128>. ISSN: 0893-3200.
 126. FLOYD, F., GILLIOM, L.A., COSTIGAN, C. Marriage and the Parenting Alliance: Longitudinal Prediction of Change in Parenting Perceptions and Behaviors, *Child Development*, 69(5), 1998, pp.1461-1479. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1998.tb06224.x>. ISSN: 0009-3920.
 127. FOREHAND, R., MILLER, K. S., DUTRA, R. CHANCE, M. W. Role of parenting in adolescent deviant behavior: Replication across and within two ethnic groups. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 65, 1997, pp.1036–1041. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.65.6.1036>. ISSN: 0022-006X.
 128. FRICK, P. J., LAHEY, B. B., LOEBER, R., STOUTHAMER-LOEBER, M., CHRIST, M. A. G., HANSON, K. Familial risk factors to oppositional defiant disorder and conduct disorder: Parental psychopathology and maternal parenting. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(1), 1992, pp.49-55. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.60.1.49>. ISSN: 0022-006X.
 129. GRYCH, J. H., CARDOZA-FERNANDES, S. Understanding the impact of interparental conflict on children: The role of social cognitive processes. In J. H. Grych & F. D. Fincham (Eds.), *Interparental conflict and child development: Theory, research, and applications* 2001, pp.157-87. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511527838.008>. ISBN: 978-0521775912.
 130. GRYCH, J. H., FINCHAM, F. D. (Eds.). *Interparental conflict and child development: Theory, research, and applications*. New York, NY: Cambridge University Press, 2001. ISBN: 978-0521775912.
 131. GRYCH, J. H., și FINCHAM, F. D. *Children's Appraisals of Marital Conflict: Initial Investigations of the Cognitive-Contextual Framework*. *Child Development*, 64(1), 1993, pp.215-230. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1993.tb02905.x>. ISSN: 0009-3920.
 132. HACKEL, L. S., RUBLE, D. N. Changes in marital relationship after the first baby is born: Predicting the impact of expectancy disconfirmation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62, 1992, pp.944-57. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.6.944>. ISSN: 0022-3514.

133. HART, J. Toward an integrative theory of psychological defense. *Perspectives on Psychological Science*, 9, 2014, pp.19-39. <https://doi.org/10.1177/1745691613506018>. ISSN: 1745-6916.
134. HART, J., SHAVER, P. R., GOLDENBERG, J. L. Attachment, self-esteem, worldviews, and terror management: evidence for a tripartite security system. *J. Personal. Soc. Psychol.* 88(6), 2005, pp.999–1013. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.6.999>. ISSN: 0022-3514.
135. HAYES, A. F. *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach (3rd ed.)*, 2022. The Guilford Press.
136. HEINRICHS, N., CRONRATH, A.-L., DEGEN, M., ŞI SNYDER, D. K. *The link between child emotional and behavioral problems and couple functioning. Family Science*, 1(3-4), 2010, pp.152–172. <https://doi.org/10.1080/19424620.2010.569366>. ISSN: 1942-4620.
137. HETHERINGTON, E. M., et al. Adolescent siblings in stepfamilies: Family functioning and adolescent adjustment. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 64, 1999, 222 p. <https://doi.org/10.1111/1540-5834.00028>. ISSN: 0037-976X
138. HETHERINGTON, E. M., STANLEY-HAGAN, M. the adjustment of children with divorced parents: a risk and resiliency perspective. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 40(1), 1999, pp.129–140. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00427>. ISSN: 0021-9630.
139. HETHERINGTON, E.M., COX, M. COX, R. Effects of divorce on parents and children. In M. E. Lamb (Ed.), *Nontraditional families*, 1982, pp.233–288. Hillsdale, NJ: Erlbaum. ISBN: 978-0898591008
140. HORNEY, K. *Our Inner Conflicts: A Constructive Theory of Neurosis*. New York: W. W. Norton & Company, 1992. ISBN 978-0-393-00167-3.
141. HOWE, G. W., BISHOP, G., ARMSTRONG, B., FEIN, E. Parental decision-making styles during and after divorce. *Conciliation Courts Review*, 1984, pp.233-288. Hillsdale, NJ: Erlbaum. ISBN: 978-0898591008.
142. HUANG, D., RAU, P. P., SALVENDY, G. A survey of factors influencing people's perception of information security. In J. Jacko (Ed.). *Human-Computer Interaction, Part IV*. Heidelberg: Springer. 2007. https://doi.org/10.1007/978-3-540-73111-5_100. ISBN: 978-3540731115.
143. IDAVIDSON, D., DAVIDSON, A., CUSHMAN, L. Parenting expectations, experiences, and adjustment to parenthood: A test of the violated expectations framework. *Journal of Marriage and the Family*, 54(3), 1992, pp.516-526. <https://doi.org/10.2307/353238>. ISSN: 0022-2445.

144. INOUE A., KAWAKAMI N., EGUCHI H., TSUTSUMI A. Buffering effect of workplace social capital on the association of job insecurity with psychological distress in Japanese employees: a cross-sectional study. *Journal of Occupational Health*, 16, 2016, pp.460-469. <https://doi.org/10.1539/joh.16-0129-OA>. ISSN: 1341-9145.
145. KAGAN J. Loneliness: human nature and the need for social connection. *American Journal of Psychiatry*, 166, 2009, pp.375–376. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.08091320>. ISSN: 0002-953X.
146. KAHNEMAN, D. A Perspective on Judgment and Choice. *American Psychologist* 58(9), 2003, pp.697–720. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.9.697>. ISSN: 0003-066X.
147. KERIG, P. K. Moderators and mediators of the effects of interparental conflict on children's adjustment. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 26(3), 1998, pp.199-212. <https://doi.org/10.1023/A:1022672201957>. ISSN: 0091-0627.
148. KOPYSTYNSKA, O., PASCHALL, K. W., BARNETT, M. A., CURRAN, M. A. Patterns of interparental conflict, parenting, and children's emotional insecurity: A person-centered approach. *Journal of Family Psychology*, 31(7), 2017, pp.922-932. <https://doi.org/10.1037/fam0000343>. ISSN: 0893-3200.
149. KOSS, K. J., GEORGE, M. R. W., BERGMAN, K. N., CUMMINGS, E. M., DAVIES, P. T., CICCETTI, D. Understanding children's emotional processes and behavioral strategies in the context of marital conflict. *Journal of Experimental Child Psychology*, 109(3), 2011, pp.336–352. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2011.02.007>. ISSN: 0022-0965.
150. KREUTER, M.W., STRECHER, V. Changing inaccurate perceptions of health risk: Results from a randomised trial. *Health Psychology*, 14, 1995, pp.55-63. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.14.1.56>. ISSN: 0278-6133.
151. LEI, Y., WANG, Y.-Y., WAN, J.-M., PATEL, C., LI, H. Association between negative parent-related family interactions and child social anxiety: A cross-cultural systematic review and meta-analysis. In: *Journal of Anxiety Disorders*. 2023, vol. 99, art. 102771. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2023>. ISSN: 1873-7897
152. LI, Q., ZHANG, J., MOREIRA, H. Coparenting alleviated the effect of psychological distress on parenting behaviors. In: *Frontiers in Psychology*. 2021, vol. 12, art. 646380. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.646380>. ISSN : 1664-1078
153. LINDSEY, E.W., CALDERA, Y., COLWELL, M. Correlates of coparenting during infancy. *Family Relations*, 54, 2005, pp.346-359. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2005.00322.x>. ISSN: 0197-6664.

154. LITTLE, M., KOBAC, R. Emotional security with teachers and children's stress reactivity: A comparison of special-education and regular-education classrooms. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 32(1), 2003, pp.127-138. <https://doi.org/10.1207/15374420360533121>. ISSN: 1537-4416.
155. MACCOBY, E. E., BUCHANAN, C. M., MNOOKIN, R. H., DORNBUSCH, S. M. Post-divorce roles of mothers and fathers in the lives of their children. *Journal of Family Psychology*, 7(1), 1993, pp.24-38. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.1.24>. ISSN: 0893-3200.
156. MACCOBY, E. E., DEPNER, C. E., MNOOKIN, R. H. *Coparenting in the Second Year after Divorce*. *Journal of Marriage and the Family*, 52(1), 1990, pp.141-151. <https://doi.org/10.2307/352846>. ISSN: 0022-2445.
157. MACHADO, M. R., COSTA, C. B., SCHÜNKE, L. K. MOSMANN, C. P. *The Security in the Interparental Subsystem Scale: Evidence of Validity in Brazil*. *Paideia* (Ribeirão Preto). 2023, vol. 33. ISSN 1982-4327. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3314>
158. MACHADO, M. R., MOSMANN, C. P. Coparental Conflict and Triangulation, Emotion Regulation, and Externalizing Problems in Adolescents: Direct and Indirect Relationships. *Paidéia* (Ribeirão Preto), 30, 2020, e3004. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3004>. ISSN: 0103-863X.
159. MACIE K. M., STOLBERG A. L. Assessing parenting after divorce. *Journal of Divorce & Remarriage*, 39, 2003, pp.89–107. https://doi.org/10.1300/J087v39n03_06. ISSN: 1050-2556.
160. MAJDANDŽIĆ, M., DE VENTE, W., FEINBERG, M. E., AKTAR, E., BÖGELS, S. M. *Bidirectional Associations Between Coparenting Relations and Family Member Anxiety: A Review and Conceptual Model*. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 15(1), 2011, pp.28–42. <https://doi.org/10.1007/s10567-011-0103-6>. ISSN: 1096-4037.
161. MARCH, J. S. *Multidimensional Anxiety Scale for Children (MASC)*. Coord.: Sîrbu C., Cluj-Napoca: Sinapsis, 2010. 136 p. ISBN 978-606-531-073-5.
162. MARGOLIN, G., GORDIS, E.B., JOHN, R.S. Coparenting: A link between marital conflict and parenting in two-parent families. *Journal of Family Psychology*, 15(1), 2001, pp.3–21. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.15.1.3>. ISSN: 0893-3200.
163. MARTINEZ, C. R., JR., FORGATCH, M. S. Adjusting to change: Linking family structure transitions with parenting and boys' adjustment. *Journal of Family Psychology*, 16(2), 2002, pp.107–117. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.16.2.107>. ISSN: 0893-3200.

164. MASLOW, A. H. The dynamics of psychological security-insecurity. *Journal of Personality*, 10, 1942, pp.331–344. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1942.tb01911.x>. ISSN: 0022-3506.
165. MASTEN, A. S., HUBBARD, J. J., GEST, S. D., TELLEGEN, A., GARMEZY, N., RAMIREZ, M. Competence in the context of adversity: Pathways to resilience and maladaptation from childhood to late adolescence. *Development and psychopathology*, 11(1), 1999, pp.143–169. <https://doi.org/10.1017/S0954579499001996>. ISSN: 0954-5794.
166. MCCONNELL, M. C., KERIG, P. K. Assessing Coparenting in Families of School-Age Children: Validation of the Coparenting and Family Rating System. *Canadian Journal of Behavioral Science Ottawa*, 34, 2002, pp.44–58. <https://doi.org/10.1037/h0087154>. ISSN: 0008-400X.
167. MCCOY, K., CUMMINGS, E. M. și DAVIES, P. T. *Constructive and destructive marital conflict, emotional security and children's prosocial behavior. Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 50(3), 2009, pp.270–279. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2008.01945.x>. ISSN: 0021-9630.
168. MCHALE, J. P., KUERSTEN-HOGAN, R., RAO, N. Growing Points for Coparenting Theory and Research. *Journal of Adult Development*, 11(3), 2004, pp.221-234. <https://doi.org/10.1023/b:jade.0000035629.29960.ed>. ISSN: 1068-0667.
169. MCHALE, J. P., RASMUSSEN, J. L. *Coparental and family group-level dynamics during infancy: Early family precursors of child and family functioning during preschool. Development and Psychopathology*, 10(1), 1998, pp.39-59. <https://doi.org/10.1017/S0954579498001527>. ISSN: 0954-5794.
170. MCHALE, J.P., KHAZAN, I., ERERA, P., ROTMAN, T., DECOURCEY, W. și MCCONNELL, M. Coparenting in diverse family systems. In M.H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*, 2002 (2nd ed., Vol. 3, pp. 75-108). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. ISBN: 978-0805837795.
171. MCHALE, J.P., LINDAHL, K.M. (EDS.) *Coparenting: A conceptual and clinical examination of family systems*. Washington, DC: American Psychological Association, 2011. ISBN: 978-1433809579.
172. METZ, M. G., FEINBERG, M. E. Concurrent and predictive associations between infants' coparenting and child anxiety. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 2018, vol. 47, nr. sup1, p. 506–518. ISSN 1537-4416. <https://doi.org/10.1080/15374416.2015>.

173. MIKULINCER M., SHAVER P. R. Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values, and inter-group tolerance. *Psychological Inquiry*. 18, 2007, pp.139-156. <https://doi.org/10.1080/10478400701512646>. ISSN: 1047-840X.
174. MINUCHIN, P. Families and individual development: Provocations from the field of family therapy. *Child Development*, 56, 1985, pp.289-302. <https://doi.org/10.2307/1129720>. ISSN: 0009-3920.
175. MINUCHIN, S. *Families and Family therapy*. Cambridge, MA: Harvard University Press. 1974. ISBN: 978-0674292369.
176. MULLETT, E. K., STOLBERG, A. The Development of the Co-Parenting Behaviors Questionnaire: An Instrument for Children of Divorce. *Journal of Divorce & Remarriage*, 31, 1999, pp.115–137. https://doi.org/10.1300/J087v31n01_07. ISSN: 1050-2556.
177. PAN, Q., XIANG, X. și ZHOU, Y. Parental conflict and children's depressive and anxiety symptoms: Examining moderating role of custody arrangements. *Journal of Child and Family Studies*, 2024. <https://doi.org/10.1007/s10826-024-02764-2>, ISSN: 1573-284
178. PASCH, L. A., BRADBURY, T. N. Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66(2), 1998, pp.219-230. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.66.2.219>. ISSN: 0022-006X.
179. PELLÓN-ELEXPURU, I., MARTÍNEZ-PAMPLIEGA, A., CORMENZANA, S. Physical and psychological symptomatology, co-parenting, and emotion socialization in high-conflict divorces: A profile analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 21(9), 2024,1156. <https://doi.org/10.3390/ijerph21091156>, ISSN: 1660-4601
180. PHELPS, J. L., BELSKY, J., CRNIC, K. Earned security, daily stress, and parenting: A comparison of five alternative models. *Development and Psychopathology*, 10(1), 1998, pp.21–38. <https://doi.org/10.1017/S0954579498001515>. ISSN: 0954-5794.
181. RHOADES, K. A. Children's Responses to Interparental Conflict: A Meta-Analysis of Their Associations With Child Adjustment. *Child Development*, 79(6), 2008, pp.1942-1956. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01235.x>. ISSN: 0009-3920.
182. RICHARDSON, S., MCCABE, M. P. Parental divorce during adolescence and adjustment in early adulthood. *Adolescence*, 36(143), 2001, pp.467-489. ISSN: 0001-8449.
183. ROSENTHAL, D., HANSEN, J. Working with single-parent families. *Family Therapy*, 7, 1980, pp.73-82. ISSN: 0091-6544.
184. RUSSELL, J. J., MOSKOWITZ, D. S., ZUROFF, D. C., BLEAU, P., PINARD, G., YOUNG, S. N. Anxiety, emotional security and the interpersonal behavior of individuals

- with social anxiety disorder. *Psychological Medicine*, 41(3), 2010, pp.545-554. <https://doi.org/10.1017/S0033291710000863>. ISSN: 0033-2917.
185. SCHERMERHORN, A. C., CUMMINGS, E. M., DAVIES, P. T. Children's representations of multiple family relationships: Organizational structure and development in early childhood. *Journal of Family Psychology*, 22(1), 2008, pp.89-101. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.1.89>. ISSN: 0893-3200.
 186. SCHNEIER, B. The Psychology of Security. In: Vaudenay, S. (eds) Progress in Cryptology – AFRICACRYPT 2008. *Lecture Notes in Computer Science*, vol 5023. Springer, Berlin, Heidelberg. 2008. https://doi.org/10.1007/978-3-540-68164-9_5. ISBN: 978-3540681632.
 187. SCHOPPE, S. J., MANGELSDORF, S. C., FROSCH, C. A. Coparenting, family process, and family structure: Implications for preschoolers' externalizing behaviour problems. *Journal of Family Psychology*, 15, 2001, pp.526-545. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.15.4.526>. ISSN: 0893-3200.
 188. SCHOPPE-SULLIVAN, S. J., WELDON, A. H., CLAIRE COOK, J., DAVIS, E. F., BUCKLEY, C. K. Coparenting behavior moderates longitudinal relations between effortful control and preschool children's externalizing behavior. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 50, 2009, pp.698-06. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2008.01945.x>. ISSN: 0021-9630.
 189. SHAW, D. S., EMERY, R. E., TUER, M. D. Parental functioning and children's adjustment in families of divorce: A prospective study. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 21(1), 1993, pp.119–134. <https://doi.org/10.1007/BF00910493>. ISSN: 0091-0627.
 190. SHELTON, K.H., HAROLD, G.T. Pathways between interparental conflict and adolescent psychological adjustment: bridging links through children's cognitive appraisals and coping strategies. *The journal of Early Adolescence*, 28, 2008, pp.555-582. <https://doi.org/10.1177/0272431608317610>. ISSN: 0272-4316.
 191. SHERRY, A.R., HENSON, R.K. Conducting and interpreting canonical correlation analysis in personality research: A user-friendly primer. *Journal of Personality Assessment*. 2005, vol. 84, nr. 1, pp. 37-48. ISSN 0022-3891. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa8401_09
 192. SHONKOFF, J. P., PHILLIPS, D. A. (eds.) *From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development*. Committee on integrating the Science of Early Childhood

- Development, National Research Council and Institute of Medicine. Washington DC: National Academy Press. 2000. ISBN: 978-0309069885.
193. SILVA, D. R., MATOS, P. M. Security in the Interparental Subsystem (SIS) Scale: Psychometric Characteristics in a Sample of Portuguese Adolescents. *Paideia (Ribeirão Preto)*. 2016, vol. 26, nr. 64, pp. 7-15. ISSN 1982-4327.
 194. SROUFE, L. A., DUGGAL, S., WEINFELD, N., CARLSON, E. Relationships, development, and psychopathology. In A. J. Sameroff, M. Lewis, & S. M. Miller (Eds.), *Handbook of developmental psychopathology* (2nd ed., pp. 75-91). Kluwer Academic Publishers. 2000. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-4163-9_5. ISBN: 978-0306462757.
 195. STEINBERG, L., DARLING, N., FLETCHER, A. C. Authoritative parenting and adolescent adjustment: An ecological journey. In P. Moen, G. H. Elder, Jr., & K. Luscher (Eds.), *Examining lives in context: Perspectives on the ecology of human development* (pp. 423-466). Washington, DC: American Psychological Association, 1995. <https://doi.org/10.1037/10176-014>. ISBN: 978-1557982653.
 196. STEINBERG, L., ELMEN, J. D. MOUNTS, N. S. Authoritative parenting, psychosocial maturity, and academic success among adolescents. *Child Development*, 60, 1989, pp.1425-1436. <https://doi.org/10.2307/1130932>. ISSN: 0009-3920.
 197. STEINBERG, L., LAMBORN, S., DORNBUSCH, S., DARLING, N. Impact of Parenting Practices on Adolescent Achievement: Authoritative Parenting, School Involvement, and Encouragement to Succeed. *Child development*. 63, 1992, pp.1266-1281. <https://doi.org/10.2307/1131532>. ISSN: 0009-3920.
 198. STEVENSON, M. Is co-parenting possible after divorce?: A scoping review. *Turkish Psychological Articles*, 2023, vol. 26, nr. 1, p. 12–27. ISSN 1303-880X. ISSN: 0360-2532.
 199. STOLBERG, A. L., MAHLER, J. Enhancing treatment gains in a school-based intervention for children of divorce through skill training, parental involvement and transfer procedures. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62, 1994, pp.147-156. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.62.1.147>. ISSN: 0022-006X.
 200. STOLBERG, A.L., GOURLEY, E.V. A school-based intervention for children of divorce: The Children's Support Group. In M.C. Roberts (Ed.), *Model Programs in Child and Family Mental Health* Mahwah, N.J: Lawrence Erlbaum Associates. 1996, pp.75-99. ISBN: 978-0805821534.

201. STOLBERG, A.L., MAHLER, J. Protecting children from the consequences of divorce: An empirically derived approach. *Prevention in Human Services*, 7, 1990, pp.161-176. https://doi.org/10.1300/J293v07n02_12. ISSN: 0276-4357.
202. STOLNICU, A., HENDRICK, S. *Healing the separation in high-conflict post-divorce co-parenting*. In: *Frontiers in Psychology*. 2022, vol. 13, art. 913447. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.913447>
203. STRAUS, M. A., HAMBY, S. L., BONEY-MCCOY, S., SUGARMAN, D. B. The revised Conflict Tactics Scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17(3), 1996, pp.283-316. <https://doi.org/10.1177/019251396017003001>. ISSN: 0192-513X.
204. SULLIVAN, H. S. *The Interpersonal Theory of Psychiatry*. New York: W. W. Norton & Company, 1953. ISBN 978-0-393-00184-0.
205. SUMMERS, P., FOREHAND, R., ARMISTEAD, L., TANNENBAUM, L. Parental divorce during early adolescence in Caucasian families: The role of family process variables in predicting the long-term consequences for early adult psychosocial adjustment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66(2), 1998, pp.327-336. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.66.2.327>. ISSN: 0022-006X.
206. SUN, Q., AND YAO, B. X. Study on security, interpersonal trust and the related factors among college students. *Soft Sci. Health*. 3, 2009, pp.290-293. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-2800.2009.03.018>. ISSN: 1003-2800.
207. TERRY DJ, MCHUGH TA, NOLLER P. Role dissatisfaction and the decline in marital quality across the transition to parenthood. *Australian Journal of Psychology*, 43(3), 1991, pp.129-132. <https://doi.org/10.1080/00049539108260136>. ISSN: 0004-9530.
208. TEUBERT D., PINQUART M. The Association Between Coparenting and Child Adjustment: A Meta-Analysis, *Parenting*, 10(4), 2010, pp.286-307. <https://doi.org/10.1080/.2010.492040>. ISSN: 1529-5192.
209. TURNER, H. A., KOPIEC, K. Exposure to Interparental Conflict and Psychological Disorder Among Young Adults. *Journal of Family Issues*, 27(2), 2006, pp.131-58. <https://doi.org/10.1177/0192513X05280991>. ISSN: 0192-513X.
210. UNITED NATIONS "Chapter IV. Human Rights. 11) Convention on the Rights of the Child" in: *United Nations Treaty Collection. Depository. Status of Treaties.2020*.
211. VAN EGEREN, L.A., HAWKINS, D.P. Coming to terms with coparenting: Implications of definition and measurement. *Journal of Adult Development*. 2004, vol. 11, nr. 3, pp. 165-78. ISSN 1068-0667. <https://doi.org/10.1023/B:JADE.0000035625.74672.0b>

212. VOYDANOFF, P., DONNELLY, B. W. *Multiple Roles and Psychological Distress: The Intersection of the Paid Worker, Spouse, and Parent Roles with the Role of the Adult Child. Journal of Marriage and the Family*, 61(3), 1999, pp.725-735. <https://doi.org/10.2307/353573>. ISSN: 0022-2445.
213. WATERS, E., CUMMINGS, E. M. A Secure Base from Which to Explore Close Relationships. *Child Development*, 71(1), 2000, pp.164-172. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00130>. ISSN: 0009-3920.
214. WEINFELD, N. S., SROUFE, L. A., EGELAND, B. Attachment from infancy to early adulthood in a high-risk sample: Continuity, discontinuity, and their correlates. *Child Development*, 71(3), 2000, pp.695-02. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00178>. ISSN: 0009-3920.
215. YU Q., ZHAO Y. The influence of self objectification on appearance anxious among female college students – the mediating effect of security sense. *Advances in Psychology*, 6, 2016, pp.452. <https://doi.org/10.12677/AP.2016.64060>. ISSN: 2162-5383.
216. ZHANG F. The relationship between state attachment security and daily interpersonal experience. *Journal of Research in Personality*, 43, 2009, pp.511-15. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.12.026>. ISSN: 0092-6566.
217. ZHAO J., JING F. Antecedents and effects of extensive familism consciousness in online brand community. *Business Review*, 27, 2013, pp.88-98. <https://doi.org/10.14120/j.cnki.cn11-5057/f.2015.12.009>. ISSN: 1001-5262.
218. ZOTOVA, O. YU., KARAPETYAN, L. V. Psychological security as the foundation of personal psychological wellbeing (analytical review). *Psychology in Russia: State of the Art*, 11(2), 2018, pp.2-6. <https://doi.org/10.11621/pir.2018.0201>. ISSN: 2074-6857.

ANEXE

Anexa 1. Tehnici și instrumente de cercetare utilizate în experimentul de constatare și cel de control

FORMULAR DE CONSIMȚĂMÂNT INFORMAT PENTRU PARTICIPAREA LA STUDIU

(Instrument utilizat în etapa de interviu liber, urmată de aplicarea chestionarelor)

Titlul cercetării: Influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale și anxietății copilului

Scopul studiului: Scopul acestui studiu este de a înțelege modul în care relația dintre părinți (coparentalitatea) influențează starea emoțională și comportamentele anxioase ale copiilor. Studiul își propune să ofere date relevante pentru a sprijini intervențiile psihologice și educaționale destinate familiilor.

Procedura: Participarea presupune completarea a trei chestionare standardizate, adresate atât copilului, cât și ambilor părinți. Aceste chestionare evaluează modul în care copilul percepe conflictul dintre părinți, calitatea relației coparentale și nivelul de anxietate resimțit. Administrarea se face individual, în prezența unui specialist, într-un spațiu liniștit și prietenos, iar durata totală este de aproximativ 45 de minute.

Drepturile participanților:

- Participarea este complet voluntară;
- Aveți dreptul de a refuza participarea copilului sau de a întrerupe participarea în orice moment, fără nicio consecință;
- Nu există riscuri semnificative asociate participării, iar orice disconfort va fi abordat cu sprijinul specialistului;
- Datele vor fi tratate cu confidențialitate strictă și utilizate exclusiv în scopuri științifice;
- Numele și identitatea copilului nu vor apărea în nicio prezentare publică sau raport al cercetării.

Consimțământul părintelui/tutorei legale: Prin semnarea acestui formular, confirm că:

- Am fost informat(ă) cu privire la natura și scopul studiului;
- Am înțeles procedurile implicate și drepturile mele ca părinte/tutore;
- Îmi exprim acordul pentru participarea copilului meu la acest studiu.

Nume părinte/tutore legal:

Semnătura:

Data:

Consimțământul copilului: (Menționat și explicat într-un limbaj adecvat vârstei copilului)

„Vei răspunde la câteva întrebări despre cum te simți în familie și cum reacționezi atunci când părinții tăi nu se înțeleg. Nu există răspunsuri greșite. Dacă nu vrei să răspunzi la o întrebare, este în regulă. Poți opri în orice moment.”

Semnătura copilului:

Data:

DATE DEMOGRAFICE ALE PARTICIPANTULUI

1. Vârsta copilului:
2. Sexul copilului: ☐ Masculin ☐ Feminin
3. Structura coparentalității: ☐ Părinți divorțați ☐ Părinți care nu au fost căsătoriți
4. Stabilitatea coparentalității (ani/luni):
5. Ritmul de îngrijire: ☐ Custodie comună ☐ Vizite periodice ☐ Altă formă:
.....
6. Starea generală de sănătate a copilului:
Afecțiuni cronice: ☐ Da ☐ Nu / Dacă da, specificați:
Alergii: ☐ Da ☐ Nu / Dacă da, specificați:
7. Istoric medical și de dezvoltare:
Întârzieri în dezvoltare: ☐ Da ☐ Nu
Probleme de sănătate mentală cunoscute: ☐ Da ☐ Nu
Alte observații relevante:

NOTĂ: Informațiile colectate sunt confidențiale și vor fi utilizate exclusiv în scopul cercetării.

Anexa 1.2. Scala SIS. Instrument pentru evaluarea securității emoționale a copilului în sistemul coparental

Scala SIS – *Security in the Interparental Subsystem – Child Report* a fost concepută în baza teoriei securității emoționale a copilului în familie, formulată de P. Davies și E. Cummings (1994), care susține că reacțiile copilului la conflictul dintre părinți sunt organizate în trei tipuri de răspunsuri: afectiv, comportamental și cognitiv-reprezentational. Răspunsul afectiv vizează reactivitatea emoțională (ex. tristețe, anxietate, frică), cel comportamental este centrat pe dereglarea comportamentului sau evitarea conflictului, iar cel cognitiv reflectă reprezentările copilului despre stabilitatea familiei, despre capacitatea părinților de a gestiona conflictele și despre poziția copilului în acest context. Astfel, instrumentul permite măsurarea acestor dimensiuni într-o manieră structurată și validată științific.

Scala SIS a fost dezvoltată ca instrument de evaluare a răspunsurilor emoționale, cognitive și comportamentale ale copiilor la conflictele dintre părinți, în contextul teoriei securității emoționale. Ea permite investigarea percepțiilor copilului asupra conflictului parental și a impactului emoțional resimțit. Instrumentul este compus din 43 de itemi grupați în șapte subscale, corespunzătoare celor trei mari procese psihologice: *Reactivitate Emoțională* (RE) – 9 itemi; *Dereglare Comportamentală* (DC) – 3 itemi, *Evitare* (Ev) – 7 itemi; *Implicare* (Im) – 6 itemi; *Reprezentări Constructive ale familiei* (RCF) – 4 itemi; *Reprezentări Distructive ale familiei* (RDF) – 4 itemi; *Extinderea Conflictului* (Reprezentări ale impactului indirect al conflictului coparental asupra copilului - EC) – 4 itemi. Itemii 5, 10, 17, 20, 25 și 32, deși prezenți în forma completă a scalei SIS, nu sunt alocați niciuneia dintre cele șapte subscale validate în modelul original propus de Davies și colab. (2002). Ei nu contribuie la scorurile standardizate și nu fac parte din modelul teoretic factorial pe care este construit instrumentul, fie din cauza încărcărilor factoriale scăzute, fie din cauza încărcărilor multiple pe mai multe factori. Autorii au ales să păstreze acești itemi în versiunea finală a scalei datorită relevanței lor teoretice și a *valorii clinice* potențiale de a oferi perspective importante asupra experiențelor individuale ale copiilor în contextul conflictelor interparentale, chiar dacă nu contribuiau direct la scorurile subscalelor [193].

În versiunile internaționale adaptate ale SIS (ex. Brazilia, Portugalia), acești itemi au fost eliminați complet în versiunile reduse (SIS-27, SIS-Short), pentru a optimiza consistența internă și claritatea factorială. În consecință, aceștia au fost excluși din scorarea totală și din analizele de consistență internă. Decizia este aliniată cu bunele practici în validarea instrumentelor psihologice și este susținută de literatura de specialitate [157; 193]. Scorarea se realizează pe o

scală Likert cu 4 trepte (1 – *Deloc adevărat pentru mine*, 2 – *Puțin adevărat pentru mine*, 3 – *Destul de adevărat pentru mine*, 4 – *Foarte adevărat pentru mine*), iar utilizarea unei scale cu 4 puncte, fără opțiune neutră, a fost aleasă pentru a încuraja participanții să exprime o opinie clară în legătură cu fiecare afirmație, reducând astfel tendința de a alege un răspuns neutru sau ambiguu. Itemii sunt redactați într-un limbaj accesibil copiilor, formulările fiind centrate pe experiențele subiective ale copilului în relație cu dinamica parentală.

În procesul de adaptare culturală a scalei SIS pentru contextul românesc, s-a realizat traducerea și retroversiunea scalei de către psihologi cu competență lingvistică, validarea semantică și culturală, precum și pilotarea pe un eșantion de copii din familii divortate. Itemii au fost analizați din punct de vedere al clarității, relevanței și echivalenței culturale. Această etapă a permis ajustarea formulărilor pentru a reflecta experiențele copiilor români cu părinți aflați în situații de separare sau conflict post-divorț. În cercetarea de față, scala SIS a fost utilizată pentru a evalua percepția copiilor asupra dinamicii relației coparentale, în corelație cu nivelul de anxietate resimțit și tipul de coparentalitate raportat de părinți. A fost administrată în cadrul unei baterii de teste aplicate individual, iar scorurile obținute au fost analizate statistic. Fiabilitatea internă a subscalei și a întregului instrument a fost verificată prin coeficientul Cronbach Alpha, iar valorile obținute pentru fiecare subscală s-au situat peste pragul de 0.70. Aceste rezultate indică o consistență internă bună spre foarte bună. Valorile detaliate, împreună cu tabelele specifice (*Case Processing Summary*, *Inter-Item Correlation Matrix*, *Item-Total Statistics*, *Scale Statistics*) sunt prezentate în raportul din Anexa 4.

Scala SIS s-a dovedit a fi un instrument util, fiabil și valid în contextul cercetării privind influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale și anxietății copilului. Printre principalele beneficii ale utilizării acestui instrument se numără:

- posibilitatea de a surprinde multiple dimensiuni ale răspunsului copilului la conflictul parental (emoțional, comportamental și cognitiv),
- aplicabilitatea într-o varietate de contexte familiale (inclusiv familii divorțate, familii reconstruite, conflicte post-separare),
- sensibilitatea în a distinge profiluri individuale ale insecurității emoționale,
- valoarea predictivă în ceea ce privește apariția simptomelor anxioase și a altor manifestări de disconfort psiho-emoțional.

Prin urmare, scala SIS a oferit în cadrul acestui demers o bază solidă de investigare a efectelor conflictului parental asupra copilului, cu utilitate atât în cercetarea psihologică, cât și în practica evaluării clinice și judiciare.

Condiții de administrare: Scala SIS este un instrument de autoevaluare destinat copiilor cu vârste cuprinse între 8 și 14 ani. Administrarea se face individual, într-un mediu liniștit, lipsit de factori perturbatori, pentru a permite concentrarea copilului și exprimarea autentică a trăirilor. Este necesară o scurtă introducere din partea psihologului, în care se explică scopul chestionarului într-un limbaj adaptat vârstei copilului, subliniind că nu există răspunsuri „corecte” sau „greșite”. Se recomandă ca prezența părintelui să fie evitată în timpul completării, pentru a încuraja sinceritatea răspunsurilor. În medie, completarea scalei durează aproximativ 20 de minute. Psihologul poate interveni doar pentru clarificări terminologice, fără a influența răspunsurile. După completare, se recomandă o scurtă discuție de debriefing, pentru a gestiona eventualele stări emoționale generate de itemii referitori la conflictul parental.

Instrucțiunile de completare vor fi simple, empaticе, adaptate vârstei copilului, precum următoarele: *”Uite, o să-ți dau un chestionar care conține câteva afirmații despre cum te simți tu când părinții tăi se ceartă sau nu se înțeleg. Nu e un test și nu există răspunsuri corecte sau greșite. Mă interesează doar ce simți tu, așa cum este pentru tine, nu ce cred alții că ar trebui să simți. La fiecare afirmație, o să alegi o cifră de la 1 la 4. Dacă e complet neadevărat pentru tine, pui 1. Dacă e foarte adevărat, pui 4. Și între ele ai opțiuni pentru situațiile de mijloc. Dacă nu înțelegi vreun cuvânt sau o întrebare, poți să mă întrebi oricând. Este foarte important să răspunzi sincer și calm, în ritmul tău. Răspunsurile tale ne vor ajuta să înțelegem mai bine ce simți tu atunci când părinții tăi nu se înțeleg.”*

Anexa 1.3. Scala de relație coparentală (CRS).

Instrument pentru evaluarea percepțiilor părinților asupra relației coparentale

Scala CRS (*Coparenting Relationship Scale*) a fost dezvoltată de M. Feinberg, L. Brown și M. Kan (2012) cu scopul de a evalua calitatea relației coparentale din perspectiva unui singur părinte. Este un instrument larg utilizat în studiile asupra relației dintre părinți în context postdivorțial, marital sau în co-parenting nerezidențial, oferind o imagine complexă a modului în care părinții colaborează în îngrijirea copilului [115].

Scala originală este formată din 35 de itemi, organizați în mai multe dimensiuni esențiale ale relației coparentale: acord coparental, sprijin și respect reciproc, expunerea copilului la conflict, subminare parentală, cooperare, implicare parentală, flexibilitate în coparentalitate. Răspunsurile sunt formulate pe o scală Likert cu 7 trepte (de la 1 = total dezacord la 7 = total acord), ceea ce permite evaluarea gradului în care un părinte percepe colaborarea, susținerea și conflictul în relația cu celălalt părinte.

Instrumentul a fost tradus și adaptat cultural pentru populația din România, utilizând procedura de traducere-retroversiune. Procesul a implicat traducerea de către doi psihologi bilingvi, compararea versiunilor, validarea semantică și pilotarea pe un eșantion de părinți, pentru a asigura echivalența conceptuală și lingvistică a scalei. Fiabilitatea scalei a fost evaluată prin coeficientul Cronbach's Alpha pentru fiecare dimensiune, toate valorile înregistrate fiind peste pragul de 0.70, ceea ce atestă consistența internă adecvată a instrumentului în eșantionul investigat [106].

CRS este un instrument care permite identificarea cu acuratețe a dificultăților din relația coparentală, precum și a aspectelor funcționale, oferind o bază valoroasă pentru intervenții psihologice sau consiliere parentală. În cercetarea de față, scala a fost utilizată pentru a corela percepțiile părinților cu răspunsurile psiho-emoționale ale copiilor, în special în ceea ce privește securitatea emoțională și anxietatea.

Evaluarea Coparentalității Conflictuale vs. Coparentalității Cooperante cu Scala CRS este adecvată, deoarece aceasta măsoară atât dimensiuni pozitive ale relației coparentale (cooperare, sprijin, apropiere, acord), cât și aspecte negative, precum conflictele și subminarea parentală.

Coparentalitatea cooperantă este evaluată prin subscalele care reflectă sprijinul reciproc și colaborarea dintre părinți: subscala *Suport Coparental* – măsoară percepția asupra sprijinului emoțional și instrumental oferit de partener; subscala *Apropiere Coparentală* evaluează nivelul de relaționare pozitivă, caldă și cooperantă între părinți în contextul activităților legate de

copil, reflectă calitatea legăturii interpersonale în ceea ce privește colaborarea parentală – dincolo de simpla susținere funcțională – și se referă la dimensiunea afectivă a relației coparentale; subscala *Acordul Coparental*– măsoară gradul de consens în luarea deciziilor legate de creșterea copilului; subscala *Susținere Coparentală* măsoară percepția unui părinte cu privire la disponibilitatea celuilalt părinte de a oferi sprijin emoțional, încurajare și validare în activitățile de parenting, precum și gradul de coerență și unitate manifestate în deciziile legate de copil. Aceste dimensiuni sunt corelate pozitiv cu rezultate favorabile în ajustarea copilului și reducerea stresului coparental.

Dimensiunile conflictuale ale relației coparentale sunt evaluate prin: subscala *Subminare Coparentală*– măsoară acțiunile sau atitudinile unui părinte care subminează, critică, contrazice sau diminuează eforturile și autoritatea celuilalt părinte, în special în fața copilului, afectând astfel coeziunea parentală și imaginea de unitate; subscala *Expunere la Conflict*– măsoară frecvența cu care copilul este martor al conflictelor dintre părinți, incluzând schimburi tensionate sau sarcastice, certuri despre copil, în prezența acestuia, insulte sau comportamente agresive între părinți. Aceste aspecte sunt asociate cu dificultăți emoționale și comportamentale la copii, precum anxietate și probleme de reglare emoțională.

Subscala *Diviziunea muncii* se referă la gradul în care părinții împart responsabilitățile legate de creșterea copilului într-un mod perceput ca fiind echitabil, colaborativ și adaptat nevoilor copilului și resurselor fiecărui părinte.

Un scor ridicat la subscalele pozitive indică o relație coparentală cooperantă, benefică pentru copil și relația de cuplu. Un scor ridicat la subscalele negative sugerează o coparentalitate conflictuală, cu riscuri pentru dezvoltarea copilului. Analiza comparativă a scorurilor permite identificarea ariilor de intervenție pentru îmbunătățirea relației coparentale.

Scala CRS s-a dovedit a fi un instrument valoros în analiza relației coparentale, oferind date relevante și aplicabile atât în cercetare, cât și în practica intervențiilor psihologice și evaluărilor în context juridic.

Anexa 1.4. Scala MASC. Instrument multidimensional pentru măsurarea simptomelor de anxietate la copii și adolescenți

Scala MASC este un instrument de autoevaluare dezvoltat de Dr. John S. March pentru a măsura severitatea și varietatea simptomelor de anxietate la copii și adolescenți cu vârste cuprinse între 8 și 19 ani. Scala permite evaluarea simptomelor emoționale, cognitive, fizice și comportamentale asociate cu tulburările de anxietate.

În elaborarea scalei, autorii au avut în vedere următoarele aspecte:

- Scala trebuie să ofere o evaluare fidelă și validă a simptomelor de anxietate în domeniile simptomatologice importante din punct de vedere clinic.
- Scala trebuie să discrimineze între simptomele de anxietate.
- Scala include și reconciliază observații multiple, cum ar fi evaluările completate de copii, cât și de către părinți
- Scala trebuie să fie sensibilă la efectul intervențiilor terapeutice.

Aceste aspecte au definit contextul în care MASC a fost dezvoltat ca cel mai util instrument de evaluare a anxietății la copii și adolescenți existent până în prezent [161, p.3].

MASC evaluează patru dimensiuni majore ale anxietății: *Fiziologică*: simptome fizice de anxietate, cum ar fi palpitațiile, transpirația și senzația de sufocare; *Hiperexcitație*: starea de alertă crescută, dificultăți de concentrare și probleme de somn; - *Anxietate Socială*: frica de evaluare negativă și evitarea situațiilor sociale; *Anxietate Separare/Panică*: teama de a fi separat de figurile de atașament și atacuri de panică. Structura Scalei: MASC este compusă din 39 de itemi distribuiți pe patru factori principali, fiecare având subfactori specifici: *Simptome fizice*: Tensiune/Agitație, Simptome somatice/autonome; *Anxietate socială*: Teama de umilință/respingere, Frica de performanță publică; *Evitarea pericolului*: Perfecționism, Strategii de coping anxios; *Anxietate de separare*: Frica de separare de figurile de atașament.

Fiecare item este evaluat pe o scală Likert cu 4 trepte (*niciodată adevărat pentru mine, rareori adevărat pentru mine, uneori adevărat pentru mine, deseori adevărat pentru mine*) permițând identificarea nuanțată a diferitelor dimensiuni ale anxietății.

Principalele etape în administrarea MASC:

- Asigurați-vă că subiectul are un obiect de scris.
- Creați o atmosferă în care subiectul se simte relaxat și confortabil.
- Explicați-i subiectului că scopul administrării chestionarului este acela de a afla mai mult despre emoțiile și comportamentele sale. Precizați-i că nu există o limită de timp.

- Oferiți-i subiectului un formular de administrare MASC, cu numele și vârsta deja completate, sau solicitați-i acestuia să completeze în chestionar secțiunile referitoare la nume și vârstă.

Instrucțiunile pentru administrarea MASC sunt formulate astfel: *acest chestionar pune întrebări despre felul în care te-ai simțit, ai gândit sau ai acționat în ultimul timp. Te rog ca pentru fiecare întrebare să marchezi numărul care arată cât de des este acel enunț adevărat pentru tine. Dacă un enunț este adevărat pentru tine deseori, marchează 3. Dacă este adevărat uneori, marchează 2. Dacă este adevărat doar rareori, marchează 1. Dacă un enunț nu este niciodată adevărat pentru tine, marchează 0. În acest chestionar nu există răspunsuri corecte sau greșite, răspunde doar despre felul în care te-ai simțit în ultimul timp* [161, p.35].

MASC generează 12 scoruri brute care se convertesc în cote standard T în formularul de trasare a profilurilor. O cotă standard T reprezintă un scor standard cu media de 50 și abaterea standard 10. Înainte de a începe interpretarea MASC este esențial să fie luat în considerare gradul de validitate a răspunsurilor. Chestionarele de tipul MASC evaluează un spectru larg al simptomelor de anxietate, dar în același timp pot fi supuse la o largă varietate de distorsiuni. În acest scop se acordă atenție indicelui de inconsistență care se generează pe grila de cotare.

Cotele T utilizate pentru MASC sunt cote liniare și oferă fiecărei scale aceeași medie și abatere standard, caracteristică ce permite compararea directă a scorurilor de la diferite scale.. Comparabilitatea scorurilor între scale este posibilă doar prin transformarea acestora în cote standard T, dat fiind numărul diferit de itemi per scală [161, p.28].

Fiabilitate și Valabilitate: Studiile au demonstrat că MASC are o consistență internă excelentă, cu coeficienți alfa Cronbach ridicați pentru scorul total și pentru subscale. De asemenea, testele de fidelitate test-retest au arătat rezultate satisfăcătoare până la excelente pe perioade de 3 săptămâni și 3 luni. Validitatea convergentă și divergentă a fost confirmată prin corelații adecvate cu alte scale care măsoară simptome de anxietate, depresie și comportamente externalizante. Conținutul itemilor este protejat prin drepturi de autor și nu poate fi reprodus integral. Exemple generale pot fi oferite doar cu titlu ilustrativ, fără a reproduce formularea exactă a testului: „*Tind să mă apropiu fizic de unul dintre părinți atunci când mă simt nesigur*”, „*Uneori mă îngrijorez că aș putea fi ridiculizat de ceilalți copii*”, „*Simt nevoia să verific în mod repetat dacă totul este în regulă în jurul meu*”, „*Mă tem că oamenii din jur ar putea avea o părere negativă despre mine.*”

MASC este utilizat pentru identificarea timpurie, diagnosticarea, planificarea tratamentului și monitorizarea simptomelor de anxietate la copii. Instrumentul este disponibil atât în versiune de autoevaluare, cât și în format completat de părinte, astfel că scala oferă o perspectivă

cuprinzătoare asupra simptomelor de anxietate din multiple surse. Este ușor de administrat, scorat și interpretat, fiind un instrument valoros atât în cercetare, cât și în practica clinică. Anxietatea la copii și adolescenți poate fi influențată semnificativ de mediul familial, în special de relația dintre părinți și modul în care aceștia colaborează în îngrijirea și educația copilului [161]. În concluzie, MASC este un instrument validat internațional, cu puternice calități psihometrice, care oferă o perspectivă multidimensională asupra simptomelor de anxietate la copii și adolescenți. Utilizarea sa în cadrul cercetării prezente a contribuit la identificarea legăturilor dintre anxietatea manifestă și factorii contextuali, precum relația coparentală și conflictul parental perceput.

Anexa 2. Statistici descriptive și inferențiale la variabilele studiate

Tabelul A 2.1. Statistica descriptivă pentru eșantionul total

Descriptive Statistics											
	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
gen	150	1	1	2	1.53	.501	.251	-.135	.198	-2.009	.394
vârsta	150	7	8	15	11.15	2.331	5.433	.392	.198	-1.116	.394
Anxietate total	150	32	66	98	83.60	8.898	79.168	-.282	.198	-.361	.394
Anxietate nivel	150	2	2	4	3.53	.720	.519	-1.210	.198	-.008	.394
sc.simptome fizice	150	26	63	89	71.20	6.924	47.946	.999	.198	.733	.394
sc.simptome fizice nivel	150	2	2	4	2.80	.655	.430	.232	.198	-.710	.394
sc.evitatea lezării	150	14	59	73	66.27	4.479	20.063	.035	.198	-1.047	.394
sc.evitatea lezării nivel	150	2	1	3	2.20	.655	.430	-.232	.198	-.710	.394
sc.anxietate socială	150	34	62	96	79.27	9.286	86.237	-.149	.198	-.908	.394
sc.anxietate socială nivel	150	2	2	4	3.40	.714	.510	-.762	.198	-.685	.394
sc.separare/panică	150	41	56	97	81.60	14.868	221.047	-.688	.198	-1.197	.394
sc.separare/panică nivel	150	3	1	4	3.27	1.127	1.271	-1.113	.198	-.429	.394
Securitate emotionala total	150	40	80	120	106.20	9.920	98.416	-1.050	.198	.902	.394
Securitate emotionala nivel	150	2	1	3	2.07	.774	.600	-.116	.198	-1.317	.394
sc.reactivitate emoțională	150	14	20	34	28.20	4.050	16.403	-.393	.198	-.926	.394
sc.reactivitate emoțională nivel	150	2	2	4	3.27	.682	.465	-.392	.198	-.829	.394
sc.dereglare comportamentală	150	7	5	12	8.87	2.664	7.096	-.028	.198	-1.737	.394
sc.dereglare comportamentală nivel	150	3	1	4	3.00	1.036	1.074	-.367	.198	-1.365	.394
sc evitare	150	13	14	27	19.60	3.252	10.577	.435	.198	-.003	.394
sc evitare nivel	150	2	2	4	2.53	.620	.385	.727	.198	-.438	.394
sc implicare	150	11	8	19	15.93	2.628	6.908	-1.770	.198	3.085	.394
sc implicare nivel	150	2	1	3	2.53	.620	.385	-.983	.198	-.060	.394
sc repr.constructive ale fam	150	11	4	15	10.47	3.680	13.539	-.591	.198	-.992	.394
sc repr.constructive ale fam nivel	150	3	1	4	2.07	1.066	1.136	.203	.198	-1.569	.394
sc.reprez.distructive ale fam	150	7	9	16	14.67	2.476	6.130	-1.601	.198	.933	.394
sc.reprez.distructive ale fam nivel	150	2	2	4	3.67	.702	.492	-1.795	.198	1.490	.394
sc extinderea conflictului	150	9	7	16	12.80	2.264	5.128	-.873	.198	.541	.394
sc extinderea conflictului nivel	150	2	2	4	3.13	.620	.385	-.094	.198	-.438	.394

tata tipul de											
coparentalitate	150	1	1	2	1.33	.473	.224	.714	.198	-1.510	.394
exprimat											
mama tipul de											
coparentalitate	150	1	1	2	1.27	.444	.197	1.066	.198	-.876	.394
exprimat											
p1sc.acord parental	150	14	4	18	8.67	3.957	15.660	.594	.198	-.125	.394
p1sc.acord parental											
nivel	150	2	1	3	1.47	.620	.385	.983	.198	-.060	.394
p1sc.apropriere											
copar	150	14	8	22	14.07	3.745	14.022	-.138	.198	-.135	.394
p1sc.apropriere											
copar nivel	150	2	1	3	1.80	.543	.295	-.102	.198	-.074	.394
p1sc.expunere la											
conflict	150	24	4	28	21.80	6.187	38.282	-1.500	.198	2.070	.394
p1sc.expunere la											
conflict nivel	150	3	1	4	3.07	1.001	1.002	-.542	.198	-1.063	.394
p1sc.suport copar											
p1sc.suport copar											
nivel	150	3	1	4	1.40	.882	.779	2.091	.198	3.013	.394
p1sc.subminare											
copar	150	13	23	36	30.27	3.954	15.633	.030	.198	-1.161	.394
p1sc.subminare											
copar nivel	150	1	3	4	3.47	.501	.251	.135	.198	-2.009	.394
p1sc.sustinere											
copar	150	13	13	26	19.33	4.828	23.311	.145	.198	-1.543	.394
p1sc.sustinere											
copar nivel	150	3	1	4	2.00	.897	.805	.565	.198	-.476	.394
p1sc.diviz muncii											
p1sc.diviz muncii											
nivel	150	3	1	4	1.53	1.028	1.056	1.790	.198	1.640	.394
p2sc.acord copar											
p2sc.acord copar											
nivel	150	1	1	2	1.20	.401	.161	1.515	.198	.300	.394
p2sc.apropriere											
copar	150	14	8	22	13.47	3.473	12.063	.575	.198	.538	.394
p2sc.apropriere											
copar nivel	150	2	1	3	1.67	.598	.358	.282	.198	-.638	.394
p2sc.expunere											
conflict	150	12	16	28	22.33	3.527	12.438	-.290	.198	-.725	.394
p2sc.expunere la											
conflict nivel	150	2	2	4	3.07	.682	.465	-.084	.198	-.829	.394
p2sc.suport copar											
p2sc.suport copar											
nivel	150	3	1	4	1.27	.774	.600	3.014	.198	7.857	.394
p2sc.subminare											
copar	150	12	23	35	31.13	3.454	11.928	-.738	.198	-.326	.394
p2sc.subminare											
copar nivel	150	1	3	4	3.67	.473	.224	-.714	.198	-1.510	.394
p2sc.sustinere											
copar	150	20	13	33	22.80	5.955	35.463	-.133	.198	-1.106	.394
p2sc.sustinere											
copar nivel	150	3	1	4	2.40	.803	.644	-.063	.198	-.508	.394
p2diviz.muncii											
p2sc.diviz muncii											
nivel	150	2	1	3	1.47	.720	.519	1.210	.198	-.008	.394
Valid N (listwise)	150										

Tabelul A 2.2. Testul Kolmogorov-Smirnov și testul Shapiro-Wilk

	Tests of Normality					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
gen	.358	150	.000	.635	150	.000
vârsta	.190	150	.000	.899	150	.000
Anxietate total	.169	150	.000	.928	150	.000
Anxietate nivel	.408	150	.000	.650	150	.000
sc.simptome fizice	.197	150	.000	.855	150	.000
sc.simptome fizice nivel	.287	150	.000	.785	150	.000
sc.evitatea lezării	.190	150	.000	.901	150	.000
sc.evitatea lezării nivel	.287	150	.000	.785	150	.000
sc.anxietate socială	.132	150	.000	.949	150	.000
sc.anxietate socială nivel	.333	150	.000	.741	150	.000
sc.separare/panică	.257	150	.000	.810	150	.000
sc.separare/panică nivel	.409	150	.000	.652	150	.000
Securitate emotionala total	.211	150	.000	.882	150	.000
Securitate emotionala nivel	.219	150	.000	.804	150	.000
sc.reactivitate emoțională	.178	150	.000	.923	150	.000
sc.reactivitate emoțională nivel	.259	150	.000	.783	150	.000
sc.dereglare comportamentală	.255	150	.000	.817	150	.000
sc.dereglare comportamentală nivel	.299	150	.000	.782	150	.000
sc evitare	.184	150	.000	.930	150	.000
sc evitare nivel	.338	150	.000	.726	150	.000
sc implicare	.243	150	.000	.788	150	.000
sc implicare nivel	.374	150	.000	.696	150	.000
sc repr.constructive ale fam	.195	150	.000	.870	150	.000
sc repr.constructive ale fam nivel	.308	150	.000	.757	150	.000
sc.reprez.distructive ale fam	.438	150	.000	.570	150	.000
sc.reprez.distructive ale fam nivel	.483	150	.000	.501	150	.000
sc extinderea conflictului	.169	150	.000	.885	150	.000
sc extinderea conflictului nivel	.318	150	.000	.773	150	.000
tata tipul de coparentalitate exprimat	.426	150	.000	.595	150	.000
mama tipul de coparentalitate exprimat	.459	150	.000	.552	150	.000
p1sc.acord parental	.168	150	.000	.880	150	.000
p1sc.acord parental nivel	.374	150	.000	.696	150	.000
p1sc.apropriere copar	.160	150	.000	.891	150	.000
p1sc.apropriere copar nivel	.377	150	.000	.715	150	.000
p1sc.expunere la conflict	.231	150	.000	.813	150	.000
p1sc.expunere la conflict nivel	.291	150	.000	.796	150	.000
p1sc.suport copar	.264	150	.000	.863	150	.000
p1sc.suport copar nivel	.475	150	.000	.504	150	.000
p1sc.subminare copar	.226	150	.000	.900	150	.000
p1sc.subminare copar nivel	.358	150	.000	.635	150	.000
p1sc.sustinere copar	.215	150	.000	.859	150	.000
p1sc.sustinere copar nivel	.233	150	.000	.843	150	.000
p1sc.diviz muncii	.210	150	.000	.800	150	.000
p1sc.diviz muncii nivel	.431	150	.000	.549	150	.000
p2sc.acord copar	.131	150	.000	.916	150	.000
p2sc.acord copar nivel	.491	150	.000	.490	150	.000
p2sc.apropriere copar	.129	150	.000	.924	150	.000
p2sc.apropriere copar nivel	.311	150	.000	.748	150	.000
p2sc.expunere conflict	.109	150	.000	.942	150	.000
p2sc.expunere la conflict nivel	.272	150	.000	.801	150	.000
p2sc.suport copar	.136	150	.000	.919	150	.000
p2sc.suport copar nivel	.501	150	.000	.377	150	.000
p2sc.subminare copar	.239	150	.000	.860	150	.000
p2sc.subminare copar nivel	.426	150	.000	.595	150	.000
p2sc.suștinere copar	.177	150	.000	.927	150	.000
p2sc.suștinere copar nivel	.239	150	.000	.860	150	.000
p2diviz.muncii	.140	150	.000	.949	150	.000
p2sc.diviz muncii nivel	.408	150	.000	.650	150	.000

a. Lilliefors Significance Correction

Tabelul A 2.3. Distribuția frecvențelor pentru Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Anxietate nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	8	5.3	5.3	5.3
	mediu	22	14.7	14.7	20.0
	inalt	30	20.0	20.0	40.0
	foarte inalt	90	60.0	60.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

sc.simptome fizice nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	8	5.3	5.3	5.3
	mediu	52	34.7	34.7	40.0
	inalt	80	53.3	53.3	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

sc.evitatea lezării nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	28	18.7	18.7	18.7
	mediu	82	54.7	54.7	73.3
	inalt	40	26.7	26.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

sc.anxietate socială nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	8	5.3	5.3	5.3
	mediu	22	14.7	14.7	20.0
	inalt	50	33.3	33.3	53.3
	foarte inalt	70	46.7	46.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

sc.separare/panică nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	28	18.7	18.7	18.7
	mediu	22	14.7	14.7	33.3
	inalt	10	6.7	6.7	40.0
	foarte inalt	90	60.0	60.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

Tabelul A 2.4. Distribuția frecvențelor pentru Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Securitate emotionala nivel		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	40	26.7	26.7	26.7
	mediu	60	40.0	40.0	66.7
	inalt	50	33.3	33.3	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

sc.reactivitate emoțională nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mediu	20	13.3	13.3	13.3
	inalt	70	46.7	46.7	60.0
	foarte inalt	60	40.0	40.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc.dereglare comportamentală nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	10	6.7	6.7	6.7
	mediu	50	33.3	33.3	40.0
	inalt	20	13.3	13.3	53.3
	foarte inalt	70	46.7	46.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc evitare nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mediu	80	53.3	53.3	53.3
	inalt	60	40.0	40.0	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc implicare nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	10	6.7	6.7	6.7
	mediu	50	33.3	33.3	40.0
	inalt	90	60.0	60.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc repr.constructive ale fam nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	70	46.7	46.7	46.7
	mediu	10	6.7	6.7	53.3
	inalt	60	40.0	40.0	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc.reprez.distructive ale fam nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mediu	20	13.3	13.3	13.3
	inalt	10	6.7	6.7	20.0
	foarte inalt	120	80.0	80.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	
sc extinderea conflictului nivel					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mediu	20	13.3	13.3	13.3
	inalt	90	60.0	60.0	73.3
	foarte inalt	40	26.7	26.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

Tabelul A 2.5. Distribuția frecvențelor pentru Scala de relație coparentală (CRS)

tata tipul de coparentalitate exprimat	mama tipul de coparentalitate exprimat	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
conflictual	Valid	scazut	10	14.3	14.3
		mediu	40	57.1	71.4
		inalt	20	28.6	100.0
		Total	70	100.0	
	coperant	scazut	20	66.7	66.7
		inalt	10	33.3	100.0
		Total	30	100.0	

Coperant	conflictual	Valid	scazut	10	25.0	25.0	25.0
			mediu	20	50.0	50.0	75.0
			inalt	10	25.0	25.0	100.0
			Total	40	100.0	100.0	
	coperant	Valid	inalt	10	100.0	100.0	100.0

Tabelul A 2.6. Distribuția frecvențelor pentru Scala de relație coparentală (CRS) pentru tata (p1) și mama (p2)

tata tipul de coparentalitate exprimat

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	conflictual	100	66.7	66.7	66.7
	coperant	50	33.3	33.3	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

mama tipul de coparentalitate exprimat

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	conflictual	110	73.3	73.3	73.3
	coperant	40	26.7	26.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.acord parental nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	90	60.0	60.0	60.0
	mediu	50	33.3	33.3	93.3
	inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.apropiere copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	40	26.7	26.7	26.7
	mediu	100	66.7	66.7	93.3
	inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.expunere la conflict nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	10	6.7	6.7	6.7
	mediu	40	26.7	26.7	33.3
	inalt	30	20.0	20.0	53.3
	foarte inalt	70	46.7	46.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.suport copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	120	80.0	80.0	80.0
	mediu	10	6.7	6.7	86.7
	inalt	10	6.7	6.7	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.subminare copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	inalt	80	53.3	53.3	53.3
	foarte inalt	70	46.7	46.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.sustinere copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	50	33.3	33.3	33.3
	mediu	60	40.0	40.0	73.3
	inalt	30	20.0	20.0	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p1sc.diviz muncii nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	110	73.3	73.3	73.3
	mediu	20	13.3	13.3	86.7
	foarte inalt	20	13.3	13.3	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.acord copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	120	80.0	80.0	80.0
	mediu	30	20.0	20.0	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.apropriere copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	60	40.0	40.0	40.0
	mediu	80	53.3	53.3	93.3
	inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.expunere la conflict nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mediu	30	20.0	20.0	20.0
	inalt	80	53.3	53.3	73.3
	foarte inalt	40	26.7	26.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.suport copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	130	86.7	86.7	86.7
	mediu	10	6.7	6.7	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.subminare copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	inalt	50	33.3	33.3	33.3
	foarte inalt	100	66.7	66.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.sustinere copar nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	20	13.3	13.3	13.3
	mediu	60	40.0	40.0	53.3
	inalt	60	40.0	40.0	93.3
	foarte inalt	10	6.7	6.7	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

p2sc.diviz muncii nivel

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	scazut	100	66.7	66.7	66.7
	mediu	30	20.0	20.0	86.7
	inalt	20	13.3	13.3	100.0
	Total	150	100.0	100.0	

Semnificațiile diferențelor după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de constatare

Tabelul A 2.7. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională SIS la tipul de coparentalitate exprimat de tata (conflictual - cooperant)

Ranks				
	tata tipul de coparentalitate exprimat	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Securitate emotionala nivel	conflictual	100	72.00	7200.00
	cooperant	50	82.50	4125.00
	Total	150		
sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	100	77.00	7700.00
	cooperant	50	72.50	3625.00
	Total	150		
sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	100	87.50	8750.00
	cooperant	50	51.50	2575.00
	Total	150		
sc evitare nivel	conflictual	100	61.50	6150.00
	cooperant	50	103.50	5175.00
	Total	150		
sc implicare nivel	conflictual	100	74.50	7450.00
	cooperant	50	77.50	3875.00
	Total	150		
sc repr.constructive ale fam nivel	conflictual	100	80.50	8050.00
	cooperant	50	65.50	3275.00
	Total	150		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	100	76.00	7600.00
	cooperant	50	74.50	3725.00
	Total	150		
sc extinderea conflictului nivel	conflictual	100	78.50	7850.00
	cooperant	50	69.50	3475.00
	Total	150		

Tabelul A 2.8. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - scala de Securitate emoțională SIS la tipul de coparentalitate exprimat de tata

Test Statistics ^a								
	Securitate emotionala nivel	sc.reactivitate emoțională nivel	sc.dereglare comportamentală nivel	sc evitare nivel	sc.implicare nivel	sc.repr. constructive ale fam nivel	sc.reprez. distructive ale fam nivel	sc extinderea conflictului nivel
Whitney U	2150.000	2350.000	1300.000	1100.000	2400.000	2000.000	2450.000	2200.000
Wilcoxon W	7200.000	3625.000	2575.000	6150.000	7450.000	3275.000	3725.000	3475.000
Z	-1.487	-.656	-5.163	-6.303	-.461	-2.183	-.286	-1.369
Asymp. Sig. (2-tailed)	.137	.512	.000	.000	.645	.029	.775	.171

a. Grouping Variable: tata tipul de coparentalitate exprimat

Tabelul A 2.9. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională SIS la tipul de coparentalitate exprimat de mama

Ranks				
	mama tipul de coparentalitate exprimat	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Securitate emotionala nivel	conflictual	110	76.41	8405.00
	cooperant	40	73.00	2920.00
	Total	150		
sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	110	80.95	8905.00
	cooperant	40	60.50	2420.00
	Total	150		
sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	110	75.50	8305.00
	cooperant	40	75.50	3020.00
	Total	150		
sc evitare nivel	conflictual	110	75.50	8305.00
	cooperant	40	75.50	3020.00
	Total	150		
sc implicare nivel	conflictual	110	70.95	7805.00
	cooperant	40	88.00	3520.00
	Total	150		
sc repr.constructive ale fam nivel	conflictual	110	80.05	8805.00
	cooperant	40	63.00	2520.00
	Total	150		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	110	77.32	8505.00
	cooperant	40	70.50	2820.00
	Total	150		
sc extinderea conflictului nivel	conflictual	110	73.23	8055.00
	cooperant	40	81.75	3270.00
	Total	150		

Tabelul A 2.10. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney- scala de Securitate emoțională SIS la tipul de coparentalitate exprimat de mama

Test Statistics ^a								
	Securitate emotionala nivel	sc.reactivitate emoțională nivel	sc.dereglare comportamentală nivel	sc evitare nivel	sc implicare nivel	sc repr.constructive ale fam nivel	sc.reprez.distructive ale fam nivel	sc extinderea conflictului nivel
Mann-Whitney U	2100.000	1600.000	2200.000	2200.000	1700.000	1700.000	2000.000	1950.000
Wilcoxon W	2920.000	2420.000	3020.000	3020.000	7805.000	2520.000	2820.000	8055.000
Z	-.453	-2.795	.000	.000	-2.459	-2.327	-1.220	-1.217
Asymp. Sig. (2-tailed)	.651	.005	1.000	1.000	.014	.020	.222	.224

a. Grouping Variable: mama tipul de coparentalitate exprimat

Tabelul A 2.11. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS) la tipul de coparentalitate conflictual, cooperant și mixt

Ranks			
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank
Securitate emotionala nivel	conflictual	70	79.07
	mixt	70	64.79
	cooperanta	10	125.50
	Total	150	
sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	70	83.36
	mixt	70	70.50
	cooperanta	10	55.50
	Total	150	
sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	70	86.93
	mixt	70	69.79
	cooperanta	10	35.50
	Total	150	
sc. evitare nivel	conflictual	70	60.50
	mixt	70	85.50
	cooperanta	10	110.50
	Total	150	
sc. implicare nivel	conflictual	70	71.21
	mixt	70	75.50
	cooperanta	10	105.50
	Total	150	
sc. repr.constructive ale fam nivel	conflictual	70	84.07
	mixt	70	72.64
	cooperanta	10	35.50
	Total	150	
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	70	81.21
	mixt	70	67.64
	cooperanta	10	90.50
	Total	150	
sc. extinderea conflictului nivel	conflictual	70	84.07
	mixt	70	59.07
	cooperanta	10	130.50
	Total	150	

Tabelul A 2.12. Rezultatele testului Kruskal–Wallis pentru scorurile pe subscalele SIS în funcție de tipul de coparentalitate

Test Statistics ^{a,b}								
	Securitate emotionala nivel	sc.reactivitate emoțională nivel	sc.dereglare comportamentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.con-structive ale fam nivel	sc.reprez.dis-tructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictului nivel
Chi-Square	20.426	6.413	16.923	23.651	7.298	13.797	9.668	37.709
df	2	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	.000	.040	.000	.000	.026	.001	.008	.000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.13. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS)
la tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Securitate emotionala nivel	conflictual	70	77.64	5435.00
	mixt	70	63.36	4435.00
	Total	140		
sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	70	76.21	5335.00
	mixt	70	64.79	4535.00
	Total	140		
sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	70	78.36	5485.00
	mixt	70	62.64	4385.00
	Total	140		
sc. evitare nivel	conflictual	70	59.07	4135.00
	mixt	70	81.93	5735.00
	Total	140		
sc. implicare nivel	conflictual	70	68.36	4785.00
	mixt	70	72.64	5085.00
	Total	140		
sc. repr.constructive ale fam nivel	conflictual	70	75.50	5285.00
	mixt	70	65.50	4585.00
	Total	140		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	70	76.93	5385.00
	mixt	70	64.07	4485.00
	Total	140		
sc. extinderea conflictului nivel	conflictual	70	82.64	5785.00
	mixt	70	58.36	4085.00
	Total	140		

Tabelul A 2.14. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney – scala de Securitate emoțională SIS, la tipurile de coparentalitate conflictual vs.mixt

Test Statistics ^a								
	Securi- tate emotio- nala la nivel	sc.reacti- vitate emoțională nivel	sc.dereglare compor- tamentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.con- structive ale fam nivel	sc.reprez.dis- tructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictul ui nivel
Mann-Whitney U	1950.000	2050.000	1900.000	1650.000	2300.000	2100.000	2000.000	1600.000
Wilcoxon W	4435.000	4535.000	4385.000	4135.000	4785.000	4585.000	4485.000	4085.000
Z	-2.228	-1.819	-2.488	-3.806	-.714	-1.590	-2.622	-4.170
Asymp. Sig. (2-tailed)	.026	.069	.013	.000	.476	.112	.009	.000

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.15. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS)
la tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Securitate emotionala nivel	conflictual	70	36.93	2585.00
	cooperanta	10	65.50	655.00
	Total	80		
sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	70	42.64	2985.00
	cooperanta	10	25.50	255.00
	Total	80		
sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	70	44.07	3085.00
	cooperanta	10	15.50	155.00
	Total	80		
sc. evitare nivel	conflictual	70	36.93	2585.00
	cooperanta	10	65.50	655.00
	Total	80		
sc. implicare nivel	conflictual	70	38.36	2685.00
	cooperanta	10	55.50	555.00
	Total	80		
sc. repr.constructive ale fam nivel	conflictual	70	44.07	3085.00
	cooperanta	10	15.50	155.00
	Total	80		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	70	39.79	2785.00
	cooperanta	10	45.50	455.00
	Total	80		
sc. extinderea conflictului nivel	conflictual	70	36.93	2585.00
	cooperanta	10	65.50	655.00
	Total	80		

Tabelul A 2.16. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney – scala de Securitate emoțională SIS, la tipurile de coparentalitate conflictual vs.cooperant

Test Statistics ^a								
	Securitate emotionala nivel	sc.reac-tivitate emoțională nivel	sc.dereglare comporta-mentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.con-structive ale fam nivel	sc.reprez.dis tructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictul ui nivel
Mann-Whitney U	100.000	200.000	100.000	100.000	200.000	100.000	300.000	100.000
Wilcoxon W	2585.000	255.000	155.000	2585.000	2685.000	155.000	2785.000	2585.000
Z	-4.015	-2.602	-3.932	-4.337	-2.539	-4.015	-1.270	-4.337
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.009	.000	.000	.011	.000	.204	.000

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.17. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională (SIS)
la tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Securitate emotionala nivel	mixt	70	36.93	2585.00
	cooperanta	10	65.50	655.00
	Total	80		
sc.reactivitate emoțională nivel	mixt	70	41.21	2885.00
	cooperanta	10	35.50	355.00
	Total	80		
sc.dereglare comportamentală nivel	mixt	70	42.64	2985.00
	cooperanta	10	25.50	255.00
	Total	80		
sc. evitare nivel	mixt	70	39.07	2735.00
	cooperanta	10	50.50	505.00
	Total	80		
sc. implicare nivel	mixt	70	38.36	2685.00
	cooperanta	10	55.50	555.00
	Total	80		
sc. repr.constructive ale fam nivel	mixt	70	42.64	2985.00
	cooperanta	10	25.50	255.00
	Total	80		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	mixt	70	39.07	2735.00
	cooperanta	10	50.50	505.00
	Total	80		
sc. extinderea conflictului nivel	mixt	70	36.21	2535.00
	cooperanta	10	70.50	705.00
	Total	80		

Tabelul A 2.18. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - scala de Securitate emoțională SIS, la tipurile de coparentalitate mixt vs. cooperant

Test Statistics ^a								
	Securitate emotionala nivel	sc.reactivitate emoțională nivel	sc.dereglare comportamentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.constructive ale fam nivel	sc.reprez.distructive ale fam nivel	sc. extindere a conflictului nivel
Mann-Whitney U	100.000	300.000	200.000	250.000	200.000	200.000	250.000	50.000
Wilcoxon W	2585.000	355.000	255.000	2735.000	2685.000	255.000	2735.000	2535.000
Z	-3.879	-.776	-2.602	-1.606	-2.602	-2.539	-1.940	-4.751
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.438	.009	.108	.009	.011	.052	.000

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.19. Media rangurilor la scala de Securitate emoțională SIS
la tipul de coparentalitate și gen

Ranks

gen		tip de coparentalitate	N	Mean Rank
m	Securitate emotionala nivel	conflictual	20	50.50
		mixt	50	29.50
		Total	70	
	sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	20	40.50
		mixt	50	33.50
		Total	70	
	sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	20	45.50
		mixt	50	31.50
		Total	70	
	sc. evitare nivel	conflictual	20	38.00
		mixt	50	34.50
		Total	70	
sc. implicare nivel	conflictual	20	30.50	
	mixt	50	37.50	
	Total	70		
sc. repr.constructive ale fam nivel	conflictual	20	35.50	
	mixt	50	35.50	
	Total	70		
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	20	45.50	
	mixt	50	31.50	
	Total	70		
sc. extinderea conflictului nivel	conflictual	20	53.00	
	mixt	50	28.50	
	Total	70		
f	Securitate emotionala nivel	conflictual	50	32.50
		mixt	20	48.00
		Total	80	
		cooperanta	10	65.50
	sc.reactivitate emoțională nivel	conflictual	50	39.50
		mixt	20	55.50
		Total	80	
		cooperanta	10	15.50
	sc.dereglare comportamentală nivel	conflictual	50	49.50
		mixt	20	25.50
		Total	80	
		cooperanta	10	25.50
	sc. evitare nivel	conflictual	50	27.50
		mixt	20	65.50
		Total	80	
		cooperanta	10	55.50
	sc. implicare nivel	conflictual	50	34.50
		mixt	20	50.50
		Total	80	
		cooperanta	10	50.50
	sc. repr.constructive ale fam nivel	conflictual	50	46.50
		mixt	20	38.00
		Total	80	
		cooperanta	10	15.50
sc.reprez.distructive ale fam nivel	conflictual	50	37.50	
	mixt	20	45.50	
	Total	80		
	cooperanta	10	45.50	
sc. extinderea conflictului nivel	conflictual	50	33.50	
	mixt	20	45.50	
	Total	80		
	cooperanta	10	65.50	

Tabelul A 2.20. Rezultatele testului Kruskal–Wallis pentru subscalele SIS în funcție de tipul de coparentalitate, separat pe gen

Test Statistics ^{a,b}								
gen	Securitate emotionala nivel	sc.reacti- vitate emoțională nivel	sc.dereglare comporta- mentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.con- structive ale fam nivel	sc.reprez. distructive ale fam nivel	sc. extin- dere conflic- tului nivel
m	Chi-Square	17.388	2.147	11.040	.575	2.012	.000	11.040
	df	1	1	1	1	1	1	1
	Asymp. Sig.	.000	.143	.001	.448	.156	1.000	.001
f	Chi-Square	23.869	28.440	21.877	52.366	15.800	18.452	6.771
	df	2	2	2	2	2	2	2
	Asymp. Sig.	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.034

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.21. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) la tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de tata

Ranks				
	tata tipul de coparentalitate exprimat	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Anxietate nivel	conflictual	100	78.90	7890.00
	cooperant	50	68.70	3435.00
	Total	150		
sc.simptome fizice nivel	conflictual	100	80.70	8070.00
	cooperant	50	65.10	3255.00
	Total	150		
sc.evitatea lezării nivel	conflictual	100	76.20	7620.00
	cooperant	50	74.10	3705.00
	Total	150		
sc.anxietate socială nivel	conflictual	100	75.90	7590.00
	cooperant	50	74.70	3735.00
	Total	150		
sc.separare/panică nivel	conflictual	100	78.20	7820.00
	cooperant	50	70.10	3505.00
	Total	150		

A 2.22. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney – Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipurile de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de tata

Test Statistics ^a					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Mann-Whitney U	2160.000	1980.000	2430.000	2460.000	2230.000
Wilcoxon W	3435.000	3255.000	3705.000	3735.000	3505.000
Z	-1.542	-2.309	-.310	-.172	-1.223
Asymp. Sig. (2-tailed)	.123	.021	.757	.863	.221

a. Grouping Variable: tata tipul de coparentalitate exprimat

Tabelul A 2.23. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) la tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de mama

Ranks				
	mama tipul de coparentalitate exprimat	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Anxietate nivel	conflictual	110	78.95	8685.00
	cooperant	40	66.00	2640.00
	Total	150		
sc.simptome fizice nivel	conflictual	110	80.59	8865.00
	cooperant	40	61.50	2460.00
	Total	150		
sc.evitatea lezării nivel	conflictual	110	76.14	8375.00
	cooperant	40	73.75	2950.00
	Total	150		
sc.anxietate socială nivel	conflictual	110	70.77	7785.00
	cooperant	40	88.50	3540.00
	Total	150		
sc.separare/panică nivel	conflictual	110	78.41	8625.00
	cooperant	40	67.50	2700.00
	Total	150		

Tabelul A 2.24. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipurile de coparentalitate conflictual vs. cooperant exprimat de mama

Test Statistics ^a					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Mann-Whitney U	1820.000	1640.000	2130.000	1680.000	1880.000
Wilcoxon W	2640.000	2460.000	2950.000	7785.000	2700.000
Z	-1.837	-2.651	-.330	-2.386	-1.546
Asymp. Sig. (2-tailed)	.066	.008	.741	.017	.122

a. Grouping Variable: mama tipul de coparentalitate exprimat

Tabelul A 2.25. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipul de coparentalitate conflictual, cooperant și mixt

Ranks			
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank
Anxietate nivel	conflictual	70	76.07
	mixt	70	84.64
	cooperanta	10	7.50
	Total	150	
sc.simptome fizice nivel	conflictual	70	81.64
	mixt	70	78.64
	cooperanta	10	10.50
	Total	150	
sc.evitatea lezării nivel	conflictual	70	70.36
	mixt	70	87.79
	cooperanta	10	25.50
	Total	150	
sc.anxietate socială nivel	conflictual	70	58.93
	mixt	70	101.79
	cooperanta	10	7.50
	Total	150	
sc.separare/panică nivel	conflictual	70	75.93
	mixt	70	83.07
	cooperanta	10	19.50
	Total	150	

Tabelul A 2.26. Rezultatele testului Kruskal–Wallis pentru subscalele MASC în funcție de tipul de coparentalitate

Test Statistics ^{a,b}					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Chi-Square	35.731	29.954	24.437	70.282	24.219
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	.000	.000	.000	.000	.000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.27. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC) la tipul de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Anxietate nivel	conflictual	70	45.36	3175.00
	cooperanta	10	6.50	65.00
	Total	80		
sc.simptome fizice nivel	conflictual	70	45.21	3165.00
	cooperanta	10	7.50	75.00
	Total	80		
sc.evitatea lezării nivel	conflictual	70	43.93	3075.00
	cooperanta	10	16.50	165.00
	Total	80		
sc.anxietate socială nivel	conflictual	70	45.36	3175.00
	cooperanta	10	6.50	65.00
	Total	80		
sc.separare/panică nivel	conflictual	70	44.50	3115.00
	cooperanta	10	12.50	125.00
	Total	80		

Tabelul A 2.28. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipurile de coparentalitate conflictual vs. cooperant

Test Statistics ^a					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Mann-Whitney U	10.000	20.000	110.000	10.000	70.000
Wilcoxon W	65.000	75.000	165.000	65.000	125.000
Z	-5.349	-5.603	-4.137	-5.713	-4.397
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.29. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Anxietate nivel	conflictual	70	66.21	4635.00
	mixt	70	74.79	5235.00
	Total	140		
sc.simptome fizice nivel	conflictual	70	71.93	5035.00
	mixt	70	69.07	4835.00
	Total	140		
sc.evitatea lezării nivel	conflictual	70	61.93	4335.00
	mixt	70	79.07	5535.00
	Total	140		
sc.anxietate socială nivel	conflictual	70	49.07	3435.00
	mixt	70	91.93	6435.00
	Total	140		
sc.separare/panică nivel	conflictual	70	66.93	4685.00
	mixt	70	74.07	5185.00
	Total	140		

Tabelul A 2.30. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipurile de coparentalitate conflictual vs. mixt

Test Statistics ^a					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Mann-Whitney U	2150.000	2350.000	1850.000	950.000	2200.000
Wilcoxon W	4635.000	4835.000	4335.000	3435.000	4685.000
Z	-1.472	-.476	-2.818	-6.876	-1.221
Asymp. Sig. (2-tailed)	.141	.634	.005	.000	.222

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.31. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipul de coparentalitate mixt vs. cooperant

Ranks				
	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Anxietate nivel	mixt	70	45.36	3175.00
	cooperanta	10	6.50	65.00
	Total	80		
sc.simptome fizice nivel	mixt	70	45.07	3155.00
	cooperanta	10	8.50	85.00
	Total	80		
sc.evitatea lezării nivel	mixt	70	44.21	3095.00
	cooperanta	10	14.50	145.00
	Total	80		
sc.anxietate socială nivel	mixt	70	45.36	3175.00
	cooperanta	10	6.50	65.00
	Total	80		
sc.separare/panică nivel	mixt	70	44.50	3115.00
	cooperanta	10	12.50	125.00
	Total	80		

Tabelul A 2.32. Semnificația diferenței după testul U Mann-Whitney - Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipurile de coparentalitate mixt vs. cooperant

Test Statistics ^a					
	Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
Mann-Whitney U	10.000	30.000	90.000	10.000	70.000
Wilcoxon W	65.000	85.000	145.000	65.000	125.000
Z	-5.713	-4.961	-4.051	-6.530	-4.731
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000

a. Grouping Variable: tip de coparentalitate

Tabelul A 2.33. Media rangurilor la Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC), la tipul de coparentalitate conflictual vs. mixt, separat pe gen

		Ranks		
gen	tip de coparentalitate	N	Mean Rank	
m	Anxietate nivel	conflictual	20	45.50
		mixt	50	31.50
		Total	70	
	sc.simptome fizice nivel	conflictual	20	38.00
		mixt	50	34.50
		Total	70	
	sc.evitatea lezării nivel	conflictual	20	23.00
		mixt	50	40.50
		Total	70	
	sc.anxietate socială nivel	conflictual	20	20.50
		mixt	50	41.50
		Total	70	
	sc.separare/panică nivel	conflictual	20	35.50
		mixt	50	35.50
		Total	70	
f	Anxietate nivel	conflictual	50	39.30
		mixt	20	60.50
		Total	80	
		cooperanta	10	6.50
	sc.simptome fizice nivel	conflictual	50	39.30
		mixt	20	60.50
		Total	80	
		cooperanta	10	6.50
	sc.evitatea lezării nivel	conflictual	50	41.70
		mixt	20	52.50
		Total	80	
		cooperanta	10	10.50
	sc.anxietate socială nivel	conflictual	50	37.30
		mixt	20	65.50
		Total	80	
		cooperanta	10	6.50
	sc.separare/panică nivel	conflictual	50	40.30
		mixt	20	55.50
		Total	80	
		cooperanta	10	11.50

Tabelul A 2.34. Rezultatele testului Kruskal–Wallis pentru subscalele MASC în funcție de tipul de coparentalitate, separat pe gen

		Test Statistics ^{a,b}				
gen		Anxietate nivel	sc.simptome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel
m	Chi-Square	10.733	.575	12.075	19.320	.000
	df	1	1	1	1	1
	Asymp. Sig.	.001	.448	.001	.000	1.000
f	Chi-Square	42.514	48.497	31.224	51.111	32.198
	df	2	2	2	2	2
	Asymp. Sig.	.000	.000	.000	.000	.000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: tip de coparentalitate

**Anexa 3. Analize multivariate privind relația dintre anxietate,
securitatea emoțională și coparentalitate**

Tabelul A 3.1. Corelația parțială între anxietatea copilului și securitatea emoțională, controlând pentru vârstă și gen

Correlations				
Control Variables			Anxietate nivel	Securitate emotionala nivel
vârsta & gen	Anxietate nivel	Correlation	1.000	.273
		Significance (2-tailed)	.	.001
		df	0	146
	Securitate emotionala nivel	Correlation	.273	1.000
		Significance (2-tailed)	.001	.
		df	146	0

Tabelul A 3.2. Corelații parțiale între subscalele MASC, SIS și variabilele sociodemografice, separate pe gen (control pentru vârstă)

Correlations																
gen	Control Variables			Anxietate nivel	sc.simp-tome fizice nivel	sc.evitatea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/panică nivel	Securitate emotionala nivel	sc.reactivitate emoțională nivel	sc.dereglare comporta-mentală nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr.con-structive ale fam nivel	sc.reprez. distructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictului i nivel
m	vârsta	Anxietate nivel	Correlation	1.000	.399	.453	.555	.827	.306	.299	.673	.299	.297	-.037	.673	.567
			Significance (2-tailed)	.	.001	.000	.000	.000	.010	.012	.000	.012	.013	.761	.000	.000
			df	0	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
	sc.simp-tome fizice nivel	Correlation		.399	1.000	-.297	.046	.543	-.426	-.116	.134	-.693	.163	-.394	.134	.357
			Significance (2-tailed)	.001	.	.013	.709	.000	.000	.343	.272	.000	.181	.001	.272	.003
			df	67	0	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
	sc.evitatea lezării nivel	Correlation		.453	-.297	1.000	.744	.352	.150	.104	.117	.612	.618	-.037	.117	.048
			Significance (2-tailed)	.000	.013	.	.000	.003	.218	.394	.338	.000	.000	.762	.338	.696
			df	67	67	0	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
	sc.anxietate socială nivel	Correlation		.555	.046	.744	1.000	.569	.296	.620	.564	.534	.398	.316	.564	.201
			Significance (2-tailed)	.000	.709	.000	.	.000	.013	.000	.000	.000	.001	.008	.000	.097
			df	67	67	67	0	67	67	67	67	67	67	67	67	67
	sc.separare/panică nivel	Correlation		.827	.543	.352	.569	1.000	-.067	.231	.617	.025	.087	.048	.617	.106
			Significance (2-tailed)	.000	.000	.003	.000	.	.584	.057	.000	.836	.477	.698	.000	.386
			df	67	67	67	67	0	67	67	67	67	67	67	67	67
	Securitate emotionala nivel	Correlation		.306	-.426	.150	.296	-.067	1.000	.745	.608	.813	-.234	.664	.608	.490
			Significance (2-tailed)	.010	.000	.218	.013	.584	.	.000	.000	.000	.053	.000	.000	.000
			df	67	67	67	67	67	0	67	67	67	67	67	67	67
	sc.reactivitate emoțională nivel	Correlation		.299	-.116	.104	.620	.231	.745	1.000	.835	.608	-.269	.810	.835	.278
			Significance (2-tailed)	.012	.343	.394	.000	.057	.000	.	.000	.000	.025	.000	.000	.021
			df	67	67	67	67	67	67	0	67	67	67	67	67	67
	sc.dereglare comportamentală nivel	Correlation		.673	.134	.117	.564	.617	.608	.835	1.000	.487	-.238	.590	1.000	.333
			Significance (2-tailed)	.000	.272	.338	.000	.000	.000	.000	.	.000	.048	.000	.000	.005
			df	67	67	67	67	67	67	67	0	67	67	67	67	67
	sc. evitare nivel	Correlation		.299	-.693	.612	.534	.025	.813	.608	.487	1.000	.017	.578	.487	.155

f	sc. implicare nivel	Significance (2-tailed)	.012	.000	.000	.000	.836	.000	.000	.000	.	.892	.000	.000	.202
		df	67	67	67	67	67	67	67	67	0	67	67	67	67
		Correlation	.297	.163	.618	.398	.087	-.234	-.269	-.238	.017	1.000	-.680	-.238	.403
	sc. repr.constructive ale fam nivel	Significance (2-tailed)	.013	.181	.000	.001	.477	.053	.025	.048	.892	.	.000	.048	.001
		df	67	67	67	67	67	67	67	67	67	0	67	67	67
		Correlation	-.037	-.394	-.037	.316	.048	.664	.810	.590	.578	-.680	1.000	.590	-.176
	sc.reprez.distructive ale fam nivel	Significance 2-tailed)	.761	.001	.762	.008	.698	.000	.000	.000	.000	.000	.	.000	.147
		df	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	0	67	67
		Correlation	.673	.134	.117	.564	.617	.608	.835	1.000	.487	-.238	.590	1.000	.333
	sc. extinderea conflictului nivel	Significance (2-tailed)	.000	.272	.338	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.048	.000	.	.005
		df	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	0	67
		Correlation	.567	.357	.048	.201	.106	.490	.278	.333	.155	.403	-.176	.333	1.000
	vârsta	Significance (2-tailed)	.000	.003	.696	.097	.386	.000	.021	.005	.202	.001	.147	.005	.
		df	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67	0
		Correlation	1.000	.584	.513	.815	.503	.178	.120	-.427	.449	.232	-.600	-.243	.513
	sc.simptome fizice nivel	Significance (2-tailed)	.	.000	.000	.000	.000	.116	.291	.000	.000	.040	.000	.031	.000
		df	0	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77
		Correlation	.584	1.000	.690	.674	.585	.148	.100	-.358	.162	.511	-.639	.188	.690
	sc.evitatea lezării nivel	Significance (2-tailed)	.000	.	.000	.000	.000	.193	.380	.001	.154	.000	.000	.097	.000
		df	77	0	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77
		Correlation	.513	.690	1.000	.698	-.050	.459	.030	.215	-.116	.388	-.628	.344	1.000
	sc.anxietate socială nivel	Significance (2-tailed)	.000	.000	.	.000	.665	.000	.791	.058	.310	.000	.000	.002	.000
		df	77	77	0	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77
		Correlation	.815	.674	.698	1.000	.400	.627	.424	-.020	.336	.679	-.310	.363	.698
	sc.separare/panică nivel	Significance (2-tailed)	.000	.000	.000	.	.000	.000	.000	.861	.002	.000	.005	.001	.000
		df	77	77	77	0	77	77	77	77	77	77	77	77	77
		Correlation	.503	.585	-.050	.400	1.000	-.166	.386	-.547	.185	.476	-.139	-.138	-.050
		Significance (2-tailed)	.000	.000	.665	.000	.	.143	.000	.000	.103	.000	.221	.224	.665
		df	77	77	77	77	0	77	77	77	77	77	77	77	77

Securitate emoțională nivel	Correlation	.178	.148	.459	.627	-.166	1.000	.272	.534	.115	.636	.256	.764	.459
	Significance (2-tailed)	.116	.193	.000	.000	.143	.	.015	.000	.315	.000	.023	.000	.000
	df	77	77	77	77	77	0	77	77	77	77	77	77	77
sc.reactivitate emoțională nivel	Correlation	.120	.100	.030	.424	.386	.272	1.000	.360	-.143	.754	.477	.516	.030
	Significance (2-tailed)	.291	.380	.791	.000	.000	.015	.	.001	.209	.000	.000	.000	.791
	df	77	77	77	77	77	77	0	77	77	77	77	77	77
sc.dereglare comportamentală nivel	Correlation	-.427	-.358	.215	-.020	-.547	.534	.360	1.000	-.649	.344	.501	.654	.215
	Significance (2-tailed)	.000	.001	.058	.861	.000	.000	.001	.	.000	.002	.000	.000	.058
	df	77	77	77	77	77	77	77	0	77	77	77	77	77
sc. evitare nivel	Correlation	.449	.162	-.116	.336	.185	.115	-.143	-.649	1.000	-.116	-.146	-.160	-.116
	Significance (2-tailed)	.000	.154	.310	.002	.103	.315	.209	.000	.	.308	.200	.160	.310
	df	77	77	77	77	77	77	77	77	0	77	77	77	77
sc. implicare nivel	Correlation	.232	.511	.388	.679	.476	.636	.754	.344	-.116	1.000	.256	.764	.388
	Significance (2-tailed)	.040	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.002	.308	.	.023	.000	.000
	df	77	77	77	77	77	77	77	77	77	0	77	77	77
sc. repr.constructive ale fam nivel	Correlation	-.600	-.639	-.628	-.310	-.139	.256	.477	.501	-.146	.256	1.000	.446	-.628
	Significance (2-tailed)	.000	.000	.000	.005	.221	.023	.000	.000	.200	.023	.	.000	.000
	df	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	0	77	77
sc.reprez.distructive ale fam nivel	Correlation	-.243	.188	.344	.363	-.138	.764	.516	.654	-.160	.764	.446	1.000	.344
	Significance (2-tailed)	.031	.097	.002	.001	.224	.000	.000	.000	.160	.000	.000	.	.002
	df	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	0	77
sc. extinderea conflictului nivel	Correlation	.513	.690	1.000	.698	-.050	.459	.030	.215	-.116	.388	-.628	.344	1.000
	Significance (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.665	.000	.791	.058	.310	.000	.000	.002	.
	df	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	0

Tabelul A 3.3. Rezultatele analizei de moderare: efectul interacțiunii dintre tipul de coparentalitate și gen asupra scorurilor de securitate emoțională

Rezultatele analizei de moderare (coparentalitate $\times$ gen)

Unnamed: 0	Coef.	Std.Err.	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	83.600000000000007	1.3940615009474772e-14	5996865987847820.0	0.0	83.600000000000004	83.600000000000001
C(coparentalitate)[T.2]	5.75772389001186e-14	2.4145853485167552e-14	2.3845601040976856	0.0183839767759108	9.856686288517161e-15	1.0529779151172005e-13
C(coparentalitate)[T.3]	-2.664535259100376e-15	9.658341394066984e-15	-0.2758791753558402	0.7830309714397966	-2.175275630374088e-14	1.6423685785540126e-14
C(gen)[T.1]	-5.10702591327572e-15	1.1829004088532663e-14	-0.4317376065688066	0.6665690217284226	-2.8485226741688255e-14	1.827117491513681e-14
C(coparentalitate)[T.2]:C(gen)[T.1]	7.105427357601002e-15	1.7187144474881132e-14	0.4134152341586193	0.679909003136713	-2.6862310940015385e-14	4.1073165655217386e-14
C(coparentalitate)[T.3]:C(gen)[T.1]	1.3322676295501878e-15	9.658341394067022e-15	0.1379395876779195	0.8904782227652948	-1.7755953415090393e-14	2.0420488674190762e-14

Coef.	Std.Err.	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	0.000000	5996865987847820.000000	0.000000	83.600000	83.600000
C(coparentalitate)[T.2]	0.000000	2.384560	0.018384	0.000000	0.000000
C(coparentalitate)[T.3]	0.000000	-0.275879	0.783031	-0.000000	0.000000
C(gen)[T.1]	0.000000	-0.431738	0.666569	-0.000000	0.000000
C(coparentalitate)[T.2]:C(gen)[T.1]	0.000000	0.413415	0.679909	-0.000000	0.000000
C(coparentalitate)[T.3]:C(gen)[T.1]	0.000000	0.137940	0.890478	-0.000000	0.000000

Tabelul A 3.4. Rezultatele funcțiilor canonice extrase

Canonical Correlations Settings							
	Values						
Set 1 Variables	cotare cotare.1 cotare.2 cotare.3 cotare.4 cotare.8 cotare.9 cotare.10 cotare.11 cotare.12						
Set 2 Variables	cotare.13 cotare.16 cotare.17						
Centered Dataset	None						
Scoring Syntax	None						
Correlations Used for Scoring	3						

Canonical Correlations							
	Correlation	Eigenvalue	Wilks Statistic	F	Num D.F.	Denom D.F.	Sig.
1	.999	351.446	.000	202.824	30.000	402.798	.000
2	.884	3.566	.101	32.913	18.000	276.000	.000
3	.734	1.168	.461	20.300	8.000	139.000	.000

H0 for Wilks test is that the correlations in the current and following rows are zero

Tabelul A 3.5. Coeficienți standardizați și nestandardizați ai funcțiilor canonice (Setul1 și Setul2)

Set 1 Standardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare	-1.519	1.163	-4.642
cotare.1	-1.732	-.089	-3.003
cotare.2	-.954	.232	-.253
cotare.3	1.084	-.546	1.642
cotare.4	1.670	-.480	4.324
cotare.8	-.115	-.866	.352
cotare.9	.403	-.090	-1.625
cotare.10	-.362	.877	-2.346
cotare.11	.188	-.542	.326
cotare.12	1.202	.255	2.199

Set 2 Standardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare.13	-.121	-1.172	-.022
cotare.16	-.366	.307	-.980
cotare.17	.987	-.766	-.056

Set 1 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare	-2.109	1.614	-6.444
cotare.1	-2.643	-.136	-4.582
cotare.2	-1.456	.354	-.386
cotare.3	1.517	-.765	2.299
cotare.4	1.481	-.426	3.836
cotare.8	-.185	-1.395	.567
cotare.9	.650	-.145	-2.620
cotare.10	-.340	.823	-2.201
cotare.11	.267	-.773	.465
cotare.12	1.938	.412	3.546

Set 2 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients

Variable	1	2	3
cotare.13	-.196	-1.889	-.035
cotare.16	-.415	.348	-1.110
cotare.17	1.971	-1.530	-.112

Tabelul A 3.6. Coeficienții structurali (loadings) ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul2)

Set 1 Canonical Loadings

Variable	1	2	3
cotare	-.082	-.192	-.404
cotare.1	-.220	-.371	-.188
cotare.2	-.190	-.207	-.280
cotare.3	.099	-.340	-.392
cotare.4	-.044	-.252	-.133
cotare.8	-.093	-.729	-.316
cotare.9	.397	-.409	-.333
cotare.10	.342	.205	-.071
cotare.11	.413	-.212	-.176
cotare.12	.128	-.121	-.378

Set 2 Canonical Loadings

Variable	1	2	3
cotare.13	-.614	-.789	-.018
cotare.16	-.039	.023	-.999
cotare.17	.924	-.089	-.373

Tabelul A 3.7. Coeficienții structurali (cross loadings) ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Cross Loadings

Variable	1	2	3
cotare	-.082	-.170	-.297
cotare.1	-.220	-.328	-.138
cotare.2	-.189	-.183	-.206
cotare.3	.099	-.300	-.288
cotare.4	-.044	-.223	-.098
cotare.8	-.093	-.644	-.232
cotare.9	.397	-.362	-.245
cotare.10	.341	.182	-.052
cotare.11	.413	-.188	-.129
cotare.12	.127	-.107	-.277

Set 2 Cross Loadings

Variable	1	2	3
cotare.13	-.613	-.698	-.014
cotare.16	-.039	.020	-.733
cotare.17	.922	-.078	-.274

Tabelul A 3.8. Corelații Pearson între anxietate, securitate emoțională și subscalele CRS (tata)

Correlations ^a		Anxietate nivel	Securitate emoționala nivel	p1sc.acord parental nivel	p1sc.suport copar nivel	p1sc.subminare copar nivel
Anxietate nivel	Pearson Correlation	1	.176	.190	.296	.050
	Sig. (2-tailed)		.031	.020	.000	.546
Securitate emoționala nivel	Pearson Correlation	.176	1	-.065	.354	.439
	Sig. (2-tailed)	.031		.428	.000	.000
p1sc.acord parental nivel	Pearson Correlation	.190	-.065	1	.025	-.490
	Sig. (2-tailed)	.020	.428		.766	.000
p1sc.suport copar nivel	Pearson Correlation	.296	.354	.025	1	.334
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.766		.000
p1sc.subminare copar nivel	Pearson Correlation	.050	.439	-.490	.334	1
	Sig. (2-tailed)	.546	.000	.000	.000	

Proportion of Variance Explained

Canonical Variable	Set 1 by Self	Set 1 by Set 2	Set 2 by Self	Set 2 by Set 1
1	.057	.057	.410	.409
2	.120	.093	.210	.164
3	.084	.045	.379	.204

a. Listwise N=150

Canonical Correlations Settings

	Values
Set 1 Variables	cotare.cotare.5
Set 2 Variables	cotare.13 cotare.16 cotare.17
Centered Dataset	None
Scoring Syntax	None
Correlations Used for Scoring	2

Tabelul A 3.9. Rezumatul funcțiilor canonice

Canonical Correlations							
	Correlation	Eigenvalue	Wilks Statistic	F	Num D.F.	Denom D.F.	Sig.
1	.529	.388	.668	10.797	6.000	290.000	.000
2	.269	.078	.927	.	.	.	.

H0 for Wilks test is that the correlations in the current and following rows are zero

Tabelul A 3.10. Coeficienți standardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Standardized Canonical Correlation Coefficients		
Variable	1	2
cotare	.341	-.957
cotare.5	.882	.505

Set 2 Standardized Canonical Correlation Coefficients		
Variable	1	2
cotare.13	.384	-.491
cotare.16	.510	-.575
cotare.17	.781	.597

Tabelul A 3.11. Coeficienți nestandardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients		
Variable	1	2
cotare	.473	-1.328
cotare.5	1.139	.652

Set 2 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients		
Variable	1	2
cotare.13	.620	-.792
cotare.16	.578	-.652
cotare.17	1.561	1.192

Tabelul A 3.12. Coeficienți structurali (loadings/cross loadings) ai funcțiilor canonice
(Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Canonical Loadings		
Variable	1	2
cotare	.497	-.868
cotare.5	.942	.336

Set 2 Canonical Loadings		
Variable	1	2
cotare.13	.014	-.798
cotare.16	.780	-.388
cotare.17	.764	.645

Set 1 Cross Loadings		
Variable	1	2
cotare	.263	-.234
cotare.5	.498	.090

Set 2 Cross Loadings		
Variable	1	2
cotare.13	.007	-.215
cotare.16	.413	-.104
cotare.17	.404	.174

Tabelul A 3.13. Proportia varianței explicate – analiza 1

Proportion of Variance Explained				
Canonical Variable	Set 1 by Self	Set 1 by Set 2	Set 2 by Self	Set 2 by Set 1
1	.567	.159	.397	.111
2	.433	.031	.401	.029

Tabelul A 3.14. Corelații Pearson între anxietate, securitate emoțională și subscalele CRS (mama)

		Correlations ^a													
		Anxietate nivel	Securitate emoționala nivel	sc. simptome fizice nivel	sc. evitarea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/ panică nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr. constructive ale fam nivel	sc.reprez. distructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictului nivel	p2sc. acord copar nivel	p2sc. suport copar nivel	p2sc. subminare copar nivel
Anxietate nivel	Pearson Correlation	1	.176	.512	.483	.757	.733	.410	.260	-.309	.221	.441	-.371	.225	.131
	Sig. (2-tailed)		.031	.000	.000	.000	.000	.000	.001	.000	.006	.000	.000	.006	.109
Securitate emoționala nivel	Pearson Correlation	.176	1	.026	.238	.316	-.097	.484	.205	.401	.659	.540	.173	.418	-.305
	Sig. (2-tailed)	.031		.748	.003	.000	.236	.000	.012	.000	.000	.000	.034	.000	.000
sc.simptome fizice nivel	Pearson Correlation	.512	.026	1	.406	.459	.709	.099	.429	-.365	.146	.561	-.612	-.026	.433
	Sig. (2-tailed)	.000	.748		.000	.000	.000	.228	.000	.000	.075	.000	.000	.748	.000
sc.evitatea lezării nivel	Pearson Correlation	.483	.238	.406	1	.688	.382	.231	.561	-.211	.146	.429	-.408	-.106	.433
	Sig. (2-tailed)	.000	.003	.000		.000	.000	.004	.000	.009	.075	.000	.000	.198	.000
sc.anxietate socială nivel	Pearson Correlation	.757	.316	.459	.688	1	.617	.424	.424	-.035	.268	.333	-.281	.170	.199
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000		.000	.000	.000	.668	.001	.000	.000	.038	.015
sc.separare/ panică nivel	Pearson Correlation	.733	-.097	.709	.382	.617	1	.179	.275	-.071	.198	.141	-.712	.072	.545
	Sig. (2-tailed)	.000	.236	.000	.000	.000		.028	.001	.390	.015	.086	.000	.383	.000
sc. evitare nivel	Pearson Correlation	.410	.484	.099	.231	.424	.179	1	.128	.047	.257	.163	.108	.680	.152
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.228	.004	.000	.028		.119	.565	.001	.047	.189	.000	.062

		Anxietate nivel	Securitate emotionala nivel	sc. simptome fizice nivel	sc. evitarea lezării nivel	sc.anxietate socială nivel	sc.separare/ panică nivel	sc. evitare nivel	sc. implicare nivel	sc. repr. constructive ale fam nivel	sc.reprez. distructive ale fam nivel	sc. extinderea conflictului nivel	p2sc. acord copar nivel	p2sc. suport copar nivel	p2sc. subminare copar nivel
sc. implicare nivel	Pearson Correlation	.260	.205	.429	.561	.424	.275	.128	1	-.359	.103	.512	-.162	.261	.381
	Sig. (2-tailed)	.001	.012	.000	.000	.000	.001	.119		.000	.211	.000	.048	.001	.000
sc. repr. constructive ale fam nivel	Pearson Correlation	-.309	.401	-.365	-.211	-.035	-.071	.047	-.359	1	.479	-.318	-.031	.141	-.089
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.009	.668	.390	.565	.000		.000	.000	.703	.085	.280
sc.reprez. distructive ale fam nivel	Pearson Correlation	.221	.659	.146	.146	.268	.198	.257	.103	.479	1	.411	-.238	.165	.067
	Sig. (2-tailed)	.006	.000	.075	.075	.001	.015	.001	.211	.000		.000	.003	.044	.412
sc. extin- dereea con- flictului nivel	Pearson Correlation	.441	.540	.561	.429	.333	.141	.163	.512	-.318	.411	1	-.108	.065	-.076
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.086	.047	.000	.000	.000		.189	.428	.354
p2sc.acord copar nivel	Pearson Correlation	-.371	.173	-.612	-.408	-.281	-.712	.108	-.162	-.031	-.238	-.108	1	.043	-.707
	Sig. (2-tailed)	.000	.034	.000	.000	.000	.000	.189	.048	.703	.003	.189		.600	.000
p2sc.suport copar nivel	Pearson Correlation	.225	.418	-.026	-.106	.170	.072	.680	.261	.141	.165	.065	.043	1	.061
	Sig. (2-tailed)	.006	.000	.748	.198	.038	.383	.000	.001	.085	.044	.428	.600		.458
p2sc. subminare copar nivel	Pearson Correlation	.131	-.305	.433	.433	.199	.545	.152	.381	-.089	.067	-.076	-.707	.061	1
	Sig. (2-tailed)	.109	.000	.000	.000	.015	.000	.062	.000	.280	.412	.354	.000	.458	

Canonical Correlations Settings	
	Values
Set 1 Variables	cotare cotare.5 cotare.1 cotare.2 cotare.3 cotare.4 cotare.8 cotare.9 cotare.10 cotare.11 cotare.12
Set 2 Variables	cotare.20 cotare.23 cotare.24
Centered Dataset	None
Scoring Syntax	None
Correlations Used for Scoring	3

Canonical Correlations							
	Correlation	Eigenvalue	Wilks Statistic	F	Num D.F	Denom D.F.	Sig.
1	1.000	16557351571214.059	.000	2156671.587	33.000	401.385	.000
2	.977	21.353	.006	167.894	20.000	274.000	.000
3	.934	6.860	.127	105.187	9.000	138.000	.000

H0 for Wilks test is that the correlations in the current and following rows are zero

Tabel A 3.15. Coeficienți standardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Standardized Canonical Correlation Coefficients				
Variable	1	2	3	
cotare	3.385	-3.618	-.745	
cotare.5	.000	.406	.956	
cotare.1	1.908	-2.621	-.802	
cotare.2	-.491	-.538	-.426	
cotare.3	-1.091	1.536	.860	
cotare.4	-3.087	2.979	.665	
cotare.8	.143	.692	-.786	
cotare.9	1.323	-.695	-.933	
cotare.10	1.690	-1.890	-.844	
cotare.11	-.263	-.175	-.284	
cotare.12	-1.484	1.636	.597	

Set 2 Standardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare.20	-.185	1.401	-.184
cotare.23	.937	-.050	-.371
cotare.24	-.559	.825	-1.020

Tabelul A 3.16. Coeficienți nstandardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare	4.698	-5.021	-1.035
cotare.5	.000	.525	1.235
cotare.1	2.911	-3.998	-1.224
cotare.2	-.749	-.820	-.649
cotare.3	-1.528	2.150	1.205
cotare.4	-2.738	2.643	.590
cotare.8	.231	1.116	-1.268
cotare.9	2.133	-1.121	-1.504
cotare.10	1.585	-1.773	-.791
cotare.11	-.375	-.250	-.405
cotare.12	-2.392	2.638	.962

Set 2 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients			
Variable	1	2	3
cotare.20	-.461	3.490	-.457
cotare.23	1.211	-.065	-.479
cotare.24	-1.182	1.744	-2.157

Tabelul A 3.17. Coeficienți structurali (loadings/cross loadings) ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Canonical Loadings			
Variable	1	2	3
cotare	.206	-.433	-.160
cotare.5	.530	-.032	.134
cotare.1	-.153	-.511	-.342
cotare.2	-.266	-.214	-.351
cotare.3	.100	-.244	-.229
cotare.4	-.106	-.564	-.484
cotare.8	.532	.248	-.458
cotare.9	.061	.076	-.488
cotare.10	.188	-.127	.047
cotare.11	.161	-.293	-.092
cotare.12	.124	-.222	.079

Set 2 Canonical Loadings			
Variable	1	2	3
cotare.20	.251	.815	.522
cotare.23	.895	.060	-.442
cotare.24	-.371	-.169	-.913

Set 1 Cross Loadings			
Variable	1	2	3
cotare	.206	-.423	-.149
cotare.5	.530	-.031	.125
cotare.1	-.153	-.499	-.320
cotare.2	-.266	-.209	-.328
cotare.3	.100	-.238	-.214
cotare.4	-.106	-.551	-.453
cotare.8	.532	.243	-.428
cotare.9	.061	.075	-.456
cotare.10	.188	-.124	.044
cotare.11	.161	-.287	-.086
cotare.12	.124	-.217	.073

Set 2 Cross Loadings			
Variable	1	2	3
cotare.20	.251	.797	.488
cotare.23	.895	.059	-.412
cotare.24	-.371	-.165	-.853

Proportion of Variance Explained				
Canonical Variable	Set 1 by Self	Set 1 by Set 2	Set 2 by Self	Set 2 by Set 1
1	.073	.073	.334	.334
2	.099	.095	.232	.222
3	.094	.082	.434	.379

Tabel A 3.18. Corelații Pearson între anxietate, securitate emoțională și subscalele CRS (tata) variantă redusă, confirmatorie

		Correlations ^a				
		Anxietate nivel	Securitate emotionala nivel	p2sc.acord copar nivel	p2sc.suport copar nivel	p2sc.subminare copar nivel
Anxietate nivel	Pearson Correlation	1	.176	-.371	.225	.131
	Sig. (2-tailed)		.031	.000	.006	.109
Securitate emotionala nivel	Pearson Correlation	.176	1	.173	.418	-.305
	Sig. (2-tailed)	.031		.034	.000	.000
p2sc.acord copar nivel	Pearson Correlation	-.371	.173	1	.043	-.707
	Sig. (2-tailed)	.000	.034		.600	.000
p2sc.suport copar nivel	Pearson Correlation	.225	.418	.043	1	.061
	Sig. (2-tailed)	.006	.000	.600		.458
p2sc.subminare copar nivel	Pearson Correlation	.131	-.305	-.707	.061	1
	Sig. (2-tailed)	.109	.000	.000	.458	

a. Listwise N=150

Canonical Correlations Settings

	Values
Set 1 Variables	cotare cotare.5
Set 2 Variables	cotare.20 cotare.23 cotare.24
Centered Dataset	None
Scoring Syntax	None
Correlations Used for Scoring	2

Canonical Correlations

	Correlation	Eigenvalue	Wilks Statistic	F	Num D.F.	Denom D.F.	Sig.
1	.570	.481	.543	17.288	6.000	290.000	.000
2	.444	.245	.803	.	.	.	.

H0 for Wilks test is that the correlations in the current and following rows are zero

Tabelul A 3.19. Coeficienți standardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Standardized Canonical Correlation Coefficients

Variable	1	2
cotare	.464	-.904
cotare.5	.808	.616

Set 2 Standardized Canonical Correlation Coefficients

Variable	1	2
cotare.20	-.725	1.001
cotare.23	.861	.079
cotare.24	-.891	.011

Tabelul A 3.20. Coeficienți nestandardizați ai funcțiilor canonice (Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients

Variable	1	2
cotare	.644	-1.254
cotare.5	1.043	.796

Set 2 Unstandardized Canonical Correlation Coefficients

Variable	1	2
cotare.20	-1.807	2.495
cotare.23	1.112	.102
cotare.24	-1.884	.024

Tabelul A 3.21. Coeficienți structurali (loadings/cross loadings) ai funcțiilor canonice
(Setul 1 și Setul 2)

Set 1 Canonical Loadings

Variable	1	2
cotare	.607	-.795
cotare.5	.890	.457

Set 2 Canonical Loadings

Variable	1	2
cotare.20	-.058	.997
cotare.23	.775	.123
cotare.24	-.326	-.692

Set 1 Cross Loadings

Variable	1	2
cotare	.346	-.353
cotare.5	.507	.203

Set 2 Cross Loadings

Variable	1	2
cotare.20	-.033	.442
cotare.23	.442	.055
cotare.24	-.186	-.307

Proportion of Variance Explained

Canonical Variable	Set 1 by Self	Set 1 by Set 2	Set 2 by Self	Set 2 by Set 1
1	.580	.188	.237	.077
2	.420	.083	.496	.098

Anexa 4. Rezultatele analizelor de consistență internă (Cronbach's Alpha)

Prezenta anexă include rezultatele complete ale analizelor de fiabilitate internă pentru instrumentul utilizate în cercetare Scala SIS (*Security in the Interparental System*). Analiza consistenței interne a fost realizată prin calculul coeficientului Cronbach's Alpha pentru fiecare subscală. Valorile obținute au fost interpretate conform standardelor psihometrice, considerându-se acceptabil un coeficient de peste 0.70. Tabelele detaliate aferente fiecărei subscale sunt inserate în paginile următoare, constituind baza interpretărilor psihometrice utilizate în cercetare.

Fiabilitatea Subscalelor SIS

Subscala: RE – Reactivitate emoțională

Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.897	0.897	9

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
RE_1	3.000	1.441	150
RE_2	3.000	1.441	150
RE_3	3.000	1.441	150
RE_4	3.000	1.441	150
RE_5	3.000	1.441	150
RE_6	3.000	1.441	150
RE_7	3.000	1.441	150
RE_8	3.000	1.441	150
RE_9	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	RE_1	RE_2	RE_3	RE_4	RE_5	RE_6	RE_7	RE_8	RE_9
RE_1	1.000	0.458	0.384	0.357	0.329	0.448	0.1509	0.502	0.448
RE_2	0.458	1.000	0.528	0.481	0.533	0.384	0.471	0.401	0.621
RE_3	0.384	0.528	1.000	0.637	0.1505	0.490	0.662	0.592	0.530
RE_4	0.357	0.481	0.637	1.000	0.570	0.516	0.635	0.580	0.327
RE_5	0.329	0.533	0.1505	0.570	1.000	0.371	0.560	0.380	0.500
RE_6	0.448	0.384	0.490	0.516	0.371	1.000	0.583	0.491	0.366
RE_7	0.1509	0.471	0.662	0.635	0.560	0.583	1.000	0.637	0.419
RE_8	0.502	0.401	0.592	0.580	0.380	0.491	0.637	1.000	0.447
RE_9	0.448	0.621	0.530	0.327	0.500	0.366	0.419	0.447	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
RE_1	24.000	75.811	0.1508	0.447	0.893
RE_2	24.000	74.075	0.632	0.534	0.887
RE_3	24.000	72.038	0.723	0.647	0.879
RE_4	24.000	73.094	0.681	0.587	0.883
RE_5	24.000	74.377	0.623	0.518	0.888
RE_6	24.000	75.019	0.596	0.486	0.890
RE_7	24.000	71.396	0.768	0.685	0.877
RE_8	24.000	73.434	0.657	0.569	0.884
RE_9	24.000	75.019	0.587	0.486	0.890

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
27.000	92.226	9.603	9

Subscala: DC – Dereglare comportamentală

Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.770	0.770	3

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
DC_1	3.000	1.441	150
DC_2	3.000	1.441	150
DC_3	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	DC_1	DC_2	DC_3
DC_1	1.000	0.560	0.538
DC_2	0.560	1.000	0.483
DC_3	0.538	0.483	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
DC_1	6.000	6.151	0.639	0.715	0.650
DC_2	6.000	6.377	0.599	0.679	0.698
DC_3	6.000	6.491	0.563	0.661	0.721

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
9.000	12.792	3.577	3

Subscala: Ev - Evitare

Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.829	0.829	7

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
Ev_1	3.000	1.441	150
Ev_2	3.000	1.441	150
Ev_3	3.000	1.441	150
Ev_4	3.000	1.441	150
Ev_5	3.000	1.441	150
Ev_6	3.000	1.441	150
Ev_7	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	Ev_1	Ev_2	Ev_3	Ev_4	Ev_5	Ev_6	Ev_7
Ev_1	1.000	0.430	0.569	0.1508	0.675	0.431	0.430
Ev_2	0.430	1.000	0.538	0.293	0.286	0.411	0.075
Ev_3	0.569	0.538	1.000	0.408	0.319	0.430	0.282
Ev_4	0.1508	0.293	0.408	1.000	0.429	0.420	0.312
Ev_5	0.675	0.286	0.319	0.429	1.000	0.1509	0.475
Ev_6	0.431	0.411	0.430	0.420	0.1509	1.000	0.323
Ev_7	0.430	0.075	0.282	0.312	0.475	0.323	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Ev_1	18.000	35.358	0.744	0.686	0.777
Ev_2	18.000	39.736	0.447	0.377	0.824
Ev_3	18.000	37.1507	0.588	0.520	0.802
Ev_4	18.000	38.151	0.1503	0.478	0.808
Ev_5	18.000	36.830	0.621	0.572	0.794
Ev_6	18.000	37.1507	0.568	0.520	0.802
Ev_7	18.000	40.302	0.402	0.343	0.829

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
21.000	50.189	7.084	7

Subscala: Im - Implicare

Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.864	0.864	6

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
Im_1	3.000	1.441	150
Im_2	3.000	1.441	150
Im_3	3.000	1.441	150
Im_4	3.000	1.441	150
Im_5	3.000	1.441	150
Im_6	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	Im_1	Im_2	Im_3	Im_4	Im_5	Im_6
Im_1	1.000	0.501	0.528	0.618	0.320	0.381
Im_2	0.501	1.000	0.573	0.658	0.538	0.702
Im_3	0.528	0.573	1.000	0.475	0.513	0.457
Im_4	0.618	0.658	0.475	1.000	0.422	0.530
Im_5	0.320	0.538	0.513	0.422	1.000	0.512
Im_6	0.381	0.702	0.457	0.530	0.512	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Im_1	15.000	32.604	0.590	0.523	0.852
Im_2	15.000	30.038	0.772	0.734	0.818
Im_3	15.000	31.811	0.639	0.584	0.842
Im_4	15.000	31.170	0.691	0.637	0.834
Im_5	15.000	32.830	0.567	0.506	0.855
Im_6	15.000	31.660	0.644	0.596	0.840

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
18.000	44.415	6.664	6

Subscala: RCF – Reprezentări constructive ale familiei
Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.870	0.870	4

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
RCF_1	3.000	1.441	150
RCF_2	3.000	1.441	150
RCF_3	3.000	1.441	150
RCF_4	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	RCF_1	RCF_2	RCF_3	RCF_4
RCF_1	1.000	0.592	0.771	0.720
RCF_2	0.592	1.000	0.600	0.464
RCF_3	0.771	0.600	1.000	0.609
RCF_4	0.720	0.464	0.609	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
RCF_1	9.000	13.170	0.824	0.825	0.791
RCF_2	9.000	14.943	0.612	0.612	0.875
RCF_3	9.000	13.585	0.780	0.773	0.813
RCF_4	9.000	14.377	0.683	0.677	0.850

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
12.000	23.887	4.887	4

Subscala: RDF– Reprezentări distructive ale familiei
Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.804	0.804	4

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
RDF_1	3.000	1.441	150
RDF_2	3.000	1.441	150
RDF_3	3.000	1.441	150
RDF_4	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	RDF_1	RDF_2	RDF_3	RDF_4
RDF_1	1.000	0.490	0.518	0.494
RDF_2	0.490	1.000	0.502	0.637
RDF_3	0.518	0.502	1.000	0.401
RDF_4	0.494	0.637	0.401	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
RDF_1	9.000	12.604	0.607	0.620	0.759
RDF_2	9.000	12.075	0.678	0.685	0.727
RDF_3	9.000	12.943	0.565	0.581	0.778
RDF_4	9.000	12.491	0.616	0.634	0.752

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
12.000	20.906	4.572	4

Subscala: EC – Extinderea conflictului

Case Processing Summary

	N	%
Valid	150	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.785	0.785	4

Item Statistics

Item	Mean	Std. Deviation	N
EC_1	3.000	1.441	150
EC_2	3.000	1.441	150
EC_3	3.000	1.441	150
EC_4	3.000	1.441	150

Inter-Item Correlation Matrix (Spearman)

	EC_1	EC_2	EC_3	EC_4
EC_1	1.000	0.584	0.475	0.455
EC_2	0.584	1.000	0.355	0.470
EC_3	0.475	0.355	1.000	0.530
EC_4	0.455	0.470	0.530	1.000

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
EC_1	9.000	11.849	0.629	0.647	0.712
EC_2	9.000	12.264	0.587	0.597	0.738
EC_3	9.000	12.491	0.1508	0.570	0.752
EC_4	9.000	12.075	0.599	0.619	0.727

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
12.000	20.189	4.493	4

Anexa 5. Program dual de intervenție psihologică

Programul de intervenție pentru părinți (text narativ extins)

ȘEDINȚA NR.1

Cunoaștere și stabilirea cadrului

Scopul ședinței: Crearea unui climat de siguranță emoțională și deschidere, favorabil lucrului terapeutic în grup. Stabilirea cadrului de lucru, a regulilor și a principiilor de funcționare a grupului.

Obiective specifice:

- Familiarizarea participanților cu scopul programului și cu structura generală a ședințelor;
- Facilitarea cunoașterii reciproce între participanți;
- Stabilirea contractului de grup și a regulilor de siguranță;
- Crearea unui sentiment de apartenență și susținere mutuală.

Materiale necesare: Foi flipchart / tablă whiteboard, Carioci sau markere colorate, Foi A4

Desfășurarea activității:

1. Introducere și prezentarea cadrului (10-15 min)

Facilitatorul va explica scopul general al programului de intervenție: optimizarea relației coparentale și reducerea anxietății copilului. Se prezintă structura în 10 ședințe, cu tematicile abordate. Se explică regulile de bază: confidențialitate, respect reciproc, ascultare activă, non-judecat.

2. Activitate de cunoaștere (20 min)

Exercițiul "Obiectul care mă reprezintă": fiecare participant alege un obiect imaginar care îl reprezintă și îl descrie grupului, explicând de ce l-a ales. Încurajarea unui feedback scurt și pozitiv între participanți.

3. Stabilirea contractului de siguranță (20 min)

Facilitatorul va ghida un brainstorming privind regulile pe care participanții le consideră importante pentru ca ședințele să fie sigure și utile. Regulile vor fi notate pe flipchart și asumate verbal de toți membrii grupului. Se poate propune semnarea simbolică a unui "contract de grup".

4. Așteptări și temeri (15 min)

Fiecare participant este invitat să completeze anonim o fișă cu:

- Ce aștept de la acest program este...
- Teama mea cea mai mare este...

Facilitatorul colectează fișele și sintetizează, fără a nominaliza, principalele idei. Se normalizează emoțiile de început.

5. Încheierea ședinței (5 min)

Recapitulare rapidă a regulilor stabilite. Reamintirea atmosferei de sprijin reciproc și a scopului comun. Anunțarea temei generale a următoarei ședințe: explorarea tipurilor de coparentalitate.

ȘEDINȚA NR.2

„Ce este coparentalitatea”

Scopul ședinței: familiarizarea participanților cu conceptele fundamentale de coparentalitate și impactul acestora asupra dezvoltării emoționale a copilului.

Obiective specifice:

- Definirea conceptului de coparentalitate și a principalelor sale tipuri;
- Identificarea caracteristicilor unei relații coparentale funcționale vs. disfuncționale;
- Conștientizarea impactului tipului de coparentalitate asupra anxietății copilului.

Materiale necesare: Foi flipchart, Markere, Fișa 3.1. *Drepturile copilului după separare*, Fișa 3.2. *Ce pot și ce nu pot controla în relația cu celălalt părinte*

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul va introduce conceptul de coparentalitate și va explica diferența dintre coparentalitate funcțională și disfuncțională. Se vor discuta tipurile principale: cooperantă, conflictuală, paralelă.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.1. *Drepturile copilului după separare*.

Discuție de grup privind respectarea acestor drepturi în diverse tipuri de coparentalitate.

3. Analiză reflexivă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.2. *Ce pot și ce nu pot controla în relația cu celălalt părinte*.

Facilitarea unei discuții despre asumarea responsabilității personale și despre evitarea controlului abuziv asupra celuilalt părinte.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce tip de coparentalitate cred participanții că predomină în relația lor actuală?

Ce aspecte și-ar dori să îmbunătățească?

ȘEDINȚA NR.3

Sprijinul reciproc și acordul parental

Scopul ședinței: consolidarea abilităților de colaborare între părinți, cu scopul de a susține stabilitatea emoțională a copilului.

Obiective specifice:

- Identificarea formelor de sprijin și susținere coparentală;
- Exersarea acordului parental în luarea deciziilor pentru copil;
- Conștientizarea impactului pozitiv al sprijinului reciproc asupra copilului.

Materiale necesare: Fișa 3.3. *Deschiderea comunicării: gânduri și sentimente*, Fișa 3.4.

Decizii comune în coparentalitate

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Discuție deschisă despre importanța cooperării între părinți pentru echilibrul copilului.

Prezentarea conceptului de „front comun” părintesc.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.3. *Deschiderea comunicării: gânduri și sentimente*.

Discuții în perechi despre bariere și facilitatori ai comunicării părintești.

3. Exercițiu de decizie comună (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.4. *Decizii comune în coparentalitate*.

Facilitatorul propune situații concrete (ex: alegerea școlii copilului, decizii privind petrecerea timpului liber, reguli privind folosirea tehnologiei) pentru care participanții trebuie să discute și să ajungă la un acord, aplicând principiile cooperării și respectului reciproc.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce strategii de comunicare și decizie le-au fost utile?

Ce obstacole au întâmpinat și cum le-au depășit?

ȘEDINȚA NR.4

Subminarea și conflictul

Scopul ședinței: identificarea și conștientizarea comportamentelor de subminare în relația coparentală și a impactului negativ asupra securității emoționale a copilului.

Obiective specifice:

- Definirea conceptului de subminare coparentală;
- Recunoașterea formelor de subminare manifestate în relația coparentală;
- Înțelegerea efectelor subminării asupra anxietății și securității emoționale a copilului;
- Exersarea strategiilor de evitare a subminării și promovarea cooperării.

Materiale necesare: Fișa 3.5. *Ce spune copilul despre celălalt părinte?*, Fișa 3.6. *Conflictul de loialitate: între două lumi*

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul introduce noțiunea de subminare coparentală: comportamente prin care un părinte subminează autoritatea sau imaginea celuilalt părinte în fața copilului.

Se discută impactul acestor comportamente asupra dezvoltării copilului (creșterea anxietății, conflicte de loialitate, scăderea încrederii).

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.5. *Ce spune copilul despre celălalt părinte?*

Participanții sunt invitați să reflecteze asupra modului în care comentariile sau atitudinile față de celălalt părinte sunt percepute de copil.

Discuție de grup: Cum putem preveni subminarea, chiar și în contexte dificile?

3. Explorarea conflictului de loialitate (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.6. *Conflictul de loialitate: între două lumi.*

Analiza efectelor asupra copilului atunci când este pus în postura de a alege între părinți.

Identificarea de strategii pentru a proteja copilul de aceste tensiuni: păstrarea neutralității, validarea ambilor părinți.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce comportamente de subminare recunosc în propriul comportament?

Ce angajamente personale pot lua pentru a proteja securitatea emoțională a copilului?

ȘEDINȚA NR.5

Comunicarea constructivă

Scopul ședinței: dezvoltarea abilităților de comunicare pozitivă între părinți pentru prevenirea conflictelor și susținerea climatului de securitate emoțională a copilului.

Obiective specifice:

- Înțelegerea principiilor comunicării eficiente;
- Exersarea tehnicilor de ascultare activă și mesaj "Eu";
- Recunoașterea impactului comunicării distructive asupra copilului;
- Aplicarea regulilor de comunicare și negociere în coparentalitate.

Materiale necesare: Fișa 3.7. *Tehnici de comunicare eficientă*, Fișa 3.8. *Comunicarea și negocierea parentală*, Fișa 3.9. *Granițele sănătoase în relația coparentală*

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul discută despre rolul esențial al comunicării în menținerea unei relații coparentale funcționale. Se definesc conceptele de comunicare constructivă și distructivă.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.7. *Tehnici de comunicare eficientă*.

Participanții învață și exersează:

- Formularea mesajului "Eu";
- Exprimarea clară a nevoilor;
- Evitarea acuzațiilor și etichetărilor.
- Exerciții în perechi pentru aplicarea tehnicilor discutate.

3. Exercițiu de negociere și stabilire de reguli (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.8. *Comunicarea și negocierea parentală*. Participanții sunt invitați să propună soluții de compromis în situații tipice de coparenting (ex: decizii educaționale, rutine zilnice).

4. Explorarea granițelor sănătoase (20 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.9. *Granițele sănătoase în relația coparentală*. Discuție despre necesitatea delimitării clare a rolurilor și responsabilităților. Exercițiu de auto-reflecție: Unde simt că este nevoie de granițe mai clare?

5. Reflecție finală (10 min)

Ce tehnică de comunicare consideră participanții că le va fi cel mai utilă?

Care este primul pas pe care doresc să îl aplice în comunicarea cu celălalt părinte?

ȘEDINȚA NR.6

Gestionarea conflictelor

Scopul ședinței: dezvoltarea abilităților de identificare și gestionare eficientă a conflictelor în relația coparentală, pentru a proteja securitatea emoțională a copilului.

Obiective specifice:

- Înțelegerea mecanismelor conflictului parental;
- Exersarea tehnicilor de evitare a escaladării conflictelor;
- Dezvoltarea competențelor de rezolvare a conflictelor prin comunicare asertivă și negociere;
- Însușirea strategiilor de menținere a unui climat emoțional sigur pentru copil.

Materiale necesare: Fișa 3.10. *Moduri de a încheia o conversație tensionată*, Fișa 3.11.

Tehnici de negociere: ascultare și compromis

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul introduce conceptul de conflict funcțional vs. conflict distructiv.

Se discută despre impactul conflictelor nerezolvate asupra securității emoționale a copilului.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.10. *Moduri de a încheia o conversație tensionată.*

Participanții explorează tehnici concrete pentru dezamorsarea tensiunilor (pauză deliberată, reformularea cererii, încheierea respectuoasă a discuției).

Exerciții în perechi pentru aplicarea tehnicilor discutate.

3. Exercițiu de negociere (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.11. *Tehnici de negociere: ascultare și compromis.*

Participanții lucrează pe scenarii ipotetice de conflict (ex: stabilirea programului de vizită, alegerea activităților extracurriculare).

Simulare de negociere și feedback din partea grupului.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce strategie de gestionare a conflictului li s-a părut cea mai eficientă?

Cum pot aplica aceste tehnici în situațiile lor reale de coparenting?

ȘEDINȚA NR.7

Anxietatea copilului

Scopul ședinței: creșterea gradului de conștientizare a impactului relației coparentale asupra nivelului de anxietate al copilului și dezvoltarea strategiilor de sprijin emoțional.

Obiective specifice:

- Înțelegerea legăturii dintre conflictul parental și anxietatea copilului;
- Identificarea semnelor de stres și anxietate la copii;
- Explorarea strategiilor de reducere a anxietății prin sprijin coparental pozitiv;
- Promovarea unui climat familial securizant.

Materiale necesare: Fișa 3.12. *Semne ale stresului emoțional la copil*, Fișa 3.13.

Autoevaluarea relației părinte-copil: cum îl văd?

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul discută despre modul în care expunerea constantă la conflict parental crește anxietatea copilului.

Se explică conceptul de securitate emoțională și importanța sa în dezvoltarea copilului.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.12. *Semne ale stresului emoțional la copil.*

Participanții identifică semne comportamentale și emoționale de anxietate observabile la propriii copii.

Discuție ghidată: Cum am reacționat până acum la aceste semne? Cum putem răspunde mai eficient?

3. Reflecție asupra relației părinte–copil (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.13. *Autoevaluarea relației părinte–copil: cum îl văd?*

Participanții reflectează asupra modului în care propriile comportamente și atitudini pot influența anxietatea copilului.

Facilitatorul încurajează împărtășirea unor exemple concrete de interacțiuni pozitive.

4. Exercițiu de angajament (10 min)

Fiecare participant formulează un angajament concret de sprijin emoțional pentru copilul său (ex: „Îi voi oferi zilnic timp special de ascultare fără întreruperi.”).

ȘEDINȚA NR.8

Co-reglare emoțională

Scopul ședinței: îmbunătățirea capacității părinților de a sprijini reglarea emoțională a copilului prin tehnici de reflecție empatică și strategii de calmare.

Obiective specifice:

- Înțelegerea conceptului de co-reglare emoțională;
- Exersarea abilităților de ascultare empatică și validare emoțională;
- Învățarea unor tehnici practice de calmare emoțională pentru părinte și copil;
- Consolidarea sentimentului de securitate emoțională în relația părinte–copil.

Materiale necesare: Fișa 3.14. *Reflecție empatică: cum se simte copilul meu?*, Fișa 3.15.

Tehnici de relaxare și calm pentru părinte și copil

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul explică conceptul de co-reglare emoțională: procesul prin care părintele ajută copilul să-și gestioneze emoțiile dificile.

Discuție despre importanța prezenței emoționale și a reacțiilor sensibile la nevoile copilului.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.14. *Reflecție empatică: cum se simte copilul meu?*

Participanții reflectează asupra emoțiilor copilului în situații tensionate și discută despre moduri de validare a acestor emoții.

3. Exersarea tehnicilor de relaxare (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.15. *Tehnici de relaxare și calm pentru părinte și copil.*

Exersarea unor metode simple: respirație profundă, exerciții de relaxare musculară progresivă, crearea unui ritual de liniștire înainte de somn.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce tehnică de co-reglare își propun participanții să aplice acasă?

Cum cred că se va schimba relația cu copilul lor aplicând aceste tehnici?

Trimitere la anexă:

ȘEDINȚA NR.9

Consolidarea relației funcționale

Scopul ședinței: întărirea relației de colaborare și sprijin reciproc între părinți, cu accent pe stabilirea unor obiective comune în creșterea copilului și monitorizarea progreselor realizate.

Obiective specifice:

- Identificarea valorilor și obiectivelor comune ale părinților;
- Promovarea unui climat de cooperare pe termen lung;
- Crearea unui plan de monitorizare a progresului în relația coparentală;
- Conștientizarea impactului colaborării asupra securității emoționale a copilului.

Materiale necesare: Fișa 3.16. *Obiective comune pentru copilul nostru*, Fișa 3.17.

Monitorizarea progresului coparental

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul discută despre importanța stabilirii unui set comun de obiective pentru copil.

Se accentuează ideea de parteneriat parental pe termen lung.

2. Activitate aplicativă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.16. *Obiective comune pentru copilul nostru.*

Participanții formulează împreună 3-5 obiective realiste și relevante pentru copil.

3. Planificarea monitorizării (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.17. *Monitorizarea progresului coparental.*

Participanții stabilesc modalități concrete de evaluare periodică a colaborării lor și a impactului asupra copilului.

4. Reflecție finală (10 min)

Ce obiective au fost ușor de stabilit? Ce diferențe de perspectivă au apărut?

Cum pot sprijini consecvent menținerea cooperării?

ȘEDINȚA NR.10

Evaluare și închidere

Scopul ședinței: evaluarea progreselor realizate de participanți în urma programului de intervenție, consolidarea sentimentului de realizare și încheierea procesului într-o manieră pozitivă și reflexivă.

Obiective specifice:

- Reflectarea asupra progreselor individuale și de grup;
- Recunoașterea schimbărilor pozitive în relația coparentală;
- Formularea angajamentelor personale pentru viitor;
- Consolidarea sentimentului de apartenență și sprijin reciproc.

Materiale necesare: Fișa 3.18. *Aprecierea celui alt părinte: mesaje de recunoaștere*, Fișa 3.19. *Reflecție finală: ce iau cu mine din acest program*

Desfășurarea activității:

1. Introducere tematică (10 min)

Facilitatorul recapitulează parcursul programului.

Se evidențiază succesele grupului și eforturile depuse.

2. Activitate de recunoaștere reciprocă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.18. *Aprecierea celui alt părinte*.

Participanții sunt invitați să formuleze mesaje de recunoaștere și apreciere pentru progresul realizat de partenerii de grup.

3. Reflecție personală și colectivă (30 min)

Distribuirea și lucrul pe Fișa 3.19. *Reflecție finală: ce iau cu mine din acest program*.

Discuție deschisă despre principalele învățăminte, schimbări și angajamente personale pentru menținerea progresului.

4. Ritual de închidere (10 min)

Facilitatorul propune un ritual simbolic de încheiere: fiecare participant exprimă într-un singur cuvânt emoția predominantă pe care o simte la finalul programului.

Programul de intervenție pentru copii (text narativ extins)

ȘEDINȚA NR. 1

„Cunoaștere și siguranță în grup”

Scopul ședinței: crearea unui cadru de lucru securizant, facilitarea cunoașterii reciproce și stabilirea regulilor de grup.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice reguli care contribuie la siguranța grupului;
- să exprime așteptările lor privind participarea;
- să cunoască numele și interesele de bază ale celorlalți membri ai grupului;
- să se angajeze într-un contract de grup privind respectul și sprijinul reciproc.

Materiale: coli mari de hârtie, markere, Fișa 3.20. *Roata emoțiilor*, Fișa 3.21. *Cunoaștere și siguranță în grup*, abțibilduri colorate pentru nume.

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial "Numele meu și un animal care mă reprezintă" (5 min)

- Copiii spun numele și asociază cu un animal care exprimă cum se simt sau cum își imaginează ei.

2. Stabilirea regulilor de grup "Contractul de siguranță" (10 min)

- Facilitatorul discută despre importanța regulilor într-un grup de lucru.
- Copiii propun reguli; acestea sunt notate pe o coală mare.
- Fiecare copil lipește un abțibild lângă regula preferată ca formă de angajament.

3. Exercițiu de cunoaștere "Roata emoțiilor" (30 min)

- Fiecare copil alege o emoție de pe roata emoțiilor care îl descrie azi și spune câteva cuvinte despre ea.
- Se formează perechi pentru o mini-interviu: „Care e emoția ta preferată și de ce?”.

4. Joc de energizare "Statui Emoționale" (10 min)

- Facilitatorul rostește o emoție, copiii trebuie să „înghețe” în postura acelei emoții.

5. Reflecție ghidată (5 min)

- Ce regulă a grupului li se pare cea mai importantă?
- Cum s-au simțit în timpul activităților?

6. Ritual de încheiere "Mesaj pentru grup" (3-5 min)

- Fiecare copil transmite un gând de încurajare sau mulțumire grupului

ȘEDINȚA NR. 2

„Emoțiile mele – cum le recunosc?”

Scopul ședinței: Facilitarea identificării și exprimării emoțiilor de bază într-un mod securizant și adaptat vârstei.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să recunoască principalele emoții umane (bucurie, tristețe, frică, furie, surpriză, dezgust);
- să asocieze emoțiile cu expresii faciale și contexte de viață;
- să exprime emoții personale prin desen și joc.

Materiale: Roata emoțiilor, Fișa 3.22. *Emoțiile mele – cum le recunosc?*, Cartonase cu expresii faciale, Foi A4, creioane colorate, plastilină.

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial "Cum mă simt azi?" (5 min)

- Fiecare copil alege o emoție de pe roata emoțiilor și o mimează fără cuvinte; colegii ghicesc.

2. Discuție introductivă "Ce sunt emoțiile?" (5 min)

- Facilitatorul explică simplu că emoțiile sunt reacții normale și utile. Se oferă exemple cotidiene.

3. Exercițiu de grup "Teatrul emoțiilor" (20 min)

- Fiecare copil primește un cartonaș cu o emoție și o mimează fără să vorbească.
- Restul grupului încearcă să identifice emoția mimată.
- Se discută ce indicii (expresia feței, poziția corpului) au ajutat la recunoaștere.

4. Activitate creativă "Desenează-ți emoția!" (20 min)

- Copiii desenează o situație reală sau imaginară în care au simțit o emoție puternică.
- Cei care doresc își prezintă desenul grupului.

5. Joc de energizare "Plastilina emoțiilor" (7-10 min)

- Copiii modelează din plastilină expresia unei emoții la alegere.
- Se formează un „muzeu al emoțiilor” din creațiile lor.

6. Reflecție ghidată (5 min)

- Ce emoție ți-a fost cel mai ușor să o exprimi? Dar cel mai greu?
- De ce crezi că uneori este greu să vorbim despre emoții?

7. Ritual de încheiere "Gând bun pentru emoțiile mele" (3-5 min)

- Copiii își aleg o emoție pozitivă pe care vor să o cultive în săptămâna următoare și o rostesc în cerc.

ȘEDINȚA NR. 3

„Ce înseamnă anxietatea?”

Scopul ședinței: explorarea trăirilor de teamă și îngrijorare legate de conflictele parentale, înțelegerea reacțiilor emoționale asociate și normalizarea anxietății.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice cum se simt în situații care le provoacă frică sau nesiguranță;
- să înțeleagă că anxietatea este o reacție firească, dar gestionabilă;
- să exprime emoțiile trăite prin desen și să identifice resurse interioare de liniștire.

Materiale: Fișa 3.23. *Povestea „Norii certurilor și lumina inimii (Povestea lui Luca)”*, Foi A4, creioane colorate, fișe: „Norii mei / Steaua mea”, Muzică liniștitoare (opțional), borcan decorativ („borcanul gândurilor grele”).

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial „Cuvântul nor” (5 min)

Copiii sunt invitați să spună un cuvânt care le vine în minte când aud „nor” și apoi un cuvânt pentru „lumină”. Se scriu pe tablă pentru contrast.

2. Introducerea tematicii (5 min)

Facilitatorul explică: „Uneori, când în jurul nostru e multă ceartă sau tensiune, simțim înăuntru ceva ce se numește anxietate. E ca și cum ar apărea nori în gândurile noastre. Azi vom afla ce putem face cu acești nori.”

3. Poveste terapeutică „Norii certurilor și lumina inimii (Povestea lui Luca)” (15–20 min)
Povestea se citește pe un ton cald, iar facilitatorul oprește povestea pentru reflecție în câteva momente cheie:

- „Ce a simțit Luca când părinții se certau?”
- „Ce a făcut ca să se liniștească?”
- „Cine a fost bufnița și cum l-a ajutat?”
- „Ce e steaua din inimă?”

4. Activitate creativă „Norii mei și Steaua mea” (15–20 min)

Fiecare copil primește două jumătăți de pagină:

- pe prima desenează un „nor” și notează în culori o emoție grea, o teamă;
- pe a doua, desenează „steaua din inimă” – un simbol al liniștii și curajului (persoană, loc, obiect, gând pozitiv).

Facultativ: pot decupa norul și steaua și le lipesc pe un fundal cu titlul „Inima mea cu vreme schimbătoare”.

5. Exercițiu de relaxare „Respirația vântului blând” (5-7 min)

Facilitatorul ghidează respirația inspirată de poveste:

- Inspir adânc ca și cum aș strânge o lumină,
- Expir ușor ca și cum aș sufla peste un nor ca să-l fac mai mic.

6. Reflecție ghidată (5 min)

- Ce ai învățat azi de la Luca?
- Ai și tu o „bufniță” în viața ta? Cine te ajută?
- Când simți că e noros în sufletul tău, ce ai putea face?

7. Ritual de încheiere „Borcanul gândurilor grele” (3–5 min)

Fiecare copil primește un bilețel pe care scrie (sau desenează) un gând pe care vrea să-l lase în urmă. Îl pune într-un borcan decorativ. Facilitatorul închide borcanul simbolic până la finalul programului.

Observații:

- Povestea lui Luca adaugă profundime emoțională și validare a trăirilor copiilor expuși conflictului parental,
- Este ideală pentru grupuri unde copiii prezintă anxietate contextualizată familial,
- Exercițiile creative și simbolice sprijină reglarea emoțională și încurajează exprimarea indirectă a anxietății.

ȘEDINȚA NR. 4

„Corpul meu când sunt speriat”

Scopul ședinței: Facilitarea conștientizării reacțiilor fiziologice asociate anxietății și dezvoltarea capacității de a recunoaște semnalele corpului în situații de stres.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice principalele manifestări corporale ale fricii și anxietății (bătăi rapide ale inimii, respirație accelerată, transpirație, tensiune musculară);
- să localizeze aceste senzații în propriul corp;
- să înțeleagă legătura dintre emoții și reacțiile fizice.

Materiale: Fișa 3.24. *Corpul meu când sunt speriat*, Harta corpului (poster sau fișe individuale), creioane colorate sau markere, Termometrul emoțiilor (opțional).

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial "Unde simt emoțiile în corp?" (5 min)

- Facilitatorul întreabă: „Când ești bucuros unde simți bucuria în corp? Dar când ești speriat?”

2. Introducerea tematicii "Corpul nostru ne vorbește" (5 min)

- Explicație simplă: „Atunci când suntem speriați sau îngrijorați, corpul nostru reacționează ca să ne protejeze.”

3. Exercițiu "Harta corpului emoțional" (20 min)

- Copiii primesc o foaie cu conturul unui corp.
- Sunt invitați să coloreze zonele unde simt senzații atunci când sunt speriați sau îngrijorați:
 - inimă accelerată,
 - stomac strâns,
 - mâini tremurânde,
 - genunchi moi etc.

4. Joc de energizare "Statuile emoționale" (7-10 min)

- Facilitatorul rostește o emoție, iar copiii îngheață într-o statuie corporală care exprimă acea emoție.

5. Activitate aplicativă "Termometrul fricii" (15 min)

- Fiecare copil colorează un termometru imaginar care arată cât de tare îi bate inima, cât de greu respiră etc., în funcție de nivelul anxietății simțite într-o situație dată.

6. Reflecție ghidată (5 min)

- Cum îți dă de veste corpul tău că ești speriat?
- Poate fi util să îți asculți corpul? De ce?

7. Ritual de încheiere "Mâna magică" (3-5 min)

- Copiii își desenează conturul mâinii pe o foaie și scriu în fiecare deget câte o strategie de liniștire (respirație adâncă, chemarea unui adult de încredere, numărare până la 10 etc.).

Observație:

- Această ședință pune baza recunoașterii simptomelor fizice ale anxietății – extrem de important pentru intervențiile ulterioare de reglare emoțională,
- Activitățile creative sprijină exprimarea non-verbală, ușurând accesul la conștientizare și comunicare emoțională.

ȘEDINȚA NR. 5

„Gânduri care sperie vs. gânduri care ajută”

Scopul ședinței: Facilitarea înțelegerii influenței gândurilor asupra emoțiilor și comportamentelor și învățarea primelor tehnici de restructurare cognitivă adaptate vârstei.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice gândurile anxioase (gânduri „care sperie”);
- să formuleze alternative pozitive sau raționale (gânduri „care ajută”);

- să înțeleagă că gândurile pot influența felul în care se simt și reacționează.

Materiale: Fișa 3.25. *Poveste terapeutică „Puiul de leu care nu voia la școală”*, Fișe de lucru „Gândul sperios / Gândul curajos”, creioane colorate, post-it-uri.

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial "Ce gând am avut azi dimineață?" (5 min)
- Fiecare copil spune (opțional) un gând care l-a însoțit azi când s-a trezit.
2. Introducerea tematicii "Ce sunt gândurile?" (5 min)
- Facilitatorul explică: „Gândurile sunt idei care apar în mintea noastră. Uneori ne ajută, alteori ne sperie mai mult decât trebuie.”
3. Poveste terapeutică "Puiul de leu care nu voia la școală" (15 min)
- Povestea este spusă într-un mod viu și captivant.
- Se discută: „Ce gânduri a avut puiul de leu?”, „Ce l-a ajutat să meargă la școală în final?”
4. Activitate aplicativă "Gândul Sperios și Gândul Curajos" (20 min)
- Fiecare copil completează o fișă: pe o parte notează un gând care îi dă frică („Nu voi reuși”, „O să râdă lumea de mine”), pe cealaltă parte formulează un gând curajos („Pot încerca și voi învăța”, „Am încredere în mine”).
5. Joc de energizare "Vânătoarea de gânduri bune" (7-10 min)
- Se ascund prin sală bilețele cu mesaje încurajatoare. Copiii trebuie să găsească și să citească cel puțin un mesaj cu voce tare.
6. Reflecție ghidată (5 min)
- Ce gând sperios ai avut ultima dată? Cum l-ai putea transforma într-un gând care ajută?
7. Ritual de încheiere "Un gând bun pentru mâine" (3-5 min)
- Fiecare copil alege și rostește un gând pozitiv pe care vrea să-l păstreze pentru ziua de mâine.

Observație:

- Această ședință introduce baza intervențiilor cognitive pentru anxietate la copii, într-un mod ludic, adaptat dezvoltării lor,
- Formularea de gânduri alternative este o competență fundamentală pentru diminuarea simptomelor anxioase.

ȘEDINȚA NR. 6

„Cutia de siguranță – strategii personale”

Scopul ședinței: Dezvoltarea și consolidarea resurselor interne de coping ale copiilor prin identificarea și simbolizarea strategiilor personale de liniștire și sprijin emoțional.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice resurse interne (calități personale, experiențe pozitive, persoane de sprijin);
- să creeze o reprezentare simbolică a propriilor strategii de siguranță;
- să utilizeze tehnici de autoîncurajare și autoliniștire în situații de stres.

Materiale: Fișa 3.26. *Cutia de siguranță – strategii personale*, Cutii mici de carton (sau pungi colorate), abțibilduri, creioane colorate, foi, imagini decupabile, stickere, glitter.

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial "Ce mă ajută să mă simt în siguranță?" (5 min)

- Fiecare copil spune sau mimează ceva care îi aduce un sentiment de siguranță (un obiect, o persoană, o amintire).

2. Introducerea tematicii "Ce este siguranța mea interioară?" (5 min)

- Facilitatorul explică: „Chiar și atunci când ne simțim nesiguri, putem găsi în noi lucruri care ne ajută să fim mai puternici și mai liniștiți.”

3. Activitate practică "Construirea Cutiei de Siguranță" (30 min)

- Copiii decorează o cutie sau o pungă care să devină simbolul „cutiei lor de siguranță”.
- În interiorul cutiei vor pune:
 - Desene ale persoanelor de încredere,
 - Cuvinte-cheie care exprimă calitățile lor („curajos”, „prietenos”),
 - Amintiri pozitive (desene, simboluri).

4. Joc de energizare "Însulețele resurselor" (7-10 min)

- Se delimitează câteva „insule” în sală (folosind coli sau benzi colorate), fiecare insulă simbolizând un tip de resursă: Curaj, Înțelepciune, Prietenie, Liniște.
- Copiii sar dintr-o insulă în alta, rostind un exemplu personal pentru fiecare resursă.

5. Reflecție ghidată (5 min)

- Ce ai ales să pui în Cutia ta de Siguranță?
- Cum te poate ajuta cutia când simți frică sau neliniște?

6. Ritual de încheiere "Mesaj pentru mine" (3-5 min)

- Fiecare copil scrie sau desenează un mesaj de încurajare pentru sine și îl pune în cutie.

Observație:

- Această ședință promovează resiliența emoțională și autoeficacitatea prin ancorarea în resurse interne,
- Copiii își creează un suport tangibil, simbolic, ce poate fi utilizat ulterior în momente de dificultate.

ȘEDINȚA NR. 7

„Tehnici de relaxare și liniștire”

Scopul ședinței: Dezvoltarea unor strategii de reglare emoțională prin învățarea și exersarea tehnicilor de relaxare adaptate vârstei.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să înțeleagă rolul relaxării în controlul emoțiilor;
- să exerseze tehnici simple de respirație și relaxare progresivă;
- să identifice cel puțin o tehnică preferată de liniștire personală.

Materiale: Balon gonflabil sau imaginar, covorașe moi, lumânare electrică sau lampă ambientală, muzică relaxantă, nisip kinetic, fișe „Ce mă liniștește?”

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial „Cuvântul calm” (5 min)

Copiii sunt rugați să aleagă un cuvânt care le sună „liniștitor” (ex: liniște, pădure, somn, pufos) și să îl spună cu voce joasă, într-un cerc al relaxării.

2. Introducerea tematicii (5 min)

Facilitatorul explică: „Atunci când ne simțim speriați sau agitați, corpul nostru are nevoie de o pauză. Relaxarea e ca o îmbrățișare pe care o dăm corpului și minții noastre.”

3. Exercițiu practic „Respirația balonului magic” (10 min)

Copiii sunt invitați să își imagineze că în mâini au un balon. Inspiră pe nas timp de 3 secunde, apoi expiră lent pe gură, „umflând balonul”. Se repetă de 5–7 ori, cu acompaniament muzical ambiental blând.

4. Tehnică de relaxare progresivă „Ursulețul moale” (15 min)

Pe covorașe, copiii învață să încordeze și apoi să relaxeze mușchii (mâini, picioare, umeri, față), ghidați de vocea facilitatorului. Totul se încheie cu „îmbrățișarea ursulețului” – copilul se cuprinde cu brațele și respiră adânc.

5. Activitate aplicativă „Fișa mea de liniștire” (10 min)

Copiii completează o fișă desenând sau scriind 3 lucruri care îi ajută să se calmeze când sunt agitați (ex: să mângâie o jucărie, să asculte muzică, să se miște).

6. Energizare blândă „Dansul lent al păsării” (5-7 min)

Cu mișcări lente de întindere și balans, copiii mimează zborul unei păsări care aterizează într-un loc sigur.

7. Reflecție ghidată (5 min)

- Care exercițiu te-a ajutat cel mai mult să te simți calm?
- Cum îți dai seama că corpul tău începe să se relaxeze?

8. Ritual de încheiere „Cutia cu respirații” (3-5 min)

Fiecare copil primește o „cutie imaginară” și pune în ea respirațiile preferate învățate azi.
Promisiunea: va deschide cutia când va avea nevoie.

ȘEDINȚA NR. 8

Ce fac când mă sperii? Strategii de calmare rapidă

Scopul ședinței: Dobândirea unor strategii simple și eficiente pentru autoreglarea emoțională în situații anxiogene.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- Să identifice semnele inițiale ale fricii sau neliniștii în propriul corp;
- Să învețe și să exerseze tehnici de calmare rapidă;
- Să construiască un plan simbolic de liniștire, aplicabil în viața reală.

Materiale utilizate: foi albe, creioane colorate, post-it-uri colorate, stickere, diverse imagini de decupat și lipit.

Desfășurarea activității:

1. Ritual de întâmpinare (5 min):

Rugăm copiii să își aleagă o culoare care descrie cum se simt în acel moment și să o deseneze pe o foaie mică. Discutăm pe scurt:

- Ce culoare ai ales? Ce emoție crezi că o exprimă?

2. Introducerea temei (5 min):

Facilitatorul întreabă:

- V-ați simțit vreodată speriați sau agitați fără să știți de ce?
- Cum reacționează corpul vostru atunci?

Se explică că astăzi vor învăța ce pot face când simt teamă sau neliniște.

3. Activitate 1 – „Cum știu că mă sperii?” (10-15 min):

Copiii primesc o fișă cu un contur al corpului (sau desenează ei). Sunt rugați să deseneze sau să scrie în interiorul corpului unde simt frica (ex: „inimă care bate repede”, „stomac ciudat”, „gât strâns”).

Discuție:

- Ce parte a corpului reacționează prima?
- Cum știm că frica vine și ce o aduce?

4. Activitate 2 – „Strategii salvatoare” (20 min):

Facilitatorul le prezintă mai multe strategii de calmare:

- Respirația „balonului” – inspir adânc și umflu „un balon imaginar”, expir ușor și lent.

- „Pauza ursulețului” – mă opresc, închid ochii 5 secunde, mă gândesc la un loc sigur.
- Masaj liniștitor – presiune blândă pe umeri sau pe brațe.
- Obiectul calmant – țin în mână un obiect care îmi dă siguranță (pietricică, mascotă etc.).

Copiii testează fiecare strategie și spun care li se pare mai potrivită.

5. Activitate 3 – „Planul meu de liniștire” (15 min):

Pe o foaie împărțită în 3 secțiuni, copiii desenează:

- Gândul care mă sperie;
- Emoția sau reacția mea;
- Ce fac data viitoare ca să mă liniștesc?

Aceasta devine planul personal de calmare, pe care îl pot lua acasă.

Reflecție finală (5-7 min):

Copiii sunt invitați să se gândească la ce au învățat astăzi și să aleagă o strategie pe care vor să o folosească în zilele următoare.

Întrebare de cerc:

- Ce îți spui ca să te liniștești?
- Cum poți ajuta și un prieten când se sperie?

Ritual de încheiere (3 min):

Se încheie cu o activitate de grup: „Încălzirea inimii” – fiecare spune o propoziție cu „Azi am învățat că pot...”.

ȘEDINȚA NR. 9

Gânduri-umbrelă – cum protejez mintea de îngrijorări

Scopul ședinței: conștientizarea gândurilor care alimentează anxietatea și exersarea unor tehnici simple de restructurare cognitivă, prin utilizarea unui simbol protector adaptat vârstei – „umbrela gândurilor bune”. Această ședință antrenează componente esențiale ale autoreglării: conștientizare, restructurare cognitivă și sprijin interpersonal, prin simboluri accesibile și exerciții interactive.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- Să recunoască gândurile care provoacă teamă, neliniște sau auto-învinovățire;
- Să învețe să reformuleze aceste gânduri într-o manieră calmantă și realistă;
- Să își construiască simbolic propria umbrelă de protecție mentală – „umbrela gândurilor bune”.

Materiale: foi albe, creioane colorate, baloane colorate, imagini de decupat sau colorat, stickere colorate, șabloane de umbreluțe din carton.

Desfășurarea activității:

1. Activitate de încălzire – „Balonul speriat vs. balonul înțelept” (5–7 min)

Copiii primesc două baloane:

- Unul reprezintă un gând anxios („N-o să reușesc!”, „Se întâmplă ceva rău”),
- Altul un gând realist sau calmant („Fac tot ce pot”, „Pot cere ajutor”).

Facilitatorul sparge balonul „speriat” și le arată cum celălalt poate fi păstrat cu grijă.

Discuție scurtă: Ce simțim când avem un gând de panică? Ce ajută mai mult?

2. Poveste simbolică – „Gândul-vulcan” (10 min)

Facilitatorul povestește scurt despre un copil care simte că mintea lui e ca un vulcan când se teme. Povestea conține momente de frică și gânduri exagerate („Toată lumea mă va râde”, „O să rămân singur”), dar copilul descoperă că poate „răci vulcanul” cu gânduri ajutătoare:

- „Este doar o părere, nu o realitate”,
- „Am trecut și prin alte momente grele și m-am descurcat”,
- „Pot respira adânc și cere ajutor”.

Discuție ghidată: Ce gânduri-vulcan ai avut și cum le-ai putea „răci”?

3. Exercițiu practic – „Umbrela mea de gânduri bune” (20–25 min)

Copiii primesc o planșă în formă de umbrelă (sau desenează una). Pe fiecare „panou” din umbrelă, scriu sau desenează un gând calmant pe care îl pot folosi în momente de neliniște.

Exemple de gânduri:

- „Nu sunt singur”
- „Mama și tata mă iubesc chiar dacă se mai ceartă”
- „Nu e vina mea”
- „Mă pot liniști”

Facilitatorul încurajează decorarea umbrelei și asocierea fiecărui gând cu o culoare sau simbol pozitiv.

4. Exercițiu în perechi – „Spune-i gândului tău ceva calm” (10 min)

Copiii aleg un gând „speriat” și în perechi discută ce gând calmant l-ar putea înlocui.

Un copil spune: „Mi-e frică de test”, celălalt răspunde: „Știi că ai învățat și te poți concentra.”

Se inversează rolurile pentru antrenament echilibrat.

Reflecție finală (5 min):

Întrebări adresate întregului grup:

- Ce gând ai vrea să păstrezi sub umbrelă?
- Când ai putea folosi umbrela ta de calm?
- Ai avut vreodată un gând „care se umflă ca un balon”? Cum l-ai liniștit?

Ritual de încheiere (3 min):

Fiecare copil spune un gând de încurajare pe care l-ar oferi unui prieten care se sperie. Facilitatorul le spune:

„Umbrela voastră mentală este doar a voastră. Păstrați-o cu grijă și folosiți-o de fiecare dată când norii de frică se adună.”

ȘEDINȚA NR. 10

„Cum cer ajutor?”

Scopul ședinței: Dezvoltarea capacității de a recunoaște nevoia de sprijin și formularea adecvată a cererii de ajutor în contexte anxiogene.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice persoane de încredere în cercul lor de sprijin;
- să formuleze cereri clare și adaptate de ajutor în situații dificile;
- să distingă între forme eficiente și ineficiente de a cere sprijin.

Materiale: Fișa 3.27. *Cum cer ajutor*, Fișe „Harta mea de ajutor”, cartonașe cu expresii utile, imagini sugestive, creioane colorate.

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial „Cine mă ajută când...” (5 min)

Copiii sunt rugați să răspundă cu un singur cuvânt la întrebări precum: „Cine mă ajută când sunt trist?”, „Când mă doare burta?”, „Când îmi este frică?”.

2. Introducerea tematicii (5 min)

Facilitatorul explică: „Toți avem momente când ne este greu. E important să știm CUM să cerem ajutor și CUI.”

3. Activitate aplicativă „Harta mea de ajutor” (20 min)

Fiecare copil primește o fișă cu un cerc mare în mijloc (eu) și mai multe cercuri în jur (familie, prieteni, școală, altele). Copiii completează cu persoane care îi pot ajuta în diverse situații. Pot desena sau scrie.

4. Joc de rol „Cum cer ajutorul?” (15 min)

Copiii primesc cartonașe cu situații (ex: „mi-e frică să dorm singur”, „cineva râde de mine la școală”) și exersează în perechi cum ar cere ajutorul. Se folosesc expresii pozitive de pe cartonașe: „Am nevoie de...”, „Mă simt... și aș vrea...”.

5. Energizare „Schimbă locul dacă...” (7–10 min)

Se formează un cerc de scaune. Un copil rostește: „Schimbă locul dacă ai cerut vreodată ajutorul unui prieten / părinte / profesor...”. Participanții se ridică și schimbă locul – dinamizare și validare.

6. Reflecție ghidată (5 min)

- Ți-a fost vreodată greu să ceri ajutor? De ce?
- Ce ai învățat azi despre cum să spui ce simți?

7. Ritual de încheiere „Biletul de încurajare” (3–5 min)

Fiecare copil primește un cartonaș pe care scrie un mesaj de sprijin pentru un coleg: „Dacă vei avea nevoie de ajutor, amintește-ți că...”. Mesajele se pun într-o cutie a grupului.

ȘEDINȚA NR. 11

„Eu pot face față!”

Scopul ședinței: consolidarea încrederii în sine și activarea resurselor personale ale copilului în fața dificultăților.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să identifice propriile reușite și calități personale;
- să exprime încredere în capacitatea lor de a face față situațiilor dificile;
- să creeze o poveste personală de succes ca instrument de sprijin emoțional.

Materiale: Fișa 3.28. *Poveste terapeutică "Fetița cu mantie invizibilă"*, Foi A4, fișe „Scutul încrederii”, stickere cu simboluri (stele, scuturi, trofee, diplome de erou).

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial „O calitate de supererou” (5 min)

Fiecare copil spune o calitate pe care o are și pe care ar vrea să o folosească dacă ar fi supererou într-o poveste.

2. Poveste terapeutică „Fetița cu mantie invizibilă” (10 min)

Facilitatorul spune o poveste despre o fetiță care, deși temătoare, descoperă în ea curaj, perseverență și puterea de a cere ajutor.

Discuție: Ce puteri avea ea? Ce te ajută pe tine să mergi mai departe când e greu?

3. Activitate creativă „Scutul încrederii” (20 min) Fiecare copil primește o fișă în formă de scut. În fiecare colț trebuie să deseneze sau să scrie:

- o calitate personală,
- o situație în care a reușit ceva dificil,
- o persoană care crede în el,
- un gând curajos.

Scuturile se pot decora liber cu simboluri.

4. Joc de improvizație „Da, pot!” (10–12 min)

Copiii sunt provocați să dea un răspuns pozitiv în fața unei provocări:

„Ai un test dificil – ce spui?”

„Cineva te provoacă – ce gândești?”

Exersăm: „Pot încerca!”, „Am încredere!”, „Nu renunț!”.

5. Energizare „Pașii puterii” (5–7 min)

Pe podea sunt așezate coli cu afirmații de încurajare. Copiii pășesc pe ele și le citesc cu voce tare (ex: „Sunt curajos”, „Învăț din greșeli”, „Fac față provocărilor”).

6. Reflecție ghidată (5 min)

- Ce parte din scutul tău îți place cel mai mult?
- În ce situație te-ar putea ajuta acest scut?

7. Ritual de încheiere „Diploma de erou” (3–5 min)

Fiecare copil primește o diplomă simbolică de „Erou al curajului” cu o calitate scrisă de el sau aleasă din ceea ce a auzit că spun ceilalți despre el.

ȘEDINȚA NR.12

Puterile mele de super-erou

Scopul ședinței: recunoașterea strategiilor personale de autoreglare emoțională și întărirea sentimentului de autoeficacitate la copil. Această ședință antrenează autoreglarea cognitivă, imaginea de sine pozitivă și consolidarea mecanismelor sănătoase de coping – într-un cadru jucăuș, dar profund.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- Să identifice propriile resurse și calități personale;
- Să formuleze strategii pe care le folosesc deja pentru a face față situațiilor dificile;
- Să construiască o imagine simbolică de sine bazată pe competență și reziliență.

Materiale: fișă/carton în formă de siluetă sau mască de super-erou, creioane colorate, carioci colorate, stickere diverse, imagini de decupat, materiale textile, glitter colorat, lipici școlar, plastilină.

Desfășurarea activității:

1. Ritual de intrare – „Cercul puterilor” (5 min)

Copiii sunt invitați în cerc și întrebați:

- Dacă ai avea o putere magică pentru a te liniști, care ar fi?

Răspund pe rând și toți ceilalți răspund în cor: „Puterea ta e grozavă!”

2. Activitate principală – „Creează-ți identitatea de super-erou” (25 min)

Fiecare copil primește o fișă/carton în formă de siluetă sau mască de super-erou.

Instrucțiuni:

- Alege un nume de super-erou care să te descrie (ex: Calmatorul, Gând-Bun, Inimă-Caldă);
- Desenează simbolul puterii tale (ex: inimă, scut, lumină);
- Scrie pe cartonașele de putere cel puțin 3 lucruri care te ajută când îți este frică sau trist (ex: „Inspir adânc și număr până la 5”, „Vorbesc cu mama”, „Mă gândesc la locul meu sigur”).

Facilitatorul încurajează creativitatea: se pot adăuga culori, materiale textile, sclipici etc.

3. Exercițiu de integrare – „Testul super-eroului” (10 min)

Copiii formează perechi și își prezintă super-eroul:

- Care este puterea ta principală?
- În ce situație ai folosit-o sau ai putea să o folosești?
- Ce sfat ai da unui alt copil cu super-puterea ta?

Facilitatorul subliniază: „Fiecare dintre voi are o putere unică. Nu e nevoie să zbori sau să fii invizibil. E suficient să știi ce te ajută și să folosești acea strategie.”

4. Activitate simbolică – „Mascota mea de încurajare” (10 min)

Folosind plastilină, hârtie colorată, panglici sau alte materiale, copiii creează o mini-mascotă simbolică ce le va aminti de super-puterea lor.

Această mascotă poate fi păstrată într-un loc special sau în cutia de siguranță (creată în ședințele anterioare).

5. Reflecție finală (5 min):

- Ce ai descoperit azi despre tine?
- Ce vei spune data viitoare când un gând speriat vine la tine?
- Ce putere ți-ai dori să exersezi mai mult?

Ritual de încheiere – „Sigiliul super-eroilor” (3 min)

Copiii își ating palma dreaptă de masă și rostesc:

Promit să folosesc super-puterea mea când mi-e greu și să fiu aliatul celorlalți!”

Facilitatorul încheie cu mesajul:

Puterea ta nu e doar în imaginație. E în tine – și acum știi cum să o recunoști.”

ȘEDINȚA NR. 13

Tabloul meu de siguranță

Scopul ședinței: integrarea resurselor emoționale dezvoltate în cadrul programului și reprezentarea simbolică a factorilor care susțin starea de bine și siguranța copilului. Această ședință funcționează ca o etapă de **integrare simbolică și ancorare** a întregului proces terapeutic, sprijinind transferul emoțional al învățării către viața reală.

Obiective - la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- Să reflecteze asupra resurselor personale și strategiilor de autoreglare exersate în cadrul ședințelor anterioare;
- Să identifice persoanele, locurile și gândurile care le oferă siguranță;
- Să construiască o reprezentare vizuală personală a „spațiului de siguranță” emoțională.

Desfășurarea activității:

1. Ritual de intrare – „Ce mă face să mă simt în siguranță?” (5 min)

Facilitatorul desenează pe tablă sau pe flipchart un cerc mare cu întrebarea în centru:

„Ce îți dă sentimentul de siguranță?”

Copiii spun pe rând un cuvânt sau o expresie (ex: „când sunt cu bunica”, „pătura mea moale”, „când respir adânc”, „mama”).

Toate răspunsurile sunt scrise în jurul cercului.

2. Activitate centrală – „Tabloul meu de siguranță” (30–35 min)

Copiii primesc:

- o coală mare de hârtie (A3 sau carton colorat);
- materiale de colaj: reviste, lipici, imagini imprimate, panglici, hârtie creponată, carioci, post-it-uri etc.

Instrucțiuni:

– Alege imagini, simboluri sau desene care arată ce te face să te simți în siguranță.

– Poți adăuga persoane dragi, animale, locuri liniștite, gânduri bune sau obiecte care te ajută.

Gândește-te și la ce ai învățat despre tine în acest program. Ce super-puteri ai descoperit?

Facilitatorul sprijină individual fiecare copil, punând întrebări blânde de reflecție.

3. Activitate complementară – „Legenda tabloului” (10–15 min)

Pe o bandă de hârtie lipită jos pe colaj, copiii scriu un text de 2–3 enunțuri:

- Ce înseamnă pentru mine acest tablou?
- Ce îmi aduce aminte?
- Ce aș spune cuiva care are nevoie de siguranță?

Copiii pot citi sau prezenta colegilor propria lucrare, într-un mediu cald și empatic.

4. Reflecție și consolidare (5 min):

Întrebări posibile:

- Ce ai adăugat prima dată în tablou?
- Ce te face să zâmbești când te uiți la el?
- Cum îți vei aminti de ce ai făcut azi?

Toate colajele sunt expuse pe pereți sau într-un „colț al siguranței”.

Fiecare copil lipește un autocolant (stea, inimă, etc.) pe lucrarea altui coleg, spunând ceva pozitiv:

„Îmi place curajul tău!”

„Ai ales o imagine care m-a liniștit și pe mine.”

Facilitatorul încheie cu mesajul:

„Aceste tablouri arată cât de multe resurse aveți deja în voi. Când vă este greu, amintiți-vă de ele. Ele sunt mereu acolo.”

ȘEDINȚA NR. 14

„Ce am învățat?” – Ședință de încheiere

Scopul ședinței: Consolidarea progresului realizat, recunoașterea resurselor dezvoltate și închiderea simbolică a programului de intervenție.

Obiective – la finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să reflecteze asupra propriei evoluții în cadrul programului;
- să identifice tehnici și strategii utile pentru gestionarea anxietății;
- să exprime apreciere pentru propria implicare și cea a colegilor.

Materiale: Fișa 3.29. *Ce am învățat?*, Roata progresului (postere sau fișe individuale), Fișe „Scrisoare pentru viitorul eu”, Stickere, baloane, felicitări, „borcanul încurajării” (cutie decorată).

Activități și desfășurare:

1. Salutul inițial „Un cuvânt pentru grupul meu” (5 min)

Fiecare copil spune un singur cuvânt care exprimă cum s-a simțit în acest program.

2. Activitate de recapitulare „Roata progresului” (15 min)

Fiecare copil completează o roată împărțită în 4 secțiuni:

- Ce emoție am învățat să recunosc?
- Ce tehnică de liniștire îmi place cel mai mult?
- Când am fost curajos?
- Ce gând bun port cu mine?

3. Activitate de reflecție „Scrisoare pentru viitorul eu” (15 min)

Copiii scriu sau desenează o scrisoare către ei înșiși pe care o vor (re)citi peste câteva luni.

În scrisoare își pot aminti ce să facă atunci când se simt anxioși, cum să se încurajeze și ce au învățat despre ei.

4. Joc de grup „Borcanul încurajării” (10 min)

Fiecare copil scrie o încurajare sau un compliment anonim pentru un coleg și îl introduce în borcanul de încurajări. Apoi fiecare extrage un mesaj și îl citește în gând sau cu voce tare.

5. Energizare „Dansul bucuriei” (5–7 min)

Un dans liber pe o melodie optimistă pentru a celebra finalul programului și reușitele fiecăruia.

6. Ceremonie simbolică „Micul Cerc de Lumină” (5 min)

Grupul se adună în cerc, fiecare copil primește o lumină simbolică (beculeț, steluță, mesaj de speranță). Se rostește: „Port lumina în mine și o voi folosi când am nevoie.”

Ritual final de încheiere

Facilitatorul mulțumește fiecărui copil, oferind câte un simbol de reamintire (diplomă, amuletă, mesaj pozitiv). Copiii sunt invitați să ia cu ei roata progresului și scrisoarea.

FIȘE DE LUCRU PENTRU PROGRAMUL PĂRINȚILOR

FIȘE DE LUCRU PENTRU PROGRAMUL DE INTERVENȚIE DESTINAT PĂRINȚILOR

Programul de intervenție psihologică destinat părinților vizează optimizarea relației coparentale și reducerea anxietății copilului, cu scopul consolidării securității emoționale a copilului în contextul familial.

Acest set de fișe de lucru a fost conceput pentru a sprijini implementarea etapelor programului, facilitând reflecția, exersarea competențelor emoționale și comunicarea eficientă între părinți. Fișele sunt corelate cu tematicile și obiectivele fiecărei ședințe și pot fi utilizate atât în sesiuni individuale, cât și în lucrul de grup.

Autenticitate. Confidențialitate. Respect.

Program elaborat în cadrul tezei de doctorat: "Influența tipului de coparentalitate asupra securității emoționale a copilului".

Fișa 3.1. Drepturile copilului după separare

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 2 – „Ce este coparentalitatea”

DREPTURILE COPILULUI CU PĂRINȚI SEPARAȚI

- Dreptul de a nu i se cere să aleagă între părinți.
- Dreptul de a nu i se spune detaliile unor proceduri neplăcute care se întâmplă între părinți.
- Dreptul de a nu i se spune lucruri rele despre caracterul celuilalt părinte
- Dreptul la intimitate atunci când vorbește cu celălalt părinte la telefon.
- Dreptul de a nu fi interogat de unul dintre părinți după ce a petrecut timp cu celălalt.
- Dreptul de a nu i se cere să fie mesager în comunicarea dintre părinți.
- Dreptul de a nu i se cere de către unul dintre părinți să spună celuilalt neadevăruri.
- Dreptul de a nu fi folosit ca un păstrător de secrete între părinți.
- Dreptul de a-și exprima emoțiile, oricare ar fi acelea.
- Dreptul de a alege să nu-și exprime anumite sentimente.
- Dreptul de a fi protejat de războiul dintre părinți.
- Dreptul de a nu fi făcut să se simtă vinovat pentru că își iubește ambii părinți.
- Dreptul ca ambii părinți să participe la aceleași evenimente sau reuniuni ale copilului, cum ar fi întâlniri școlare, evenimente sportive sau alte evenimente extrașcolare.
- Dreptul de a avea proprietatea și/sau responsabilitatea pentru propriile bunuri, haine sau obiecte personale.
- Dreptul de a fi ținut separate de noile relații ale părinților, până aceștia decid comunicarea lor.
- Dreptul de a fi în siguranță în ambele locuințe.

Fișa nr. 3.2. Ce pot și ce nu pot controla în relația cu celălalt părinte

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 2 – „Ce este coparentalitatea”

CE POȚI CONTROLA ÎN RELAȚIA COPARENTALĂ

1. Reacția ta față de fostul partener. Nu, nu vei putea controla ceea ce face sau nu face fostul tău partener, dar îți poți controla reacția față de el.
2. Ce se întâmplă în casa ta și numai a ta. Oricât de mult ai ști că ar fi mai ușor dacă copilul tău ar avea aceleași lucruri în ambele case, nu poți controla ce se întâmplă în casa fostului tău partener.
3. Cuvintele și acțiunile tale. Chiar și atunci când fostul partener spune/face ceva care vă afectează, nu poți controla decât cuvintele și acțiunile proprii.
4. Propria ta fericire. Atâta timp cât știi că fericirea este a ta și nu este legată de ceea ce face sau nu face fostul partener, vei avea controlul asupra ei

Fișa nr. 3.3. Deschiderea comunicării: gânduri și sentimente

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 3 – „Sprijinul reciproc și acordul parental”

SFATURI PENTRU

A DESCHIDE COMUNICAREA ÎNTRE TINE ȘI FOSTUL

PARTENER

- ✓ Fii respectuos cu fostul partener, chiar și atunci când esti foarte supărat
- ✓ Fii respectuos cu fostul partener, chiar și atunci când esti foarte supărat
- ✓ Oferă spațiu.
- ✓ Fii realist în așteptările tale. Dacă ești conflictual, să te aștepți ca celălalt să-și schimbe brusc stilul de comunicare, este nerealist.
- ✓ Nu lăsa piedicile să te împiedice să mergi mai departe

Fișa nr.3.4. Decizii Comune în Coparentalitate

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 3 – „Sprijinul reciproc și acordul parental”

Decizii Comune în Coparentalitate

Un model de decizii comune în relația coparentală privind copilul, structurat în așa fel încât să faciliteze comunicarea deschisă, colaborarea eficientă și luarea de decizii în interesul superior al copilului.

1. Stabilirea unei baze comune

Obiectiv: asigurați-vă că amândoi sunteți pe aceeași lungime de undă privind nevoile și interesele copilului.

Acțiuni:

- Revizuiți împreună obiectivele pe termen scurt și lung pentru bunăstarea copilului.
- Discutarea valorilor și principiilor comune legate de creșterea copilului (ex. educația, sănătatea, activitățile extracurriculare).
- Întocmirea unui plan de acțiune care să fie agreat de ambii părinți.

2. Identificarea domeniilor de decizie

Obiectiv: clarificați domeniile în care sunt necesare decizii comune.

Domenii principale:

- Educație: alegerea școlii, implicarea în activități educaționale suplimentare, sprijin în temele de acasă.
- Sănătate: decizii medicale majore, alegeri legate de dietă și stil de viață sănătos.
- Activități extracurriculare: participarea la sporturi, arte sau alte activități recreative.
- Timpul petrecut cu copilul: planificarea vacanțelor, weekend-urilor, și timpul de calitate cu fiecare părinte.
- Disciplină: abordarea disciplinei și a regulilor casei, gestionarea comportamentului copilului.

3. Stabilirea unui proces de luare a deciziilor

Obiectiv: Dezvoltați un proces transparent și echitabil pentru luarea deciziilor.

Pași de urmat:

1. Identificarea problemei: ambii părinți discută despre problema sau decizia care trebuie luată.
2. Adunarea informațiilor: fiecare părinte își aduce aportul cu informații relevante, fie prin cercetare, fie prin consultarea experților (medici, profesori etc.).

3. Discutarea opțiunilor: analizați toate opțiunile posibile și discutați avantajele și dezavantajele fiecăreia.
4. Evaluarea interesului copilului: luați decizia pe baza ceea ce este în cel mai bun interes al copilului, nu al părinților.
5. Luarea deciziei: ajungeți la un consens sau dacă nu este posibil, apălați la un mediator sau consilier pentru a facilita decizia.
6. Documentarea deciziei: scrieți decizia finală într-un document accesibil ambilor părinți, care să fie utilizat ca referință viitoare.

4. Implementarea deciziei

Obiectiv: Asigurați o aplicare consistentă și corectă a deciziei.

Acțiuni:

- Stabiliți responsabilitățile fiecărui părinte în aplicarea deciziei (ex. cine va comunica cu școala, cine va programa vizitele medicale etc.).
- Monitorizați implementarea pentru a vă asigura că decizia este respectată.
- Faceți ajustări dacă apar noi informații sau dacă decizia inițială nu funcționează așa cum s-a planificat.

5. Evaluarea și feedback-ul

Obiectiv: verificați eficacitatea deciziei și ajustați dacă este necesar.

Acțiuni:

- După o perioadă determinată (ex. 1-3 luni), discutați despre cum a funcționat decizia.
- Evaluatează impactul asupra copilului și asupra relației coparentale.
- Ajustați decizia dacă rezultatele nu sunt cele așteptate sau dacă circumstanțele s-au schimbat.

6. Menținerea unei comunicări deschise

Obiectiv: asigurați o comunicare continuă și respectuoasă între părinți.

Acțiuni:

- Stabiliți întâlniri regulate pentru a discuta despre bunăstarea copilului și despre alte decizii care ar putea apărea.
- Utilizați platforme de comunicare comune (ex. email, aplicații de parenting) pentru a păstra un istoric al deciziilor și pentru a partaja informații importante.

Fișa nr.3.5. Ce spune copilul despre celălalt părinte?

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 4 – „Subminarea și conflictul”

- 5 MODURI DE A RĂSPUNDE CÂND COPILUL TE
INTREABĂ DESPRE CELĂLALT PĂRINTE, FĂRĂ SĂ-L
VORBEȘTI DE RĂU
- ✓ Cu toții încercăm să luăm cele mai bune decizii, dar uneori avem nevoie de mai multe informații.
 - ✓ Nu știu de ce s-a întâmplat asta, dar știu că mama/tatăl tău ar vrea să știe ce simți în legătură cu asta.
 - ✓ Nu pot vorbi în numele mamei/tatălui tău, dar te pot ajuta să găsești o modalitate de a aduce vorba despre asta.
 - ✓ Acest lucru este destul de frustrant, și chiar dacă nu pot schimba situația, te pot ajuta să găsești modalități de a o rezolva.
 - ✓ Înțeleg ce spui, aș vrea să-ți pot oferi mai mult ajutor decât să te ascult. Poate am câteva sfaturi care să te ajute.

Fișa nr.3.6. Conflictul de loialitate: între două lumi

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 4 – „Subminarea și conflictul”

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A CONFLICTULUI DE
LOIALITATE LA COPIL

1. Arătați-vă entuziasmul atunci când copilul vă spune că s-a distrat cu celălalt părinte.
2. Spune-i copilului că ți-a fost dor de el, dar că te-ai simțit bine și tu în absența lui.
3. Asigură-te că copilul are acces la celălalt părinte atunci când este cu tine.
4. Cultivă relațiile copilului cu celălalt părinte.
5. Ai convingerea că , dacă acorzi copilului spațiu pentru a dezvolta relații cu amândoi părinții, toată lumea câștigă!

Fișa nr.3.7. Tehnici de comunicare eficientă

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 5 – „Comunicarea constructivă”

Scopul Fișei de Lucru: Această fișă de lucru este concepută pentru a ajuta părinții aflați într-o relație coparentală să dezvolte abilități de comunicare și negociere eficientă. Utilizarea acestor tehnici va ajuta la reducerea conflictelor, la îmbunătățirea comunicării și la găsirea unor soluții care să fie în beneficiul copilului.

Partea 1: Autoevaluare

1. Reflectați asupra stilului dvs. de comunicare:

- Când apar dezacorduri, tind să: (bifați toate cele care se aplică)
- ☐ Ascult activ
- ☐ Îmi impun punctul de vedere
- ☐ Încerc să evit conflictul
- ☐ Caut să înțeleg perspectiva celuilalt
- ☐ Îmi pierd calmul și ridic tonul
- Ce cred că aș putea îmbunătăți la stilul meu de comunicare?

2. Identificați problemele comune:

- Enumerați trei subiecte asupra cărora nu vă puneți de acord frecvent cu copărintele (ex. decizii de disciplină, programul de somn, educație etc.):

1. _____
2. _____
3. _____

Partea 2: Tehnici de comunicare și negociere

1. Ascultarea Activă:

- Descriere: Concentrează-te pe ceea ce spune celălalt, fără a-l întrerupe, și arată că ai înțeles prin reformularea a ceea ce a spus.
- Exemplu de Practică: "Înțeleg că ești îngrijorat de programul de somn al copilului și crezi că trebuie să fie mai strict. Poți să-mi spui mai multe despre cum vezi asta funcționând?"

2. Găsirea unui teren comun:

- Descriere: Identifică interesele comune care pot fi puncte de plecare pentru soluții.
- Exemplu de practică: "Amândoi vrem ce este mai bine pentru copilul nostru. Cum putem combina ideile noastre pentru a găsi o soluție care funcționează pentru toți?"

3. Compromisul constructiv:

- Descriere: Fiecare părinte renunță la ceva pentru a ajunge la un acord benefic copilului.

- Exemplu de practică: "Sunt dispus să încerc abordarea ta pentru o lună dacă ești dispus să discuți apoi despre cum a funcționat și dacă trebuie ajustat."

4. Separarea persoanei de problemă:

- Descriere: Concentrează-te pe problema în sine, nu pe persoana implicată. Evită să atribui vină sau să folosești un limbaj acuzator.
- Exemplu de practică: "Observ că ne blocăm la deciziile privind activitățile de weekend. Cum putem aborda acest subiect diferit?"

5. Brainstorming pentru soluții multiple:

- Descriere: Generați împreună cât mai multe soluții posibile fără a le judeca imediat, apoi evaluați împreună ce funcționează cel mai bine.
- Exemplu de Practică: "Hai să venim cu câteva idei diferite despre cum am putea gestiona rutina de seară. Le putem analiza apoi și alege ce credem că ar funcționa cel mai bine."

Partea 3: Exerciții de Practică

1. Exercițiul 1: Ascultare Activă

- Scenariu: Coparinte îți spune că este îngrijorat că copilul nu își face temele la timp.
- Răspuns de practicat:

2. Exercițiul 2: Găsirea unui teren comun

- Scenariu: Vă pregătiți să decideți la ce activități extracurriculare să participe copilul.
- Răspuns de practicat:

3. Exercițiul 3: Compromis constructiv

- Scenariu: Vrei ca copilul să petreacă mai mult timp cu familia extinsă, dar coparinte nu este de acord.
- Răspuns de practicat:

Partea 4: Plan de Acțiune

1. Stabiliți un obiectiv comun pentru următoarea săptămână.

- Obiectiv:

2. Împărtășiți unul cu celălalt cum veți lucra pentru a atinge acest obiectiv.

- Părinte A:

-
- Părinte B:
-

3. Stabiliți o dată pentru a vă întâlni și a discuta progresul.

- Data: _____

Partea 5: Reflecție și Feedback

- După fiecare ședință de negociere, completați:
- Ce a mers bine?

-
- Ce ar putea fi îmbunătățit?

-
- Ce am învățat despre mine în acest proces

Instrucțiuni pentru utilizarea Fișei de Lucru: păstrați fișa de lucru la îndemână pentru fiecare întâlnire coparentală. Utilizați-o pentru a vă ghida discuțiile, a reflecta asupra progresului și a identifica zonele care necesită îmbunătățire. Această fișă poate fi revizuită și adaptată pe măsură ce evoluati în relația coparentală și pe măsură ce nevoile copilului se schimbă.

Fișa nr. 3.8. Comunicarea și negocierea coparentală

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 5 – „Comunicarea constructivă”

Scopul acestei fișe este dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă și negociere între părinți, în beneficiul copilului.

Obiective urmărite:

- Exersarea exprimării nevoilor personale fără acuzații;
- Învățarea formulării propunerilor constructive;
- Practicarea tehnicilor de negociere echilibrată.

Activitate:

Gândiți-vă la o situație tipică de coparenting în care apar diferențe de opinie (ex: stabilirea programului de vizite, alegerea școlii, deciziile medicale).

Scrieți răspunsurile:

1. **Care este punctul meu de vedere și de ce este important pentru mine?**

(Exprimă fără acuzații.)

2. **Cum pot formula această nevoie într-un mesaj clar și respectuos?**

(Formulare tip „Eu simt... atunci când...”)

3. **Ce compromis rezonabil pot propune pentru a facilita acordul?**

(Exemplu: Sunt dispus să... dacă...)

4. **Cum aş putea arăta respect pentru punctul de vedere al celuilalt părinte, chiar dacă nu sunt de acord?**

(Scrie o replică empatică.)

Reflecție:

- Ce am învățat despre stilul meu de comunicare și negociere?
-

- Cum aş putea aplica aceste tehnici în interacțiunile viitoare?
-

Fișa nr.3.9. Granițele sănătoase în relația coparentală

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 5 – „Comunicarea constructivă”

BENEFICIILE STABILIRII UNOR GRANIȚE SĂNĂTOASE ÎN RELAȚIA DE COPARENTALITATE

- Îmbunătățirea comunicării între toți membrii.
 - Mai puține conflicte.
- Mai puțin spațiu pentru neînțelegeri
 - Scăderea stresului
- Mai mult respect de sine pentru toată lumea.
 - Mai puțină furie.
- Părinții se simt mai stăpâni pe viața proprie.

GRANIȚE SĂNĂTOASE ÎN RELAȚIA DE COPARENTALITATE DE ÎNCERCAT

- ✓ Rămâi consecvent cu granițele stabilite.
- ✓ Utilizează o comunicare eficientă și neutră
- ✓ Determinați un stil parental comun.
- ✓ Nu vorbiți de rău despre fostul partener.
- ✓ Nu-ți compara negativ copilul cu fosta sau cu fostul partener.
- ✓ Nu-i cere niciodată copilului să aleagă între tine și fostul partener.
- ✓ Nu discuta despre noile relații cu fostul partener.
- ✓ Programează discuții despre copilul vostru.
- ✓ Păstrează-ți viața privată.
- ✓ Păstrează viața socială a copilului cât mai asemănătoare posibil

Fișa 3.10. Moduri de a încheia o conversație tensionată

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 6 – „Gestionarea conflictelor”

5 MODURI DE A ÎNCHEIA O CONVERSAȚIE CU FOSTUL PARTENER, EVITÂND ÎN ACELAȘI TIMP UN CONFLICT	✓ Vreau să continui această conversație, dar am alte planuri. Ar fi mai bine să-ți trimit un email sau un mesaj pentru a termina acest subiect? ✓ Vreau să-ți acord toată atenția mea, dar cu copilul aici este greu. Cel mai bine ar fi să-mi trimiți un email sau un mesaj. ✓ Ai adus în discuție câteva puncte bune la care trebuie să mă gândesc. Lasă-mă să-ți trimit mai târziu un mesaj cu gândurile mele. ✓ Vreau să-ți dau un răspuns bine gândit, voi trimite un email mai târziu, după ce voi avea timp să mă gândesc. ✓ Nu vreau să mă cert cu tine, dar simt că mă copleșesc emoțiile. O să inchei aici dialogul nostru și-ți voi trimite un mesaj când mă voi calma.
---	--

Fișa 3.11. Tehnici de negociere: ascultare și compromis

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 6 – „Gestionarea conflictelor”

Scopul acestei fișe este însușirea tehnicilor de ascultare activă și identificarea modalităților de compromis în situațiile de conflict parental.

Obiective:

- Antrenarea ascultării fără întreruperi și fără judecată;
- Formularea propunerilor de compromis în negocieri tensionate;
- Dezvoltarea empatiei față de perspectiva celuilalt părinte.

Activitate:

Gândiți-vă la o situație recentă de dezacord coparental.

Scrieți răspunsurile:

1. Descrie situația:

(Ex: „Ne-am certat în legătură cu ora de culcare a copilului...”)

2. Ascultare activă:

Cum pot reformula ceea ce a spus celălalt părinte pentru a arăta că am înțeles?

(Ex: „Înțeleg că pentru tine este important ca...”)

3. Exprimarea propriului punct de vedere:

Cum pot exprima clar ce îmi doresc, fără să critic?

(Formulare tip „Eu simt... atunci când...”)

4. Compromis posibil:

Ce cedare parțială sunt dispus să fac pentru a ajunge la un acord?

(Ex: „Putem încerca să... și să reevaluăm după o săptămână.”)

Reflecție finală:

- Cum m-am simțit când am aplicat tehnica de ascultare activă?
-

- Ce am învățat despre capacitatea mea de a negocia cu respect?
-

Fișa 3.12. Semne ale stresului emoțional la copil

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 7 – „Anxietatea copilului”

Scop:

Îmbunătățirea capacității părinților de a identifica semnele de stres emoțional și anxietate la copii.

Obiective:

- Recunoașterea simptomelor de anxietate manifestate de copii;
- Creșterea atenției asupra comportamentelor de avertizare;
- Înțelegerea relației dintre conflictul parental și stresul copilului.

Activitate:

Gândiți-vă la propriul copil sau la un copil cunoscut. Bifați simptomele observate frecvent:

Simptome emoționale:

- ☐ Frică excesivă
- ☐ Neliniște fără motiv
- ☐ Tristețe frecventă
- ☐ Crize de plâns dese

Simptome comportamentale:

- ☐ Retraiere socială
- ☐ Comportamente de evitare
- ☐ Comportamente agresive sau opoziționiste
- ☐ Dependență excesivă de unul dintre părinți

Simptome fizice:

- ☐ Dureri de cap frecvente
- ☐ Dureri de burtă fără cauză medicală
- ☐ Tulburări de somn
- ☐ Oboseală cronică

Reflecție:

- Ce semne sunt mai evidente la copilul meu?
- Cum am reacționat până acum la aceste semne?
- Ce strategie nouă pot încerca pentru a sprijini copilul?

Fișa 3.13. Autoevaluarea relației părinte–copil: cum îl văd?

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 7 – „Anxietatea copilului”

Fișa oferă facilitarea reflecției părinților asupra relației lor emoționale cu copilul.

Obiective:

- Creșterea conștientizării atitudinilor parentale;
- Identificarea punctelor tari și a celor care necesită îmbunătățire;
- Stimularea dezvoltării unui stil parental suportiv.

Activitate:

Răspundeți sincer la următoarele întrebări:

1. **Cum îmi descriu relația cu copilul meu în trei cuvinte?**

(Ex: apropiată, tensionată, protectoare...)

2. **În ce situații copilul meu caută cel mai des sprijinul meu?**

3. **Care sunt cele mai frecvente emoții pe care le observ la copil în interacțiunile cu mine?**

4. **Când copilul meu trece printr-o emoție intensă, cum reacționez de obicei?**

5. **Ce aș dori să îmbunătățesc în modul în care sprijin emoțional copilul meu?**

Reflecție:

- Care este un prim pas realist pe care îl pot face pentru a întări relația cu copilul meu?

Fișa 3.14. Reflecție empatică: cum se simte copilul meu?

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 8 – „Co-reglare emoțională”

Scopul acestei fișe este dezvoltarea capacității părintelui de a recunoaște și valida emoțiile copilului într-un mod empatic.

Obiective:

- Exersarea reflecției empactice asupra trăirilor copilului;
- Creșterea sensibilității emoționale față de nevoile copilului;
- Întărirea relației părinte–copil prin răspunsuri adecvate la emoții.

Activitate:

Gândiți-vă la o situație recentă în care copilul a manifestat o emoție intensă (frică, furie, tristețe).

Completați:

1. Ce emoție a exprimat copilul?

(Ex: furie pentru că nu a primit ce își dorea)

2. Care ar putea fi cauza reală a acestei emoții?

(Ex: nevoia de control, dorința de autonomie)

3. Cum am reacționat în acel moment?

4. Cum aș putea reacționa mai empatic data viitoare?

(Ex: Validare + Oferirea unui sprijin emoțional calm)

Reflecție:

- Cum s-ar schimba relația mea cu copilul dacă aș reuși să îi înțeleg mai bine emoțiile?

Fișa 3.15. Tehnici de relaxare și calm pentru părinte și copil

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 8 – „Co-reglare emoțională”

Scopul acestei fișe este însușirea unor tehnici simple de relaxare pentru autoreglarea emoțiilor părintelui și copilului.

Obiective:

- Exersarea tehnicilor de relaxare fizică și mentală;
- Învățarea unor strategii de calmare rapidă în situații tensionate;
- Promovarea unui climat de securitate emoțională prin reglare comună.

Activitate:

Alegeți și exersați una dintre următoarele tehnici împreună cu copilul:

1. Respirație „balonul de aer”

- Inspirați adânc ca și cum ați umfla un balon mare.
- Expirați lent, imaginându-vă că balonul se desumflă.
- Repetați de 5 ori.

2. Relaxare musculară progresivă

- Strângeți pumnii puternic pentru 5 secunde, apoi relaxați.
- Ridicați umerii spre urechi pentru 5 secunde, apoi lăsați-i jos.
- Repetați exercițiul pentru alte grupe musculare.

3. „Locul de liniște” – Imagerie ghidată

- Închideți ochii și imaginați-vă împreună un loc sigur și plăcut.
- Discutați cum se simte corpul și mintea în acel loc.

Reflecție:

- Care dintre tehnici a fost mai eficientă pentru mine?

- Cum a reacționat copilul la exercițiu?

Fișa 3.16. Obiective comune pentru copilul nostru

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 9 – „Consolidarea relației funcționale”

Scopul acestei fișe este stabilirea unor obiective comune de coparentalitate pentru sprijinirea dezvoltării echilibrate a copilului.

Obiective:

- Crearea unui consens între părinți privind prioritățile educaționale și emoționale ale copilului;
- Promovarea colaborării pozitive în luarea deciziilor parentale;
- Întărirea unui climat coparental de sprijin și coerență.

Activitate:

Gândiți-vă împreună la cele mai importante obiective pentru copilul vostru. Completați:

1. **Care sunt cele 3 priorități principale pentru dezvoltarea copilului nostru în următoarele 6 luni?**

(Ex.: Dezvoltarea autonomiei, sprijinirea exprimării emoțiilor, echilibrarea timpului între școală și relaxare)

2. **Cum putem lucra împreună pentru a atinge fiecare obiectiv?**

(Ex.: Stabilim împreună reguli comune, oferim modele de comportament)

3. **Ce valori comune vrem să transmitem copilului nostru?**

(Ex.: Respect, empatie, responsabilitate)

Reflecție:

- Ce a fost ușor și ce a fost dificil în formularea obiectivelor comune?

- Cum putem susține aceste obiective în mod constant, chiar și în momente de dezacord?

Fișa 3.17. Monitorizarea progresului coparental

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 9 – „Consolidarea relației funcționale”

Scopul acestei fișe este stabilirea unei metode comune de evaluare a progresului în relația coparentală și a impactului asupra copilului.

Obiective:

- Crearea unui mecanism de evaluare periodică a colaborării parentale;
- Îmbunătățirea comunicării și corectarea devierilor de la planul comun;
- Susținerea dezvoltării copilului prin monitorizare activă.

Activitate:

Completați următoarele:

1. **Stabilim un interval de monitorizare:**

(Ex.: O discuție de evaluare la fiecare 2 săptămâni.)

2. **Ce întrebări să ne punem la fiecare întâlnire de monitorizare?**

- Am reușit să respectăm acordurile stabilite?
 - Copilul a manifestat progrese în comportamentele sau emoțiile urmărite?
 - Unde putem îmbunătăți cooperarea dintre noi?
-

3. **Cum vom gestiona diferențele de opinie în timpul monitorizării?**

(Ex.: Exprimăm opinii fără judecată, căutăm soluții de compromis)

Reflecție:

- Cum poate această strategie să ne ajute să menținem un climat stabil pentru copil?

Fișa 3.18. Aprecieria celuilalt părinte: mesaje de recunoaștere

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 10 – „Evaluare și închidere”

Scopul acestui exercițiu este consolidarea relației de respect reciproc între părinți prin exprimarea aprecierii pentru eforturile depuse în cadrul procesului de coparentalitate.

Obiective:

- Exprimarea recunoașterii față de celălalt părinte;
- Promovarea unei comunicări pozitive și constructive;
- Întărirea sentimentului de colaborare în sprijinul copilului.

Activitate:

Scrieți un mesaj scurt de apreciere adresat celuilalt părinte:

1. **Ce aspect pozitiv observ la modul în care celălalt părinte se implică în creșterea copilului?**

(Ex.: „Admir modul în care te implici în activitățile școlare ale copilului.”)

2. **Cum a contribuit celălalt părinte la bunăstarea copilului în ultima perioadă?**

3. **Ce calitate a celuilalt părinte aș dori să încurajez și să susțin mai departe?**

Reflecție:

- Cum mă simt atunci când recunosc contribuțiile celuilalt părinte?

- Cum ar putea aceste recunoașteri să influențeze relația noastră de colaborare?

Fișa 3.19. Reflecție finală: ce iau cu mine din acest program

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 10 – „Evaluare și închidere”

Această fișă are drept scop facilitarea auto-reflecției participanților asupra progreselor realizate și consolidarea angajamentelor personale pentru viitor.

Obiective:

- Recapitularea principalelor învățături dobândite;
- Formularea unor angajamente pentru menținerea schimbării pozitive;
- Conștientizarea propriului parcurs de dezvoltare parentală.

Activitate:

Răspundeți sincer la următoarele întrebări:

1. **Care au fost cele mai valoroase lucruri învățate în acest program?**

2. **Ce schimbare concretă am observat în atitudinea sau comportamentul meu?**

3. **Ce angajament îmi iau pentru a sprijini copilul meu și relația coparentală în viitor?**

4. **Ce resurse personale simt că s-au întărit în urma participării la program?**

Reflecție:

- Cum îmi propun să folosesc aceste resurse în viața de zi cu zi?

Fișe de lucru pentru programul copiilor

FIȘE DE LUCRU
Program de intervenție pentru copii

Reducerea anxietății și dezvoltarea securității emoționale

Nume copil: _____

Data începerii programului: _____

Facilitator: _____

Fișa 3.20. Roata Emoțiilor

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 1 – „Cunoaștere și siguranță în grup”

Roata Emoțiilor

Instrucțiuni pentru copil:

Privește cu atenție roata emoțiilor. Fiecare culoare reprezintă o emoție importantă pe care o putem simți în diferite momente. Alege două emoții pe care le-ai simțit astăzi sau săptămâna aceasta.

Pentru fiecare, scrie sau desenează o situație în care ai simțit acea emoție și ce ai făcut atunci.

Emoția 1: _____

Situația în care am simțit această emoție: _____

Ce am făcut: _____

Emoția 2: _____

Situația în care am simțit această emoție: _____

Ce am făcut: _____

Dacă aș avea o culoare pentru o emoție nouă, ce culoare ar fi și ce ar însemna?

Fișa 3.21. Cunoaștere și siguranță în grup

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 1 – „Cunoaștere și siguranță în grup”

Această fișă este destinată primei ședințe din programul de intervenție. Scopul activităților este de a-i ajuta pe copii să se familiarizeze cu grupul, să-și exprime așteptările și să stabilească împreună reguli de siguranță emoțională.

Exercițiul 1: Cine sunt eu?

Desenează sau scrie trei lucruri care te reprezintă:

- Ceva ce îți place foarte mult: _____
- O calitate pe care o ai: _____
- Ceva ce îți place să faci când ești fericit: _____

Exercițiul 2: Așteptările mele

Completează propozițiile de mai jos:

- În acest grup îmi doresc să: _____
- Vreau să învăț cum să: _____
- Mă simt în siguranță când: _____

Exercițiul 3: Contractul de siguranță

Bifează cu ☒ regulile care ți se par importante în grup:

- ☐ Ascultăm când cineva vorbește
- ☐ Nu râdem de ceilalți
- ☐ Putem spune „nu” dacă nu vrem să facem ceva
- ☐ Ce spunem în grup rămâne în grup
- ☐ Ne încurajăm unii pe alții

Desenează sau scrie un simbol al siguranței pentru tine: _____

Fișa 3.22. Emoțiile mele – cum le recunosc?

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 2 „ Emoțiile mele – cum le recunosc?”

Această fișă este destinată activităților din ședința dedicată recunoașterii și exprimării emoțiilor. Copiii sunt invitați să observe expresii, să facă asocieri și să se exprime creativ.

Exercițiul 1: Recunoașterea expresiilor

- Desenează sau lipește un chip care exprimă una dintre următoarele emoții:- Bucurie
- Tristețe
- Furie
- Frică

Cum îți dai seama că cineva simte această emoție?

Exercițiul 2: Emoțiile și situațiile

Completează următoarele propoziții:

- Mă bucur atunci când: _____
- Mă întristez când: _____
- Mă înfurii atunci când: _____
- Mi-e teamă când: _____

Exercițiul 3: Emoțiile mele în culori

Fiecare culoare poate reprezenta o emoție. Colorează cercurile de mai jos cu ce culoare simți tu că se potrivește pentru fiecare emoție:

- O Bucurie
- O Tristețe
- O Furie
- O Frică

Desenează un chip care arată cum te simți tu acum:

Fișa 3.23. Poveste terapeutică „Norii certurilor și lumina inimii (Povestea lui Luca)”

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 3 - „Ce înseamnă anxietatea?”

Norii certurilor și lumina inimii

Povestea lui Luca

Într-un oraș mic, trăia un băiețel pe nume Luca. Luca era un copil curios și plin de imaginație, dar de ceva timp simțea un nod în stomac de fiecare dată când auzea vocile ridicate ale părinților săi. Mama și tata nu mai locuiau împreună, iar atunci când se întâlneau, începeau să se certe despre lucruri pe care el nu le înțelegea.

În fiecare seară, Luca privea cerul prin fereastra camerei sale. A observat că, de fiecare dată când părinții lui se certau, în mintea lui apărea un nor gri și greu, care îi acoperea gândurile. Acest nor era plin de cuvintele dure pe care le auzea și îl făcea să simtă teamă și tristețe.

Într-o noapte, în timp ce se uita pe geam, Luca a văzut o bufniță argintie așezată pe ramura copacului din fața casei.

- Bună, Luca! Te-am văzut privind cerul. Ce te frământă? a întrebat bufnița cu o voce blândă.
- Sunt trist și îngrijorat. Părinții mei se ceartă mult și simt că e vina mea. De fiecare dată apare un nor mare și gri care îmi acoperă inima.

Bufnița a clipit din ochii ei mari și a spus:

- Știi ceva, Luca? Norii vin și pleacă, dar lumina din inimă rămâne mereu acolo. Vrei să înveți cum să împrăștii norii?

Luca a dat din cap încet.

Bufnița i-a șoptit trei secrete magice pentru a împrăștia norii din mintea lui:

- ✓ Respirația vântului blând – „Închide ochii și imaginează-ți că ești vântul. Inspiră adânc și sufla ușor, de parcă ai alunga un nor din cer.”
- ✓ Cutia cu gânduri – „Desenează sau scrie într-un caiet despre ce simți. Gândurile tale nu trebuie să rămână blocate în nor. Poți să le așezi pe hârtie și apoi să le închizi într-o cutiuță magică.”
- ✓ Steaua din inimă – „Amintește-ți că părinții tăi te iubesc, chiar dacă se ceartă. Pune mâna pe inimă, închide ochii și imaginează-ți o stea strălucitoare înăuntru. Aceasta este lumina ta, iar niciun nor nu o poate stinge.”

În zilele următoare, de fiecare dată când părinții lui începeau să se certe, Luca își amintea de sfaturile bufniței.

A început să respire profund când simțea că norul gri se apropie. A desenat norii pe hârtie și apoi i-a rupt, ca să-i lase să plece. Iar în fiecare seară, înainte de culcare, își amintea de steaua din inima lui.

Treptat, norii deveneau tot mai mici și mai rari. Părinții lui continuau să aibă discuții, dar el învățase că nu era vina lui și că putea găsi liniște în inima sa.

Într-o noapte, Luca a privit din nou pe fereastră și a văzut bufnița dându-i din aripi.

- Ai reușit, micuțule! Ține minte: norii pot apărea oricând, dar tu ai mereu lumina în tine ca să-i împrăștii.

Luca a zâmbit și s-a culcat liniștit, știind că oricât de mult ar ploua în jurul lui, soarele lui interior nu se va stinge niciodată.

Fișa 3.24. Corpul meu când sunt speriat

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 4: „Corpul meu când sunt speriat”

Această fișă este dedicată recunoașterii reacțiilor fiziologice ale corpului în situații de teamă sau anxietate. Activitățile ajută copilul să își localizeze senzațiile și să le exprime prin desen sau cuvinte.

Exercițiul 1: Unde simt frica?

Colorează zonele corpului în care simți frică atunci când te sperii. Poți folosi culori diferite pentru senzații diferite:

- Roșu pentru bătăi rapide ale inimii
- Albastru pentru mâini reci
- Galben pentru stomac strâns
- Verde pentru senzație de amețeală

Exercițiul 2: Cum reacționează corpul meu?

Completează:

- Când mi-e frică, inima mea: _____
- Când mi-e frică, stomacul meu: _____
- Când mi-e frică, mâinile mele: _____
- Când mi-e frică, corpul meu vrea să: _____

Exercițiul 3: Ce mă ajută să mă liniștesc?

Scrie sau desenează două lucruri care te ajută să te liniștești când te simți speriat:

1. _____
2. _____

Fișa 3.25. Poveste terapeutică "Puiul de leu care nu voia la școală"

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 5 - Gânduri care sperie vs gânduri care ajută

Puiul de leu care nu voia la școală

Poveste terapeutică despre gânduri sperioase și încredere în sine

În savana de la marginea pădurii trăia un pui de leu pe nume Leo. Avea blăniță strălucitoare, ochi curioși și un pas săltăreț. Era cel mai jucăuș din toată turma. Se cățara pe pietre, alerga după fluturi și adora să se joace cu surorile lui mai mici.

Dar Leo avea un secret pe care nu îl spunea nimănui. În fiecare dimineață, când era timpul să meargă la școala animalelor din pădure, îl dureau burta și simțea că lăbuțele îi tremură.

— Nu vreau să merg, spunea el.

— Dar de ce, Leo? întrebau părinții.

— Nu știu... doar nu vreau.

În capul lui Leo, o voce începea să șușotească: „Toți vor râde de tine”, „Ce faci dacă nu știi răspunsul?”, „Și dacă te pune doamna bufniță să citești cu voce tare?”

Leo asculta acele gânduri în fiecare dimineață și, cu cât le asculta mai mult, cu atât burta îl dureau mai tare.

Într-o zi, când stătea ghemuit sub un copac, a apărut bătrâna broască țestoasă Mara. Era cunoscută în savană pentru răbdarea ei și sfaturile blânde.

— Ce faci, micule leu?

— Mă gândesc că nu pot merge la școală... E prea greu.

— Hmm... Dar cine ți-a spus asta?

— Gândurile mele.

Broasca râse molcom:

— Aha! Deci nu profesorul, nu părinții, nici colegii... Gândurile! Le-ai verificat vreodată?

— Verificat? Cum?

— Cu lupa curajului. Vrei să încercăm?

A scos din săculețul ei o lupă magică (sau cel puțin așa părea).

— Ia spune un gând care te sperie.

— „O să greșesc la tablă.”

— Bine. Acum privește prin lupă. Ce vezi?

Leo privi și citi ce era scris pe mânerul lupei: „Toți greșesc uneori. Asta e dovadă că înveți.”

Apoi încă un gând: „Vor râde de mine.”

— Și lupa zicea: „Unii vor râde. Dar alții te vor sprijini. Nu ești singur.”

Leo se uită mirat. Parcă ceva se lumina în el.

— Deci pot alege ce gânduri ascult?

— Exact, spuse Mara. Minte ta e ca o savană: unele gânduri cresc ca buruienile, altele ca florile. Pe care le uzi, acelea rămân.

A doua zi, Leo s-a dus la școală. Frica mai era acolo, dar era mai mică. Iar în buzunarul de blană din piept, ținea un bilețel pe care scria: „Pot încerca. Pot greși. Pot reuși.”

Și, într-o zi, a citit cu voce tare. Și n-a fost perfect. Dar nici n-a fost sfârșitul lumii. Și nimeni nu a râs.

În schimb, o veveriță a spus:

— Ce voce curajoasă ai, Leo!

Și gândurile rele? Nu mai strigau. Doar șopteau.

Iar Leo le răspundea:

— Vă aud, dar azi nu mai decideti voi.

Fișa 3.26. Cutia de siguranță – strategii personale

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 6: Cutia de siguranță – strategii personale

Această fișă este destinată activității de descoperire a resurselor personale și a elementelor care aduc copilului siguranță. Fiecare copil este încurajat să creeze simbolic o 'cutie de siguranță' care să conțină lucruri, persoane și gânduri care îl ajută să se simtă în siguranță.

Exercițiul 1: Cine mă ajută să mă simt în siguranță?

Desenează sau scrie numele unei persoane care te face să te simți în siguranță:

Exercițiul 2: Obiectul meu de siguranță

Care este un obiect (real sau imaginar) care îți aduce liniște și te face să te simți protejat?

Desenează-l sau descrie-l:

Exercițiul 3: Gândul care mă liniștește

Scrie un gând bun pe care îl poți folosi când îți este frică sau te simți trist:

Exercițiul 4: Creează-ți cutia simbolică

Desenează o cutie și pune în ea (prin desen sau scris):

- persoană de încredere
- un loc sigur
- un obiect drag
- un gând liniștitor

Aceasta este cutia ta de siguranță – o poți deschide oricând cu puterea imaginației.

Fișa 3.27. Cum cer ajutor

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 10: Cum cer ajutor?

Această fișă este destinată ședinței în care învățăm să identificăm sursele de sprijin și să formulăm cereri de ajutor. Copiii sunt încurajați să exploreze persoane de încredere și să exerseze exprimarea nevoilor lor.

Exercițiul 1: Cine mă poate ajuta?

Scrie numele a trei persoane cărora le poți cere ajutorul:

1. _____
2. _____
3. _____

Exercițiul 2: Ce pot spune când am nevoie de ajutor?

Completează propozițiile de mai jos:

- Am nevoie de ajutor pentru că _____
- Te rog să mă ajuți cu _____
- Mă simt mai bine când _____

Exercițiul 3: Desenează „Harta sprijinului”

Desenează-te în mijlocul unei coli. Apoi, în jurul tău, desenează sau scrie numele celor care te ajută, locuri sau obiecte care îți dau un sentiment de siguranță.

Fișa 3.28. Poveste terapeutică "Fetița cu mantie invizibilă",

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr.11 - Eu pot face față!

Fetița cu mantie invizibilă

Poveste terapeutică despre curajul tăcut și încrederea interioară

Într-un orașel liniștit, printre blocuri înalte și parcuri cu leagăne colorate, trăia o fetiță pe nume Maria. Maria avea ochi mari ca două picături de cer și vorbea încet, dar cuvintele ei erau mereu frumoase. Îi plăcea să deseneze, să asculte muzică și să se uite la nori. Dar în fiecare zi, când trebuia să meargă la școală sau să răspundă în fața clasei, ceva înăuntrul ei se strângea.

Maria nu plângea. Nu țipa. Doar tăcea. Și în tăcerea aceea, se ghemuiau multe gânduri: „Dacă greșesc?”, „Dacă ceilalți cred că sunt ciudată?”, „Dacă o să tremur și toți vor vedea?”

Într-o seară, bunica ei i-a adus o cutie mică, legată cu o panglică albastră.

— Ce e aici? a întrebat Maria.

— E o mantie. Dar nu e una obișnuită. E invizibilă. Doar tu o poți simți.

Maria a deschis cutia și înăuntru... nu era nimic. A râs, dar bunica a zâmbit:

— Mantia asta nu se vede. Dar se simte. O porți atunci când ai nevoie de curaj. Când ți-e teamă, o atingi cu gândul și îți amintești că ai mai trecut prin lucruri grele. Ai reușit atunci, poți și acum.

Maria nu a înțeles imediat, dar a păstrat panglica.

A doua zi, când a fost întrebată la lecție, a simțit cum inima îi bate tare. Dar și-a imaginat că își pune mantia invizibilă. A tras aer în piept și a spus încet răspunsul. Nu a fost perfect. Dar doamna a zâmbit. Și colegii n-au râs.

În săptămânile care au urmat, Maria a mai avut momente în care gândurile sperioase veneau. Dar mantia era acolo. Câteodată o desena. Alteori își lega panglica albastră la mână. Și de fiecare dată când o simțea, se întorcea în ea însăși și își spunea: Poate că mi-e frică. Dar sunt aici. Și pot face față.

Și într-o zi, fără să-și dea seama, a spus un răspuns tare și clar. Și toți au auzit vocea ei.

— Ai vorbit tare! a spus un coleg.

— Știu, a zâmbit Maria. Mantia mea a crescut azi.

Fișa 3.29. Ce am învățat?

Această fișă a fost utilizată în Ședința nr. 14 - Ce am învățat?

Această fișă însoțește ultima ședință a programului. Copiii sunt invitați să reflecteze asupra lucrurilor pe care le-au învățat, emoțiilor trăite și strategiilor care le-au fost utile.

Exercițiul 1: Roata progresului

Completează câte o frază pentru fiecare secțiune:

- Emoția pe care am învățat să o recunosc mai bine: _____
- Tehnica de liniștire care mi-a plăcut cel mai mult: _____
- Un moment în care am fost curajos: _____
- Gândul bun pe care vreau să îl păstrez: _____

Exercițiul 2: Scrisoare pentru mine în viitor

Scrie o scrisoare pentru tine, pe care să o recitești peste câteva luni. Poți include sfaturi, gânduri de încurajare sau lucruri pe care nu vrei să le uiți.

Exercițiul 3: Un lucru pe care îl iau cu mine

Desenează sau scrie un lucru important pe care îl iei cu tine din acest program. Poate fi o idee, o emoție, un simbol sau o strategie pe care o vei folosi.

Anexa 6. Statistica la variabilele cercetate în cadrul experimentului formativ

Tabelul A 6.1. Prezentarea statisticii descriptive la GE și GC/test-retest

Descriptive Statistics											
GEGC	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
GE gen	11	1	1	2	1.45	.522	.273	.213	.661	-2.444	1.279
vârsta	11	4.0	8.0	12.0	9.636	1.3618	1.855	.230	.661	-.967	1.279
MASC total	11	19.0	79.0	98.0	87.091	6.8623	47.091	.388	.661	-1.168	1.279
cotare	11	1.0	3.0	4.0	3.818	.4045	.164	-1.923	.661	2.037	1.279
subsc.Simpt.Fizice	11	26.0	63.0	89.0	73.091	7.3001	53.291	.869	.661	1.352	1.279
cotare.1	11	2.0	2.0	4.0	3.000	.6325	.400	.000	.661	.417	1.279
subsc.Evit.Lezării	11	14.0	59.0	73.0	67.545	4.5247	20.473	-.381	.661	-.711	1.279
cotare.2	11	2.0	1.0	3.0	2.364	.6742	.455	-.593	.661	-.293	1.279
subsc.Anx.Soc.	11	26.0	70.0	96.0	82.909	7.7647	60.291	-.282	.661	-.332	1.279
cotare.3	11	1.0	3.0	4.0	3.727	.4671	.218	-1.189	.661	-.764	1.279
subsc.Sep/Panica	11	36.0	61.0	97.0	87.636	11.1559	124.455	-1.723	.661	2.581	1.279
cotare.4	11	2.0	2.0	4.0	3.727	.6467	.418	-2.420	.661	5.510	1.279
SIS total	11	40.0	80.0	120.0	105.273	11.1543	124.418	-1.093	.661	1.498	1.279
cotare.5	11	2.0	1.0	3.0	2.091	.8312	.691	-.190	.661	-1.485	1.279
subsc.RE	11	14.0	20.0	34.0	29.182	4.2853	18.364	-1.103	.661	.657	1.279
cotare.6	11	2.0	2.0	4.0	3.364	.6742	.455	-.593	.661	-.293	1.279
subsc.DC	11	7.0	5.0	12.0	8.818	2.9603	8.764	.046	.661	-2.148	1.279
cotare.7	11	3.0	1.0	4.0	2.909	1.1362	1.291	-.289	.661	-1.626	1.279
subsc.EV	11	13.0	14.0	27.0	19.455	3.7779	14.273	.561	.661	.227	1.279
cotare.8	11	2.0	2.0	4.0	2.636	.6742	.455	.593	.661	-.293	1.279
subsc.Implicare	11	11.0	8.0	19.0	15.909	2.9818	8.891	-2.078	.661	5.251	1.279
cotare.9	11	2.0	1.0	3.0	2.545	.6876	.473	-1.324	.661	.976	1.279
subsc.RCF	11	11.0	4.0	15.0	10.727	3.8753	15.018	-.630	.661	-1.009	1.279
cotare.10	11	3.0	1.0	4.0	2.091	1.1362	1.291	.289	.661	-1.626	1.279
subsc.RDF	11	7.0	9.0	16.0	14.818	2.3160	5.364	-2.034	.661	3.640	1.279
cotare.11	11	2.0	2.0	4.0	3.727	.6467	.418	-2.420	.661	5.510	1.279
subsc.EC	11	9.0	7.0	16.0	12.636	2.5796	6.655	-.875	.661	.918	1.279
cotare.12	11	2.0	2.0	4.0	3.182	.6030	.364	-.028	.661	.413	1.279
părinte1	11	1.0	1.0	2.0	1.273	.4671	.218	1.189	.661	-.764	1.279
părinte2	11	1.0	1.0	2.0	1.455	.5222	.273	.213	.661	-2.444	1.279
p1.subsc.Acord	11	14.0	4.0	18.0	9.182	4.4681	19.964	.478	.661	-.147	1.279
cotare.13	11	2.0	1.0	3.0	1.545	.6876	.473	.932	.661	.081	1.279
p1.subsc.Apropiere	11	14.0	8.0	22.0	14.455	4.0587	16.473	-.151	.661	.458	1.279
cotare.14	11	2.0	1.0	3.0	1.818	.6030	.364	.028	.661	.413	1.279
p1.subsc.EC	11	24.0	4.0	28.0	20.818	6.8530	46.964	-1.590	.661	2.977	1.279
cotare.15	11	3.0	1.0	4.0	3.000	1.0954	1.200	-.558	.661	-1.111	1.279
p1.subsc.Suport	11	17.0	1.0	18.0	11.364	5.4272	29.455	-1.064	.661	.567	1.279
cotare.16	11	3.0	1.0	4.0	1.545	1.0357	1.073	1.833	.661	2.449	1.279
p1.subsc.Subminare	11	13.0	23.0	36.0	29.818	3.9451	15.564	.046	.661	-.699	1.279
cotare.17	11	1.0	3.0	4.0	3.455	.5222	.273	.213	.661	-2.444	1.279
p1.subsc.Suținere	11	13.0	13.0	26.0	19.455	4.8860	23.873	.147	.661	-1.568	1.279
cotare.18	11	2.0	1.0	3.0	1.818	.7508	.564	.329	.661	-.878	1.279
p1.subsc.DM	11	10.0	1.0	11.0	3.909	2.7732	7.691	1.834	.661	4.083	1.279

cotare.19	11	3.0	1.0	4.0	1.364	.9244	.855	2.808	.661	8.042	1.279
p2.subsc.Acord	11	8.0	4.0	12.0	7.909	2.5082	6.291	-.293	.661	-.451	1.279
cotare.20	11	1.0	1.0	2.0	1.091	.3015	.091	3.317	.661	11.000	1.279
p2.subsc.Apropiere	11	9.0	8.0	17.0	12.818	2.4421	5.964	-.247	.661	.549	1.279
cotare.21	11	1.0	1.0	2.0	1.545	.5222	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
p2.subsc.EC	11	12.0	16.0	28.0	23.364	3.4720	12.055	-.812	.661	.631	1.279
cotare.22	11	2.0	2.0	4.0	3.273	.6467	.418	-.291	.661	-.208	1.279
p2.subsc.Suport	11	9.0	3.0	12.0	7.727	3.2891	10.818	-.365	.661	-1.358	1.279
cotare.23	11	3.0	1.0	4.0	1.273	.9045	.818	3.317	.661	11.000	1.279
p2.subsc.Subminare	11	8.0	27.0	35.0	31.636	3.0421	9.255	-.306	.661	-1.825	1.279
cotare.24	11	1.0	3.0	4.0	3.727	.4671	.218	-1.189	.661	-.764	1.279
p2.subsc.Suținere	11	20.0	13.0	33.0	23.000	6.9570	48.400	-.231	.661	-1.424	1.279
cotare.25	11	3.0	1.0	4.0	2.455	.9342	.873	-.290	.661	-.501	1.279
p2.subsc.DM	11	7.0	2.0	9.0	4.818	2.4008	5.764	.526	.661	-.956	1.279
cotare.26	11	2.0	1.0	3.0	1.545	.8202	.673	1.153	.661	-.254	1.279
GEGC	11	.00	1.00	1.00	1.0000	.00000	.000	.	.	.	.
RE MASC total	11	24.00	53.00	77.00	65.4545	6.59339	43.473	-.195	.661	.411	1.279
cotare	11	2.00	1.00	3.00	2.0000	.63246	.400	.000	.661	.417	1.279
RE	11	28.00	43.00	71.00	55.1818	7.89707	62.364	.305	.661	.722	1.279
subsc.Simpt.Fizice	11	2.00	1.00	3.00	1.3636	.67420	.455	1.800	.661	2.611	1.279
cotare.1	11	2.00	1.00	3.00	1.3636	.67420	.455	1.800	.661	2.611	1.279
RE	11	15.00	43.00	58.00	50.6364	4.12971	17.055	-.537	.661	1.094	1.279
subsc.Evit.Lezării	11	.00	1.00	1.00	1.0000	.00000	.000	.	.	.	.
cotare.2	11	.00	1.00	1.00	1.0000	.00000	.000	.	.	.	.
RE subsc.Anx.Soc.	11	17.00	55.00	72.00	62.3636	6.20117	38.455	.448	.661	-1.400	1.279
cotare.3	11	2.00	1.00	3.00	1.7273	.78625	.618	.574	.661	-.967	1.279
RE	11	35.00	43.00	78.00	66.2727	9.75798	95.218	-1.517	.661	2.600	1.279
subsc.Sep/Panica	11	2.00	1.00	3.00	2.1818	.75076	.564	-.329	.661	-.878	1.279
cotare.4	11	2.00	1.00	3.00	2.1818	.75076	.564	-.329	.661	-.878	1.279
RE SIS total	11	40.00	115.00	155.00	140.2727	11.15429	124.418	-1.093	.661	1.498	1.279
cotare.5	11	2.00	2.00	4.00	3.0909	.83121	.691	-.190	.661	-1.485	1.279
RE subsc.RE	11	9.00	11.00	20.00	15.3636	3.29462	10.855	-.106	.661	-1.632	1.279
cotare.6	11	1.00	2.00	3.00	2.5455	.52223	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
RE subsc.DC	11	6.00	3.00	9.00	5.2727	2.32770	5.418	.353	.661	-1.750	1.279
cotare.7	11	2.00	1.00	3.00	2.0909	.94388	.891	-.209	.661	-2.069	1.279
RE subsc.EV	11	9.00	6.00	15.00	11.4545	2.91079	8.473	-.731	.661	.026	1.279
cotare.8	11	2.00	1.00	3.00	1.9091	.53936	.291	-.155	.661	1.862	1.279
RE subsc.Implicare	11	6.00	6.00	12.00	9.2727	2.68667	7.218	-.430	.661	-1.903	1.279
cotare.9	11	1.00	1.00	2.00	1.5455	.52223	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
RE subsc.RCF	11	6.00	10.00	16.00	13.4545	2.06706	4.273	-.087	.661	-1.003	1.279
cotare.10	11	1.00	3.00	4.00	3.6364	.50452	.255	-.661	.661	-1.964	1.279
RE subsc.RDF	11	4.00	4.00	8.00	5.9091	1.75810	3.091	.032	.661	-1.979	1.279
cotare.11	11	1.00	1.00	2.00	1.6364	.50452	.255	-.661	.661	-1.964	1.279
RE subsc.EC	11	6.00	4.00	10.00	7.0000	1.89737	3.600	-.322	.661	-.432	1.279
cotare.12	11	2.00	1.00	3.00	2.0000	.63246	.400	.000	.661	.417	1.279
RE părinte1	11	1.00	1.00	2.00	1.6364	.50452	.255	-.661	.661	-1.964	1.279
RE părinte2	11	1.00	1.00	2.00	1.9091	.30151	.091	-3.317	.661	11.000	1.279
RE p1.subsc.Acord	11	13.00	9.00	22.00	16.0909	3.98634	15.891	-.452	.661	-.702	1.279
cotare.13	11	3.00	1.00	4.00	2.4545	.93420	.873	-.290	.661	-.501	1.279
RE	11	8.00	18.00	26.00	22.0909	3.01511	9.091	-.374	.661	-1.405	1.279
p1.subsc.Apropiere	11	2.00	2.00	4.00	3.2727	.90453	.818	-.647	.661	-1.548	1.279
cotare.14	11	2.00	2.00	4.00	3.2727	.90453	.818	-.647	.661	-1.548	1.279
RE p1.subsc.EC	11	15.00	4.00	19.00	13.2727	4.47417	20.018	-.670	.661	.461	1.279

	cotare.15	11	2.00	1.00	3.00	2.0000	.63246	.400	.000	.661	.417	1.279
	RE p1.subsc.Suport	11	22.00	6.00	28.00	19.9091	6.70007	44.891	-1.070	.661	.801	1.279
	cotare.16	11	2.00	1.00	3.00	2.0909	.70065	.491	-.123	.661	-.453	1.279
	RE p1.subsc.Subminare	11	9.00	15.00	24.00	19.2727	2.90141	8.418	.660	.661	-.474	1.279
	cotare.17	11	1.00	1.00	2.00	1.9091	.30151	.091	-3.317	.661	11.000	1.279
	RE p1.subsc.Susținere	11	17.00	19.00	36.00	30.3636	4.52267	20.455	-1.559	.661	3.829	1.279
	cotare.18	11	2.00	2.00	4.00	3.0909	.53936	.291	.155	.661	1.862	1.279
	RE p1.subsc.DM	11	6.00	4.00	10.00	6.7273	2.24013	5.018	.155	.661	-1.225	1.279
	cotare.19	11	3.00	1.00	4.00	2.6364	1.36182	1.855	-.060	.661	-2.072	1.279
	RE p2.subsc.Acord	11	12.00	9.00	21.00	16.7273	3.58025	12.818	-1.102	.661	1.006	1.279
	cotare.20	11	3.00	1.00	4.00	2.8182	.75076	.564	-1.404	.661	3.529	1.279
	RE p2.subsc.Apropiere	11	9.00	15.00	24.00	20.6364	2.80260	7.855	-.476	.661	.150	1.279
	cotare.21	11	1.00	2.00	3.00	2.8182	.40452	.164	-1.923	.661	2.037	1.279
	RE p2.subsc.EC	11	6.00	10.00	16.00	12.6364	2.20330	4.855	.086	.661	-1.474	1.279
	cotare.22	11	1.00	1.00	2.00	1.6364	.50452	.255	-.661	.661	-1.964	1.279
	RE p2.subsc.Suport	11	13.00	12.00	25.00	19.3636	3.66804	13.455	-.474	.661	.277	1.279
	cotare.23	11	2.00	1.00	3.00	1.9091	.70065	.491	.123	.661	-.453	1.279
	RE p2.subsc.Subminare	11	8.00	12.00	20.00	17.7273	2.37027	5.618	-1.476	.661	2.666	1.279
	cotare.24	11	1.00	1.00	2.00	1.9091	.30151	.091	-3.317	.661	11.000	1.279
	RE p2.subsc.Susținere	11	15.00	25.00	40.00	32.8182	4.53471	20.564	.003	.661	-.380	1.279
	cotare.25	11	2.00	2.00	4.00	3.2727	.64667	.418	-.291	.661	-.208	1.279
	RE p2.subsc.DM	11	4.00	6.00	10.00	7.6364	1.43337	2.055	.537	.661	-.504	1.279
	cotare.26	11	2.00	2.00	4.00	2.7273	.78625	.618	.574	.661	-.967	1.279
	Valid N (listwise)	11										
GC	gen	11	1	1	2	1.55	.522	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
	vârsta	11	4.0	8.0	12.0	9.818	1.5374	2.364	.167	.661	-1.446	1.279
	MASC total	11	26.0	66.0	92.0	80.182	7.6918	59.164	-.645	.661	.349	1.279
	cotare	11	2.0	2.0	4.0	3.364	.8090	.655	-.847	.661	-.764	1.279
	subsc.Simpt.Fizice	11	14.0	63.0	77.0	68.545	4.6982	22.073	.301	.661	-1.144	1.279
	cotare.1	11	1.0	2.0	3.0	2.545	.5222	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
	subsc.Evit.Lezării	11	14.0	59.0	73.0	64.818	4.3086	18.564	.564	.661	.250	1.279
	cotare.2	11	2.0	1.0	3.0	2.000	.6325	.400	.000	.661	.417	1.279
	subsc.Anx.Soc.	11	26.0	62.0	88.0	76.182	8.7729	76.964	-.019	.661	-1.244	1.279
	cotare.3	11	2.0	2.0	4.0	3.182	.7508	.564	-.329	.661	-.878	1.279
	subsc.Sep/Panica	11	41.0	56.0	97.0	77.273	15.7866	249.218	-.241	.661	-1.863	1.279
	cotare.4	11	3.0	1.0	4.0	3.000	1.2649	1.600	-.725	.661	-1.302	1.279
	SIS total	11	20.0	97.0	117.0	106.455	7.3125	53.473	-.142	.661	-1.606	1.279
	cotare.5	11	2.0	1.0	3.0	2.000	.7746	.600	.000	.661	-1.111	1.279
	subsc.RE	11	11.0	23.0	34.0	27.818	3.5162	12.364	.252	.661	-.832	1.279
	cotare.6	11	2.0	2.0	4.0	3.273	.6467	.418	-.291	.661	-.208	1.279
	subsc.DC	11	7.0	5.0	12.0	9.818	2.6007	6.764	-.924	.661	-.681	1.279
	cotare.7	11	3.0	1.0	4.0	3.364	1.0269	1.055	-1.584	.661	1.744	1.279
	subsc.EV	11	9.0	14.0	23.0	18.545	2.8058	7.873	.207	.661	-.076	1.279
	cotare.8	11	1.0	2.0	3.0	2.364	.5045	.255	.661	.661	-1.964	1.279
	subsc.Implicare	11	11.0	8.0	19.0	15.364	2.9757	8.855	-1.573	.661	3.346	1.279
	cotare.9	11	2.0	1.0	3.0	2.364	.6742	.455	-.593	.661	-.293	1.279
	subsc.RCF	11	11.0	4.0	15.0	10.818	3.8162	14.564	-.793	.661	-.776	1.279
	cotare.10	11	3.0	1.0	4.0	2.273	1.1037	1.218	-.108	.661	-1.597	1.279
	subsc.RDF	11	7.0	9.0	16.0	14.818	2.3160	5.364	-2.034	.661	3.640	1.279

cotare.11	11	2.0	2.0	4.0	3.727	.6467	.418	-2.420	.661	5.510	1.279
subsc.EC	11	9.0	7.0	16.0	12.455	2.4643	6.073	-.840	.661	1.353	1.279
cotare.12	11	2.0	2.0	4.0	3.000	.6325	.400	.000	.661	.417	1.279
părinte1	11	1.0	1.0	2.0	1.182	.4045	.164	1.923	.661	2.037	1.279
părinte2	11	1.0	1.0	2.0	1.182	.4045	.164	1.923	.661	2.037	1.279
p1.subsc.Acord	11	9.0	4.0	13.0	7.182	3.1565	9.964	.473	.661	-1.013	1.279
cotare.13	11	1.0	1.0	2.0	1.273	.4671	.218	1.189	.661	-.764	1.279
p1.subsc.Apropiere	11	14.0	8.0	22.0	13.636	4.4107	19.455	.161	.661	-.231	1.279
cotare.14	11	2.0	1.0	3.0	1.727	.6467	.418	.291	.661	-.208	1.279
p1.subsc.EC	11	10.0	18.0	28.0	23.909	3.6457	13.291	-.668	.661	-.847	1.279
cotare.15	11	2.0	2.0	4.0	3.364	.8090	.655	-.847	.661	-.764	1.279
p1.subsc.Suport	11	16.0	1.0	17.0	9.273	5.5873	31.218	-.568	.661	-1.004	1.279
cotare.16	11	3.0	1.0	4.0	1.364	.9244	.855	2.808	.661	8.042	1.279
p1.subsc.Subminare	11	10.0	26.0	36.0	31.182	3.6556	13.364	.183	.661	-1.746	1.279
cotare.17	11	1.0	3.0	4.0	3.545	.5222	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
p1.subsc.Susținere	11	13.0	13.0	26.0	18.455	4.9064	24.073	.496	.661	-1.317	1.279
cotare.18	11	3.0	1.0	4.0	2.000	1.0000	1.000	.733	.661	-.133	1.279
p1.subsc.DM	11	10.0	1.0	11.0	4.455	3.6156	13.073	1.225	.661	.130	1.279
cotare.19	11	3.0	1.0	4.0	1.636	1.2060	1.455	1.700	.661	1.358	1.279
p2.subsc.Acord	11	9.0	4.0	13.0	8.545	3.2362	10.473	.046	.661	-1.098	1.279
cotare.20	11	1.0	1.0	2.0	1.273	.4671	.218	1.189	.661	-.764	1.279
p2.subsc.Apropiere	11	14.0	8.0	22.0	13.727	3.9010	15.218	.461	.661	1.347	1.279
cotare.21	11	2.0	1.0	3.0	1.818	.6030	.364	.028	.661	.413	1.279
p2.subsc.EC	11	12.0	16.0	28.0	22.182	4.1909	17.564	-.206	.661	-1.184	1.279
cotare.22	11	2.0	2.0	4.0	3.000	.7746	.600	.000	.661	-1.111	1.279
p2.subsc.Suport	11	14.0	3.0	17.0	9.182	4.6004	21.164	.099	.661	-.663	1.279
cotare.23	11	1.0	1.0	2.0	1.091	.3015	.091	3.317	.661	11.000	1.279
p2.subsc.Subminare	11	12.0	23.0	35.0	30.636	3.8800	15.055	-.555	.661	-.405	1.279
cotare.24	11	1.0	3.0	4.0	3.545	.5222	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
p2.subsc.Susținere	11	19.0	14.0	33.0	22.909	6.0573	36.691	.005	.661	-1.015	1.279
cotare.25	11	3.0	1.0	4.0	2.545	.8202	.673	-.176	.661	.187	1.279
p2.subsc.DM	11	7.0	1.0	8.0	4.273	2.1950	4.818	.201	.661	-.783	1.279
cotare.26	11	2.0	1.0	3.0	1.364	.6742	.455	1.800	.661	2.611	1.279
GEGC	11	.00	2.00	2.00	2.0000	.00000	.000	.	.	.	.
RE MASC total	11	65.00	27.00	92.00	77.4545	17.87939	319.673	-2.633	.661	7.607	1.279
cotare	11	2.00	2.00	4.00	3.1818	.87386	.764	-.409	.661	-1.621	1.279
RE	11	17.00	63.00	80.00	70.0000	5.54977	30.800	.339	.661	-.668	1.279
subsc.Simpt.Fizice	11	7.00	2.00	9.00	3.1818	1.99089	3.964	2.948	.661	9.297	1.279
cotare.1	11	7.00	2.00	9.00	3.1818	1.99089	3.964	2.948	.661	9.297	1.279
RE	11	14.00	59.00	73.00	64.8182	4.30855	18.564	.564	.661	.250	1.279
subsc.Evit.Lezării	11	2.00	1.00	3.00	2.0909	.70065	.491	-.123	.661	-.453	1.279
cotare.2	11	2.00	1.00	3.00	2.0909	.70065	.491	-.123	.661	-.453	1.279
RE subsc.Anx.Soc.	11	26.00	62.00	88.00	75.4545	8.93715	79.873	.240	.661	-1.367	1.279
cotare.3	11	2.00	2.00	4.00	3.1818	.75076	.564	-.329	.661	-.878	1.279
RE	11	71.00	26.00	97.00	71.0909	21.02596	442.091	-.824	.661	.556	1.279
subsc.Sep/Panica	11	3.00	1.00	4.00	3.0000	1.26491	1.600	-.725	.661	-1.302	1.279
cotare.4	11	3.00	1.00	4.00	3.0000	1.26491	1.600	-.725	.661	-1.302	1.279
RE SIS total	11	112.00	2.00	114.00	77.0000	42.18056	1779.200	-1.004	.661	-.792	1.279
cotare.5	11	3.00	1.00	4.00	2.0909	.94388	.891	.663	.661	.199	1.279
RE subsc.RE	11	28.00	6.00	34.00	26.2727	7.41742	55.018	-2.274	.661	6.369	1.279
cotare.6	11	2.00	2.00	4.00	3.1818	.75076	.564	-.329	.661	-.878	1.279
RE subsc.DC	11	7.00	5.00	12.00	9.8182	2.60070	6.764	-.924	.661	-.681	1.279

cotare.7	11	3.00	1.00	4.00	3.1818	1.07872	1.164	-1.014	.661	-.206	1.279
RE subsc.EV	11	87.00	11.00	98.00	24.9091	24.49675	600.091	3.191	.661	10.400	1.279
cotare.8	11	1.00	2.00	3.00	2.2727	.46710	.218	1.189	.661	-.764	1.279
RE subsc.Implicare	11	45.00	13.00	58.00	19.9091	12.74719	162.491	3.209	.661	10.485	1.279
cotare.9	11	2.00	1.00	3.00	2.2727	.64667	.418	-.291	.661	-.208	1.279
RE subsc.RCF	11	18.00	10.00	28.00	14.5455	4.84487	23.473	2.442	.661	6.957	1.279
cotare.10	11	2.00	2.00	4.00	3.2727	.78625	.618	-.574	.661	-.967	1.279
RE subsc.RDF	11	4.00	4.00	8.00	5.6364	1.80404	3.255	.417	.661	-1.862	1.279
cotare.11	11	1.00	1.00	2.00	1.5455	.52223	.273	-.213	.661	-2.444	1.279
RE subsc.EC	11	32.00	4.00	36.00	9.6364	8.94732	80.055	3.044	.661	9.723	1.279
cotare.12	11	2.00	1.00	3.00	2.0000	.63246	.400	.000	.661	.417	1.279
RE părinte1	11	1.00	1.00	2.00	1.1818	.40452	.164	1.923	.661	2.037	1.279
RE părinte2	11	1.00	1.00	2.00	1.2727	.46710	.218	1.189	.661	-.764	1.279
RE p1.subsc.Acord	11	9.00	4.00	13.00	7.1818	3.15652	9.964	.473	.661	-1.013	1.279
cotare.13	11	1.00	1.00	2.00	1.3636	.50452	.255	.661	.661	-1.964	1.279
RE											
p1.subsc.Apropiere	11	9.00	8.00	17.00	12.3636	3.72217	13.855	-.236	.661	-1.914	1.279
cotare.14	11	2.00	1.00	3.00	1.8182	.75076	.564	.329	.661	-.878	1.279
RE p1.subsc.EC	11	10.00	18.00	28.00	23.7273	3.46672	12.018	-.758	.661	-.707	1.279
cotare.15	11	2.00	2.00	4.00	3.3636	.80904	.655	-.847	.661	-.764	1.279
RE p1.subsc.Suport	11	16.00	1.00	17.00	9.2727	5.58732	31.218	-.568	.661	-1.004	1.279
cotare.16	11	3.00	1.00	4.00	1.3636	.92442	.855	2.808	.661	8.042	1.279
RE											
p1.subsc.Subminare	11	10.00	26.00	36.00	31.1818	3.65563	13.364	.183	.661	-1.746	1.279
cotare.17	11	1.00	3.00	4.00	3.6364	.50452	.255	-.661	.661	-1.964	1.279
RE											
p1.subsc.Susținere	11	13.00	13.00	26.00	18.4545	4.90640	24.073	.496	.661	-1.317	1.279
cotare.18	11	3.00	1.00	4.00	2.1818	.98165	.964	.346	.661	-.587	1.279
RE p1.subsc.DM	11	10.00	1.00	11.00	4.4545	3.61562	13.073	1.225	.661	.130	1.279
cotare.19	11	3.00	1.00	4.00	1.9091	1.37510	1.891	1.042	.661	-.981	1.279
RE p2.subsc.Acord	11	9.00	4.00	13.00	8.5455	3.23616	10.473	.046	.661	-1.098	1.279
cotare.20	11	1.00	1.00	2.00	1.2727	.46710	.218	1.189	.661	-.764	1.279
RE											
p2.subsc.Apropiere	11	14.00	8.00	22.00	13.7273	3.90105	15.218	.461	.661	1.347	1.279
cotare.21	11	2.00	1.00	3.00	1.7273	.64667	.418	.291	.661	-.208	1.279
RE p2.subsc.EC	11	12.00	16.00	28.00	21.4545	4.52468	20.473	.112	.661	-1.515	1.279
cotare.22	11	2.00	2.00	4.00	2.9091	.70065	.491	.123	.661	-.453	1.279
RE p2.subsc.Suport	11	14.00	3.00	17.00	10.3636	4.50051	20.255	-.428	.661	-.245	1.279
cotare.23	11	1.00	1.00	2.00	1.0909	.30151	.091	3.317	.661	11.000	1.279
RE											
p2.subsc.Subminare	11	12.00	23.00	35.00	30.0000	4.40454	19.400	-.541	.661	-1.062	1.279
cotare.24	11	1.00	3.00	4.00	3.4545	.52223	.273	.213	.661	-2.444	1.279
RE											
p2.subsc.Susținere	11	19.00	14.00	33.00	22.9091	6.05730	36.691	.005	.661	-1.015	1.279
cotare.25	11	3.00	1.00	4.00	2.2727	.90453	.818	.344	.661	-.054	1.279
RE p2.subsc.DM	11	6.00	1.00	7.00	3.8182	1.83402	3.364	.206	.661	-.685	1.279
cotare.26	11	2.00	1.00	3.00	1.3636	.67420	.455	1.800	.661	2.611	1.279
Valid N (listwise)	11										

Tabelul A 6.2. Testul Kolmogorov-Smirnov și testul Shapiro-Wilk

		Tests of Normality ^{c,d}					
GEGC		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
GE	MASC total	.165	11	.200*	.914	11	.271
	cotare	.492	11	.000	.486	11	.000
	subsc.Simpt.Fizice	.232	11	.100	.906	11	.221
	cotare.1	.318	11	.003	.795	11	.008
	subsc.Evit.Lezării	.232	11	.101	.905	11	.215
	cotare.2	.282	11	.015	.786	11	.006
	subsc.Anx.Soc.	.152	11	.200*	.959	11	.761
	cotare.3	.448	11	.000	.572	11	.000
	subsc.Sep/Panica	.240	11	.076	.791	11	.007
	cotare.4	.482	11	.000	.504	11	.000
	SIS total	.176	11	.200*	.918	11	.300
	cotare.5	.227	11	.120	.819	11	.017
	subsc.RE	.210	11	.188	.895	11	.160
	cotare.6	.282	11	.015	.786	11	.006
	subsc.DC	.224	11	.129	.806	11	.011
	cotare.7	.286	11	.012	.804	11	.011
	subsc.EV	.170	11	.200*	.961	11	.790
	cotare.8	.282	11	.015	.786	11	.006
	subsc.Implicare	.239	11	.078	.789	11	.007
	cotare.9	.382	11	.000	.701	11	.000
	subsc.RCF	.176	11	.200*	.895	11	.159
	cotare.10	.286	11	.012	.804	11	.011
	subsc.RDF	.422	11	.000	.605	11	.000
	cotare.11	.482	11	.000	.504	11	.000
	subsc.EC	.172	11	.200*	.924	11	.350
	cotare.12	.346	11	.001	.774	11	.004
	părinte1	.448	11	.000	.572	11	.000
	părinte2	.353	11	.000	.649	11	.000
	p1.subsc.Acord	.155	11	.200*	.913	11	.265
	cotare.13	.332	11	.001	.756	11	.002
	p1.subsc.Apropiere	.183	11	.200*	.930	11	.415
	cotare.14	.346	11	.001	.774	11	.004
	p1.subsc.EC	.184	11	.200*	.855	11	.049
	cotare.15	.274	11	.021	.828	11	.022
	p1.subsc.Suport	.291	11	.010	.865	11	.068
	cotare.16	.428	11	.000	.615	11	.000
	p1.subsc.Subminare	.219	11	.148	.937	11	.483
	cotare.17	.353	11	.000	.649	11	.000
	p1.subsc.Susținere	.183	11	.200*	.909	11	.237
	cotare.18	.232	11	.100	.822	11	.018
	p1.subsc.DM	.214	11	.169	.824	11	.019
	cotare.19	.471	11	.000	.474	11	.000
	p2.subsc.Acord	.151	11	.200*	.950	11	.640
	cotare.20	.528	11	.000	.345	11	.000
	p2.subsc.Apropiere	.137	11	.200*	.975	11	.935
	cotare.21	.353	11	.000	.649	11	.000

p2.subsc.EC	.136	11	.200*	.957	11	.733
cotare.22	.300	11	.007	.793	11	.008
p2.subsc.Suport	.169	11	.200*	.909	11	.238
cotare.23	.528	11	.000	.345	11	.000
p2.subsc.Subminare	.236	11	.088	.861	11	.059
cotare.24	.448	11	.000	.572	11	.000
p2.subsc.Susținere	.212	11	.178	.925	11	.366
cotare.25	.266	11	.029	.887	11	.127
p2.subsc.DM	.179	11	.200*	.928	11	.389
cotare.26	.383	11	.000	.689	11	.000
RE MASC total	.173	11	.200*	.974	11	.923
cotare	.318	11	.003	.795	11	.008
RE subsc.Simpt.Fizice	.162	11	.200*	.949	11	.628
cotare.1	.432	11	.000	.619	11	.000
RE subsc.Evit.Lezării	.262	11	.033	.873	11	.086
RE subsc.Anx.Soc.	.214	11	.171	.902	11	.197
cotare.3	.277	11	.018	.799	11	.009
RE subsc.Sep/Panica	.226	11	.121	.866	11	.069
cotare.4	.232	11	.100	.822	11	.018
RE SIS total	.176	11	.200*	.918	11	.300
cotare.5	.227	11	.120	.819	11	.017
RE subsc.RE	.152	11	.200*	.916	11	.291
cotare.6	.353	11	.000	.649	11	.000
RE subsc.DC	.253	11	.047	.830	11	.023
cotare.7	.287	11	.012	.754	11	.002
RE subsc.EV	.211	11	.187	.901	11	.193
cotare.8	.385	11	.000	.724	11	.001
RE subsc.Implicare	.252	11	.049	.778	11	.005
cotare.9	.353	11	.000	.649	11	.000
RE subsc.RCF	.223	11	.131	.902	11	.196
cotare.10	.401	11	.000	.625	11	.000
RE subsc.RDF	.225	11	.126	.822	11	.018
cotare.11	.401	11	.000	.625	11	.000
RE subsc.EC	.155	11	.200*	.943	11	.555
cotare.12	.318	11	.003	.795	11	.008
RE părinte1	.401	11	.000	.625	11	.000
RE părinte2	.528	11	.000	.345	11	.000
RE p1.subsc.Acord	.229	11	.110	.939	11	.507
cotare.13	.266	11	.029	.887	11	.127
RE p1.subsc.Apropiere	.191	11	.200*	.882	11	.109
cotare.14	.335	11	.001	.733	11	.001
RE p1.subsc.EC	.115	11	.200*	.949	11	.633
cotare.15	.318	11	.003	.795	11	.008
RE p1.subsc.Suport	.206	11	.200*	.894	11	.158
cotare.16	.279	11	.017	.822	11	.018
RE p1.subsc.Subminare	.306	11	.005	.869	11	.075
cotare.17	.528	11	.000	.345	11	.000
RE p1.subsc.Susținere	.210	11	.191	.867	11	.070
cotare.18	.385	11	.000	.724	11	.001

	RE p1.subsc.DM	.173	11	.200*	.889	11	.135
	cotare.19	.296	11	.008	.770	11	.004
	RE p2.subsc.Acord	.238	11	.083	.894	11	.154
	cotare.20	.414	11	.000	.718	11	.001
	RE p2.subsc.Apropiere	.158	11	.200*	.923	11	.346
	cotare.21	.492	11	.000	.486	11	.000
	RE p2.subsc.EC	.157	11	.200*	.910	11	.245
	cotare.22	.401	11	.000	.625	11	.000
	RE p2.subsc.Suport	.127	11	.200*	.973	11	.918
	cotare.23	.279	11	.017	.822	11	.018
	RE p2.subsc.Subminare	.273	11	.021	.836	11	.028
	cotare.24	.528	11	.000	.345	11	.000
	RE p2.subsc.Susținere	.156	11	.200*	.971	11	.894
	cotare.25	.300	11	.007	.793	11	.008
	RE p2.subsc.DM	.218	11	.150	.871	11	.081
	cotare.26	.277	11	.018	.799	11	.009
GC	MASC total	.257	11	.041	.919	11	.309
	cotare	.330	11	.001	.754	11	.002
	subsc.Simpt.Fizice	.245	11	.064	.866	11	.069
	cotare.1	.353	11	.000	.649	11	.000
	subsc.Evit.Lezării	.210	11	.189	.921	11	.331
	cotare.2	.318	11	.003	.795	11	.008
	subsc.Anx.Soc.	.141	11	.200*	.943	11	.560
	cotare.3	.232	11	.100	.822	11	.018
	subsc.Sep/Panica	.233	11	.097	.872	11	.081
	cotare.4	.331	11	.001	.758	11	.003
	SIS total	.232	11	.102	.900	11	.184
	cotare.5	.227	11	.117	.833	11	.025
	subsc.RE	.177	11	.200*	.945	11	.577
	cotare.6	.300	11	.007	.793	11	.008
	subsc.DC	.312	11	.004	.807	11	.012
	cotare.7	.369	11	.000	.698	11	.000
	subsc.EV	.163	11	.200*	.936	11	.472
	cotare.8	.401	11	.000	.625	11	.000
	subsc.Implicare	.221	11	.139	.871	11	.080
	cotare.9	.282	11	.015	.786	11	.006
	subsc.RCF	.258	11	.039	.865	11	.067
	cotare.10	.290	11	.010	.815	11	.015
	subsc.RDF	.422	11	.000	.605	11	.000
	cotare.11	.482	11	.000	.504	11	.000
	subsc.EC	.187	11	.200*	.937	11	.488
	cotare.12	.318	11	.003	.795	11	.008
	părinte1	.492	11	.000	.486	11	.000
	părinte2	.492	11	.000	.486	11	.000
	p1.subsc.Acord	.207	11	.200*	.870	11	.078
	cotare.13	.448	11	.000	.572	11	.000
	p1.subsc.Apropiere	.172	11	.200*	.915	11	.282
	cotare.14	.300	11	.007	.793	11	.008
	p1.subsc.EC	.254	11	.046	.885	11	.120

cotare.15	.330	11	.001	.754	11	.002
p1.subsc.Suport	.258	11	.040	.878	11	.098
cotare.16	.471	11	.000	.474	11	.000
p1.subsc.Subminare	.270	11	.024	.878	11	.097
cotare.17	.353	11	.000	.649	11	.000
p1.subsc.Susținere	.214	11	.171	.872	11	.083
cotare.18	.227	11	.117	.863	11	.064
p1.subsc.DM	.277	11	.018	.787	11	.006
cotare.19	.428	11	.000	.578	11	.000
p2.subsc.Acord	.130	11	.200*	.932	11	.431
cotare.20	.448	11	.000	.572	11	.000
p2.subsc.Apropiere	.190	11	.200*	.924	11	.353
cotare.21	.346	11	.001	.774	11	.004
p2.subsc.EC	.122	11	.200*	.944	11	.565
cotare.22	.227	11	.117	.833	11	.025
p2.subsc.Suport	.165	11	.200*	.931	11	.425
cotare.23	.528	11	.000	.345	11	.000
p2.subsc.Subminare	.183	11	.200*	.913	11	.265
cotare.24	.353	11	.000	.649	11	.000
p2.subsc.Susținere	.195	11	.200*	.941	11	.532
cotare.25	.256	11	.043	.893	11	.150
p2.subsc.DM	.122	11	.200*	.970	11	.891
cotare.26	.432	11	.000	.619	11	.000
RE MASC total	.353	11	.000	.664	11	.000
cotare	.280	11	.016	.785	11	.006
RE subsc.Simpt.Fizice	.208	11	.200*	.908	11	.231
cotare.1	.445	11	.000	.539	11	.000
RE subsc.Evit.Lezării	.210	11	.189	.921	11	.331
cotare.2	.279	11	.017	.822	11	.018
RE subsc.Anx.Soc.	.196	11	.200*	.909	11	.237
cotare.3	.232	11	.100	.822	11	.018
RE subsc.Sep/Panica	.200	11	.200*	.915	11	.277
cotare.4	.331	11	.001	.758	11	.003
RE SIS total	.319	11	.003	.786	11	.006
cotare.5	.266	11	.029	.877	11	.095
RE subsc.RE	.289	11	.011	.751	11	.002
cotare.6	.232	11	.100	.822	11	.018
RE subsc.DC	.312	11	.004	.807	11	.012
cotare.7	.321	11	.002	.778	11	.005
RE subsc.EV	.440	11	.000	.482	11	.000
cotare.8	.448	11	.000	.572	11	.000
RE subsc.Implicare	.438	11	.000	.474	11	.000
cotare.9	.300	11	.007	.793	11	.008
RE subsc.RCF	.291	11	.010	.712	11	.001
cotare.10	.277	11	.018	.799	11	.009
RE subsc.RDF	.272	11	.022	.780	11	.005
cotare.11	.353	11	.000	.649	11	.000
RE subsc.EC	.393	11	.000	.548	11	.000
cotare.12	.318	11	.003	.795	11	.008
RE părinte1	.492	11	.000	.486	11	.000

RE părinte2	.448	11	.000	.572	11	.000
RE p1.subsc.Acord	.207	11	.200*	.870	11	.078
cotare.13	.401	11	.000	.625	11	.000
RE p1.subsc.Apropiere	.243	11	.068	.828	11	.022
cotare.14	.232	11	.100	.822	11	.018
RE p1.subsc.EC	.280	11	.016	.881	11	.106
cotare.15	.330	11	.001	.754	11	.002
RE p1.subsc.Suport	.258	11	.040	.878	11	.098
cotare.16	.471	11	.000	.474	11	.000
RE p1.subsc.Subminare	.270	11	.024	.878	11	.097
cotare.17	.401	11	.000	.625	11	.000
RE p1.subsc.Susținere	.214	11	.171	.872	11	.083
cotare.18	.210	11	.191	.896	11	.165
RE p1.subsc.DM	.277	11	.018	.787	11	.006
cotare.19	.382	11	.000	.646	11	.000
RE p2.subsc.Acord	.130	11	.200*	.932	11	.431
cotare.20	.448	11	.000	.572	11	.000
RE p2.subsc.Apropiere	.190	11	.200*	.924	11	.353
cotare.21	.300	11	.007	.793	11	.008
RE p2.subsc.EC	.159	11	.200*	.907	11	.224
cotare.22	.279	11	.017	.822	11	.018
RE p2.subsc.Suport	.195	11	.200*	.915	11	.279
cotare.23	.528	11	.000	.345	11	.000
RE p2.subsc.Subminare	.207	11	.200*	.883	11	.113
cotare.24	.353	11	.000	.649	11	.000
RE p2.subsc.Susținere	.195	11	.200*	.941	11	.532
cotare.25	.255	11	.044	.899	11	.181
RE p2.subsc.DM	.127	11	.200*	.973	11	.914
cotare.26	.432	11	.000	.619	11	.000

*, This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

c. GEGC is constant in one or more split files. It has been omitted.

d. cotare.2 is constant in one or more split files. It has been omitted.

Semnificațiile diferențelor după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control (GC/test și GE/test)

Tabelul A 6.3. Media rangurilor la GE și GC (GC/test și GE/test)

Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

		Ranks		
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
MASC total	GE	11	14.18	156.00
	GC	11	8.82	97.00
	Total	22		
cotare	GE	11	13.18	145.00
	GC	11	9.82	108.00
	Total	22		
subsc.Simpt.Fizice	GE	11	13.50	148.50
	GC	11	9.50	104.50
	Total	22		
cotare.1	GE	11	13.55	149.00
	GC	11	9.45	104.00
	Total	22		
subsc.Evit.Lezării	GE	11	13.45	148.00
	GC	11	9.55	105.00
	Total	22		
cotare.2	GE	11	13.14	144.50
	GC	11	9.86	108.50
	Total	22		
subsc.Anx.Soc.	GE	11	13.82	152.00
	GC	11	9.18	101.00
	Total	22		
cotare.3	GE	11	13.77	151.50
	GC	11	9.23	101.50
	Total	22		
subsc.Sep/Panica	GE	11	13.86	152.50
	GC	11	9.14	100.50
	Total	22		
cotare.4	GE	11	13.23	145.50
	GC	11	9.77	107.50
	Total	22		

Tabelul A 6.4. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Test Statistics ^a										
	MASC total	cotare	subsc.Simpt.Fizice	cotare.1	subsc.Evit.Lezării	cotare.2	subsc.Anx.Soc.	cotare.3	subsc.Sep/Panica	cotare.4
Mann-Whitney U	31.000	42.000	38.500	38.000	39.000	42.500	35.000	35.500	34.500	41.500
Wilcoxon W	97.000	108.000	104.500	104.000	105.000	108.500	101.000	101.500	100.500	107.500
Z	-1.957	-1.482	-1.487	-1.692	-1.432	-1.318	-1.679	-1.846	-1.717	-1.513
Asymp. Sig. (2-tailed)	.073	.138	.137	.091	.152	.188	.093	.065	.086	.130
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.056 ^b	.243 ^b	.151 ^b	.151 ^b	.171 ^b	.243 ^b	.101 ^b	.101 ^b	.088 ^b	.217 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.5. Media rangurilor la GE și GC (GC/test și GE/test)
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Ranks				
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
SIS total	GE	11	11.36	125.00
	GC	11	11.64	128.00
	Total	22		
cotare.5	GE	11	11.86	130.50
	GC	11	11.14	122.50
	Total	22		
subsc.RE	GE	11	12.95	142.50
	GC	11	10.05	110.50
	Total	22		
cotare.6	GE	11	11.95	131.50
	GC	11	11.05	121.50
	Total	22		
subsc.DC	GE	11	10.68	117.50
	GC	11	12.32	135.50
	Total	22		
cotare.7	GE	11	10.27	113.00
	GC	11	12.73	140.00
	Total	22		

subsc.EV	GE	11	12.23	134.50
	GC	11	10.77	118.50
	Total	22		
cotare.8	GE	11	12.68	139.50
	GC	11	10.32	113.50
	Total	22		
subsc.Implicare	GE	11	12.45	137.00
	GC	11	10.55	116.00
	Total	22		
cotare.9	GE	11	12.41	136.50
	GC	11	10.59	116.50
	Total	22		
subsc.RCF	GE	11	11.50	126.50
	GC	11	11.50	126.50
	Total	22		
cotare.10	GE	11	11.00	121.00
	GC	11	12.00	132.00
	Total	22		
subsc.RDF	GE	11	11.50	126.50
	GC	11	11.50	126.50
	Total	22		
cotare.11	GE	11	11.50	126.50
	GC	11	11.50	126.50
	Total	22		
subsc.EC	GE	11	11.82	130.00
	GC	11	11.18	123.00
	Total	22		
cotare.12	GE	11	12.32	135.50
	GC	11	10.68	117.50
	Total	22		

Tabelul A 6.6. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Test Statistics ^a																
	SIS total	cotare.5	subsc. RE	cotare.6	subsc.DC	cotare.7	subsc.EV	cotare.8	subsc. Implicare	cotare.9	subsc.RCF	cotare.10	subsc.RDF	cotare.11	subsc.EC	cotare.12
Mann-Whitney U	59.000	56.500	44.500	55.500	51.500	47.000	52.500	47.500	50.000	50.500	60.500	55.000	60.500	60.500	57.000	51.500
Wilcoxon W	125.000	122.500	110.500	121.500	117.500	113.000	118.500	113.500	116.000	116.500	126.500	121.000	126.500	126.500	123.000	117.500
Z	-.099	-.280	-1.063	-.365	-.610	-.976	-.532	-.972	-.699	-.739	.000	-.389	.000	.000	-.234	-.692
Asymp. Sig. (2-tailed)	.921	.780	.288	.715	.542	.329	.595	.331	.485	.460	1.000	.698	1.000	1.000	.815	.489
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.949 ^b	.797 ^b	.300 ^b	.748 ^b	.562 ^b	.401 ^b	.606 ^b	.401 ^b	.519 ^b	.519 ^b	1.000 ^b	.748 ^b	1.000 ^b	1.000 ^b	.847 ^b	.562 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.7. Media rangurilor la GE și GC (GC/test și GE/test)
Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Ranks				
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
părinte1	GE	11	12.50	137.50
	GC	11	10.50	115.50
	Total	22		
p1.subsc.Acord	GE	11	13.00	143.00
	GC	11	10.00	110.00
	Total	22		
cotare.13	GE	11	12.64	139.00
	GC	11	10.36	114.00
	Total	22		
p1.subsc.Apropiere	GE	11	12.18	134.00
	GC	11	10.82	119.00
	Total	22		

cotare.14	GE	11	11.95	131.50
	GC	11	11.05	121.50
	Total	22		
p1.subsc.EC	GE	11	10.09	111.00
	GC	11	12.91	142.00
	Total	22		
cotare.15	GE	11	10.55	116.00
	GC	11	12.45	137.00
	Total	22		
p1.subsc.Suport	GE	11	12.91	142.00
	GC	11	10.09	111.00
	Total	22		
cotare.16	GE	11	12.00	132.00
	GC	11	11.00	121.00
	Total	22		
p1.subsc.Subminare	GE	11	10.27	113.00
	GC	11	12.73	140.00
	Total	22		
cotare.17	GE	11	11.00	121.00
	GC	11	12.00	132.00
	Total	22		
p1.subsc.Suținere	GE	11	12.18	134.00
	GC	11	10.82	119.00
	Total	22		
cotare.18	GE	11	11.09	122.00
	GC	11	11.91	131.00
	Total	22		
p1.subsc.DM	GE	11	11.50	126.50
	GC	11	11.50	126.50
	Total	22		
cotare.19	GE	11	10.95	120.50
	GC	11	12.05	132.50
	Total	22		

Tabelul A 6.8. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Test Statistics ^a															
	părintel	p1.subsc. Acord	cotare.13	p1.subsc. Apropiere	cotare.1 4	p1.subsc.EC	cotare. 15	p1.subsc. Suport	cotare.16	p1.subsc.Sub minare	cotare.1 7	p1.subsc.Susținer e	cotare.1 8	p1.subsc.D M	cotare.1 9
Mann-Whitney U	49.500	44.000	48.000	53.000	55.500	45.000	50.000	45.000	55.000	47.000	55.000	53.000	56.000	60.500	54.500
Wilcoxon W	115.500	110.000	114.000	119.000	121.500	111.000	116.000	111.000	121.000	113.000	121.000	119.000	122.000	126.500	120.500
Z	-.935	-1.111	-.973	-.498	-.376	-1.028	-.746	-1.031	-.492	-.899	-.417	-.497	-.315	.000	-.538
Asymp. Sig. (2-tailed)	.350	.266	.330	.618	.707	.304	.455	.302	.622	.369	.677	.619	.753	1.000	.591
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.478 ^b	.300 ^b	.438 ^b	.652 ^b	.748 ^b	.332 ^b	.519 ^b	.332 ^b	.748 ^b	.401 ^b	.748 ^b	.652 ^b	.797 ^b	1.000 ^b	.699 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.9. Media rangurilor la GE și GC (GC/test și GE/test)
Scala Relației Coparentale (CRS) - mama

Ranks				
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
părinte2	GE	11	12.50	137.50
	GC	11	10.50	115.50
	Total	22		
p2.subsc.Acord	GE	11	10.95	120.50
	GC	11	12.05	132.50
	Total	22		
cotare.20	GE	11	10.50	115.50
	GC	11	12.50	137.50
	Total	22		
p2.subsc.Apropiere	GE	11	10.50	115.50
	GC	11	12.50	137.50
	Total	22		
cotare.21	GE	11	10.23	112.50
	GC	11	12.77	140.50
	Total	22		

p2.subsc.EC	GE	11	12.41	136.50
	GC	11	10.59	116.50
	Total	22		
cotare.22	GE	11	12.59	138.50
	GC	11	10.41	114.50
	Total	22		
p2.subsc.Suport	GE	11	10.55	116.00
	GC	11	12.45	137.00
	Total	22		
cotare.23	GE	11	11.55	127.00
	GC	11	11.45	126.00
	Total	22		
p2.subsc.Subminare	GE	11	12.18	134.00
	GC	11	10.82	119.00
	Total	22		
cotare.24	GE	11	12.50	137.50
	GC	11	10.50	115.50
	Total	22		
p2.subsc.Susținere	GE	11	11.73	129.00
	GC	11	11.27	124.00
	Total	22		
cotare.25	GE	11	11.27	124.00
	GC	11	11.73	129.00
	Total	22		
p2.subsc.DM	GE	11	12.14	133.50
	GC	11	10.86	119.50
	Total	22		
cotare.26	GE	11	12.09	133.00
	GC	11	10.91	120.00
	Total	22		

Tabelul A 6.10. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Relației Coparentale (CRS) - mama

Test Statistics ^a															
	părinte2	p2.subsc. Acord	cotare.20	p2.subsc. Apropiere	cotare.21	p2.subsc.EC	cotare.22	p2.subsc. Suport	cotare.23	p2.subsc. Subminare	cotare.24	p2.subsc. Sustinere	cotare.25	p2.subsc. DM	cotare.26
Mann-Whitney U	49.500	54.500	49.500	49.500	46.500	50.500	48.500	50.000	60.000	53.000	49.500	58.000	58.000	53.500	54.000
Wilcoxon W	115.500	120.500	115.500	115.500	112.500	116.500	114.500	116.000	126.000	119.000	115.500	124.000	124.000	119.500	120.000
Z	-.935	-.398	-1.080	-.729	-1.064	-.659	-.861	-.698	-.066	-.499	-.866	-.165	-.176	-.464	-.519
Asymp. Sig. (2-tailed)	.350	.691	.280	.466	.287	.510	.390	.485	.948	.618	.386	.869	.860	.643	.604
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.478 ^b	.699 ^b	.478 ^b	.478 ^b	.365 ^b	.519 ^b	.438 ^b	.519 ^b	1.000 ^b	.652 ^b	.478 ^b	.898 ^b	.898 ^b	.652 ^b	.699 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Semnificațiile diferențelor după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control (GC/retest și GE/retest)
Tabelul A 6.11. Media rangurilor la GE și GC (GC/retest și GE/retest)
Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Ranks				
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
RE MASC total	GE	11	7.41	81.50
	GC	11	15.59	171.50
	Total	22		
cotare	GE	11	7.77	85.50
	GC	11	15.23	167.50
	Total	22		
RE subsc.Simpt.Fizice	GE	11	6.55	72.00
	GC	11	16.45	181.00
	Total	22		
cotare.1	GE	11	7.00	77.00
	GC	11	16.00	176.00
	Total	22		
RE subsc.Evit.Lezării	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		

cotare.2	GE	11	7.00	77.00
	GC	11	16.00	176.00
	Total	22		
RE subsc.Anx.Soc.	GE	11	7.32	80.50
	GC	11	15.68	172.50
	Total	22		
cotare.3	GE	11	7.18	79.00
	GC	11	15.82	174.00
	Total	22		
RE subsc.Sep/Panica	GE	11	10.50	115.50
	GC	11	12.50	137.50
	Total	22		
cotare.4	GE	11	9.18	101.00
	GC	11	13.82	152.00
	Total	22		

Tabelul A 6.12. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Test Statistics ^a										
	RE MASC total	cotare	RE subsc.Simpt.Fizice	cotare.1	RE subsc.Evit.Lezării	cotare.2	RE subsc.Anx.Soc.	cotare.3	RE subsc.Sep/Panica	cotare.4
Mann-Whitney U	15.500	19.500	6.000	11.000	.000	11.000	14.500	13.000	49.500	35.000
Wilcoxon W	81.500	85.500	72.000	77.000	66.000	77.000	80.500	79.000	115.500	101.000
Z	-2.961	-2.864	-3.601	-3.424	-3.992	-3.698	-3.026	-3.231	-.723	-1.735
Asymp. Sig. (2-tailed)	.003	.004	.000	.001	.000	.000	.002	.001	.470	.083
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.002 ^b	.005 ^b	.000 ^b	.001 ^b	.000 ^b	.001 ^b	.001 ^b	.001 ^b	.478 ^b	.101 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.13. Media rangurilor la GE și GC (GC/retest și GE/retest)
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

		Ranks		
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
RE SIS total	GE	11	17.00	187.00
	GC	11	6.00	66.00
	Total	22		
cotare.5	GE	11	14.59	160.50
	GC	11	8.41	92.50
	Total	22		
RE subsc.RE	GE	11	7.00	77.00
	GC	11	16.00	176.00
	Total	22		
cotare.6	GE	11	8.91	98.00
	GC	11	14.09	155.00
	Total	22		
RE subsc.DC	GE	11	7.18	79.00
	GC	11	15.82	174.00
	Total	22		
cotare.7	GE	11	8.36	92.00
	GC	11	14.64	161.00
	Total	22		
RE subsc.EV	GE	11	7.00	77.00
	GC	11	16.00	176.00
	Total	22		
cotare.8	GE	11	9.77	107.50
	GC	11	13.23	145.50
	Total	22		
RE subsc.Implicare	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		
cotare.9	GE	11	8.41	92.50
	GC	11	14.59	160.50
	Total	22		

RE subsc.RCF	GE	11	11.36	125.00
	GC	11	11.64	128.00
	Total	22		
cotare.10	GE	11	12.86	141.50
	GC	11	10.14	111.50
	Total	22		
RE subsc.RDF	GE	11	11.95	131.50
	GC	11	11.05	121.50
	Total	22		
cotare.11	GE	11	12.00	132.00
	GC	11	11.00	121.00
	Total	22		
RE subsc.EC	GE	11	10.95	120.50
	GC	11	12.05	132.50
	Total	22		
cotare.12	GE	11	11.50	126.50
	GC	11	11.50	126.50
	Total	22		

Tabelul A 6.14. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Test Statistics ^a																
	RE SIS total	cotare.5	RE subsc.RE	cotare.6	RE subsc.DC	cotare.7	RE subsc.EV	cotare.8	RE subsc.Implicare	cotare.9	RE subsc.RCF	cotare.10	RE subsc.RDF	cotare.11	RE subsc.EC	cotare.12
Mann-Whitney U	.000	26.500	11.000	32.000	13.000	26.000	11.000	41.500	.000	26.500	59.000	45.500	55.500	55.000	54.500	60.500
Wilcoxon W	66.000	92.500	77.000	98.000	79.000	92.000	77.000	107.500	66.000	92.500	125.000	111.500	121.500	121.000	120.500	126.500
Z	-3.976	-2.329	-3.258	-2.044	-3.149	-2.347	-3.270	-1.598	-3.996	-2.476	-.102	-1.108	-.344	-.424	-.401	.000
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.020	.001	.041	.002	.019	.001	.110	.000	.013	.919	.268	.731	.672	.688	1.000
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.000 ^b	.023 ^b	.001 ^b	.065 ^b	.001 ^b	.023 ^b	.001 ^b	.217 ^b	.000 ^b	.023 ^b	.949 ^b	.332 ^b	.748 ^b	.748 ^b	.699 ^b	1.000 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.15. Media rangurilor la GE și GC (GC/retest și GE/retest)

Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Ranks				
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
RE părinte1	GE	11	14.00	154.00
	GC	11	9.00	99.00
	Total	22		
RE p1.subsc.Acord	GE	11	16.50	181.50
	GC	11	6.50	71.50
	Total	22		
cotare.13	GE	11	15.09	166.00
	GC	11	7.91	87.00
	Total	22		
RE p1.subsc.Apropiere	GE	11	17.00	187.00
	GC	11	6.00	66.00
	Total	22		
cotare.14	GE	11	15.59	171.50
	GC	11	7.41	81.50
	Total	22		
RE p1.subsc.EC	GE	11	6.36	70.00
	GC	11	16.64	183.00
	Total	22		
cotare.15	GE	11	7.27	80.00
	GC	11	15.73	173.00
	Total	22		
RE p1.subsc.Suport	GE	11	15.64	172.00
	GC	11	7.36	81.00
	Total	22		
cotare.16	GE	11	14.73	162.00
	GC	11	8.27	91.00
	Total	22		
RE p1.subsc.Subminare	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		
cotare.17	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		

RE p1.subsc.Suținere	GE	11	16.59	182.50
	GC	11	6.41	70.50
	Total	22		
cotare.18	GE	11	14.55	160.00
	GC	11	8.45	93.00
	Total	22		
RE p1.subsc.DM	GE	11	14.18	156.00
	GC	11	8.82	97.00
	Total	22		
cotare.19	GE	11	13.32	146.50
	GC	11	9.68	106.50
	Total	22		

Tabelul A 6.16. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate
Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Test Statistics ^a															
	RE părintel	RE p1.subsc. Acord	cotare.13	RE p1.subsc. Apropiere	cotare.14	RE p1.subsc.EC	cotare.15	RE p1.subsc.Suport	cotare.16	RE p1.subsc. Subminare	cotare.17	RE p1.subsc. Suținere	cotare.18	RE p1.subsc.DM	cotare.19
Mann-Whitney U	33.000	5.500	21.000	.000	15.500	4.000	14.000	15.000	25.000	.000	.000	4.500	27.000	31.000	40.500
Wilcoxon W	99.000	71.500	87.000	66.000	81.500	70.000	80.000	81.000	91.000	66.000	66.000	70.500	93.000	97.000	106.500
Z	-2.118	-3.634	-2.750	-3.994	-3.078	-3.720	-3.217	-2.995	-2.541	-4.003	-4.260	-3.687	-2.372	-1.959	-1.421
Asymp. Sig. (2-tailed)	.034	.000	.006	.000	.002	.000	.001	.003	.011	.000	.000	.000	.018	.050	.155
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.076 ^b	.000 ^b	.008 ^b	.000 ^b	.002 ^b	.000 ^b	.001 ^b	.002 ^b	.019 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.028 ^b	.056 ^b	.193 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Tabelul A 6.17. Media rangurilor la GE și GC (GC/retest și GE/retest)

Scala Relației Coparentale (CRS) – mama

		Ranks		
	GEGC	N	Mean Rank	Sum of Ranks
RE părinte2	GE	11	15.00	165.00
	GC	11	8.00	88.00
	Total	22		
RE p2.subsc.Acord	GE	11	16.36	180.00
	GC	11	6.64	73.00
	Total	22		
cotare.20	GE	11	16.23	178.50
	GC	11	6.77	74.50
	Total	22		
RE p2.subsc.Apropiere	GE	11	16.14	177.50
	GC	11	6.86	75.50
	Total	22		
cotare.21	GE	11	15.86	174.50
	GC	11	7.14	78.50
	Total	22		
RE p2.subsc.EC	GE	11	6.14	67.50
	GC	11	16.86	185.50
	Total	22		
cotare.22	GE	11	6.95	76.50
	GC	11	16.05	176.50
	Total	22		
RE p2.subsc.Suport	GE	11	16.59	182.50
	GC	11	6.41	70.50
	Total	22		
cotare.23	GE	11	15.09	166.00
	GC	11	7.91	87.00
	Total	22		
RE p2.subsc.Subminare	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		
cotare.24	GE	11	6.00	66.00
	GC	11	17.00	187.00
	Total	22		

RE p2.subsc.Susținere	GE	11	15.86	174.50
	GC	11	7.14	78.50
	Total	22		
cotare.25	GE	11	14.86	163.50
	GC	11	8.14	89.50
	Total	22		
RE p2.subsc.DM	GE	11	16.50	181.50
	GC	11	6.50	71.50
	Total	22		
cotare.26	GE	11	15.91	175.00
	GC	11	7.09	78.00
	Total	22		

A 6.18. Semnificația diferenței după testul U (Mann-Whitney) în experimentul de control la variabilele cercetate

Scala Relației Coparentale (CRS) - mama

Test Statistics ^a															
	RE părinte2	RE p2.subsc. Acord	cotare.20	RE p2.subsc. Apropiere	cotare.21	RE p2.subsc.EC	cotare.22	RE p2.subsc. Suport	cotare.23	RE p2.subsc. Subminare	cotare.24	RE p2.subsc. Susținere	cotare.25	RE p2.subsc.D M	cotare.26
Mann-Whitney U	22.000	7.000	8.500	9.500	12.500	1.500	10.500	4.500	21.000	.000	.000	12.500	23.500	5.500	12.000
Wilcoxon W	88.000	73.000	74.500	75.500	78.500	67.500	76.500	70.500	87.000	66.000	66.000	78.500	89.500	71.500	78.000
Z	-2.966	-3.527	-3.642	-3.364	-3.411	-3.892	-3.498	-3.689	-2.971	-3.995	-4.245	-3.163	-2.560	-3.642	-3.340
Asymp. Sig. (2-tailed)	.003	.000	.000	.001	.001	.000	.000	.000	.003	.000	.000	.002	.010	.000	.001
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	.010 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.001 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.008 ^b	.000 ^b	.000 ^b	.001 ^b	.013 ^b	.000 ^b	.001 ^b

a. Grouping Variable: GEGC

b. Not corrected for ties.

Semnificațiile diferențelor după testul Wilcoxon în experimentul de control (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)

Tabelul A 6.19. Media rangurilor la variabilele cercetate în experimentul de control (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)

Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Ranks			N	Mean Rank	Sum of Ranks
GEGC					
GE	RE MASC total - MASC total	Negative Ranks	11 ^a	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^b	.00	.00
		Ties	0 ^c		
		Total	11		
	cotare - cotare	Negative Ranks	11 ^d	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^e	.00	.00
		Ties	0 ^f		
		Total	11		
	RE subsc.Simpt.Fizice - subsc.Simpt.Fizice	Negative Ranks	11 ^g	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^h	.00	.00
		Ties	0 ⁱ		
		Total	11		
	cotare.1 - cotare.1	Negative Ranks	11 ^j	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^k	.00	.00
		Ties	0 ^l		
		Total	11		
	RE subsc.Evit.Lezării - subsc.Evit.Lezării	Negative Ranks	11 ^m	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ⁿ	.00	.00
		Ties	0 ^o		
		Total	11		
	cotare.2 - cotare.2	Negative Ranks	10 ^p	5.50	55.00
		Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
		Ties	1 ^r		
		Total	11		
	RE subsc.Anx.Soc. - subsc.Anx.Soc.	Negative Ranks	11 ^s	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
		Ties	0 ^u		
		Total	11		

GC	cotare.3 - cotare.3	Negative Ranks	11 ^v	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^w	.00	.00
		Ties	0 ^x		
		Total	11		
	RE subsc.Sep/Panica - subsc.Sep/Panica	Negative Ranks	11 ^y	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^z	.00	.00
		Ties	0 ^{aa}		
		Total	11		
	cotare.4 - cotare.4	Negative Ranks	11 ^{ab}	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
		Ties	0 ^{ad}		
		Total	11		
	RE MASC total - MASC total	Negative Ranks	1 ^a	2.00	2.00
		Positive Ranks	1 ^b	1.00	1.00
		Ties	9 ^c		
		Total	11		
	cotare - cotare	Negative Ranks	1 ^d	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^e	.00	.00
		Ties	10 ^f		
		Total	11		
	RE subsc.Simpt.Fizice - subsc.Simpt.Fizice	Negative Ranks	0 ^g	.00	.00
		Positive Ranks	1 ^h	1.00	1.00
		Ties	10 ⁱ		
		Total	11		
	cotare.1 - cotare.1	Negative Ranks	0 ^j	.00	.00
		Positive Ranks	1 ^k	1.00	1.00
		Ties	10 ^l		
		Total	11		
	RE subsc.Evit.Lezării - subsc.Evit.Lezării	Negative Ranks	0 ^m	.00	.00
		Positive Ranks	0 ⁿ	.00	.00
		Ties	11 ^o		
		Total	11		

cotare.2 - cotare.2	Negative Ranks	0 ^p	.00	.00
	Positive Ranks	1 ^q	1.00	1.00
	Ties	10 ^r		
	Total	11		
RE subsc.Anx.Soc. - subsc.Anx.Soc.	Negative Ranks	1 ^s	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
	Ties	10 ^u		
	Total	11		
cotare.3 - cotare.3	Negative Ranks	0 ^v	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^w	.00	.00
	Ties	11 ^x		
	Total	11		
RE subsc.Sep/Panica - subsc.Sep/Panica	Negative Ranks	1 ^y	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^z	.00	.00
	Ties	10 ^{aa}		
	Total	11		
cotare.4 - cotare.4	Negative Ranks	0 ^{ab}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	11 ^{ad}		
	Total	11		

- a. RE MASC total < MASC total
- b. RE MASC total > MASC total
- c. RE MASC total = MASC total
- d. cotare < cotare
- e. cotare > cotare
- f. cotare = cotare
- g. RE subsc.Simpt.Fizice < subsc.Simpt.Fizice
- h. RE subsc.Simpt.Fizice > subsc.Simpt.Fizice
- i. RE subsc.Simpt.Fizice = subsc.Simpt.Fizice
- j. cotare.1 < cotare.1
- k. cotare.1 > cotare.1
- l. cotare.1 = cotare.1
- m. RE subsc.Evit.Lezării < subsc.Evit.Lezării
- n. RE subsc.Evit.Lezării > subsc.Evit.Lezării
- o. RE subsc.Evit.Lezării = subsc.Evit.Lezării
- p. cotare.2 < cotare.2
- q. cotare.2 > cotare.2
- r. cotare.2 = cotare.2
- s. RE subsc.Anx.Soc. < subsc.Anx.Soc.
- t. RE subsc.Anx.Soc. > subsc.Anx.Soc.

u. RE subsc.Anx.Soc. = subsc.Anx.Soc.
v. cotare.3 < cotare.3
w. cotare.3 > cotare.3
x. cotare.3 = cotare.3
y. RE subsc.Sep/Panica < subsc.Sep/Panica
z. RE subsc.Sep/Panica > subsc.Sep/Panica
aa. RE subsc.Sep/Panica = subsc.Sep/Panica
ab. cotare.4 < cotare.4
ac. cotare.4 > cotare.4
ad. cotare.4 = cotare.4

Tabelul A 6.20. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon în experimentul de control la variabilele cercetate (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Multidimensională de Anxietate pentru Copii (MASC)

Test Statistics ^a										
GEGC	RE MASC total - MASC total	cotare - cotare	RE subsc.Simpt. Fizice - subsc.Simpt.Fizice	cotare.1 - cotare.1	RE subsc. Evit.Lezării - subsc.Evit.Lezării	cotare.2 - cotare.2	RE subsc. Anx.Soc. - subsc.Anx.Soc.	cotare.3 - cotare.3	RE subsc.Sep/ Panica - subsc.Sep/Panica	cotare.4 - cotare.4
GE Z	-2.938 ^b	-3.025 ^b	-2.946 ^b	-3.035 ^b	-2.940 ^b	-2.879 ^b	-2.938 ^b	-3.022 ^b	-2.946 ^b	-3.017 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.003	.002	.003	.002	.003	.004	.003	.003	.003	.003
GC Z	-.447 ^b	-1.000 ^b	-1.000 ^c	-1.000 ^c	.000 ^d	-1.000 ^c	-1.000 ^b	.000 ^d	-1.000 ^b	.000 ^d
Asymp. Sig. (2-tailed)	.655	.317	.317	.317	1.000	.317	.317	1.000	.317	1.000

a. Wilcoxon Signed Ranks Test
b. Based on positive ranks.
c. Based on negative ranks.
d. The sum of negative ranks equals the sum of positive ranks.

Tabelul A 6.21. Media rangurilor la variabilele cercetate în experimentul de control (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Ranks			N	Mean Rank	Sum of Ranks
GEGC					
GE	RE SIS total - SIS total	Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
		Positive Ranks	11 ^b	6.00	66.00
		Ties	0 ^c		
		Total	11		
	cotare.5 - cotare.5	Negative Ranks	0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks	11 ^e	6.00	66.00
		Ties	0 ^f		
		Total	11		
	RE subsc.RE - subsc.RE	Negative Ranks	11 ^g	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^h	.00	.00
		Ties	0 ⁱ		
		Total	11		
	cotare.6 - cotare.6	Negative Ranks	8 ^j	4.50	36.00
		Positive Ranks	0 ^k	.00	.00
		Ties	3 ^l		
		Total	11		
	RE subsc.DC - subsc.DC	Negative Ranks	11 ^m	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ⁿ	.00	.00
		Ties	0 ^o		
		Total	11		
	cotare.7 - cotare.7	Negative Ranks	8 ^p	5.06	40.50
		Positive Ranks	1 ^q	4.50	4.50
		Ties	2 ^r		
		Total	11		
	RE subsc.EV - subsc.EV	Negative Ranks	11 ^s	6.00	66.00
		Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
		Ties	0 ^u		
		Total	11		
	cotare.8 - cotare.8	Negative Ranks	8 ^v	4.50	36.00
		Positive Ranks	0 ^w	.00	.00
		Ties	3 ^x		
		Total	11		

RE subsc.Implicare - subsc.Implicare	Negative Ranks	11 ^y	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^z	.00	.00
	Ties	0 ^{aa}		
	Total	11		
cotare.9 - cotare.9	Negative Ranks	10 ^{ab}	5.50	55.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	1 ^{ad}		
	Total	11		
RE subsc.RCF - subsc.RCF	Negative Ranks	2 ^{ae}	2.50	5.00
	Positive Ranks	9 ^{af}	6.78	61.00
	Ties	0 ^{ag}		
	Total	11		
cotare.10 - cotare.10	Negative Ranks	0 ^{ah}	.00	.00
	Positive Ranks	10 ^{ai}	5.50	55.00
	Ties	1 ^{aj}		
	Total	11		
RE subsc.RDF - subsc.RDF	Negative Ranks	11 ^{ak}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{al}	.00	.00
	Ties	0 ^{am}		
	Total	11		
cotare.11 - cotare.11	Negative Ranks	11 ^{an}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{ao}	.00	.00
	Ties	0 ^{ap}		
	Total	11		
RE subsc.EC - subsc.EC	Negative Ranks	11 ^{aq}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{ar}	.00	.00
	Ties	0 ^{as}		
	Total	11		
cotare.12 - cotare.12	Negative Ranks	11 ^{at}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{au}	.00	.00
	Ties	0 ^{av}		
	Total	11		

GC	RE SIS total - SIS total	Negative Ranks	4 ^a	2.50	10.00
		Positive Ranks	0 ^b	.00	.00
		Ties	7 ^c		
		Total	11		
	cotare.5 - cotare.5	Negative Ranks	0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks	1 ^e	1.00	1.00
		Ties	10 ^f		
		Total	11		
	RE subsc.RE - subsc.RE	Negative Ranks	1 ^g	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^h	.00	.00
		Ties	10 ⁱ		
		Total	11		
	cotare.6 - cotare.6	Negative Ranks	1 ^j	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^k	.00	.00
		Ties	10 ^l		
		Total	11		
	RE subsc.DC - subsc.DC	Negative Ranks	0 ^m	.00	.00
		Positive Ranks	0 ⁿ	.00	.00
		Ties	11 ^o		
		Total	11		
	cotare.7 - cotare.7	Negative Ranks	1 ^p	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
		Ties	10 ^r		
		Total	11		
	RE subsc.EV - subsc.EV	Negative Ranks	1 ^s	1.00	1.00
		Positive Ranks	1 ^t	2.00	2.00
		Ties	9 ^u		
		Total	11		
	cotare.8 - cotare.8	Negative Ranks	1 ^v	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^w	.00	.00
		Ties	10 ^x		
		Total	11		

RE subsc.Implicare - subsc.Implicare	Negative Ranks	0 ^y	.00	.00
	Positive Ranks	1 ^z	1.00	1.00
	Ties	10 ^{aa}		
	Total	11		
cotare.9 - cotare.9	Negative Ranks	1 ^{ab}	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	10 ^{ad}		
	Total	11		
RE subsc.RCF - subsc.RCF	Negative Ranks	2 ^{ae}	3.00	6.00
	Positive Ranks	8 ^{af}	6.13	49.00
	Ties	1 ^{ag}		
	Total	11		
cotare.10 - cotare.10	Negative Ranks	1 ^{ah}	3.00	3.00
	Positive Ranks	8 ^{ai}	5.25	42.00
	Ties	2 ^{aj}		
	Total	11		
RE subsc.RDF - subsc.RDF	Negative Ranks	11 ^{ak}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{al}	.00	.00
	Ties	0 ^{am}		
	Total	11		
cotare.11 - cotare.11	Negative Ranks	10 ^{an}	5.50	55.00
	Positive Ranks	0 ^{ao}	.00	.00
	Ties	1 ^{ap}		
	Total	11		
RE subsc.EC - subsc.EC	Negative Ranks	10 ^{aq}	5.50	55.00
	Positive Ranks	1 ^{ar}	11.00	11.00
	Ties	0 ^{as}		
	Total	11		
cotare.12 - cotare.12	Negative Ranks	8 ^{at}	4.50	36.00
	Positive Ranks	0 ^{au}	.00	.00
	Ties	3 ^{av}		
	Total	11		

- a. RE SIS total < SIS total
b. RE SIS total > SIS total
c. RE SIS total = SIS total
d. cotare.5 < cotare.5
e. cotare.5 > cotare.5

f. $\text{cotare.5} = \text{cotare.5}$
 g. $\text{RE subsc.RE} < \text{subsc.RE}$
 h. $\text{RE subsc.RE} > \text{subsc.RE}$
 i. $\text{RE subsc.RE} = \text{subsc.RE}$
 j. $\text{cotare.6} < \text{cotare.6}$
 k. $\text{cotare.6} > \text{cotare.6}$
 l. $\text{cotare.6} = \text{cotare.6}$
 m. $\text{RE subsc.DC} < \text{subsc.DC}$
 n. $\text{RE subsc.DC} > \text{subsc.DC}$
 o. $\text{RE subsc.DC} = \text{subsc.DC}$
 p. $\text{cotare.7} < \text{cotare.7}$
 q. $\text{cotare.7} > \text{cotare.7}$
 r. $\text{cotare.7} = \text{cotare.7}$
 s. $\text{RE subsc.EV} < \text{subsc.EV}$
 t. $\text{RE subsc.EV} > \text{subsc.EV}$
 u. $\text{RE subsc.EV} = \text{subsc.EV}$
 v. $\text{cotare.8} < \text{cotare.8}$
 w. $\text{cotare.8} > \text{cotare.8}$
 x. $\text{cotare.8} = \text{cotare.8}$
 y. $\text{RE subsc.Implicare} < \text{subsc.Implicare}$
 z. $\text{RE subsc.Implicare} > \text{subsc.Implicare}$
 aa. $\text{RE subsc.Implicare} = \text{subsc.Implicare}$
 ab. $\text{cotare.9} < \text{cotare.9}$
 ac. $\text{cotare.9} > \text{cotare.9}$
 ad. $\text{cotare.9} = \text{cotare.9}$
 ae. $\text{RE subsc.RCF} < \text{subsc.RCF}$
 af. $\text{RE subsc.RCF} > \text{subsc.RCF}$
 ag. $\text{RE subsc.RCF} = \text{subsc.RCF}$
 ah. $\text{cotare.10} < \text{cotare.10}$
 ai. $\text{cotare.10} > \text{cotare.10}$
 aj. $\text{cotare.10} = \text{cotare.10}$
 ak. $\text{RE subsc.RDF} < \text{subsc.RDF}$
 al. $\text{RE subsc.RDF} > \text{subsc.RDF}$
 am. $\text{RE subsc.RDF} = \text{subsc.RDF}$
 an. $\text{cotare.11} < \text{cotare.11}$
 ao. $\text{cotare.11} > \text{cotare.11}$
 ap. $\text{cotare.11} = \text{cotare.11}$
 aq. $\text{RE subsc.EC} < \text{subsc.EC}$
 ar. $\text{RE subsc.EC} > \text{subsc.EC}$
 as. $\text{RE subsc.EC} = \text{subsc.EC}$
 at. $\text{cotare.12} < \text{cotare.12}$
 au. $\text{cotare.12} > \text{cotare.12}$
 av. $\text{cotare.12} = \text{cotare.12}$

Tabelul A 6.22. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon în experimentul de control la variabilele cercetate (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Securității în Sistemul Interparental (SIS)

Test Statistics ^a																
GEGC	RE SIS total - SIS total	cotare.5 - cotare.5	RE subsc. RE - subsc.RE	cotare.6 - cotare.6	RE subsc. DC - subsc.DC	cotare.7 - cotare.7	RE subsc. EV - subsc.EV	cotare.8 - cotare.8	RE subsc. Implicare - subsc. Implicare	cotare.9 - cotare.9	RE subsc. RCF - subsc.RCF	cotare.10 - cotare.10	RE subsc.RDF - subsc.RDF	cotare.11 - cotare.11	RE subsc. EC - subsc.EC	cotare.12 - cotare.12
GE Z	-3.317 ^b	-3.317 ^b	-2.946 ^c	-2.714 ^c	-2.966 ^c	-2.309 ^c	-2.965 ^c	-2.828 ^c	-2.965 ^c	-3.051 ^c	-2.508 ^b	-2.859 ^b	-2.950 ^c	-3.066 ^c	-2.952 ^c	-3.207 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	.001	.001	.003	.007	.003	.021	.003	.005	.003	.002	.012	.004	.003	.002	.003	.001
GC Z	-1.826 ^c	-1.000 ^b	-1.000 ^c	-1.000 ^c	.000 ^d	-1.000 ^c	-.447 ^b	-1.000 ^c	-1.000 ^b	-1.000 ^c	-2.199 ^b	-2.373 ^b	-2.947 ^c	-2.889 ^c	-1.959 ^c	-2.636 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	.068	.317	.317	.317	1.000	.317	.655	.317	.317	.317	.028	.018	.003	.004	.050	.008

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

c. Based on positive ranks.

d. The sum of negative ranks equals the sum of positive ranks.

Tabelul A 6.23. Media rangurilor la variabilele cercetate în experimentul de control (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Ranks				N	Mean Rank	Sum of Ranks
GEGC						
GE	RE părinte1 - părinte1	Negative Ranks		0 ^a	.00	.00
		Positive Ranks		4 ^b	2.50	10.00
		Ties		7 ^c		
		Total		11		
	RE p1.subsc.Acord - p1.subsc.Acord	Negative Ranks		0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks		11 ^e	6.00	66.00
		Ties		0 ^f		
		Total		11		
	cotare.13 - cotare.13	Negative Ranks		0 ^g	.00	.00
		Positive Ranks		9 ^h	5.00	45.00
		Ties		2 ⁱ		
		Total		11		

RE p1.subsc.Apropiere - p1.subsc.Apropiere	Negative Ranks	0 ^j	.00	.00
	Positive Ranks	11 ^k	6.00	66.00
	Ties	0 ^l		
	Total	11		
cotare.14 - cotare.14	Negative Ranks	0 ^m	.00	.00
	Positive Ranks	9 ⁿ	5.00	45.00
	Ties	2 ^o		
	Total	11		
RE p1.subsc.EC - p1.subsc.EC	Negative Ranks	10 ^p	5.50	55.00
	Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
	Ties	1 ^r		
	Total	11		
cotare.15 - cotare.15	Negative Ranks	8 ^s	4.50	36.00
	Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
	Ties	3 ^u		
	Total	11		
RE p1.subsc.Suport - p1.subsc.Suport	Negative Ranks	0 ^v	.00	.00
	Positive Ranks	11 ^w	6.00	66.00
	Ties	0 ^x		
	Total	11		
cotare.16 - cotare.16	Negative Ranks	1 ^y	6.00	6.00
	Positive Ranks	6 ^z	3.67	22.00
	Ties	4 ^{aa}		
	Total	11		
RE p1.subsc.Subminare - p1.subsc.Subminare	Negative Ranks	11 ^{ab}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	0 ^{ad}		
	Total	11		
cotare.17 - cotare.17	Negative Ranks	11 ^{ae}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{af}	.00	.00
	Ties	0 ^{ag}		
	Total	11		

	RE p1.subsc.Susținere - p1.subsc.Susținere	Negative Ranks	0 ^{ah}	.00	.00
		Positive Ranks	11 ^{ai}	6.00	66.00
		Ties	0 ^{aj}		
		Total	11		
	cotare.18 - cotare.18	Negative Ranks	0 ^{ak}	.00	.00
		Positive Ranks	10 ^{al}	5.50	55.00
		Ties	1 ^{am}		
		Total	11		
	RE p1.subsc.DM - p1.subsc.DM	Negative Ranks	1 ^{an}	1.00	1.00
		Positive Ranks	9 ^{ao}	6.00	54.00
		Ties	1 ^{ap}		
		Total	11		
	cotare.19 - cotare.19	Negative Ranks	0 ^{aq}	.00	.00
		Positive Ranks	7 ^{ar}	4.00	28.00
		Ties	4 ^{as}		
		Total	11		
GC	RE părinte1 - părinte1	Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
		Positive Ranks	0 ^b	.00	.00
		Ties	11 ^c		
		Total	11		
	RE p1.subsc.Acord - p1.subsc.Acord	Negative Ranks	0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks	0 ^e	.00	.00
		Ties	11 ^f		
		Total	11		
	cotare.13 - cotare.13	Negative Ranks	0 ^g	.00	.00
		Positive Ranks	1 ^h	1.00	1.00
		Ties	10 ⁱ		
		Total	11		
	RE p1.subsc.Apropiere - p1.subsc.Apropiere	Negative Ranks	1 ^j	1.00	1.00
		Positive Ranks	0 ^k	.00	.00
		Ties	10 ^l		
		Total	11		

cotare.14 - cotare.14	Negative Ranks	0 ^m	.00	.00
	Positive Ranks	1 ⁿ	1.00	1.00
	Ties	10 ^o		
	Total	11		
RE p1.subsc.EC - p1.subsc.EC	Negative Ranks	1 ^p	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
	Ties	10 ^r		
	Total	11		
cotare.15 - cotare.15	Negative Ranks	0 ^s	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
	Ties	11 ^u		
	Total	11		
RE p1.subsc.Suport - p1.subsc.Suport	Negative Ranks	0 ^v	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^w	.00	.00
	Ties	11 ^x		
	Total	11		
cotare.16 - cotare.16	Negative Ranks	0 ^y	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^z	.00	.00
	Ties	11 ^{aa}		
	Total	11		
RE p1.subsc.Subminare - p1.subsc.Subminare	Negative Ranks	0 ^{ab}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	11 ^{ad}		
	Total	11		
cotare.17 - cotare.17	Negative Ranks	0 ^{ae}	.00	.00
	Positive Ranks	1 ^{af}	1.00	1.00
	Ties	10 ^{ag}		
	Total	11		
RE p1.subsc.Susținere - p1.subsc.Susținere	Negative Ranks	0 ^{ah}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ai}	.00	.00
	Ties	11 ^{aj}		
	Total	11		

cotare.18 - cotare.18	Negative Ranks	1 ^{ak}	1.00	1.00
	Positive Ranks	1 ^{al}	2.00	2.00
	Ties	9 ^{am}		
	Total	11		
RE p1.subsc.DM - p1.subsc.DM	Negative Ranks	0 ^{an}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ao}	.00	.00
	Ties	11 ^{ap}		
	Total	11		
cotare.19 - cotare.19	Negative Ranks	0 ^{aq}	.00	.00
	Positive Ranks	1 ^{ar}	1.00	1.00
	Ties	10 ^{as}		
	Total	11		

- a. RE părinte1 < părinte1
- b. RE părinte1 > părinte1
- c. RE părinte1 = părinte1
- d. RE p1.subsc.Acord < p1.subsc.Acord
- e. RE p1.subsc.Acord > p1.subsc.Acord
- f. RE p1.subsc.Acord = p1.subsc.Acord
- g. cotare.13 < cotare.13
- h. cotare.13 > cotare.13
- i. cotare.13 = cotare.13
- j. RE p1.subsc.Apropiere < p1.subsc.Apropiere
- k. RE p1.subsc.Apropiere > p1.subsc.Apropiere
- l. RE p1.subsc.Apropiere = p1.subsc.Apropiere
- m. cotare.14 < cotare.14
- n. cotare.14 > cotare.14
- o. cotare.14 = cotare.14
- p. RE p1.subsc.EC < p1.subsc.EC
- q. RE p1.subsc.EC > p1.subsc.EC
- r. RE p1.subsc.EC = p1.subsc.EC
- s. cotare.15 < cotare.15
- t. cotare.15 > cotare.15
- u. cotare.15 = cotare.15
- v. RE p1.subsc.Suport < p1.subsc.Suport
- w. RE p1.subsc.Suport > p1.subsc.Suport
- x. RE p1.subsc.Suport = p1.subsc.Suport
- y. cotare.16 < cotare.16
- z. cotare.16 > cotare.16
- aa. cotare.16 = cotare.16

ab. RE p1.subsc.Subminare < p1.subsc.Subminare
ac. RE p1.subsc.Subminare > p1.subsc.Subminare
ad. RE p1.subsc.Subminare = p1.subsc.Subminare
ae. cotare.17 < cotare.17
af. cotare.17 > cotare.17
ag. cotare.17 = cotare.17
ah. RE p1.subsc.Suștinere < p1.subsc.Suștinere
ai. RE p1.subsc.Suștinere > p1.subsc.Suștinere
aj. RE p1.subsc.Suștinere = p1.subsc.Suștinere
ak. cotare.18 < cotare.18
al. cotare.18 > cotare.18
am. cotare.18 = cotare.18
an. RE p1.subsc.DM < p1.subsc.DM
ao. RE p1.subsc.DM > p1.subsc.DM
ap. RE p1.subsc.DM = p1.subsc.DM
aq. cotare.19 < cotare.19
ar. cotare.19 > cotare.19
as. cotare.19 = cotare.19

Tabelul A 6.24. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon în experimentul de control la variabilele cercetate (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Relației Coparentale (CRS) - tata

Test Statistics ^a															
GEGC	RE părinte1 - părinte1	RE p1.subsc. Acord - p1.subsc. Acord	cotare.13 - cotare.13	RE p1.subsc. Apropiere - p1.subsc. Apropiere	cotare.14 - cotare.14	RE p1.subsc.EC - p1.subsc.EC	cotare.15 - cotare.15	RE p1.subsc. Suport - p1.subsc. Suport	cotare.16 - cotare.16	RE p1.subsc. Subminare - p1.subsc. Subminare	cotare.17 - cotare.17	RE p1.subsc. Susținere - p1.subsc. Susținere	cotare.18 - cotare.18	RE p1.subsc. - p1.subsc. DM	cotare.19 - cotare.19
GE Z	-2.000 ^b	-2.947 ^b	-2.887 ^b	-2.940 ^b	-2.724 ^b	-2.823 ^c	-2.598 ^c	-2.941 ^b	-1.387 ^b	-2.938 ^c	-3.017 ^c	-2.938 ^b	-2.889 ^b	-2.726 ^b	-2.401 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.046	.003	.004	.003	.006	.005	.009	.003	.165	.003	.003	.003	.004	.006	.016
GC Z	.000 ^d	.000 ^d	-1.000 ^b	-1.000 ^c	-1.000 ^b	-1.000 ^c	.000 ^d	.000 ^d	.000 ^d	.000 ^d	-1.000 ^b	.000 ^d	-.447 ^b	.000 ^d	-1.000 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	1.000	1.000	.317	.317	.317	.317	1.000	1.000	1.000	1.000	.317	1.000	.655	1.000	.317

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

c. Based on positive ranks.

d. The sum of negative ranks equals the sum of positive ranks.

Tabelul A 6.25. Media rangurilor la variabilele cercetate în experimentul de control (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Relației Coparentale (CRS) – mama

Ranks				N	Mean Rank	Sum of Ranks
GEGC						
GE	RE părinte2 - părinte2	Negative Ranks		0 ^a	.00	.00
		Positive Ranks		5 ^b	3.00	15.00
		Ties		6 ^c		
		Total		11		
	RE p2.subsc.Acord - p2.subsc.Acord	Negative Ranks		0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks		11 ^e	6.00	66.00
		Ties		0 ^f		
		Total		11		
	cotare.20 - cotare.20	Negative Ranks		0 ^g	.00	.00
		Positive Ranks		10 ^h	5.50	55.00
		Ties		1 ⁱ		
		Total		11		

RE p2.subsc.Apropiere - p2.subsc.Apropiere	Negative Ranks	0 ^j	.00	.00
	Positive Ranks	11 ^k	6.00	66.00
	Ties	0 ^l		
	Total	11		
cotare.21 - cotare.21	Negative Ranks	0 ^m	.00	.00
	Positive Ranks	11 ⁿ	6.00	66.00
	Ties	0 ^o		
	Total	11		
RE p2.subsc.EC - p2.subsc.EC	Negative Ranks	11 ^p	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
	Ties	0 ^r		
	Total	11		
cotare.22 - cotare.22	Negative Ranks	11 ^s	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
	Ties	0 ^u		
	Total	11		
RE p2.subsc.Suport - p2.subsc.Suport	Negative Ranks	0 ^v	.00	.00
	Positive Ranks	11 ^w	6.00	66.00
	Ties	0 ^x		
	Total	11		
cotare.23 - cotare.23	Negative Ranks	1 ^y	4.00	4.00
	Positive Ranks	7 ^z	4.57	32.00
	Ties	3 ^{aa}		
	Total	11		
RE p2.subsc.Subminare - p2.subsc.Subminare	Negative Ranks	11 ^{ab}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	0 ^{ad}		
	Total	11		
cotare.24 - cotare.24	Negative Ranks	11 ^{ae}	6.00	66.00
	Positive Ranks	0 ^{af}	.00	.00
	Ties	0 ^{ag}		
	Total	11		

	RE p2.subsc.Suținere - p2.subsc.Suținere	Negative Ranks	0 ^{ah}	.00	.00
		Positive Ranks	11 ^{ai}	6.00	66.00
		Ties	0 ^{aj}		
		Total	11		
	cotare.25 - cotare.25	Negative Ranks	1 ^{ak}	5.00	5.00
		Positive Ranks	9 ^{al}	5.56	50.00
		Ties	1 ^{am}		
		Total	11		
	RE p2.subsc.DM - p2.subsc.DM	Negative Ranks	0 ^{an}	.00	.00
		Positive Ranks	11 ^{ao}	6.00	66.00
		Ties	0 ^{ap}		
		Total	11		
	cotare.26 - cotare.26	Negative Ranks	0 ^{aq}	.00	.00
		Positive Ranks	10 ^{ar}	5.50	55.00
		Ties	1 ^{as}		
		Total	11		
GC	RE părinte2 - părinte2	Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
		Positive Ranks	1 ^b	1.00	1.00
		Ties	10 ^c		
		Total	11		
	RE p2.subsc.Acord - p2.subsc.Acord	Negative Ranks	0 ^d	.00	.00
		Positive Ranks	0 ^e	.00	.00
		Ties	11 ^f		
		Total	11		
	cotare.20 - cotare.20	Negative Ranks	0 ^g	.00	.00
		Positive Ranks	0 ^h	.00	.00
		Ties	11 ⁱ		
		Total	11		
	RE p2.subsc.Apropiere - p2.subsc.Apropiere	Negative Ranks	0 ^j	.00	.00
		Positive Ranks	0 ^k	.00	.00
		Ties	11 ^l		
		Total	11		

cotare.21 - cotare.21	Negative Ranks	1 ^m	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ⁿ	.00	.00
	Ties	10 ^o		
	Total	11		
RE p2.subsc.EC - p2.subsc.EC	Negative Ranks	1 ^p	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^q	.00	.00
	Ties	10 ^r		
	Total	11		
cotare.22 - cotare.22	Negative Ranks	1 ^s	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^t	.00	.00
	Ties	10 ^u		
	Total	11		
RE p2.subsc.Suport - p2.subsc.Suport	Negative Ranks	0 ^v	.00	.00
	Positive Ranks	2 ^w	1.50	3.00
	Ties	9 ^x		
	Total	11		
cotare.23 - cotare.23	Negative Ranks	0 ^y	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^z	.00	.00
	Ties	11 ^{aa}		
	Total	11		
RE p2.subsc.Subminare - p2.subsc.Subminare	Negative Ranks	2 ^{ab}	1.50	3.00
	Positive Ranks	0 ^{ac}	.00	.00
	Ties	9 ^{ad}		
	Total	11		
cotare.24 - cotare.24	Negative Ranks	1 ^{ae}	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^{af}	.00	.00
	Ties	10 ^{ag}		
	Total	11		
RE p2.subsc.Suținere - p2.subsc.Suținere	Negative Ranks	0 ^{ah}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ai}	.00	.00
	Ties	11 ^{aj}		
	Total	11		

cotare.25 - cotare.25	Negative Ranks	2 ^{ak}	1.50	3.00
	Positive Ranks	0 ^{al}	.00	.00
	Ties	9 ^{am}		
	Total	11		
RE p2.subsc.DM - p2.subsc.DM	Negative Ranks	1 ^{an}	1.00	1.00
	Positive Ranks	0 ^{ao}	.00	.00
	Ties	10 ^{ap}		
	Total	11		
cotare.26 - cotare.26	Negative Ranks	0 ^{aq}	.00	.00
	Positive Ranks	0 ^{ar}	.00	.00
	Ties	11 ^{as}		
	Total	11		

- a. RE părinte2 < părinte2
- b. RE părinte2 > părinte2
- c. RE părinte2 = părinte2
- d. RE p2.subsc.Acord < p2.subsc.Acord
- e. RE p2.subsc.Acord > p2.subsc.Acord
- f. RE p2.subsc.Acord = p2.subsc.Acord
- g. cotare.20 < cotare.20
- h. cotare.20 > cotare.20
- i. cotare.20 = cotare.20
- j. RE p2.subsc.Apropiere < p2.subsc.Apropiere
- k. RE p2.subsc.Apropiere > p2.subsc.Apropiere
- l. RE p2.subsc.Apropiere = p2.subsc.Apropiere
- m. cotare.21 < cotare.21
- n. cotare.21 > cotare.21
- o. cotare.21 = cotare.21
- p. RE p2.subsc.EC < p2.subsc.EC
- q. RE p2.subsc.EC > p2.subsc.EC
- r. RE p2.subsc.EC = p2.subsc.EC
- s. cotare.22 < cotare.22
- t. cotare.22 > cotare.22
- u. cotare.22 = cotare.22
- v. RE p2.subsc.Suport < p2.subsc.Suport
- w. RE p2.subsc.Suport > p2.subsc.Suport
- x. RE p2.subsc.Suport = p2.subsc.Suport
- y. cotare.23 < cotare.23
- z. cotare.23 > cotare.23
- aa. cotare.23 = cotare.23

ab. RE p2.subsc.Subminare < p2.subsc.Subminare
ac. RE p2.subsc.Subminare > p2.subsc.Subminare
ad. RE p2.subsc.Subminare = p2.subsc.Subminare
ae. cotare.24 < cotare.24
af. cotare.24 > cotare.24
ag. cotare.24 = cotare.24
ah. RE p2.subsc.Suștinere < p2.subsc.Suștinere
ai. RE p2.subsc.Suștinere > p2.subsc.Suștinere
aj. RE p2.subsc.Suștinere = p2.subsc.Suștinere
ak. cotare.25 < cotare.25
al. cotare.25 > cotare.25
am. cotare.25 = cotare.25
an. RE p2.subsc.DM < p2.subsc.DM
ao. RE p2.subsc.DM > p2.subsc.DM
ap. RE p2.subsc.DM = p2.subsc.DM
aq. cotare.26 < cotare.26
ar. cotare.26 > cotare.26
as. cotare.26 = cotare.26

Tabelul A 6.26. Semnificația diferenței după testul Wilcoxon în experimentul de control la variabilele cercetate (GE/test și GE/retest; GC/test și GC/retest)
Scala Relației Coparentale (CRS) - mama

Test Statistics ^a															
GEGC	RE părinte2 - părinte2	RE p2.subsc. Acord - p2.subsc. Acord	cotare.20 - cotare.20	RE p2.subsc. Apropiere - p2.subsc. Apropiere	cotare.21 - cotare.21	RE p2.subsc.EC - p2.subsc.EC	cotare.22 - cotare.22	RE p2.subsc. Suport - p2.subsc. Suport	cotare.23 - cotare.23	RE p2.subsc. Subminare - p2.subsc. Subminare	cotare.24 - cotare.24	RE p2.subsc. Susținere - p2.subsc. Susținere	cotare.25 - cotare.25	RE p2.subsc. DM - p2.subsc. DM	cotare.26 - cotare.26
GE Z	-2.236 ^b	-2.955 ^b	-2.913 ^b	-2.952 ^b	-3.071 ^b	-2.944 ^c	-3.035 ^c	-2.937 ^b	-2.111 ^b	-2.938 ^c	-3.025 ^c	-2.943 ^b	-2.496 ^b	-2.946 ^b	-2.919 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.025	.003	.004	.003	.002	.003	.002	.003	.035	.003	.002	.003	.013	.003	.004
GC Z	-1.000 ^b	.000 ^d	.000 ^d	.000 ^d	-1.000 ^c	-1.000 ^c	-1.000 ^c	-1.342 ^b	.000 ^d	-1.342 ^c	-1.000 ^c	.000 ^d	-1.342 ^c	-1.000 ^c	.000 ^d
Asymp. Sig. (2-tailed)	.317	1.000	1.000	1.000	.317	.317	.317	.180	1.000	.180	.317	1.000	.180	.317	1.000

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

c. Based on positive ranks.

d. The sum of negative ranks equals the sum of positive ranks.

tip de coparentalitate					
GEGC			Frequency	Percent	Valid Percent
GE	Valid	conflictual	7	63.6	63.6
		mixt	4	36.4	36.4
		Total	11	100.0	100.0
GC	Valid	conflictual	7	63.6	63.6
		mixt	4	36.4	36.4
		Total	11	100.0	100.0

Tabelul A 6.27. Indicii de mărime a efectului (r) pentru testele Mann-Whitney
în cadrul experimentului formativ

varname Z_score N_total r_effect

MASC_total -1.957 22.00 -.417
cotare -1.482 22.00 -.316
Simpt_Fizice -1.487 22.00 -.317
cotare_1 -1.692 22.00 -.361
Evit_Lezarii -1.432 22.00 -.305
cotare_2 -1.318 22.00 -.281
Anx_Sociala -1.679 22.00 -.358
cotare_3 -1.846 22.00 -.394
Sep_Panica -1.717 22.00 -.366
cotare_4 -1.513 22.00 -.323
SIS_total -.099 22.00 -.021
cotare_5 -.280 22.00 -.060
RE_SIS -1.063 22.00 -.227
cotare_6 -.365 22.00 -.078
DC -.610 22.00 -.130
cotare_7 -.976 22.00 -.208
EV -.532 22.00 -.113
cotare_8 -.972 22.00 -.207
Implicare -.699 22.00 -.149
cotare_9 -.739 22.00 -.158
RCF .000 22.00 .000
cotare_10 -.389 22.00 -.083
RDF .000 22.00 .000
cotare_11 .000 22.00 .000
EC -.234 22.00 -.050
cotare_12 -.692 22.00 -.148
RE_MASC_total -2.961 22.00 -.631
cotare_RE -2.864 22.00 -.611
RE_Simpt_Fizice -3.601 22.00 -.768
cotare_1_RE -3.424 22.00 -.730
RE_Evit_Lezarii -3.992 22.00 -.851
cotare_2_RE -3.698 22.00 -.788
RE_Anx_Sociala -3.026 22.00 -.645
cotare_3_RE -3.231 22.00 -.689
RE_Sep_Panica -.723 22.00 -.154
cotare_4_RE -1.735 22.00 -.370

Number of cases read: 36 Number of cases listed: 36

varname Z_score N_total r_effect

RE_SIS_total -3.976 22.00 -.848
cotare_5_RE -2.329 22.00 -.497
RE_RE -3.258 22.00 -.695
cotare_6_RE -2.044 22.00 -.436
RE_DC -3.149 22.00 -.671
cotare_7_RE -2.347 22.00 -.500
RE_EV -3.270 22.00 -.697
cotare_8_RE -1.598 22.00 -.341
RE_Implicare -3.996 22.00 -.852
cotare_9_RE -2.476 22.00 -.528
RE_RCF -.102 22.00 -.022
cotare_10_RE -1.108 22.00 -.236
RE_RDF -.344 22.00 -.073
cotare_11_RE -.424 22.00 -.090
RE_EC -.401 22.00 -.085
cotare_12_RE .000 22.00 .000

Number of cases read: 16 Number of cases listed: 16

varname Z_score N_total r_effect

```
RE_parinte1 -2.118 22.00 -.452
cotare_13 -3.634 22.00 -.775
RE_Acord -2.750 22.00 -.586
cotare_14 -3.994 22.00 -.852
RE_EC_parinte -3.078 22.00 -.656
cotare_15 -3.720 22.00 -.793
RE_Suport -3.217 22.00 -.686
cotare_16 -2.995 22.00 -.639
RE_Subminare -2.541 22.00 -.542
cotare_17 -4.003 22.00 -.853
RE_Sustinere -4.260 22.00 -.908
cotare_18 -3.687 22.00 -.786
RE_DM -2.372 22.00 -.506
cotare_19 -1.959 22.00 -.418
RE_p1_finala -1.421 22.00 -.303
```

Number of cases read: 15 Number of cases listed: 15

varname Z_score N_total r_effect

```
RE_parinte2 -2.966 22.00 -.632
cotare_20 -3.527 22.00 -.752
RE_Acord_parinte2 -3.642 22.00 -.776
cotare_21 -3.364 22.00 -.717
RE_EC_parinte2 -3.411 22.00 -.727
cotare_22 -3.892 22.00 -.830
RE_Suport_parinte2 -3.498 22.00 -.746
cotare_23 -3.689 22.00 -.786
RE_Subminare_parinte2 -2.971 22.00 -.633
cotare_24 -3.995 22.00 -.852
RE_Sustinere_parinte2 -4.245 22.00 -.905
cotare_25 -3.163 22.00 -.674
RE_DM_parinte2 -2.560 22.00 -.546
cotare_26 -3.642 22.00 -.776
RE_p2_finala -3.340 22.00 -.712
```

Number of cases read: 15 Number of cases listed: 15

- $r \approx 0.1 \rightarrow$ efect mic
- $r \approx 0.3 \rightarrow$ efect mediu
- $r \approx 0.5 \rightarrow$ efect mare

GLOSARUL TERMENILOR ȘI CONCEPTELOR UTILIZATE ÎN TEZĂ

Prezenta lucrare utilizează o serie de termeni de specialitate specifici domeniului psihologiei dezvoltării și al cercetării relațiilor familiale. Pentru asigurarea clarității conceptuale și facilitarea lecturii, Glosarul de mai jos oferă definiții concise ale principalelor concepte teoretice și aplicative utilizate în cadrul tezei. Termenii sunt prezentați în ordine alfabetică și reflectă sensul atribuit în contextul cercetării.

Analiza canonică (Corelația canonică): Metodă statistică de analiză multivariată utilizată pentru a explora și cuantifica relațiile dintre două seturi de variabile multiple. Analiza canonică identifică perechi de variabile canonice (combinații liniare) care maximizează corelația dintre cele două seturi de date.

Analiza de mediere: Metodă statistică utilizată pentru a investiga dacă efectul unei variabile independente asupra unei variabile dependente este transmis parțial sau total prin intermediul unei variabile intermediare (variabila mediator). Mediarea explică mecanismul prin care predictorul influențează rezultatul.

Analiza de moderare: Metodă statistică utilizată pentru a examina dacă relația dintre două variabile principale este influențată de o a treia variabilă (variabila moderator). Moderarea indică faptul că intensitatea sau direcția relației dintre predictor și rezultată diferă în funcție de nivelurile variabilei moderator.

Anxietate: Răspuns emoțional la stres sau pericol perceput, caracterizat prin neliniște, tensiune și hiperactivare fiziologică.

Anxietate de separare: Frica excesivă și persistentă a copilului de a fi separat de figurile de atașament, manifestată prin distres la despărțire și rezistență față de autonomia personală.

Atașament (Teoria Atașamentului – Bowlby & Ainsworth): Legătura emoțională profundă formată între copil și îngrijitorii săi, care influențează dezvoltarea emoțională, cognitivă și socială pe termen lung.

Burnout parental: Stare de epuizare emoțională, psihologică și fizică resimțită de părinți, cauzată de responsabilitățile parentale excesive și de lipsa resurselor de coping.

Co-reglare emoțională: Proces interactiv prin care părintele sprijină copilul în gestionarea emoțiilor sale, facilitând dezvoltarea competențelor de reglare emoțională autonomă.

Conflict coparental:	Dezacorduri persistente sau ostilitate manifestată între părinți în legătură cu aspecte parentale, influențând echilibrul emoțional și securitatea copilului.
Conflict de loialitate:	Dilema emoțională a copilului prins între doi părinți aflați în conflict, care îi solicită sprijin și loialitate exclusivă.
Conflict parental:	Tensiunile și disputele dintre părinți care pot afecta negativ securitatea emoțională și dezvoltarea copilului.
Comportament de externalizare:	Manifestări comportamentale dezadaptative, cum ar fi agresivitatea, opoziționismul sau provocarea, adesea observate la copiii expuși conflictului parental.
Comportament de internalizare:	Probleme emoționale orientate spre interior, manifestate prin anxietate, depresie, inhibiție socială și retragere emoțională.
Coping:	Ansamblu de strategii cognitive și comportamentale utilizate de indivizi pentru a face față stresului și adversităților.
Coparentalitate:	Modalitatea în care doi sau mai mulți adulți coordonează și împart responsabilitățile privind creșterea și îngrijirea copilului, concentrându-se asupra sistemului triadic părinte–părinte–copil, distinct de relația maritală.
Coparentalitate cooperantă:	Formă de colaborare parentală caracterizată prin sprijin reciproc, comunicare pozitivă și armonie în luarea deciziilor privind educația copilului.
Coparentalitate conflictuală:	Tip de relație coparentală marcată de dezacorduri frecvente, comunicare deficitară și tensiuni continue între părinți.
Corelația Spearman/Pearson:	Metode statistice utilizate pentru a evalua forța și direcția relației dintre două variabile cantitative.
Disonanță cognitivă:	Stare de disconfort psihologic cauzată de conflictul dintre două sau mai multe idei, credințe sau comportamente incompatibile.
Modelul Sistemelor Familiale (Bowen):	Teorie care conceptualizează familia ca un sistem interconectat, în care modificările intervenite la nivelul unui membru influențează întreaga dinamică familială.
Părinte alienator:	Un părinte care, în procesul de conflict sau separare, influențează negativ copilul împotriva celuilalt părinte, favorizând fenomenul de alienare parentală.
Reglare comportamentală:	Capacitatea copilului de a adapta răspunsurile comportamentale la cerințele mediului familial, manifestând strategii precum evitarea, implicarea sau medierea conflictelor parentale.

- Reglare emoțională:** Proces prin care individul își monitorizează, evaluează și modulează reacțiile emoționale în funcție de contexte sociale și relaționale.
- Reglare emoțională disfuncțională:** Utilizarea unor strategii ineficiente sau dezadaptative de gestionare a emoțiilor, care pot conduce la anxietate crescută, depresie sau comportamente perturbatoare.
- Reprezentări cognitive:** Modele mentale și convingeri dezvoltate de copil despre sine, despre relațiile dintre părinți și despre stabilitatea mediului familial.
- Reziliență:** Capacitatea unui copil de a face față stresului și adversităților, menținând o funcționare psihologică sănătoasă.
- Securitate emoțională:** Starea internă de siguranță afectivă resimțită de copil în contextul relațiilor familiale, influențată de cooperarea sau conflictul dintre părinți.
- Securitate psihologică:** Experiența subiectivă de a se simți în siguranță, protejat și capabil să controleze mediul personal, bazată atât pe condiții externe cât și pe trăsăturile individuale de personalitate.
- Sensibilitate parentală:** Capacitatea părinților de a recunoaște, interpreta corect și răspunde adecvat nevoilor emoționale și sociale ale copilului, contribuind la formarea unui atașament securizant.
- Sistemul 1 (Kahneman):** Sistem cognitiv de procesare rapidă, automată, asociativă și emoțională, funcționând în mare parte inconștient.
- Sistemul 2 (Kahneman):** Sistem cognitiv caracterizat prin procesare lentă, deliberativă și controlată conștient, implicând efort mental și raționament logic.
- Stiluri parentale:** Categoriile de parenting care influențează dezvoltarea copilului.
- Stres parental:** Nivelul de stres experimentat de părinți în rolul lor de îngrijitori, influențând relația cu copilul.
- Testul ANOVA/Kruskal-Wallis:** Teste statistice utilizate pentru compararea mediilor a trei sau mai multe grupuri independente (ANOVA – parametric; Kruskal-Wallis – nonparametric).
- Testul U Mann-Whitney:** Test nonparametric utilizat pentru a compara două grupuri independente atunci când datele nu sunt distribuite normal.
- Triangulare familială:** Implicarea copilului într-un conflict parental, prin formarea de alianțe afective cu unul dintre părinți împotriva celuilalt, perturbând echilibrul subsistemului familial.

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Subsemnata, declar pe răspundere personal că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Dragomir Antoanela Magdalena

18.11.2025

_____ Data: _____

ANTOANELA MAGDALENA DRAGOMIR

Data nașterii: 01/10/1968 | **Cetățenie:** română | **Gen:** Feminin | **Număr de telefon:**

(+40) 745034084 (Număr de telefon mobil) | **E-mail:** psih.magdadragomir@yahoo.com |

Adresă: 8 Martie, no.33, 100367, Ploiesti, România (Acasă)

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

MINISTERUL JUSTIȚIEI

EXPERT TEHNIC JUDICIAR - PSIHOLOG – 06/2025 – ÎN CURS

expertize psihologice

INSTITUTIA AVOCATUL POPORULUI - BUCURESTI – ROMÂNIA

PSIHOLOG . – 01/2019 – ÎN CURS

Colaborator extern Domeniul privind prevenirea torturii si a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante in locurile de detentie

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMANIA

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMANIA - FILIALA PRAHOVA. – 03/2017 – ÎN CURS

Membru ales in Comitetul director pentru specialitatea Consiliere psihologica

ESHRE - EUROPEAN SOCIETY OF HUMAN REPRODUCTION AND EMBRYOLOGY (BELGIA)

PSIHOLOG SPECIALIST. – 08/2016 – ÎN CURS

Consiliere psihologica pentru cupluri cu infertilitate

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMANIA - ATESTAT DE LIBERA PRACTICA - COD RUP - 07170 .

PSIHOLOG – 01/2009 – ÎN CURS

CABINET INDIVIDUAL DE PSIHOLOGIE DRAGOMIR ANTOANELA MAGDALENA – PLOIESTI, ROMÂNIA

PSIHOLOG PRINCIPAL. – 01/2012 – ÎN CURS

Competente profesionale:

Psihologie clinica,

Consiliere psihologica si psihoterapie sistemica pentru familie si cuplu.

Psiholog expert judiciar.

Psihooncolog specialist,

Psiholog cupluri cu infertilitate

EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

31/10/2019 – ÎN CURS Chisinau, Moldova

DOCTORAND Universitatea Pedagogica de Stat "Ion Creanga"

Site de internet www.upsc.md

01/2019

CERTIFICAT DE ABSOLVIRE - FORMATOR Ministerul Muncii si Justitiei Sociale

09/2016 – 07/2017 Bucuresti

EXPERTIZA PSIHOLOGICA SI PSIHOLOGIE CLINICA. FORMARE POSTUNIVERSITARA Institutul de Psihologie Judiciara

Expertiza psihologica clinica si judiciara

Nivel CEC Nivelul 7 CEC

08/2016 – ÎN CURS

PSIHOLOG SPECIALIST CUPLURI CU INFERTILITATE. FORMARE POSTUNIVERSITARA ESHRE - European Society of Human Reproduction and Embryology

09/2012 – 07/2014 Bucuresti

MASTER - PSIHOLOGIE JUDICIARA SI VICTIMOLOGIE Universitatea "Spiru Haret" Bucuresti, Facultatea de Psihologie

Nivel CEC Nivelul 7 CEC

03/2012 – 06/2013 Marche

CERTIFICAT DE ABSOLVIRE - SPECIALIZARE IN PSIHOONCOLOGIE Universita Politecnica delle Marche - Italia.

Colaborare cu Universitatea Bucuresti - Facultatea de Psihologie si Stiintele Educatiei

Nivel CEC Nivelul 7 CEC

06/2007 – 06/2010 Iasi

CERTIFICAT DE ABSOLVIRE - PSIHOTERAPIE SISTEMICA DE FAMILIE SI CUPLU Institutul pentru Cuplu si Familie

Clasificare națională Nivelul 6 CEC

06/2007 – 12/2008 Iasi, România

CERTIFICAT DE FORMARE PROFESIONALA IN TERAPIA FAMILIEI - CONSILIERE PSIHOLOGICA SISTEMICA Asociatia de Psihoterapia Familiei si Cuplului

● COMPETENȚE LINGVISTICE

Limbă(i) maternă(e): **ROMÂNĂ**

Altă limbă (Alte limbi):

	COMPREHENSIUNE		VORBIT		SCRIS
	Comprehensiune orală	Citit	Exprimare scrisă	Conversație	
ENGLEZĂ	B2	B2	A2	B1	A2
FRANCEZĂ	B1	B1	A2	B1	A2
ITALIANĂ	B1	B1	A2	B1	A2

Niveluri: A1 și A2 Utilizator de bază B1 și B2 Utilizator independent C1 și C2 Utilizator experimentat

● COMPETENȚE

Microsoft Office (Excel PowerPoint Word) - nivel intermediar | Social Media | - utilizator experimentat n procesarea informaiilor i comunicare pe calculator

● PERMIS DE CONDUCERE

Permis de conducere: B